Viața Cuviosului Părintelui nostru Macarie Egipteanul
(19 ianuarie)

(Acest Sfînt Macarie a scris o carte cu podoabe duhovnicești, foarte folositoare celor ce vor să se mîntuiască, care cuprinde în sine 50 de cuvîntări sau omilii)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna ianuarie

Patria acestui cuvios Macarie era Egiptul, iar satul său se numea Ptinapar. Părinții lui erau de un nume cu cei mai vechi dintre sfinți, strămoșii Avraam și Sara, pentru că Avraam era numele tatălui lui Macarie, avînd treapta de preot, și maica lui se numea Sara. De vreme ce erau neroditori, se depărtaseră de traiul însoțirii, însă cu duhul erau tot uniți.

Ei își înfrumusețau viața cu înfrînarea și cu postul, cu rugăciunile și cu privegherea, cu milosteniile și cu primirea de străini și cu multe alte fapte bune.

Dar făcîndu-se prin voia lui Dumnezeu năvălirea neașteptată a barbarilor asupra Egiptului, și averile lor răpindu-se din mîinile acelora, au sărăcit foarte mult și se gîndeau să iasă din patria lor.

Dar într-o noapte, dormind Avraam, i s-a arătat sfîntul patriarh Avraam, cinstit la vedere și luminat cu frumusețe, strălucindu-i hainele ca soarele; deci, acela mîngîindu-l și zicîndu-i să aibă nădejde spre Domnul, l-a sfătuit ca să nu se depărteze cu totul de părțile Egiptului, ci să se mute numai în satul ce se numește Ptinapar, care este în hotarele Egiptului, și să nu se lipsească de unirea cu soția lui, de vreme ce, zicea Sfîntul Avraam, "Dumnezeu voiește să vă binecuvînteze cu rod fericit, precum m-a binecuvîntat și pe mine, care eram străin în pămîntul Canaan, dîndu-mi fiu la bătrînețe".

Preotul Avraam deșteptîndu-se din somn, a spus soției sale Sara vedenia sa. Și amîndoi au dat laudă lui Dumnezeu; apoi nezăbovind, s-au mutat în satul Ptinapar. Nu era departe acel sat de pustia Nitriei, și, precum se vede, dumnezeiasca rînduială a mutat acolo pe părinții lui Macarie, ca astfel fiul lor care avea să se nască, să iubească mai cu înlesnire viața pustnicească.

Petrecînd Avraam cu soția sa în satul Ptinapar, s-a întîmplat că s-a îmbolnăvit rău și aștepta să moară. Dar, într-o noapte, zăcînd pe patul durerii și adormind puțin, a avut o vedenie în acest fel: I se părea că vede pe îngerul lui Dumnezeu ieșind din altar și, apropiindu-se de dînsul, îi zise: "Avraame, Avraame, scoală-te de pe patul tău." Iar el i-a răspuns: "Sînt bolnav, Doamne, și nu pot să mă scol." Iar îngerul luîndu-l de mînă, cu veselie zicea către dînsul, cu glas blînd: "Dumnezeu te-a miluit.

El a izgonit boala de la tine și-ți dăruiește binecuvîntarea Sa, pentru că femeia ta Sara va naște un fiu, numit cu numele "fericirii", care va fi locașul Sfîntului Duh și îngerește pe pămînt va viețui și printr-însul mulți se vor duce la Dumnezeu." Într-această vedenie bolnavul deșteptîndu-se, îndată a simțit că este cu totul sănătos, și sculîndu-se, umbla plin de frică și de bucurie; iar toate cele văzute și grăite de înger în vedenie le-a spus soției sale Sara.

Apoi cum că aceea era adevărată, îl încredința schimbarea lui din durerea cea mare întru desăvîrșita sănătate, și împreună au mulțumit lui Dumnezeu, preamilostivului și de bine dătătorului său. După aceasta, Sara a zămislit la bătrînețe și venind vremea a născut un fiu de parte bărbătească și i-au pus numele **Macarie**, care se tîlcuiește **"fericit"** și l-au luminat pe el cu Sfîntul Botez. Venind copilul în vîrstă desăvîrșită și dumnezeieștile cărți bine deprinzîndu-le, părinții lui, ca și cum uitaseră sfătuirea îngerească din vedenia cea despre dînsul, au voit ca să-l însoțească cu femeie chiar și nevrînd; dar el cu totul se lepăda,

dorind să se însoțească cu neîntinata mireasă, adică cu viața cea fericită; însă fiind silit, s-a supus la părinteasca voie, punînd bun sfat în minte.
Și săvîrșindu-se ospățul cel de nuntă, tînărul Macarie fiind dus în casă, s-a prefăcut că e bolnav ca și cum îi venise deodată rău, și neatingîndu-se de a sa mireasă, a ieșit curat din casă, ridicîndu-și către Dumnezeu ochii inimii și către El punînd nădejdea, se ruga cu putere, ca să-i ajute degrabă spre a putea să se dezlege de viața lumească și să se facă monah.
Într-una din zile, s-a întîmplat unora din ai lor ca să meargă la Muntele Nitriei, ca să aducă de acolo nitru (adică silitră); pentru că acolo se află multă de aceasta și de aceea muntele se numește Nitria; deci, a mers cu dînșii și Macarie, după porunca părinților săi, și venind la iezerul Nitriei, s-a abătut puțin din cale, vrînd să se odihnească; apoi a adormit, și în vis i se părea că vede un bărbat minunat, strălucind cu lumina și zicînd către dînsul: "Vezi, Macarie, aceste locuri pustii, privește-le, pentru că se cade ție ca în aceste pustietăți să te sălășluiești". După vedenia aceasta, Macarie deșteptîndu-se, gîndea la cele ce i s-au zis de către cel văzut și nu pricepea ce să fie; pentru că într-acea vreme încă nu erau viețuitori în pustie, afară de marele Antonie și în alt loc în pustia cea mai dinăuntru era Pavel Tebeul, neștiut de nimeni.
Deci, a treia zi, întorcîndu-se din Nitria acasă, a aflat pe mireasa sa bolnavă de friguri, și fiind aproape de sfîrșit, a și murit înaintea ochilor lui și întru feciorie curată s-a dus la veșnica viață. Iar Macarie s-a încredințat lui Dumnezeu și se gîndea la a sa moarte, zicînd în sine: "Macarie, ia aminte și te îngrijește pentru sufletul tău, pentru că se cade și ție ca, după puțină vreme, să lași viața aceasta". Macarie neîngrijindu-se de nimic pămîntesc, era pururea în casa Domnului, nevoindu-se cu citirea dumnezeieștilor cărți. Părinții văzîndu-i o viață ca aceea, nu mai îndrăzneau să pomenească de nume femeiesc înaintea feței lui, ci se bucurau de curăția vieții lui. Avraam, tatăl lui, îmbătrînind foarte și căzînd în boală, era lipsit

de vedere, din cauza bătrîneții și a bolii, de aceea îi slujea fericitul Macarie cu osîrdie și cu dragoste; apoi s-a mutat din viață bătrînul plin de zile și s-a dus către părinții săi.
Trecînd șase luni după mutarea tatălui său Avraam, s-a sfîrșit întru Domnul și Sara, maica lui Macarie. El dînd pe părinții săi obișnuitei îngropări creștinești, era acum liber de toate; și a împărțit toate cele rămase de la părinți la cei ce aveau nevoie de ajutor. Dar era mîhnit că nu avea cui să-și descopere tainele inimii sale și să afle sfat bun, unde să se ducă și de cine să fie povățuit la viața cea plăcută lui Dumnezeu și se ruga Lui cu osîrdie să-i trimită un povățuitor bun, care ar putea să-i arate calea mîntuirii.
Sosind pomenirea unuia din sfinți, căruia după obiceiul părinților săi, voia să-i săvîrșească praznicul, el a gătit prînz nu numai pentru vecini, dar mai ales pentru cei săraci și scăpătați. Atunci, stînd în biserică la cîntare, a văzut un monah bătrîn intrînd în biserică, cărunt la păr, avînd barbă pînă la brîu, galben la față de pustnicie, foarte cinstit la vedere și al cărui chip dinăuntru, adică al sufletului, era înfrumusețat cu podoabele faptelor bune.
Monahul nu era departe de satul acela, și își avea chilia sa pustnicească la un loc liniștit, nearătîndu-se la nimeni; iar într-acea vreme, Dumnezeu rînduind așa, monahul a venit la biserica ce era în sat, pentru împărtășirea cu prea curatele Taine. Pe acest monah l-a rugat Macarie ca, după săvîrșirea dumnezeieștii Liturghii, să intre în casa lui, la masa cea de obște; iar după masă și după ospătarea de ajuns a tuturor, ducîndu-se fiecare la locul său, Macarie a oprit puțin pe monah și luîndu-l de-o parte a căzut la picioarele lui și i-a zis: "Să nu mă oprești ca dimineață să vin la sfinția ta, pentru că voiesc să te am sfetnic bun în viața mea". Bătrînul i-a răspuns: "Să vii, fiule, cînd vei voi". Și a plecat.
A doua zi s-a dus Macarie la bătrîn și i-a spus toate tainele inimii sale, cum dorește cu toată osîrdia să slujească Domnului; și a rugat pe bătrîn să-l

povățuiască ce se cade să facă. Bătrînul l-a întreținut în ziua aceea la el cu vorbe folositoare de suflet, și apunînd soarele, i-a dat puțină pîine cu sare, apoi i-a zis să se odihnească. Stînd singur la rugăciune și avîndu-și mintea sus, fiind noapte adîncă, s-a făcut o vedenie și a văzut un sobor de monahi cu chipuri albe și avînd aripi, care înconjurînd pe Macarie, ziceau: "Scoală-te, Macarie, și începe slujba cea poruncită de la Dumnezeu; nu aștepta altă vreme, că bărbatul leneș nu se luptă cu istețime, iar cel nesîrguitor dobîndește prețul celui leneș.

Văzînd acestea dumnezeiescul bătrîn, dimineața le-a spus lui Macarie și liberîndu-l, i-a zis: "Fiule, ceea ce voiești să faci, fă mai degrabă, că te cheamă Dumnezeu pentru mîntuirea multora; de aceea, de acum să nu te lenevești la lucrurile cele plăcute lui Dumnezeu". Deci, învățîndu-l mult despre rugăciune, priveghere și post, l-a liberat cu pace. Fericitul Macarie întorcîndu-se acasă, a împărțit la săraci toate ale sale, nelăsînd nimic pentru trebuința sa.

După puține zile, liberîndu-se de toate grijile vieții și rămînînd singur ca un sărac, s-a dus iarăși la bătrîn, dîndu-se cu totul Domnului pentru slujirea cea bună. Iar bătrînul primind cu dragoste pe dumnezeiescul tînăr Macarie și arătîndu-i începuturile vieții monahicești cele liniștitoare și învățîndu-l a împleti coșnițe, lucru cuviincios mîinilor monahilor, i-a făcut chilie în alt loc, nu departe de el; pentru că acel părinte dorea să viețuiască singur în numele lui Dumnezeu și a dus în acea chilie pe ucenic, dîndu-i cuviincioasele porunci despre rugăciune, despre hrană, și despre lucrul mîinilor.

Astfel fericitul Macarie a început în numele lui Dumnezeu a alerga pe calea cea sfîntă a vieții monahicești; și sporind din zi în zi în legea Domnului, s-a întîmplat după cîtăva vreme că a venit în satul acela episcopul părinților acelora și aflînd despre fericitul Macarie de la locuitorii satului, l-a chemat la el și cu sila l-a făcut cleric la biserica aceea, deși era încă tînăr. Dar nu după multe zile supărîndu-se Macarie de slujirea aceasta prin care i se tulbura liniștea, a fugit de acolo și s-a

sălășluit într-un sat oarecare; și venind la dînsul un om neînvățat, dar cucernic, îi slujea luînd lucrul mîinilor lui și vînzîndu-l, îi aducea hrană. Dar diavolul nesuferind a se vedea învins de monahul cel tînăr, se înarma asupra lui și lupta cu multe feluri de meșteșuguri, aducîndu-i uneori necuviincioase gînduri, iar alteori năvălind asupra lui prin năluciri și înfricoșări; pentru că priveghind el în rugăciunea de noapte, diavolul cutremura casa din temelie, iar alteori închipuindu-se în șarpe și tîrîndu-se pe pămînt, se repezea asupra lui. Iar fericitul Macarie îngrădindu-se cu rugăciune și cu semnul Sfintei Cruci, socotea întru nimic meșteșugirile lui, grăind ca David: *Nu mă voi teme de frica de noapte, de săgeata ce zboară ziua și nici de lucrul ce umblă în întuneric.*

Deci, neputînd vicleanul să biruiască pe cel nebiruit, a aflat asupra lui o meșteșugire ca aceasta: Un bărbat din locuitorii satului aceluia avea o fiică, pe care un tînăr i-o cerea spre nelegiuită însoțire; dar fiindcă era sărac și neînvățat, de aceea părinții se mîndreau față de tînărul acela, nevrînd să dea pe fiica lor după dînsul. Dar fecioara iubea pe tînăr și aprinzîndu-se de asemenea cu dragoste, s-a unit în taină și s-a aflat fecioara avînd în pîntece; deci întrebînd ea pe acel tînăr ce răspuns ar putea să dea părinților, acela, avînd înlăuntru pe învățătorul răutății, i-a zis: "Spune că sihastrul acela ți-a făcut aceasta".

Ea ascultînd sfatul vicleanului și-a ascuțit limba sa de șarpe asupra nevinovatului monah, căci cînd au cunoscut părinții că fecioara este însărcinată, bătînd-o, au început a o întreba: "Cu cine ai căzut în păcat?" Ea a răspuns: "Cu sihastrul vostru, pe care-l socotiți că este sfînt; căci odată, aflîndu-mă afară din sat și apropiindu-mă de locul unde petrece el, m-a întîmpinat în cale și mi-a făcut silă, iar eu de rușine și de frică, nu l-am spus la nimeni pînă acum".

Prin aceste cuvinte ca de niște săgeți lovindu-se părinții și rudeniile ei, au pornit cu toții asupra sfîntului și au alergat la chilia lui, umplînd văzduhul de strigare și de cuvinte dosăditoare; apoi scoțîndu-l din chilie, l-au bătut mai multă vreme și l-au

dus cu dînșii în sat. Aducînd multe vase lepădate, ulcele înnegrite, toarte de ulcioare, și legîndu-le într-o funie, le-au spînzurat de grumajii lui și-l purtau prin sat cu negrăită batjocură, bătîndu-l, împingîndu-l, trăgîndu-l de păr, călcîndu-l cu picioarele și strigînd: "Acest monah a necinstit pe fecioara noastră; apucați-l toți și-l bateți".
Din întîmplare, trecea pe acolo un cinstit bărbat, care văzînd ceea ce se făcea, a zis celor ce-l băteau: "Pînă cînd veți bate fără de vină pe străinul monah, neștiind dacă lucrul este adevărat? Pentru că socotesc că este năpastă, iar nu lucru adevărat". Dar aceia nu-l ascultau și își arătau răutatea lor. Însă iubitorul de Hristos, cel ce pentru Dumnezeu slujea pe Macarie, mergînd în urma celui purtat astfel, se rușina, plîngea și nu putea să-l apere și să scoată pe Macarie din mîinile lor pe care ca niște cîini îl înconjuraseră. Apoi, aceia întorcîndu-se către slujitorul său, se porneau cu dosădiri și cu ocări, zicîndu-i: "Sihastrul căruia îi slujești, iată ce a făcut".
Și l-au bătut pe Macarie cu bețele, pînă ce și-au săturat mînia și iuțimea, încît se tăvălea pe cale aproape mort. Iar părinții acelei fete ziceau: "Să nu-l lăsăm pînă ce nu ne va da garant, că va hrăni pe fecioara noastră, pe care a îngreunat-o". Iar Macarie abia fiind viu, a zis către slujitorul său: "Fii garant pentru mine, omule". Acesta gata fiind să moară pentru dînsul, s-a obligat astfel; și luînd pe Macarie, abia a putut să-l ducă la chilia lui, neputînd să meargă de bătăile cele cumplite. Tămăduindu-se, puțin după aceasta a început a se nevoi la lucru, zicînd în sine: "Macarie, ai femeie și copii, deci nevoie îți este ca ziua și noaptea să lucrezi, ca să-i hrănești". Și lucrînd coșnițe, le vindea prin mîna slujitorului și trimitea fecioarei prețul ce lua pentru hrană.
Apoi, venind ziua să nască, a ajuns-o dreapta judecată a lui Dumnezeu, pentru că a grăit fărădelege asupra dreptului și nu putea să nască. Pentru aceea a pătimit multe zile și nopți, cu amar strigînd de durerea cea mare, de vreme ce nu putea să

iasă dintr-însa pruncul; însă și pe părinții ei îi durea inima văzînd-o într-o suferință ca aceea și nepricepîndu-se, ziceau: "Ce să fie aceasta?" Iar ea atunci, chiar nevrînd, a spus adevărul, strigînd; "Amar mie, ticăloasa, care sînt vrednică de mii de morți, căci asupra dreptului acestuia am adus clevetire și am mințit că este vinovatul stricăciunii mele; el este nevinovat, iar tînărul care a voit să mă ia, acela mi-a făcut acestea".

Deci, auzind părinții aceasta și toți vecinii au rămas uimiți, pentru că a venit asupra lor rușine și frică și pentru că pe robul lui Dumnezeu, monahul cel nevinovat, l-au chinuit atît de rău; apoi au strigat: "Vai nouă!"

Atunci s-a înștiințat despre aceasta tot satul și toți s-au adunat cu mic cu mare la curtea omului aceluia și auzeau cele ce se spuneau despre fecioară și cum că sihastrul este nevinovat; deci se ocărau singuri, pentru că toți au pus mîinile cu nemilostivire asupra sfîntului. Și s-au sfătuit cu părinții fecioarei să meargă la robul lui Dumnezeu și să cadă cu plîngere la picioarele lui, cerîndu-i iertare; ca nu cumva să-i ajungă mînia lui Dumnezeu pe toți, pentru chinuirea lui cea fără de vină.

Auzind aceasta slujitorul și garantul lui Macarie, a alergat degrabă la sfînt cu veselie și i-a zis: "Bucură-te, părinte Macarie, pentru că bună și luminoasă ni s-a arătat nouă ziua de astăzi, de vreme ce ocara cea dintîi a prefăcut-o Dumnezeu în slavă și eu de acum voi fi liber de garanție, iar tu te-ai arătat fără patimă, drept și preaslăvit pătimitor; căci acea femeie nedreaptă, care a adus năpastă asupra ta, și fiind tu nevinovat te-a clevetit, a ajuns-o judecata lui Dumnezeu și nu poate să nască.

Acum a spus cum că nu tu ești vinovat, ci un oarecare tînăr; deci, toți locuitorii satului, de la mic pînă la mare, vor să vină la tine cu pocăință, ca să proslăvească pe Dumnezeu pentru întreaga înțelepciune și răbdarea ta, și să ceară de la tine

iertare, ca să nu vină vreo pedeapsă de la Dumnezeu asupra lor, căci te-au chinuit pe tine".

Auzind acestea smeritul cugetător Macarie, cu greu le-a ascultat, nevrînd cinstea și slava omenească; căci mai cu voie îi era lui necinstea decît să primească cinste de la oameni. Și venind noaptea, s-a sculat și a fugit de acolo și s-a dus întîi la Muntele Nitriei, unde cîndva dormind, a avut vedenia. Acolo a petrecut trei ani într-o peșteră și s-a dus apoi la Muntele Faran, la marele Antonie, care petrecea pustnicește în nevoință, pentru că auzise de dînsul, pe cînd era în lume, și dorea să-l vadă.

Și fiind primit de Cuviosul Antonie cu dragoste, Macarie i s-a făcut ucenic de aproape și a petrecut la dînsul vreme îndelungată, povățuindu-se la desăvîrșită viață întru fapte bune; deci era următor întru toate părintelui său, care a arătat multe nevoințe și atît de mult a sporit în viața monahicească, încît a întrecut pe ceilalți frați; pentru care era numit de dînșii "tînăr bătrîn". Căci în anii tinereților sale, a arătat viață bătrînească și se lupta ziua și noaptea cu diavolii, care uneori se închipuiau în diferite chipuri și năluciri, ca niște ostași înarmați, călare pe cai. Apoi îndreptîndu-se spre război, cu sălbăticie năvăleau asupra lui cu chiote, gîlceavă și cu tulburări, fiind fără număr, voiau ca să-l ucidă. Iar uneori în chip nevăzut aduceau gînduri necurate asupra lui și cu toate meșteșugirile se sileau să clatine și să dărîme zidul cel întemeiat de Hristos.

Dar nicidecum n-au putut să vatăme pe luptătorul cel care a luat pe Dumnezeu de ajutor, și zicea ca David: *Aceștia în căruțe și pe cai, iar eu numele Domnului voi chema; că aceia să fie împiedicați și să cadă, iar eu întru Dumnezeu voi avea putere. El va defăima pe vrăjmașii mei, adică pe diavolii cei ce mă supără.*

Într-o noapte, dormind fericitul, l-au împresurat o mulțime de diavoli, deșteptîndu-l și zicîndu-i: "Scoală-te și cîntă cu noi și nu dormi". Iar cuviosul cunoscînd meșteșugirile drăcești, nu se sculă și le răspunse: *Duceți-vă de la mine,*

blestemaților, în focul cel veșnic, cel gătit tatălui vostru și vouă. Iar ei au zis: "Aduci astfel de hulă asupra noastră, și cu dosădire ne răspunzi nouă?".

Grăit-a sfîntul: "Care din diavoli scoală pe cineva la slujba lui Dumnezeu sau îl învață la fapte bune?" Iar ei grăind multe și nesuferind ca să fie nebăgați în seamă de dînsul, văzînd că nu puteau să-l scoale, toți cu mînie s-au pornit asupra lui și au început a-l bate. Iar sfîntul a strigat: "Hristoase, ajută-mi și mă izbăvește de aceștia, că m-au înconjurat ca niște cîini mulți și au deschis asupra mea gura lor". Și îndată mulțimea diavolească a pierit cu sunet.

Iar pe cînd cuviosul aduna din pustie frunze de finic, ducîndu-le în chilie spre facerea coșnițelor, l-a întîmpinat diavolul în cale cu o seceră și voia să-l lovească, dar n-a putut și i-a zis lui: "Multe nevoi rabd eu de la tine, o! Macarie, căci nu pot să te biruiesc; însă toate cele ce tu le faci, le fac și eu: postești tu și eu nicidecum nu mănînc; priveghezi tu, și eu deloc nu dorm; dar una este cu care mă biruiești pe mine"; deci i-a zis Macarie: "Care este una aceea?" Răspuns-a diavolul: "Smerenia ta; pentru aceea nu pot să stau împotriva ta".

Fericitul Macarie, avînd 40 de ani de la nașterea sa, a luat de la Dumnezeu darul tămăduirilor și al proorociei, cum și stăpînire asupra necuratelor duhuri; apoi s-a învrednicit treptei preoțești și a fost conducător părinților celor ce viețuiau în schit. Iar pentru hrana și băutura lui cum postea, nu se cuvine a grăi multe; de vreme ce nici între cei mai lipsiți de grijă monahi nu se putea afla acolo îmbuibare sau mîncăruri mai bune, pe de o parte pentru lipsa cea mare a celor de trebuință, iar pe de alta pentru rîvna cea dumnezeiască a multor părinți care petreceau acolo; căci fiecare urma unul altuia în viața cea pustnicească, iar mai ales se sîrguiau a se întrece.

Despre alte nevoințe ale acestui ceresc bărbat se povestea între părinți cum că neîncetat era întru înălțarea minții către Dumnezeu și cea mai multă vreme se lipea de Dumnezeu cu mintea decît de lucrurile lumii aceștia. Apoi cerceta pe

părintele și pe învățătorul său, Antonie cel Mare, și de dînsul mult se povățuia, vorbind cu dînsul cuvinte duhovnicești. În urmă, s-a învrednicit după fericitul sfîrșit al lui Antonie□a lua de la cei doi ucenici ai aceluia, ca o bogată moștenire, toiagul cu care își sprijinise trupul său neputincios, din cauza bătrînețelor și nevoințelor pustniciei; iar cu toiagul a luat duhul îndoit, precum Elisei l-a luat de la Ilie și făcea minuni mari, pe care acum este vremea a le povesti.

Un egiptean iubitor de păcate, fiind rănit de pofta păcatului spre o femeie străină, frumoasă la chip, dar neputînd s-o plece spre desfrînare, pentru curăția ei și pentru cinstea și dragostea pe care o avea pentru bărbatul său, s-a dus la un fermecător, rugîndu-l ca să facă pe femeia aceea să-l iubească; ori cu farmecele sale să facă pe bărbatul ei ca s-o urască și s-o gonească; fermecătorul acela a luat multe daruri de la egiptean și a făcut obișnuitele sale meșteșu-giri, sîrguindu-se cu multe farmece ca să înșele pe acea femeie curată, spre desfrînare.

Apoi neputînd să înduplece mintea ei cea nemișcată spre acea faptă rea, a fermecat ochii celor ce căutau la dînsa; și a făcut așa ca tuturor celor ce o vedeau să li se pară că nu este femeie cu față de om, ci animal parte femeiască; deci, intrînd bărbatul în casă, cînd a văzut-o întru asemănare de animal, s-a spăimîntat, și nu pricepea ce este, pentru că vedea că pe patul lui se odihnește un animal. Vorbea cu dînsa și nu putea să audă nici un răspuns, decît numai o vedea mîniindu-se. Însă știa că este femeia lui și a cunoscut răutatea pizmașului, cum că era prefăcută de oameni răi întru asemănare de dobitoc, de care lucru era în mare mîhnire și plîngea.

Chemînd preoți în casa sa, le-a arătat pe femeia lui, dar nici aceia nu puteau cunoaște ce avea: cum și pentru ce s-a prefăcut în animal. Căci și ochii acelora ca niște fermecați vedeau animal; și trecuseră trei zile de cînd i se făcuse ei aceasta și nici un fel de hrană nu primea, pentru că nici ca animalul nu primea fîn, nici ca

omul nu putea să mănînce pîine. Apoi, bărbatului ei i-a venit în minte s-o aducă în pustie, la Cuviosul părinte Macarie.
Deci, punînd pe dînsa frîul ca pe un animal, s-a dus, luînd după sine pe femeia sa întru asemănare de animal. Pe cînd se apropia de chilia cuviosului, frații ce stăteau afară, au început a cîrti asupra lui, întrebîndu-l pentru ce vrea să intre în mînăstire cu acel animal? Iar el a zis către dînșii: "Am venit aici, ca animalul acesta să cîștige mila de la Domnul cu rugăciunile Sfîntului Macarie".
Și întrebîndu-l monahii: "De ce pătimește?" Omul a zis: "Acest animal pe care îl vedeți este femeia mea și cum s-a prefăcut nu știu; iată acum sînt trei zile de cînd nici un fel de hrană nu gustă nicidecum". Iar frații auzind acestea, au mers să spună sfîntului, căruia acum i se descoperise și se ruga lui Dumnezeu pentru dînsa.
Frații spunîndu-i despre acest lucru și arătîndu-i dobitocul cel adus, sfîntul a zis către dînșii: "Voi singuri sînteți dobitoace, de vreme ce aveți ochi răi, iar ea precum este făcută, așa rămîne femeie și nu este schimbată întru altă fire; ci așa se pare ochilor voștri cei înșelați de farmece". Deci, sfințind apă, a turnat pe capul ei, rugîndu-se, și îndată a făcut-o să fie în chipul său cel dintîi; încît toți cei ce căutau la dînsa au văzut-o că este femeie, cu față de om.
Apoi, poruncind să-i dea ei să mănînce, a făcut-o femeie sănătoasă. Și au mulțumit lui Dumnezeu, bărbatul și femeia, cum și toți cei ce vedeau această minune. Apoi, sfîntul a învățat pe femeie, ca adeseori să meargă la sfînta biserică și să se împărtășească cu preacuratele lui Hristos Taine; căci pentru aceea, zicea el, a venit asupra ta acea ispită, fiindcă cinci săptămîni au trecut, de cînd ai fost părtașă dumnezeieștilor Taine. Astfel învățîndu-i și sfătuindu-i pe amîndoi, i-a liberat în pace. Asemenea și o altă fecioară, prefăcută în animal de vrăjitori, aducînd-o părinții ei la sfîntul, a tămăduit-o cu rugăciunea. Iar pe o altă fecioară, plină de răni, prin ungerea cu untdelemn sfințit, a făcut-o sănătoasă.

Deci, mulți supărau pe cuviosul, unii pentru rugăciuni și binecuvîntări și pentru folosirea de învățătură de la dînsul, iar alții pentru tămăduiri; pentru aceea sfîntul și-a săpat o peșteră adîncă în chilie, ca de o jumătate stadie, și se ascundea de cei ce veneau la dînsul fără vreme, cînd îi întrerupeau gîndirea la Dumnezeu și rugăciunea.
Atîta dar avea de la Dumnezeu, încît învia și morți. Un monah oarecare, șezînd în preajma Nilului, s-a lipit de el diavolul mîndriei. Deci, întîi l-a rătăcit de la adevărata credință și l-a adus la cugetarea celor ce se numeau Ierachteni, care ziceau că Mîntuitorul n-a luat trup omenesc, nici că înviază trupul nostru cu care ne-am îmbrăcat și că trei începători sînt: Dumnezeu, materia și răutatea. Astfel a atras la răzvrătirea a 500 de suflete. Și a putut face aceasta căci grăia multe bîrfeli de acest fel către mulți. Apoi și diavoli a scos, după cum se spune de Domnul nostru în Sfintele Evanghelii: *Căci vor da semne și minuni*, încît ar fi fost cu putință să amăgească și pe cei aleși; căci cu domnul diavolilor, într-adevăr, scotea pe diavoli, pentru pierzarea sufletelor.
Deci, episcopul acelui loc a venit cu clerul său la părintele Macarie, robul lui Dumnezeu, și rugîndu-l, îi zise: "Vino și ajută-ne; căci dacă pînă trăiești tu nu vom curăți vecinătatea noastră, toți se vor lipi de dînsul și întru pierzare se vor duce". Iar sfîntul a zis către dînsul: "Iată că vin, dar fiind om simplu, ce pot să fac eu?" Episcopul stăruia, rugîndu-l: "Eu așa cred că, dacă va veni Dumnezeu, va împăca Biserica Sa; căci eu de multe ori avînd gînd să vin, am fost împiedicat de treburile eparhiei; iar acum, numai suferind pierzarea poporului, și încă temîndu-mă de osînda lui Dumnezeu, care zice: *Sîngele lor din mîinile voastre îl voi cere;* de aceea am venit la tine, căci Dumnezeu m-a trimis.
Atunci Avva Macarie sculîndu-se, a mers cu dînsul și a venit la amăgitorul acela, pe care, cînd l-a văzut bătrînul, a zis episcopului: "Acesta are un diavol din cei stăpînitori și ai cunoscut că acesta nu este locul meu. Împotriva acestor duhuri nu

m-am luptat deloc, căci sînt două cete de diavoli, una este care aduce plăcerile și dezmierdările în trupul omului, iar alta care amăgește sufletele, dar care este foarte lesne de biruit. Aceste duhuri le rînduiește satana la vrăjitori și amăgitori, ca și la începătorii de eresuri". Episcopul a zis: "Este trebuință de rugăciune din adîncul inimii, căci cuvîntul nu are nici o putere".
Deci, i-a poruncit să iasă la dînșii; iar el ieșind, episcopul i-a zis: "Cum de n-ai venit de atîta vreme la noi?" Iar el a răspuns: "Pentru că nu credeți drept". Zis-a către dînsul Sfîntul Macarie: "Dar tu crezi bine?" Iar el a zis: "Foarte bine". Sfîntul i-a zis: "Care este aceea pe care noi nu o cugetăm bine?" El a răspuns: "Fiindcă ziceți că trupul a înviat; și încă mai ziceți că și Dumnezeu a luat asupră-și trup și oase". Bătrînul i-a zis: "Dacă zicem de la noi, rău zicem, iar dacă astfel a grăit adevărul, tu pentru ce grăiești împotrivă? Cu toate acestea noi vom spune ție cum credem și dacă te vei îndupleca, bine vei face; iar dacă nu, tu însuți vei primi pedeapsa de la Dumnezeu, pe ale cărui dogme le lepezi". El a zis: "Eu întîi să-ți spun credința mea". Iar sfîntul a zis: "Credința rea nici să nu se numească credință".
Deci, a poruncit episcopului să zică Simbolul credinței și episcopul a zis: *Cred într-unul Dumnezeu, Tatăl, Atotțiitorul*; și celelalte de aici înainte, cum și alte graiuri de la apostolul. Atunci s-a rușinat ereticul și neavînd ce să răspundă, a zis către Sfîntul Macarie: "Mie nu-mi grăi credința cea din cuvinte, ci să mergem la morminte și tu să înviezi cu trupul pe unul din cei ce zac acolo și voi crede că bine cugetați, ori eu să scot suflet fără de trup, și să vă rușinez pe voi". Și întorcîndu-se Sfîntul Macarie, a zis episcopului: "Mare este răul, căci și pe Dumnezeu îl ispitim, ca pentru un îndrăcit să se facă atît de mare semn". Zis-a episcopul: "Ba nu părinte, ci pentru o eparhie întreagă".
Atunci au mers la morminte și a venit și Ierachtenul să cheme pe diavol. Și mult făcîndu-și rugăciunea lui cea ereticească, nu putea să scoată nici un suflet fără trup din mormînt. Atunci diavolul n-a ieșit ca mai înainte, căci îi sta împotrivă Duhul

cel Sfînt. Și cînd a văzut că nimic n-a putut face, le-a zis: "Pentru necredința voastră nu poate să iasă". Episcopul a zis: "Dacă am fi fost rău-credincioși, atunci mai vîrtos trebuia să iasă, ca să mustre necredința noastră".
Iar bătrînul rugîndu-se în sine, netăgăduind nimic, a plecat genunchii la pămînt, după ce a stat un ceas la rugăciune; împreună cu toți care erau de față, s-a ridicat, și lovind cu toiagul cel de finic un mormînt, pentru că toiegele monahilor celor de acolo sînt de finic, a înviat un om din mormînt, nu vreunul care a murit de curînd, ci unul mort de mult.
Această minune văzînd-o Ierachteanul, a leșinat și ieșind diavolul dintr-însul, el a căzut la picioarele sfîntului, împreună cu tot poporul care era de față, și cerea să-l ucidă; dar nu i-a lăsat sfîntul, ci l-a luat cu sine în pustie și l-a izbăvit de rătăcire.
Apoi, întrebînd pe cel ce a înviat dacă știe pe Hristos, el a zis că n-a auzit despre El nici cînd trăia. Deci, sfîntul botezîndu-l, l-a avut cu sine trei ani și apoi cu adevărată moarte a răposat, încît se potrivea și la el cuvîntul Domnului, că nici acesta n-a greșit, nici părinții lui; ci ca să se arate slava lui Dumnezeu într-însul.
Iar episcopul a întrebat pe Sfîntul Macarie dacă s-a suit în inima lui vreun cuget de slavă omenească, cînd a văzut înaintea lui atîta popor, față de o minune atît de mare? El a răspuns: "O inimă care are îndeletnicire a căta spre slava oamenilor, unul ca acesta pe Dumnezeu încă nu L-a cunoscut, și ceea ce face, ca un om o face; iar cel ce s-a învrednicit de insuflarea lui Dumnezeu, întru multă nevoință se află, temîndu-se să nu cadă.
Unul ca acesta numai o credință are, de a ieși din trup, iar slava omenească nici în gînd nu-i vine. Deci, o pildă ca aceasta îți zic: "Închipuiește-ți pe cineva că umblă pe mare și privește spre cer în soare; unul ca acesta dacă ar vedea locul pe unde umblă, s-ar scufunda. Astfel cel ce privește la slava lui Dumnezeu, slava cea de la oameni o nesocotește. Iar dacă împrejurul acesteia s-ar întoarce, cade din aceea și căzînd astfel, se biruiește de multe patimi".

Apoi Cuviosul Macarie a înviat încă și un alt mort, pentru care părintele Sisoe povestea așa: "Am fost în schit cu părintele Macarie și a sosit vremea secerișului; atunci, mergînd la seceriș noi șapte, iată o văduvă aduna spice după noi și plîngea neîncetat; apoi chemînd Macarie pe stăpînul holdei aceleia, l-a întrebat: "Ce are această bătrînă de plînge mereu?" Iar el a spus lui Macarie că bărbatul ei luînd de la cineva un zălog, a murit fără veste, nespunîndu-i ei unde a pus ceea ce a luat și voiește stăpînul zălogului aceluia ca s-o ia pe ea în robie cu copiii ei". Și i-a zis Macarie lui: "Să-i spui ei ca să vină la noi, unde ne odihnim la amiază". Cînd a venit văduva aceea, a zis către dînsa bătrînul: "Întotdeauna plîngi astfel?" Ea a spus lui: "Bărbatul meu a murit grabnic; el luase de la cineva niște aur să-l păstreze, dar nu mi-a spus unde l-a ascuns". Zis-a către dînsa bătrînul: "Vino ca să ne arăți mormîntul bărbatului tău".

Deci luînd pe frați, a mers cu dînsa, apoi sosind la mormînt, bătrînul a zis către văduvă: "Du-te la casa ta". Și rugîndu-se, a strigat bătrînul pe cel mort, zicînd către dînsul: "Unde ai pus vistieria cea străină?" Iar el a răspuns din mormînt: "În casa mea am ascuns-o, sub picioarele patului meu". Și a zis lui bătrînul: "Dormi iarăși pînă la ziua învierii".

Iar frații văzînd aceasta, au căzut de frică la picioarele lui. Și le-a zis lor bătrînul: "Nu pentru mine s-a făcut aceasta, pentru că eu sînt un nimic; ci pentru văduvă și sărăcia ei a făcut Dumnezeu lucrul acesta. Însă să știți aceasta, că Dumnezeu voiește ca sufletul să fie fără păcat, și cel ce va cere de la El, va lua". Apoi, mergînd, a spus văduvei unde se află vistieria. Iar ea luînd-o, a dat-o stăpînului ei și s-a mîntuit de robie pe sine și pe fiii ei; și toți cei ce auzeau aceasta, au preamărit pe Dumnezeu.

Încă și un al treilea mort a înviat Cuviosul părinte Macarie; despre care scrie Rufin prezbiterul, astfel: "Odinioară, în locurile cele de aproape fiind făptuită o ucidere, se punea vina asupra unui nevinovat și acela a alergat în chilia sfîntului, însă au

mers în urma lui și cei ce voiau să-l prindă ca pe un ucigaș. Și voiau să-l dea la judecata cea legiuită.
Deci, acela se lepăda și se jura că este nevinovat de sîngele celui ucis, iar ei stăruiau făcîndu-l vinovat. Și făcîndu-se de amîndouă părțile multă vorbă și sfadă, i-a întrebat Macarie unde este îngropat cel ucis. Și sculîndu-se, a mers cu dînșii la mormînt; apoi plecîndu-și genunchii, s-a rugat mult și a zis către cei ce stau de față: "Acum va arăta Domnul dacă este acesta cu adevărat vinovat de uciderea despre care ziceți". Și a strigat cu mare glas, chemînd pe nume pe cel ucis, iar el a răspuns din mormînt.
Sfîntul a zis către dînsul: "În numele lui Iisus Hristos, zic ție să ne spui nouă dacă ai fost ucis de omul acesta?" Iar acela cu glas foarte lămurit a răspuns din mormînt, încredințîndu-i că n-a fost ucis de acela, pe care-l năpăstuiesc fără vină. Atunci, toți mirîndu-se de o minune ca aceea, au căzut la pămînt. Apoi, căzînd la picioarele lui, ca iarăși să întrebe pe cel ce zăcea în mormînt, cine l-a ucis. Atunci le-a zis cuviosul: "Despre aceasta nu-l voi întreba, pentru că destul este mie ca să izbăvesc de năpastă pe cel nevinovat; iar a da judecății pe cel vinovat, nu este lucrul meu".
Odinioară a fost adus la cuviosul un tînăr de care se plîngea maică-sa că era îndrăcit; acesta era legat și ținut de doi oameni. El avea în sine pe diavolul îmbuibării, căci mînca trei pîini mari și bea un vas de apă, nu tocmai mic; însă toate cele mîncate nu erau nimic, căci ca într-un foc se mistuia hrana și băutura într-însul. Deci, acel tînăr, cînd nu-i da maică-sa atît de mult să mănînce, el striga la ea; de aceea plîngea maica lui și ruga pe Cuviosul Macarie ca să miluiască pe fiul ei și să-l tămăduiască de o boală ca aceea.
Cuviosul a început a face rugăciuni cu dinadinsul către Dumnezeu, pentru dînsul; și după întîia și a doua zi, i-a fost mai ușor tînărului și cerea mai puțin să mănînce. Deci, a zis sfîntul către maica lui: "Cît voiești ca să mănînce fiul tău?" Ea a zis:

"Zece litre de pîine". Iar sfîntul ocărînd-o, i-a zis: "De ce atît de mult ai cerut, o! femeie?" Deci, șapte zile postind fericitul și rugîndu-se pentru acel tînăr, a izgonit pe diavolul dintr-însul, și l-a făcut ca cu trei litre de pîine să se sature; și apoi i-a poruncit ca nu în deșert să stea, ci să se ostenească lucrînd cu mîinile. Astfel, cu darul lui Dumnezeu, desăvîrșit sănătos a dat pe tînăr maicii lui și i-a liberat cu pace.

Oarecînd cuviosul a ieșit din schit la locul Terinut, și înserînd, a intrat într-un mormînt elinesc să se culce; deci, erau acolo oase elinești vechi și luînd unul, l-a pus căpătîi lui. Diavolii văzînd îndrăzneala lui, s-au mîniat asupră-i și au vrut să-l îngrozească, strigînd cu glas femeiesc: "O! cutare, mergi în baie să te speli?" Și a răspuns alt demon din oasele cele moarte, care zăcea sub capul bătrînului, zicînd: "Un străin am deasupra mea și nu pot să vin". Bătrînul neînfricoșîndu-se, cu îndrăzneală bătea osul acela, zicîndu-i: "Scoală-te și te du, dacă poți". Auzind acestea diavolii, au strigat cu mare glas, zicînd: "Ne-ai biruit cu totul", și au fugit rușinați.

Apoi, umblînd prin pustie, părintele Macarie a aflat o căpățînă de om uscată zăcînd pe pămînt, pe care cînd a întors-o cu toiagul său, se părea că dă oarecare glas căpățîna aceea. Deci, a întrebat-o bătrînul cine este? Și căpățîna a zis: "Eu am fost începător al slujitorilor idolești, care au locuit în acest loc, iar tu ești părintele Macarie, cel plin de Duhul lui Dumnezeu; pentru că tu, cînd te rogi, milostivindu-te spre cei ce sînt în muncă, ei simt oarecare ușurare". Și a zis bătrînul: "Care este ușurarea sau munca voastră, spune mie?" Răspuns-a cu suspinare, zicînd: "Pe cît este de departe cerul de la pămînt, atît de mare este focul în al cărui mijloc sîntem noi de la picioare pînă la cap, cu totul arzîndu-ne; și nu este cu putință cuiva din noi ca să vadă fața altuia, iar cînd te rogi pentru noi, ne vedem puțin unul pe altul și aceasta este pentru noi ușurare".

Acestea auzindu-le bătrînul, a lăcrimat și a zis: "Vai de ziua în care va fi călcat omul poruncile lui Dumnezeu". Și iarăși a întrebat pe căpățîna aceea: "Au, este altă muncă mai mare?" Răspuns-a căpățîna: "Sînt altele cu mult mai adînci sub noi". Și întrebînd bătrînul, a zis: "Cine se află întru acele adînci munci?" Căpățîna a răspuns: "Noi sîntem cei ce n-am cunoscut pe Dumnezeu și acum simțim milostivirea Lui, măcar cît de puțin; iar aceia care cunoscînd pe Dumnezeu, s-au lepădat de El și n-au păzit poruncile Lui, cu mai grele și mai grozave chinuri sînt chinuiți sub noi". Iar Sfîntul Macarie luînd căpățîna aceea, a îngropat-o în pămînt și s-a dus.
După aceasta, cuviosul bătrîn viețuia deosebit, avînd chilie în pustia cea mai mare; și era o mînăstire mai jos de el, într-o altă pustie, avînd monahi mulți. Deci, șezînd bătrînul lîngă cale, a văzut odinioară pe diavolul mergînd în chip de om și avînd o haină lățoasă; iar la fiecare laț spînzura cîte o tigvuliță; apoi a zis către el bătrînul: "Unde mergi, răule?" Acela a spus: "Mă duc să tulbur pe frați". Bătrînul l-a întrebat iarăși: "Ce sînt tigvulițele acestea pe care le porți?" Diavolul răspunse: "Duc gustări fraților". Bătrînul zise: "În toate acestea sînt gustări?" El a răspuns: "Da, pentru că de nu-i va fi plăcut cuiva una, îi dau alta și pe toate la rînd, ca fiecare să aibă cîte una".
Acestea zicînd, s-a dus; iar bătrînul a rămas, păzind calea, pînă se va întoarce. Atunci, văzîndu-l întorcîndu-se, i-a zis: "Ți-a mers bine?" El a răspuns: "Rău, căci unde mi-e bine mie?" Bătrînul îi zise: "Pentru ce?" Acela a răspuns: "Deoarece toți monahii mi s-au făcut potrivnici și nimeni nu m-a primit". Bătrînul zise: "Dar pe nici unul dintr-înșii nu-l ai prieten?" Diavolul răspunse: "Am numai pe un monah care mă ascultă și cînd mă duc la dînsul, se învîrtește ca paiața înaintea mea". Bătrînul l-a întrebat cum este numele monahului aceluia?" Diavolul răspunse: "Teopempt". După aceasta s-a dus.

Sculîndu-se Avva Macarie, s-a dus în cea mai de jos pustie, la mînăstirea aceea. Frații de acolo auzind, i-au ieșit cu ramuri în întîmpinarea lui și fiecare dintr-înșii își gătea chilia, socotind că bătrînul va găzdui la dînsul. Iar el a întrebat: "Cine este Teopempt?". Pe acesta văzîndu-l, a intrat la dînsul în chilie, iar el a primit pe părintele, bucurîndu-se; și cînd au început a vorbi singuri, i-a zis bătrînul: "Cum petreci, frate?" Acela răspunse: "Bine, cu rugăciunile tale". Bătrînul zise: "Nu te supără pe tine oarecare gînduri rele?" Fratele răspunse: "Acum îmi este bine"; pentru că se rușina să-și mărturisească gîndurile sale de rușine. Atunci i-a zis bătrînul: "De mulți ani postesc, nevoindu-mă, și toți mă cinstesc, dar într-acești ani ai bătrîneței mă supără necuratul duh al desfrînării". La aceasta Teopempt a răspuns: "Cu adevărat părinte, și eu sînt foarte mult stăpînit de duhul desfrînării". Bătrînul cercă și celelalte gînduri pierzătoare ale sufletului aceluia, pînă ce fratele i le-a spus pe toate. După aceasta, cuviosul a întrebat pe frate: "Cum postești?" El răspunse: "Pînă la al nouălea ceas". Grăit-a sfîntul: "Să postești pînă seara, să flămînzești și să înveți pe de rost părți din Evanghelie și din alte sfinte cărți, ca să te îndeletnicești totdeauna în gîndirea lui Dumnezeu; și de-ți va veni gînd rău, să nu-l primești și niciodată să nu te cobori cu mintea în jos, ci totdeauna să ai aminte sus, și-ți va ajuta Dumnezeu".

Așa întărind părintele pe acel frate, s-a dus în pustia sa. Și cînd ținea calea, a văzut iarăși pe acel diavol mergînd, și i-a zis: "Unde mergi?" Diavolul răspunse: "Mă duc să tulbur pe frați". Zicînd aceasta, a trecut alături. Dar cînd s-a întors, i-a zis sfîntul: "Cum sînt frații?" Diavolul răspunse: "Toți mi s-au făcut potrivnici și acela pe care mai înainte îl aveam prieten și mă asculta, nu știu cine l-a răzvrătit și nu mă ascultă nicidecum; căci s-a făcut mai potrivnic decît toți și m-am jurat că nu mă mai duc acolo, decît numai după o lungă vreme". Zicînd acestea, s-a dus, iar sfîntul s-a întors la chilia sa.

Odată au venit la Cuviosul Macarie în schit doi tineri străini, unul bărbos, iar la altul abia începea mustața; aceștia l-au întrebat: "Unde este chilia lui Avva Macarie?" El le-a zis: "Ce voiți de la dînsul?" Ei îi ziseră: "Am auzit despre dînsul și despre viața părinților care sînt în schit; deci am venit să-l vedem". Bătrînul le-a spus: "Eu sînt". Ei s-au închinat lui pînă la pămînt și au zis: "Aici voim să petrecem". Bătrînul văzîndu-i că sînt dintre tinerii bogați, le-a zis: "Nu veți putea să ședeți aci". Cel mai tînăr răspunse: "De nu ne vei lăsa să petrecem aici, atunci ne vom duce aiurea". Bătrînul a zis în mintea sa: "Pentru ce să-i gonesc, căci se vor sminti? Deci, să-i primesc, pentru că singură osteneala pustiei îi va face ca de voie să fugă de aici". Și a zis către dînșii: "Veniți și vă faceți chiliuțe, dacă puteți". Apoi le-a dat o secure și o coșniță plină de pîine și sare, și ducîndu-i departe, le-a arătat un loc pe o piatră vîrtoasă și le-a zis: "Aici să vă zidiți chiliuța, aducînd lemne din luncă și să ședeți"; pentru că socotea bătrînul, că vor fugi de osteneală. Apoi au întrebat tinerii aceia pe Macarie: "Ce lucrează monahii?" Bătrînul le-a răspuns: "Împletituri". Și luînd mlădițe, începea a împleti din capăt, zicîndu-le: "Așa să faceți coșnițe și să le dați la paznicii bisericești, iar aceia vă vor aduce pîine și sare". Apoi cuviosul s-a dus la dînșii, iar ei cu răbdare mare făceau toate cele poruncite, și n-au venit la părintele lor trei ani.

Aducîndu-și aminte Avva Macarie de dînșii, a zis în sine: "Care să fie oare lucrarea lor de nu vin la mine, să mă întrebe nimic?" Alții de departe vin, iar aceștia care petrec mai aproape n-au venit, căci acei doi frați la nimeni nu mergeau, fără numai la biserică, ca să primească împărtășirea preacuratelor Taine.

Deci, bătrînul s-a rugat lui Dumnezeu, postind o săptămînă, ca să-i arate lui lucrarea lor, și după acea săptămînă s-a dus la dînșii, să vadă cum locuiesc; și bătînd el în ușă, i-au deschis, apoi ei văzînd pe omul lui Dumnezeu, i s-au închinat pînă la pămînt, iar bătrînul făcînd rugăciune, a șezut. Apoi făcînd cel mai mare semn ca să iasă cel mai tînăr, acela a șezut împletind coșnițe; iar în ceasul al

nouălea a intrat bătînd cel mai mic și făcînd puțină fierbătură, a pus înainte masă și trei bucăți de pîine.
Pe urmă, a zis bătrînul: "Veniți să mîncăm". Și au mîncat, mulțumind Domnului; după aceea, a adus apă cel mai tînăr și au băut, iar după ce a înserat, a zis părintelui: "Te vei duce părinte de aici?" El le-a răspuns: "Nu, ci aici mă voi odihni". Ei i-au așternut o rogojină într-un colț sub chilie, iar în celălalt s-a odihnit singur pe rogojină și s-a înnoptat. Sfîntul Macarie se ruga lui Dumnezeu să-i arate fapta lui cea bună; deci, s-a desfăcut acoperămîntul chiliuței; făcîndu-se lumină, cei doi frați nu vedeau lumina, ci li se părea că doarme bătrînul; și îmboldind cel mai mare pe cel mai mic, s-au sculat amîndoi, și, închinîndu-se, și-au ridicat mîinile spre cer, rugîndu-se în taină.
Atunci Cuviosul Macarie a văzut pe demoni ca muștele, venind la cel mai mic și unele se așezau pe buzele lui, iar altele pe ochi; dar îngerul lui Dumnezeu, avînd o armă de foc, gonea de la dînsul pe demoni, iar de cel mai mare nici nu putea să se apropie; apoi despre ziuă iarăși amîndoi s-au odihnit.
Iar Cuviosul Macarie s-a făcut ca și cum s-ar fi deșteptat din somn, și toți s-au sculat. Apoi a zis cel mai mare frate: "Părinte, vei voi ca să citim cei 12 psalmi?" Avva a răspuns: "Da". Și a cîntat mai întîi cel mai tînăr și după fiecare stih ieșea lumină de foc din gura lui și se suia la cer. Apoi a început a cînta și cel mai mare, și ieșea din gura lui foc ca o funie ce ajungea pînă la cer. După sfîrșirea psalmilor, bătrînul vrînd să se ducă, le-a zis: "Rugați-vă pentru mine". Iar ei s-au închinat lui pînă la pămînt, tăcînd; și așa se depărtă de dînșii. Și a cunoscut că cel mai mare este desăvîrșit întru bunătăți, iar cu cel mai mic încă se lupta vrăjmașul. Și nu după multe zile, a adormit întru Domnul cel mai mare, iar după dînsul, a treia zi, a murit și cel mai mic. Și cînd veneau unii din părinți la Avva Macarie, îi ducea la chiliuța celor doi frați și le zicea: "Veniți de vedeți locul în care s-au nevoit robii cei mari ai lui Hristos".

Odată, cuviosul rugîndu-se lui Dumnezeu, s-a auzit un glas, care îi zise: "Macarie, încă n-ai venit la măsura celor două femei, care viețuiesc împreună în cetatea cea de aproape". Deci, auzind de aceasta bătrînul, și-a luat toiagul și a mers la cetatea zisă, și găsind casa lor, a bătut în ușă. Atunci, odată a ieșit una dintre ele și l-a primit cu mare bucurie.
Apoi, bătrînul pe amîndouă chemîndu-le, le-a zis astfel: "Pentru voi am suferit atîta osteneală, venind din pustia cea depărtată, ca să înțeleg lucrurile voastre, pe care să mi le spuneți, netăinuindu-le". Femeile i-au răspuns bătrînului: "Crede-ne, sfinte părinte, că noi sîntem păcătoase și trăim cu bărbații noștri, deci ce fel de lucruri cauți de la noi?" Iar bătrînul stăruia rugîndu-le, să-i arate rînduiala vieții lor.
Ele fiind silite, au zis: "Noi nici un fel de rudenie nu avem între noi și s-a întîmplat de s-au însoțit cu noi doi frați, și cu dînșii petrecînd împreună 15 ani într-o casă, cuvînt rău sau necurat n-am zis una către alta, nici ne-am sfădit cîndva; ci în pace pînă acum viețuim și ne sfătuim cu un gînd, ca lăsînd pe soții cei trupești, să mergem în ceata sfinților feciori, care slujesc lui Dumnezeu, dar n-am putut să înduplecăm pe bărbații noștri să ne lase, deși i-am rugat cu foarte multe lacrimi. Drept aceea, necîștigîndu-ne dorirea, am pus așezămînt între Dumnezeu și între noi, ca nici un fel de cuvînt deșert să nu zicem deloc pînă la moartea noastră".
Acestea auzind Sfîntul Macarie, a zis: "Cu adevărat, nici fecioare, nici femei măritate, nici monah, nici mirean, ci hotărîrea cea bună o caută Dumnezeu, primind-o ca pe însăși fapta și după alegere, trimite fiecăruia pe Sfîntul Duh, care lucrează și îndreptează viața tuturor celor ce vor să se mîntuiască".
În zilele acestui Cuvios Macarie Egipteanul, a strălucit cu fapte bune în aceleași pustietăți și alt cuvios, Macarie Alexandrianul, care era prezbiter în mînăstirea ce se numea Chelie; iar acel loc era în pustie, între Nitria și între schit. Acel fericit Macarie Alexandrianul venea adeseori la Sfîntul Macarie Egipteanul și de multe ori umblau împreună prin pustie, pentru că aveau mare dragoste între ei.

În acea vreme, împărățind rău-credinciosul Valens, arianul (364-378), a fost prigonire mare asupra celor dreptcredincioși pentru că a venit în Alexandria un oarecare Luciu, episcop arian, cu oaste multă, și l-a izgonit de pe scaun pe fericitul episcop Petru, care a fost după Sfîntul Atanasie cel Mare. Apoi a trimis și în pustie, ca să izgonească pe toți sfinții părinți; dar mai întîi a gonit pe cei doi Macarie, pe care, luîndu-i ostașii noaptea și punîndu-i în corabie, i-au dus departe, la un oarecare ostrov, în care era necunoscut numele lui Hristos Dumnezeu, dar unde idolii se cinsteau ca niște zei.
În acel ostrov, la un slujitor idolesc, era o fiică îndrăcită, care simțind venirea Sfîntului Macarie și a celorlalți cuvioși părinți, a alergat înaintea lor, strigînd: "Pentru ce ați venit aici? Căci acest ostrov este vechea noastră locuință". Iar ei făcînd rugăciune, au izgonit pe diavolul dintr-însa și au făcut-o sănătoasă. Aceasta văzînd-o tatăl ei, slujitorul idolilor îndată a crezut în Hristos și s-a botezat; și tot poporul din ostrovul acela a primit sfînta credință și lor le-au făcut o sfîntă biserică. Dar înștiințîndu-se despre aceasta răucredinciosul episcop Luciu, s-a rușinat că a izgonit din locașurile lor niște sfinți și trimițînd în taină, a întors iarăși la locurile lor pe fericiții Macarie și pe toți ceilalți părinți. Deci, iarăși a primit pe Sfîntul Macarie Egipteanul în pustia schitului, iar pe alexandrianul în locul cel mai de sus pomenit, ce se numea Chelie, și fiecare din părinți s-a dus la locașul său.
Dar, de vreme ce la Cuviosul părintele nostru Macarie Egipteanul veneau mulți de pretutindeni, unii pentru învățătură, iar alții pentru tămăduiri, și o mulțime de bolnavi se adunau la dînsul, de aceea, a fost de trebuință ca să zidească o casă de oaspeți, ca într-însa să se odihnească străinii și bolnavii; pe care casă a și făcut-o. Deci, în toate zilele pe cîte unul din bolnavi ungînd cu sfîntul untdelemn, îl făcea sănătos și-l libera; de aceea nu-i tămăduia pe toți îndată, ca ceilalți zăbovind la dînsul cîteva zile, nu numai trupului, ci și sufletului să-și cîștige tămăduire, ascultînd cuvintele lui cele de Dumnezeu insuflate.

Atunci a pus pe unul din frați să slujească în casa de oaspeți, dar acela fiind îndemnat de diavol, se biruia de patima iubirii de averi și tăinuia de la săraci o parte; iar Cuviosul Macarie îl învăța, zicîndu-i: "Frate Ioane, ascultă-mă și primește învățătura mea, care-ți va fi de folos", iar Ioan nu l-a ascultat pe sfîntul, și n-a încetat din obiceiul cel rău; și a fost că după moartea sfîntului, la 15 sau la 20 de ani, acel frate tot slujea Iudei, care a pus într-însul iubirea de argint, și partea săracilor la sine o trăgea; deci, tot trupul lui s-a umplut de lepră, și nu numai averea cea adunată, ci și sufletul său în ticăloșie și-a pierdut.
Odată, cuviosul mergînd de la schit la Muntele Nitriei, și apropiindu-se, a zis ucenicului său: "Mergi puțin înaintea mea". Mergînd ucenicul, l-a întîmpinat un slujitor idolesc venind și adu-cînd un lemn mare, iar fratele striga către dînsul: "Ascultă, diavole, unde mergi?" Și întorcîndu-se sjujitorul, l-a bătut așa de tare, încît abia l-a lăsat viu. Și luîndu-și lemnul, a fugit.
Pe cînd fugea el, l-a întîmpinat Avva Macarie, și i-a zis: "Mîntuiește-te iubitorule de osteneală, mîntuiește-te". Iar el mirîndu-se, zise către avva: "Ce lucru vezi la mine, de-mi urezi astfel de cuvinte?". Răspuns-a bătrînul: "Că te văd ostenindu-te". Iar sjujitorul răspunse: "M-am uimit părinte de cuvintele tale, că te-am cunoscut că ești omul lui Dumnezeu; iar un alt monah m-a ocărît și eu l-am bătut pînă la moarte". Și căzînd sjujitorul idolesc la picioarele sfîntului, îi zise: "Nu te voi lăsa părinte, pînă ce nu mă vei face creștin și monah".
Și mergînd cu Sfîntul Macarie la fratele ce zăcea abia viu, s-a dus la biserica din Muntele Nitriei și văzînd părinții Nitriei pe sjujitorul idolesc cu Cuviosul Macarie, s-au minunat; apoi botezîndu-l, l-a făcut monah și mulți dintre elini s-au făcut creștini. Avva Macarie zise: "Cuvîntul cel rău și pe cei buni îi făcea răi, iar cuvîntul cel bun și pe cei răi îi făcea buni".
Cuviosul fiind în locașul lui Avva Pamvo, i-au zis bătrînii: "Spune un cuvînt fraților, pentru folos". Iar el a început a grăi: "Iertați-mă, că nu sînt încă monah, însă am

văzut monahi, pentru că stînd eu în schit în chilia mea, m-a silit gîndul să merg în pustia cea dinăuntru, ca să văd ce este acolo; și m-am luptat cu gîndul cinci ani, temîndu-mă ca nu cumva să fie ispitire de la diavol și, nelăsîndu-mă acel gînd, m-am dus în pustia cea depărtată și am aflat o baltă cu apă și un ostrov în mijloc. Apoi au venit fiarele pustiei să bea apă și am văzut printre ele și doi oameni goi, iar eu m-am înfricoșat, pentru că-mi părea că sînt duhuri. Ei însă, dacă m-au văzut că m-am înfricoșat, mi-au zis: "Nu te teme, că și noi sîntem oameni". Apoi i-am întrebat: "De unde ați venit în pustia aceasta?" Și ei au zis: "Sîntem din viața de obște și, sfătuindu-ne, am venit aici; deci acum sînt 30 de ani de cînd am ieșit din mănăstire. Unul din noi este egiptean, iar altul libian". Și m-au întrebat și ei, zicîndu-mi: "Cum este lumea acum? Rîul dă apă la vremea lui? Pămîntul se îndestulează cu obișnuitele roduri?" Și le-am zis: "Da". Apoi i-am întrebat, cum pot să fiu monah? Atunci ei mi-au zis: "De nu se va lepăda omul de toate cele ce sînt pe lume, nu poate să fie monah". Eu le-am zis: "Neputincios sînt și nu pot să fiu ca voi". Ei mi-au zis: "De nu poți să fii cum sîntem noi, șezi în chilie și plînge-ți păcatele". Și iarăși i-am întrebat: "Cînd vine iarna, nu înghețați? Iar vara nu se ard de soare trupurile voastre?" Ei au răspuns: "Dumnezeu ne-a făcut rînduiala aceasta, ca nici iarna să nu pătimim de ger, nici vara de arșiță". Pentru aceasta v-am spus vouă fraților, că încă nu m-am făcut monah, ci am văzut monahi.

Fiind întrebat de oarecare părinți Avva Macarie, cum a slăbit - căci nu numai cînd postea, ci și cînd mînca, trupul lui totdeauna era uscat -, le răspunse: "Lemnul acela cu care se întorc vreascurile care ard, se aprinde și el de foc; așa și omul, dacă și-ar adînci mintea în frica lui Dumnezeu, și de înfricoșata întrebare și focul gheenei totdeauna și-ar aduce aminte, atunci frica aceea îi mănîncă trupul și îi usucă oasele".

Iarăși l-au întrebat pe el frații: "Avvo (părinte), cum ne vom ruga?" Zis-a lor bătrînul: "Nu este trebuință de cuvinte multe, ci numai de a ridica mîinile și a zice

"Doamne, precum voieşti şi precum ştii, miluieşte-mă".

așa: Și de va năvăli războiul păcatelor, se cade a zice: "Doamne miluiește". Acela știe cele ce sînt nouă de folos și va face milă cu noi". Apoi l-a întrebat Avva Isaia, zicînd: "Spune-mi un cuvînt de folos, părinte". Zis-a bătrînul: "Fugi de oameni". Iar el a zis: "Și ce este dacă voi fugi de oameni?" Iar bătrînul răspunse: "Șezi în chilia ta și plîngi păcatele tale". Iar lui Pafnutie, ucenicul său, i-a zis: "Să nu asuprești pe nimeni, nici să clevetești pe nimeni; deci, păzindu-le acestea, te vei mîntui". Iarăși a zis: "Să nu te odihnești în chilia fratelui celui ce are minte rea".

Apoi a venit la dînsul un frate oarecare și i-a zis: "Avvo, spune-mi un cuvînt prin care să mă mîntuiesc". Zis-a lui bătrînul: "Mergi la morminte și grăiește de rău pe cei morți". Deci, a mers fratele și grăia de rău, apoi și cu pietre a bătut mormintele; după aceea venind, a spus bătrînului; iar acela l-a întrebat: "Nimic nu ți-au spus?" Zis-a el: "Nu". Atunci îi zise bătrînul: "Mergi și îi laudă pe ei".

Deci, a mers și a început cu laude a ferici pe cei morți, zicîndu- le: "Apostoli, sfinți și drepților!" Apoi întorcîndu-se, a spus bătrînului că i-a lăudat. Iar bătrînul i-a grăit: "Nimic nu ți-au răspuns?" A zis el: "Nu". Bătrînul a zis: "Vezi că nici cînd i-ai grăit de rău nu ți-au spus ceva împotrivă, nici cînd cu laude i-ai fericit, nu ți-au zis ție ceva; așa și tu, de vei voi să te mîntuiești, să fii ca un mort, nici ocărîndu-te, să nu te mînii, nici cinstindu-te să nu te înalți și atunci te vei mîntui".

Apoi spuneau frații despre acest fericit părinte, că de venea cineva din frați la dînsul, ca la un sfînt și om mare, nimic nu vorbea cu dînsul; iar dacă un frate, ca și cum întru nimic socotindu-l, îi zicea; "Avvo, cînd ai fost în lume și furai silitră de o vindeai, nu te băteau cei mai mari ai tăi?" Despre acestea, dacă îi zicea lui cineva, cu acela vorbea cu bucurie, răspunzîndu-i la toate întrebările lui.

Odată au trimis bătrînii din Muntele Nitriei, în schit, la Avva Macarie, zicînd: "Avvo, ca să nu se ostenească toată mulțimea fraților venind la tine, vino tu singur la noi,

mai înainte pînă a nu te duce către Domnul". Și mergînd Cuviosul Macarie la Nitria, s-au adunat la dînsul toți și l-au rugat bătrînii să spună un cuvînt fraților; iar el plîngînd, a zis către dînșii: "Să plîngem fraților și ochii noștri să verse lacrimi, care ne curățesc pe noi mai înainte, pînă ce nu mergem acolo, unde lacrimile vor arde trupurile în chinuri". Atunci plîngeau toți; apoi, căzînd cu fețele la pămînt, ziceau: "Roagă-te pentru noi, părinte".

Acest părinte Macarie, cînd era în Egipt, a aflat odinioară un tîlhar în chilia sa, apucîndu-i lucrurile ce avea și era și dobitocul lui legat afară, pe care punea cele ce luase. Iar cuviosul s-a făcut că este străin de casă și ajuta străinului a scoate din casă și a le pune pe dobitoc; apoi l-a petrecut cu pace, zicînd întru sine: "Nimic aducînd în lumea aceasta, arătat este că nici nu putem duce ceva de aici. Domnul a dat, și precum El bine a voit, așa a și făcut, bine este cuvîntat Dumnezeu întru toate". Despre acest Cuvios Macarie ziceau părinții că s-a făcut ca un fericit, căci Avva Macarie acoperea neputințele omenești pe care le vedea.

S-a dus odată unul din ucenicii Cuviosului Macarie în cetate, ca să vîndă lucrul mîinilor sale, coșnițele și rogojinile, și l-a întîmpinat acolo o femeie desfrînată, care văzînd frumusețea tînărului, s-a rănit de el și l-a chemat la sine, ca și cum voia să cumpere coșnițele pe care le vindea; iar el necunoscînd gîndul ei cel viclean, a intrat în casă, iar femeia luînd o coșniță, întreba cu cît voiește s-o vîndă?

Apoi spunînd vorbe desfrînate către dînsul, se ispitea, ca și de demult egipteanca, ca să înșele spre păcat pe Iosif cel curat, iar fratele văzîndu-se în primejdie, pentru că era aproape de căderea în păcat, și-a întors mintea spre cer, zicînd întru sine: "Cel ce ai izbăvit pe proorocul Tău din pîntecele chitului, Hristoase Împărate, și pe mine din marginea pierzării și din moartea aceasta sufletească izbăvește-mă, cu rugăciunile plăcutului Tău, ale lui Macarie, părintelui meu". Și îndată a fost răpit de o mînă nevăzută, precum odinioară Avva a fost luat de îngeri, și în chilia sa s-a dus; iar acolo a aflat pe Sfîntul Macarie rugîndu-se lui Dumnezeu pentru dînsul, ca

din primejdia ce era de faţă, să se izbăvească ucenicul său, pentru că ştia ceea ce se făcea şi pe cele de departe ca şi pe cele de aproape le vedea cu ochii minţii, deci, văzînd pe ucenicul său, a zis: "Mulţumire să dăm, o! fiule, iubitorului de oameni Dumnezeu, căci din gura balaurului şi din porţile iadului Te-a izbăvit, răpindu-te cu dumnezeiasca Sa putere din căderea în păcat şi aducîndu-te în chilie, precum odinioară a adus pe Apostolul Său, Filip".

Astfel rugăciunile cuviosului acestuia puteau mult spre Dumnezeu. Oarecînd, singur fiind răpit prin văzduh, s-a aflat la o mare depărtare; - pentru că ducînd coşniţe de la schit, se ostenise -, apoi a şezut şi s-a rugat, zicînd: "O! Dumnezeule, Tu ştii că am slăbit". Şi îndată s-a aflat lîngă rîul unde voia să meargă.

Dar acum este vremea ca să povestim şi despre fericitul sfîrşit al fericitului Cuvios Macarie, despre care Serapion, scriitorul vieţii lui, povesteşte în acest chip: Pentru că vremea morţii i-a sosit, deci se cădea şi acestuia, om fiind, să slujească datoriei fireşti; căci era gîrbovit de bătrîneţe, vieţuind 97 de ani. Însă nu fără ştire i-a fost lui sfîrşitul, pentru că de faţă stîndu-i doi bărbaţi preacinstiţi, i-au zis: "Bucură-te, o! Macarie!"

Şi unul dintr-înşii era Sfîntul Antonie, povăţuitorul pustiei, iar altul Sfîntul Pahomie, învăţătorul vieţii monahiceşti. Aceştia i-au zis lui: "Hristos ne-a trimis, ca bine să-ţi vestim sfîrşitul tău cel de bucurie; pentru că de acum peste nouă zile vei trece la viaţa cea pururea fiitoare, şi vom veni şi noi în ziua aceea la tine şi cu bucurie te vom lua cu noi, ca înaintea scaunului Stăpînului să stai împreună cu noi şi să te îndulceşti de hrana cea fără de moarte". Apoi zicîndu-i "pace ţie", s-au făcut nevăzuţi de la ochii lui. Iar dumnezeiescul Macarie chemînd pe ucenicii săi, le-a zis: "Vremea ieşirii mele, o! fiilor, iată a sosit, iar pe voi bunătăţii Domnului vă încredinţez; deci, să păziţi rînduielile părinteşti şi predaniile pustniciei".

Apoi, unora, pe care îi ştia că le sînt mai bune faptele, le-a încredinţat îngrijirea pentru cei ce intraseră de curînd în viaţa monahicească, care cu duhovniceasca

vîrstă erau încă prunci. Și punîndu-și pe dînșii mîinile și învățîndu-i din destul, apoi rugîndu-se pentru dînșii, se pregătea de moarte.

Deci, sosind ziua a noua, un heruvim cu mulțime de îngeri stînd înaintea dumnezeiescului părinte, i-a zis: "Scoală-te, urmă-torule al lui Dumnezeu și mergi cu noi la viața veșnică; ridică-ți ochii tăi împrejur și vezi cîte cete din cei fără trupuri și de sfinți s-au trimis ție de la Atotțiitorul, ca să te aducă la Sine. Vezi soborul apostolilor, adunarea proorocilor, mulțimea mucenicilor, ceata arhiereilor și a pustnicilor, unirea cuvioșilor și a drepților. Deci, dă-mi sufletul tău, care mi-a fost dat mie de Dumnezeu ca să-l păzesc în trup, iar acum, despărțindu-se din legăturile trupești, ca pe o bogăție să-l iau cu cinste și trecîndu-l prin puterile cele potrivnice, să-l duc înaintea dumnezeiescului scaun al Stăpînului, ca să se veselească cu toți sfinții cei din veac".

Acestea grăindu-le acel înfricoșat heruvim, fericitul Macarie sărutînd pe toți cei ce erau lîngă dînsul și pentru dînșii rugîndu-se, și-a ridicat ochii și mîinile în sus, zicînd cel mai de pe urmă cuvînt: *În mîinile Tale, Doamne, îmi dau duhul meu*. Și astfel și-a dat fericitul său suflet, lăsînd multă plîngere ucenicilor. Apoi, adaugă Serapion și aceasta, pe care a auzit-o de la Cuviosul Pafnutie, care era unul din ucenicii lui Macarie: că acel sfînt suflet, fiind ridicat de heruvimi și spre cer suindu-se, unii din părinți priveau cu ochii sufletești spre diavolii cei din văzduh cum stau departe și strigau: "O! de ce slavă te-ai învrednicit, Macarie".

Iar Sfîntul le răspundea: "Nu, căci încă mă tem, pentru că nu mă știu de am făcut vreun lucru bun". Apoi vrăjmașii cei ce erau în văzduh, strigau: "Cu adevărat ai scăpat de noi, Macarie". Iar el le zicea: "Ba nu, căci îmi mai trebuie ceva ca să scap". Și fiind acum înăuntrul porților cerești, diavolii plîngînd, strigau: "A scăpat de noi, a scăpat!". Iar el cu mare glas le-a răspuns: "Cu adevărat am scăpat de meșteșugirile voastre, cu puterea Hristosului meu fiind îngrădit". Astfel a fost viața, sfîrșitul și mergerea la veșnica viață a Cuviosului părintelui nostru Macarie.

Dar se mai află despre acest cuvios părinte, cuvinte și povestiri în Pateric și pe aiurea; deci cel ce va voi, poate să caute acolo; slăvim pe Tatăl nostru și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, unul Dumnezeu cel slăvit întru Sfinții săi, în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Macarie Alexandrinul (19 ianuarie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna ianuarie

Cetatea Alexandriei a odrăslit pe un alt Cuvios Macarie, care era mai înainte vînzător de poame, iar Sfîntul Botez l-a primit după 40 de ani de la nașterea sa. După aceasta, lepădîndu-se de lume, s-a făcut monah și după nevoințele cele multe și ostenelile mona-hicești, s-a învrednicit de treapta preoțească și a luat egumenia mînăstirii ce se numea Chelia, care era în pustia Egiptului, între Nitria și schit; și i-a fost prieten de aproape Cuviosului Macarie Egipteanul, cu care a suferit izgonire în vremea împărăției lui Valens, de la Luciu arianul, mincinosul episcop al Alexandriei, și de multe ori locuia cu acel Sfînt Macarie.

Deci, amîndoi Macarie erau asemenea cu obiceiul și cu viața și au avut povățuitor și învățător pe marele Antonie, de la care s-au povățuit spre viața cea desăvîrșită în bunătăți, fiind ucenicii aceluia; însă mai bătrîn cu anii era Cuviosul Macarie Egipteanul, care s-a dus mai întîi către Domnul.

Acest cuvios Macarie Alexandrinul rămînînd după dînsul, a viețuit cîțiva ani, și despre el Paladie, episcopul, în Lavsaicon, scrie astfel: "Am văzut pe Sfîntul Macarie Egipteanul, prieten în faptele credinței, avînd același nume cu Sfîntul

Macarie Alexandrinul, care era prezbiter al locului ce se numea Chelie, unde am petrecut și eu nouă ani, iar trei ani am viețuit cu Sfîntul Macarie, ale cărui fapte și semne ale vieții lui plăcute, singur le-am învățat pe unele, iar pe altele le-am aflat de la cei ce au viețuit cu dînsul mai înainte.

Acela văzînd odată la marele părinte Antonie niște smicele de finic alese, din care făcea împletituri și coșnițe, a cerut de la dînsul un snop din smicelele acelea, dar Sfîntul Antonie i-a zis: Este scris *să nu poftești lucrul aproapelui tău.* Și cînd a zis aceasta, îndată s-au uscat toate mlădițele; care lucru văzîndu-l Antonie, a zis către Macarie: "Iată Duhul Sfînt a odihnit peste tine, și vei fi după mine moștenitor al lucrurilor mele".

După aceasta, diavolul a aflat în pustie pe Sfîntul Macarie, foarte slăbit cu trupul, și i-a zis lui: "Ai luat darul lui Antonie, de ce nu-l întrebuințezi și nu ceri de la Dumnezeu hrană și întărire spre călătorie?" Sfîntul îi răspunse: "Puterea și slava mea este Domnul; iar tu nu ispiti pe robul lui Dumnezeu". Atunci diavolul s-a făcut nălucire și sfîntul vedea o cămilă încărcată cu toate felurile de mîncăruri, rătăcind prin pustie, pe care văzînd-o sfîntul, că se apropie de dînsul și cunoscînd că este nălucire, a stat la rugăciune și îndată a înghițit pămîntul nălucirea aceea.

Odată, Cuviosul Macarie Alexandrinul poftise să mănînce struguri proaspeți și buni, care i se trimiseseră de cineva; și vrînd să-și biruiască pofta cu înfrînare, i-a trimis unui alt frate neputincios, care poftise acest fel de struguri. Acela i-a primit cu bucurie, dar vrînd să-și păzească înfrînarea, a trimis altui frate mai neputincios, care poftea acest fel de hrană; dar și acela luîndu-i, a făcut același lucru, deși era foarte flămînd. Și așa strugurii aceia fiind trimiși de la unul la altul, înconjurînd pe mulți frați, au venit iarăși în mîinile Cuviosului Macarie, aducîndu-se întregi de la cel mai de pe urmă frate, ca un mare dar, pentru că nimeni n-a voit să guste dintr-înșii. Atunci cuviosul cercetînd lucrul și aflînd că pe toți frații i-au înconjurat strugurii aceia, s-a mirat, și mulțumind lui Dumnezeu pentru o înfrînare ca aceea a

tuturor fraților, n-a gustat nici el nici o boabă dintr-înșii. Și cînd auzea că se face de cineva vreo faptă bună, se sîrguia și el cu dinadinsul s-o urmeze și s-o împlinească cu totul.
Odată, a auzit despre taveniseoți că în tot postul cel mare de 40 de zile n-au gustat nimic din mîncările care se fac la foc. De aceea, și-a pus rînduială, ca șapte ani să nu guste din mîncările care se fac la foc; nici coapte, nici fierte, și n-a mîncat nici pîine, nici fiertură, decît numai poame crude sau niște semințe muiate în apă. Deci, a petrecut într-o înfrînare ca aceasta șapte ani.
A auzit după aceea de alt monah că mînca cîte o bucată de pîine pe zi. Mare chinuire a trupului era și aceea de care ne povestește Paladie; că o dată zîmbind Macarie, grăia aceasta: "Multe fărîmituri apucam cu mîna din vas, dar pentru strîmtorimea gurii, nu puteam să le scot, și așa vasul acela nu mă lăsa să mănînc cît aș fi voit". Drept aceea, astfel flămînzind, a petrecut trei ani, mîncînd numai patru sau cinci dramuri de pîine pe zi, asemenea și apă după măsura hranei; iar untdelemn 6 litri îi ajungeau de mîncare pe tot anul. Odată, voind desăvîrșit să-și biruiască somnul, 20 de zile și nopți n-a intrat sub acoperămînt, și se ardea ziua de zăduf, iar noaptea răbda răceală, în tot chipul chinuindu-se să nu doarmă.
Cuviosul a voit îndată să vadă grădina și mormîntul care se numea Chipotafion al lui Iani și al lui Iamvri, vrăjitori egipteni, care au fost în vremea lui Faraon, ca acolo să se lupte cu diavolii; pentru că se povestea că la locul acela erau mulțime de diavoli prea cumpliți, pe care cei vrăjitori cu urîtele lor farmece îi adunaseră acolo. Vrăjitorii aceia erau frați și peste meșteșugul vrăjitoriei lor, aveau cea dintîi cinste la Faraon și puteau mult în tot Egiptul; deci, au zidit la un loc osebit în pustie, o grădină făcută din pietre în patru colțuri, iar într-însa și-au făcut mormînt cu lucru minunat; au pus acolo mulțime de aur, au sădit pomi de tot felul și au săpat un puț mare, pentru că era locul acela de stîncă și umed.

Toate acelea le-au făcut, nădăjduind că după ieșirea lor din trup, să viețuiască acolo în veci cu sufletele lor, iar de bunătățile acelea ca în Rai să se desfăteze.
Dar de vreme ce robul lui Dumnezeu, Macarie, nu știa calea spre grădina aceea, mergea după stele și precum cîrmacii trec marea, astfel și el a trecut toată pustia cu picioarele; însă a luat cîte o trestie și, după fiecare stadie, înfigea în pămînt o trestie, ca să poată după acele semne, să se întoarcă înapoi; iar după ce în nouă zile a trecut toată acea pustie, s-a apropiat de grădina despre care s-a spus, și sosind noaptea, s-a odihnit puțin de osteneală și a adormit; însă diavolul, care se împotrivește totdeauna nevoitorilor lui Hristos, adunînd toate trestiile acelea cu care Macarie și-a însemnat calea sa, le-a pus la capul lui, pe cînd dormea el.
Iar bătrînul sculîndu-se din somn, a aflat lîngă sine trestiile, fiind legate în snop.
Dar aceasta s-a făcut cu voia lui Dumnezeu, spre mai multă nevoință a robului Său, ca să nu nădăjduiască spre trestii, ci spre mila Lui, care a povățuit cîndva pe Israel, prin stîlp de nor, 40 de ani în acea înfricoșată pustie.
Sfîntul Macarie spunea despre sine, zicînd: "Cînd m-am apropiat de grădină și de acel mormînt, au alergat întru întîmpi-narea mea ca la 70 de diavoli, în diferite feluri de asemănări, dintre care unii răcneau, iar alții cu mare mînie scrîșneau asupra mea cu dinții, iar alții zburînd ca corbii în fața mea, îndrăzneau a se repezi, strigînd: "Ce cauți aici, Macarie? La ce-ai venit la noi? Au doară am supărat pe cineva dintre voi, monahii? Fii la locul tău cu cei asemenea ție; ai pustia, din care ai izgonit pe prietenii noștri; nouă nu ne este nimic cu tine de obște, pentru ce ai năvălit la locul nostru? Fii îndestulat cu pustia, ca un pustnic, căci acest loc ni l-au încredințat nouă cei ce l-au lucrat; tu însă nu vei putea să petreci aici; pentru ce voiești să intri în această stăpînire a noastră? Aici nici unul dintre oamenii cei vii n-au intrat, din acea vreme de cînd s-a făcut îngroparea fraților, care au auzit aceasta".

Făcînd multă strigare diavolii, Sfîntul Macarie le-a zis: "Voi intra numai să văd și mă voi duce de aici". Diavolii i-au răspuns: "Să ne făgăduiești nouă aceasta numaidecît". Zis-a robul lui Hristos: "O voi face aceasta". Iar diavolii s-au stins. Deci, intrînd în acea grădină, l-a întîmpinat un diavol înfricoșat, cu sabia ascuțită, îngrozindu-l; către acesta Sfîntul Macarie a răspuns: "Tu vii asupra mea cu sabia, iar eu vin asupra ta cu numele Domnului Savaot și cu puterea Dumnezeului lui Israel". Și a fugit diavolul de la dînsul.
Cuviosul, intrînd înăuntru, a văzut toate cele ce erau acolo, cum și puțul în care spînzura o ciutură de aramă, legată cu un lanț de fier și pomi de grădină, care nu aveau nimic, căci se uscaseră de soare, iar zidirea cea minunată a mormîntului era împodobită cu mult aur. Și toate privindu-le destul, a ieșit de acolo fără vătămare și împiedicare, apoi în 20 de zile s-a întors la chilia sa. Într-acea cale, pe cînd se întorcea, s-a sfîrșit pîinea și apa pe care le purta cu sine, și a început a slăbi; deci, era să cadă de foame și de sete, dar iată i s-a arătat, precum singur a spus mai pe urmă, o asemă-nare de fecioară, îmbrăcată cu haină albă, care lucea; și a văzut o vadră cu apă curată înaintea lui, departe ca de o stadie, și fecioara adeseori punînd-o jos îi arăta apa și îl chema să vină să bea. Iar el nu putea s-o ajungă, dar cu nădejdea acelei ape, a mers trei zile după dînsa, ostenind tare, pentru că trei zile acea fecioară i s-a arătat, mergînd înainte.
Apoi i s-a arătat o cireadă de bivolițe (pentru că sînt mulțime de acestea în părțile acelea), dintre care una a stat în preajma bătrînului ostenit, avînd lîngă sine un vițel mic și curgea lapte din ugerul ei; apoi a auzit de sus un glas, zicîndu-i: "Macarie, apropie-te și bea laptele ei". Iar el apropiindu-se, a supt din destul și și-a întărit trupul.
Apoi a spus sfîntul despre sine și aceasta: "Ca să-mi arate Domnul cea mai mare milă a Sa și să învețe nevrednicia mea, ca spre a Lui purtare de grijă să-mi pun nădejdea, a poruncit bivoliței aceleia să meargă după mine, pînă la chilia mea și în

toate zilele să mă hrănească în cale. Iar ea fiind slujitoare poruncii Ziditorului, venea după mine și nu lăsa vițelul său la țîțele sale, ca numai pe mine să mă hrănească".

Odată acest sfînt și minunat bărbat săpa un puț pentru răcorirea monahilor și erau mărăcini și vreascuri în locul acela, unde săpa, de unde ieșind o aspidă, l-a mușcat și acea jivină este foarte veninoasă și vătămătoare; iar sfîntul apucînd cu amîndouă mîinile aspida, de două părți, a rupt-o, zicînd: "De vreme ce nu te-a trimis Dumnezeul meu asupra mea, cum ai îndrăznit a te apropia de mine și a mă mușca?". Însă acea mușcare a aspidei n-a vătămat întru nimic pe cuviosul.

Despre tavenisioți, iarăși auzind fericitul cum că au rînduială de viață prea minunată, schimbîndu-și haina monahicească și luînd pe cea mirenească, s-a dus acolo; și 15 zile mergînd prin pustie, a ajuns la Mînăstirea Tavenisioților, ca un om simplu și a întrebat de arhimandritul Pahomie, bărbatul cel iscusit și înainte-văzător, care era plin de darul proorocesc; însă atunci nu i se descoperise lui de la Dumnezeu despre Macarie; căci intrînd Macarie la Pahomie, i-a zis: "Mă rog ție, părinte, să mă primești în mînăstirea ta, ca să fiu monah". Grăit-a Pahomie lui: "Nu vei putea de acum să fii monah, de vreme ce ești bătrîn și nu poți să te ostenești; sînt alți frați care din tinerețe au deprins iubirea de osteneală monahicească, iar tu, fiind bătrîn, nu vei putea suferi ostenelile; apoi slăbind, te vei duce de aici și de noi vei grăi de rău". Deci, nu l-a primit în ziua întîi, nici în a doua, pînă la a șaptea; iar Macarie răbda, postind. Dar în a șaptea zi, a zis către arhimandrit: "Primește-mă, părinte, și de nu voi posti și de nu voi lucra ceea ce lucrează frații, apoi vei porunci ca să mă izgonească din mînăstire."

Iar Sfîntul Pahomie a spus despre dînsul fraților, ca să-l primească, și erau 1400 de frați; deci au primit pe Macarie în mînăstirea aceea și trecînd puțină vreme, a sosit postul sfintelor 40 de zile și a văzut bătrînul pe fiecare din frați după puterea

sa postind; pentru că unii primeau hrana seara, alții după doua zile, iar alții după cinci zile gustau și alții stăteau toată noaptea rugîndu-se, iar ziua ședeau lucrînd. Macarie, luînd mlădițe de finic, a stat într-un colț și în toate cele 40 de zile, pînă la Paști, n-a gustat nici pîine, nici apă decît numai foarte puține frunze crude de varză, pe care le mînca în ziua Duminicii. Și aceasta o făcea ca să se arate altora că mănîncă și ca să nu vină întru înălțarea minții; și stînd în colțul acela, neîncetat lucra cu mîinile și nu s-a odihnit, nici n-a șezut, nici nu s-a culcat; apoi, deși ieșea pentru vreo trebuință de la locul său, îndată venind la loc, nedeschizîndu-și gura sa, în tăcere făcea cu inima rugăciuni către Dumnezeu.
Văzînd aceasta nevoitorii mînăstirii aceleia, s-au mîniat pe părintele lor și au zis către dînsul: "De unde ai adus la noi pe acest om fără de trup, spre înfruntarea noastră? Sau pe dînsul să-l izgonești de aici, sau noi ne vom duce". Cuviosul Pahomie auzind aceasta de la frați, apoi despre pustniceasca lui viață cercetînd și înștiințîndu-se, se ruga lui Dumnezeu ca să-i descopere lui despre dînsul, cine este. Și i s-a descoperit cum că este Macarie.
Atunci Cuviosul Pahomie, luînd de mînă pe Cuviosul Macarie, l-a dus în biserică și, cuprinzîndu-l cu dragoste, i-a zis: "Bine ai venit, cinstite părinte; tu ești Macarie și te-ai tăinuit înaintea mea. Eu de mulți ani auzind despre tine, doream să te văd; mulțumesc ție, că pe fiii mei i-ai învățat smerenia, ca să nu se înalțe cu mintea mîndrindu-se precum postirile și nevoințele lor; deci, destul ne-ai folosit pe noi". Apoi s-au înștiințat toți frații și adunîndu-se, cu dragoste i s-au închinat lui și l-au poftit ca să se roage pentru dînșii. După aceea, Cuviosul Macarie, dîndu-le tuturor pace, s-a întors la locul său.
Acest nepătimaș bărbat a spus despre sine și aceasta: "Am dorit odinioară ca să îndreptez mintea mea astfel ca nimic pămîn-tesc gîndind, numai spre Unul Dumnezeu să fie și să nu se despartă de El nicidecum; atunci m-am hotărît spre acea gîndire de Dumnezeu vreme de cinci zile. Închizînd chilia și ograda mea, ca

să nu vină nimeni la mine și ca să nu vorbesc cu nimeni, am stat acolo începînd de luni și i-am hotărît minții mele, zicîndu-i:
"Vezi, să nu te pogori din cer; ai pe îngeri, arhangheli și toate cereștile puteri, heruvimi, serafimi, și pe Făcătorul lor Dumnezeu. Deci, fii acolo și nu te coborî la cele de sub cer ca să nu cazi în gînduri pămîntești". Și stînd astfel două zile și două nopți, toată mintea înălțînd-o în sus, atît de mult am întărîtat pe diavol, încît, făcîndu-se cu totul văpaie de foc, a ars toate cele ce erau în chilia mea, cum îi rogojina pe care stam și mi se părea că și eu cu totul voi arde; apoi, înfricoșîndu-mă, și a treia zi neputînd mai mult să-mi țin mintea înălțată la cer, m-am pogorît la gînduri pămîntești, Dumnezeu astfel voind, ca nu cu înălțare de minte să mi se socotească mie".
Despre acest cuvios povestește Paladie, episcopul și aceasta: "Venind la dînsul odinioară, am aflat înaintea chiliei lui un preot oarecare din sat, care avea o boală care se numește cangrenă; acela venise la Cuviosul Macarie pentru tămăduire și nu-l lăsa la sine sfîntul, nevrînd să vorbească cu dînsul; deci, eu am rugat pe sfîntul, zicînd: "Miluiește pe nevoiașul acela și măcar un răspuns să-i dai lui". Iar fericitul mi-a zis: "Nevrednic este de tămăduire, căci de la Domnul este a lui pedeapsă. Iar de vei voi ca să fie tămăduit, apoi să-l sfătuiești ca de acum să înceteze a sluji preoțește".
L-am întrebat pe sfîntul: "Pentru ce!". Iar sfîntul a răspuns: "Fiind prea desfrînat, el slujea Sfînta Liturghie și pentru aceea se pedepsește; iar de se va teme de Dumnezeu și va înceta slujirea aceea, pe care fără frică o făcea, îl va tămădui Dumnezeu". Iar eu (zice Paladie), cînd am spus despre aceasta preotului, cu jurămînt s-a făgăduit ca să nu mai slujească preoțește.
Atunci Cuviosul Macarie, luîndu-l, i-a zis: "Crezi că există Dumnezeu de care nimic nu se tăinuiește?". Răspuns-a preotul: "Astfel cred, părinte, și mă rog ție pentru mine, păcătosul". A zis Macarie: "N-ai putut să te îndreptezi înaintea lui

Dumnezeu?". Răspuns-a acela: "N-am putut". Îi zise lui Macarie: "De vei mărturisi păcatul tău și pedeapsa lui Dumnezeu dacă o cunoști, apoi îndreptează-te acum". Iar preotul și-a mărturisit căderea sa în păcat și s-a făgăduit ca să nu mai greșească, nici să slujească ale preoției, ci să fie în rînduiala celor mireni.

Atunci, sfîntul și-a pus mîinile pe dînsul și□s-a rugat lui Dumnezeu pentru el, și în puține zile s-a tămăduit de răni; apoi perii capului lui au crescut și sănătos s-a întors la casa sa,□lăudînd pe Dumnezeu și dînd mulțumire marelui Macarie.

Sfîntul Macarie avea chiliile sale în diferite locuri: Una în schit, fiind în pustia cea dinăuntru; alta în Libia, alta în locul ce se numea Chelie și alta în muntele Nitriei. Dintre acestea nici una nu avea nici ușă, nici fereastră, șezînd în sfintele 40 de zile în întuneric. Și una era mai strîmtă, în care nu putea să-și întindă picioarele; iar alta mai largă, în care vorbea cu cei ce veneau la dînsul. Apoi mulțime fără de număr a tămăduit de duhurile cele necurate.

Paladie pomenește de o fecioară de neam bun, de mulți ani slăbănogită, care fiind adusă din Tesalonic la dînsul, în vreme de 20 de zile, cuviosul ungînd-o cu untdelemn sfînt și rugîndu-se, a tămăduit-o de boală, apoi a trimis-o sănătoasă la cetatea sa; iar aceea multe milostenii a dat mînăstirilor, după tămăduirea sa.

Un tînăr îndrăcit a fost adus la cuviosul, pe al cărui cap punîndu-și mîna dreaptă, iar stînga pe inimă, se ruga lui Dumnezeu; însă tînărul era umflat peste tot ca o bășică, și cum deodată a strigat copilul acela, îndată a ieșit prin toți porii lui apă multă și trupul i s-a așezat în măsura sa, precum era mai înainte; apoi ungînd pe acel tînăr cu sfîntul undelemn și stropindu-l cu apă sfîntă, l-a dat pe el tatălui său; după aceea a poruncit tînărului ca 40 de zile să nu mănînce carne, nici să bea vin, și astfel l-a făcut sănătos.

Odată au venit asupra cuviosului gîndurile slavei celei deșarte, scoțîndu-l din chilie și îndemnîndu-l ca, cu sfat bun și cu dreaptă pricină, să meargă la Roma, ca să facă bine bolnavilor, pentru că lucra într-însul foarte mult darul asupra duhurilor

celor necurate. Multă vreme, neascultînd de acele gînduri, se chinuia luptîndu-se cu dînsele; apoi căzînd pe pragul chiliei sale, și-a pus picioarele afară și a zis: "Trageți și mă tîrîți, o, diavolilor, de puteți, pentru că eu cu picioarele mele nu mă voi duce!". Și zăcînd mult, pînă seara, s-a sculat; însă iarăși aceleași gînduri năvăleau asupra lui.

Atunci fericitul, luînd un coș, l-a umplut cu nisip și punîndu-l pe umerii săi, umbla prin pustie; deci, l-a întîmpinat Teosebie Cosmitor, cel din neamul lui Antiohia, și i-a zis: "Ce duci, avva? Dă-mi mie acea sarcină și nu te osteni". Iar el a răspuns: "Chinuiesc pe cel ce mă chinuiește pe mine(trupul). Căci cînd petrece în deșertăciune și în lenevie, mă chiamă în străinătate". Și astfel, mult chinuindu-se cuviosul, s-a întors în chilie cu trupul obosit, biruindu-și gîndurile.

Ucenicul fericitului Pafnutie povestește că Sfîntul Macarie, șezînd afară, o hienă luînd puiul său, care era orb, l-a adus la sfîntul și la aruncat înaintea picioarelor lui. Sfîntul luînd puiul acela, i-a atins ochii și s-a rugat lui Dumnezeu, și îndată puiul a văzut, iar maica lui, luîndu-l s-a dus. A doua zi, iarăși a venit la fericitul fiara aceea aducîndu-i o piele mare de berbec, pe care sfîntul, văzînd-o, a zis către fiară: "De unde ai această piele? Nu cumva ai mîncat o oaie a cuiva? Deci, ceea ce este din nedreptate eu nu primesc".

Fiara, plecîndu-și capul în jos și închinîndu-se cu genunchii la pămînt, punea pielea aceea la picioarele sfîntului. Iar el zicea către ea: "Ți-am spus că n-o voi primi, pînă ce nu te vei jura mie, că mai mult nu vei face rău săracilor, mîncîndu-le oile". Iar fiara, plecîndu-și capul, se înduplecă de cuvintele sfîntului și se supuse lor; atunci sfîntul a luat pielea de la fiară și a dăruit-o Sfintei Melania Romana, care cerceta pe sfinții părinți în acea pustie, și a numit pielea aceea harul hienei și este de mirare între bărbații care s-au răstignit lumii - căci fiara a adus dar fericitului, pentru facerea de bine, pentru slava lui Dumnezeu și pentru cinstirea sfinților Lui;

pentru că Cel ce a îmblînzit pe leii lui Daniil proorocul, Acela a dat și fiarei pricepere pentru facerea de bine cea cîștigată și a învățat-o să aducă mulțumire.
Despre acest Sfînt Macarie se mai povestește că, din vremea botezului său n-a scuipat pe pămînt, pînă la sfîrșitul vieții; și el s-a botezat la 40 de ani de la naștere, iar după botez a viețuit 60 de ani în ostenelile și nevoințele vieții monahicești. Cel mai sus pomenit Paladie, venind odată la cuviosul acesta, tulburat de gînduri și de lenevie, precum singur a spus mai înainte despre aceea, grăia: "Ce voi face, Avva Macarie, căci mă supără gîndurile, zicîndu-mi: Nu faci nimic, du-te de aici!" Avva Macarie i-a răspuns: "Zi și tu gîndurilor tale: Eu viețuiesc aici pentru Hristos!".
Acestui Paladie, Cuviosul Macarie i-a spus despre Cuviosul Marcu, că din mîini îngerești primea împărtășania dumnezeieștilor Taine. Aceasta a văzut-o Sfîntul Macarie cu ochii săi, cînd el, slujind Sfînta Liturghie, împărtășea pe frați și zicea: "Niciodată n-am dat dumnezeieștele Taine lui Marcu nevoitorul, ci îngerul din altar îi dădea lui nevăzut; iar eu vedeam numai degetele mîinii celui ce-i dădea".
Acel cuvios Marcu, cînd era tînăr, știa Așezămîntul cel vechi și cel nou pe de rost, și era foarte blînd și înfrînat. Iar într-una din zile, fiind slobod în chilia sa, zice Sfîntul Macarie, m-am dus la dînsul, căci îmbătrînise, și am șezut lîngă ușa chiliei lui și-l cunoșteam că este mai presus de om, precum și era. Ascultam ce face sau ce vorbește bătrînul, iar el, fiind înăuntru singur, se lupta cu diavolul, avînd acum o sută de ani, încît dinții căzuseră și zicea către sine: "Ce mai voiești de acum, răule bătrîn? Iată acum vin ai băut, și untdelemn ai luat, ce mai poftești încă, îmbuibatule, rob al pîntecelui la bătrînețe?" Iar către diavol zicea: "Depărtează-te de la mine, diavole, ai îmbătrînit cu mine în luptă, și mi-ai pricinuit slăbirea trupească!" Aceasta a spus-o Sfîntul Macarie lui Paladie, care a și scris aceasta.□
Iar Rufin, prezbiterul, în viața acestui Cuvios Macarie Alexandrinul adaugă și aceasta: Într-o noapte, diavolul, bătînd la ușa chiliei lui Macarie, i-a zis: "Scoală-te, Avva Macarie, să mergem în sobor la cîntare". Iar el fiind plin de darul lui

Dumnezeu, a cunoscut vicleșugul vrăjmașului, și i-a răspuns: "O, mincinosule și urîtor al binelui! Ce împărtășire și ce prieteșug ai tu cu soborul sfinților?" Diavolul zise: "Au nu știi, o! Macarie, că fără de noi nici o cîntare bisericească, nici o adunare monahicească nu se săvîrșește?

Deci, vino, și vei vedea lucrurile noastre!". Răspuns-a bătrînul: "Certe-te pe tine Domnul, necurate diavol!". Și întorcîndu-se spre rugăciune, a cerut de la Domnul să-i arate de este aceasta adevărat, precum se laudă diavolul. Și fiind vremea cîntării de miezul nopții, s-a dus în sobor și se ruga în sine către Dumnezeu, ca să-i descopere și să-i arate adevărul celor grăite de diavol.

Și iată a văzut prin toată biserica, ca niște copii mici de arapi negri, umblînd degrabă încoace și încolo, că șezînd frații, unul citea psalmii, iar alții ascultau; și ședeau lîngă fiecare frate arapii cei mici, rîdeau și dacă se atingeau de ochii cuiva cu amîndouă degetele îndată adormeau, sau de puneau degetul cuiva la buze, acela îndată căsca, iar înaintea altora umblau în asemănări femeiești; înaintea altora se făceau că lucrează ceva; și orice lu-cruri se vedeau făcînd, diavolii rîdeau înaintea lor, închipuind ceea ce gîndeau monahii în inimile lor. Iar alții, dacă începeau să facă ceva de acestea, erau goniți îndată cu oarecare putere, și aruncați cu capul în jos, încît nu îndrăzneau nici a sta mai mult înaintea unora ca acelora, nici a merge alăturea, iar pe alții mai neputincioși, care la rugăciune nu luau aminte, diavolii șezînd pe grumaz și pe spate, îi batjocoreau.

Văzînd acestea Cuviosul Macarie, a suspinat greu și, plîn-gînd, a zis către Dumnezeu: "Vezi, Doamne, și nu tăcea; scoală-te Dumnezeule, ca să se risipească vrăjmașii Tăi și să fugă din fața Ta!". Iar după otpust, a chemat Avva Macarie pe fiecare frate la sine și-l întreba: ce gîndea la cîntarea bisericească? Atunci a mărturisit fiecare gîndurile lui și s-a arătat aceasta, că gîndul fiecăruia era acela pe care îl închipuiau diavolii înaintea lui, batjocorindu-l.

Dar altceva mai înfricoșat povestea același Cuvios Macarie: în vremea cînd frații se apropiau de dumnezeieștile Taine și întindeau mîinile pentru primirea Trupului lui Hristos - pentru că într-acea vreme nu se împărtășeau cu lingurița, ci Trupul lui Hristos se dădea în mîini, așa cum se primește acum anafora, iar Sîngele Domnului îl beau din Sfîntul Potir -, atunci cuviosul a văzut că unora din frați, arapii le puneau cărbuni de foc în mîini, iar Trupul lui Hristos, ce se da cu mîna preotului, se întorcea înapoi la altar; iar de la cei ce erau vrednici sfintei împărtășiri fugeau diavolii departe, iar îngerul Domnului sta în altar cu preotul și întindea preoțeasca mînă spre împărtășirea dumnezeieștilor Taine.
Astfel Cuviosul Macarie, fiind înainte-văzător, vedea pe cei vrednici, pe cei nevrednici și cunoștea gîndurile omenești din lucrurile închipuite de diavoli. Apoi, multe altele spunînd acest cuvios, spre folosul fraților, și îndreptînd pe cei leneși și multe feluri de minuni făcînd, s-a dus către Domnul, viețuind 100 de ani, iar în viața cea fără de sfîrșit cu prietenii săi, cuvioșii părinți, slăvește pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, pe Unul Dumnezeu, în Treime, căruia și de la noi păcătoșii să-i fie slavă, cinste și închinăciune, în veci. Amin.

Sfînta Muceniță Eufrasia fecioara

(19 ianuarie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna ianuarie

Aceasta a fost din cetatea Nicomidia, în vremea împărăției lui Maximian (286-305) și era de neam vestit, frumoasă la chip, cu bune obiceiuri și credincioasă roabă a lui Hristos. Fiind prinsă de închinătorii de idoli, a fost silită să aducă jertfă diavolilor, dar nesupunîndu-se, o bătură cumplit, iar ea a răbdat cu bărbăție; apoi a fost dată spre nelegiuire unui om barbar, care luînd-o, a dus-o în casa sa; ea neîncetat se ruga cu mintea Celui preacurat, adică Mirelui său, Domnul Hristos, ca să-i păzească fecioria.

Cînd bărbatul s-a închis cu dînsa în cămară, sfînta l-a rugat să o aștepte puțin, făgăduindu-i să-i dea o buruiană, pe care dacă o va purta cu sine, nu-l va atinge nici o armă a potrivnicilor - pentru că se zicea că este fermecătoare; iar barbarul i-a zis: "Pe urmă îmi vei da buruiana aceea". Înțeleapta fecioară răspunse: "Nu este cu putință să fie smulsă buruiana aceea de către femei, ci numai de fecioare nenuntite, pentru că de nu va fi arătată de fecioară curată, apoi nimic nu lucrează". Și a lăsat-o barbarul pînă ce-i va arăta acea buruiană; atunci sfînta ducîndu-se în grădină și adunînd niște buruieni, pe care le-a găsit acolo, i le-a adus. El i-a zis: "Cum voi ști că sînt adevărate cele spuse de tine?" Ea și-a pus buruienile pe grumajii săi și i-a zis lui: "Ia o sabie ascuțită și, repezind-o tare cu amîndouă mîinile, lovește în grumajii mei cît vei putea și, din aceasta vei vedea că nimic nu mă va vătăma sabia ta".

El, crezînd cuvintele ei, a luat sabia și a dus-o la capul sfintei fecioare; apoi, repezind-o tare, i-a tăiat cinstitul ei cap. Atunci, cunoscînd că a fost batjocorit de

dînsa, scrîşnea din dinţi; dar ce folos, pentru că înţeleapta fecioară s-a dus curată către Mirele său Hristos, lăsînd minunat model de întreagă înţelepciune, voind mai bine să moară, decît să-şi piardă fecioria.

Aducerea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Nichifor, Patriarhul Constantinopolului (13 martie)

Versiune fara diacritice | Vieţile Sfinţilor pe luna martie

Marele arhiereu al lui Dumnezeu, Sfîntul Nichifor, Patriarhul Constantinopolului, pentru cinstirea cea dreptcredincioasă a sfintelor icoane a fost izgonit din scaunul său de răucredinciosul împărat Leon Armeanul (813-820), în insula Proconis. Şi, petrecînd acolo în strîmtorare şi chinuire treisprezece ani, s-a mutat la Domnul şi s-a îngropat lîngă biserica Sfîntului Mucenic Teodor, în mănăstirea cea zidită de dînsul.

După ce au trecut cîţiva ani şi au pierit cu sunet răucredincioşii împăraţi Leon Armeanul, iar după dînsul Mihail Valvos (820-829), apoi Teofil, fiul lui (829-842), a luat sceptrul împărăţiei greceşti dreptcredincioasa Teodora, împreună cu fiul său Mihail, care era foarte tînăr; asemenea şi mincinoşii patriarhi ai Constantinopolului, adică Teodot Casiter, după dînsul Teodor Spatarocandilat, apoi Antonie Casimat au pierit de pe pămîntul celor vii. După aceasta Ioan, ce se numea Annia, care a fost cu meseria vrăjitor, s-a gonit de pe scaun ca unul ce era fără rînduială ales. Şi a luat scaunul Sfîntul Metodie, cînd s-a întors buna credinţă şi icoanele sfintelor biserici; atunci şi cinstitele moaşte ale Sfîntului Nichifor, mărturisitorul lui Hristos, s-au întors de la surghiun în Constantinopol.

Pentru că, preasfinţitul Patriarh Metodie a sfătuit pe drept-credincioasa împărăteasă Teodora: "Nu este cu cuviinţă ca Sfîntul Nichifor, cel mai vestit între patriarhi pentru dreapta credinţă, să fie izgonit de pe scaun şi pînă într-atîta uitat, deşi este mort. Deci, se cade să se întoarcă sfîntul lui trup la scaunul său, altfel nu vom scăpa de păcat. Iar dacă îl vom lăsa să fie în

pedeapsă, vom arăta că împreună ne-am învoit la izgonirea lui şi că a fost izgonit cu dreptate. Ştim seminția lui Iosif, că s-a învrednicit binecuvîntării pentru că oasele tatălui, după patru sute de ani, le-au adus fiii din Egipt în pămîntul Canaan.

Iar noi, fii ai binecuvîntării fiind, oare să suferim mai mult ca să ne lipsim de venirea părintelui nostru, de care sîntem hrăniți cu dumnezeieştile legi întru dreapta credință? Pentru că cetatea aceasta împărătească, care este cea mai vestită sub soare, doreşte cinstitele moaşte ale sfîntului povățuitor şi păstorului său, fiind gata a le păstra la sine cu bună credință. Veselească-se iarăşi Sfînta Biserică de mirele său, de care s-a lipsit cînd era viu, fiind luat cu nedreaptă mînă. Iar acum, trupul celui odihnit întru Domnul se întoarce cu porunca împărătesei iubitoare de oameni. Vezi, o, dreptcredincioasă împărătească, pe poporul cel împăcat prin tine cu dreapta credință, cum doreşte să audă glasul păstorului său cel mort. Pentru că măcar numai umbra lui de o va vedea, îl va socoti ca însuflețit, şi ca pe un viu îl va primi şi-l va păzi ca pe o vistierie preabogată".

Cu nişte graiuri ca acestea ale preasfințitului Patriarh Metodie iubitoarea de Hristos, împărăteasa Teodora, îndată s-a învoit, zicînd: "Va fi aceasta de folos sufletelor noastre şi numele nostru va fi cinstit în vremurile cele de pe urmă". Deci, nezăbovind, preasfințitul Patriarh a luat preoți şi monahi şi s-a dus în insula Proconis, urmîndu-i mulțime de popor, şi, intrînd în mănăstirea Sfîntului Mucenic Teodor, a descoperit mormîntul Sfîntului Nichifor. Atunci au văzut toți cinstitul trup, după nouăsprezece ani, întreg cu totul, neavînd nici urmă de stricăciune şi dînd bună mireasmă.

Făcînd cîntare de toată noaptea şi săvîrşind dumnezeiasca Liturghie, Sfîntul Metodie a intrat în acel mormînt şi, cuprinzînd cinstitele moaşte ale Sfîntului Nichifor, grăia către dînsul ca şi către un viu: "O, preafericitule bărbat, cel ce te-ai asemănat Sfîntului Ioan Gură de Aur - căci după asemănarea aceluia ai luat asupra ta osteneala şi ai răbdat nevoi -, şi precum el, aşa şi tu, cu îndrăzneț cuvînt mustrînd fărădelegea, ai suferit izgonire nedreaptă. Acum, după atîta surghiunie de treizeci de ani, în viață şi după moarte, dă-te nouă fiilor tăi, celor ce te iubim, şi, ieşind de aici, întoarce-te la ale tale, căci şi acum poporul, ca şi altă dată, are să te primească. Pentru că împăratul cel fără de Dumnezeu, care cu nelegiuire te-a izgonit din Biserică, şi-a luat pedeapsa cea vrednică după faptele sale, lipsindu-se cu ticăloşie de împărăție şi de viață. Iar acum împărați dreptcredincioşi, ție, celui mort, ca unui viu îți dau a ta Biserică pe care, ca nişte fii ai Evangheliei, împreună cu mine au curățat-o de necurățeniile ereticilor şi au adus-o în acelaşi chip, precum ai împodobit-o tu mai înainte şi ai lăsat-o frumoasă şi fără de prihană. Caută şi vezi pe fiii tăi

adunați, care sînt veniți de prin cetățile cele de aproape, iar alții, fiind departe, cu dorință aşteaptă întoarcerea ta la dînşii. Pe aceştia tu, ca pe cei sărmani şi mîhniți, să nu voieşti a-i trece cu vederea şi a fi departe de dînşii. Cetatea ta să aibă ca pe un dar preascump sfintele tale moaşte, prin care, împodobindu-se, mai mult să se mărească şi să se proslăvească decît cu coroana cea împărătească".

Zicînd unele ca acestea, preasfințitul Patriarh Metodie a ridicat de la pămînt moaştele sfîntului şi, punîndu-le în racla cea nouă, le-a luat pe umeri împreună cu sfințitul sobor şi cu cîntări de psalmi le-a dus în corabie. Apoi, ridicînd pînzele, a ajuns degrabă la împărăteasca cetate. Dreptcredincioasa Teodora, cu fiul său Mihail, cu toată suita şi toată mulțimea poporului, cu lumînări, cu tămîieri, cu cîntări şi cu negrăită bucurie şi veselie dănțuind, au ieşit la limanul corăbiei, în întîmpinarea cinstitelor moaşte ale Sfîntului Nichifor, patriarhul lor.

Deci, luîndu-le, le-au dus mai întîi în soborniceasca biserică a Sfintei Sofia, din care a fost izgonit odată. Şi s-a săvîrşit acea întoarcere a sfintelor moaşte în treisprezece zile ale lunii martie, în care mai înainte a fost izgonit Sfîntul Nichifor de către răucredinciosul împărat; adică în care zi a fost izgonit, în aceeaşi zi s-a şi întors. După ce s-a plecat ziua aceea în care s-a săvîrşit întoarcerea, s-a făcut cîntarea de toată noaptea în biserica Sfintei Sofia, deasupra cinstitelor moaşte. A doua zi le-au dus din Sfînta Sofia în biserica Sfinților Apostoli şi le-au pus acolo cu cinste. Acolo şi soborul lui s-a rînduit a se săvîrşi întru cinstea şi pomenirea Sfîntului Nichifor Mărturisitorul şi întru slava lui Hristos, Dumnezeul nostru, Cel slăvit împreună cu Tatăl şi cu Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Urpasian (13 martie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

Luînd de curînd Maximian împărăția (286-305), el tiraniza latura Nicomidiei, făcîndu-se înfocat răzbunător al idolilor. Odată, mînia acestuia s-a aprins ca o văpaie mare împotriva creştinilor, de către cei de un cuget cu el şi de sfetnicii lui. Atunci, aducînd pe toți cei mari de sub împărăția lui, ca şi cu un tunet i-a înfricoşat: "Dacă cineva din voi a primit legea creştinilor şi nu voieşte să se plece către milostivii zei, să-şi dezlege brîul înaintea tuturor şi să se depărteze de palat şi de cetatea noastră. Pentru că cetatea aceasta a învățat de la strămoşi a sluji zeilor, iar nu unui Dumnezeu răstignit".

Atunci a cuprins frică pe toți cei ce credeau în Hristos. Şi cu adevărat se vedea buna credință întru cei ce iubeau pe Hristos. Pentru că unii se ascundeau, iar alții se plecau idolilor. Şi cîți purtau dragoste curată pentru Dumnezeu, trecînd cu vederea acestea şi rîzînd de tiranul, aruncau brîiele şi fugeau de la dînsul. Atunci Urpasian, marele cugetător şi cu sufletul de diamant, fiind şi el din suită, a aruncat hlamida şi brîul, zicînd cu glas tare către împărat: "Împărate, pentru că astăzi mă ostăşesc cerescului Împărat, Domnului meu Iisus Hristos, ia-mi viața, cinstea şi slava, pentru că sînt vremelnice şi nefolositoare".

Auzind acestea de la Urpasian, împăratul Maximian pe neaşteptate s-a schimbat cu mintea şi mult timp a fost fără glas. Apoi, frecîndu-şi fața şi uitîndu-se urît către mucenic, a răcnit ca o fiară neîmblînzită, zicînd: "Pe vicleanul acesta spînzurați-l şi carnea lui cu vine de bou băteți-o!" Făcîndu-se aceasta cu multă grabă şi sfîntul mucenic cu vine de bou fără de milă zdrobindu-se, el avea ochii spre cer rugîndu-se. Apoi, pogorîndu-l tiranul de la muncire, zise către cei de față: "În temniță neluminoasă şi fără purtare de grijă zdrobiți-l pe acesta, pînă voi socoti eu cu ce moarte îl voi pierde". Sfîntul Mucenic Urpasian bucurîndu-se şi veselindu-se în temniță vreo cîteva zile şi rugăciunile sale dîndu-le Domnului, păgînul împărat a făcut o cuşcă de fier.

Deci, scoțînd pe sfîntul din temniță, a poruncit să-l pună într-însa spre a fi spînzurat. Aceasta făcînd şi îmbrăcîndu-l cu cuşca cea de fier peste tot trupul, ticălosul a poruncit a se aprinde făclii şi a-l arde împrejur fără milă. Atunci sfîntul mucenic al lui Hristos, fiind înăuntru spînzurat şi rugîndu-se, atît de mult a fost ars, pînă cînd toate cărnurile lui s-au topit ca ceara, mistuindu-se şi amestecîndu-se cu pămîntul, iar oasele lui s-au făcut ca nişte țărînă de pe arie. Astfel, sfîntul mucenic al lui Hristos rugîndu-se şi topindu-se de văpaie, văzduhul s-a umplut de bun miros ca de nişte mir şi s-a suit ca o stea luminoasă la Domnul, după cum unii din credincioşi s-au învrednicit a vedea. Iar ticălosul şi de Dumnezeu urîtorul împărat, rămînînd încă în nebunie, țărîna în care au curs cărnurile Sfîntului Urpasian, cum şi cenuşa oaselor alegînd-o

cu grijă, a poruncit a se risipi în mare, înaintea sa. Acestea s-au făcut în cetatea Nicomidia.

Sinaxar la Soborul Sfîntului Arhanghel Gavriil (26 martie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

A doua zi după Buna Vestire a Preacuratei Fecioare Născătoare de Dumnezeu, Biserica de demult, prin tipicul Ierusalimului și prin rînduiala marelui locaș al Sfîntului Sava, a hotărît a sărbători Soborul Sfîntului Arhanghel Gavriil cu cîntări de laudă, cinstind pe bunul vestitor de bucurie. Pentru că se cuvine aceluia a fi cinstit de noi după vrednicie, ca cel ce a slujit taina mîntuirii noastre, aducînd Fecioarei celei fără de prihană vestire despre întruparea lui Dumnezeu Cuvîntul, în preacuratul ei pîntece. Pentru că, dacă un împărat pămîntesc, printr-un cinstit sol, aduce în cetate vreun cuvînt de milă împărătească, de toți cetățenii se cinstește mult, cu atît mai mult pe cel trimis de la Împăratul ceresc, cu preamilostivul cuvînt spre neamul omenesc, cel vestitor de veșnică mîntuire, pe Gavriil, cel mai ales voievod al îngerilor, cu datorie este a-l cinsti cu deosebită prăznuire. Iar cît este de cinstit acest sol dumnezeiesc, singur și-a spus cinstea sa mai înainte Sfîntului Zaharia, zicînd: "*Eu sînt Gavriil, care stau înaintea lui Dumnezeu*, adică mai aproape decît alți îngeri de scaunul lui Dumnezeu". Și precum la pămînteasca împărăție, pe cît cineva este mai aproape de împărat, și de tainele împărătești este mai cinstit; asemenea și la cereasca împărăție, sfinții îngeri cei ce mai de aproape stau înaintea lui Dumnezeu sînt văzători ai tainelor lui Dumnezeu mai

încredințați, au mai multă cinste și slavă și mai mult strălucesc decît îngerii care sînt în rînduielile cele mai de jos.
Sfînta Scriptură spune că îngerii rînduielii celei preaînalte sînt mai aproape de dumnezeiasca și neapropiata slavă, și între aceștia se află mai marii voievozi îngerești, adică ceata Sfinților Arhangheli. Că scrie la Sfîntul Tobie că, împreună cu călătorul lui Tobie, acel tînăr a spus că este înger și a arătat că este unul din cei șapte arhangheli care stau înaintea lui Dumnezeu. Încă și Sfîntul Ioan Cuvîntătorul de Dumnezeu pe cei șapte îngeri îi pomenește în cartea Apocalipsei sale, zicînd: *Har vouă și pace de la Cel ce este, a fost acum și vine; cum și de la cele șapte duhuri care sînt înaintea scaunului Lui*. Deci, dintre cele șapte, unul este Sfîntul Gavriil, care este al doilea după Sfîntul Mihail. Căci astfel se numără după nume: Mihail, Gavriil, Rafail, Uriil, Selatiil, Gudiil și Varahil. Iar de va zice cineva: "De ce n-a trimis Dumnezeu la Preacurata Fecioară pe cel dintîi dintre îngeri, pe Mihail, ci pe Gavriil, care este după dînsul?", acela să știe că toți cei șapte sfinți îngeri mai înalți cu cinstea sînt între dînșii asemenea. Dar cu numărul se începe de la Mihail și fiecare dintre dînșii își are slujba sa deosebită. Astfel, Mihail este biruitorul vrăjmașilor; Gavriil, vestitor al dumnezeieștilor taine; Rafail, tămăduitor al neputințelor omenești; Uriil este rază a focului dumnezeiesc și luminător al celor întunecați; Selatiil este rugător, pentru că rugîndu-se totdeauna lui Dumnezeu, îndeamnă pe oameni la rugăciune; Gudiil este slăvitor al lui Dumnezeu și își are slujba de a întări pe oamenii care se ostenesc la orice lucru pentru slava lui Dumnezeu și a le mijloci răsplătire, iar Varahil este dătător de binecuvîntarea lui Dumnezeu și mijlocitor al dumnezeieștilor faceri de bine.
Deci, nu s-a trimis la Buna Vestire Mihail, deoarece alta este slujba lui - adică să țină sabia, să năvălească asupra vrăjmașilor și pe aceia să-i izgonească -, ci a fost trimis Gavriil, că aceasta este slujirea lui firească, adică să vestească tainele lui Dumnezeu, precum vestea și Sfîntul Prooroc Daniil pentru eliberarea poporului lui

Dumnezeu din Babilon și pentru timpul venirii lui Mesia. Gavriil a vestit și Sfîntului Zaharia, pentru nașterea Sfîntului Ioan Mergătorul Înainte, din maica cea stearpă, Elisabeta.

Se spune că Arhanghelul Gavriil și pe Sfîntul Prooroc Moise, îl învăța în pustie să scrie cărțile Facerii, pentru cele dintîi neamuri și timpuri, începînd de la zidirea lumii. Și este dreptcredincioasă înțelegere, că el și zămislirea Preacuratei Născătoarei de Dumnezeu a binevestit-o sfinților și drepților Ioachim și Ana și era ca înger păzitor al Preasfintei Fecioare, de la zămislirea ei și îi aducea hrană în Sfînta Sfintelor. Deci tot el a binevestit și zămislirea Fiului lui Dumnezeu din Preasfînta Fecioară Maria în orașul Nazaret.

Dar și pentru aceea a fost trimis Gavriil, ca din numele lui să fie cunoscut Cel ce se vestea, căci Gavriil se tîlcuiește "puterea lui Dumnezeu" și cu numele său vestea acea minune bunul vestitor, că adică Dumnezeu, Marele Stăpîn, în pîntecele Fecioarei Se face bărbat desăvîrșit, adică Cel ce este desăvîrșit Dumnezeu, om desăvîrșit Se face. Iar desăvîrșit nu cu mădularele, fiind bărbat mare și desăvîrșit, ci cu puterea și cu înțelegerea. Pentru că ceilalți prunci ce se zămislesc în pîntecele maicilor nu au obișnuința înțelegerii, nici nu este vreo putere întru dînșii. Iar Pruncul Hristos, ce se zămislește în pîntecele Fecioarei Maria, din vremea zămislirii Sale, îndată și cu înțelegerea cea nespusă și cu puterea cea nebiruită a fost întru toate bărbat desăvîrșit. Căci grăiește proorocul: "*M-am apropiat de proorociță, care a zămislit în pîntece și a născut Fiu și mi-a zis Domnul: Cheamă-I numele Lui* "degrabă pradă, îndată răpește"". Căci mai înainte de a cunoaște Pruncul să cheme pe tată sau pe mamă, va lua puterea Damascului și dobînzile Samariei. Adică Pruncul, înainte de a grăi, are putere și tărie mare ca să biruiască pe vrăjmașii Săi, lucru pe care l-a închipuit cu numele său Gavriil; bărbat Dumnezeu, tare Dumnezeu, Cel ce S-a zămislit prin a lui bunăvestire și prin venirea Sfîntului Duh, întru nestricatul pîntece al Fecioarei.

Pentru acest lucru Sfîntul Proclu, patriarhul Constantinopolului, vorbește astfel: "Singur numele îngerului este de minune, căci cel ce bine a vestit Fecioarei Maria, Gavriil s-a numit; căci el vestea, și cu numele închipuia, pe Acela ce avea să vină în lume". Pentru că Gavriil înseamnă "bărbat tare", începînd de la zicerea "Gavri", care însemnează "bărbat"; "Il" - prescurtat din Elohim -, ce înseamnă Dumnezeu. Acestea amîndouă, împreunate, înseamnă Gavriil, adică "bărbat Dumnezeu", despre care de demult a vestit Ieremia, zicînd: *A zidit Domnul lucru nou pe pămînt, femeie va naște pe bărbat.*

Deci, foarte cinstit este acest trimis al lui Dumnezeu, și după numele său, și după slujire. Iar mai cinstit, după *taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută* pe care, descoperindu-se întîi de la Dumnezeu, a adus-o la Fecioara. Și pe cît este mai mare această taină a întrupării lui Dumnezeu decît alte taine, care printr-Însul s-au descoperit de sfinții prooroci cei mai dinainte, cu atît mai cinstit decît cea mai dinainte a sa cinste între soții săi s-a făcut acum, cinstindu-se de dînșii ca un mai de aproape văzător al celor mai nearătate taine ale lui Dumnezeu. Și se grăiește de învățătorii bisericești, iar mai ales de Sfîntul Dionisie Areopagitul, pentru acei șapte îngeri începători, că totdeauna stau nedepărtați înaintea lui Dumnezeu. Toți ceilalți îngeri se trimit la diferite feluri de slujbe, iar sfinții arhangheli totdeauna sînt lîngă dumnezeiescul scaun, ca cei mai de aproape ai Lui.

Însă la cele mai mari taine dumnezeiești și aceia se trimit, spre împlinirea celei mai mari puteri a Lui. Căci grăiește Sfîntul Apostol Pavel: *Au nu toți sînt duhuri slujitoare, care se trimit la slujbă?* Și care este mai mare putere a lui Dumnezeu și mai mare taină, decît întruparea lui Hristos cea neștiută, neajunsă și nespusă? Deci, la o taină atît de mare ca aceasta se cădea să vină îngerul cel mare care este nedepărtat de scaunul lui Dumnezeu, cel înainte-stătător și mai de aproape privitor al tainelor lui Dumnezeu, adică Sfîntul Arhanghel Gavriil.

Se mai cade și aceasta să știm despre Sfîntul Gavriil, care era rînduială din cele trei ierarhii cerești ale celor nouă cete îngerești. Unii îl socotesc că este din rînduiala ierarhiei celei mai de jos, în a treia, fiind pus în mijloc între îngeri și începătorii, adică, fiind arhanghel mai mare al acestei rînduieli de arhangheli, rînduindu-se la buna vestire și înștiințare a lucrurilor lui Dumnezeu celor mari. Dar aceasta i-o socotesc, una din titlul lui, că se numește arhanghel, iar alta, din povestirea Sfîntului Dionisie, care zice că nu se trimit îngerii cei mai de sus, fiindcă sînt înaintea scaunului lui Dumnezeu, aproape, ci numai cele mai de jos rînduieli ale îngerilor care sînt rînduite la aceea.

Dar mai vrednică de crezut este că Sfîntul Arhanghel Gavriil este din cea mai înaltă rînduială a Serafimilor, netrimițîndu-se la mai mici lucruri ale voii Domnului, ci se trimite la taine mari, precum s-a trimis și la taina întrupării lui Dumnezeu. Titlul de arhanghel îl are din buna vestire cea de bucurie, pe care a adus-o Preacuratei Fecioare și a bucurat-o, iar printr-însa a bucurat și toată făptura, nu numai pe cea de jos, dar și pe cea de sus. De aceea Sfîntul Ioan Damaschin cîntă astfel: "Cele cerești cu dra-goste s-au vestit și cele pămîntești cu cutremur s-au înspăimîntat, cînd preacuratul glas a venit la tine, de Dumnezeu Născătoare, pentru că veselie mare a răsărit amîndurora, cînd cel fără de trup ți-a adus acea bucurie".

Că Sfîntul Arhanghel Gavriil este din rînduiala Serafimilor, ne adeverim de aici că "de scaunul neapropiatei slave dumnezeiești niciodată nu se apropie și mai aproape decît Serafimii nu dorește să fie", după nemincinoasa mărturie a Sfîntului Dionisie. Toate rînduielile au locurile lor, fiecare cu deosebita sa împărțire de la Dumnezeu, precum se scrie despre dînșii în luna noiembrie în a opta zi: "Unii aproape, alții mai departe. Numai singură ceata Serafimilor este mai aproape de Dumnezeu, mai mult decît toate". Căci grăiește Isaia: "Am văzut pe Domnul șezînd pe scaun sus și preaînălțat și Serafimii cu șase aripi împrejurul Lui".

Dar de vreme ce Sfîntul Arhanghel Gavriil este unul din cei șapte sfinți îngeri care stau mai aproape de Dumnezeu, este din rînduiala Serafimilor, al doilea între Serafimi. Că și Sfîntul Andrei Criteanul arată că este din cei dintîi îngeri, zicînd: "Unuia din cei dintîi îngeri, Dumnezeu îi poruncește să împlinească vestirea tainelor". Dacă este dintre cei dintîi, apoi este din cele șapte duhuri, care stau totdeauna înaintea lui Dumnezeu; iar dacă este din cele șapte duhuri, apoi este din Serafimi. Pentru că cine este mai întîi decît Serafimii între îngeri? Și cine este mai aproape de scaunul lui Dumnezeu, decît Serafimii? Deci serafim este Sfîntul Gavriil, mai ales întru acea rînduială, lucru care și de aici este arătat: Că, pentru împlinirea poruncii marelui Dumnezeu, era trebuință să se trimită un mare înger. Iar întruparea Cuvîntului este lucrul lui Dumnezeu preamare, mai mult decît toate lucrurile Lui. Deci, și la vestire s-a trimis cel mai mare decît toți îngerii, Sfîntul Arhanghel Gavriil.

Căci zice Sfîntul Grigorie astfel: "La slujba aceea a bunei vestiri se cădea să vină cel mai cinstit înger, vestind pe Cel mai mare decît toți. Căci, precum a venit la Eva, amăgind-o, cel mai mare înger al întunericului, așa era cu cale, ca și la Preacurata Fecioară să vină, spre buna vestire, cel mai mare voievod al cereștii lumini. Și la Maria, care cu dragoste de serafim ardea către Dumnezeu, serafim se cădea să se trimită".

Deci, pe acel voievod mai mare între îngeri, pe un serafim din cei șapte mai aproape de Dumnezeu, cel peste toată lumea arhanghel, pe cel ce bine a vestit mîntuirea a toată lumea, să-l cinstim cu bună credință, cu multă evlavie, cu închinăciune cucernică, cu cîntare și rugăciune, săvîrșindu-i soborul cu bucurie. Apoi să-i mulțumim pentru marea lui facere de bine adusă neamului omenesc, pe care din început o făcea și o face, rugînd pentru noi pe Dumnezeu, Cel ce S-a întrupat. Iar noi toți, cu rugăciunile Sfîntului Arhanghel Gavriil, să luăm iertare de păcate. Amin.

Pătimirea Sfîntului Sfințitului Mucenic Irineu, Episcopul Sermiei (26 martie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

Pe vremea împărăției păgînilor împărați ai Romei Maximian și Dioclețian (284-305), fiind ridicată cumplită prigonire de către dînșii asupra creștinilor și credincioșii intrînd în felurite nevoințe, cu bucurie primeau muncile care li se făceau de chinuitori pentru Hristos, privind spre veșnica răsplătire. În acea vreme era în cetatea din Panonia Sermiei un episcop tînăr de ani, însă bărbat desăvîrșit în soborniceasca credință și în lege, cu numele Irineu. Acesta, suferind multe prigoniri pentru dragostea lui Hristos, s-a învrednicit a lua pentru mărturisirea dreptei credințe vrednica cunună a biruinței. Căci, fiind prins de ostași în Sermia, l-au dus în Panonia la Prov ighemonul, și acesta a zis către dînsul: "Supune-te poruncilor împărătești și jertfește zeilor noștri!" Iar Sfîntul Irineu episcopul a răspuns: "Cel ce aduce jertfă mincinoșilor zei, iar nu Unuia adevăratului Dumnezeu, acela se va pierde din poporul său".

Ighemonul a zis: "Preamilostivii împărați au poruncit tuturor, ori să jertfească zeilor, ori să se rînduiască la munci". Sfîntul răspunse: "Eu voiesc acea poruncă și aștept să primesc cît de grele munci, decît să mă lepăd de adevăratul Dumnezeu și să jertfesc idolilor". Ighemonul zise: "Ori jertfești zeilor, ori îndată voi porunci să te muncească". Sfîntul răspunse: "Mă voi bucura de-mi vei face aceasta, ca să mă fac pătimitor și părtaș Domnului meu".

Atunci ighemonul a poruncit ostașilor să-l muncească pe sfînt și, fiind muncit cumplit, a zis tiranul către dînsul: "Ce zici, Irineu, vei jertfi zeilor?" Sfîntul răspunse: "Eu aduc jertfă de bună mărtu-risire Dumnezeului meu, Căruia I-am adus totdeauna". Și venind părinții lui și toți casnicii, după ce l-au văzut muncit fără de milă, i-au căzut la picioare și l-au rugat să-și cruțe anii săi cei tineri și să se supună poruncilor împărătești. De o parte tatăl și maica se tînguiau, iar de alta toți prietenii cei de aproape făceau mare plîngere pentru el și cu un glas strigau, zicînd: "Miluiește-ți, o, Irineu, floarea tinereților tale".

Sfîntul, cu dorirea cea mai bună spre Dumnezeu fiind cuprins și poruncile Lui înaintea ochilor avîndu-le, la toți răspundea: "Acestea sînt cuvintele Domnului meu Iisus Hristos: *Cel ce se leapădă de Mine înaintea oamenilor, Mă voi lepăda și Eu de el înaintea Tatălui Meu, Care este în cer*. Să știți, o, iubiților, că nici cu momelile voastre, nici cu îngrozirile împărătești, nici cu orice chip nu veți putea să mă despărțiți de Dumnezeul meu și de legea Lui, pentru că, cu tot cugetul mă sîrguiesc spre nădejdea chemării celei de sus". Iar Prov, chemînd pe fericitul Irineu, a zis către el: "Pleacă-te spre lacrimile celor ce plîng pentru tine, lasă-ți nebunia ta și jertfește zeilor, cruțîndu-ți tinerețile tale". Răspuns-a sfîntul: "Mă voi cruța în veci, dacă nu voi jertfi". Atunci a poruncit ighemonul ca să-l ducă în temniță, pînă ce va judeca pentru dînsul.

Stînd sfîntul mai multe zile în temniță, de strîmtorarea legăturilor a suferit diferite boli. După aceea ighemonul a poruncit ca într-o noapte iarăși să-l aducă înaintea sa și i-a zis: "Destule îți sînt ție muncile acestea, cu care multă vreme te-ai chinuit; apro-pie-te și jertfește zeilor noștri". Iar Sfîntul Irineu a răspuns: "De ai cugetat să-mi faci ceva, fă-mi degrabă, nezăbovind, știindu-mă întru aceeași mărturisire a numelui lui Hristos, întru care pînă acum am fost și acum sînt și pînă ce voi fi, rămîn tare și neschimbat".

Atunci, mîniindu-se ighemonul, a poruncit să-l bată mult pe sfîntul cu toiege. Iar el, fiind în munci, a strigat: "Un Dumnezeu am, pe Care din copilăria mea m-am învățat a-L cinsti. Aceluia mă închin, Aceluia și jertfă îi aduc, iar zeilor celor făcuți de mîini, nu pot a mă închina". Prov a zis: "Destule îți sînt acum muncile pe care le-ai suferit și nu dori să mori!" Răspuns-a sfîntul: "Nu voi muri, căci am înainte viața, iar muncile pe care le pui pe mine pentru numele Domnului meu Iisus Hristos, nu le simt, ci mai ales nădăjduiesc ca printr-însele să cîștig viață veșnică, nu moarte".

Prov a zis: "Ai femeie?" Sfîntul a răspuns: "Nu am". "Ai părinți?" Răspuns-a sfîntul: "Nu am". Prov iarăși a zis: "Ai fii sau fiice?" Răspuns-a sfîntul: "Nu am". A zis Prov: "Dar cine erau cei care se tînguiau și plîngeau pentru tine la trecuta judecată?" Sfîntul Irineu a zis: "Am împlinit poruncile Domnului meu Iisus Hristos, Care zice: *De nu se va lepăda cineva de părinții săi și de nu se va lepăda de toată averea sa, nu poate să-mi fie Mie ucenic. Iar cel ce iubește pe tată, pe mamă, femeie, fii, frați sau rudenii mai mult decît pe Mine, nu este Mie vrednic*. Astfel, cel ce iubește cu adevărat pe Dumnezeu și spre El singur nădăjduiește, acela toate deșertăciunile pămîntești le trece cu vederea și pe nici un tată afară de Dumnezeu nu mărturisește că are".

Prov a zis: "Aud că ai fii. Deci, măcar pentru dragostea lor jertfește zeilor, ca să nu-și piardă numele părintesc pentru tine". Sfîntul a răspuns: "Fiii mei au Tată pe Dumnezeu, pe Care și eu Îl am, și mă închin Lui, căci poate și pe dînșii și pe mine să ne mîntuiască. Spre Acela cu adevărat și desăvîrșit nădăjduim și sufletele noastre le-am încredințat Lui, ca să nu pierim. Deci, tu fă de acum ce-ți este ție poruncit de împărații tăi". Prov a zis: "Cruță-te pe tine și pe părinții tăi, jertfește zeilor și te supune poruncilor împărătești, ca nu cu felurite munci să te pierd pe tine". Sfîntul Irineu a răspuns: "Acum ți-am spus să faci cu mine cele ce voiești, știind aceasta cu adevărat că necuraților tăi zei niciodată nu voi jertfi. Iată, acum

vezi cîtă răbdare mi-a dat mie Domnul meu Iisus Hristos împotriva meșteșugurilor tale celor diavolești, prin care sfinților lui Dumnezeu le-ai pregătit munciri".
Apoi Prov a zis: "Iată acum îndată voi hotărî asupra ta judecată de moarte, de nu vei jertfi zeilor". Sfîntul Irineu a răspuns: "Plăcut vei face lucrul acela mie, căci prin acea judecată de moarte, la veșnica veselie mă vei trimite pe mine". Atunci Prov a dat hotărîre de moarte asupra sfîntului, zicînd: "Pe Irineu, care nu s-a supus poruncilor împărătești, poruncesc să-l arunce în rîu". Iar Sfîntul Irineu a răspuns: "Multe feluri de munci și mai cumplite am așteptat de la tine, că doar ai fi cunoscut cum creștinii, pentru credința în Dumnezeu, s-au obișnuit a nu băga în seamă moartea; dar de vreme ce nimic dintre unele ca acelea n-ai adus asupra mea, mă bucur, că această judecată ai hotărît asupra mea".
Mîniindu-se ighemonul pentru o îndrăzneală ca aceea a fericitului bărbat, a poruncit ca să-i taie capul cu sabia, apoi să-i arunce trupul în rîu. Iar sfîntul, ca și cum altă cunună ar fi luat, dacă a auzit asupră-și un răspuns ca acesta, mulțumea lui Dumnezeu, zicînd: "Mulțumesc Ție, Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce mi-ai dat nebiruită răbdare întru mărturisirea numelui Tău cel Sfînt, ca să mă învrednicesc a fi părtaș slavei Tale celei veșnice". Acestea grăind, a fost dus la un pod ce se numea Artemis, care era făcut în cinstea necuratei lor zeițe Artemida, de pe care avea să fie aruncat. Acolo, dezbrăcînd de pe sine hainele și ridicîndu-și la cer mîinile, se ruga cu umilință, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce ai voit a pătimi pentru mîntuirea lumii, să se deschidă cerurile Tale, spre primirea duhului credinciosului robului Tău Irineu, care, pentru numele Tău cel Sfînt, fiind scos din Biserica cea sobornicească a Sermiei, nu mă lepăd a suferi moartea pentru Tine, dar mă rog, Doamne, negrăitei Tale milostiviri, ca pe poporul cel din Sermia să-l păzești de toate primejdiile ce-l împresoară, de răutăți și de vrăjmașii cei văzuți și nevăzuți și întru credința Ta cea sfîntă să cauți a-l întări".

Săvîrşindu-şi rugăciunea, i-au tăiat capul cu sabia şi l-au aruncat în rîul ce se numea Sava. Şi a fost muncit robul lui Dumnezeu, Sfîntul Irineu, episcop al Sermiei, întru al şaptelea calend al lui aprilie, adică în 26 de zile ale lunii martie, stăpînind în Panonia Prov ighemonul, iar între noi împărăţind Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Viaţa Cuviosului Malh

(26 martie)

Versiune fara diacritice | Vieţile Sfinţilor pe luna martie

Cuviosul Malh a fost în tinereţile sale lucrător de pămînt în satul Maroniei care se află ca la 30 de stadii de Antiohia Siriei, fiind singurul fiu la părinţi, pe care, voind să-l aibă moştenitor al casei, îl sileau spre a se căsători. Iar el le răspundea: "Voiesc să fiu monah, mai bine decît mirean". Deci, tatăl cu îngroziri, iar mama cu îmbunări, îl sileau spre căsătorie, însă el a fugit pe ascuns, lăsînd casa, părinţii şi însurătoarea, pentru dragostea lui Dumnezeu. Ducîndu-se în locuri pustii, care sînt între Imo şi între Viria, a găsit acolo o mînăstire cu monahi plăcuţi lui Dumnezeu şi s-a dat la învăţătura acelora. Apoi vieţuia, deprinzîndu-se în mona-hiceştile nevoinţe, cu osteneli şi cu postiri omorîndu-şi patimile trupeşti.
După mulţi ani, auzind că murise tatăl său, i-a venit în gînd să se ducă în patria sa şi să mîngîie pe maica sa, fiind văduvă, şi gîndea să-şi vîndă averile. O parte să o împartă la săraci, alta la mînăstiri, iar o parte s-o ţină spre a sa trebuinţă. Egumenul, înştiinţîndu-se despre acea socoteală a lui, a început a-l sfătui, spunîndu-i că aceea este ispită diavolească, şi sub chipul unui lucru bun se află meşteşugirea vechiului vrăjmaş, cum zice Scriptura: "Cîinele s-a întors la a sa vărsătură". În acest chip, mulţi monahi s-au amăgit, pentru că diavolul niciodată nu

se luptă arătat cu cineva. Și punea egumenul înaintea lui Malh multe feluri de istorii din cărți, aducîndu-i aminte despre Adam și Eva, care prin nădejdea dumnezeirii au fost împiedicați de diavol și s-au lipsit de rai. Egumenul, văzînd că nu poate să-l înduplece, a căzut la picioarele lui, rugîndu-l să nu-și lase pe duhovniceștii săi frați, nici să se piardă pe sine însuși și să nu caute înapoi, cînd pune mîna pe plug; însă el, neascultînd deloc pe egumen, s-a dus din mînăstire. Atunci egumenul l-a petrecut cu lacrimi, ca pe un mort la îngropare, și despărțindu-se de el i-a zis cel de pe urmă cuvînt: "Te văd, fiule, însemnat cu semnul satanei; pricinile despărțirii tale de noi acum nu le mai întreb, răspunsurile tale nu le primesc; oaia cea ieșită din ogradă, îndată se va face mîncare lupilor". Și astfel s-au despărțit, și Malh s-a dus în calea sa. Iar nu departe de pustia aceea era un drum mare de obște care mergea de la Viria la Edesa, spre care adeseori năvăleau saracinii arabi.

Călătorii care voiau să meargă pe acolo se adunau împreună mulți, căci de s-ar fi întîmplat saracini, aceștia să nu vină la ei, văzînd mulțimea lor. Și era Malh cu niște călători, care se aduna-seră ca la șaptezeci la număr, între care erau și cîteva femei. Și mergînd ei împreună pe calea aceea, iată deodată o mulțime de ismailiteni înfricoșați la chip, jumătate goi, s-au arătat înarmați ca la război și, sărind asupra acelor călători, i-au prins pe toți pînă la unul, împreună și cu Malh, și i-au dus în robie.

Atunci Malh, cunoscînd că gîndul său a fost deșert, prin amăgirea vrăjmașului, se căia; căci, neascultînd sfatul egumenului, s-a despărțit de duhovniceasca adunare și s-a lipit de mireneasca însoțire și cu aceea a căzut în robia barbarilor. Dar era tîrzie căința, pentru că cel ce voise să fie moștenitorul averilor părintești a rămas moștenit el singur de saracini.

Deci saracinii împărțindu-și robii, monahul Malh împreună cu o femeie s-au cuvenit unui arap, care i-a pus pe amîndoi pe o cămilă și s-au pornit în grabă spre casă.

Și, cămila mergînd repede, Malh se ținea de femeie ca să nu cadă și astfel au alergat în calea aceea. Hrana lor pe cale era carne nefiartă, iar băutura, lapte de cămilă. După trecerea căii celei lungi prin pustia aceea și peste un pîrîu mare, saracinii au ajuns la locurile lor, unde arapul acela, ducînd pe robii săi la femeia sa, le-a poruncit să se închine femeii și copiilor, după obiceiul saracinilor. Plecîndu-și grumajii săi împreună cu femeia cea robită, s-au închinat stăpînei lor. Iar aceea a pus pe Malh la slujba casei, să aducă apă, să mături gunoiul și să facă celelalte slujbe mai grele. Deci slujea Malh pentru neascultarea cea părintească, avînd schimbat chipul monahicesc, umblînd gol, după obiceiul acelei țări, în care, pentru arșița soarelui cea mare, abia își acoperea acele părți pe care se cădea să le acopere.
După aceea, i s-a poruncit să pască oile în pustie, unde avea singura răcorire și mîngîiere în primejdiile sale, că rareori își vedea pe stăpînii și pe împreună robii săi, fiind în singurătate cu oile. Și se gîndea la Sfîntul Iacob și la Moise, care altădată au păscut în pustie turmele și se hrăneau cu brînză și cu lapte și se rugau cu dinadinsul, cîntînd psalmii pe care îi învățase în mînăstire. Cu aceasta se înveselea în robia sa, mulțumind judecăților lui Dumnezeu, căci viața monahicească pe care voia s-o piardă în patria sa, o aflăîn pustie. Însă negrăite sînt meșteșugurile diavolului în tot locul, căci și acolo, într-o viață ca aceea, Malh s-a aflat de pizmașul, precum vom auzi.
Văzînd arapul acela pe robul său Malh slujindu-i în toate cu osîrdie și cu credință și văzînd că se înmulțiseră dobitoacele sale, gîndea în ce chip să-i facă răsplătire pentru slujba lui credincioasă. Și a socotit să-i dea lui Malh de soție pe acea femeie robită care a fost adusă cu dînsul pe o cămilă. Chemînd pe Malh, i-a zis despre ea ca s-o ia de soție. Iar el, nevrînd, spunea că este creștin și nu i se cade să ia pe aceea ce are bărbat - căci bărbatul ei era dus în robie la alt stăpîn. Atunci arapul, mîniindu-se, și-a scos sabia și voia să-l lovească, și de n-ar fi alergat Malh

ca să se apuce cu mîinile de grumazul acelei femei, stăpînul i-ar fi vărsat sîngele în acel loc.

După ce a sosit noaptea, monahul a luat pe femeia aceea în peștera sa și ce a fost între dînșii acolo, singur fericitul Malh a mărturisit mai pe urmă, astfel: Necaz a fost asupra mea în loc de veselie, și întristare în loc de mîngîiere; pentru că ne depărtam unul de altul și unul altuia nu îndrăzneam să zicem nimic. Atunci, cu adevărat mi-am cunoscut robia și, căzînd la pămînt, am început a plînge călugăria mea, pierdută așa deodată. Și ziceam plîngînd astfel: "Pînă la atîta nevoie am venit ticălosul, pînă la aceasta m-au adus păcatele mele, ca la bătrînețe să-mi pierd fecioria și să fiu bărbat unei femei străine. Ce mi-a folosit că am lăsat pentru Dumnezeu în tinerețile mele, casa, părinții și însurătoarea, dacă voi face aceasta acum, pe care am trecut-o cu vederea de la început? Și numai pentru aceea rabd aceasta, căci, petrecînd odată în mînăs-tire, am dorit iarăși patria mea. Ce să facem, o, suflete al meu? Vom pieri, ori vom birui? Să așteptăm mila lui Dumnezeu cea ajutătoare? Ori să ne ucidem cu sabia noastră? Întoarce sabia ta în tine, o, suflete; pentru că ți se cade să te temi mai mult de moartea sufletului, decît de moartea trupului, că și curata feciorie este mucenicie. Deci, să fiu aici ca un mucenic, zăcînd neîngropat în pustia aceasta și să-mi fiu mie singur muncitor și mucenic".

Zicînd acestea, m-am ridicat de pe pămînt, mi-am luat sabia, am tras-o, măcar că strălucea în întuneric și se vedea vîrful ei fiind foarte ascuțit. Apoi am întors-o spre pieptul meu și am zis către femeie: "Fii sănătoasă și vie, o, femeie, iar pe mine să mă ai mucenic mort, mai bine decît bărbat viu". Iar ea a căzut la picioarele mele și mi-a zis: "Pe Domnul nostru Iisus Hristos te jur în acest greu ceas și te rog să nu-ți verși sîngele tău pentru sufletul meu. Dacă voiești să mori, apoi mai întîi spre mine să-ți întorci sabia și s-o înfigi în mine. Și ucigîndu-mă mai întîi pe mine, pe urmă te vei ucide și pe tine, ca așa mai bine să ne însoțim între noi, pentru că eu mi-am

ales partea, ca măcar de s-ar întoarce bărbatul meu, să-mi păzesc pînă la sfîrșit curăția, la care m-am deprins în robia aceasta. Deci mai bine doresc a muri decît s-o pierd. Ori pentru aceasta mori, ca să nu te împreunezi cu mine? Eu aș fi voit să mor, dacă tu ai fi cerut aceasta. Deci să mă ai soție a curăției și să iubești împreunarea sufletească, mai mult decît cea trupească, ca stăpînii noștri să te socotească că-mi ești bărbat; iar Hristos să te știe că-mi ești frate duhovnicesc, și cu înlesnire ne vor crede stăpînii noștri, părîndu-li-se că sîntem în însoțire trupească, de ne vor vedea iubindu-ne între noi".

Iar eu, zice Sfîntul Malh, m-am înspăimîntat și m-am mirat de o minte așa înțeleaptă ca a femeii aceleia și am iubit-o, și așa am întărit cuvînt ca să petrecem împreună în curăție. Însă niciodată n-am privit spre trupul ei, nici nu m-am atins cu mîna de dînsa, temîndu-mă că-mi voi pierde fecioria, în trăirea cea curată cu dînsa, pe care am păzit-o de la începutul războiului cel cumplit ce ne-a fost.

Într-o duhovnicească însoțire ca aceea, Cuviosul Malh a petrecut zile multe cu aceea femeie întreagă la minte. Și se făcuseră preaiubiți de stăpînii lor, căci n-aveau nici un gînd de plecare de la dînșii, pentru că uneori Malh și cîte o lună întreagă nu mergea la casa stăpînilor săi, stînd în pustie ca un credincios și osîrdnic păstor al turmei lui.

După multă vreme a robiei sale, Cuviosul Malh, șezînd odată singur în pustie și nevăzînd pe nimeni, decît numai cerul și pămîntul, a început în tăcerea sa a-și aduce aminte de petrecerea sa dinainte, fiind în mînăstire cu monahii, și mai ales își aducea aminte de fața egumenului său, de la care învățase Scriptura și viața monahicească; și cugeta la cuvintele cu care era sfătuit de dînsul, ca să nu se despartă de locaș. Aceea aducîndu-și aminte și cugetînd, a văzut înaintea sa niște furnici mișcîndu-se într-un loc strîmt; unele duceau sarcini mai mari decît ele singure, altele trăgeau semințe, unele scoteau pămîntul afară și își făceau ca o apărare de ploaie, altele își găteau hrană pentru iarnă, mărunțeau grăunțele cu

gura, ca nu cumva, muindu-se, să încolţească şi să se întoarcă în iarbă, iar altele scoteau afară pe cele moarte.
Dar ceea ce era mai de mirare, că atîta mulţime fiind, intrau şi ieşeau fără a se împiedica una de alta, nici nu se împingeau, nici nu se strîmtorau, ci mai vîrtos, dacă vedea pe vreuna ducînd sarcină grea, îndată îi ajutau altele.
Malh, privind la ele, şi-a adus aminte de cuvintele lui Solomon, care zice: "Mergi la furnică, o, leneşule, şi-i rîvneşte, văzînd căile ei, pentru că ea îşi găteşte la vremea secerişului multă hrană". Însă a gîndit şi aceasta, că viaţa din mînăstire este asemenea cu furnicarul, unde slujesc toţi împreună şi nimeni nu are nimic al său, ci toate sînt de obşte. Şi a început a se întrista foarte în robia sa, suspinînd şi dorind să-şi vadă mînăstirea sa şi să vieţuiască în chilia sa de mai înainte.
După ce s-a întors el în casa stăpînului, mergînd la bordeiul său, l-a întîmpinat păruta lui femeie şi, văzîndu-l trist la faţă şi tulburat, l-a întrebat de ce este mîhnit. Malh i-a spus gîndurile sale, iar ea îl sfătuia să fugă şi-l ruga să n-o lase nici pe ea, ci s-o ia cu dînsul şi s-o dea în vreo mînăstire de fecioare. Deci, mult sfătuindu-se de aceasta, au început a se pregăti de fugă, şoptind între dînşii, dar între nădejde aveau şi gînduri de frică. În turma pe care o păştea Malh erau doi ţapi mari, pe care i-a tăiat şi din pielea lor a făcut doi saci, iar carnea a uscat-o şi s-au pregătit de drum; apoi, într-o seară tîrziu, împreună cu sora sa, au luat sacii aceia şi carnea şi au plecat, avînd nădejdea în Dumnezeu.
Şi, alergînd repede, sosind la rîul cel mare care era departe ca la zece stadii de la casa arapului aceluia, au luat sacii aceia, i-au legat tare şi s-au lăsat pe rîu, încălecînd pe saci, iar cu picioarele au înotat în partea cealaltă. Carnea pe care o aveau de drum, udîndu-se de apă, s-a afundat în rîu, rămînînd doar pentru trei zile; şi au băut apă pentru drumul ce-i aştepta. Apoi s-au pornit în cale, alergînd repede, fugind noaptea mai mult decît ziua, pe de o parte de frica saracinilor, iar pe de alta pentru arşiţa soarelui, care ardea cumplit pe acolo. Uneori, însă,

mergeau și ziua, deși se ardeau de zăduf și se uitau înapoi, temîndu-se să nu-i ajungă din urmă stăpînul lor.

În a treia zi mergînd ei, au văzut de departe în urma lor doi saracini călări pe două cămile, alergînd repede. Îndată au cunoscut că este stăpînul lor care alerga după dînșii, luîndu-le urma pe nisip. Se temură foarte tare și, rămînînd ca niște morți, așteptau ca să-i ucidă arapul. Dar, după rînduiala lui Dumnezeu, văzînd de-a dreapta lor o peșteră adîncă ce se întîmplase acolo, au stat înăuntru pe partea stîngă, neintrînd mai adînc într-însa, pentru că se temeau ca nu cumva, fugind de moarte, să cadă la moarte, fiindcă în niște peșteri ca acelea se întîmplau să fie animale sălbatice, scorpii și alte jivini purtătoare de otravă.

Deci, temîndu-se și de stăpînul lor care-i prigonea și de răutățile cele înfricoșate din peșteră, stăteau tremurînd, ca și cum ar fi morți, gîndind la aceasta: "Dacă ne va ajuta Dumnezeu, vom scăpa de moarte, iar de ne va trece cu vederea pe noi păcătoșii, apoi îndată această peșteră mormînt o vom avea". Ajungînd arapul la peștera aceea și legîndu-și cămilele una de alta, stătea înaintea ușii peșterii cu sabia; iar pe slugă a trimis-o în peșteră, ca să-i scoată afară, pentru că voia ca singur să-i taie pe amîndoi.

Intrînd sluga aceea în peșteră ca la trei sau patru coți, a trecut de ei, deoarece de la strălucirea soarelui intrînd la umbră, nu putea îndată să-i vadă stînd aproape, dar ei vedeau pe sluga aceea, care striga: "Ieșiți, tîlharilor! Ieșiți la moarte! Pentru ce zăboviți? Ieșiți, că vă așteaptă stăpînul!" Așa strigînd acela, îndată din adîncimea peșterii alergînd o leoaică, l-a apucat de grumaz și, omorîndu-l, l-a tras la culcușul său. O, Preabunule Doamne, cît este de mare purtarea Ta de grijă pentru robii Tăi și cît de grabnic îți este ajutorul, în cea mai de pe urmă primejdie! O vedeau aceasta Malh și femeia, și, o, în cît de mare bucurie și frică erau împreună; căci văzuseră un vrăjmaș al lor pierind, neștiind ce va face celălalt, care stătea înaintea ușii supărat.

Văzînd arapul că sluga zăbovește în peșteră și nici glasul lui nu se aude, a socotit că se împotrivesc doi contra unuia și, nemaiputînd de mînie să aștepte mai mult, a intrat în peșteră cu sabia scoasă, răcnind cu sălbăticie ca o fiară cumplită. Iar leoaica, auzind glasul, a alergat spre el și l-a prins, încă neajungînd la fugarii săi; și, ucigîndu-l și pe acela, l-a tras alăturea cu dînșii, în culcușul său.
Un ajutor ca acela minunat și neașteptat al lui Dumnezeu văzînd fericitul Malh cu acea fericită femeie, au mulțumit milostivirii lui Dumnezeu celei mari. Dar încă și după bucuria aceea le mai era frică, ca nu cumva și pe dînșii să-i mănînce leoaica aceea; însă mai degrabă voiau ca de fiară să moară, decît să cadă în mîinile celor fără de omenie.
Iar leoaica, luîndu-și cu gura puii săi, a ieșit din peșteră; și stînd ei mult timp tăcuți și văzînd că leoaica nu se întoarce, au ieșit, plecîndu-se ziua acum. Și au văzut cămilele aproape de peșteră stînd, avînd pe dînsele pîine și băutură, și, mîncînd și bînd, s-au întărit și s-au bucurat. Apoi, încălecînd pe dînsele, s-au dus în calea lor, mulțumind lui Dumnezeu, și în zece zile trecînd pustia aceea, au sosit la oștile grecești și au spus tribunului toate cele despre dînșii; iar tribunul i-a trimis la Sabin, ducele Mesopo-tamiei. Iar ducele cumpărînd cămilele de la dînșii și bine gătindu-i de cale, i-a trimis bucuroși întru ale lor.
Deci, pe acea fericită femeie, Cuviosul Malh a dat-o într-o mînăstire de femei, iar el s-a întors la al său locaș, din care a ieșit, dar a aflat acum mort pe egumenul, părintele său. Și a spus fraților toate cele ce i s-au întîmplat lui; și ședea în mînăstire fără să iasă, sfătuindu-i pe ceilalți, ca niciodată să nu treacă cu vederea pe egumen, nici să iasă din mînăstire. Viețuind cealaltă vreme a vieții sale cu plăcere de Dumnezeu, a trecut la Domnul, lăsînd după dînsul chip de întreagă înțelepciune, ca să știe cei mai pe urmă, că întreaga înțelepciune nici de sabie, nici de pustietate, nici de fiară nu se biruiește. Pentru că cel ce se dă pe sine lui

Hristos, poate muri întru dreptate cu trupul, iar cu duhul nu poate fi biruit, întărindu-l Însuși Hristos, Dumnezeul nostru, Căruia se cuvine slava în veci. Amin.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Vasile cel Nou (26 martie)

(Scrisă de Grigorie, ucenicul său)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

În zilele dreptcredincioșilor împărați Leon cel Înțelept (886-912) și fratele său Alexandru (912-913), fiii împăratului Vasile Macedon (867-886), în al zecelea an al stăpînirii lor, oarecare magistrați din părțile Asiei, fiind trimiși cu poruncă împărătească, s-au întors de acolo în cetatea Constantinopol. Și mergînd alături de niște munți neumblați și pustii, au văzut pe omul acesta, de care ne este acum vorba, adică pe fericitul Vasile, umblînd prin pustie, îmbrăcat în haine proaste, la chip străin și înfricoșat, ca un hrănit prin pustie, și îndată l-au prins. Apoi, minunîndu-se de chipul lui cel străin, îl socoteau că este iscoadă.

Deci legîndu-l, s-au dus împreună cu el la Constantinopol, unde, ducîndu-se la împărați, le-au spus despre omul cel prins pe drum. Iar împăratul Leon, văzîndu-l, l-a dat spre întrebare unui patriciu, ce se numea Samon, de neam agarean, ca să ispitească cele despre dînsul cine este, de unde este și cum îi este numele. Deci, Samon patriciul, luînd pe omul lui Dumnezeu, l-a dus în casa sa și, șezînd cu toți sfetnicii săi, cu mîndrie a poruncit să aducă înaintea feței sale pe fericitul.

Adus fiind înaintea lui, nu i-a dat vrednica cinste și închinăciune. Și a zis către dînsul Samon: "Cine ești, de unde ești și cum îți este numele tău?" Iar el nu i-a dat răspuns, ci stătea, tăcînd și căutînd cu ochi blînzi spre dînsul. Deci, a grăit iarăși către dînsul: "Spune-ne nouă, de unde ești?" Sfîntul a zis către dînsul: "Dar tu cine ești și de unde ești?" Iar Samon i-a zis: "Noi pe tine te întrebăm, cine ești și de unde vii? Iar cine sînt eu, nu se cade ție a mă întreba. Dar de voiești să știi ceva despre mine, îți voi spune. Eu sînt Samon patriciul și mai marele postelnicilor împărătești. Deci, spune și tu, cine ești și de unde ești și ce fel îți este viața ta?" Grăit-a către dînsul fericitul: "Eu sînt străin, unul din cei ce petrec pe pămînt". Zis-a către dînsul Samon: "Bine zic aceia, dar, despre tine, că ești iscoadă și ai venit să încerci stăpînirea grecească". Iar cuviosul la aceasta n-a răspuns nimic.
Mulți din cei ce stăteau înainte îl întrebau, zicîndu-i: "Cine ești?" Și nu le răspundea. Atunci a poruncit Samon să aducă înaintea lui toiege verzi, vine de bou uscate și cele mai înfricoșate unelte, spre îngrozirea lui, că doar s-ar teme și ar spune de unde este. Iar el, văzîndu-le pe toate acelea, nu zicea nimic. Apoi a poruncit ca să-l întindă patru inși și să-l bată cu vine de bou, întrebîndu-l cine este. Și fiind bătut tare, sfîntul nu le răspundea, ci răbda, tăcînd. Și pînă într-atît l-au bătut, pînă cînd li s-a părut că îndată va muri. Apoi, luîndu-l ca pe o bîrnă, el neputînd umbla, l-au dus și l-au aruncat în temniță.
A doua zi, neîmblînzita fiară, Samon, șezînd la judecată, a poruncit să aducă pe cel închis. Și ducîndu-se trimișii, au aflat ușile temniței încuiate, iar pe acela stînd afară sănătos cu trupul și așteptîndu-i pe ei. Iar ei s-au mirat de aceasta foarte mult. Deci l-au întrebat pe el, zicînd: "Spune-ne nouă, cum ai ieșit din temniță, fiind ușile încuiate?" Dar fericitul n-a răspuns nimic și mergea cu ei, ca să stea înaintea patriciului. Atunci unii dintre dînșii, alergînd înainte, au spus lui Samon ceea ce se făcuse, adică cum îl aflaseră în afara temniței. Samon s-a mirat și toți cei împreună cu dînsul, auzind unele ca acelea, și nu credeau cele spuse. Iar alții

ziceau că este vrăjitor și cu farmece a făcut o minune ca aceea. Samon patriciul îl întreba pe sfîntul cu dinadinsul și cu cercetare, ca să spună cine este. Iar cuviosul nu i-a dat răspuns. Deci Samon, mîniindu-se foarte tare, a poruncit ca să-l întindă pe pămînt și să-l bată cu toiege fără cruțare, pînă ce va spune cele despre sine, cine este și de unde este.

Deci l-au bătut mult, încît șase toiege s-au sfărîmat, iar el răbda vitejește în mare tăcere, nerăspunzînd nimic, încît se mirau toți de răbdarea și tăcerea cea negrăită a cuviosului. Și a zis Samon: "Știu că voiește să se laude iscoditorul acesta și să zică: "l-am biruit cu tăcerea". Dar astfel mă jur, pe sănătatea singurilor mei stăpînitori, că nu-l voi lăsa să se laude și să-și bată joc de noi".

Deci a poruncit să-l bată toată săptămîna aceea, în fiecare zi, dîndu-i cîte trei sute de lovituri cu bicele și trei sute de toiege. Iar el răbda acea muncire, tăinuindu-și fapta bună care era într-însul. Căci din tinerețe se făcuse monah și se dusese în pustie, unde s-a nevoit ani destui. În tot timpul nevoinței sale în pustie avea viața aspră, hrănindu-se numai cu verdețuri, umbla desculț și îmbrăcat cu haine proaste și nu voia să spună cuiva despre îmbunătățita sa viață. Tăcea, pentru că zice Domnul nostru Iisus Hristos: *Să nu știe stînga, ce face dreapta ta*. Pentru că tot cel ce-și arată faptele sale cele bune, își ia plata sa, adică lauda cea de la oameni, iar de veșnica slavă se lipsește. Iar cel ce dorește viața veșnică, acela își tăinuiește înaintea oamenilor a sa faptă bună și, chiar de s-ar și bate, tace. Cu adevărat un om ca acela este mucenic.

Trecînd săptămîna aceea în care în toate zilele îl băteau pe sfînt, multe dureri a răbdat și, înștiințîndu-se Samon patriciul că sfîntul mucenic este întru nesupunere, iarăși a șezut la judecată și, punîndu-l înainte, a căutat cu mînie la dînsul și i-a zis: "Necuratule între oameni, pînă cînd tăinuiești înșelăciunea în inima ta? Spune-ne nouă, cine și de unde ești?" Răspuns-a lui fericitul: "Cei ce fac în taină faptele urîte, precum faci și tu, pe aceia cu adevărat se cuvine a-i numi mai necurați". Iar

Samon de o vădire ca aceea de mare rușine s-a umplut încît, rușinîndu-se de cei ce stăteau înaintea lui și aprinzîndu-se de mînie și de iuțime mare, a poruncit să aducă curele și să lege mîinile cuviosului. Apoi, cu frînghii legîndu-i tare coastele, iar piciorul lui cel drept legîndu-l înapoi de coaste, să-l spînzure de o grindă cu capul în jos într-o cămară; și cu inelul său a pecetluit ușa cămării aceleia. Deci astfel l-a lăsat să spînzure, pînă ce va spune despre sine, cine și de unde este. Toți cei ce erau acolo cîrteau în taină asupra lui Samon, mîniindu-se și numindu-l ticălos pentru o muncire ca aceea ce se făcea de dînsul omului celui nevinovat. Stînd sfîntul astfel spînzurat trei zile și trei nopți, iar după trei zile mergînd muncitorul și deschizînd ușa, l-a aflat pe mucenic spînzurat. Însă, văzîndu-l la față luminat, ca și cum nu pătimise nimic rău, s-a mirat și mergînd mai aproape de dînsul, a zis: "Cine și de unde ești? Au nu te-au învățat minte pe tine muncile acestea?" Iar fericitul nerăspunzînd nimic, a poruncit să-l pogoare de pe grindă și să-l dezlege.

Fiind dezlegat, sfîntul a stat cu trupul sănătos, vindecîndu-l darul lui Hristos și neavînd nici o vătămare. Toți minunîndu-se preamult, a zis Samon: "Au nu am zis bine că omul acesta este fermecător? Pentru că iată, nici cît de puțin n-a bolit cu trupul; dar eu degrabă îi voi dezlega puterea vrăjitoriei lui. Chemați la mine pe hrănitorul de fiare". Acela venind, i-a zis: "Să pregătești pentru dimineață un leu mai cumplit, nedîndu-i astăzi hrana cea rînduită, ca să fie flămînd; și vom vedea pe fermecătorul acesta, de-l va birui și pe leu". A doua zi s-a adunat mulțime de popor la priveliște și un leu groaznic s-a slobozit, răcnind foarte tare de foame. Și ducîndu-l acolo pe Sfîntul Vasile, l-au aruncat la leu spre mîncare; iar leul, văzînd pe prea cuviosul, a început a tremura și, apropiindu-se, s-a culcat și se tăvălea înaintea picioarelor lui, ca oaia fără de răutate, încît toți mirîndu-se, strigau: "Doamne miluiește!"

Apropiindu-se cuviosul de leu, îl netezea cu mîna sa cea dreaptă și, apucîndu-l de ureche, l-a scos afară, strigînd către cei ce stăteau înainte: "Iată oaia voastră, iată oaia". Dar o minune ca aceasta făcîndu-se, nicidecum n-a voit Samon cel de alt neam să cunoască și să înțeleagă că omul cel muncit de dînsul este al lui Dumnezeu. Deci a poruncit ca noaptea să-l înece pe sfînt în mare.
Slugile, luînd pe mucenic întru a treia strajă de noapte, l-au dus cu o corăbioară pe mare și întru adînc aruncîndu-l legat, s-au întors. Iar cu porunca lui Dumnezeu, Cel ce păzește pe sfinții Săi, îndată doi delfini din mare luînd pe cuviosul pe spatele lor, l-au scos la malul ce se numea Evdomi, și era acela al șaptelea înaintea Constantinopolului. Acolo l-au pus pe uscat; și, deodată, i s-au dezlegat mîinile și picioarele. Deci sfîntul, sculîndu-se, s-a dus în cetate. Dar încă nu erau deschise porțile cele de aur și a șezut lîngă ele, vrînd să se odihnească puțin. Într-acea vreme a venit acolo un om care era cuprins foarte tare de boala frigurilor și a șezut aproape de sfîntul, tremurînd și suspinînd de durere.
Făcîndu-i-se milă cuviosului, și-a pus mîna pe dînsul și, rugîndu-se, l-a tămăduit. Iar omul, văzîndu-se tămăduit, a căzut la picioarele cuviosului și-l ruga să meargă cu el în casa lui. Omul acela era unul din cei mai mici cetățeni, cu numele Ioan; și a mers cuviosul cu el, bucurîndu-se. Iar Ioan cu soția sa l-au primit cu dragoste și, fiind vremea prînzului, au pus masă și au mîncat, veselindu-se. Iar Ioan a spus femeii sale cum l-a tămăduit cuviosul prin chemarea numelui lui Hristos și s-a bucurat femeia foarte de un oaspete ca acela, că s-a învrednicit a primi pe plăcutul lui Dumnezeu în casa sa. Pentru că era și aceea foarte iubitoare de Hristos și de străini și petreceau întru frica lui Dumnezeu; iar numele ei era Elena.
După aceea, Ioan și Elena, femeia lui, au început a-l ruga pe sfîntul să le spună cine și de unde este? Răspuns-a sfîntul: "De unde sînt nu se cade acum a spune, ci mai pe urmă veți ști; iar acum voiesc să mă duc pentru rugăciune în Mînăstirea Icoanei celei nefăcute de mînă, a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care

singură de sine s-a zugrăvit". Și sculîndu-se s-a dus, urmîndu-l Ioan. Apoi săvîrșind acolo rugăciunile sale, s-a întors în casa lui Ioan pentru rugămintea aceluia. Și supărau Ioan și soția lui pe sfîntul, cu rugămintea să le spună cele despre sine. Iar el a zis: "Eu sînt acela pe care Samon patriciul l-a aruncat în adîncul mării. Dar Domnul meu Iisus Hristos, Căruia Îi slujesc din tinerețile mele, precum știe, m-a păzit nevătămat". Și le-a spus cum îl cheamă și apoi toate pe rînd, cîte i-a făcut patriciul împărătesc. Iar ei se minunau, căci auziseră despre dînsul și mai înainte cum l-a muncit Samon și cum nu l-a vătămat fiara, pentru că străbătuse vestea despre minunea aceea prin toată cetatea. Apoi îl rugară să petreacă cu dînșii în casa lor în toată vremea vieții sale; și plăcută i-a fost aceea sfîntului.

Deci i-au pregătit o casă de rugăciune și sfeșnic unde înălța cele obișnuite lui Dumnezeu. Și cine poate să spună izvoarele lacrimilor lui pe care le vărsa în rugăciuni către Dumnezeu? Cine va număra plecarea genunchilor lui? Cine va povesti privegherile cele de toată noaptea? Pentru că fără de somn petrecea toate nopțile. Dar încă și obiceiurile lui cele bune cine le va spune cu de-a-mănuntul? Spre mînie niciodată nu s-a mișcat, fiind ca un stîlp neclintit; era blînd ca un alt Moise și David, liniștit ca Iacob, iar milostiv mai mult decît Avraam. Pentru că acela din multa sa bogăție făcea milostenie, iar acesta din sărăcia sa pentru Dumnezeu, făcea mult bine săracilor. Pentru că ceea ce i se dădea de iubitorii de Hristos, îndată împărțea la cei ce nu aveau.

Locuind Sfîntul Vasile la acel iubitor de Hristos, Ioan, au început, după puține zile, a veni la dînsul oamenii, unii pentru folos, iar alții aduceau pe bolnavii lor pentru tămăduire; pe acei bolnavi cuviosul, punînd mîinile sale și făcînd rugăciune, îi tămăduia cu darul lui Hristos. Și s-au preamărit numele și viața lui Vasile în acea cetate, încît mulți, nu numai din popor, ci și din cetățeni, veneau la dînsul. Avea încă și darul mai înainte-vederii, și fiecăruia ce venea la dînsul, mai înainte îi

vedea faptele cele tăinu-ite, ori bune ori rele. În singurătate, mustrînd pe cei sănătoși, pe mulți i-a ridicat spre pocăință. Și mai înainte vedea cele ce vor fi și înainte le spunea proorocește, precum va povesti cuvîntul.
Murind împăratul Leon, apoi și Alexandru fratele lui sfîrșindu-se după un an, a rămas la împărăție Constantin, fiul lui Leon, cel numit Porfirogenitul, cu maica sa Zoe (913-959). Dar, de vreme ce Constantin era încă foarte mic, i-au pus păzitori și rînduitori împărăției pe Nicolae, patriarhul Constantinopolului și pe Ioan, păzitorul palatului, care se poreclea Garida. Acelora le era încredințat ca să îndrepteze toate lucrurile împărătești, pînă ce împăratul cel tînăr va veni în vîrstă. Într-acea vreme au năvălit barbarii asupra țării grecești și pustiau pămîntul împrejurul Constantinopolului, încît nu era cine să strîngă putere de oaste și să iasă la război împotriva barbarilor ce năvăliseră. Împărăția grecească era în tulburare și în primejdie mare, iar poporul Constantinopolului striga asupra patriarhului Nicolae, că nu poartă bine grija și nu rînduiește bine împărăția. Atunci Nicolae, sfătuindu-se cu ceilalți boieri mari, a scris voievodului Răsăritului, cu numele Constantin, ce se poreclea Duca, să vină în cetatea împărătească și să primească sceptrul împreună cu Constantin, tînărul împărat, care era crescut în palatul împărătesc și, ca un bărbat tare și viteaz în războaie, să năvălească împotriva celor de alt neam. Pentru că bărbatul acela, Constantin Duca, era foarte viteaz și ostaș nebiruit, înfricoșat potrivnicilor, care lucru și singuri de multe ori l-au mărturisit. Căci vedeau ieșind foc din armele lui Constantin și din nările calului său, pornind asupra lor, arzîndu-i și izgonindu-i, încît nu puteau să stea împotriva feței lui. Constantin tăinuia acel dar ce-i era dat de la Dumnezeu, pentru că zicea: "Dormind eu în tinerețile mele, mi-a stat înainte o femeie prealuminoasă, cu porfiră împărătească îmbrăcată și cu un cal de foc lîngă dînsa. Iar pe acel cal erau arme de foc și mă silea să mă înarmez cu acele arme de foc și să încalec pe acel cal înfricoșat, nevrînd eu și temîndu-mă. După ce am făcut aceea, a zis către mine:

"Să se teamă de tine vrăjmașii lui Dumnezeu și hulitorii Fiului Meu și ca ceara să se topească de la fața ta!" Aceasta zicîndu-mi, s-a dus".

Aceasta spunea despre sine bărbatul acela, la care, dacă a venit scrisoarea patriarhului pentru primirea împărăției, el se lepăda, zicînd că e nevrednic a fi la o stăpînire înaltă ca aceea. Dar patriarhul și toată suita au trimis iarăși scrisori la dînsul, chemîndu-l la împărăteasca vrednicie, iar el le-a scris înapoi:

"Nu mi se cade mie să fiu cu unsul Domnului, cu împăratul, deși este mic cu anii, și a greși Dumnezeului meu; și încă mă tem ca nu cumva vreo înșelăciune și meșteșug să se afle între voi și mă veți pierde pe mine". O scrisoare ca aceea primind de la dînsul patriarhul și boierii din Constantinopol, au trimis a treia oară la dînsul, fiecare deosebit scriindu-și al său jurămînt, jurîndu-se pe cinstitul lemn al făcătoarei de viață Crucii Domnului, că nu cu suflete înșelătoare, ci cu drepte inimi îl chemau la împărăția tînărului împărat. Iar el, crezînd jurămîntul lor, a venit la Constantinopol cu casnicii săi, unde l-au întîmpinat boierii și cetățenii cu multă slavă și cinste.

Intrarea lui în cetate s-a făcut dimineața, pe cînd răsărea soarele. Și i s-a făcut un semn, nu bun, vestindu-i dinainte moartea prin ucidere, pentru că, soarele strălucind luminos, o ploaie mică a căzut, iar picăturile care cădeau pe pămînt erau sîngerate. Iar patriarhul Nicolae și cu sfetnicii lui, văzînd venirea și cinstita întîmpinare de către popor a lui Constantin Duca, și-au schimbat într-alt fel sfatul și i-au închis intrările împărăției, nelăsîndu-l să meargă la împărat și la maica acestuia. Iar el și-a pus cortul său lîngă priveliște, la alergarea cailor. Și veneau la dînsul boierii cei mari și cetățenii închinîndu-se lui, numindu-l împărat. Iar unii din boierii care se cunoșteau cu Sfîntul Vasile și aveau dragoste către dînsul, mergînd la el, îl întrebau deosebit cum are să fie sfîrșitul acelui lucru ce s-a început. Sfîntul, plîngînd, le spunea că nu vor trece trei luni și va fi sfîrșit sîngerat lui Constantin

Duca, cel chemat la împărăție, și tuturor celor ce se țin de dînsul. Spunînd acelea, fericitul se tînguia nemîngîiat și neîncetat, pînă la slăbire.

Deci aceia, închizîndu-se în casele lor, petreceau în tăcere, neieșind nicăieri și așteptînd cu frică sfîrșitul cel proorocesc. Doi frați dintr-un pîntece ai unui boier mare, amîndoi cu cinstea protospătari, au mers la sfîntul și l-au întrebat, zicînd: "Oare bine este ca să mergem la împăratul, cel nou-numit, și să-i slujim?" Iar sfîntul le răspundea cu lacrimi: "Fiilor, să nu mergeți acolo, că de veți fi împreună cu dînsul, apoi unul cu ucidere de sabie va muri, iar altul tăierea urechilor și a nasului va pătimi și de rîs va fi la cei ce-l vor vedea, în toată viața sa". Aceia, nebăgînd în seamă cuvintele sfîntului, s-au dus la priveliște și cu cel nou-numit împărat s-au făcut una.

După două luni, Constantin Duca, cel chemat la împărăție cu jurămîntul patriarhului și rugămințile a toată boierimea, văzîndu-se amăgit și batjocorit, nu s-a răzbunat pentru aceasta, el, ca unul ce era viteaz în războaie și avea după dînsul mulțime de ostași și de popor. Pentru că putea, cu puterea ostașilor și a poporului, să sfărîme porțile împărătești încuiate și să intre, sau să înconjoare cetatea mult timp și să nu le slobozească cele de trebuință pentru hrană, și atunci singuri ar fi căutat milă de la dînsul, și intrarea iarăși i-ar fi fost liberă. Însă el, fiind bărbat dreptcredincios și temător de Dumnezeu, nu voia ca pentru dînsul să pătimească cineva rău, nici nu căuta ca prin sîngeroasă cale să se suie la treapta împărătească. Spre Dumnezeu punîndu-și nădejdea și spre jurămîntul patriarhal și boieresc încă nădăjduind, s-a sfătuit cu ai săi să meargă fără război și fără arme întru cele împărătești, cu pace, prin porțile de aramă, rupîndu-le, pentru că erau tare încuiate, și zicea: "De ne vor primi cu blîndețe bine va fi, iar de ne vor ucide, vor da pentru noi răspuns la Dumnezeu, înaintea Căruia o să ne judecăm, căci cu rugăminte și cu jurăminte, chiar nevrînd noi, ne-au amăgit".

Acestea zicînd, a pus jurămînt asupra tuturor celor ce erau cu dînsul, ca să nu îndrăznească nici unul să-și scoată sabia sau săgeata în arc să pună asupra celor ce se împotriveau lor, căci -zicea el - nici o picătură de sînge a unui creștin să nu se verse pentru el. Așa sfat făcînd și jurămîntul întărindu-l, au pornit spre porțile cele de aramă. După ce cu sila le-au deschis și mergeau încet spre palatele împărătești, îndată, din porunca patriarhului și a sfetnicilor lui, săgetătorii pregătiți pentru aceea au început a săgeta împotriva lor și a răni pe mulți; iar pe Duca l-au rănit tare în coastă, sub mîna dreaptă, și a căzut la pămînt, gemînd de durere. Apoi, cei de prin palat înarmați, a căror mulțime era adunată pentru aceea, au pornit cu săbiile asupra celor ce intrau cu pace și nu se luptau împotriva lor și au început a-i tăia ca pe niște mlădițe. Deci au omorît pe Constantin Duca, pe fiul său și pe mulți alții, iar pe ceilalți care apucaseră să fugă, i-au prins vii și într-același ceas i-au muncit pe dînșii; pe unii tăindu-i în două, pe alții spînzurîndu-i pe lemn înaintea porților cetății, iar altora tăindu-le nasurile, urechile și vinele. Au căzut atunci cu Constantin Duca, ca la trei mii de bărbați nevinovați. Atunci și acei doi frați proto-spătari, care veniseră la Sfîntul Vasile, au pătimit după proorocia cuviosului, pentru că unuia dintre dînșii i s-a tăiat capul, iar altul a suferit tăierea urechilor și a nasului.

După aceea, lui Duca cel ucis ostașii i-au tăiat capul, asemenea și fiului său, și le-au dus la patriarhul Nicolae și la sfetnicii lui. Patriarhul a dat daruri celor ce au ucis pe Constantin, iar capul lui a poruncit să-l poarte în suliță prin toată cetatea, spre batjocură, iar trupurile celor uciși de sabie să le arunce în mare. O vărsare de sînge nedreaptă ca aceea s-a făcut atunci în Constantinopol, spurcîndu-se cetatea cu sînge de bărbați nevinovați, care, ca sîngele lui Abel, striga din pămînt către Dumnezeu, contra ucigașilor. Astfel, nu de sabia vrăjmașilor celor de alt neam, ci de sabia celor de o credință și un gînd, fiind prieteni și frați, a căzut puternicul voievod Constantin Duca, cel numit de dînșii împărat. Ostașul cel slăvit cu vitejia,

plăcutul lui Dumnezeu și iubitul poporului, a pierit de jurămîntul oamenilor celor călcători de jurămînt și fără de socoteală. Însă sufletul lui cel drept s-a sălășluit în sînul dreptului Avraam; asemenea și sufletele celorlalți care au pătimit cu dînsul s-au învrednicit milei lui Dumnezeu.

Acest lucru s-a adeverit cu o minune ca aceasta: Deasupra trupurilor celor care spînzurau, s-au văzut în toate nopțile pogorîndu-se stele peste capetele lor, strălucind prealuminos, pînă la răsăritul soarelui. Aceasta cu dovedită însemnare arăta că au pătimit cu nevinovăție și că sufletele lor sînt sălășluite în luminile sfinților. Și acestea s-au zis spre arătarea proorocescului duh care era în Cuviosul părintele nostru Vasile, că cele ce el mai înainte le-a proorocit, așa s-au și întîmplat. Dar iată încă și altele asemenea celor dintîi proorocii ale lui.

Roman patriciul, fiind ridicat pentru ocîrmuirea împărăției împreună cu tînărul împărat Constantin Porfirogenitul, i-a dat de soție acestuia pe fiica sa, Elena, după ce acesta a venit în vîrstă. El avea și alt ginere, ce se numea Saronit, cu dregătoria patriciu, care se mîndrea cu slava și cu bogăția sa și gîndea vicleșuguri în inima sa, adică cum ar putea pierde pe împăratul Constantin, ca să răpească împărăția pentru el.

Aproape de curtea lui Saronit era casa acelui iubitor de Hristos, Ioan, la care locuia Cuviosul Părintele nostru Vasile. Văzînd sfîntul cu ochii săi mai înainte văzători gîndul cel viclean al lui Saronit, zicea în sine: "Văd pe ticălosul acesta ce fel de sfaturi împotriva lui Dumnezeu alcătuiește în inima sa. Dar voi merge și-l voi mustra, ca doar se va lăsa de pornirile sale nebunești".

Într-una din zile, cînd Saronit ieșea călare de la casa sa cu multă mîndrie și mergea spre împărăteștile palaturi, trecea și Sfîntul Vasile pe cale și a început a grăi cu mare glas către dînsul: "Pentru ce inima ta gîndește cele viclene împotriva moștenirii lui Hristos? N-ai să ai parte de soarta împărătească! Încetează și nu te

osteni în zadar, ca nu vreodată să se mînie asupra ta Domnul, că vei pierde ceea ce ți se pare că ai, adică cinstea patriciei".

Saronit, auzind acestea, s-a umplut de mare mînie și, repezindu-se asupra lui, l-a bătut peste cap cu biciul ce-l avea în mîini, făcîndu-i multe răni și ocărîndu-l cu cuvinte dosăditoare, apoi s-a dus în calea sa. Fericitul Vasile, suferind cu răbdare bătăile, a doua zi iarăși l-a întîmpinat pe cînd ieșea din casă și cu aceleași cuvinte l-a mustrat ca și ieri. Atunci Saronit a poruncit slugilor sale să-l prindă pe sfîntul și să-l ducă la casa sa pînă ce se va întoarce de la palatele împărătești. După ce s-a întors, a poruncit să pregă-tească toiege spinoase și, punînd înaintea sa pe sfîntul, a zis către dînsul: "Spune-mi, răule bătrîn, ce diavol te-a îndemnat să mă întîmpini cu astfel de îndrăzneală și să grăiești asupra mea unele ca acelea înaintea tuturor? Nu știi oare că sînt ginere împărătesc și mă găsesc cel dintîi în palaturile împărătești? Apoi că am și bogăție nenumărată ca nisipul de pe marginea mării, am slugi, averi și sate, mulțime nespusă de turme, argint și aur nenumărat, încă și slava îmi este mare și mi s-a dat cinste de la Dumnezeu, de la împărați și de la toți boierii? Iar tu, fiind cel mai prost bătrîn și cerșetor sărac, cum ai îndrăznit a mă dosădi înaintea a tot poporul cu niște cuvinte ca acelea, ocărîtoare și mustrătoare? Spune-mi mai înainte, pînă nu te voi da la moarte!"

Fericitul îi răspunse: "Socotești oare că este tăinuită înșe-lăciunea și viclenia pe care o ascunzi în inima ta? Singur Domnul mi-a descoperit că gîndești să îndrăznești ceva asupra împărăției. Dar să părăsești acea necuvioasă dorință și să nu cugeți rele asupra unsului Domnului, pentru că îți mărturisesc că, de nu te vei lăsa de acel rău sfat, se va mînia Domnul rău asupra ta și-ți vei pierde pomenirea ta de pe pămînt".

Atunci nebunul Saronit, aprinzîndu-se de mînie și schim-bîndu-se la față, a poruncit să-l întindă pe sfînt la pămînt și să-l bată cu toiege fără crușare, zicînd către slugi: "Bateți-l bine, pînă ce se va izgoni dintr-însul duhul proorociei celei

mincinoase". Și bătură pe sfînt ca pe un lemn nesimțitor, căci nimic nu răspundea, nici trupul nu mișca, nici nu se văita, nici altceva nu se auzea, decît numai bătaia toiegelor. Apoi, poruncind să înceteze, a închis pe pătimitor într-o închisoare strîmtă. A doua zi, scoțîndu-l, l-au bătut iarăși fără milă cu vine de bou, l-au legat și l-au închis.
A treia zi, prînzind și îmbătîndu-se, l-a scos iar pe sfîntul și a poruncit ca să-l bată cumplit cu bețele și, pe cînd îl bătea, ușile casei lui Saronit erau deschise. Iar femeia cea binecuvîntată, Elena, soția lui Ioan, trecînd pe acolo și văzînd că-l bătea pe Cuviosul Vasile, a alergat repede în casa aceea și a căzut peste sfîntul care era bătut și, strigînd cu amare lacrimi, a zis: "Pe mine păcătoasa să mă bateți, iar pe acesta, care este lumina mea, părintele meu cel duhovnicesc și păstor, lăsați-l! Pe mine să mă ucideți în locul lui, iar pe el eliberați-l!" Iar Saronit, omul cel cu nărav de fiară, a zis cu mînie către slujitori: "Bateți-o și pe aceasta, de vreme ce așa dorește, căci socotesc că este desfrînata lui". Și au bătut-o atît, încît o credea că este fără suflet.
Apoi a poruncit s-o ia de picioare și s-o tragă afară din curte ca pe un cîine mort. Iar cuviosului părinte, legîndu-l cu o curea și spînzurîndu-l, i-au făcut pînă la cinci sute de răni, bătîndu-l cu vine de bou; și toate le răbda vitejește sfîntul, întărindu-l Dumnezeu. Apoi, dezlegîndu-l, l-a închis iarăși în temniță.
În acea noapte, Saronit a avut un vis, însemnîndu-i înainte pierzarea. Visul era în acest chip: I se arăta un stejar foarte înalt și cu multe ramuri, în al cărui vîrf un corb își avea cuibul și își acoperea puii cu aripile sale. Apoi a văzut pe doi oameni oarecare ce veniseră la stejar cu topoarele, voind să-l taie, și grăiau unul către altul: "Corbul acela, mult croncănind, nu lasă pe împărat să doarmă în pace!" Celălalt răspunse: "Dar și pe iubitul lui Dumnezeu, Vasile, rău l-a muncit". Apoi începură a tăia copacul. Și după ce a căzut la pămînt, unii alergau îmbrăcați cu vechi rupturi și luau ramurile cele căzute din copac și le aruncau în foc. Acolo a

mai văzut și pe Cuviosul Vasile, stînd lîngă copacul cel tăiat și zicînd: "Tot lemnul care nu face rod bun îl taie și se aruncă în foc". Apoi, întorcîndu-și cuviosul către dînsul vorba, a zis: "Nu ți-am zis oare, să-ți lași socotința ta cea rea, ca să nu pierzi și acea înălțime pe care o ai?"

Deșteptîndu-se din somn, ticălosul Saronit s-a simțit rău bolnav și, socotind în sine vedenia aceea, îi veni frică și mîhnire. Deci a trimis îndată de a dezlegat pe sfîntul din legături și l-a eliberat. Apoi, ducîndu-se cuviosul la locuința sa și văzîndu-l Ioan s-a bucurat foarte; dar văzîndu-i rănile cele cumplite, plîngea. Ase-menea și toți cei ce iubeau pe sfîntul, auzind că este liber, s-au adunat în casa lui Ioan, bucurîndu-se și plîngînd. Iar soția lui Ioan, fericita Elena, după acea nemilostivă bătaie, bolind, degrabă s-a sfîrșit. Dar și ticălosul Saronit nu s-a mai sculat din boala sa, pentru că în acele zile a murit și s-a împlinit ceasul aceluia și proorocia Sfîntului Vasile.

Nu după multă vreme, dreptcredinciosul și bunul bărbat Ioan, care slujea cuviosului, s-a dus către Domnul și a rămas Sfîntul Vasile singur, în casa aceluia. Și veneau în toate zilele mulți, aducîndu-și bolnavii lor, iar sfîntul îi tămăduia pe dînșii cu rugăciunea sa. Asemenea și mulțime de săraci alergau la fericitul, pentru că le împărțea lor toate cele aduse lui de la iubitorii de Hristos și nu lăsa la sine nimic pînă a doua zi. După aceasta, un cetățean oarecare dreptcredincios și iubitor de Dumnezeu, anume Constantin, socotit ca barbar, a poftit cu rugăminte multă și cu lacrimi pe Cuviosul Vasile să vină la dînsul și să locuiască în casa lui și i-a pregătit chilie deosebită și liniștită. Și, precum oarecînd sumaniteanca Sfîntului Prooroc Elisei, tot astfel bărbatul acela a pregătit plăcutului lui Dumnezeu, Vasile, pat, masă, scaun și sfeșnic și l-a încredințat uneia din bătrîne, cinstită și îmbunătățită, care de mulți ani petrecea în văduvie curată și de Dumnezeu plăcută, cu numele Teodora, ca să-i slujească omului lui Dumnezeu. Iar cînd venea cineva, vrînd să-l vadă pe sfîntul și să vorbească cu el, aceea vestea

fericitului pentru cei ce veneau. Iar el, din chilie mergînd în casa Teodorei, primea pe cei ce veneau.

Deci în toate zilele mergea în casa Teodorei, primind și învățînd pe cei ce veneau, tămăduind bolnavii și mîngîind pe cei săraci ce se adunau la dînsul, cu darea celor de trebuință. Iar seara Sfîntul Vasile se ducea în chilia sa ca să-și săvîrșească obișnuitele lui rugăciuni către Dumnezeu. Și se făcuse numele lui slăvit în tot Constantinopolul și se cinstea nu numai de mireni, ci și de cei duhovnicești. Căci îl cercetau mulți monahi, preoți și arhierei și primeau folos și ajutor de la dînsul. Iar domnii și boierii cu rugăciuni chemau pe sfîntul în casele lor, ca să cerceteze pe cei bolnavi și să facă rugăciune pentru dînșii. Și oriunde mergea sfîntul la bolnavi, îndată își punea pe dînșii mîinile și cu rugăciu-ne îi tămăduia și izgonea diavolii cu cuvîntul, apoi obiceiurile cele rele ale oamenilor le îndrepta și-i povățuia la fapta bună, învățîndu-i nu numai cu cuvintele izvorîtoare de miere, ci uneori și mustra pe cei ce greșeau, pentru că toate arătate îi erau lui de Dumnezeu, Văzătorul a toate. Odată, fiind chemat la palatul împărătesc, l-a mustrat pe împăratul Roman (920-944), în deosebit loc, pentru iubirea cea mare de argint și pentru tulburarea spre femei, căci multe avea. Iar împăratul nu numai că nu s-a mîniat asupra lui, ci a primit cu blîndețe mustrarea aceea și s-a făgăduit să-și îndrepte viața. Asemenea și pe Anastasia, patricia cea mai mare, mustrînd-o pentru greșelile ce i se întîmplaseră ei în taină, a ridicat-o spre pocăință și sfîrșitul ei mai înainte, văzîndu-l, i l-a vestit.

Împărătesei Elena, soția împăratului Constantin Porfirogenitul, i-a proorocit că va naște o fiică, iar după aceea un fiu, care va crește și va împărăți; lucru care s-a și întîmplat. Și i-a dat lui împărăteasa aur mult, însă nu voia a se atinge de el. Atunci împărăteasa l-a jurat cu numele Preasfintei Treimi, ca să ia cît va voi. Iar sfîntul, luînd trei galbeni cu degetele sale, i-a dat bătrînei slujitoare Teodora, care sta acolo. Iar unii din cei ce stăteau înaintea împărătesei, ziceau sfîntului: "Dă, părinte,

mai mult bătrînei aceleia!" Răspuns-a lor sfîntul: "Fiilor, nu ne trebuie mulți spini, că împung cu adevărat mîinile noastre". Iar împărăteasa a zis către dînsul: "Cu adevărat, cinstite părinte, tu ai iubit pe Hristos din toată inima ta și te-ai făcut străin de deșarta lume; pomenește-ne în rugăciunile tale cele primite!" Și l-a liberat cu pace.

În acea vreme, s-a cunoscut cu Sfîntul Vasile un oarecare mirean, anume Grigorie, și i s-a făcut ucenic și singur văzător al nevoințelor lui celor multe, iar după aceea și scriitor al vieții lui, pe care a scris-o foarte pe larg, aici punîndu-se pe scurt. Acest Grigorie, cînd a mers întîi la Sfîntul Vasile, s-a auzit pe nume chemat, deși niciodată nu-l văzuse, nici nu-l știuse. Pentru că era îndestulat darul proorociei în fericitul bătrîn și nu numai lucrurile cele neștiute, ci și gîndurile inimilor omenești prin descoperire dumnezeiască le vedea; pentru că îi spunea lui Grigorie toate cîte acela le gîndea în sine. Pe o monahie oarecare mincinoasă, care petrecea în necurăție și în vrăji, a mustrat-o și i-a spus înainte fărădelegile ei cele tăinuite și pierzarea ei.

Un preot venind să-l cerceteze pe sfîntul, i-a adus ca dar niște mere; iar cînd prînzeau, gîndea în sine preotul cîți bănișori a cheltuit cu merele. Atunci i-a zis sfîntul: "Ce gîndești, frate, neștiindu-ți cheltuiala pentru poame? De la mine să știi, nu-ți mai osteni gîndul tău, că zece bănișori ai dat pentru mere". Iar preotul, auzind aceea, s-a cutremurat, minunîndu-se de mai înainte vederea bătrînului și binecuvînta pe Dumnezeu că are un plăcut al Său ca acela, în zilele acelea.

Un cîrciumar cunoscut al sfîntului, văzîndu-se pe sine că ajunsese sărac, a mers la cuviosul, poftindu-l să-i cerceteze casa lui, ca, prin venirea și prin rugăciunile sfîntului, să i se binecuvinteze pivnița lui. Mergînd sfîntul, l-a primit cîrciumarul precum se cădea și a chemat la masă pe mulți săraci. După aceea l-a băgat în pivniță, ca să-i binecuvinteze vasele cu vin. Iar cuviosul bătrîn, binecuvîntîndu-i vasele, a mers la un vas ce încăpea în el ca la cincisprezece măsuri de vin și a zis

către cîrciumar: "Cu adevărat, frate, toate vasele tale le-am binecuvîntat în numele lui Iisus Hristos, iar acest vas îl voi sfărîma".
Însă cîrciumarul îl ruga pe sfînt, zicînd: "Nu, părinte, nu-l sfărîma, ci îl binecuvintează și pe acela, căci îmi văd negustoria mea scăzută și sînt mult dator și mă tem ca să nu cad în cea mai de pe urmă sărăcie".
Grăit-a sfîntul: "Eu toate acestea le știu, însă vasul acesta îl voi sfărîma, ca din mari primejdii să te izbăvească pe tine; căci pentru aceea am și venit aici". Iarăși a zis cîrciumarul: "Capul meu mai bine să-l sfărîmi, părinte, decît vasul acesta". Sfîntul, văzînd o despicătură groasă care era acolo, a luat-o și a început a sfărîma vasul acela. Iar după ce s-a spart vasul, s-a vărsat o mulțime de vin, iar cei ce stăteau acolo cu mîhnitul cîrciumar, vecinii și prietenii lui, văzînd ceea ce se făcea, au început a cîrti, gîndind întru ei hule asupra fericitului părinte. Cuviosul, înțelegînd cu duhul cîrtirea și gîndul lor, a luat o trestie ce se întîmplase acolo și, băgînd-o în fundul vasului, pentru că mai avea încă puțin vin, a scos de acolo un șarpe lung de trei coți, umflat, și a zis către toți: "Pentru că mă huliți, o, fiilor, în inimile voastre, ca și cum aș fi făcut ceva rău? Vedeți șarpele acesta? Cîți, neștiind, ar fi băut din vinul acesta, ar fi murit, și în cîtă primejdie ar fi căzut omul acesta! Oare cu plăcere v-ar fi fost dacă s-ar fi întîmplat așa? N-am făcut bine, stricînd vasul?" Zicînd acestea, sfîntul, a aruncat șarpele la pămînt. Iar cîrciumarul și cei ce erau cu dînsul, căzînd la cinstitele lui picioare, își cereau iertare și, din ceasul acela, s-a binecuvîntat casa acelui cîrciumar cu toată îndestularea de ajuns, prin rugăciunile Cuviosului Vasile.
O femeie, cu numele Teodotia, ținînd în mîini un copil ca de patru ani, s-a dus la cuviosul, închinîndu-se și cerînd rugăciuni către Dumnezeu, deoarece pruncii care se nășteau dintr-însa după trei ani mureau și acela pe care îl avea pe mîini era bolnav. Unele ca acestea spunînd femeia aceea, copilul a început a plînge și a cere pîine. Iar cuviosul bătrîn luînd o bucățică de pîine a dat-o pruncului și,

zîmbind, l-a întrebat cum îi este numele. "Leon mă numesc". Apoi a zis către maică: "Pentru multa dragoste și osîrdie pe care o ai către Preacurata Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu, mergînd totdeauna la biserica ei, care se numește Odighitria, Dumnezeu îți dăruiește pe pruncul acesta întreg și sănătos și-l vei vedea crescut bine în învățătura cărții, monah și cleric și mult te vei bucura de el. Căci va fi bun la obiceiuri, înțelept, cinstit și slăvit, pentru că Domnul îl va păzi. Iar ceilalți prunci, cîți vei mai naște, vor pătimi asemenea ca cei dintîi". Femeia, închinîndu-se sfîntului, s-a dus și toate acelea s-au împlinit mai pe urmă după proorocia sfîntului.
Odată a venit la sfîntul un om oarecare cunoscut lui și cerea de la dînsul binecuvîntare de cale, fiindcă avea să se ducă în părțile Răsăritului, fiind trimis de stăpînul său pentru o trebuință oarecare. Cuviosul, uitîndu-se în fața lui cu dinadinsul și văzînd mai înainte cele ce aveau să i se întîmple în cale, a zis: "Rîul Helidon este înfricoșat, însă se va îmblînzi pentru păcătosul Vasile". Grăind acestea, nimeni n-a înțeles ce a zis. Omul acela a plecat în calea sa, iar cînd era prin părțile Răsăritului s-a întîmplat în cale un rîu, pe care nu-l știa, pentru că nu umblase niciodată pe calea aceea. Și era rîul acela lat ca de douăzeci de stînjeni și atît de repede, încît pasărea abia putea să zboare. Și stînd pe mal, omul acela căuta un loc, apoi, îndrăznind, a mers călare, voind să treacă în partea cealaltă, dar îndată l-a luat repezeala rîului și-l ducea prin mijloc spre mare; și era în mare frică și în primejdie de moarte, fiind aproape să se înece. Atunci a strigat de frică, zicînd: "Doamne, ajută-mi, pentru rugăciunile Cuviosului Părintelui nostru Vasile!" Abia a sfîrșit cuvîntul acela și îndată a văzut pe Sfîntul Vasile umblînd pe rîu și certînd repeziciunea apei, apoi a luat calul de frîu, l-a trecut pe celălalt mal și s-a făcut nevăzut. Iar omul, scăpînd de înecare, a mulțumit lui Dumnezeu și Cuviosului Vasile, plăcutul Lui.

Ajungînd apoi într-un sat oarecare, a poposit și a întrebat de rîu, cum se numește. Și i-au spus oamenii că se numește Helidon, adică rîndunică, pentru că se aseamănă cu repeziciunea zborului rîndunelei, și pe mulți care n-au știut să treacă pe el i-a dus în mare și i-a înecat. Atunci omul și-a adus aminte de cuvîntul cuviosului care i-a zis cînd l-a liberat pe cale: "Rîul Helidon este înfricoșat, dar se va alina pentru Vasile". Atunci a strigat: "Slavă Ție, Doamne, slavă Ție! Încă una poftesc de la Tine, Stăpîne; mă rog să mă învrednicești ca iarăși să văd pe plăcutul Tău și să sărut cinstitele lui cărunteți!" După aceea, întorcîndu-se din cale, s-a dus la cuviosul și a căzut la picioarele lui, mulțumindu-i și spunîndu-i cele ce i se întîmplaseră, adică cum a arătat Dumnezeu spre dînsul mila Sa, prin rugăciunile lui cele sfinte.
Cel mai sus pomenit Grigorie, mireanul, era iubit de sfîntul, de vreme ce tînărul era îmbunătățit în feciorie, în curăție și în pustnicie, petrecîndu-și viața ca și monahii în casa sa între mireni, cu averea care îi rămăsese de la părinți. Acela se ducea adeseori la Cuviosul Vasile și, învățînd din buzele lui cele de miere curgătoare, s-a învrednicit a se numi ucenic. El avea deosebită dragoste și credință către Sfîntul întîiul Mucenic Ștefan și alerga la biserica lui și o înfrumuseța cu bună podoabă. Și era un sat în părțile Traciei, aproape de cetatea Randist, unde voia să se ducă la vremea secerișului, pentru adunarea rodurilor; și a venit mai întîi la cuviosul învățător și a luat binecuvîntare pentru cale. Apoi a intrat în biserica întîiului mucenic și cu genunchii plecați s-a rugat mult, privind la sfînta lui icoană. Iar la sfîrșit a zis: "Iată, văd cale depărtată pe uscat și pe mare. Deci tu, o, Sfinte întîiule Mucenice Ștefane, păzește-mă în calea aceasta de toată răutatea și, precum am slujit după puterea mea sfîntului tău lăcaș, așa și tu, după darul cel dat de la Dumnezeu, să-mi fii în toată primejdia acoperitor, ajutător și de grijă purtător". Astfel rugîndu-se, s-a dus.

Mergînd el, i s-a întîmplat de a găsit un brîu la o gazdă unde se odihnise, avînd preț de doi galbeni, pe care îl pierduse fiica celui cu casa. Cercetînd casnicii gazdei despre brîu, întrebînd și pe oaspeți despre dînsul, Grigorie, prin îndemnarea diavolească, a tăinuit brîul, zicînd în sine: "Cei ce au pierdut brîul sînt bogați, iar eu îl voi vinde și, pentru mîntuirea lor, voi împărți prețul la săraci". Apoi, călătorind înainte pe calea apucată, a pierdut brîul său cel adevărat, fiind asemenea de doi galbeni, împreună cu punga în care erau patru galbeni, cît putea să-i ajungă pe cale, și s-a mîhnit foarte de aceea. Atunci i s-a arătat în vis Cuviosul Vasile, arătîndu-i o ulcică stricată și zicîndu-i: "Vezi vasul acesta sfărîmat și netrebnic?" Grigorie răspunse: "Îl văd, stăpînul meu".

Grăit-a sfîntul: "De-l va fura cineva, împătrit i se va cere și i se va lua de la cel ce a furat ori în veacul de acum, ori în cel ce va să fie; și de va fi bogat cel ce a furat, apoi din bogăția lui se va lua a patra parte; iar de va fi sărac, apoi pentru a patra parte se va munci". Grigorie zise: "Părinte, eu n-am furat niciodată nimic". Sfîntul răspunse: "Brîul cel găsit al fiicei celui cu gazda, tăinuindu-l, zici că nimic n-ai furat?" Zis-a Grigorie: "Nu l-am furat, părinte, ci l-am găsit". Zis-a sfîntul iarăși: "Să știi, fiule, că cel ce a găsit un lucru străin, pierdut, dacă nu-l va spune și nu i-l va întoarce celui ce-l caută, ca un fur se va judeca. Deci, ți se cădea să întorci ceea ce ai găsit, dar, de vreme ce ai tăinuit lucrul cel străin, pentru aceea ai pierdut al tău și s-a luat de la tine mai mult decît împătrit, în fața celor tăinuite; dar încă mai păzește-te, ca să nu pătimești ceva și mai rău".

Deșteptîndu-se din somn, Grigorie era în mare mîhnire, pe de o parte că a greșit, iar pe de alta, că ceva mai rău i-a spus înainte sfîntul; și mergea întristat. Ajungînd la satul său și adunînd rodurile, i s-a întîmplat o ispită mai amară decît cea dintîi. Astfel unul din argați, anume Alexandru, s-a însurat acolo după lege cu o fetișoară, anume Melitina, însă fermecătoare, rea la nărav și preadesfrînată, care spre necurata poftă era atît de neînfrînată, încît în puțină vreme pe toți bărbații de

primprejur i-a atras spre a sa fărădelege; și nimeni nu putea să deschidă gura asupra ei, pentru că, dacă auzea pe cineva grăind ceva rău de dînsa, îndată rînduia asupra aceluia boală cumplită.

Prin farmece și pe bărbatul ei, de care era bătută, după vrednicie, pentru ale ei fărădelegi, cu neputințe atît de mari îl obosise, încît nici muștele nu mai putea să le alunge de la sine. Și de multe ori, fiind mînioasă, îl bătea cu bățul sau cu varga și-l izgonea din casă, căci el nu putea să se împotrivească ei, fiind chinuit de dureri pînă în sfîrșit. Și se povestea și despre maica ei, că atît de mare fermecătoare era, încît cu farmecele ținea în loc zburarea păsărilor, oprea pornirea rîului și pe dobitoace nu le lăsa să umble și alte multe răutăți făcea, pe care omul nu este liber să le grăiască.

Acea vrăjitoare, asemănîndu-se maicii sale, făcea fapte și mai rele, dîndu-se în desfrînare nemăsurată. Și dacă cineva ar fi zis vreun cuvînt rău asupra ei, acela, după două sau trei luni, cădea în slăbănogire; iar dacă ar fi îndrăznit cineva s-o lovească cu mîna, acela, neajungînd pînă a treia zi, murea. Acea fermecătoare și desfrînată văzînd pe Grigorie tînăr și frumos la chip, s-a rănit de podoaba lui și voia să-l amăgească spre a sa necurată amestecare.

Deci, fără de rușine umbla în urma lui și în toate zilele făcea lucruri înaintea ochilor lui, iar noaptea trimitea asupra lui visuri, arătîndu-i fața sa și ațîțînd într-însul pofta. Și Grigorie ajunsese în mare tulburare a gîndului său, în învăluirea și în furtuna poftei trupești, diavolii aprinzînd nevăzut într-însul focul poftei, iar acea tînără desfrînată amăgindu-l cu ochii, cu cuvintele și cu toate chipurile cele desfrînate. Și dacă nu i-ar fi ajutat Domnul, cu rugăciunile Sfîntului întîiului Mucenic Ștefan și cu ale Cuviosului Vasile, s-ar fi sălășluit în iad, prin căderea sufletului în păcat. Pentru că se lupta cu gînduri desfrînate ziua și noaptea și uneori slăbea cu gîndul, iar alteori tare se împotrivea gîndului, nevrînd să-și întineze feciorescul său trup, care din pîntecele cel de maică nu cunoscuse femeie.

De multe ori voia să izgonească cu necinste de la sine pe neruşinata aceea, dar se temea de boala cea din farmece făcute de ea, precum s-a întîmplat la mulţi; şi-şi aducea aminte de prooroceştile cuvinte ale Cuviosului Vasile, pe care i le grăise în vis: "Păzeşte-te ca să nu pătimeşti ceva şi mai amar". Pentru că, ce poate unui bărbat curat să-i fie mai amar, decît o primejdie ca aceea, cînd corabia feciorioi îi este aproape de înecare. Apoi, voind de mii de ori mai bine să moară decît să piardă fecioria sa cea păzită pentru dragostea lui Hristos, a luat îndrăzneală şi, pornindu-se cu multă mînie, cu băţul şi cu cuvinte de ocară a izgonit de la sine pe neruşinata aceea, strigînd la ea: "O, fiică a lui Belzebul, de vei îndrăzni mai mult să vii la mine, apoi trupul tău cel necurat îl voi sfărîma în bucăţi cu bătăile". De atunci desfrînata a lăsat şi gîndurile de desfrînare.

După aceasta, acea necurată fermecătoare, făcînd răzbunare, a adus asupra lui o boală cumplită, în care el era să moară, de nu l-ar fi tămăduit Sfîntul şi întîiul Mucenic Ştefan şi Cuviosul Vasile, prin arătarea sa, de care lucru singur Grigorie scrie astfel: După cîteva zile, fiind un zăduf mare, am mers la rugăciune la biserica Sfîntului Marelui Mucenic Gheorghe, din mijlocul viilor, şi era Duminică. Iar după săvîrşirea rugăciunilor, m-am odihnit puţin lîngă biserica aceea. Şi iată am văzut în vis un nor negru, venind de sus şi căzînd peste mine, apoi un glas am auzit, zicînd: "Pri-meşte ceea ce ţi-a făcut Melitina". Şi mi s-a făcut norul acela foarte greu şi rece şi mi-a intrat în cele dinăuntru. Şi deşteptîndu-mă, m-am aflat cuprins de boală cumplită şi am cunoscut că mi s-a pricinuit acea boală de la desfrînata aceea, de vreme ce nu m-am învoit la pofta ei necurată.

Sculîndu-mă de acolo cu osteneală, m-am dus gemînd şi m-am culcat pe patul meu. Şi din zi în zi grea mi s-a făcut boala, încît de porţile morţii mă apropiasem. Apoi m-a cuprins un foc fără de măsură şi toate mădularele mele tremurau ca o trestie uscată. Şi astfel mi-a fost boala, încît mintea omenească nu poate să spună, şi, neputînd s-o sufăr, mă sculam şi, fugind, mă aruncam pe la umbra

copacilor pentru răcorire și de acolo mă porneam în apele din pîraie, vrînd să-mi răcoresc văpaia ce era în mine. Și de multe ori gîndeam să mă înec, neputînd suferi cumplita durere. Și strigam de durere: "O, nevoie! O, de este astfel focul gheenei, mai bine ar fi fost să nu se nască omul". Iar fața de om n-o cunoșteam, nici nu puteam să vorbesc cu cineva și o noapte mi se părea că este mai lungă decît patruzeci de ani.

Chinuindu-mă de boală pînă în sfîrșit și slăbind foarte, mi se părea a fi undeva, într-o vale adîncă, ale cărei coaste erau foarte înalte spre răsărit și apus. Iar eu, stînd pe partea cea dinspre apus, începeam a mă pogorî, ca și cum alunecam încet în prăpastia cea fără de fund și, de mare frică fiind cuprins, mi-am adus aminte de Sfîntul întîiul Mucenic Ștefan; apoi, greu suspinînd, am plîns și am zis: "Sfinte întîiule Mucenic, astfel ai ascultat rugăciunile mele, cu care m-am rugat în biserica ta, cînd am ieșit din împărăteasca cetate? Iată, mă pogor în prăpastie și de acum nu mă vei mai vedea, pentru că nici nu voi mai sluji de acum înainte, căci văd că de porțile morții m-am apropiat". Și, căutînd spre partea văii dinspre răsărit, am văzut acolo ca o altă lume de limbi pămîntești nespuse; apoi am zărit de acolo venind spre mine pe Sfîntul întîiul Mucenic Ștefan, în stihar roșu, grăindu-mi cu dragoste: "Ce-ți este ție, iubitule? De ce pătimești? Nu te mîhni asupra mea că n-am fost aici, deoarece am cercetat bisericile mele cele ce sînt în toată lumea, precum fac și ceilalți sfinți. Iar acum, iată, am venit! Dar, o, ce necurați fermecători! Vezi, cum ticăloșii pot vătăma pe oameni cu voia lui Dumnezeu?" Apoi l-am întrebat: "Ce sînt aceste înalte coaste ale văii acesteia și ce este prăpastia aceasta ce se vede?" Răspuns-a sfîntul: "Acestea sînt porțile morții, iar prăpastia aceasta este aceea pe care toți cei ce mor o trec cu multă osteneală, pînă ce ajung în acea parte a răsăritului și acolo este cărarea care duce în cealaltă lume". Și am zis către dînsul: "Deci și eu, stăpîne al meu, precum văd, iată mor". Acela a răspuns: "Și ce este dacă mai aștepți, fiind adus aici?" Iar eu, din adîncul inimii

suspinînd și gemînd, am zis: "Să nu-mi fie mie aceasta acum, stăpîne al meu, pentru că nu sînt gata de moarte". Și apucîndu-mă sfîntul de mînă, m-a scos din prăpastia aceea și m-a dus pe partea văii dinspre răsărit, la un loc înalt, și mi-a zis: "Iată, ești scos din iadul morții". Și îndată m-am aflat umblînd într-o curte minunată.

Dar, deoarece mi se părea că de durerile cele grele nu pot umbla, Sfîntul întîiul Mucenic, cu o dumnezeiască dulceață suflînd, mi-a arătat umerii săi, zicîndu-mi: "Urcă în spatele meu și vom merge". Astfel trecînd noi prin curtea aceea, am văzut niște vase mari de piatră, albe ca zăpada, care încăpeau într-însele cîte o sută, două sute și trei sute de măsuri și erau pecetluite. Și am întrebat pe sfîntul: "A cui este această curte și aceste vase, și ce este într-însele?" Răspuns-a sfîntul: "Toate acestea sînt ale Cuviosului Vasile, care te-a primit pe tine, ca pe un fiu al său; iar în vase este duhovnicescul untdelemn cel dat lui de la Dumnezeu, cu care unge pe cei păcătoși ce vin la dînsul, îi curăță de necurățiile lor și fii ai lui Dumnezeu îi face, pentru că este ca unul din Apostoli și multe suflete din gura satanei le-a izbăvit".

Am întrebat iarăși pe sfînt: "Unde mergem acum, stăpîne al meu?" El mi-a răspuns: "Mergem la Cuviosul Vasile". Și încă vorbind noi, iată că Sfîntul Vasile ieșea dintr-o cămară întru întîmpinarea noastră și a zis către dînsul întîiul Mucenic Ștefan: "Așa, o, Părinte Vasile, pe iubitul tău fiu Grigorie, în vremea cea de nevoie l-ai lăsat; și de n-aș fi apucat înainte să-i ajut, ar fi murit cu adevărat!" Răspuns-a cuviosul: "Te-am văzut pe tine, fericite, fiind cu dînsul, și pentru aceea eu n-am mers la el. Însă acum, de este cu plăcere lui Dumnezeu, să facem cu dînsul cea mai desăvîrșită milă".

Amîndoi sfinții mergeau împreună, avîndu-mă pe mie între dînșii; și am ajuns la un loc foarte întunecos, în care am văzut un balaur mare și înfricoșat, iar Cuviosul Vasile a grăit: "Acest balaur puțin de n-a omorît pe fiul meu, Grigorie". Apoi, luînd

o piatră mare, a lovit pe balaurul acela și l-a ucis. După aceea, ne-am aflat în împărăteasca cetate, la biserica Sfîntului întîiului Mucenic Ștefan și am auzit înăuntru glas de tineri, care cîntau cu dulceață Domnului. Și a zis către mine Sfîntul Mucenic Ștefan: "Iată, cu darul lui Hristos, ești sănătos! Intră și tu în biserică și cîntă cîntare de mulțumire Stăpînului a toate, Dumnezeu, Cel ce ți-a arătat milostivirea Sa cea multă". Iar eu, îndată închinîndu-mă folosito-rilor mei, Sfîntului Ștefan și Cuviosului Vasile, am intrat în biserică, cîntînd: *Domnul este luminarea mea și Mîntuitorul meu, de cine mă voi teme?*, apoi am cîntat și cealaltă parte a psalmului aceluia. Iar tinerii aceia preafrumoși, văzîndu-mă, s-au bucurat de mine și mi-au zis: "Vino, iubitul nostru, de te veselește împreună cu noi!"
La aceste cuvinte a încetat vedenia, iar eu, venindu-mi în fire, m-am minunat și m-am simțit sănătos. Apoi, luînd puțină mîncare, m-am întărit și am adormit cu mulțumire. Iar după ce m-am deșteptat, am început a umbla și, în puțin timp însănătoșindu-mă desăvîrșit, m-am urcat în corabie și am plecat la Constantinopol, spunînd la toți cele ce mi s-au întîmplat, cum m-am izbăvit de moarte cu rugăciunile Sfinților Ștefan și Vasile.
În acel timp, fericita Teodora, cea mai sus pomenită, luînd rînduiala monahicească, s-a mutat către Domnul. Aceasta a slujit mult în timpul Cuviosului Vasile și toți cîți aveau dragoste duhovnicească către cuviosul s-au mîhnit pentru Teodora, deoarece sfîntul, fiind bătrîn, o avea pe dînsa mijlocitoare, căci pe toți îi primea cu dragoste și cu cuvinte bune îi mîngîia, că era blîndă și milostivă, iubitoare de Hristos, întreagă la minte și plină de înțe-legere duhovnicească.
Deci, lui Grigorie i-a venit dorința ca să știe unde se află Teodora după mutare. Care parte a dobîndit? Cea din dreapta, sau cea din stînga? Oare s-a învrednicit de vreo milă și ușurare de la Dumnezeu, pentru că slujise Sfîntului Vasile cu atîta osîrdie? Gîndindu-se la aceasta, ruga adeseori pe Cuviosul Vasile să-i spună cele despre dînsa, căci credea fără îndoială că plăcutului lui Dumnezeu, Vasile, nu-i

este tăinuit ceva despre sufletul ei. Și adeseori cu multe rugăciuni supăra pe sfîntul bătrîn. Nevrînd sfîntul să mîhnească desăvîrșit pe duhovnicescul său fiu, s-a rugat Domnului pentru dînsul, ca adică întru vedenie să i se descopere lui cele despre Teodora.

Deci, în aceeași noapte, odihnindu-se Grigorie, a văzut în vedenia somnului pe fericita Teodora, într-un locaș luminos, gătit de Dumnezeu Cuviosului Vasile, care era strălucit cu cereasca slavă și de negrăite bunătăți plin. Într-acel locaș era sălășluită Cuvioasa Teodora, cu rugăciunile plăcutului lui Dumnezeu Vasile; căci lui cu osîrdie și cu iubire de osteneală în lumea aceasta a slujit ani destui și s-a învrednicit a vieţui în locașul aceluia în viața cea fericită, prin rugăciunile lui cele sfinte.

Văzînd-o, Grigorie s-a bucurat, iar cu vorbirea ei din destul, s-a mîngîiat. Apoi a întrebat-o, cum s-a despărțit de trup, cum a trecut nevoia morții și cum a străbătut printre duhurile văzduhului. Ea a început a-i spune astfel:

Fiule Grigorie, de înfricoșat lucru ai întrebat, de care și a pomeni îmi este spaimă; pentru că vedeam fețe pe care niciodată nu le-am mai văzut și auzeam cuvinte, pe care nu le-am auzit niciodată. Și ce voi zice? Cele cumplite și grele, de care nu nădăjduiam, m-au întîmpinat atunci, pentru faptele mele. Dar cu rugăciunile și cu ajutorul Cuviosului Vasile, celui de obște părinte al nostru, toate mi-au fost ușoare. Cum îți voi spune, o, fiule, durerea cea trupească, îngrozirea și nevoia ce se face la cei ce mor? Pentru că, precum cineva care cade într-un foc mare și arzînd se face cenușă, astfel și durerea cea de moarte și amarul ceas al despărțirii sfărîmă pe om. Căci, cu adevărat, cumplită este moartea celor păcătoși asemenea mie, căci și eu am fost făcătoare de păcate, iar pentru cei drepți nu știu cum este.

Deci, cînd m-am apropiat de sfîrșitul vieții mele și a sosit ceasul despărțirii de trup, am văzut mulțime de arapi stînd îm-prejurul patului meu, ale căror fețe erau ca funinginea și ca smoala de negre, iar ochii precum cărbunii de foc, a căror vedere

era atît de grozavă, ca și gheena focului. Aceia au început a face gîlceavă și tulburare, unii răgind ca dobitoacele și ca fiarele, alții lătrînd ca și cîinii, alții urlînd ca lupii, alții guițînd ca porcii și toți căutînd asupra mea, se iuțeau, mă îngrozeau, se repezeau scrîșnind cu dinții și vrînd ca îndată să mă înghită; și pregăteau niște hîrtii, ca și cum așteptau să vină vreun judecător acolo, și își desfăceau toate cărțile în care erau scrise toate faptele mele cele rele. Atunci, săracul meu suflet a fost în frică și în cutremur mare. Și nu-mi era destulă amărăciunea morții, ci și acea înfricoșată vedere a arapilor celor groaznici mi-a fost ca o altă moarte mai cumplită.

Deci, îmi întorceam ochii mei încoace și încolo, ca să nu văd înfricoșatele lor fețe, nici să le aud glasul lor, dar nu puteam să scap de dînșii, pentru că pretutindeni fără număr îi vedeam pe ei înarmîndu-se și nu era cine să-mi ajute. Într-o primejdie ca aceasta, slăbind pînă în sfîrșit, am văzut doi îngeri purtători de lumină ai lui Dumnezeu venind la mine în chip de tineri frumoși, a căror frumusețe nu este cu putință a spune. Fețele lor erau prealumi-noase, ochii privind cu dragoste, părul capului lor era ca zăpada de alb, avînd strălucire în chipul aurului, hainele lor ca fulgerul, încinși cu brîie de aur cruciș.

Aceia, apropiindu-se de patul meu, au stat de-a dreapta mea, vorbind încetișor unul cu altul. Iar eu, văzîndu-i pe dînșii, m-am bucurat cu inima și cu ochii veseli priveam spre ei. Iar negrii aceia arapi, văzîndu-i pe aceștia, s-au cutremurat și s-au mai depărtat. Și un tînăr purtător de lumină a zis cu mînie către întunecații aceia, grăind: "O, nerușinaților, blestemaților, întunecaților, răilor vrăjmași ai neamului omenesc, pentru ce totdeauna apucați mai înainte a veni la cei ce mor și, făcînd gîlceavă, îngroziți și tulburați pe tot sufletul ce se desparte de trup? Ci nu vă prea bucurați, pentru că aici nu veți afla nimic; căci milostivirea lui Dumnezeu este cu dînsa și nu veți avea parte de sufletul acesta".

Acestea grăind îngerul, îndată s-au întărîtat arapii, făcînd mare chiot și gîlceavă și au început a arăta lucrurile mele cele rele făcute din tinerețe și ziceau: "Nimic întru dînsa nu avem? Dar aceste păcate ale cui sînt? Au nu singură ea a făcut acestea?" Așa gîlcevind, așteptau moartea. Și iată a venit moartea ca un leu răcnind, cu chipul foarte înfricoșat, asemănarea ei ca și cum i-ar fi fost omenească, iar trup neavînd nicidecum, numai din oase omenești fiind alcătuită. Și purta felurite unelte de muncire, săbii, săgeți, sulițe, bărzi, coase, seceri, țepuși, pile, topoare, tesle, undițe și alte unelte neștiute.
Pe acelea văzîndu-le smeritul meu suflet, s-a cutremurat de frică. Și au zis sfinții îngeri către moarte: "De ce zăbovești? Dezleagă sufletul acesta din legăturile trupești! Degrabă să-l dezlegi, pentru că nu are multă greutate de păcate!" Și îndată apropiin-du-se aceea de mine, a luat un fier mic și a început a-mi tăia mai întîi picioarele mele, după aceea mîinile, apoi cu celelalte unelte pe toate celelalte mădulare ale mele le slăbea, încheieturile din alcătuiri desfăcîndu-le. Și nu aveam nici mîini, nici picioare, ci tot trupul meu amorțind, nu mă puteam mișca mai mult. După aceea, a luat tesla și mi-a tăiat capul. Și n-am putut să-mi mai mișc capul, iar după toate acestea a făcut într-un pahar oarecare amestecare și, la buzele mele lipindu-l, cu sila m-a adăpat. Și atît era de amară băutura aceea, încît, neputînd suferi, sufletul meu s-a scuturat și a sărit din trup, smulgîndu-se cu sila. Și îndată îngerii purtători de lumină l-au luat pe mîinile lor, iar eu, căutînd înapoi, am văzut trupul meu zăcînd fără de suflet, nesimțitor și nemișcat. Căci precum cineva se dezbracă de haina sa și, aruncînd-o, stă căutînd spre dînsa, așa și eu mă uitam spre trupul meu, de care ca de o haină mă dezbrăcasem și mă minunam foarte. Ținîndu-mă sfinții îngeri, m-au înconjurat diavolii cei ce erau în chip de arapi, strigînd: "Mulțime de păcate are sufletul acesta. Deci, să ne răspundă nouă!" Și arătau păcatele mele. Iar sfinții îngeri au început a căuta faptele mele cele bune și aflau, cu darul Domnului, cîte cu ajutorul Lui se făcuseră.

Deci au adunat toate acele fapte bune ce le făcusem cîndva: dacă am dat cîndva milostenie la săraci sau am hrănit pe flămînd, am adăpat pe cel însetat, am îmbrăcat pe cel gol, pe străin l-am adus în casă și l-am odihnit, sfinților am slujit, de am cercetat pe bolnavi și pe cei din temniță i-am ajutat, de am mers cîndva cu osîrdie la biserică și m-am rugat cu umiliță și cu lacrimi, cîntarea și citirea bisericească am ascultat-o cu luare-aminte, am adus tămîie și lumînări, ori altă oarecare aducere, am turnat untdelemn în candele, spre luminarea sfintelor icoane, și le-am sărutat cu bună cucernicie; de am postit și m-am înfrînat miercurea și vinerea și toate sfintele posturi, de am făcut închinăciuni și privegheri de noapte, de am suspinat cîndva din inimă către Dumnezeu și am plîns pentru păcatele mele; de am mărturisit lui Dumnezeu înaintea duhovnicescului părinte păcatele mele cu durere din inimă pentru dînsele și dacă mi-am făcut canon pentru dînsele, de am făcut ceva bine aproapelui și de nu m-am mîniat asupra celui ce-mi vrăjmășuia mie, de am răbdat vreo mustrare și ocară și n-am pomenit răul și de am răsplătit bine pentru rău. De m-am smerit, de am suspinat pentru primejdie străină și mi-a fost milă de cei ce pătimeau, dacă pe cel ce plîngea l-am mîngîiat și am dat cuiva mînă de ajutor, de am dat îndemnare de ajutor cuiva spre faptă bună, ori de la lucru rău am întors pe cineva, sau de mi-am întors ochii de la deșertăciuni și mi-am oprit limba de la jurăminte, minciuni, clevetiri, ori de la vorbă deșartă.
Și pe toate cele mai mici fapte bune ale mele le adunau una după alta și le pregăteau să le pună în cumpănă, împotriva lucrurilor mele celor rele. Arapii, văzînd aceea, scrîșneau din dinți asupra mea, pentru că voiau să mă apuce din mîinile îngerilor și să mă arunce în fundul iadului.
Într-acea vreme s-a arătat acolo fără de veste Cuviosul Părintele nostru Vasile și a grăit către îngeri: "Stăpînii mei, acest suflet mult mi-a slujit, îngăduind bătrînețile mele, și m-am rugat lui Dumnezeu pentru dînsul și mi l-a dăruit". Zicînd aceasta, a

scos din sînul său o pungă plină de galbeni - care sînt rugăciunile Bisericii și ale sfinților pentru cei ce mor creștinește - și a dat-o la sfinții îngeri, zicînd: "Cînd veți trece vămile din văzduh și vor începe duhurile cele viclene a strîmtora sufletul acesta, să-l răscumpărați cu acestea, din datoriile lui; pentru că eu sînt bogat, cu darul lui Dumnezeu, adunînd comoară mare, din sudorile și ostenelile mele și dăruiesc pungușoara aceasta sufletului ce mi-a slujit". Zicînd acestea, s-a dus. Văzînd acestea viclenii diavoli, au rămas în nepricepere; apoi, ridicînd glasuri de plîngere, se făcură nevăzuți. Și a venit iarăși plăcutul lui Dumnezeu, Vasile, aducînd cu sine vase multe cu unt-delemn curat și cu mir de mult preț, pe care, deschizîndu-le unul cîte unul, le-a turnat pe toate peste mine și m-am umplut de bună mireasmă duhovnicească și am cunoscut că m-am schimbat și m-am făcut foarte luminoasă. Apoi, cuviosul a zis iarăși către sfinții îngeri: "Stăpînii mei, după ce veți săvîrși toate cele ce se cuvin sufletului acestuia, să-l duceți în casa gătită mie de Domnul, ca să petreacă acolo". Zicînd acestea, s-a făcut nevăzut; iar sfinții îngeri m-au luat și m-au dus prin văzduh, spre răsărit.

Vama întîi - a vorbirii în deșert

Mergînd noi de pe pămînt la înălțimea cerului, ne-au întîmpinat la început duhurile văzduhului de la întîia vamă, la care **se întreabă păcatele și cuvintele omenești cele deșarte, nebune și fără de rînduială**, și îndată am stat acolo. Apoi ne-a scos multe cărți, în care erau scrise toate cuvintele vorbite din tinerețile mele. De am vorbit vreodată ceva fără treabă și fără socoteală, iar mai ales de am grăit cuvinte de rușine sau am făcut deșertăciuni și rîs în tinerețile mele, precum este obiceiul tinerilor. Am văzut acolo scrise toate cuvintele mele cele nebunești, vorbele necurate, cîntecele lumești fără de rușine, strigările fără de rînduială, rîsurile și hohotele și mă mustrau cu aceasta, că îmi arătau vremile, locurile, persoanele, cînd, unde și cu cine m-am îndeletnicit la vorbe deșarte și am mîniat pe Dumnezeu

prin cuvintele mele, nesocotind că este păcat, nici nu m-am mărturisit la părintele meu duhovnicesc, nici nu m-am pocăit.
Văzînd acestea, am tăcut ca o mută, neavînd ce răspunde duhurilor viclene, pentru că mă biruiau cu adevărat și mă miram în mine cum nu s-a uitat de dînșii acel lucru care era trecut de atîta mulțime de ani, pe care eu demult îl uitasem și după aceea nici în minte nu l-am cugetat vreodată; iar ei mi le puneau înainte, ca și cum astăzi le-aș fi grăit, întrebîndu-mă despre toate cu de-amănuntul și-mi aduceam aminte de toate, că așa au fost. Apoi, tăcînd și rușinîndu-mă, tremuram de frică, iar sfinții îngeri care mă duceau, împotriva acelor păcate ale mele, au pus unele din faptele cele bune pe care le făcusem mai pe urmă și, neajungînd acelea, au împlinit din darurile Cuviosului Părintelui meu Vasile și m-au răscumpărat. Iar de acolo am mers mai departe.

Vama a doua - a minciunii

Ne-am apropiat de altă vamă, ce se chema **a minciunii**, la care se întreba de tot cuvîntul mincinos; iar mai ales, de călcarea jurămîntului, de chemările numelui Domnului în deșert, de mărturia mincinoasă, de neîmplinirea făgăduințelor făcute către Dumnezeu, de mărturisirea păcatelor ce se face neadevărată și de altele asemenea ca acelea mincinoase. Iar duhurile vămii aceleia erau iuți și sălbatice, tare mustrau și întrebau; cînd ne-am oprit, îndată au început a ispiti cu de-amănuntul și am fost vădită pentru două lucruri mici, că mi s-a întîmplat a minți, nesocotind aceea ca păcat, și că de multe ori, de rușine, nu mă mărturiseam cu adevărat înaintea părintelui meu cel duhovnicesc. Iar călcări de juràminte și mărturii mincinoase și altele asemenea ca acelea, n-au aflat în mine, cu darul lui Hristos. Însă, pentru minciunile care se aflaseră la mine, dănțuiau și voiau să mă răpească din mîinile celor ce mă duceau; dar sfinții îngeri, punînd împotriva acelor păcate unele din faptele mele cele bune și mai multe din darurile părintelui meu, m-au răscumpărat și am mers mai sus fără primejdie.

Vama a treia - a osîndirii, clevetirii și judecății aproapelui

După aceea am ajuns la altă vamă, care se cheamă **a osîndirii** și **a clevetirii**. După ce ne-am oprit acolo, am văzut cît de greu păcat este a osîndi pe aproapele și cît de mare rău este a cleveti pe cineva, a osîndi, a defăima, a huli, a batjocori și a rîde de păcatul străin, iar pe ale tale a nu le vedea. Pentru că pe unii ca aceștia cumpliții întrebători îi cercetau ca pe niște antihriști, care au răpit mai înainte cinstea lui Hristos și s-au făcut judecători și pierzători celor de aproape ai lor, fiind singuri vrednici de mii de osîndiri. Dar în mine, prin darul lui Hristos n-au aflat mult acolo, pentru că mă păzeam cu dinadinsul în toate zilele vieții mele să nu osîndesc pe nimeni, nici să clevetesc, nici să rîd de cineva, nici să hulesc pe cineva; însă, uneori, din întîmplare auzind pe alții osîndind, sau clevetind, sau rîzînd de cineva, mă plecam spre dînșii puțin cu mintea, sau din nepază adăugam la acelea cîte o vorbă; dar îndată mă întorceam, căindu-mă în sine, și aceea mi s-a pus în osîndire ca clevetire, de întrebătorii aceia. Deci și de acolo răscumpărîndu-mă sfinții îngeri cu darul Cuviosului Vasile, au mers împreună cu mine mai sus.

Vama a patra - a lăcomiei și beției

Am trecut la altă vamă, care se numește **lăcomia pîntecelui**. Și îndată au alergat asupra noastră acele duhuri necurate, bucurîndu-se ca de o dobîndă aflată de ei. Și am văzut chipurile duhurilor foarte necurate, care închipuiau prin sine pe iubitorii de desfătări și pe nesățioșii cu pîntecele și pe urîții bețivi, dintre care unii se arătau că poartă vase și căldări cu mîncăruri, iar alții, pahare și ulcioare cu băuturi; dar se vedea hrana și băutura aceea gunoi necurat și întinare. Deci se arătau diavolii a fi ca niște îmbuibați și beți, ca cei ce cîntă din cimpoi și din toate instrumentele, după asemănarea cîrciumarilor și a benchetuitorilor, bătîndu-și joc de sufletele păcătoșilor celor duși la vama lor. Aceia, ca și cîinii înconjurîndu-ne și oprindu-ne, îndată mi-au adus înainte toate păcatele mele. Adică de am mîncat în taină vreodată, sau am mîncat peste măsură și trebuință, sau de dimineață ca dobitocul

am mîncat fără rugăciune și fără semnul Crucii. Apoi, de cîte ori am mîncat în sfintele posturi mai înainte de obișnuita pravilă bisericească, sau mai înainte de masă, sau din neînfrînare am gustat ceva, sau la masă peste măsură m-am săturat.
Asemenea și bețiile mele toate mi le arăta, punîndu-mi înainte paharele și vasele din care m-am îmbătat și numărul paharelor băute, zicîndu-mi: "Atîtea pahare ai băut în cutare vreme, la cutare banchet și nuntă cu acei oameni. Iar în altă vreme și în alt loc, cu atîtea pahare te-ai îmbătat pînă la nesimțire și iarăși în alt loc și vreme, atîtea sticle ai umplut de vin sau de altă băutură; și atît de mult ai benchetuit cu muzică și jocuri, plesnind, cîntînd și sărind, încît abia ai fost adusă la casa ta, slăbită de beția cea fără măsură". Apoi îmi arătau și acele pahare cu care uneori în zile de post de dimineață am băut pînă la îmbătare și nu le socoteam ca păcat, nici nu mă pocăiam și pe alții îi atrăgeam la mese și beții, sau în zile de praznic și în Duminici, mai înainte de Sfînta Liturghie, am băut undeva un pahar. Pe toate acelea și alte plăceri și beții ale mele mi le puneau înainte, îmi luau seama și se bucurau, ca și cum mă aveau în mîinile lor și în fundul iadului vrînd să mă ducă.
Iar eu tremuram, văzîndu-mă mustrată de toate acestea și neavînd ce să răspund împotrivă. Dar sfinții îngeri, scoțînd destule din darurile Cuviosului Vasile - adică rugăciunile sfinților și slujbele Bisericii și milostenia -, împotriva acelora au pus pentru mine răscumpărare. Iar diavolii, văzînd răscumpărarea mea, au făcut tulburare, zicînd: "Amar nouă! Am pierdut osteneala noastră! A pierit nădejdea noastră!" Și aruncau în văzduh hîrtiile pe care le aveau scrise asupra mea. Iar eu, văzînd acestea, mă înveseleam și ne-am dus de acolo fără primejdie.
Mergînd, sfinții îngeri vorbeau între ei, zicînd: "Cu adevărat mare ajutor are sufletul acesta, de la plăcutul lui Dumnezeu, Vasile. Și, dacă nu i-ar fi ajutat cu ostenelile și rugăciunile lui, multă primejdie ar fi răbdat, trecînd aceste ispitiri din văzduh". Iar

eu, luînd îndrăzneală, am zis către sfinții îngeri: "Stăpînii mei, mi se pare că nimeni nu știe, din cei ce trăiesc pe pămînt, ce se face aici și ce îl așteaptă pe sufletul cel păcătos după moarte".

Sfinții îngeri mi-au răspuns: "Au doar nu mărturisesc pentru acestea dumnezeieștile Scripturi, care totdeauna se citesc în biserici și se propovăduiesc de sfinții slujitori ai lui Dumnezeu? Însă cei ce s-au împătimit spre pămînteștile deșertăciuni, nu bagă în seamă de aceasta și, socotind că îmbuibarea și beția din toate zilele le este desfătare, mîncînd în toate zilele fără saț, îmbătîndu-se fără frică de Dumnezeu, avînd pîntecele în loc de Dumnezeu, nici nu gîndesc la viața ce o să fie, nici nu-și aduc aminte de scriptura care zice: *Amar vouă, celor ce vă săturați acum, căci veți flămînzi, și celor ce vă îmbătați, că veți înseta.* Pentru că ei socotesc că sînt basme cele din Sfînta Scriptură și petrec fără grijă, cu dansuri benchetuind și în toate zilele, ca și bogatul cel din Evanghelie, veselindu-se luminat.

Însă cîți dintr-înșii sînt milostivi și îndurați și fac bine săracilor și scăpătaților și ajută pe cei ce le trebuie ajutor, aceia cu lesnire cîștigă de la Dumnezeu iertare de păcatele lor și trec vămile fără supărare pentru milostenia lor. Pentru că Scriptura zice: *Milostenia izbăvește din moarte și acoperă mulțime de păcate.* Cei ce fac milostenie și dreptate se vor îndestula de viață. Iar cei ce nu se sîrguiesc să-și curețe păcatele cu milosteniile, acelora nu le este cu putință să scape de aceste întrebări; căci îi răpesc aceia pe care i-ai văzut, întunecați la chip, boierii vămilor și, muncindu-i cumplit, îi pogoară în chinurile iadului și-i țin în legături pînă la înfricoșata judecată a lui Hristos. Deci, nu ți-ar fi fost cu putință să treci acestea, de n-ai fi cîștigat răscumpărarea din dăruirile Cuviosului Vasile.

Vama a cincea - a lenevirii

Astfel vorbind, am ajuns la altă vamă, ce se cheamă **a lenevirii**, unde se cercetează toate zilele și ceasurile cele petrecute în zadar și se opresc cei ce

mănîncă osteneli străine, iar ei nu vor să lucreze, precum și cei care sînt plătiți și după datorie nu lucrează. Se mai cercetează acolo și cei ce nu se îngrijesc de lauda lui Dumnezeu, se lenevesc în zile de praznic și Duminicile să meargă în biserică la Utrenie, la dumnezeiasca Liturghie și la celelalte slujbe ale lui Dumnezeu. Trîndăvia și neîngrijirea se cercetează acolo și fiecare mirean ori duhovnic cu de-amănuntul se întreabă de lenevire și de nepurtarea de grijă pentru sufletul său. De aceea mulți de acolo se duc în prăpastia iadului. Acolo și eu fiind mult întrebată, nu mi-ar fi fost cu putință să mă eliberez de datoriile păcatului aceluia, de nu ar fi împlinit neajungerea mea dăruirea Cuviosului Vasile, prin care, răscumpărîndu-mă, m-am izbăvit cu darul lui Hristos.

Vama a șasea - a furtului

Am mers apoi la vama furtului, la care, deși ne-am împiedicat puțin, am trecut, nedînd mult acolo, pentru că nu s-a găsit în mine furtișag, afară de care se făcuse în copilăria mea foarte puțin, din neînțelegere.

Vama a șaptea - a iubirii de argint

De acolo am mers la vama **iubirii de argint** și **a zgîrceniei**. Însă și pe aceea îndată am trecut-o, pentru că, acoperindu-mă Domnul în viața mea, nu m-am îngrijit de multă avere, nici n-am fost iubitoare de argint. Cu cele pe care mi le trimitea Domnul, mă îndestulam. Nici nu eram avară, ci, din cele ce aveam, împărțeam cu osîrdie la cei ce aveau trebuință.

Vama a opta - a cametei

Mergînd mai sus am găsit vama care se cheamă **camătă**, unde se cercetează cei ce își dau argintul lor cu camătă și fac dobîndă necurată, precum și lacomii și cei ce țin lucrul cel străin, ca al lor. Acolo întrebătorii cu ispitire cercetînd cele despre mine și negăsind nimic, scrîșneau asupra mea cu dinții, iar noi ne-am dus mai sus, mulțumind lui Dumnezeu.

Vama a noua - a nedreptății

Am ajuns la vama **nedreptății**, la care se cercetează toți judecătorii cei nedrepți care judecă pe plată și dau dreptate celor vinovați, iar pe cei nevinovați îi osîndesc. Acolo se cercetează și oprirea de plata lucrătorilor pămîntului și cei ce vînd cu lipsă și fac cumpene nedrepte la neguțătorie, ca și orice lucru făcut cu nedreptate se cercetează acolo. Iar noi, cu darul lui Hristos, am trecut și pe acea vamă fără primejdie, dînd ceva.

Vama a zecea - a zavistiei

Asemenea și vama ce era după dînsa, care se numește **a zavistiei**, am trecut-o nedînd nimic, pentru că pe nimeni niciodată n-am zavistuit. Și măcar că întrebau acolo despre ura de frați, neiubirea de aproapele, răutatea, însă, cu îndurările lui Hristos, întru toate cercetările acelea m-au găsit nevinovată, fără numai mînia diavolilor celor ce scrîșneau asupra mea am văzut-o și nu m-am temut de dînșii, ci ne-am dus mai sus, bucurîndu-ne.

Vama a unsprezecea - a mîndriei

În asemenea chip am trecut și vama **mîndriei**, unde, cu mîndrie, duhurile rele cercetează sufletele pentru slavă deșartă, pentru îngîmfare și trufie. Acolo se cercetează cu dinadinsul dacă cineva n-a dat datornica cinste părinților, tatălui și mamei, asemenea preoților și celor mai bătrîni și celor mai mari rînduiți de Dumnezeu și pușii întru stăpînire, și de cîte ori nu i-au ascultat pe dînșii și celelalte lucruri de mîndrie și cuvinte în deșert. Această vamă noi trecînd-o, foarte puțin am spus ceva și m-am liberat.

Vama a douăsprezecea - a mîniei și iuțimii

Apoi am ajuns la altă vamă, ce se numește **a mîniei și iuțimii**; dar acolo, deși erau sălbatici întrebătorii văzduhului, de la noi nu au dobîndit mult și am mers înainte, bucurîndu-ne întru Domnul, acoperind pe păcătosul meu suflet rugăciunile Sfîntului și Cuviosului meu Părinte Vasile.

Vama a treisprezecea - a pomenirii de rău

După aceasta ne-a stat înainte vama **pomenirii de rău**, la care cu nemilostivire se întreabă cei ce țin în inimile lor răutate asupra aproapelui și cei ce răsplătesc rău pentru rău. De acolo cu multă mînie duhurile cele rele aruncă sufletele în tartar. Dar milostivirea Domnului și acolo m-a acoperit, pentru că n-am ținut răutate spre nimeni, nici n-am ținut minte răul pentru supărările ce mi s-au făcut mie, și mai ales n-aveam răutate asupra celor ce mă vrăjmășuiau și după puterea mea arătam dragoste spre dînșii, răsplătind răul cu binele. Și cu nimic nu m-au găsit a fi datoare la vama aceea, de aceea se tînguiau diavolii că plecam liberă din cumplitele lor mîini. Și iarăși ne-am dus mai departe, veselindu-ne întru Domnul. Și am întrebat pe sfinții îngeri ce mă duceau, grăind: "Rogu-mă vouă, stăpînii mei, spuneți-mi de unde știu aceste înfricoșate stăpîniri ale văzduhului toate faptele cele rele ale tuturor oamenilor, care trăiesc în toată lumea, precum și pe ale mele, că nu numai pe cele făcute la arătare, ci și cele din taină le vădesc?"
Sfinții îngeri mi-au răspuns, zicînd: "Tot creștinul de la Sfîntul Botez primește de la Dumnezeu pe îngerul său păzitor, care, nevăzut păzind pe om, îl povățuiește ziua și noaptea spre tot lucrul bun, în tot timpul vieții lui, pînă la ceasul morții, și scrie toate lucrurile cele bune făcute de dînsul în viața aceasta, pentru care omul poate să cîștige de la Domnul milă și veșnică răsplătire întru cereasca Împărăție. Asemenea și întunecatul diavol, cel ce dorește ca pe tot neamul omenesc să-l tragă la a sa pierzare, pe unul din viclenele duhuri aproape îi pune. Acesta, în urma omului umblînd, îi pîndește lucrurile lui cele rele din tinerețe, la care îl și cheamă prin meșteșugirile sale, adică orice rău ar face omul.
Apoi, ducîndu-se la vămi, duce acolo păcatele omului, pe tot cuvîntul scriindu-l la vama ce i se cuvine aceluia; și în acest chip sînt știute de boierii văzduhului toate păcatele tuturor oamenilor din toată lumea. Iar după ce sufletul se desparte de trup și la Ziditorul său se sîrguiește a se sui întru cele cerești, atunci viclenii aceia îl opresc pe el, arătîndu-i în scris păcatele lui. De are sufletul mai multe fapte bune

decît păcate, nu-l opresc, iar dacă vor afla întru el păcate mai multe, îl opresc la o vreme și-l închid în temnița nevederii de Dumnezeu și-l miluiesc după cît puterea lui Dumnezeu îi lasă pe dînșii să-l miluiască, pînă ce acel suflet cu rugăciuni și cu milosteniile celor de aproape ai săi primește răscumpărare.

Iar dacă vreun suflet s-ar arăta atît de păcătos și urît de Dumnezeu, încît să nu aibă nădejde de mîntuire, ci veșnică pieire îl așteaptă, pe acela atunci îndată îl pogoară întru adîncime. Al lor este locul cel gătit spre veșnica muncă și acolo îl ține pînă la a doua venire a Domnului, iar după aceea are să se muncească veșnic cu trupul împreună cu dînșii, în focul gheenei. Însă și aceasta s-o știi, că pe această cale se suie și primesc cercetare numai acei care sînt luminați cu credința în Hristos și cu Sfîntul Botez, iar necredincioșii păgîni, slujitorii de idoli, saracinii și toți cei înstrăinați de Dumnezeu, aici nu vin, pentru că, încă fiind în trup, sînt îngropați în iad cu sufletele lor și cînd mor, îndată, fără cercetare, sufletele acelora le iau diavolii, ca pe o parte a lor, și-i duc jos în prăpastia gheenei".

Vama a paisprezecea - a uciderii

Acestea grăind către mine sfinții îngeri, am intrat la vama **uciderii**, la care mai întîi uciderea și mai ales uciderea de prunci din pîntece se cercetează, apoi tîlhăria, otrăvirea, uciderea fără voie, îndemnarea la ucidere, la sinucidere și uciderea sufletească și toată rana, toată lovirea, oriunde, pe spate sau peste cap, ori palmă peste obraz sau grumaz, sau lovirea din mînie, cu armă, cu lemn, cu piatră, toate acestea cu de-amănuntul se întreabă și în cumpănă se pun. Ci noi și acolo puțin dînd, am trecut bine.

Vama a cincisprezecea - a vrăjitoriei

Am trecut la vama **vrăjilor, a fermecătoriei, șoptirilor și chemării diavolilor**. Și erau duhurile acelea asemenea cu jivinile cele cu patru picioare, cu scorpiile, cu șerpii, cu viperele și cu broaștele și strașnică și urîtă era vederea acelora, dar acolo nimic nu s-a aflat la mine, cu darul Domnului meu, și am trecut îndată, nedînd nimic.

Duhurile acelea, mîniindu-se asupra mea, ziceau: "Vei veni la locurile cele de desfrînare, vom vedea de vei scăpa de acolo".
Pornindu-ne în sus, am întrebat pe sfinții îngeri care mă duceau: "Stăpînii mei, oare toți creștinii trec pe la vămile acestea? Nu este oare cu putință vreunui om să treacă pe aici fără întrebare și fără frica aceasta ce se face la vămi?" Sfinții îngeri mi-au răspuns: "Nu este altă cale pentru sufletele credincioșilor celor ce se suie la cer; toți trec pe aici, dar nu toți se cercetează precum tu, fără numai cei asemenea cu tine păcătoși, care n-au făcut desăvîrșit mărturisire a păcatelor, rușinîndu-se și tăinuind înaintea părinților duhovnici faptele cele de rușine. Pentru că dacă cineva cu adevărat și-ar mărturisi toate faptele sale cele rele, i-ar părea rău și s-ar căi de relele cele făcute, apoi păcatele acelora nevăzut se șterg de dumnezeiasca milostivire. Și, cînd un suflet ca acela trece pe aici, întrebătorii cei din văzduh, deschizîndu-și cărțile, nimic nu află scris asupra lui și nu pot să-i facă nici o supărare, nici să-l îngrozească, și se suie sufletul la scaunul darului.
Dacă tu ai fi făcut desăvîrșită mărturisire de toate păcatele tale și după dezlegare ai fi făcut pocăință din destul, n-ai fi suferit niște groaznice și înfricoșate cercări ca acestea la vămi. Însă ți-a ajutat aceea, că de mult ai încetat a păcătui de moarte și cu fapte bune ți-ai petrecut ceilalți ani ai vieții; dar mai ales ți-au ajutat rugăciunile Cuviosului Părinte Vasile, căruia i-ai slujit cu osîrdie".

Vama a șaisprezecea - a desfrînării

Astfel vorbind, am ajuns la **vama desfrînării**, la care se cercetează tot felul de desfrînare, și nălucirea păcatului desfrînării cea cu mintea, și zăbovirea gîndului într-acel păcat, și învoirea cu necuratele și pătimașele atingeri. Iar stăpînul vămii aceleia ședea pe scaunul său, îmbrăcat în haină necurată, cu spume de sînge stropită, cu care acela ca cu porfiră împărătească se împodobea și mulțime de diavoli stăteau înaintea lui. Aceia, văzîndu-mă ajungînd acolo, mult s-au mirat cum am ajuns pînă la dînșii și, scoțîndu-mi scrise faptele cele desfrînate ale mele, mă

mustrau, arătîndu-mi persoanele cu care am greșit în tinerețile mele și vremea cînd am greșit, ori noaptea, ori ziua, și locurile în care păcatul acela l-am făcut cu cineva și nu aveam ce să răspund, fără numai tremuram de frică și mă umpleam de rușine.

Iar sfinții grăiau pentru mine către diavoli: "S-a părăsit de lucrurile desfrînării de mulți ani, și de atunci în curăție și în înfrînare a petrecut pustnicește". Răspuns-au diavolii: "Și noi știm că de mult a părăsit păcatul, ci cu adevărat nu s-a mărturisit înaintea duhovnicescului ei părinte, nici n-a luat de la dînsul cuviincioasa poruncă spre pocăință de păcate, pentru aceasta este a noastră. Deci, ori lăsați-ne-o nouă și vă duceți, ori o răscumpărați cu fapte bune!" Și puseră sfinții îngeri multe din lucrurile mele, iar mai mult din darurile Cuviosului Vasile, și abia m-am izbăvit de primejdia aceea cumplită și ne-am dus.

Vama a șaptesprezecea - a preadesfrînării

Apoi am ajuns la vama **marii desfrînări**, numită și preadesfrînare sau adulter, unde se cercetează păcatele celor ce petrec în căsătorie, dar credința însoțirii unul cu altul nu o păzesc, nici nu-și feresc patul lor curat, asemenea și silirile la desfrînare. Aici se cercetează și persoanele cele sfințite și dăruite lui Dumnezeu, ce și-au făgăduit fecioria și curăția lui Hristos și n-au păzit-o de căderile în desfrînare groaznică. La acea vamă și eu mult m-am arătat a fi datoare și vădită am fost la o mare desfrînare. Și acum necuratele duhuri și nemilostivii cercetători voiau să mă răpească din mîinile îngerilor și să mă pogoare în fundul iadului. Iar sfinții îngeri, certîndu-se mult cu dînșii și toate ostenelile mele și nevoințele pe care le făcusem aducîndu-le după aceea la mijloc, abia m-au răscumpărat, nu atît cu ale mele fapte bune, pe care le-au pus acolo pînă la cea mai de pe urmă, cît mai ales din darurile Părintelui meu Vasile, din care, foarte mult scoțînd, au pus în cumpănă împotriva fărădelegilor mele și, luminîndu-mă, ne-am dus mai departe.

Vama a optsprezecea - a sodomiei și gomoriei

Urcînd, ne-am apropiat de vama **marilor nelegiuiri**, la care se cercetează păcatele desfrînării cele peste fire, bărbătești și femeiești, și împreunarea cu diavolii și cu animalele necuvîntătoare, amestecările de sînge și alte păcate mai necurate făcute în taină, pe care rușine este a le și pomeni. Mai marele vămii aceleia se vedea mai rău decît toți diavolii cei înfricoșați, iar slugile lui erau într-acel chip negrăit și avînd nespusă mînie și înfricoșare. Aceia, ieșind degrabă împotriva noastră, ne-au împresurat; dar, cu mila Domnului, neaflînd nimic în mine, au fugit cu rușine, iar noi bucurîndu-ne, ne-am dus. Și grăiau către mine sfinții îngeri: "Ai văzut, Teodora, înfricoșatele vămi ale desfrînării. Deci, să știi că mai nici un suflet nu le trece fără supărare, de vreme ce toată lumea zace în răutatea smintelilor și toți oamenii sînt iubitori de desfătări și de desfrînare, iar gîndul omului atîrnă spre rele din tinerețile lui și abia unii se feresc de necurățiile desfrînării, dar puțini sînt cei ce-și omoară poftele trupului. Deci puțini trec vămile acestea cu libertate și cei mai mulți, venind aici, îndată pier; pentru că diavolii cumpliți ai păcatelor desfrînării răpesc sufletele celor desfrînați și le trag jos în iad, cu amar muncindu-le. Și se laudă boierii vămilor de desfrînare, zicînd: "Noi singuri mai mult decît cei din vămile noastre umplem gheena în iad". Iar tu, Teodora, să mulțumești lui Dumnezeu, că iată acum ai trecut acele cercări, cu rugăciunile Cuviosului Vasile, Părintele tău, și de acum nu vei mai vedea rele, nici frică".

Vama a nouăsprezecea - a ereziei

După aceasta am ajuns la vama **ereziei**, unde se cercetează nedreptele gînduri și socotelile cele pentru credință, depărtările de la dreptcredincioasa mărturisire a credinței, neîmplinita credință, îndoirea în credință, hulele asupra sfințeniei și altele asemenea cu acelea. Dar acea vamă fără ispitire am trecut-o și acum nu eram departe de porțile cerești.

Vama a douăzecea - a zgîrceniei

Apoi ne-au mai întîmpinat duhurile cele rele ale vămii celei de pe urmă, care este **a nemilostivirii și a împietririi inimii**. Și iuți erau întrebătorii aceia și stăpînul lor cumplit, suflînd de iuțime, avînd focul nemilostivirii. Acolo fără de milă se cercetează sufletele nemilostivilor. Și de s-ar afla cineva de multe nevoințe săvîrșitor, de posturi și de rugăciuni, și dacă acela a păzit curăția, de a avut înfrînarea trupului său, dar a fost neîndurat și nemilostiv, închizîndu-și milostivirile sale dinspre aproapele, acela de la acea vamă se duce în jos și întru adîncul iadului se încuie și nici nu cîștigă milă în veci. Dar noi, cu darul lui Hristos, am trecut și acea vamă fără primejdie, ajutîndu-mi pretutindeni rugăciunile Cuviosului Vasile, cel ce a dăruit multe din lucrurile sale bune pentru răscumpărarea mea.
După aceea, ne-am apropiat cu bucurie de porțile cerești, scăpînd de amarele vămi. Și erau porțile cerești ca și cristalul cel luminos, unde se vedea strălucire negrăită și tineri ce stăteau într-însele în chipul soarelui, care, văzîndu-mă dusă de mîinile îngerești, s-au umplut de veselie, bucurîndu-se de mine; că, acoperindu-mă cu milostivirea lui Dumnezeu, am scăpat de vămile văzduhului și, întîmpinîndu-ne cu dragoste, ne-au dus înăuntru.
Dar ce am văzut acolo și ce am auzit, o, fiule Grigorie, a zis Cuvioasa Teodora, nu este cu putință a le spune cu de-amănuntul. Căci am văzut ceea ce ochiul omenesc n-a văzut și am auzit ceea ce urechea niciodată n-a auzit, nici la inima cuiva, din cei ce petrec pe pămînt, nu s-au suit acele bunătăți. Deci, am fost adusă înaintea scaunului lui Dumnezeu, Cel cu neapropiată slavă, înconjurat de Heruvimi, de Serafimi și de mulțime de oaste cerească, care cu negrăite cîntări slăvesc pe Dumnezeu totdeauna, și m-am închinat Dumnezeirii celei nevăzute și neînțelese. Și au cîntat puterile cerești cîntare dulce, preamărind milostivirea lui Dumnezeu cea nebiruită de păcatele omenești. Și a venit glas de la slava cea de mare cuviință, poruncind acelorași sfinți îngeri care mă luau să mă aducă să văd

locașurile sfinților, asemenea și toate muncile păcătoșilor și după aceea să mă odihnească în locașurile fericitului Vasile.
Deci, am fost purtată pretutindeni și am văzut cele mai frumoase locașuri, pregătite celor ce iubesc pe Dumnezeu, pline de slavă și de dar. Și-mi arătau cei ce mă purtau, deosebit locașurile apostolești, deosebit cele prorocești, deosebit cele mucenicești, deosebit cele arhierești și fiecare ceată de sfinți avea locașuri deosebit. Și fiecare locaș avea negrăită frumusețe, în lărgime și lungime, și aș zice la fel cu ale Constantinopolului, dar cu neasemănare mai frumoase, avînd multe palate nefăcute de mîini. Și pretutindeni în locașurile acelea se auzea glas de bucurie și de veselie duhovnicească și se vedeau cetele celor ce prăznuiesc. Toți sfinții văzîndu-mă, se bucurau de mîntuirea mea, mă întîmpinau și mă sărutau, lăudînd pe Domnul, Care m-a izbăvit din cursele vrăjmașilor.
După înconjurarea acelor locașuri, am fost pogorîtă în cele de dedesubt ale pămîntului și am văzut muncile cele înfricoșate, nesuferite și cumplite, pregătite păcătoșilor în iad, pe care arătîndu-mi-le sfinții îngeri, îmi ziceau: "Vezi, o, Teodora, din cîte munci te-a izbăvit Dumnezeu, prin rugăciunile plăcutului Său Vasile?" Și am auzit acolo strigare, plîngere și amară tînguire a celor ce erau în muncile acelea. Unii strigau "amar!", alții "vai!", alții țipau, iar alții blestemau ziua nașterii lor; dar nimeni nu era, căruia să-i fie milă de dînșii.
După aceea, ducîndu-mă de acolo, m-au adus în locașul acesta pe care îl vezi, al Cuviosului Părintelui nostru Vasile, și m-au așezat aici, zicîndu-mi: "Acum Cuviosul Vasile face pomenire pentru tine". Și am cunoscut că după patruzeci de zile de la despărțirea mea din trup am venit la acest loc de odihnă.
Toate acestea i le-a spus în vis Cuvioasa Teodora lui Grigorie, și i-a arătat toată frumusețea acelui locaș și bogățiile cele duhovnicești, care s-au adunat cu sudorile cele din multe osteneli ale fericitului părinte, îndulcirile și slava, multe feluri de răsaduri cu frunze de aur și cu multe roduri și toată veselia duhovnicească.

După ce s-a sfîrșit vedenia aceea, Grigorie s-a deșteptat din somn și, venindu-și în sine, se mira de cele văzute și auzite de la fericita Teodora. Și, sculîndu-se dimineața, s-a dus la Cuviosul Vasile să se binecuvînteze de la dînsul, după obicei. Iar el l-a întrebat, zicînd: "Fiule Grigorie, unde ai fost în această noapte?" Iar el, ca și cum n-ar ști nimic, a răspuns: "M-am odihnit pe patul meu". Bătrînul i-a zis: "Știu că te-ai odihnit pe pat cu trupul, însă cu duhul ai fost în altă parte. Ai uitat oare cîte ți-a descoperit Dumnezeu în noaptea aceasta în vedenia visului? Ai cîștigat ceea ce doreai, ai văzut pe Teodora și cele despre dînsa le-ai auzit de la ea singură; în locașurile mele ai fost și cele ce-mi sînt pregătite, cu darul lui Hristos, pentru puțina mea osteneală, pe toate le-ai privit ca în oglindă".
Grigorie, auzind acestea de la cuviosul, a cunoscut că visul lui nu este o nălucire, ci i s-a făcut o descoperire de la Dumnezeu, prin rugăciunile și mijlocirea cuviosului. Apoi, mulțumind lui Dumnezeu, s-a închinat fericitului părinte și multe învățături a luat de la dînsul.
Același Grigorie, în altă vreme, prin voia lui Dumnezeu, a căzut într-o îndoire de credință, pentru că, citind cu dinadinsul cărțile Vechiului Testament, gîndea în mintea sa că bine cred iudeii și a fost în acel gînd multă vreme. Dar mai înainte văzătorul Vasile, cunoscînd aceasta cu duhul, l-a mustrat și, după multă sfătuire, a cerut iarăși de la Dumnezeu descoperire. Atunci Grigorie a văzut în vis o minunată vedenie despre înfricoșata judecată a lui Dumnezeu, pentru adunarea la judecată a tot neamul omenesc; a văzut pe Hristos, Judecătorul lumii, stînd pe scaun și avînd de-a dreapta pe toți drepții, iar pe păcătoși de-a stînga, stînd și fiind judecați după faptele lor. A văzut apoi și pe toți iudeii, care n-au crezut în Hristos, osîndiți cu ceilalți păgîni și trimiși în focul gheenei. Și, precum a văzut osîndirea păcătoșilor, așa a văzut și preamărirea sfinților, pentru care singur Grigorie a scris foarte pe larg scriere, care se află în Mineiul cel mare. Iar aici povestindu-se aceasta mai pe scurt, este vremea a sfîrși.

Deci, după mulți ani ai vieții sale, după ostenelile și nevoințele vieții celei aspre, după minunile cele multe ce le făcuse și după mai înainte vederea celor viitoare și vindecările în dar ale bolnavilor, Cuviosul Părintele nostru Vasile, slăbind de bătrînețe, s-a apropiat de fericitul său sfîrșit. Pentru că a fost adus din pustie în Constantinopol în anii cei de mijloc ai lui și a petrecut acolo ca la cincizeci de ani, avînd aproape o sută de ani de la nașterea sa, și a trecut la viața cea fără de sfîrșit, unde anii nu se împuținează. Însă și-a văzut mai înainte sfîrșitul și l-a vestit iubitului său ucenic, Grigorie.
Avea Grigorie obicei, în tot Sfîntul și Marele Post cel de patruzeci de zile, de se închidea în casă, în camera sa, și nu ieșea pînă la Sfintele Paști, petrecînd în post și în rugăciuni și făcînd mulțime de metanii și în toate nopțile nu dădea ochilor săi somn. Deci odată, apropiindu-se sfintele patruzeci de zile, Grigorie a mers la cuviosul ca să ia binecuvîntare, după obicei, spre nevoința postului în închisoare. Iar cuviosul, vorbind mult cu dînsul pentru folosul sufletului și dîndu-i binecuvîntare, la sfîrșit i-a zis: "Mergi, fiule, cu pace la casa ta, iar pe mine cu ochii cei trupești ai tăi nu mă vei mai vedea mai mult în viața aceasta".
Zicînd aceasta a plîns și, cuprinzînd pe Grigorie cu dragoste, l-a sărutat. Iar el, căzînd la cinstitele lui picioare, le-a udat cu lacrimile, plîngînd și tînguindu-se pentru despărțirea lui, și, plîngînd mult, s-a dus și s-a închis spre post, precum îi era obiceiul.
Apoi Cuviosul Vasile, în săptămîna cea din mijloc a postului, în 25 de zile ale lunii martie, la praznicul Bunei Vestiri a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, și-a dat sfîntul său suflet în mîinile Domnului său, în anul 944, iar cinstitul său trup a fost îngropat în mînăstirea Sfinților Mucenici Flor și Lavru. Și s-a făcut o vedenie unui om cinstit în Constantinopol: Vedea o casă mare și minunată și porțile erau împodobite cu aur și cu pietre scumpe, iar deasupra porților era scris cu cuvinte de aur astfel: "Locașul și odihna veșnică a Sfîntului Vasile cel Nou". Citind aceasta

bărbatul acela, se minuna de frumusețea zidirii acelei case. Și iată un tînăr preafrumos ieșind, i-a zis: "Ce te minunezi, omule? Voiești să vezi lucru mai minunat?"

Deschizînd porțile acelea, se vedeau înăuntru palate preafrumoase și minunate, a căror frumusețe covîrșește toată mintea omenească, și Cuviosul Vasile ședea pe scaun împărătesc în mare slavă, înconjurat de mulți bărbați și tineri minunați și luminoși. Apoi se vedeau acolo și răsaduri preafrumoase și toate cele văzute erau pline de bucurie și de veselie. Și se auzea dinăuntru, zicînd: "O răsplătire ca aceasta iau după moarte toți cei ce au iubit pe Dumnezeu și I-au slujit cu osîrdie!"

Această vedenie bărbatul acela a spus-o multora și toți cei ce auzeau, preamăreau pe Dumnezeu și cinsteau pomenirea Cuviosului Vasile, plăcutul Lui.

O, de ne-am învrednici și noi părții iubitorilor lui Dumnezeu, cu sfintele lui rugăciuni și cu darul Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia, împreună cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, se cuvine cinste și slavă, în veci. Amin.

NOTĂ - Tot în această zi mai facem și pomenirea sfinților douăzeci și șase de mucenici, care în țara Goților, pe vremea împărăției lui Valent (364-378) și Grațian (378-379), au pătimit de la Ungherih, împăratul goților, pentru Hristos. Dintre aceștia doi erau preoți, Vetusie și Vercu, cu doi fii și două fiice, și Arpil monahul. Iar mireni erau: Avip, Agn, Rels, Gatrax, Iscon, Sila, Sighiț, Soniril, Term și Fil; iar din femei: Anna, Alla, Larisa, Moico, Mamica, Urțo și Nemais. Văduva împărăteasă a goților, pe nume Gaata, fiind creștină, împreună cu fiica sa Duclida, adunînd moaștele lor, le-a adus în Cizic, cetatea grecească. Apoi ea însăși, întorcîndu-se în patria sa, a fost ucisă cu pietre de necredincioși; iar fiica ei s-a săvîrșit cu pace în Cizic.

Pomenirea Cuviosului Părintelui nostru Ilarion, noul mărturisitor, egumenul mînăstirii Pelichit (28 martie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

Cuviosul Ilarion din tinerețe s-a călugărit, purtîndu-și crucea și urmînd lui Hristos Cel răstignit, patimile trupești supunîndu-și cu înfrînare. El pe toți monahii i-a covîrșit cu fapta bună și, într-o chilie întunecoasă închizîndu-se, fără tulburare a petrecut mulți ani și s-a luminat cu nepătimirea. Pentru aceea și de rînduiala preoțească s-a învrednicit și a fost egumen al mînăstirii ce se numea Pelichit, în Asia, aproape de Elespont. Și a făcut minuni alese, că jivinele care vătămau semințele roditoare le certa și le izgonea cu cuvîntul din țarini și din grădini, grindina a potolit-o cu rugăciunea și pămîntul cel însetat cu ploaie l-a adăpat, iar curgerea rîului, ca și Elisei proorocul, a despărțit-o; mîna cea uscată a unui om a tămăduit-o, pe un orb l-a făcut să vadă și șchiopilor le-a dăruit tămăduire; pe diavoli i-a izgonit, iar pescarilor, care în zadar se osteneau, cu pești mulți le-a umplut mrejele.

Despre dînsul scrie Cuviosul Iosif, scriitorul de cîntări, în a opta pesnă a canonului, că pentru cinstirea icoanei Mîntuitorului a răbdat prigoniri de la muncitori și îl numește mucenic. Pentru că a viețuit, precum se povestește într-o cuvîntare, pe vremea împărăției lui Leon Armeanul (813-820), care a călcat sfintele icoane. Altora li se pare, cu adevărat, că a trăit pe vremea împărăției lui Leon Isaurul (717-741) și a lui Copronim, fiul lui (741-775), care cu mulți ani mai înainte de Leon Armeanul a fost, și că a pătimit pentru sfintele icoane în acea vreme cînd

voievodul lui Copronim, la Hanodracon, a năvălit fără veste cu oaste asupra mînăstirii ce se numea Pelichit, în sfînta și marea joi a mîntuitoarelor Patimi, cînd se săvîrșea dumnezeiasca Liturghie. Și, intrînd în biserică și în Altar cu îndrăzneală, a poruncit să tacă cîntarea și a răsturnat la pămînt Sfintele și dătătoarele de viață Taine ale lui Hristos. După aceea, prinzînd pe cei mai aleși monahi, patruzeci și doi la număr, i-a ferecat cu legături de fier, iar celorlalți, cu bătăi cumplite chinuindu-i, le-a rupt trupurile; pe alții, bărbile și fețele lor cu smoală ungîndu-le, i-a aprins și altora nasurile le-a tăiat. După aceea a aprins mînăstirea și biserica, iar pe cei ferecați, patruzeci și doi de părinți, i-a surghiunit în țara de la marginea Efesului și acolo, într-o baie veche încuindu-i, i-a chinuit cu silă de moarte.

Deci, în acea vreme, și Cuviosul Ilarion, ca un mai mare între părinții aceia, avînd rînduiala egumeniei, se știe că a pătimit mult și și-a dat sufletul în mîinile lui Dumnezeu pentru sfintele icoane.

Cuviosul Ștefan Mărturisitorul, egumenul mînăstirii Triglia (28 martie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

Cuviosul Ștefan, Mărturisitorul lui Hristos, a fost în anii împăratului Leon Armeanul (813-820). Din tinerețe iubind viața pustnicească, cu toate faptele bune s-a înfrumusețat și a fost egumen al mînăstirii Triglia, după rugămintea monahilor celor de acolo, și pe mulți cu învățătura sa i-a sfătuit să viețuiască cu plăcere de

Dumnezeu și în curăție să petreacă. După aceea răucredinciosul Leon a început a necinsti sfintele icoane și, prigonire cumplită ridicînd asupra dreptcredincioșilor, a chemat pe Cuviosul Ștefan și-l silea să se lepede de închinarea sfintelor icoane și împotriva credinței să iscălească cu mîna sa la lepădarea icoanelor. Iar cuviosul s-a împotrivit și nu numai aceea n-a făcut, ci și pe împăratul l-a ocărît, numindu-l păgîn și străin de adevărata credință.

Deci a fost muncit cu bătăi și cu legături în temniță, apoi, în surghiun trimițîndu-l și cu rele pătimiri și dureri fiind chinuit, a trecut către Hristos Dumnezeu, pentru Care multe nevoințe a suferit și multe munci a răbdat.

Viața și pătimirea Cuviosului Evstratie, pustnicul și mucenicul Pecerscăi (28 martie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

Bunul ostaș Evstratie, precum s-a arătat cu numele, așa s-a arătat și cu fapta sub semnul Crucii, pentru că bine s-a asemănat lui Hristos, pentru Care a răbdat cu bărbăție același fel de rele pătimiri de la aceiași prigonitori, de același neam și la aceeași vîrstă, putînd cu adevărat a se lăuda ca și Sfîntul Apostol Pavel: *Eu rănile Domnului meu Iisus Hristos le port pe trupul meu*, după mărturia fericitului episcop Simeon.

Acest bun ostaș al lui Hristos, Evstratie, era de neam din Kiev. Apoi, dorind să se îmbrace în armele lui Dumnezeu, pe care le cuprinde chipul monahicesc, și știind că nimeni, fiind ostaș, nu se leagă cu lucruri lumești ca să fie plăcut împăratului, și-

a împărțit averea la săraci, iar o parte a lăsat-o rudeniilor, ca după dînsul s-o împartă. Și astfel s-a făcut monah în Mînăstirea Pecersca. Și a început cu plăcere a se oști cu puterea Crucii lui Hristos, Care a sărăcit pentru noi, biruind cu sabia cea duhovnicească, adică cu rugăciunea, cu postul și înfrînarea cea mare, nu numai trupul său, ci și pe vrăjmașii cei fără de trupuri, smerindu-i și robindu-i prin smerenia sa și prin ascultare. Pentru că, urmînd lui Hristos, dătătorul de nevoință, Care S-a rugat mult, a postit patruzeci de zile, S-a smerit și S-a făcut ascultător Tatălui ceresc, la fel și el, cu aceleași fapte bune s-a înarmat, dar mai ales cu postul, știind că omul cel dintîi a fost biruit pentru neînfrînare. De aceea sfîntul sporea în înfrînare și în postirea cea grea, pentru care a fost numit pustnic.
Iar, după voia lui Dumnezeu, a venit odată răucredinciosul Boniac, cu mulțime de polovți, și a prădat pămîntul Rusiei; și, intrînd păgîni și în mînăstirea Pecersca, pe mulți i-a tăiat cu săbiile. Atunci a fost luat în robie și acest fericit împreună cu alții, fiind vîndut pe pămîntul grecesc, în cetatea Corsun, unui iudeu, împreună cu mulți alți creștini, în număr de cincizeci, slujitori mînăstirești fiind treizeci, iar din Kiev, douăzeci. Acel iudeu, potrivnic lui Dumnezeu, a început a sili pe robiții săi să se lepede de Hristos, lăudîndu-se că va chinui cu foamea și cu legături pe cei ce se vor împotrivi. Dar viteazul monah Evstratie, învățîndu-i și rugîndu-i pe toți, îi întărea și le zicea: "Fraților, cîți v-ați botezat și ați crezut în Hristos, să nu vă lepădați de făgăduința voastră ce ați făcut-o la Botez; Hristos ne-a născut prin apă și prin Duh, Hristos ne-a răscumpărat din blestemul Legii cu sîngele Său și ne-a făcut moștenitori Împărăției Sale. Deci, de vom trăi, Domnului să trăim, sau de vom muri, Domnului să murim și prin moartea cea vremelnică viața veșnică s-o dobîndim. Următori să fim Celui ce a zis: *Mie a viețui îmi este Hristos, iar a muri este dobîndă.*"
Cei robiți, fiind bine întăriți de fericitul, toți au voit ca mai bine să moară de lipsa mîncării și a băuturii vremelnice, decît să se despartă de Hristos, Care este pîinea

și izvorul vieții veșnice. Și astfel, nu după multă vreme, topindu-se de nemîncare și de sete, au murit toți acei cincizeci, unii după trei zile, alții după patru, alții după șapte, iar cei mai tari după zece zile. Numai singur Evstratie a rămas viu, fiind paisprezece zile chinuit de foame, dar a rămas nevătămat, pentru că din tinerețile sale se deprinsese bine cu postul.

Văzînd acel ticălos iudeu că monahul a fost pricina pierzării aurului său dat pentru cei robiți, pe care aștepta să-i aducă la credința sa cea rea, a gîndit să se răzbune asupra lui. Deci, sosind ziua Învierii lui Hristos, a început a prăznui paștele său, chinuind pe Sfîntul Evstratie, precum și ucigașii de Dumnezeu, strămoșii lui, au făcut Domnului nostru Iisus Hristos, după cum se scrie în Evanghelie. Și, precum pe Hristos mai înainte L-au răstignit, astfel și acest fericit a fost pironit pe cruce de acel ticălos iudeu și de tovarășii lui. Dar, fiind viu, mulțumea sfîntul lui Dumnezeu, că fără hrană și băutură a trăit cincisprezece zile.

Iar iudeul acela și ceilalți prieteni ai lui ocărau pe cel răstignit și ziceau: "Satură-te acum, nebunule, de legiuita pască, ca să fii viu și să scapi de blestem; căci Moise, luînd de la Dumnezeu Legea, ne-a dat-o nouă și a zis aceasta în cărțile sale: *Blestemat este tot cel ce se spînzură pe lemn*".

Răspuns-a fericitul Evstratie: "De mare dar m-a învrednicit Domnul astăzi, căci a binevoit să pătimesc pentru numele Său pe Cruce, la fel ca El, și aștept ca și mie să-mi zică, precum altădată tîlharului: *Astăzi vei fi cu Mine în Rai*. Nu-mi trebuie pasca voastră, nici nu mă tem de blestem, căci Paștele nostru, Hristos, pentru noi S-a jertfit, și a stricat blestemul cel de pe lemn și a adus binecuvîntarea vieții prin lemnul Crucii, pe care a fost spînzurat. Hristos este viața tuturor, precum și Moise a proorocit, zicînd: *Veți vedea viața voastră spînzurată înaintea ochilor voștri*. Iar pentru praznicul Paștilor, David grăiește: *Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim întru dînsa*. Dar tu, cel ce m-ai răstignit, și iudeii cei ce sînt cu tine, veți plînge și vă veți tîngui, căci va veni asupra voastră

răsplata sîngelui meu și a celorlalți creștini cumpărați și uciși de voi. Domnul urăște sîmbetele voastre și va schimba praznicile voastre în tînguire; pentru că acum a sosit uciderea începătorului fărădelegilor voastre".

Acestea auzindu-le iudeul, s-a aprins de mînie și, luînd o suliță, a împuns pe cel pironit; și astfel bunul ostaș al lui Hristos, Evstratie, a primit fericitul sfîrșit, cel potrivit unor astfel de ostași. Și a fost văzută o căruță cu cai de foc, în care sufletul acelui luptător de biruință s-a dus dănțuind la cer și glas s-a auzit, zicînd acestea: "Iată bunul locuitor al cetății cerești". Iar trupul lui cel sfînt, acel împietrit la inimă iudeu, pogorîndu-l de pe cruce, l-a aruncat în mare, unde s-au făcut mulțime de minuni. Deci credincioșii au căutat acolo cu dinadinsul moaștele acelea făcătoare de minuni și nu le-au găsit. Dar, cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, s-au găsit într-o peșteră, unde și pînă acum stau nestricate. Iar proorocia sfîntului pătimitor, pentru izbîndirea sîngelui său, s-a împlinit îndată, chiar atunci cînd a pătimit. Căci în aceeași zi a venit poruncă de la împăratul grec să izgonească din stăpînirea lui pe toți iudeii, luînd și averile lor, iar pe mai marii lor să-i ucidă, pentru muncirea creștinilor.

Deci mai întîi pe eparhul, începătorul a toată răutatea cea iudaicească l-a ucis, după cuvîntul Sfîntului Evstratie. Pentru că s-a întîmplat un lucru ca acesta: Un iudeu, fiind bogat și slăvit, s-a botezat și pentru aceasta l-a cinstit împăratul și după puține zile l-a făcut eparh; iar el, cîștigînd acea dregătorie, în taină s-a lepădat de Hristos și de a Lui credință și a dat îndrăznire iudeilor în toată stăpînirea împărăției grecești, să cumpere creștini și să-i robească.

Deci a fost vădit atunci acel necurat eparh pentru meșteșugul său cel rău și a poruncit împăratul să-l ucidă, iar pe iudei pe toți să-i izgonească din stăpînirea sa. Și în acea vreme, cînd se pierdeau în cetatea grecească Corsun locuitorii iudei, și pe acest ticălos iudeu, de care Cuviosul Evstratie a fost ucis, îl spînzurară pe lemn. Și astfel s-a întors durerea cuviosului la capul evreului și a luat partea

sugrumării lui Iuda. Iar ceilalți iudei, văzînd acele înfricoșate munci ale cuviosului,după sfîrșirea lui cu adevărat au crezut și s-au botezat. cu care cel ce i-a robit lui Hristos după moartea sa, bunul ostaș și purtătorul de biruință, Sfîntul Evstratie, s-a învrednicit să cînte cu cei fără de moarte ostași cerești cîntarea de biruință singur Biruitorului morții, Hristos, cu Care asemenea s-a ostășit și a împărățit, lăudîndu-L și mulțumindu-I, împreună și Celui fără de început al lui Părinte și Duhului Celui făcător de viață, întru nesfîrșiții veci. Amin.

Povestire despre ostașul Taxiot, care a înviat din morți (28 martie)

Versiune fara diacritice | Viețile Sfinților pe luna martie

În Cartagina, cetatea Africii, a fost un bărbat cu numele Taxiot, iar cu rînduiala ostaș. Acela în mari păcate își petrecea viața sa. Dar fiind în Cartagina multe întîmplări de morți, a venit în frică și în simțire Taxiot și s-a pocăit de faptele sale. Apoi, ieșind din cetate cu femeia sa, a șezut la un sat în liniște. Iar după cîtăva vreme, din lucrarea diavolească, a căzut în desfrînare cu femeia plugarului său care era cu dînsul în sat. Și trecînd nu multe zile după păcatul acela, l-a mușcat un șarpe și a murit. Și era o mînăstire, ca de o stadie de departe de satul acela, și, alergînd acolo femeia lui Taxiot, a rugat pe monahi ca să ia trupul mortului și să-l îngroape la biserică. Deci l-au îngropat întru al treilea ceas din zi. Iar cînd a fost ceasul al nouălea, s-a auzit din mormînt strigare, zicînd: "Miluiți-mă! Miluiți-mă!"

Apropiindu-se de mormînt și glasul celui îngropat auzindu-l, degrabă l-au dezgropat și, aflînd pe mortul acela viu, s-au îngrozit de spaimă. Și l-au întrebat pe acela, vrînd să știe, ce i s-a întîmplat lui și cum a înviat? Iar acela, neputînd să le spună de multă plîngere și tînguire, îi ruga pe dînșii ca să-l ducă la robul lui Dumnezeu, episcopul Tarasie; și-l duseră la acela. Iar episcopul trei zile îl sili să-i spună ce a văzut acolo. Și abia a patra zi a putut grăi.

Deci, cu multe lacrimi, a spus aceasta: Eu, pe cînd muream, am văzut niște arapi stînd înaintea mea, a căror vedere era foarte înfricoșată și, văzîndu-i pe aceia, sufletul meu se tulbura. Apoi am văzut doi tineri foarte luminoși și a mers sufletul meu în mîinile lor și, îndată zburînd de la pămînt, ca și cum ne suiam în văzduh, spre înălțime, am aflat vămile cele ce străjuiesc suirile și opresc pe tot sufletul omenesc. Și la fiecare vamă pentru deosebit păcat întreabă, una pentru minciună, alta pentru zavistie, iar alta pentru mîndrie; și fiecare păcat are pe ai săi întrebători în văzduh. Și am văzut într-un sicriaș, ce se ținea de îngeri, toate lucrurile mele cele bune și, luînd din acelea îngerii, le cumpăneau cu lucrurile mele cele rele și astfel am trecut vămile. Iar cînd ne-am apropiat de porțile cerești, am sosit la vama desfrînaților și m-au oprit acolo străjerii și-mi scoteau toate trupeștile mele lucruri cele de des-frînare, pe care le-am făcut din copilăria mea și pînă acum.

Și mi-au zis îngerii cei ce mă duceau: "Pe toate păcatele cele trupești ce în cetate le-ai făcut, ți le-a iertat Dumnezeu, de vreme ce te-ai pocăit de acelea". Și mi-au zis potrivnicii mei: "Tu, după ieșirea din cetate, la satul acela ai păcătuit cu femeia plugarului tău". Și auzind aceasta, îngerii n-au aflat nici un lucru bun, ca să mă răscumpere din păcatul acela și, lăsîndu-mă pe mine, s-au dus. Deci, apucîndu-mă viclenele duhuri și vătămîndu-mă, m-au pogorît jos și, desfăcîndu-se pămîntul, m-am pogorît, fiind purtat prin niște intrări înguste și prin oarecare crăpături strîmte și necurate, pînă la cele mai dedesubt temnițe ale iadului, unde sufletele

păcătoșilor sînt încuiate în întunericul cel veșnic și unde nu este viață oamenilor, ci muncă veșnică și plîns nemîngîiat și nespusă scrîșnire a dinților.

Acolo totdeauna strigă cu glas mare, zicînd: "Amar nouă, amar! Vai, vai!" Și nu este cu putință a spune primejdiile celor ce sînt acolo, nici nu se pot povesti muncile și durerile acelora pe care acolo i-am văzut. Aceia gem din inimă și nimeni nu se milostivește spre dînșii, plîng și nu este cine să-i mîngîie, se roagă și nu este cine să-i asculte sau să-i izbăvească. Și eu am fost închis cu dînșii în locurile acelea întunecoase și în strîmtoare m-au pus, plîngînd și tînguindu-mă cu amar, fiind ținut de la al treilea ceas pînă la al nouălea.

După aceea am văzut puțină strălucire și doi îngeri care veniseră acolo și am început a-i ruga cu dinadinsul să mă scoată din primejdia aceea, ca să mă pocăiesc lui Dumnezeu. Și mi-au zis îngerii: "Fără vreme te rogi, pentru că nimeni de aici nu iese, pînă cînd va fi învierea tuturor". Iar eu cerînd și rugîndu-mă și făgăduind a mă pocăi, a grăit un înger către celălalt: "Făgăduiești pentru el că se va pocăi, precum spune el, din toată inima?" Și a zis celălalt: "Mă făgăduiesc". Și am văzut că acela i-a dat mîna. Atunci, apucîndu-mă, m-a scos de acolo pe pămînt și m-a adus la trupul meu. Și mi-a zis: "Intră de unde te-ai despărțit". Eu am văzut sufleteasca mea fire, ca un mărgăritar strălucind, iar trupul cel mort era ca niște tină neagră și mă îngrețoșam să intru în el. Și mi-au zis îngerii: "Nu se poate să te pocăiești, decît numai cu trupul cu care ai greșit". Iar eu mă rugam, ca doar să nu intru în trup. Deci îngerii mi-au zis: "Intră, iar de nu, apoi iarăși te vom duce acolo de unde te-am luat!"

Atunci am intrat și am înviat și am început a striga: "Miluiți-mă!" Deci i-a zis sfințitul Tarasie: "Gustă bucate". Și nu voia să guste, ci, umblînd din biserică în biserică, cădea cu fața în jos, mărturisind lui Dumnezeu cu lacrimi și cu suspinuri păcatele sale și zicea către toți: "Vai celor ce greșesc, căci munca cea veșnică îi așteaptă! Vai celor ce nu se pocăiesc, pînă ce au vreme! Vai celor ce-și spurcă trupul lor!"

Deci a petrecut Taxiot după învierea sa patruzeci de zile și, curățindu-se prin pocăință, și-a cunoscut ceasul sfîrșitului său mai înainte cu trei zile și s-a dus către Dumnezeul Cel preamilostiv și iubitor de oameni, Care pogoară în iad și ridică și tuturor le dăruiește mîntuire, Căruia se cuvine slavă în veci. Amin.

Viața Sfîntului Prooroc Iezechiel (21 iulie)

Viețile Sfinților pe luna iulie

Sfîntul Prooroc Iezechiel era dintr-o cetate evreiască, ce se numea Sarira. El era fiul lui Buzi, din seminția lui Levi, preot al Dumnezeului celui Preaînalt.

Sfîntul Prooroc Iezechiel a fost robit și dus în Babilon de Nabucodonosor, împăratul acestei cetăți, împreună cu Ioachim, împăratul iudeilor, numit Iehonia al II-lea, în a doua robie a Ierusalimului; pentru că Ierusalimul a fost robit de trei ori de către Nabucodonosor. Întîi în zilele lui Ioachim, împăratul Iudeei, care în Sfînta Scriptură se numește și Iliachim și Iehonia, fiul lui Iosie, fratele lui Ioahaz și al lui Sedechie; iar tatăl lui Iehonia este altul, pe care, după ce l-a legat cu lanțuri, Nabucodonosor l-a dus în Babilon. Tot atunci au fost duși în robie și Sfîntul Prooroc Daniil împreună cu cei trei tineri: Anania, Azaria și Misail. Însă

după puțin timp, Nabucodonosor l-a liberat pe Ioachim iarăși în Ierusalim la împărăție, făcîndu-l pe el birnic.

Ioachim stînd trei ani sub stăpînirea lui, iar după cei trei ani, nevrînd să-i mai dea dajdie, a venit iarăși împotriva Ierusalimului puterea lui Nabucodonosor, care a luat cetatea, iar împăratul Ioachim a fost ucis și aruncat afară din cetate, spre mîncarea cîi-nilor.

În locul lui, din porunca lui Nabucodonosor, a fost pus împărat fiul lui Ioachim, care, așijderea se numea Ioachim, după numele tatălui său, și l-a făcut pe dînsul un alt Iehonia, care era asemenea birnic împărăției Babilonului, precum fusese și tatăl lui. Dar, deoarece acest Iehonia era rău înaintea lui Dumnezeu, de aceea, cu voia lui Dumnezeu, Nabucodonosor, după cîtva timp, a venit iarăși în Ierusalim și a luat în robie pe Iehonia cu toată casa lui. Asemenea a luat o mulțime de oameni însemnați și de bărbați viteji. Toți cîți erau îndemînatici la război și toți cei iscusiți au fost luați; de asemenea au fost luate și vasele bisericești cele de aur. Aceasta a fost a doua robie a Ierusalimului.

În această robie, Sfîntul Prooroc Iezechiel, Mardoheu și Iosedec - tatăl lui Isus, acela care împreună cu Zorobabel, a înnoit biserica cea stricată a Ierusalimului - au fost duși în robie. Deci, a treia și cea mai de pe urmă risipire și pustiire a Ierusalimului de către Nabucodonosor a fost în zilele împăratului Sedechie; pentru că Nabucodonosor l-a pus pe el împărat în locul lui Iehonie, punînd asupra lui și dajdie. Cînd Sedechie a aruncat de pe el jugul lui Nabucodonosor, atunci acesta, venind cu toată puterea haldeiască, a risipit cu desăvîrșire Ierusalimul, trecîndu-l prin foc și sabie; iar poporul care a rămas viu l-a dus în robie. Din această vreme a încetat împărăția Iudeii și a lui Israil. Despre această a treia risipire a Ierusalimului de către Nabucodonosor, s-a scris mai pe larg în viața Sfîntului Prooroc Ieremia.

Iezechiel, preotul lui Dumnezeu, petrecînd în robia Babilonului, își avea locuința sa lîngă rîul ce se numea Hovar. Atunci, în anul al treizecilea al vieții lui și în al

cincilea an al robiei lui Iehonia, în luna a patra - adică în iunie, care este a patra de la martie -, și într-a cincea zi a acelei luni, i s-a arătat o vedenie de mare mirare, în acest fel: A văzut cerurile deschizîndu-se, iar spre miazănoapte era un vînt foarte tare. De acolo venea un nor mare și luminos, iar prin mijlocul norului umbla un foc, ce strălucea împrejur și arunca raze. Din mijlocul acelui nor se vedeau niște jivine, la vedere ca arama curată arsă de foc; fiecare jivină avea cîte patru fețe: față de om, de leu, de vițel și de vultur și aveau încă și cîte patru aripi, iar sub aripi mîini omenești; deci, două aripi le aveau întinse spre zburare, iar cu celelalte două își acopereau goliciunea trupurilor lor; și lumina cea de foc se întorcea între jivine, ieșind și fulgere din foc.

Apoi se mai vedeau și patru roți mari; lîngă fiecare roată era o junică, iar roțile acelea erau la vedere ca tarsisul sau ca piatra de hrisolit, care înflorea ca marea Lazoreului, cea cu strălu-cire de aur, care se face din razele soarelui; apoi încă se vedea ca și cum în roțile acelea mai erau și alte roți. Toate acele roți aveau putere de viață, ca și cum ar fi fost însuflețite. La roțile acelea se vedeau înjugate patru junice și cînd ele mergeau, se învîrteau și roțile cu dînsele; iar cînd stăteau, se opreau și roțile. Cînd mergeau ele, din aripile lor se făcea un zgomot ca de ape multe și ca o ceată de popor mult; iar cînd stăteau ele, tăceau și aripile lor, însă stăteau și tăceau în acel ceas, cînd de la înălțimea lui Dumnezeu se auzea glas, pentru că deasupra acelor patru junici și roți se vedea o tărie în chipul cristalului și pe acea tărie era un scaun în chipul safirului și pe scaun o asemănare omenească prealuminoasă și strălucitoare, și împrejur se asemăna cu curcubeul ce se vede pe nori în timp de ploaie.

O astfel de vedenie a slavei Domnului s-a arătat Sfîntului Iezechiel, în care se vedea luminoasa asemănare omenească, după tîlcuirea celor de Dumnezeu înțelepți și insuflați; căci cea de pe scaun în chipul safirului închipuia întruparea Fiului lui Dumnezeu din pîntecele Preacuratei Fecioare, care a fost scaun însuflețit al lui Dumnezeu. El S-a făcut om dintr-însa, fiind mai înainte închipuită pe acel scaun în chipul safirului; pentru că safirul, piatra ce de mare preț, fiind

asemenea cu cerul, prin floarea sa cea luminoasă, are într-însul părticele în felul aurului, după cum cerul are stelele. Safirul este asemenea cu Preasfînta Fecioară Maria, în care, ca într-o fire cerească, nu este nici o prihană și pîntecele ei s-a arătat mai desfătat decît cerurile, încăpînd într-însul pe Cel neîncăput și s-a împodobit cu acele daruri dumnezeiești ca și cu niște stele.

Cele patru jivine cu cîte patru fețe, închipuiau pe cei patru Sfinți Evangheliști, care, scriind viața cea pămîntească a Domnului nostru Iisus Hristos, au scris omenirea lui cu față omenească, care se închipuia în jivinile acelea. Dumnezeirea lui Hristos se arăta prin chipul leului; pătimirea lui Hristos prin chipul vițelului, iar Învierea și Înălțarea lui Hristos se vedeau în chipul vulturului. Cele patru roți cu mulți ochi și în care se vedeau și alte roți, închipuiau cele patru părți ale lumii, care are într-însa diferite popoare, la care, ajungînd propovăduirea Apostolilor, a deschis ochii minții la multe popoare, spre cunoștința și vederea lui Dumnezeu. Focul ce se vedea umblînd în mijlocul descoperirii, strălucind mult împrejur, însemna mărirea cea neapropiată a slavei lui Dumnezeu. Deci și alte taine duhovnicești se închipuiau într-acea minunată și înfricoșată vedenie, pe care văzînd-o Sfîntul Iezechiel, de spaimă a căzut cu fața la pămînt. El a auzit un glas de sus, de asemănare omenească, care ședea pe scaun, zicînd către dînsul: "Fiul omului, șezi pe picioarele tale, ca să vorbesc cu tine!" Atunci a venit la dînsul o putere nevăzută care l-a ridicat de la pămînt și l-a pus pe picioare.

Proorocul stînd cu cutremur înaintea slavei Domnului, care i s-a arătat, Domnul a zis către dînsul: "Fiul omului, te trimit pe tine în casa lui Israil, la poporul cel care M-a amărît și încă Mă amărăște pe Mine. Ei singuri și părinții lor s-au lepădat de Mine pînă în ziua de astăzi și sînt mîndri și împietriți la inimă; de aceea te trimit pe tine la dînșii ca să le spui cuvintele Mele și să nu te temi de ei, chiar de se vor răi asupra ta și te vor înconjura ca niște scorpii".

Acestea grăindu-le Domnul, Iezechiel a văzut o mînă întinsă către dînsul și într-însa o hîrtie strînsă; apoi mîna aceea a desfăcut înaintea lui hîrtia și într-însa era scris: *Tînguire, jale și amar!* Domnul a zis către dînsul: *Fiul omului, mănîncă hîrtia aceasta și mergi de spune fiilor lui Israil, cele ce-ți poruncesc Eu ție*. După aceea, Iezechiel, deschizînd gura, a mîncat hîrtia aceea și din ceasul acela s-a umplut de proorocescul dar și duh. După ce a dispărut din ochii lui acea vedenie, a auzit un glas ca de la popor mult, grăind: *Bine este cuvîntată slava Domnului de la locul Lui!* Zgomotul aripilor de la jivinile care zburau și al roților care mergeau, se asemăna cu un zgomot de cutremur mare; astfel acea înfricoșată căruță a slavei lui Dumnezeu s-a dus în înălțime dinaintea lui și așa s-a sfîrșit vedenia aceea.

După aceasta, proorocul, tăcînd șapte zile, se gîndea întru el la cele văzute și auzite. Deci, a auzit iarăși cuvîntul Domnului, zicîndu-i: *Fiul omului! Iată, te-am pus străjer casei lui Israil; vei asculta cuvîntul ce-Mi va ieși din gură și-l vei vesti ca din partea Mea. De voi zice celui rău: Vei muri! Și tu nu-l vei înștiința, nici nu-i vei grăi, pentru a abate pe cel rău de la calea lui cea rea, ca să trăiască, cel rău va pieri în nelegiurea sa și Eu voi cere sîngele lui din mîna ta. Iar dacă tu vei înștiința pe cel rău și el nu se va întoarce de la răutatea lui și de la calea sa cea rea, acela va pieri de păcatul său, iar tu îți vei mîntui sufletul tău!*

După aceasta Iezechil a fost scos de Duhul la un cîmp și iarăși a văzut slava Domnului ca și întîi. Atunci i s-a poruncit să se închidă în casa sa și să petreacă în tăcere pînă la o vreme, cînd Domnul îi va porunci ca să-și deschidă gura și să propovăduiască cuvintele lui Dumnezeu. Apoi i s-a descoperit lui în tăcere, ceea ce avea să se întîmple după puțini ani; adică prădarea și dărîmarea Ierusalimului de către haldei, pe care nu numai cu cuvîntul să le-o spună poporului, dar și cu fapta să le-o închipuiască.

Lui i s-a mai poruncit de Domnul să-și radă capul și barba și în trei părți, desprinzînd perii, cu măsură să-i împartă; o parte să o ardă cu foc în mijlocul

cetății, altă parte să-i taie cu sabia, iar cea de-a treia s-o risipească în văzduh, arătînd prin aceea, că Dumnezeu voiește ca pe popoarele lui Israil din Ierusalim și din toată Palestina, care nu voiau să se întoarcă la adevărata pocăință și nu se leapădă de la urîciunile idolești, are să le pedepsească în trei părți cu judecata Sa cea dreaptă; de aceea le-a despărțit, ca fiecare să-și ia partea sa de pedeapsă.

Deci, o parte de popor la înconjurarea Ierusalimului va muri de foame și de ciumă; cealaltă parte va cădea sub sabia haldeilor și a treia, prin toată lumea se va risipi. Deci, toate acestea s-au împlinit, fiindcă poporul evreiesc a mîniat foarte mult pe Dumnezeu. Pentru că în acea vreme, deși ei slujeau Dumnezeului Celui ceresc, Care a scos pe strămoșii lor din Egipt cu mînă tare și cu braț înalt, însă, deprinzîndu-se a se închina zeilor din zilele împăratului Solomon, nu se despărțeau de dînșii, fiind înșelați prin praznicele lor cele urîte. Deci, ei nu erau opriți de nimeni a face toate acele ospățuri necurate și toate cele de rușine fărădelegi, căci, împărații, domnii și judecătorii erau povățuitori spre păgînătate.

Evreii se închinau Dumnezeului ceresc, însă se țineau și de păgînătatea închinării de idoli și pe idoli îi puneau în dumnezeieștile biserici; și, unde mai înainte numai Unuia singur Dumnezeu i se aducea jertfă, după aceea aduceau și diavolilor jertfe necurate, lucru care era foarte neplăcut Domnului. El socotea poporul evreu ca pe o femeie desfrînată, care nu-și păzea credința bărbatului său cel adevărat, ci și cu alții păcătuia. Pentru aceasta, Domnul a zis mai pe urmă și în Evanghelie despre poporul iudaic: *Neam viclean și desfrînat!* Dumnezeu, și mai înainte, în proorocia lui Ieremia, a asemănat neamul acela cu o femeie preadesfrînată și pe acela îl îndemna spre pocăință multă vreme prin sfinții prooroci.

Dar, fiindcă nu se pocăiau, i-au dat haldeilor pentru a-i risipi desăvîrșit; iar pămîntul lor l-a lăsat în pustiire ca la 70 de ani. Dar atunci, deși Zorobabel,

după cei 70 de ani, a înnoit Ierusalimul și biserica, însă nu mai avea podoabele cele mai dinainte, bogățiile și slavele. Evreii cei eliberați din robia Babilonului, deși se mutaseră iar în pămîntul lor, însă nu se conduceau de împărații lor, ci erau sub jug străin și greu, slujind împăraților de altă limbă; întîi babilonienilor, apoi egiptenilor și după aceea romanilor, de la care au pierit desăvîrșit. Despre această risipire a Ierusalimului, singur Domnul a proorocit, zicînd: *Nu va rămîne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească*. Iar despre pustiirea cea mai înainte de haldei, Sfîntul Prooroc Iezechiel era înaintevestitor, ca și ceilalți prooroci.

Pe vremea Sfîntului Prooroc Iezechiel, care petrecea în robia Babilonului în pămîntul haldeilor, viețuia în Ierusalim și Sfîntul Ieremia. Amîndoi acești prooroci, deși erau depărtați cu mult unul de altul, însă prooroceau la fel despre pustiirea Ierusalimului și despre alte lucruri, care se arată în cărțile lor; pentru că Duhul lui Dumnezeu lucra deopotrivă în amîndoi proorocii. Astfel, se trimiteau în Babilon de către unii din Ierusalim cuvintele cele proorocești la frații cei robiți, iar de la Babilon se trimiteau la Ierusalim cuvintele lui Iezechiel.

Iezechiel mărturisea poporului său din Babilon că este adevărată proorocia lui Ieremia din Ierusalim, iar Ieremia dădea mărturisiri despre adevărata proorocie a lui Iezechiel. Însă acele proorocii nu se credeau de către iudeii cei răzvrătiți și puțini în credință, pentru că, abătîndu-se spre înșelăciunea închinării de idoli, puneau toată credința lor în proorocii cei mincinoși; iar pe sfinții prooroci, care cu Duhul lui Dumnezeu prooroceau adevărul, îi socotea mincinoși. Pentru aceea ierusalimitenii chinuiau pe Ieremia, iar pe Iezechiel, care era în robia Babilonului, îl munceau în legături, precum îi zisese Domnul înainte, grăindu-i: *S-au dat legături asupra ta și te vor lega cu ele*.

Sfîntul Iezechiel era atît de mare înaintevăzător, încît pe cele ce se făceau departe, le vedea ca pe cele ce erau înaintea ochilor. Pe cînd era în Babilon, vedea cele ce se făceau în Ierusalim și le spunea popoarelor care erau în robie

cu dînsul. Într-o vreme a fost răpit din Babilon de înger și dus în Ierusalim și a fost pus în biserica lui Solomon. Acolo a văzut pe idolii care stăteau înăuntru și afară, ca o urîciune a pustiirii la loc sfînt, și slujirile cele spurcate care li se făceau; pe oamenii cei mai mari ai lui Israil, aducînd tămîie idolilor; preoții întorcîndu-și fața de la scaunul lui Dumnezeu și închinîndu-se soarelui, și femeile care ședeau plîngînd lîngă Tamuza, ce se zice de elini Adonida sau necurata Afrodită, ucisă de un vier sălbatic și cinstită între zei de cei păgîni și de evreii cei răzvrătiți. Iar slava lui Dumnezeu o vedea după asemănarea celei văzute mai înainte la rîul Hovar, care, fiind mîniată, se sfătuia să iasă din biserică, lăsînd-o pustie. El a auzit pe Domnul grăind către dînsul: *Fiul omului, au doară mică este fărădelegea aceasta pe care o fac popoarele acestea, precum vezi? Ei au umplut pămîntul de necurății și s-au sfătuit să Mă întărîte și să Mă lepede. Deci, le voi face și izbîndire întru mînia Mea și nu-i va cruța ochiul Meu, nici îi va milui; și cînd vor striga cu glas mare spre urechile Mele nu-i voi auzi*.

Atunci s-a auzit glasul lui Dumnezeu, strigînd cu groază și cu frică către prooroc, zicînd astfel: *S-a apropiat izbîndirea și pieirea cetății; deci, să aibă fiecare în mîini arme de ucidere!* Domnul zicînd aceasta, au ieșit șase bărbați înfricoșați, înarmați cu săbiile trase, iar în mijlocul lor era un bărbat îmbrăcat în veșminte de in, avînd călimări și trestie de scris, și a zis Domnul către dînsul: *Treci prin mijlocul cetății Ierusalimului și fă semn în fruntea bărbaților și robilor Mei, care pătimesc durere în inimile lor, care suspină și plîng pentru fărădelegi în cetatea aceasta, și pe cei aleși ai mei îi vor feri de pedeapsă*.

Deci, s-a dus bărbatul acela îmbrăcat cu haine de in și a făcut semn pe fruntea acelor popoare, care cu adevărat slujeau adevăratului Dumnezeu. Semnul acela era o slovă grecească, care se chema "Tau" și care se asemăna cu cinstita Cruce. În urma bărbatului aceluia care străbătea cetatea cu cuviință preoțească și însemna pe robii lui Dumnezeu, au fost trimiși cei șase bărbați înfricoșați. Aceia închipuiau pe cei șase voievozi ai puterilor haldeiești și care

erau să vină cu Nabucodonosor, spre pierderea Ierusalimului. Domnul cel mîniat a grăit către cei șase bărbați: *Mergeți după el prin cetate și loviți! Să nu aveți nici o milă și ochiul vostru să fie necruțător! Nu cruțați, nici nu miluiți, nici pe bătrîni, nici pe tineri, nici pe femei, nici pe fecioare și nici pe prunci; ci ucideți pe toți, începînd de la preoții cei sfinți și de la bărbații cei mai mari; iar peste cei care este semnul Meu, de aceia să nu vă atingeți*.

Sfîntul prooroc a văzut uciși din amîndouă părțile, în răpirea aceea, toată rînduiala și vîrsta poporului Ierusalimului, precum era să se săvîrșească în faptă. Atunci a căzut cu fața la pămînt, înaintea Domnului, strigînd: *Amar, amar mie, Doamne, că voiești să pierzi rămășițele lui Israil, vărsînd mînia Ta peste Ierusalim!* După aceasta a văzut iar pe bărbatul acela cu haină de in, care, întorcîndu-se la Domnul, a zis: *Doamne, am făcut precum mi-ai poruncit*. Domnul i-a poruncit iar ca să ia cu pumnii cărbuni de foc din mijlocul roților heruvimilor și să-i verse peste tot Ierusalimul, ca acela nu numai de sabie, dar și de foc să se ardă de haldei. După răpirea și vedenia aceea, proorocul s-a aflat iar între haldei la locul său; iar cele văzute s-au împlinit îndată.

Sfîntul Iezechiel a proorocit și asupra popoarelor dimprejur, care au rîs de pedeapsa ce a venit asupra Ierusalimului de la Dumnezeu, adică asupra amonitenilor, a moabitenilor, a edomitenilor, a filistenilor, a idumeilor, a celor din Tir și Egipt, care era să vie asupra lor prin haldei, pentru că s-au bucurat de risipirea și pustiirea Ierusalimului. Împlinindu-se toate acestea, a proorocit mai pe urmă despre potolirea mîniei dumnezeiești, cea asupra evreilor, și de întoarcerea lor de la Babilon la moștenirea lor, de îngrădirea și înnoirea cetății și a bisericii; pentru că el a fost al doilea rînd răpit de mîna Domnului în pămîntul Iudeei.

Acum Ierusalimul fiind dărîmat și pustiit, el a văzut într-o descoperire, ce i s-a făcut acolo, locul Ierusalimului măsurîndu-se prin porunca lui Dumnezeu și zidindu-se cetatea și biserica Domnului și slava lui Dumnezeu umplînd biserica

sa, precum se scrie mai pe larg despre aceasta în prooroceasca lui carte. Sub toată acea vedenie se închipuia cu taină eliberarea noastră din robia vrăjmașului și rînduiala Bisericii lui Hristos, care era să fie prin arătarea în trup a Dumnezeului Celui născut din Preacurata Fecioară, pe care proorocul acesta a numit-o ușă încuiată și de nimeni deschisă, decît numai de Dumnezeu.

Lui i s-a descoperit de la Dumnezeu și despre învierea morților. El se vedea că era răpit de mîna lui Dumnezeu și pus în mijlocul unui cîmp, care era plin de multe oase de oameni. Acele oase toate, prin cuvîntul lui Dumnezeu, au primit carne și, venind asupra lor duhul, au înviat, s-au sculat pe picioarele lor și s-a făcut o adunare foarte mare și a zis Domnul: *Voi deschide mormintele voastre și vă voi scoate dintr-însele!*

Încă și despre multe alte taine dumnezeiești, care erau să vină în anii cei mai de pe urmă în arătata săvîrșire, s-au făcut descoperiri proorocului lui Dumnezeu. El le-a vestit pe toate mai înainte și le-a scris în cartea sa; iar cel ce voiește să le știe, să citească acolo. Iar noi, scurtînd cuvîntul, aceasta o vom pomeni despre dînsul, numai de la acei povestitori vrednici de credință, căci și dînsul a fost făcător de minuni ca și Moise și a fost despărțitor de ape. Căci, odată, adunîndu-se la dînsul lîngă rîul Hovar mult popor evreiesc, au năvălit asupra lor tîlharii haldeilor, iar el a făcut cu rugăciunea sa de s-a despărțit apa rîului și a dat calea uscată popoarelor celor prigonite, ca să scape în partea cealaltă. Popoarele evreiești au trecut pe uscat, iar haldeii, care au îndrăznit a alerga după dînșii pe aceeași cale, au fost acoperiți de apă și au pierit. Judecînd în Babilon seminția lui Dan și a lui Gad și văzîndu-i că nu cinsteau pe Domnul, ci prigoneau pe cei ce păzeau legea Lui, a trimis asupra locașurilor lor balauri și jivine, care mîncau pe copii și dobitoacele lor. Apoi, fiindu-i milă de rana cea aducătoare de moarte a acelora, a izgonit de la dînșii balaurii și jivinele cu rugăciunea.

Într-o vreme de foamete a înmulțit popoarelor hrană îndestulată, cu rugăciunile sale către Dumnezeu, și pe cei slăbiți de foame pînă la moarte, i-a întors la viață de la porțile morții. După aceea, el s-a sfîrșit cu sfîrșit mucenicesc; căci, văzînd pe poporul său, care era cu dînsul în robie, că se împărtășea la slujirea idolilor cu haldeii și se obișnuise la toate lucrurile cele necurate ale acelora, îi mustra și-i îndemna să înceteze cu acele fărădelegi, îngrozindu-i cu mînia lui Dumnezeu. De aceea, mai-marele evreilor, care se dăduse la păgînătatea haldeiască, umplîndu-se de mînie, l-a ucis pe el, rupîndu-l cu caii.

Iar trupul lui cel rupt, adunîndu-l popoarele, l-au îngropat în satul Maur, în mormîntul lui Sim și al lui Apfaxis, strămoșii lui Avraam. Acolo se adunau la mormîntul lui mulțime de popoare evreiești, unde săvîrșeau rugăciunile lor către Domnul Savaot, Căruia se cuvine slava, în vecii vecilor. Amin.

Cuviosul Simeon cel nebun pentru Hristos și Sfîntul Ioan Pustnicul (21 iulie)

Viețile Sfinților pe luna iulie

Pe vremea dreptcredinciosului împărat Iustinian, popoarele iubitoare de Hristos venind în Sfînta Cetate a Ierusalimului, la praznicul înălțării cinstitei și de viață făcătoarei Cruci a Domnului, doi tineri, după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, au plecat din Siria la Ierusalim, să se închine cinstitului lemn al Sfintei Cruci. Numele unuia era Ioan, iar al celuilalt Simeon, fiind amîndoi de neam bun și bogați. Ioan era în vîrstă de 24 de ani și, avînd femeie tînără, petrecea lîngă tatăl său cel îmbătrînit, deoarece maica lui murise. Simeon era neînsurat, avea o maică văduvă și bătrînă, în vîrstă de 80 de ani. Amîndoi acești tineri se

întovărăşiseră între dînşii cu dragostea lui Hristos, ca unii ce erau din aceeaşi ţară şi au petrecut în Ierusalim multe zile, cercetînd împreună sfintele locuri şi închinîndu-se. Pe cînd se întorceau ei într-ale lor, s-au pogorît în valea Ierihonului şi, mergînd pe sub munte, au trecut pe lîngă cetate.

Văzînd ei mînăstirile dimprejurul sfîntului Iordan, Ioan a zis către Simeon: "Ştii oare cine vieţuieşte în acele locaşuri?" Simeon a zis: "Cine vieţuieşte întrînsele?" Ioan a răspuns: "Acolo vieţuiesc îngerii lui Dumnezeu". Simeon, minunîndu-se şi suspinînd, a zis: "Putem oare să-i vedem?" Ioan a zis: "De vom vrea să primim o viaţă ca a lor, apoi cu adevărat ne vom îndulci de vederea feţei şi de vorbele lor". Deci, ei şedeau în cale amîndoi călări. Apoi, descălecînd de pe cai, i-au dat slugilor lor, zicînd: "Mergeţi încet înaintea noastră". Slugile mergeau înainte cu caii, iar ei, urmînd de departe, vorbeau cum ar putea să-şi mîntuiască sufletele lor. Mergînd încetişor, au ajuns la o răspîntie, de unde era o cale care ducea către locul unde li se cădea să meargă, iar altă cale mergea spre Iordan, de unde se vedeau acele mînăstiri. Ioan a zis către Simeon, arătînd cu degetul calea ce duce spre Iordan: "Aceasta este calea care duce la viaţă!" Iar spre calea ce era spre Siria, a zis: "Aceasta este calea ce duce la moarte! Deci, să stăm, frate, la această răspîntie şi să ne rugăm lui Dumnezeu, ca să ne povăţuiască pe care cale să mergem".

Plecîndu-şi ei genunchii, au început a se ruga Domnului cu căldură, zicînd: "Doamne, Dumnezeule, Cel ce voieşti să se mîntuiască toată lumea, arată voia Ta robilor Tăi şi ne îndreptează calea pe care vom merge". Rugîndu-se din destul, au aruncat sorţi şi a căzut soarta ca să meargă pe calea ce ducea la Iordan. Atunci ei s-au umplut de mare bucurie duhovnicească şi cu smerenie au mulţumit lui Dumnezeu. Deci şi-au uitat părinţii, unul pe tată şi femeie, iar altul pe maica sa şi, defăimîndu-şi averile, au socotit întru nimic toate cele frumoase şi dulci ale acestei lumi.

Cuprinzîndu-se în brațe unul cu altul și sărutîndu-se cu sărutare sfîntă, au pornit pe calea ce duce spre Iordan și pe care cu adevărat au ajuns la viața veșnică. Ei alergau cu bucurie la Mormîntul lui Hristos cel primitor de viață, ca Petru și Ioan, întărindu-se și îndemnîndu-se unul pe altul. Pentru că Ioan se temea ca Simeon, de dorința mamei lui cea bătrînă, să nu se întoarcă de la scopul cel bun. Iar Simeon, de asemenea, se temea de Ioan ca nu cumva, dragostea femeii cu care se însoțise de curînd, să-l distragă de la acelea ce le erau puse înainte, ca magnetul pe fier.

Drept aceea își întindeau unul către altul cuvinte duhovnicești, învățătoare și mîntuitoare. Ioan zicea către Simeon: "Iubite frate, nu te lenevi, nici nu slăbi, căci nădăjduiesc spre Domnul că Acela în ziua de azi iarăși ne-a născut pe noi. Și ce folos poate să ne fie nouă din deșertăciunile lumești? Și ce ajutor vom afla din bogății în ziua judecății? Oare nu ne vom vătăma mai mult? Asemenea și tinerețile și frumusețile noastre cele trupești, oare pururea le vom petrece? Nu se vor schimba oare în bătrînețe? Oare nu ne va ajunge moartea? Noi nu sîntem înștiințați că vom ajunge la bătrî-nețe, pentru că și cei tineri mor, neașteptînd moartea". Simeon a grăit iarăși către Ioan: "Eu, frate, n-am nici tată, nici frați, nici surori, decît numai pe o singură mamă, care m-a născut și care acum a îmbătrînit. Pe mine nu mă doare inima atît de dînsa, dar mă întrebam în inima mea pentru tine, ca să nu te abați din această cale bună, din pricina dorinței femeii tale cea frumoasă și iubită, cu care te-ai unit de curînd prin nuntă". Astfel vorbeau ei între dînșii pe cînd călătoreau.

Ei s-au rugat lui Dumnezeu și pentru aceasta, ca să le în-științeze voia Sa, în care anume mînăstire să se tundă în călugărie. Și și-au pus un semn ca acesta: în care mînăstire vor afla porțile deschise, în aceea le poruncește Dumnezeu să intre. Deci s-a întîmplat de au mers la mînăstirea Cuviosului Gherasim, în care era egumen un bărbat insuflat de Dumnezeu, cu numele Nicon. Aceluia i s-a vestit mai întîi de la Dumnezeu de venirea acestor doi tineri aprinși de dumnezeiasca dragoste. Pentru că Nicon a văzut pe Domnul într-

acea zi, în vedenia visului, zicînd către el: "Scoală și deschide ușile ogrăzii, ca să intre aici oile Mele".

Egumenul, deșteptîndu-se, a mers și a deschis porțile mînăstirii și ședea acolo, așteptînd venirea oilor lui Hristos. Apropiindu-se Ioan și Simeon de mînăstirea lui și văzînd porțile deschise și pe stareț șezînd în poartă, s-au bucurat cu bucurie mare. Deci, Ioan a zis către Simeon: "Bun este acest semn, frate, că mînăstirea este deschisă și portarul șade ca și cum ea așteaptă venirea noastră. Venind ei la poartă, egumenul s-a sculat și le-a zis: "Bine ați venit, mielușeii lui Hristos". Și, primindu-i cu dragoste, i-a dus în mînăstire și i-a ospătat cu trupească și duhovnicească hrană și i-a odihnit în noaptea aceea ca pe niște străini.

A doua zi le-a zis: "Frumoasă și plăcută este lui Dumnezeu dragostea voastră, pe care într-un suflet o aveți către Dînsul. Însă trebuie ca și voi să o păziți cu dinadinsul, ca nu cumva să o stingă în voi vrăjmașul mîntuirii voastre. Bună este alergarea voastră, însă sînteți datori să nu slăbiți în alergare, pînă ce veți ajunge cununile. Bun este scopul vostru, însă nu fiți fără de grijă, ca să nu se răcească căldura cea duhovnicească, care este acum în inimile voastre. Bine este a cinsti mai mult pe cele veșnice, decît pe cele vremelnice. Bine este a sluji și părinților celor după trup, dar fără de asemănare este mai bine a plăcea Părintelui celui ceresc. Buni sînt frații cei după trup, dar cei duhovnicești sînt mai folositori. Buni sînt prietenii pe care îi aveți în lume, dar mai bine este a cîștiga prieteni pe sfinții plăcuți lui Dumnezeu. Buni sînt apărătorii și mijlocitorii pe care îi aveți către boieri, dar nu sînt așa cum sînt îngerii cei ce mijlocesc pentru noi către Dumnezeu. Bine este a face milostenie săracilor pentru Dumnezeu, dar nici o jertfă nu este atît de bine primită lui Dumnezeu, precum este jertfirea sufletului și a voii pentru Domnul. Dulce este sațiul vieții acesteia, dar nu este întocmai cu sațiul Raiului. Frumoasă este bogăția și iubită de toți oamenii, dar nu este asemenea cu acele vistierii, pe care ochiul nu le-a văzut, urechea nu le-a auzit și la inima omului nu s-au suit. Bine este a ostăși cineva

împăratului celui pămîntesc, dar de puțină vreme și cu multă primejdie se face acea ostășire; iar a se face cineva ostaș Împăratului ceresc, este a dănțui peste toată puterea cea potrivnică".

Acestea și cele asemenea cu acestea grăind către ei cuviosul egumen și văzînd lacrimile ce ieșeau din ochii lor, a zis către Simeon: "Nu dori, nici nu plînge pentru căruntețile stăpînei maicii tale, căci pentru ostenelile tale, Dumnezeu poate mai bine să o mîngîie, decît dacă ai fi tu lîngă ea. Și chiar dacă nu vei fi departe de dînsa n-ai putea ști dacă tu o vei îngropa pe ea sau ea, pe tine și ai fi murit fără de plăcerea lui Dumnezeu, neavînd ceva ca să te poată izbăvi de răutățile cele ce vor să fie după moarte. Căci nici lacrimile cele de maică, nici dragostea cea de tată, nici bogăția, nici slava, nici însoțirea femeii și nici iubirea fiilor nu pot să roage pe Judecătorul cel înfricoșat, fără numai viața cea îmbunătățită, nevoințele și ostenelile suferite pentru Dumnezeu".

Apoi, întorcîndu-se către Ioan, i-a zis: "O, fiule, să nu-ți aducă vrăjmașul niște gînduri ca acestea și să-ți zică în mintea ta: "Cine afară de mine va sprijini și va hrăni bătrînețile tatălui meu? Cine va potoli tînguirea soției mele? Pentru că de i-ați lăsat pe dînșii să slujească altui dumnezeu, iar voi v-ați fi dus la altul, cu dreptate v-ați fi îngrijit de dînșii; dar deoarece unul și același este Dumnezeu, Căruia ați încredințat pe părinții voștri și pentru a Cărui dragoste i-ați lăsat pe ei, fiți încredințați că El singur se va îngriji de dînșii. Încă și la aceasta să vă mai gîndiți, că pe cînd erați în lume și slujeați Domnului cu cinste, bunătatea Domnului se îngrijea de voi și vă umplea casele voastre de toate bunătățile, cu atît mai vîrtos acum se va îngriji de casele voastre, fiindcă ați venit ca să-i slujiți Lui cu toată inima, vrînd să-I placeți și mai bine. Fiilor, aduceți-vă aminte de cuvîntul Domnului, cînd a zis către cel ce a vrut să meargă în urma Lui: *Doamne, poruncește-mi ca mai întîi să merg să îngrop pe tatăl meu.* Iar Domnul i-a grăit: *Lasă pe cei morți să-și îngroape morții lor, iar tu vino după Mine.*

Deci și voi, cu voie neschimbată și cu inimă neîndoită, să alergați în urma lui Hristos. Că de v-ar fi chemat pe voi un împărat pămîntesc și vremelnic, vrînd să vă facă în palatele lor postelnici sau sfetnici, oare n-ați fi lăsat casele voastre și n-ați fi mers cu sîrguință la împărat, să stați înaintea lui cu slavă și cinste și să vă îndulciți de vederea feței lui? Desigur, aceasta ați fi făcut-o pentru puțină vreme, în care el ar fi voit să vă cinstească pe voi înaintea boierilor săi". Iar Ioan și Simeon i-au zis: "Adevărat, așa este, părinte!"

Atunci cuviosul egumen a grăit către dînșii: "Sîntem datori ca și cu mai multă sîrguință și osîrdie să alergăm la chemarea Împăratului ceresc, Cel ce ne cheamă la cinstea aceea, căreia nici o altă înaltă cinste lumească nu poate să se împotrivească sau să se asemene. De aceea sîntem datori a asculta pe Dumnezeu, Cel ce ne cheamă pe noi la Dînsul, aducîndu-ne aminte de dragostea Sa cea către noi, pentru care chiar pe Fiul Său Unul născut nu L-a cruțat, ci L-a dat pentru noi morții, ca să ne facă pe noi fii ai Săi. Și chiar de am vărsa tot sîngele nostru pentru aceasta, nimic vrednic n-am răsplăti pentru bunătatea și dragostea Lui arătată spre noi; pentru că sîngele robilor nu este asemenea cu sîngele împărătesc".

Cuviosul Nicon, bărbatul cel insuflat de Dumnezeu, grăind aceste cuvinte către tinerii mireni, cu toate că cunoștea osîrdia lor cea curată către Domnul, îi sfătuia să nu primească îndată chipul monahicesc, ci să mai aștepte cîtăva vreme, pînă ce singuri pe dînșii se vor ispiti, adică de vor putea suferi greutatea nevoinței monahicești, știindu-i crescuți cu hrană dulce și îmbrăcați în haine moi. Dar ei, căzînd la picioarele lui, îl rugau cu lacrimi să-i tundă și să-i îmbrace în schima monahală.

După aceasta, starețul, vrînd să-i ispitească pe ei, a luat la o parte pe Ioan și i-a zis lui: "Acum eu am sfătuit pe prietenul tău, ca pînă la anul să mai petreacă în chipul mirenesc". Atunci Ioan a răspuns: "De voiește el, petreacă cum voiește; dar eu nu pot suferi atîta vreme pînă la tundere; de aceea, mă rog,

părinte, ca îndată să săvîrșești asupra mea, ceea ce dorește sufletul meu". Simeon, văzîndu-i pe ei vorbind de o parte, a zis către stareț: "Nu pierde vremea, părinte, ascultînd cuvintele lui Ioan. Pentru că se cutre-mură inima mea pentru dînsul, ca să nu tînjească pentru soția sa cea bogată și atît de frumoasă, cu care s-a însoțit anul acesta și nu cumva pentru aceasta să nu cadă din dragostea lui Dumnezeu".

Atunci Ioan a grăit cu lacrimi către stareț, pentru că era foarte plecat spre lacrimi: "Rogu-mă ție, părinte, ca îndată să ne călugărești pe noi, pentru ca să nu pierdem pe iubitul meu frate, care are o maică ce îl iubește foarte mult și care nu poate trăi fără de vederea feței lui. Deci, mă tem pentru dînsul, ca nu cumva, aducîndu-și aminte de dragostea maicii sale, să se lipsească de dragostea lui Dumnezeu. De aceea, nu voi înceta de a mă îngriji, pînă ce nu îl voi vedea pe el călugărit". Atunci starețul, văzînd grija cea mare ce o aveau unul pentru altul și fiind încredințat că Dumnezeu nu rușinează, nici trece cu vederea pe cei ce aleargă la Dînsul din tot sufletul și cu credință neîndoită, i-a dus pe ei în biserică și, tunzîndu-i, i-a îmbrăcat în chipul celor noi începători. Pe cînd se săvîrșea călugăria lor, Ioan plîngea foarte tare, iar Simeon în taină îl îmboldea pe el, poruncindu-i să tacă, fiindcă i se părea că plînge după tată și după femeia sa, dar acela plîngea și vărsa lacrimi din căldura și dragostea inimii sale ce o avea către Dumnezeu.

După tundere și după săvîrșirea Sfintei Liturghii, egumenul iarăși a ținut multă vreme cuvînt de învățătură către dînșii, deoarece el, avînd duh văzător, a înțeles că nu vor petrece mult în mînăstirea lui, chemîndu-i Dumnezeu pe dînșii la cea mai desăvîrșită viață. Deci, ziua aceea fiind sîmbătă, egumenul voia ca a doua zi, Duminică, să pună desăvîrșit pe dînșii haina cea călugărească a chipului îngeresc. Însă unii din frați grăiau către Ioan și Simeon: "Fericiți sînteți voi, că mîine dimineață aveți să vă nașteți din nou și să fiți curați, născuți ca din pîntecele maicii voastre și vă veți curăți de păcatele voastre, ca și cum într-acea zi ați fi primit botezul".

Dar ei, neînțelegînd cele ce li se grăiau, se minunau și se spăimîntau; și, alergînd la sfîntul egumen în seara sîmbetei, îl rugau pe el, zicînd: "Nu ne boteza pe noi, părinte, că sîntem creștini și fii de părinți creștini, curățiți deja prin baia Sfîntului Botez". Dar egumenul, nepricepînd nimic din cuvintele lor, a zis către dînșii: "Cine voiește să vă boteze pe voi, fiilor?" Ei au zis: "Am auzit de la părinți că mîine de dimineață avem să ne botezăm". Egumenul, înțelegînd ceea ce li s-a vorbit lor de frați despre sfîntul și îngerescul chip, a zis către dînșii: "Bine v-au spus părinții pentru că mîine de dimineață voim să vă îmbrăcăm pe voi în rînduiala cea desăvîrșită a chipului cel îngeresc, care, ca un al doilea botez, vă va curăți de toate păcatele făcute în lume".

Dar Ioan și Simeon nu știau ce este rînduiala cea desăvîrșită a chipului îngeresc. Deci, egumenul a poruncit să cheme un frate, pe care, cu o Duminică înainte, îl îmbrăcase în rînduiala cea desăvîrșită; și fiindcă fratelui acela nu i se împlinise șapte zile, purta încă toată îmbrăcămintea rînduielii celei sfinte, după așezămîntul mînăstiresc. Venind fratele acela, l-a rugat pe el ca îndată și în același timp, fiind seară, să-i îmbrace și pe ei într-un chip ca acela. Pentru că ziceau ei: "Nu știm de vom mai trăi peste această noapte și de vom ajunge ziua de mîine; căci ne temem să nu ne ducem din viața aceasta, neavînd o cunună ca aceasta, o slavă și o bucurie, precum vedem la fratele acesta".

Egumenul, înțelegînd că ei văd o vedenie, a trimis pe fratele cel chemat, la chilia sa. Atunci Ioan și Simeon au zis către egumen: "Părinte, îndată să ne faci și pe noi astfel, precum este fratele acela; căci cu adevărat pe nici unul n-am văzut în mînăstirea ta, să fie într-o cinste ca aceasta, în care este fratele acela". Egumenul i-a întrebat: "Ce ați văzut, fiilor, la acel frate?" Ei i-au răspuns: "Am văzut împrejurul capului lui o cunună luminoasă și oarecare fețe cu podoabă sfîntă înconjurîndu-l cu lumînări, care cîntau cu plăcere". Egumenul s-a minunat de atîta curățenie sufletească a lor și a zis către dînșii: "Mîine de dimineață, cu darul Duhului Sfînt, și voi veți primi aceeași cunună și slavă în rînduiala cea sfîntă".

Sosind ziua Duminicii, egumenul a săvîrșit acel sfînt chip asupra lor și amîndoi vedeau unul la altul strălucind cunună deasupra capului, iar noaptea își vedeau fața unul altuia ca ziua. Sufletele lor s-au umplut de atîta bucurie, încît nu doreau să guste nici hrană și nici băutură. După primirea rînduielii celei desăvîrșite, trecînd două zile, li s-a întîmplat de au văzut pe fratele cel de mai înainte, îmbrăcat în haină de păr și făcînd slujba mînăstirii, dar n-au văzut deasupra lui slava și cununa dintîi; deci, se minunau pentru aceea.

Simeon a zis către Ioan: "Să mă crezi, frate, că după săvîrșirea celor șapte zile și noi nu vom mai vedea unul deasupra altuia cununa și strălucirea cea frumoasă, precum vedem acum". Ioan a zis: "Dar ce voiești, frate, ca să-ți fie?" Simeon a zis: "Voiesc să mă asculți pe mine, ca, precum am fugit din lume, tot așa să fugim și de aici și să ieșim în viața pustnicească și liniștită. Pentru că, de cînd cinstitul egumen ne-a îmbrăcat pe noi în acest chip, s-a aprins inima mea cu o minunată dorire; iar sufletul nu voiește să vadă, nici să vorbească, nici să audă ceva de la cineva, ci dorește să petreacă cu totul depărtat de toți". Ioan a zis: "Dar ce vom mînca în pustie?" Simeon a zis: "Ce mănîncă și ceilalți viețuitori ai pustiei, despre care am auzit ieri din gura egumenului, care ne învăța pe noi. Cel ce îi hrănește pe aceia, tot Acela ne va hrăni și pe noi. Deci, mi se pare că egumenul, vrînd ca și noi să ne alegem viața pustnicească, ne-a vorbit mult despre cei care petrec în pustie".

Ioan a zis: "Dar încă nu am învățat cîntarea de psalmi, după rînduiala mînăstirii". Simeon a răspuns: "Cel ce a mîntuit pe cei ce i-au plăcut mai înainte de David, Acela ne va mîntui și pe noi! Și, precum pe David care păștea oile în pustie, l-a învățat a alcătui psalmi, tot așa ne va învăța și pe noi! Deci, ascultă-mă pe mine, frate, precum împreună ne-am dat lui Dumnezeu, tot așa împreună să-i slujim Lui". Ioan a zis: "Vom face precum voiești; dar cum vom ieși din mînăstire, de vreme ce porțile se închid noaptea?" Simeon a zis: "Cel ce ne-a deschis nouă ziua, tot Acela ne va deschide și noaptea!"

Astfel, alcătuind și întărind sfatul între ei și apropiindu-se noaptea, egumenul a văzut în vis pe un bărbat cu sfîntă podoabă, deschizînd porțile mînăstirii și zicînd: "Oile lui Hristos, ieșiți la pășunea voastră!" Deci, deșteptîndu-se îndată, a alergat la poartă și a găsit-o deschisă. Socotind el că Simeon și Ioan au ieșit acum, ședea îngrijorat suspinînd și zicînd: "N-am fost vrednic eu, păcătosul, ca să primesc rugăciunile părinților mei; căci ei mi-au fost mie părinți și învățători, iar nu eu lor. O, cîte pietre scumpe - precum zice Scriptura - necunoscîndu-se, se tăvălesc pe pămînt, văzute de mulți, dar necunoscute de mulți!"

Acestea zicînd în sine egumenul și întorcîndu-se, iată, robii lui Hristos mergeau de la chilie spre poartă, ca să iasă din mînăstire. Egumenul a văzut că mergeau înaintea lor niște tineri preafrumoși, cu făclii luminoase. Dar Ioan și Simeon nu vedeau pe acei tineri. Ei, văzînd porțile deschise, s-au bucurat foarte mult că nu s-au lipsit de nădejdea lor. Dar cînd au văzut lîngă poartă pe stareț, s-au temut și voiau să se întoarcă, pentru că nu știau că este egumenul. Iar el i-a chemat, zicîndu-le: "Nu vă temeți, fiilor; veniți în numele Domnului!" Ei, cunoscînd că este egumenul, mai mult s-au bucurat și au cunoscut că Dumnezeu, Care i-a descoperit venirea lor, i-a arătat și plecarea lor.

Deci, închinîndu-se starețului, au zis: "Îți mulțumim, părinte, și nu știm ce fel de mulțumire vom da lui Dumnezeu și cinstitului tău cap. Care din noi nădăjduia să se învrednicească de niște daruri ca acestea? Care împărat putea să ne cinstească pe noi cu o rînduială ca aceasta? Ce visterie putea să ne îmbogățească pe noi atît de mult? Ce baie putea să ne curețe sufletele noastre? Care părinți ar fi putut să ne iubească și să ne mîntuiască pe noi ca tine, cinstite părinte? Tu ne ești nouă ca un tată și maică, după Hristos. Tu ne ești stăpîn, păstor și povățuitor, care ne duce de mînă. Prin tine am cîștigat visteria cea nefurată și am aflat mărgăritarul mîntuirii cel fără de preț. Știm cu adevărat puterea botezului celui de-al doilea, precum ne-au spus nouă părinții. Pentru aceea ne rugăm fericirii tale, părinte, să faci rugăciune pentru noi și să ne lași pe noi, robii tăi, să plecăm unde ne va povățui Dumnezeu. Căci Aceluia

am dorit a-I sluji cu tot sufletul. Adu-ți aminte, părinte, de oile tale pe care le-ai adus lui Hristos spre jertfă". Acestea le-au grăit ei cu multe lacrimi. Dar și egumenul plîngea de bucurie duhovnicească, văzînd atîta dorință către Dumnezeu din partea lor.

După aceasta, el, punînd pe Simeon de-a dreapta, iar pe Ioan de-a stînga și ridicîndu-și mîinile spre cer, a început a se ruga astfel: "Dumnezeule cel drept și slăvit, Dumnezeule cel mare și tare, Dumnezeule cel mai înainte de veci și veșnic, ascultă-mă pe mine, păcătosul, în ceasul acesta. Ascultă-mă, Doamne, Cel ce Te-ai făgăduit să asculți pe toți cei ce îți slujesc Ție cu adevărat; îndreaptă pașii acestor robi ai Tăi și povățuiește picioarele lor în calea păcii. Fii ajutător acestor tineri fără de răutate și păzește-i ca pe niște porumbei. Ceartă duhurile cele necurate, ca să nu se apropie de acești prunci ai Tăi, ci să fugă departe de la fața lor. Apucă armă și pavăză și te scoală în ajutorul lor. Ridică sabie și îi apără pe ei împotriva celor ce-i gonesc. Zi fiecărui suflet: *Mîntuirea ta sînt Eu!* Fă, ca să fugă din gîndurile lor toată nerăbdarea și spaima, mîndria și părerea de sine și toată răutatea să piară din mintea lor. Fă să se stingă toată aprinderea trupului, care se face din diavolească ispitire. Fă să se sfințească trupul și sufletul lor, iar duhul să se lumineze cu lumina darului Tău, ca să ajungă ei bărbați desăvîrșiți prin creșterea cea duhovnicească. Fă să se învrednicească de partea plăcuților Tăi, să Te laude cu sfinții îngeri și totdeauna să se închine Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, Unui Dumnezeu în Treime, în veci. Amin".

Apoi, întorcîndu-se spre robii lui Hristos, le-a zis cu lacrimi: "O, bunii mei fii, Dumnezeu, pe Care L-ați ales și la Care ați alergat, să trimită îngerul Său înaintea feței voastre, ca să se facă fără frică calea înaintea picioarelor voastre și să meargă înaintea voastră, izbăvindu-vă de toate puterile cele potrivnice, precum a izbăvit pe Iacov de Lavan și de Isav și pe Daniil din gura leilor". Apoi, cuprinzîndu-i în brațele sale, grăia către Dumnezeu: "Dumnezeule, mîntuiește pe cei ce Te-au iubit cu toată inima, că drept ești, Doamne. Nu lăsa pe cei ce

au lăsat toate cele deșarte pentru Tine". Apoi a mai zis către dînșii: "Fiilor, păziți-vă, că mergeți la înfricoșat și nevăzut război, dar nu vă temeți, că Dumnezeu este puternic să nu dea asupra voastră ispite mai presus de măsura voastră. Nevoiți-vă, fiilor, ca să nu vă biruiască vrăjmașul. Stați cu vitejie, avînd ca pavăză sfînta rînduială monahicească a chipului îngeresc. Aduceți-vă aminte de Cel ce a zis: *Oricine punînd mîna pe plug și căutînd înapoi, nu este îndreptat întru împărăția lui Dumnezeu.* Să nu fiți leneși sau trîndavi, începînd această cale a Domnului, ca nu și vouă să vi se împlinească pilda despre cel ce a început a zidi turn și nu l-a putut săvîrși. Deci, îmbărbătați-vă, o, fiilor, știind că mic este războiul, dar mare este cununa; de puțină vreme este osteneala, dar veșnică va fi odihna".

Îndeletnicindu-se ei în niște vorbiri ca acestea, sosise ceasul ca să toace de Utrenie și era vremea să iasă din porțile mînăstirii. Simeon, ducînd pe egumen deosebit, i-a zis: "Părinte, mă rog ție, fă rugăciune cu dinadinsul către Dumnezeu pentru fratele meu, Ioan, ca să i se șteargă din minte pomenirea soției lui; ca nu cumva să mă lase întru ispitele vrăjmașului, căci mă voi topi de jale pentru despărțirea lui. Roagă încă pe Dumnezeu și pentru tatăl lui, care l-a născut, ca să nu se mîhnească pentru fiul care l-a părăsit". Asemenea și Ioan, luînd deosebit pe stareț, i-a zis: "Părinte, să nu uiți în sfintele tale rugăciuni pe fratele meu, Simeon, ca să nu fugă de la mine la maica sa, atrăgîndu-se spre dînsa din dragoste, căci astfel ne vom afla în furtună, pătimind înecare". Starețul s-a minunat de o dragoste ca aceea, ce era între dînșii și, făgăduind că se va ruga pentru dînșii, i-a binecuvîntat, îngrădindu-i cu semnul Sfintei Cruci și i-a liberat cu pace.

Ioan și Simeon, robii lui Hristos, ducîndu-se de la cuviosul egumen, grăiau: "Dumnezeule, pentru rugăciunile robului Tău și a părintelui nostru Nicon, du-ne singur unde este voia Ta, că sîntem străini și nu știm nici locul, nici țara unde ne vom duce; ci, venind la Tine, ne-am dat în această pustie adîncă spre moarte". Apoi Ioan a zis către Simeon: "Frate, ce vom face acum? În ce parte

ne vom duce?" Simeon a răspuns: "Să mergem spre dreapta, că toate cele ce sînt spre dreapta sînt bune". Deci, au mers spre partea dreaptă. Aceea a fost cu purtarea de grijă a lui Dumnezeu, care nu lasă pe robii Săi.

Mergînd ei din destul, s-au apropiat de Marea Moartă și au aflat aproape de mare și de rîul Iordan, unde intra în mare, un loc frumos și o chilie, în care petrecuse un stareț oarecare, viețuitor în pustie, și care se mutase către Domnul cu cîteva zile mai înainte de sosirea lor. Acolo erau și puține vase și grădină care avea verdețuri sădite, cu care se hrănea răposatul stareț. Robii lui Hristos, văzînd aceea, s-au veselit foarte mult, ca și cum ar fi aflat cineva o vistierie bogată. Ei au mulțumit lui Dumnezeu și, sălășluindu-se acolo, au început a viețui. Dar nu după multă vreme diavolul, vrăjmașul sufletelor noastre, nesuferind viața cea plăcută lui Dumnezeu a robilor lui Hristos, a început a se lupta împotriva lor. Căci acela a adus aminte lui Ioan de femeie și de tată, iar lui Simeon de dragostea maicii sale. Ei, dacă s-au văzut unul pe altul mîhniți, îndată au grăit unul către altul: "Stai, frate, să ne rugăm împreună Stăpînului nostru Iisus Hristos, ca să ne păzească de meșteșugirile vrăjmașului, cu rugăciunile Sfîntului Nicon, starețul nostru".

Rugîndu-se ei, ajutorul lui Dumnezeu a venit degrabă, căci s-a gonit de la dînșii asuprelile potrivnicului. Uneori, ispititorul le aducea pofta de mîncare de carne și de băutură de vin. Alteori le arăta în vis pe părinți și pe rudenii, unii plîngînd pentru dînșii, iar alții ospătîndu-se. Uneori îi arunca la trîndăvie și în lenevire, iar alteori voia să-i înspăimînte prin năluciri înfiorate. Deci le venea în gînd să se întoarcă în mînăstire, ca și cum le era nesuferită viața pustnicească. Acel vrăjmaș se sîrguia în multe feluri să împiedice alergarea cea bună a nevoitorilor aleși. Dar ei, aducîndu-și aminte de făgăduințele lor și de cununile cele luminate, pe care le văzuseră la început unul asupra altuia, de învățătura starețului lor și de lacrimile vărsate, se întăreau întru Domnul și, simțind adeseori în inimile lor o oarecare dulceață duhovnicească, se mîngîiau.

După o împotrivire bărbătească contra ispitelor vrăjmașului, li se arăta în vis Cuviosul Nicon, uneori sfătuindu-i, alteori făcînd rugăciuni lui Dumnezeu pentru dînșii, iar alteori învățîndu-i psalmi și rugăciuni. Ei, deșteptîndu-se, își aduceau aminte de cele ce îi învăța sfîntul în vis și aveau bucurie mare. Chiar și mîhnirea care li se făcea din aducerea aminte a celor de acasă, le-a ușurat-o Domnul după doi ani, prin niște descoperiri ca acestea: Simeon vedea noaptea în vedenia visului, că cercetează în casa ei pe maica sa și grăia către dînsa în limba siriană: "Maică nu te îngriji, că nouă ne este bine. Eu și domnul Ioan sîntem sănătoși, sîntem rînduiți în palatele împărătești, purtăm cununi cu care ne-a încununat Împăratul și ne-a împodobit cu haine luminoase. Spune și tatălui lui Ioan să nu se întristeze pentru fiul său și să nu vă îngrijiți de noi".

O vedenie ca aceasta de multe ori i se făcea lui Simeon. Deci, din aceea a cunoscut că atunci maica lui nu se mai îngrijește de dînsul, fiind mîngîiată de Dumnezeu. Asemenea, arătîndu-i-se și lui Ioan în vedenia visului o oarecare față prealuminoasă, îi zicea: "Iată, pe tatăl tău l-am făcut fără mîhnire, mutîndu-l la odihnă și la bucurie. Asemenea și pe femeia ta o voi lua întru împărăția Mea în aceste zile". Ioan și Simeon, spunînd unul altuia niște vedenii ca acestea, se bucurau în sufletele lor și se veseleau întru Dumnezeu, Mîntuitorul lor. De atunci nici un fel de grijă nu mai aveau, adică unul de tatăl și de femeia sa, iar altul de maica sa, ci grija lor era ca ziua și noaptea să laude pe Dumnezeu. Aceasta era osteneala lor cea fără de pregetare și grija cea fără de grijă, ca să facă neîncetat rugăciuni. Deci, nu după multă vreme, s-au făcut vase vrednice ale Sfîntului Duh, învrednicindu-se de vederea dumnezeieștilor descoperiri. Ei uneori viețuiau deosebit unul de altul, dar nu departe; ci numai ca la o azvîrlitură de piatră. Cînd unuia îi venea un gînd potrivnic, îndată alerga la celălalt, pentru că unul altuia își descopereau gîndurile și astfel goneau asupririle celui potrivnic.

Trecînd cîtăva vreme, fericitul Simeon, șezînd la locul său deosebit, s-a pomenit în răpire și s-a văzut pe sine că se întorsese în patria sa, cetatea

Emesa și cerceta pe maica sa cea bolnavă, către care a zis: "O, maică, cum petreci?" Iar ea a răspuns: "Bine petrec, fiule". El a zis către dînsa: "Mergi la Împărat fără să te temi de nimic, căci eu L-am rugat pentru tine și ți-am pregătit un locaș și, de va voi El, apoi și eu voi veni la tine!" După această vedenie, Simeon, venindu-și în sine, a cunoscut că într-acel ceas a murit maică-sa și, alergînd degrabă la fratele Ioan, l-a rugat pe el ca să se roage pentru sufletul maicii sale.

Deci și el însuși plecîndu-și genunchii, se ruga cu lacrimi, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce ai binevoit a primi jertfa lui Avraam și nu ai lepădat jertfele lui Ieftae, nici ai trecut cu vederea darurile lui Abel, și pentru Samuil, pruncul Tău, ai arătat-o pe maica lui, proorocița Ana; Tu, Doamne, Doamne al meu, pentru mine robul Tău, primește sufletul maicii mele celei bune. Adu-ți aminte de durerile și ostenelile ei cele pentru mine. Adu-ți aminte de suspinele și lacrimile ei, pe care le-a vărsat cînd am venit la Tine. Adu-ți aminte de laptele ei, cu care m-a hrănit, nădăjduind să aibă mîngîiere și ajutor de la mine, dar n-a cîștigat cele dorite. Nu uita, Stăpîne, tînguirile inimii ei pentru mine, cînd am lăsat-o pe ea pentru Tine. Adu-ți aminte cîte nopți nu a fugit somnul de la ochii ei, aducîndu-și aminte neîncetat de tinerețile mele și de sărăcia sa.

O, cît o durea inima, privind la hainele mele, în care acum nu se mai îmbrăca mărgăritarul ei cel de mult preț. Adu-ți aminte de cîtă bucurie și veselie am lipsit-o pe ea prin plecarea de la dînsa, ca să-Ți slujesc Ție, Dumnezeul și Stăpînul meu. Dă-i ei păzitor tare pe îngerul Tău, ca să-i păzească sufletul ei de duhurile cele viclene și nemilostive din văzduh, care voiesc să înghită pe toți. Poruncește Dumnezeul meu, ca sufletul ei să se despartă de trup fără de durere și fără de frică și iartă-i ei toate greșelile ce le-a făcut în această viață. Astfel, Dumnezeule și Dreptule Judecător, să nu o duci pe ea din mîhnire în mîhnire, din primejdie în primejdie și din suspin în suspin. Ci, în loc de mîhnirea ce a suferit-o pentru mine, unul născut fiul său, dă-i ei bucurie și în loc de lacrimi, veselia cea pregătită sfinților Tăi".

Deci, rugîndu-se și Ioan împreună cu dînsul pentru sufletul celei moarte și sculîndu-se de la rugăciune, Ioan mîngîia pe Simeon, zicînd: "Iată, frate, Dumnezeu a auzit rugăciunile tale și a primit pe maica ta. Deci, ostenește-te încă cu mine, să rugăm amîndoi pe Dumnezeu, ca să facă mila Sa și cu femeia care a fost soția mea, ca să o ducă pe dînsa din lumea aceasta la viața monahicească sau s-o ia la El". Și s-au rugat amîndoi pentru aceasta. Trecînd puțină vreme, Sfîntul Ioan s-a aflat în răpire și a văzut pe femeia lui șezînd în casa sa. Deci, venind maica lui Simeon, a luat-o de mînă și i-a zis:

"Scoală-te, sora mea, și vino la mine, căci frumoasă casă mi-a dat Împăratul, Cel ce a făcut ostaș pe fiul meu și pe bărbatul tău; schimbă hainele tale și îmbracă altele curate". Ea, îndată sculîndu-se, și-a schimbat hainele și a mers în urma ei. Din această vedenie, Ioan a cunoscut că a murit femeia lui și în loc bun s-a rînduit cu maica lui Simeon; pentru aceea s-a bucurat cu bucurie mare. De atunci, ei erau amîndoi fără de grijă, și au petrecut în pustie, viețuind împreună douăzeci și nouă de ani, luptîndu-se cu vrăjmașii cei nevăzuți, în toată pătimirea cea rea, biruindu-i și gonindu-i cu darul lui Dumnezeu. Dar mai ales Simeon venise într-atîta nepătimire, încît trupul lui era ca un lemn nesimțitor. El n-avea în sine nici un fel de poftă, avînd toate mădularele lui omorîte cu totul.

Într-o zi, Simeon a zis către Ioan: "Frate, ascultă-mă pe mine! De acum nu mai este nevoie să petrecem în pustiul acesta, ci să mergem să slujim mîntuirii altora. Pentru că aici ne folosim numai pe noi, dar de folosul altora nu avem plată. Oare nu zice Apostolul Pavel: *Nimeni să nu caute pe ale sale, ci fiecare pe cele ce sînt ale aproapelui.* Și iarăși: *Tuturor le fac spre plăcere, necăutînd folosul meu, ci al multora, ca să se mîntuiască*. Și iarăși același apostol zice: *Tuturor m-am făcut toate, ca pe toți să-i mîntuiesc*. Ioan a răspuns: "Frate, socotesc că satana a urît liniștea noastră și ți-a dat un gînd ca acesta; deci, împotrivește-te lui și șezi aici. Această alergare a noastră pe care am început-o și la care sîntem chemați de Dumnezeu, s-o sfîrșim în această pustie!" Simeon

i-a zis: "Frate, crede-mă că eu de acum nu voi mai fi aici, ci mă duc cu puterea lui Hristos, să rîd de lume!"

Dar Ioan i-a zis: "Eu încă n-am venit într-o săvîrșire ca aceasta, ca să pot a-mi bate joc de lume; căci mă tem ca nu cumva aceea să mă batjocorească pe mine, lipsindu-mă astfel de darul lui Dumnezeu. Deci, mă rog ție, bunul meu frate, căci Domnul ne-a însoțit pe noi, să nu mă lași pe mine, smeritul, nici să te depărtezi de fratele tău. Tu știi că după Dumnezeu nu am pe nimeni, decît numai pe tine. De toți m-am lepădat și cu tine m-am legat; iar tu voiești acum să mă lași pe mine singur în această pustie ca în mare? Adu-ți aminte de ziua în care am aruncat sorți și am pornit împreună, ca să slujim Domnului și ne-am făgăduit să nu ne despărțim unul de altul. Adu-ți aminte de ceasul acela, în care Cuviosul Părintele nostru Nicon ne-a îmbrăcat pe noi în sfîntul și îngerescul chip al monahilor și ne-am făcut amîndoi ca un suflet, încît toți se minunau de dragostea noastră. Nu uita cuvintele marelui stareț, cu care ne mîngîia și ne sfătuia în noaptea cînd am ieșit din mînăstire. Frate, mă rog ție, nu mă lăsa, ca nu cumva să pier, fiind singur în această pustie. Căci Dumnezeu va cere sufletul meu de la tine". Simeon i-a zis: "Închipuiește-ți că eu am murit; și, fiind mort, atunci nu ai petrece singur? Deci, crede-mă că dacă vei merge cu mine, vei face bine; iar de nu vei merge, fie voia ta. Eu nu voi mai petrece aici, ci mă duc unde îmi poruncește Dumnezeu".

Ioan, cunoscînd că de la Dumnezeu este înștiințarea fratelui lui ca să se ducă din pustie la lume, a încetat de a-i mai zice ceva. Deci, plîngînd pentru despărțirea sa, a grăit astfel către dînsul: "Iubite Simeoane, păzește-te ca cele ce ai adunat în pustie, să nu le risipească lumea și pe cîte tăcerea le-a sporit, să nu le vatăme gîlceava lumească. Nedormirile tale cele de toată noaptea să nu le piardă somnul, și filosofia monahicească să n-o risipească înșelăciunea lumească. Păzește-te ca vederea femeilor, de care te-a păzit Dumnezeu pînă în ziua de astăzi, să nu vatăme întreaga ta înțelepciune și sărăcia ta cea pustnicească să n-o fure iubirea de avuții. Să nu se risipească postirile tale prin

gustările de multe feluri; plîngerea, cu rîsul și rugăciunea să nu se piardă cu lenevirea.

Iubitule, chiar dacă ai luat de la Dumnezeu o putere ca aceasta, ca să poți, fără de vătămarea mîntuirii tale, să petreci în lume cu oamenii, păzește-ți însă inima cu dinadinsul de cele ce vei vedea în lume și de cele ce vei face înaintea oamenilor cu trupul, ca să nu lucreze împreună și voința sufletească. Cînd mîna ta se va atinge de ceva, să nu se atingă și sufletul; mîncînd cu gura, să nu se îndulcească inima; pășind cu picioarele, să nu se risipească odihna cea dinăuntru. Toate cele făcute din afară, să nu se simtă înăuntru și mintea ta să petreacă fără de tulburare. Eu mă bucur de mîntuirea ta, decît numai roagă-te lui Dumnezeu pentru mine, ca în veacul ce va să vie să nu ne despartă pe noi unul de altul".

Simeon i-a grăit: "Nu te teme, iubitul meu frate, pentru că ceea ce voiesc să fac, nu voiesc de voia mea, ci din dumnezeiasca poruncă. După aceasta vei cunoaște tu că lucrul meu este plăcut lui Dumnezeu, că mai înainte de moartea mea voi veni la tine, mă voi închina ție și te voi chema după mine și după puține zile mă vei ajunge". Vorbind ei astfel, au stat la rugăciune și s-au rugat cu multe lacrimi; apoi, îmbrățișîndu-se și sărutîndu-se unul cu altul, Ioan a lăsat pe Simeon, petrecîndu-l pînă departe, pentru că nu-i venea să se despartă de dînsul și de cîte ori îi zicea Simeon lui: "Frate Ioane, întoarce-te acum", acele cuvinte i se păreau că sînt ca o sabie ascuțită, care îi desparte sufletul de trup. La sfîrșit, sărutîndu-se unul cu altul, s-au despărțit. Deci, Simeon s-a dus în lume, iar Ioan s-a întors în pustie, vărsînd lacrimi din destul.

Fericitul Simeon, ieșind din pustie, s-a dus în cetatea Ierusalimului, pentru că dorea foarte mult să vadă Sfintele Locuri, pe care nu le văzuse de atîția ani. Ajungînd la Sfînta Golgota, a petrecut trei zile, intrînd și închinîndu-se cinstitei și de viață făcătoarei Cruci și Sfîntului Mormînt al Domnului. El se ruga lui Dumnezeu cu dinadinsul, ca să-i acopere faptele lui înaintea oamenilor, pînă ce

se va muta din viața aceasta. El se ruga să fugă de slava deșartă și de înălțare, care și pe îngerii din cer i-a surpat și i-a pierdut și toți să-l aibă ca pe un nebun și fără minte. Această cerere a lui a fost auzită, pentru că Domnul ascultă rugăciunile robilor Săi adevărați și ia aminte la rugăciunile lor.

Multe minuni a făcut după aceea acest plăcut al lui Dumnezeu. Gonea diavolii, cele ce aveau să fie le spunea mai înainte, tămăduia toate felurile de boli, izbăvea de năpraznice morți, pe cei necredincioși îi aducea la credință, iar pe cei păcătoși îi povățuia la pocăință. Dar oamenii nu puteau să cunoască sfințenia lui, Dumnezeu acoperindu-l, și, pînă la sfîrșitul său, au socotit că este nebun și îndrăcit. El știa singur că lucrurile cele minunate ale sale, care se făceau cu darul lui Dumnezeu, trebuia să le acopere cu nebunia, care se arăta pe dinafară, precum va arăta cuvîntul ce urmează. Dar să nu se smintească cineva auzind oarecare fapte necuviincioase și vrednice de rîs, pe care le făcea acest sfînt în nebunia lui cea prefăcută, batjocorind lumea cea deșartă și trufașă. Să se gîndească fiecare la cuvintele Apostolului: *Cel ce voiește să fie înțelept în veacul acesta, să se facă nebun*. Și iarăși: *Noi sîntem nebuni pentru Hristos; pentru că cel nebun al lui Dumnezeu, este mai înțelept decît oamenii*.

Cuviosul Simeon de la Ierusalim s-a dus la cetatea Emesei. Acolo a început nebunia sa pentru Hristos, în felul acesta: Apropiindu-se de cetate a văzut un cîine mort, zăcînd în gunoi. Atunci el și-a descins brîul, a legat cîinele de picioare și l-a tras în cetate, alergînd pe uliți și pe la porți. Copiii, adunîndu-se după dînsul, strigau: "Iată un călugăr nebun! Iată un călugăr nebun!" Și aruncau cu pietre în el și îl băteau cu bețe. A doua zi, fiind Duminică, a intrat în biserică, pe cînd se începuse Sfînta Liturghie, avînd nuci în sîn, după aceea a început a stinge lumînările. Cînd a voit să-l izgonească, el s-a urcat în amvon și arunca nucile spre femei; deci abia cu multă osteneală au putut să-l dea afară din biserică. Fugind el pe uliță a răsturnat pîinile care se vindeau și din această pricină vînzătorii de pîine l-au bătut foarte tare, încît abia a rămas viu.

Un om oarecare cu numele Fuscarie, vînzător de linte și de alte lucruri de mîncare, fiind necredincios în dreapta credință și ținîndu-se de eresul lui Sevir, văzînd pe acest fericit stareț și neștiind nebunia lui, a zis către el: "Bătrînule, de ce umbli de colo pînă colo, vino la mine să vinzi linte, bob, crupe și altele de mîncare". El s-a învoit îndată și, șezînd la prăvălia omului acela, a început a împărți marfa la săracii care veneau la dînsul, fără parale, mîncînd și singur din ele, că nu mîncase de o săptămînă întreagă. Iar după ce le-a risipit pe toate, neadunînd bani deloc, bărbatul acela, văzînd acel lucru, l-a bătut foarte tare, i-a smuls barba și l-a gonit din casa lui. Starețul însă a stat lîngă porțile lui. După un ceas, auzind pe femeia lui Fuscarie că are trebuință de cărbuni aprinși ca să-și tămîieze casa, a alergat la cuptor și negăsind hîrb, a luat cărbunii aprinși în pumni și i-a dus la stăpîna sa ca să pună tămîie și să tămîieze.

Femeia, văzînd acest lucru, s-a înspăimîntat și a strigat către el, zicînd: "Ce faci? Pentru ce îți arzi mîinile? El, punînd focul în haina sa, a zis: "De nu-ți place ție ca să tămîiezi cu mîinile mele, apoi voi face aceasta cu haina". Deci, punînd tămîie în haină, a tămîiat casa, pînă ce s-au stins cărbunii. Iar femeia și bărbatul ei, văzînd mîinile și haina lui nevătămate de foc, s-au minunat foarte mult și s-au lipit după aceea de Sfînta și Soborniceasca Biserică; iar pe stareț au început a-l cinsti ca pe un sfînt. Apoi, el a fugit din casa aceea și nu s-a mai întors în cetate, decît numai după ce s-a uitat acea minune.

Făcînd el prin cetate nebunii, un oarecare cîrciumar l-a luat la el în cîrciuma sa ca pe un servitor. Cîrciumarul acela era un om foarte aspru și nemilostiv. El dădea starețului puțină hrană, cu toate că de pe urma lui cîștiga foarte mult, pentru că cetățenii ziceau: "Să mergem să bem în cîrciuma unde se află nebunul!", pentru că starețul veselea pe cei ce beau, făcînd nebunii. Altă dată, un șarpe, tîrîndu-se, a băut vin dintr-un vas și, vărsîndu-și veninul într-însul, s-a dus, negăsind pe nimeni în vremea aceea în casă, pentru că nebunul era dus afară, glumind cu poporul și sărind înaintea celor ce cîntau. După o vreme

oarecare intrînd în casă, a văzut deasupra vasului o scrisoare nevăzută de nimeni și pe care era scris singur cuvîntul acesta: "Moarte!"

Atunci, starețul, cunoscînd ceea ce se făcuse, a luat un lemn și a sfărîmat vasul acela plin cu vin, astfel că a pricinuit pagubă cîrciumarului. În acel ceas venind cîrciumarul și văzînd că starețul a sfărîmat vasul, a apucat același lemn și l-a bătut pe el fără de milă pînă ce singur a ostenit; apoi l-a gonit din casă. Însă a doua zi, starețul a venit iarăși la cîrciumă și stătea ascuns dinaintea stăpînului său. Șarpele, tîrîndu-se iarăși, a început a bea vin din alt vas. Acest lucru văzîndu-l cîrciumarul, a apucat un lemn și vrînd să ucidă șarpele a lovit vasul acela și l-a spart, iar vinul s-a vărsat; dar n-a spart numai vasul, ci și sticlele care erau aproape de acel vas. Atunci starețul, care stătea la o parte, a strigat, zicînd: "Vezi, că nu sînt numai eu nebun, spărgînd vasele, ci și tu faci același lucru". Atunci cîrciumarul, cunoscînd că Simeon a vărsat ieri vasul cu vin, pentru veninul șarpelui, se căia că-l bătuse fără de vină și a început a-l cinsti pe el ca pe un sfînt. Dar starețul nu dorea cinste, ci necinste și batjocură.

Deci el, sub chipul nebuniei ascunzîndu-și cu înțelepciune viața sa cea sfîntă și îngerească în trup, a făcut un lucru ca acesta. Într-una din zile, femeia cîrciumarului odihnindu-se singură în casa sa, iar cîrciumarul vînzînd vin, starețul s-a dus la ea și a început a-și trage hainele de pe dînsul, ca și cum ar fi voit să se culce cu femeia. Dar ea, văzînd aceasta, a țipat deodată. Bărbatul ei, alergînd, ea a zis către el: "Gonește pe acest nebun blestemat, că voiește să se culce cu mine". Atunci omul acela, bătînd pe stareț cu palmele, l-a izgonit afară în ger; pentru că era frig mare și ploaie; iar starețul ședea afară și răbda frigul, avînd numai o haină veche și ruptă. De atunci încolo, nu numai cîrciumarul nu-l socotea pe el sfînt, dar nici alții. Pentru că de zicea cineva că Simeon se face nebun pentru Hristos, cîrciumarul le răspundea cu jurămînt, zicîndu-le: "Cu adevărat că este îndrăcit și nu are minte, ba încă este și curvar, pentru că a voit să necinstească pe femeia mea. El mănîncă carne și face alte lucruri necuviincioase, ca unul ce nu are Dumnezeu".

Cuviosul, voind de multe ori să acopere postirea sa, după nemîncarea cea de șapte zile, mînca carne înaintea tuturor, numai înadins. Pentru ca toți să-l socotească pe el nu numai nebun, dar și ca pe un păcătos. El, spre mai mare arătare a părutei sale nebunii, își lepăda rușinea omenească și de multe ori umbla gol prin tîrg, ca un om fără de trup, adevăratul următor al celor fără de trupuri.

Un diacon mirean din cetatea aceea, cu numele Ioan, bărbat îmbunătățit și plăcut lui Dumnezeu, știind de nebunia cea prefăcută a lui Simeon pentru Hristos, l-a văzut în una din zile foarte slab cu trupul; pe de o parte pentru nemîncarea lui, iar pe de alta, pentru osteneala cea sufletească întru nebunie. Deci, vrînd să-l spele, a zis în glumă către dînsul: "Nebunule, mergi la baie să te speli?" Iar el a zis, rîzînd: "Voi merge, voi merge". Și îndată cuviosul a dezbrăcat de pe dînsul haina sa cea ruptă și, învîrtind-o pe ea, a pus-o pe capul său. Atunci diaconul a zis către dînsul: "Îmbracă-te, frate, că de vei merge așa gol, eu nu voi putea merge cu tine". Iar starețul a grăit: "Eu lucrul acesta l-am făcut și mai înainte și de nu vei voi ca să mergi cu mine, eu mă voi duce înaintea ta". Aceasta zicînd, a alergat înainte.

Deci, erau acolo două băi, una pentru bărbați și alta pentru femei. Lăsînd el pe cea pentru bărbați, s-a dus la cea de femei. Dar diaconul, ajungîndu-l pe el, a zis: "Așteaptă, nebunule, nu merge acolo, pentru că baia aceea este pentru femei". Simeon, întorcîndu-se către dînsul, a zis: "Tot una este, căci și acolo este apă caldă și apă rece; iar mai mult nu este acolo ca și aici". Aceasta zicînd-o, a alergat gol în baie în mijlocul femeilor, iar ele, repezindu-se îndată cu toate la dînsul, l-au bătut și l-au izgonit din baie.

Diaconul acela, luîndu-l de-o parte, l-a întrebat, zicînd: "Părinte, cum te-ai simțit la trup, cînd ai intrat dezbrăcat în mijlocul acelor femei?" Starețul a răspuns: "Crede-mă, frate, că precum stă un lemn în mijlocul lemnelor, așa am fost și eu în mijlocul lor. Eu n-am simțit că am trup, nici m-am gîndit că am intrat la

trupuri, ci mintea mea era îndreptată către Dumnezeu!" O nepătimire ca aceasta a trupului său cel osîndit, fericitul a spus-o cu adevărat diaconului acela, către care toată viața sa nu o tăinuia, văzîndu-l pe dînsul că este adevărat rob al lui Dumnezeu. Între ei amîndoi era o dragoste prietenească întru Hristos și unul altuia știau faptele cele plăcute lui Dumnezeu.

Cuviosul Simeon făcea nebunia aceea nu pentru sine singur, ci și pe alții, pentru că pe mulți păcătoși, învățîndu-i cu cuvîntul și cu lucrul, îi aducea la pocăință. Un tînăr oarecare a căzut în păcatul desfrînării și îndată, ca pedeapsă din partea lui Dumnezeu, a fost dat satanei spre chinuirea trupului și astfel se muncea de duhul cel necurat. Văzîndu-l pe el, starețul l-a lovit peste obraz, zicîndu-i la ureche: "Să nu fii desfrînat". Îndată cu cuvîntul a ieșit diavolul dintr-însul și tînărul acela a rămas sănătos. Deci, mulți întrebîndu-l cum s-a tămăduit, el spunea: "Am văzut pe un stareț ținînd în mîini o cruce de lemn. Cu aceea a izgonit de la mine pe un cîine negru înfricoșat, pe care bătîndu-l, m-am făcut sănătos!" Acela nu putea să spună că Simeon Nebunul l-a tămăduit pe el, ținînd Dumnezeu limba aceluia, pînă la ziua morții lui Simeon.

Într-un tîrg era un vrăjitor cu numele Psifas, care făcea fel de fel de comedii de rîs. Acela făcînd înaintea poporului lucrul său cel obișnuit, Simeon s-a dus acolo și, văzînd pe vrăjitor, l-a cunoscut că în viața sa avea o faptă bună. Deci, vrînd să-l tragă de la acel lucru neplăcut, care îl făcea la arătare, a luat o piatră foarte mică, făcînd pe ea semnul sfintei cruci, a aruncat-o spre vrăjitorul acela, lovindu-l în mîna dreaptă. Atunci îndată s-a uscat mîna vrăjitorului și nimeni nu putea să știe cine a aruncat piatra aceea. Deci, vrăjitorul s-a dus din priveliște, bolnav și mîhnit. Cuviosul i s-a arătat lui în vis, zicîndu-i: "Eu te-am lovit cu piatra și de nu te vei pocăi și îmi vei jura că nu vei mai face acel meșteșug pricinuitor de rîs, nu te vei tămădui". Vrăjitorul i-a jurat pe Preacurata Fecioară Născătoarea de Dumnezeu că nu va mai face acele scamatorii. Deșteptîndu-se din somn, s-a văzut sănătos și mîna îi era tămăduită. Dar nu putea să arate pe

tămăduitorul său, decît numai zicea: "Un monah, care purta pe capul său o cunună de ramuri de finic, m-a tămăduit".

Cuviosul vedea de asemenea mai înainte, cele ce erau să fie și pe toate le spunea la alții. Cînd s-a întîmplat marele cutremur de pămînt din care pricină a căzut și Antiohia, pe vremea împărăției lui Mavrichie, atunci multe zidiri s-au sfărîmat în cetatea Emesei. Cu multe zile înainte de aceea, starețul, în nebunia sa, a luat din școală un bici de piele împletit și, alergînd prin cetate, bătea stîlpii de piatră prin care se sprijineau zidirile și la fiecare stîlp zicea: "Domnul îți poruncește să stai tare!" Mergînd la un alt stîlp, i-a zis: "Tu nici să stai, nici să cazi". Deci, cînd s-a întîmplat cutremurul de pămînt, toți acei stîlpi, pe care sfîntul îi bătuse, poruncindu-le să stea, au rămas întregi și nemișcați, iar unii au căzut cu casele care erau pe ei și s-au sfărîmat în bucăți. Iar stîlpul acela către care sfîntul a zis: "Tu nici să stai, nici să cazi...!" acela a crăpat în jumătate de sus pînă jos și, plecîndu-se puțin, stătea. De aceea, cînd sfîntul bătea acei stîlpi, poruncindu-le să stea, poporul socotea că aceea o făcea din nebunie. Însă după ce a văzut că acei stîlpi au rămas nemișcați și nevătămați de cutremur, mulți au cunoscut că și cutremurul, era vestirea proorocească a nebunului.

De asemenea, avînd să fie și cîțiva morți, sfîntul, ducîndu-se în școală, săruta copiii în glumă, spunînd fiecăruia: "Mergi, o, bunul meu! O, frumosul meu, mergi!" Însă nu îi săruta pe toți copiii, ci pe care îi arătase dumnezeiescul dar. Către dascăl, zicea: "Frate, să nu bați pe acești copii pe care îi sărut eu. Căci ei vor merge în cale depărtată. Dar dascălul îl batjocorea pe el și uneori chiar îl bătea, iar alteori și copiilor le poruncea să-l bată. Cu voia lui Dumnezeu, venind asupra cetății aceleia o moarte grabnică, n-a rămas între cei vii nici unul din acei copii pe care sfîntul îi sărutase, ci toți au murit. Atunci s-a cunoscut proorocia lui.

Stareţul avea obicei de a intra în casele celor bogaţi şi făcea nebuniile lui. El de multe ori săruta înaintea tuturor slujnicile lor. Odată, s-a întîmplat că o slujnică a unui cetăţean însemnat a păcătuit cu un tînăr şi a zămislit de la el. Cînd ea s-a cunoscut că este îngreunată, stăpîna ei o întreba cu cine a greşit. Dar ea nu voia să arate pe cel adevărat, ci zicea că monahul cel nebun a silit-o. Stareţul mergînd după obicei la acea casă, jupîneasa a zis către dînsul: "Simeoane, bine ai făcut tu oare că ai batjocorit slujnica mea şi ai îngreunat-o?" Stareţul, rîzînd, i-a zis: "Îngrijeşte acum, îngrijeşte de ea, pînă ce va naşte pruncul; atunci vei avea un Simeon mic!" Din acea zi, stareţul a început a numi pe slujnica aceea femeia sa, şi venea în toate zilele la dînsa, aducîndu-i pîine curată, carne şi peşte, zicîndu-i: "Mănîncă, femeia mea, mănîncă...!"

Cînd a sosit vremea naşterii, acea femeie n-a putut să nască pînă la trei zile, astfel că era să moară. Stăpîna ei a zis către sfîntul: "Bătrînule, roagă-te lui Dumnezeu, căci femeia ta nu poate să nască". El jucînd şi sărind, zicea: "Mă jur pe Iisus..., mă jur pe Iisus..., că nu va ieşi pruncul dintr-însa, pînă ce nu va mărturisi, cine este tatăl lui!" Auzind aceasta femeia care se lupta cu naşterea, a mărturisit adevărul, spunînd că a năpăstuit pe monahul cel nevinovat. Deci a spus pe cel cu care a căzut în păcat. Atunci a născut pruncul. Deci, a început a-l avea pe stareţ ca pe un sfînt. Alţii ziceau de Simeon că vrăjeşte cu ajutorul cel diavolesc, fiind nebun şi îndrăcit.

Sfîntul vedea încă şi tainele gîndurilor inimilor omeneşti. Acest lucru s-a arătat astfel: aproape de cetate era o mînăstire, în care, vorbind doi părinţi, făceau cercetare despre Origen şi ziceau: "Pentru ce un înţelept ca acela a căzut în eres şi a pierit?" Deci, unul zicea că înţelepciunea lui Origen nu era de la Dumnezeu, ci din învăţătură şi din multa citire a cărţilor. Celălalt zicea că este cu neputinţă omului ca să vorbească şi să scrie unele ca acelea, fără darul lui Dumnezeu, învăţături care şi pînă astăzi se primesc bune de cei dreptcredincioşi. Astfel ei, pricindu-se şi neînţelegîndu-se, au zis unul altuia: "Se aude că pustia Iordanului are mari sfinţi părinţi înţelepţiţi de Dumnezeu.

Deci, să mergem acolo, doar vom găsi pe acela ca să ne dezlege îndoiala noastră". Astfel, sfătuindu-se ei, au mers mai întîi în Sfînta Cetate a Ierusalimului și, după ce s-au închinat la Sfintele Locuri, s-au dus în pustiul Mării Moarte.

Acolo, după rînduiala lui Dumnezeu care n-a defăimat ostenelile lor, au găsit pe Cuviosul Ioan, ce era prieten și împreună pustnic cu Simeon; însă acum ajunsese și Ioan în măsura cea desăvîrșită a sfințeniei și avea și el darul proorociei. El, văzînd pe părinții care veniseră la dînsul, a zis către dînșii: "Bine ați venit, voi cei ce ați lăsat marea și voiți să scoateți apă din iezerul cel uscat". Deci, făcîndu-se între dînșii altă vorbire duhovnicească și pomenindu-se pricina cea despre Origen, Cuviosul Ioan a zis către cei ce veniseră: "O, părinților, eu încă n-am luat de la Dumnezeu un dar ca acesta, ca să pot socoti pe cele neștiute, dar să mergeți la nebunul Simeon, cel din cetatea voastră. Acela vă va spune toate ce-l veți întreba".

Ei, întorcîndu-se la locul lor, s-au dus în cetatea Emesei și întrebau: "Unde este Simeon, starețul cel nebun?" Unii le-au răspuns, rîzînd: "Ce voiți să auziți de la un nebun, care pe toți îi smintește și îi ocărăște, dar mai ales pe monahi îi dosădește?" Ei nebăgînd de seamă acele cuvinte, căutau pe bătrîn și l-au găsit în casa unui vînzător de legume, zăcînd pe bob și mîncînd din acelea ca un urs. Atunci unul dintr-înșii, smintindu-se, a zis singur în sine, rîzînd: "Cu adevărat la mare înțelept am venit să învățăm! Mult ne va învăța acesta?" Apoi, apropiindu-se de dînsul, a zis: "Binecuvintează, părinte!" El, uitîndu-se la dînșii, cu mînie le-a zis: "Rău ați venit și cel ce v-a trimis la mine este un nebun!" Apoi, sculîndu-se, a lovit tare peste obraz pe cel ce se smintise și i-a zis: "Pentru ce hulești bobul și spui că este înmuiat de 40 de zile? Origen n-a mîncat de acesta; ci, intrînd în mare, n-a putut să iasă dintr-însa; și astfel s-a înecat în adînc! Duceți-vă de aici! Duceți-vă, că veți fi bătuți!" Ei s-au dus, minunîndu-se de mai înainte-vederea starețului. Căci mai înainte de a-l întreba ei despre Origen, el le-a spus totul despre înecarea lui în marea Scripturii.

El a pomenit și despre cel ce i-a trimis la dînsul. Le-a înțeles și gîndul inimii lor, dar nu putea să spună la nimeni nimic de dînsul. Că a zis despre bob, că este muiat de patruzeci de zile, să se înțeleagă că el a petrecut atîtea zile fără de hrană, precum a spus singur de aceasta mai pe urmă prietenului său, diaconul Ioan.

Într-una din zile, luînd un fluier, a ieșit în uliță la un loc oarecare, unde locuia un duh necurat într-o casă pustie. Duhul acela înfricoșa pe cei care treceau tîrziu pe acolo și pe unii chiar îi vătăma. Sfîntul, șezînd acolo, cînta din fluier rugăciunea Cuviosului Nicon, părintele său pe care o învățase de la dînsul. Și astfel a izgonit pe diavol de acolo. Diavolul, prefăcîndu-se într-un arap mic, s-a dus în casa celui cu legumele, a îngrozit pe toți și a sfărîmat toate vasele. Întorcîndu-se Simeon, a văzut pe femeia aceluia îngrozită și mîhnită, și femeia i-a spus, zicînd: "A venit repede un arap înfricoșat și mînios, mic de stat, care ne-a spăimîntat pe toți și a sfărîmat toate vasele noastre". Sfîntul a zis către dînsa: "Eu l-am trimis la voi, deoarece nu vă duceți la Sfînta Biserică! Fiindcă se ținea și aceea de eresul lui Sevir cel fără cap. Femeia voia să prindă pe nebun și să-l bată. Dar el, plecîndu-se, a luat țărînă de jos și aruncînd în fața ei, i-a umplut ochii de țărînă și a zis către dînsa: "Nu mă vei prinde, pînă ce nu te vei împărtăși cu Biserica mea; iar de nu vei voi să te împărtășești, apoi arapul va veni iar la voi". Zicînd aceasta, a fugit din casa aceea. A doua zi, tot la acel ceas, diavolul în asemănare de arap, a intrat ca și mai înainte, în casa celui cu legume și a făcut același lucru ca și mai înainte. Atunci a alergat toată casa aceea și a trecut la Biserica dreptcredincioșilor.

Asemenea a fost întors la Hristos, prin Cuviosul Simeon, și un oarecare iudeu, hulitor al numelui lui Iisus Hristos; pentru că acel iudeu, Dumnezeu rînduindu-i calea spre mîntuire, a văzut odată pe stareț spălîndu-se și doi îngeri vorbind cu dînsul. Cunoscînd el că este plăcut lui Dumnezeu, voia să arate poporului ceea ce văzuse despre dînsul. Sfîntul însă, arătîndu-i-se în vis, i-a poruncit să nu spună la nimeni ceea ce văzuse. Iudeul, ieșind a doua zi în tîrg și nerăbdînd să

ascundă acea taină, pe cînd voia să-și deschidă gura, ca să grăiască poporului despre Simeon, îndată sfîntul i-a stat în față și s-a atins de buzele lui, însemnîndu-l cu semnul Sfintei Cruci. Iudeul a rămas mut cu desăvîrșire, iar sfîntul a fugit de lîngă dînsul, sărind și jucînd prin popor. Iudeul, ducîndu-se la sfîntul, i s-a închinat și, făcîndu-i semn cu mîna, i-a spus că se va boteza. După aceasta, sfîntul, arătîndu-i-se în vis, i-a zis: "Sau te botezi, sau rămîi mut! Iudeul s-a botezat și, cînd a ieșit din sfînta scăldătoare, îndată i s-a dezlegat limba și a început a grăi, slăvind pe Dumnezeu. Deci, el a adus la Sfîntul Botez toată casa lui.

Sfîntul ajunsese într-atîta curățenie și nepătimire, încît, jucînd între femei, petrecea ca un aur curat în mijlocul focului. El, de multe ori fiind gîdilat de mîini nerușinoase ce i se băgau în sîn, petrecea ca un mort cu trupul și nesimțitor ca un lemn. Astfel era luată de la dînsul pofta cea firească cu darul lui Dumnezeu. El a povestit despre sine diaconului Ioan, cel mai sus pomenit, zicînd: "Cînd eram în pustie și aveam multă supărare de patimile trupești și cînd mă rugam lui Dumnezeu cu lacrimi pentru ușurarea acelui război, mi s-a arătat Sfîntul Nicon, zicîndu-mi: "Frate, cum petreci?" Eu i-am răspuns: "Pătimesc rău, părinte, și de nu-mi vei ajuta, nu știu ce voi face, pentru că trupul mă muncește foarte mult". Starețul, zîmbind, a luat apă din Sfîntul Iordan și mi-a turnat pe pîntece; apoi, făcînd semnul Sfintei Cruci, mi-a grăit: "Acum ești sănătos!" De atunci n-am mai simțit în mine poftă trupească, nici în somn și nici la arătare. Aceasta a mărturisit-o el acelui fericit diacon.

El, fiind fără patimă, se apropia cu netemere de partea femeiască și precum de demult în Sinai, rugul de foc stătea nears, tot așa și el petrecea nears de atingerea femeiască. El mergea printre dînsele, căutînd mîntuirea lor, pentru că uneori zicea către orice desfrînată: "Dacă vei voi să-mi fii prietenă, îți dau o sută de galbeni, numai să nu mai păcătuiești. Zicînd aceasta, arăta desfrînatei aurul, pe care Dumnezeu i-l dădea nevăzut. Dar femeile cele desfrînate, batjocorindu-l i se făgăduiau că nu vor greși cu nimeni. Dar lui îi trebuia

jurămînt de la dînsele și de se jura vreuna că va petrece în curățenie, îi dădea galbenii. După aceea, dacă nu păzea jurămîntul și greșea cu cineva, sfîntul o cunoștea îndată și o mustra. Atunci venea asupra ei o boală cumplită sau vreun diavol s-o muncească, pînă ce făcea făgăduință nemincinoasă de pocăință adevărată. Astfel a mîntuit sfîntul pe multe femei desfrînate.

Cînd poporul începea a-l vedea ca pe un sfînt, îndată făcea un semn, care nu era arătat de sfințenie, ci de nebunie. Pentru că uneori umbla șchiopătînd, alteori sărind, alteori se tîra pe pămînt și împiedica picioarele celor ce mergeau în cale și, zăcînd la pămînt, bătea cu picioarele; iar la lună nouă se făcea îndrăcit și cădea ca un îndrăcit. El făcea multe fapte neplăcute și necuviincioase ochilor omenești, arătîndu-se la toți pe sine că este nebun. Acestea le făcea ca să nu-l socotească nimeni că este sfînt.

Altădată, în Sfîntul și Marele Post, cel de 40 de zile, a postit cu toată asprimea, dar în Sfînta și Marea Joi de dimineață, ședea în tîrg și mînca. Acest lucru văzîndu-l cei ce treceau pe acolo, grăiau: "Vezi pe nebunul acesta, că nici această Sfîntă Joi nu o cinstește, ci mănîncă de dimineață". Diaconul Ioan, văzîndu-l, a zis către dînsul: "Cu cîți bani ai cumpărat acea hrană pe care o mănînci?" Iar el a răspuns: "Cu patruzeci de bani"; ceea ce s-a adeverit, că în 40 de zile n-a mîncat nimic.

Un protocomit oarecare, care petrecea aproape de Emesa, auzind de o viață ca a lui, a zis în sine: "Mă duc să-l văd pe Simeon și să-l cunosc. Oare pentru Hristos se nevoiește sau cu adevărat este fără de minte?" Deci, intrînd în cetate și fiind aproape de casa femeilor desfrînate, a văzut pe o oarecare femeie de acolo, ducînd pe stareț în casa lor, iar pe alta, bătîndu-l dinapoi cu curele. Protocomitul, smintindu-se, a zis în gîndul său: "Cine va crede, că acest mincinos monah nu păcătuiește cu aceste femei desfrînate?" Aceasta zicînd-o el în sine și fiind departe de el ca la o aruncătură de piatră, deodată starețul acela, alergînd la protocomit și lovindu-l pe el peste obraz, și-a descoperit

haina sa și, nerușinîndu-se, i-a arătat trupul său cel mort, sărind înaintea lui și zicînd: "Ticălosule, aici este zburdare?" Procomitul s-a mirat că de departe starețul i-a cunoscut gîndul lui și l-a cunoscut pe el că este robul lui Dumnezeu, înnebunindu-se de bună voie pentru Hristos. El nu putea să spună aceasta cuiva, cu toate că voia. Căci cu oarecare putere, limba lui, ca și a celorlalți, se ținea pînă la sfîrșitul sfîntului.

Într-o uliță din acea cetate s-a sălășluit într-o oarecare casă pustie un diavol. Cuviosul Simeon, apropiindu-se, l-a văzut pregă-tindu-se să lovească, de va trece cineva prin locul acela. Atunci starețul luînd, pietre mici în sînul său și stînd acolo, arunca cîte o piatră mică către cei ce voiau să meargă într-acolo. Un cîine, trecînd pe acolo și fiind lovit de diavol, îndată a început să facă spume. Atunci sfîntul a zis către popor: "De acum puteți trece, pentru că în loc de om a fost lovit un cîine". După aceasta, s-a întîmplat starețului că mergea pe lîngă un loc, unde dănțuiau o mulțime de fecioare. Fetele acelea, văzîndu-l pe el, au început a-l batjocori și a-l chema la dansul lor, strigînd: "Monahule, monahu-le...!" Dar el, vrînd să pedepsească și să înțelepțească nerînduiala lor, s-a rugat în taina inimii sale către Dumnezeu. Deci le-a făcut ochii strîmbi, căutînd fiecare cruciș, iar starețul s-a dus în drumul său.

Fetele, cunoscîndu-și strîmbarea ochilor, au înțeles că nebunul le-a făcut lor aceea și alergau în urma lui plîngînd și strigînd: " Nebunule, îndreaptă-ne ochii noștri", pentru că lor li se părea că din vrajbă le-a făcut lor aceea. Deci, ajungîndu-l, l-au prins și îl rugau cu sila, zicîndu-i: "Dezleagă ceea ce ai legat!" Iar el, jucînd, a zis către dînsele: "De voiește cineva din voi să se tămăduiască, atunci să-i sărut ochii cei strîmbi și se va tămădui". Unele din ele, cîte a voit Domnul să le tămăduiască, s-au învoit cu starețul să le sărute ochii lor; deci, prin sărutarea lui, îndată au luat tămăduire. Celelalte, care le-au fost scîrbă și n-au voit să le sărute starețul ochii, acelea au rămas netămăduite.

Plecînd stareţul puţin de la ele, au început şi acelea a alerga în urma lui şi a striga: "Aşteaptă, nebunule, aşteaptă pentru Dumnezeu şi sărută-ne şi pe noi!" Dar stareţul nu le-a ascultat pe ele, ci alerga înainte, iar fetele veneau în urma lui. Unii din popor care priveau la aceasta, ziceau: "Se joacă fetele cu dînsul, iar alţii le socoteau şi pe acelea că sînt nebune. Dar cuviosul zicea către dînşii: "De n-ar fi strîmbat Dumnezeu ochii lor, apoi ar fi întrecut cu desfrînarea lor toate femeile din Siria; dar pentru schimbarea ochilor lor, nu vor mai fi astfel".

Altădată, unii dintre cetăţenii Emesei s-au dus la Ierusalim, ca să prăznuiască acolo Sfintele Paşti. După săvîrşirea praznicului, întorcîndu-se ei pe la locurile lor, un om dintre ei s-a despărţit de ei şi s-a dus în pustie, ca să cerceteze pe sfinţii părinţi şi să se învrednicească de binecuvîntarea şi de rugăciunile lor. Acela cerceta chiliile părinţilor cu aduceri de daruri şi milostenii din averile sale. Dar, după rînduiala lui Dumnezeu, i s-a întîmplat de a întîlnit în pustie pe Cuviosul Ioan, care a fost pustnic împreună cu Sfîntul Simeon. Sfîntul Ioan petrecea aproape de Marea Moartă şi de rîul Iordan. Deci el, închinîndu-se lui, cerea binecuvîntare şi rugăciuni. Cuviosul Ioan a zis către dînsul: "Avînd în cetatea ta pe Simeon, plăcutul lui Dumnezeu, ce mai ceri de la mine săracul? De rugăciunile lui nu numai eu, ci toată lumea are trebuinţă".

Apoi, luînd pe omul acela, l-a dus la chilia sa. Acolo au aflat în chilie o masă neobişnuită pustiului, pusă de o mînă nevăzută şi trimisă de Dumnezeu. Pe masă erau pîini curate şi calde, peşti aleşi, vin bun şi vase. Deci, şezînd ei, au mîncat şi s-au săturat, mulţumind lui Dumnezeu. După masă, Cuviosul Ioan, luînd trei prescuri asemenea trimise de Dumnezeu, le-a dat omului aceluia, zicîndu-i: "Dă aceste prescuri fratelui meu, Simeon cel Nebun, şi zi-i lui: "Roagă-te pentru fratele tău, Ioan!" Întorcîndu-se omul acela în cetatea Emesei, Cuviosul Simeon l-a întîmpinat pe el la porţile cetăţii şi i-a zis: "Sănătos este fratele meu Ioan? Nu mi-ai mîncat oare vreo prescură din cele trei pe care mi le-a trimis mie pentru binecuvîntare?"

Atunci omul acela s-a mirat, de o mai înainte-vedere ca aceea; iar stareţul, luîndu-l pe el în coliba lui cea săracă, iarăşi i-a pus înainte o masă ca aceea trimisă de Dumnezeu Cuviosului Ioan, ce îi fusese pusă înainte în pustie. Simeon a spus omului acela toate cele ce a vorbit în pustie cu Ioan, ce a mîncat şi ce a băut. Deci, plecînd de la stareţ, se minuna cu spaimă de toate cuvintele lui cele grăite cu proorocie; însă nu îndrăznea să spună de aceasta cuiva; pe de o parte că era oprit de Dumnezeu şi pe de alta, că se ruşina de oameni; pentru că ştia că nu-l vor crede pe el, deoarece toţi îl aveau pe Simeon ca pe un nebun; însă el era mai înţelept decît toţi oamenii.

Asupra diaconului Ioan, cel pomenit mai sus, într-o vreme oarecare, a năpădit, prin voia lui Dumnezeu, o ispită în acest fel: "Nişte tîlhari au făcut o ucidere în cetate şi, luînd trupul omului ucis, l-au aruncat în curtea diaconului. Făcîndu-se ziuă şi găsindu-se mortul în curtea diaconului s-a făcut gîlceavă mare. Deci, prinzînd boierul pe diacon, făcea asupra lui judecată ca asupra unui ucigaş şi nu se găsea nimeni care să fie martor al nevinovăţiei lui. Deci, nevinovatul diacon a fost osîndit la moarte, adică să fie spînzurat pe lemn.

Ducîndu-l pe el la locul cel de moarte, nu zicea nimic altceva, decît numai atît: "Dumnezeul nebunului, ajută-mi! Dumnezeul lui Simeon, stă-mi de faţă în ceasul acesta!" Dar Simeon, în acea vreme îşi făcea nebunia sa în alt loc. Dumnezeu, voind să izbăvească pe nevinovatul diacon de o năpastă şi moarte ca aceea fără de cinste, a trimis un om oarecare la stareţ şi i-a zis lui: "Nebu-nule, prietenul şi făcătorul tău de bine, diaconul Ioan, este osîndit la moarte şi de va muri el, apoi tu vei pieri de foame; pentru că nimeni nu se va mai îngriji de tine, precum s-a îngrijit el".

Aceasta grăind, i-a spus şi pricina pentru care a fost osîndit la moarte. Sfîntul Simeon, auzind aceasta, îndată a mers în ascuns la locul acela, unde se obişnuise a se ruga în taină şi nimeni nu-i ştia locul acela, decît numai singur diaconul. Acolo, plecîndu-şi genunchii, a început cu dinadinsul a se ruga lui

Dumnezeu pentru mîntuirea diaconului din acea primejdie de moarte și îndată s-au găsit ucigașii. Judecătorul a trimis repede călăreți în urma cetelor ce duseseră pe diacon la moarte, ca să elibereze pe nevinovat. Deci i-au aflat pe ei acum la locul acela, la care era să spînzure pe diacon. Diaconul, fiind liberat, nu s-a dus la casa sa, ci s-a dus drept la locul acela unde se ruga Sfîntul Simeon. Dar, găsindu-l pe el încă cu rugăciunea neisprăvită și avînd mîinile ridicate în sus, a stat puțin înapoia lui înspăimîntat. Pentru că vedea, precum spunea mai pe urmă cu jurămînt, ieșind din gura sfîntului, niște văpăi ca săbiile și o roată de foc împrejurul lui.

Diaconul, văzînd aceasta, nu îndrăznea să se apropie de dînsul, pînă ce nu și-a sfîrșit rugăciunea; iar roata aceea de foc s-a ridicat spre cer. Sfîntul, uitîndu-se, a zis către diacon: "Ce este, frate Ioane? Puțin a lipsit de n-ai băut paharul morții; deci, mergi de te roagă și mulțumește izbăvitorului Dumnezeu. Căci această ispitire ți s-a întîmplat pentru că doi săraci au venit la tine și aveai ce să le dai, dar nu le-ai dat; ci te-ai întors spre dînșii și le-ai dat drumul fără nimic. Au doar ale tale sînt cele ce dai? Nu crezi Aceluia, care a zis: *Că cel ce dă săracilor pentru Dumnezeu, însutit va primi în veacul cel de acum?* Iar de nu vei da, este arătat că nu crezi în Dumnezeu. Acestea erau cuvintele nebunului, dar mai ales ale sfîntului și cuviosului bărbat, căci cînd era cu diaconul Ioan în singurătate, nimic nu făcea cu nebunie, ci cu blîndețe și cu inimă umilită vorbea cele de folos. De multe ori, cînd diaconul acela asculta cuvintele sfîntului cele folositoare de suflet, simțea ieșind din gura lui un miros plăcut.

Într-o Duminică de dimineață, după a șaptea zi de nemîn-care, acest sfînt, luînd un cîrnaț făcut cu carne, l-a pus pe umărul său, ca pe un orar diaconesc, iar în dreapta avea muștar. Deci, dînd cîrnațul prin muștar, mînca, iar celor ce veneau la dînsul să se roage le ungea gura cu muștar. Într-o zi, a venit la dînsul un sătean prost, avînd durere de ochi, din pricina unei albețe. Atunci el, fără de veste l-a frecat la ochi cu muștar. Cînd acela a strigat de durere, nebunul a zis către dînsul: "Du-te de te spală la ochi cu oțet și usturoi și îndată te vei

tămădui!" Dar acela, neascultînd pe sfînt, s-a dus la doctori și a orbit și mai rău. După aceea, căindu-se, a zis: "Chiar de-mi vor sări ochii, voi face ceea ce mi-a poruncit nebunul stareț!" Iar cînd el și-a spălat ochii săi cu oțet și usturoi, îndată s-a însănătoșit desăvîrșit la ochi. După aceasta, întîlnindu-l pe el odată sfîntul pe drum, i-a zis: "Iată, ești sănătos, de acum să nu mai furi capre de la vecinul tău!" Așa a învățat sfîntul pe cel ce fura, pentru că știa toate lucrurile omenești cele tăinuite.

Odată s-au furat de la niște cetățeni cinci sute de galbeni. Omul acela se mîhnise pentru aurul său risipit și cu dinadinsul făcea cercetare pentru aceea. El era foarte aspru cu slugile sale și le bătea fără milă. Deci, mergînd el odată pe uliță, l-a întîmpinat Simeon și i-a zis: "Vrei să afli galbenii tăi?" Iar el a zis: "Cu adevărat voiesc". Nebunul Simeon a grăit: "Ce-mi dai mie, ca în acest ceas să-ți găsesc aurul tău?" Omul a răspuns: "Îți voi da zece galbeni". Nebunul a zis: "Nu voiesc aur, ci voiesc să-mi juri că nu vei bate pe cel ce a furat și nici pe altcineva". Atunci cetățeanul s-a jurat, iar sfîntul i-a zis: "Galbenii tăi ți i-a furat pitarul, dar păzește-te ca să nu-l bați pe el și nici pe altul". Deci, ducîndu-se omul acela în casa lui, a găsit tot aurul la pitar, sluga sa, după cum i-a zis sfîntul, dar nu l-a bătut. După aceasta, cînd se întîmpla să bată pe vreo slugă a lui pentru vreo pricină oarecare, atunci îi amorțea mîna de durere și nu putea să mai bată. Deci, aducîndu-și aminte de jurămînt, s-a dus la stareț și a zis: "Nebunule, dezleagă-mă de jurămînt, ca să-mi fie mîna liberă". Dar el, ca și cum nu înțelegea cele ce i se spune, își făcea nebunia sa. Omul acela venea de multe ori la dînsul, supărîndu-l, ca să-l dezlege de jurămînt. Odată sfîntul i s-a arătat lui în vedenia visului, zicîndu-i: "Te voi dezlega de jurămînt, dar voi dezlega de la tine și aurul tău și toată averea ta o voi risipi, pentru că voiești să bați pe robii tăi, care vor să meargă înaintea ta în veacul ce va să fie". După acea vedenie, venind el în frica de Dumnezeu, se arăta blînd către toți.

Pentru niște minuni ca acestea ale sale, ca să nu fie cunoscute de oameni, se făcea îndrăcit, ca și cum știa din lucrarea diavo-lească cele ce se făceau în

taină între oameni. De aceea umbla cu cei îndrăciți, ca fiind dintre dînșii și, milostivindu-se spre ei, cu rugăciunea a izgonit mulți diavoli din ei; iar ceilalți îndrăciți, mai ales diavolii, care locuiau în oameni, rînjeau la el, zicîndu-i: "O, nebunule, care batjocorești pe toată lumea, pentru ce ai venit să ne faci nouă strîmbătate? Du-te de aici! Nu ești dintre noi, pentru că toată noaptea ne muncești și ne arzi pe noi".

Sfîntul în îndrăcirea sa prefăcută mustra pe mulți oameni, ca unul ce toate le știa din Duhul Sfînt, pentru păcatele lor cele tăinuite. Pe unii, pentru necurăție; pe alții, pentru furt; iar pe alții, pentru călcare de jurămînt. Pe unii îi mustra de-o parte, iar pe alții, înaintea tuturor. Altora le spunea prin pildă lucrurile cele rele, ca să-și cunoască greșeala lor, iar pe alții îi ocăra pentru fărădelegile făcute. Astfel oprea toată cetatea de la păcatele cele de moarte, aducînd popoarele întru simțire și la pocăință. Mulți îl credeau că nu știe tainele de la Dumnezeu, ci de la diavol, crezîndu-l că este îndrăcit. Pentru aceea, unii din păcătoșii cei nepocăiți se temeau să vină înaintea feței lui sau să se întîlnească cu dînsul. Ci fugeau de el ca să nu fie mustrați.

În vremea aceea era în cetate o femeie fermecătoare, care făcea vrăji și era pricinuitoare de multe răutăți. Vrînd cuviosul să strice vrăjile acelea, a început a veni la ea adeseori și, împrietenindu-se cu ea, îi aducea bucatele ce i se dădea lui, bani și haine. Iar el i-a zis odată: "Voiești să-ți fac un lucru pe care, cînd îl vei purta cu tine, nimeni să nu te mai deoache și nici un rău să nu se apropie de tine?" Ea, crezînd că nebunul știe ceva din lucrurile drăcești, i-a zis lui: "Da, voiesc!" Deci, luînd el o scîndurică mică, a scris sirienește pe dînsa: "Să te certe pe tine Dumnezeu, ca să nu mai poți întoarce pe oameni de la Dînsul". Deci, a dat scîndurica femeii ca s-o lege la gît. Făcînd femeia aceasta, îndată a slăbit puterea farmecelor ei cu totul și nu mai putea să mai vatăme pe nimeni, nici să ajute cuiva.

Mergînd starețul cu frații lui cei săraci și apropiindu-se de cuptorul unde se lucrau sticle, lucrătorul acela era evreu și, șezînd sfîntul aproape de cuptor, se încălzea, iar lucrătorul făcea sticle. Nebunul a zis către ceilalți săraci ai săi: "Voiți să vă fac să rîdeți". Iar ei și-au întors ochii spre el, ca să vadă ce va face. Cînd jidovul a făcut o sticlă, el a făcut semnul Sfintei Cruci cu mîna dreaptă și îndată sticla s-a spart. Făcînd el altă sticlă, s-a spart și aceea prin însemnarea crucii făcute de Simeon. Asemenea s-a spart a treia, a patra pînă la a șaptea. Deci, săracii au început a rîde cu hohot și au spus jidovului ceea ce se făcea. Umplîndu-se el de mînie, a apucat un tăciune și a gonit pe nebun, bătîndu-l și arzîndu-l. Nebunul, ducîndu-se, striga către el, zicînd: "O, sticlarule, pînă ce nu vei face cruce pe fruntea ta, să știi că toate sticlele ți se vor sfărîma". Necrezînd, jidovul a început lucra sticle și i s-au spart, una după alta, vreo treisprezece. Văzîndu-și paguba, a făcut fără de voie semnul Sfintei Cruci pe fruntea sa și a încetat a se mai sfărîma sticlele ce le lucra. Cunoscînd el puterea Sfintei Cruci, a mers la sfînta biserică și s-a făcut creștin, primind Sfîntul Botez.

În vremea aceea, a căzut în boală unul din cei mai de frunte ai cetății, în a cărui casă se obișnuise cuviosul nebun a merge și a juca. Îngreunîndu-se boala aceluia, i s-a arătat în vis o vedenie ca aceasta: se vedea că aruncă un arșic de joc cu un oarecare arap înfricoșat și s-a făcut între ei un rămășag. Dacă arșicul nu va cădea celui bolnav de trei ori numărul șase, apoi el va fi biruit de arap; astfel bolnavul a rămas în îndoire și în frică mare. Bolnavului i s-a mai arătat nebunul Simeon, zicîndu-i: "Cu adevărat acum te va birui pe tine acest arap; deci, dă-mi cuvînt că nu vei mai întina patul femeii tale și eu voi arunca numărul pentru tine și tu vei birui. Bolnavul s-a jurat sfîntului, în acea vedenie, că nu va mai păcătui. Apoi sfîntul, luînd un os, l-a aruncat și a căzut de trei ori șase și arapul a plecat de la bolnav. Deșteptîndu-se din somn, a simțit că i s-a ușurat boala. Venind nebunul ca de obicei în casa lui, a zis către el: "Bine ai făcut cele trei aruncături de arșic. Însă, crede-mă pe mine, că de-ți vei călca jurămîntul,

atunci arapul te va sugruma". După aceea, ocărînd pe toți cu obiceiul nebuniei sale, s-a dus de acolo.

Cuviosul avea o colibă pentru odihnă și mai ales pentru rugăciunile cele de noapte; dar în ea nu era nimic decît o sarcină de viță. În acea colibă petrecea la rugăciune toate nopțile pînă dimineața, udînd pămîntul cu lacrimi. Sosind ziua, își împletea o cunună de măslin sau de buruieni, pe care o punea pe cap și ținînd în mîini o stîlpare, umbla prin cetate, strigînd: "Este prăznuirea împăratului celui biruitor și a cetății lui". Prin aceste cuvinte sfîntul numea sufletul drept cetate, iar mintea, împărat care stăpînea peste patimi, și le tîlcuia diaconului Ioan, prietenul său, la care mergea adeseori în taină și vorbea pe larg, de toate cuvintele și lucrurile sale, zicîndu-i cu jurăminte îngrozitoare, ca nimănui să nu spună ceva de el, pînă la sfîrșitul vieții lui.

Mai înainte cu două zile de moartea lui, a mers la diaconul Ioan și a zis: "Eu astăzi am fost la iubitul meu frate, Ioan, viețuitorul în pustie, cu care din început m-am lepădat de lume și am intrat în călugărie. Pe el l-am găsit sporit în bunătăți și desăvîrșit plăcut lui Dumnezeu. Deci, m-am bucurat că l-am văzut purtînd pe cap o cunună luminoasă, pe care era scris: "Cununa răbdării pustiului!" După aceea, Cuviosul Simeon iarăși a grăit către diacon: "Am văzut pe un slăvit oarecare, zicînd către mine: "Vino, nebunule, vino să primești pentru mîntuirea atîtor suflete omenești, nu o cunună, ci mai multe"".

Sfîntul Simeon, zicînd acestea, a suspinat și iarăși a zis: "Frate diacon, nimic nu știu să fi făcut de acest fel, care să fie vrednic de răsplătirea cerească, pentru că nebunul și lipsitul de înțelegere, ce plată va primi, fără numai un dar, de mă va milui Stăpînul meu cu darul Său. Te rog însă pe tine, frate, ca pe nimeni din cei săraci, mai ales din monahi, să nu-i defăimezi, nici să-i ocărăști. Deci, să știe dragostea ta, că mulți dintre dînșii, prin pătimirea cea rea, sînt curățiți și strălucesc ca soarele înaintea lui Dumnezeu. Asemenea și între oamenii cei proști, care viețuiesc prin sate și lucrează pămîntul și care petrec în

nerăutate și în dreptatea inimii lor și pe nimeni nu hulesc și nici nu năpăstuiesc, ci din osteneala mîinilor lor își mănîncă pîinea întru sudoarea feței. Între unii ca aceștia mulți sînt sfinți mari, pentru că i-am văzut venind în cetate și împărtășindu-se cu Trupul și cu Sîngele lui Hristos și făcîndu-se ca aurul cel curat".

Acestea pe care ți le grăiesc ție, domnul meu, să nu crezi că le zic pentru vreo slavă deșartă, ci dragostea ta m-a silit ca să nu tăinuiesc înaintea ta lenevirea vieții mele celei ticăloase. Deci, să știi că și pe tine îndată te va lua Domnul de aici. Dar se cade a te îngriji pentru sufletul tău pe cît îți este puterea, ca să poți fără de supărare a trece duhurile cele din văzduh și a scăpa de cumplitele mîini ale stăpînului întunericului.

Știe Dumnezeu că și eu am a pătimi mult necaz și mare frică, pînă ce voi trece acele înfricoșătoare locuri, în care se cercetează cu de-amănuntul toate cuvintele, lucrurile și faptele omenești. De aceea, te rog, fiule și fratele meu Ioan, ca în tot chipul să te sîrguiești să fii milostiv, că în acel ceas înfricoșat, milostivirea poate să ne ajute mai mult decît alte bunătăți. Căci este scris: *Fericit este cel ce înțelege pe cel sărac și scăpătat; căci în ziua cea rea îl va izbăvi pe el Domnul*. Păzește și aceasta: "Să nu te apropii la dumnezeiasca slujire, avînd mînie asupra cuiva, ca nu cumva păcatele tale să oprească venirea Sfîntului Duh!"

Acestea și mai multe altele vorbind Cuviosul Simeon cu acel cinstit diacon, l-a rugat ca, după două zile, să vină în coliba lui. Plecînd de la dînsul, nu s-a mai arătat umblînd prin cetate, ci a petrecut în colibă pînă la ceasul cel mai de pe urmă al sfîrșitului său. Însă nimeni nu știe în ce fel a fost sfîrșitul lui, decît numai Unul Dumnezeu și îngerii Lui; pentru că aceia s-au obișnuit a fi de față la sfîrșitul oamenilor săraci, cei cu totul părăsiți, precum a fost de față la Lazăr, cel ce a murit în gunoi și despre care se pomenește în Evanghelie că a murit și a fost dus de îngeri în sînul lui Avraam. Deci, nu este îndoială că aceiași sfinți

îngeri ai lui Dumnezeu au stat de față și la acest sfînt, care a fost sărac cu duhul și cu lucrul, adică la Cuviosul Simeon, în ceasul fericitului său sfîrșit. Și, dezlegînd cu blîndețe sufletul cel drept din trupul cel curat, l-au dus cu glas de bucurie în locașurile cerești.

Trecînd aceste două zile, unii din săracii care au avut cu dînsul tovărășie, nevăzîndu-l, și-au zis: "Oare nu cumva s-a îmbolnăvit nebunul?" Deci s-au dus la coliba lui și l-au găsit zăcînd mort și ziceau: "Iată, cel ce s-a înebunit în viața sa, s-a aflat nebun și după moarte, căci nu s-a sfîrșit culcat pe vițe, ci sub ele". Deci l-au luat doi oameni ca să îngroape fără de spălare acel cinstit trup, la locul unde îngropau pe cei străini fără de obișnuita cîntare, fără lumînări și fără tămîie.

Deci, sfîntul a fost dus la îngropare pe lîngă casa acelui creștin botezat de curînd, care a fost mai înainte jidov, lucrător de sticle, și acela a auzit mulțime de cîntăreți, cîntînd cîntări cu glasuri prea dulci și negrăite și s-a mirat de acea neobișnuită cîntare. El a privit pe o fereastră, dar n-a văzut pe nimeni altul, decît numai pe acei doi oameni care duceau la îngropare trupul nebunului. Iar glasurile nu încetau, cîntînd nevăzut, căci îngerii lui Dumnezeu cîntau, iar mirosirea cea plăcută umplea văzduhul. Creștinul acela a mirosit și a zis: "Fericit ești, nebunule, că neavînd oameni să-ți cînte pentru îngropare, ai pe cereștile puteri care te cinstesc cu cîntări și te umplu de mireasma cădirii cea din Rai". Deci, el îndată a mers cu acei doi oameni și au dus cu ei acel sfînt trup și l-au îngropat cu mîinile lor între mormintele străinilor și ale săracilor. El spunea tuturor că a auzit cîntări îngerești deasupra acelui mormînt și negrăită bună mireasmă.

Diaconul Ioan, mergînd la coliba aceea și negăsind pe sfînt, îl căuta pretutindeni. După aceea, înștiințîndu-se că a murit și este îngropat, a plîns foarte mult și s-a dus la mormîntul lui, vrînd să ia trupul de acolo și să-l îngroape cu cuviință la loc de cinste. Cînd a descoperit însă mormîntul, n-a

găsit trupul sfîntului, pentru că Domnul l-a mutat pe El, prin sfinții Săi îngeri, în loc nevăzut de oameni. Atunci toți oamenii din cetatea Emesei, deșteptîndu-se ca din somn, au început a-și aduce aminte și a-și spune unul altuia lucrurile cele minunate ale plăcutului lui Dumnezeu, proorociile și viața lui cea mult chinuită.

Astfel au cunoscut că nebunul nu era nebun, ci era mai înțelept decît toți înțelepții acestui veac și cel ce se părea că este nesănătos era drept și cuvios. Sub chipul cel de nebunie și de păcătos, își ascundea înaintea oamenilor viața sa cea înțelepțită de Dumnezeu și plăcută Lui. Astfel au fost viața și nevoințele acestui minunat Simeon, care a fost nebun pentru Hristos. El a petrecut ca Lot cel de demult în mijlocul sodomitenilor, care nu s-a întinat de păcatele acelora. Așa și el acum, viețuind în mijlocul lumii, nu s-a vătămat cu patimile cele lumești.

Cuviosul Simeon s-a sfîrșit în 21 zile ale lunii iulie, iar după dînsul și Cuviosul Ioan, tovarășul lui de pustnicie, a adormit cu fericit sfîrșit în pustiul Iordanului. Deci, precum au început amîndoi împreună a sluji Domnului pe pămînt, tot așa și în cer au stat împreună înaintea scaunului lui Dumnezeu. Viața amîndurora, precum s-a spus diaconului Ioan prin sfînta și nemincinoasa gură a lui Simeon, așa de la același diacon Ioan al Bisericii cea din Emesa, s-a povestit cu credință și cu adevărat marelui între părinți, Sfîntului Leontie, episcopul Neapolei Ciprului. Acela a dat-o în scris, spre folosul celor ce o vor citi și o vor asculta și spre slava lui Hristos Dumnezeul nostru, Celui împreună slăvit cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.

Viața şi pătimirea Sfîntului Sfințitului Mucenic Ciprian şi a Sfintei Mucenițe Iustina fecioara

(2 octombrie)

Vieţile Sfinţilor pe luna octombrie

Pe vremea împărăției lui Deciu, era în Antiohia Siriei un filozof și vrăjitor vestit, anume Ciprian, de neam din Cartagina, născut dim părinți necredincioși, care a fost dat în copilăria sa spre slujba păgînescului și necuratului lor zeu, Apolon. În anul al șaptelea al vîrstei sale îl încredințară la vrăjitori spre învățătura meșteșugului vrăjitoriei și a drăceștii înțelepciuni. Iar după zece ani de la nașterea sa a fost trimis de părinți spre săvîrșirea jertfei în muntele Olimpului, pe care păgînii îl numeau locuință dumnezeiască, căci acolo se afla nenumărată mulțime de idoli întru care mulți diavoli locuiau.

Ciprian a învățat în acel munte înalt mult meșteșug diavolesc, căci știa felurite năluciri drăcești; se deprinsese a schimba văzduhul, a porni vîntul, a slobozi tunete și ploi, a tulbura valurile mării, a face stricăciune în răsaduri, grădini și cîmpii, a aduce vătămări și răni asupra oamenilor și se învățase la înțelepciunea cea pierzătoare și prea rea lucrare diavolească. Și a văzut acolo nenumărate pîlcuri drăcești împreună cu stăpînul întunericului, împrejurul căruia unii săltau, alții slujeau, alții chiuiau, lăudînd pe stăpînul său, iar alții erau trimiși în toată lumea spre înșelarea popoarelor.

A văzut acolo pe toți zeii și zeițele păgîne și felurite năluciri și vedenii, la care se învăța cîte patruzeci de zile în post; că mînca după apusul soarelui nu pîine, nici altă hrană, ci numai ghindă de stejar. Cînd era de cincisprezece ani avea ca dascăli șapte slujitori mari care slujeau la cele șapte planete. De la acei jerfitori a învățat multe taine diavolești. Apoi s-a dus în cetatea Agra, unde, slujind cîtva timp zeiței Ira, a învățat multe meșteșuguri de la slujitorul care era acolo. Și a petrecut și în Tauropoli slujind zeiței Artemis. De acolo s-a dus la Lachedemonia și a deprins să facă fel de fel de vrăji și năluciri, ca aceea ca morții din morminte să grăiască.

Avînd douăzeci de ani, a mers în Egipt, în cetatea Memfis, la capii răutăților și multe farmece și vrăjitorii învăța. La treizeci de ani a mers la caldei și acolo a învățat să citească în stele. Si în Antiohia a mers, fiind atunci desăvîrșit în toată răutatea: vrăjitor și fermecător, pierzător de suflete, mare prieten și credincioasă slugă a stăpînitorului iadului, cu care singur față în față a vorbit și de cinste mare de la dînsul s-a învrednicit. De acest lucru singur a mărturisit, zicînd: "Să mă credeți pe mine că singur pe diavol l-am văzut, pentru că prin jertfe l-am rugat și l-am sărutat și am grăit cu dînsul și cu aceia care sînt la dînsul mai mari și m-au iubit și mi-au lăudat înțelegerea mea și înaintea tuturor a zis: "Iată noul Amvrie, grabnic spre ascultarea noastră, vremelnic de împărtășania noastră". Și mi-au făgăduit că au să mă pună boier, după ieșirea mea din trup și cît timp eu am să petrec pe pămînt, în toate au să-mi ajute și mi-au dat spre slujirea mea un grup de diavoli. Iar cînd ieșeam de la dînsul a strigat către mine: "Îmbărbătează-te, nevoitorule Cipriane" și, sculîndu-se, m-a petrecut, încît și toți mai marii diavolilor s-au mirat. De aceea toți boierii lor pe mine mă ascultau, văzînd cinstea ce mi se făcea de către dînsul. Era chipul lui ca o floare de iarbă și capul îi era încununat cu o coroană prefăcută, nu adevărată, ci nălucire de aur și pietre luminoase, care lumina chipul acela și hainele lui erau minunate. Iar cînd se întorcea încoace sau încolo se cutremura tot locul acela și mulți stăteau lîngă scaunul lui cu fel de fel de rînduieli ale duhurilor răutății, întru mare supunere.

Eu cu totul pe mine mă dădusem atunci, supunîndu-mă la toată porunca lui". Aceasta despre sine singur a spus-o Ciprian după întoarcerea sa la Dumnezeu.

Este arătat ce fel de om era: prieten al diavolilor, ale căror lucruri, toate, le făcea supărînd pe oameni și înșelîndu-i. În Antiohia a petrecut multă vreme și a adus pe mulți oameni spre toată necurata fărădelege, pe mulți i-a ucis cu otrăvurile și cu farmecele, pe copii și pe copile spre jertfa diavolilor îi înjunghia și pe mulți i-a învățat la vrăjile sale rele: pe unii îi învăța să zboare prin văzduh, pe alții să plutească cu luntrea prin nori, pe alții i-a făcut să umble pe ape. De toți păgînii era cinstit și slăvit ca un mare jertfitor și preaînțelept slujitor al necuraților lor zei și mulți alergau la dînsul pentru nevoile lor, pentru că îi ajuta cu puterea diavolească de care era plin; unora le ajuta la desfrînare, altora la mînie, la vrajbă și la izbîndirea răutăților, iar altora în zavistie le ajuta. Acum era cu totul în fundul iadului și în gurile diavolești, fiu al gheenei, părtaș al celor diavolești și al pierzării celei veșnice. Iar Domnul, Cel ce nu voiește moartea păcătosului, pentru negrăita Sa bunătate și pentru milostivirea cea nebiruită de păcatele omenești, a vrut ca pe acest om să-l caute și pe cel afundat în adîncul iadului din prăpastie să-l scoată și să-l mîntuiască, spre arătarea milostivirii Sale, tuturor oamenilor, căci nu este păcat să biruiască iubirea Lui de oameni. Și l-a mîntuit pe Ciprian din pierzarea lui în acest chip:

În acea vreme era în Antiohia o fecioară cu numele de Iustina, care s-a născut din părinți păgîni. Tatăl ei se numea Edesie și era slujitor idolesc, iar maica sa se numea Cleodonia. Fecioara Iustina cînd a ajuns la vîrsta desăvîrșită, șezînd în casa sa la fereastră, a auzit din întîmplare un cuvînt de mîntuire din gura unui diacon care trecea pe acolo, care se numea Prailie și care grăia pentru întruparea Domnului nostru Iisus Hristos "că S-a născut din curata Fecioară Maria și, multe minuni făcînd, a voit a pătimi pentru mîntuirea noastră și a înviat din morți și S-a înălțat la ceruri și a stat de-a dreapta Tatălui și împărățește în veci".

Această propoveduire a diaconului a căzut pe pămînt bun în inima Iustinei, căci degrabă a început a aduce rod și a dezrădăcina din ea toți spinii necredinței. Iustina voia ca mai mult și mai desăvîrșit să învețe de la acel diacon, însă nu îndrăznea să-l caute pe el, împiedicînd-o feciorelnica rușine. Însă mergea adeseori, în taină, la biserica lui Hristos, ascultînd cuvintele lui Dumnezeu; și lucrînd în inima ei Duhul Sfînt, a crezut în Hristos. Și în scurtă vreme și pe maica ei a făcut-o să creadă și după aceea și pe bătrînul ei tată l-a adus la credință; el, văzînd înțelegerea fiicei sale și auzind cuvintele ei cele înțelepte, socotea în sine că idolii, fiind făcuți de mîini omenești, cum pot să fie ei dumnezei, neavînd nici suflet, nici suflare? Și o vedenie minunată a văzut el noaptea în vis, prin dumnezeiască arătare: adică o tabără mare de îngeri purtători de lumină, iar în mijlocul lor era Mîntuitorul lumii, Iisus Hristos, și L-a auzit pe El grăindu-i: "Veniți la Mine și vă voi da vouă cerească împărăție". Apoi, deșteptîndu-se din somn, Edesie îndată a mers cu femeia și cu fiica sa la episcopul creștinesc pe care îl chema Optat, rugîndu-l pe el să-i învețe credința lui Hristos și să le dea lor Sfîntul Botez și i-a spus lui cuvintele fiicei sale și îngereasca vedenie pe care singur o văzuse.

Auzind aceasta episcopul, s-a bucurat de întoarcerea lor și, grăindu-le mult despre credința în Hristos, a botezat pe Edesie și pe Cleodonia, femeia sa și pe fiica lor Iustina și, împărtășindu-i pe ei cu Sfintele Taine, i-a slobozit cu pace. Iar după ce s-a întărit Edesie în credința lui Hristos, văzînd episcopul evlavia lui, l-a făcut preot; și petrecu în fapte bune și în frică de Dumnezeu un an și șase luni și așa, în sfînta credință, și-a sfîrșit viața. Iar Iustina bine s-a nevoit în poruncile Domnului, iubind pe Mirele său Hristos și slujindu-I Lui în rugăciuni, în feciorie și în curățenie, în post și în mare înfrînare. Iar vrăjmașul cel ce urăște neamul omenesc, văzînd o viață ca aceasta a ei, a zavistuit faptele ei cele bune și a început a o supăra, felurite nevoi și necazuri pornindu-i împotrivă.

Era atunci în Antiohia un tînăr scolastic, pe nume Aglaid, fiu de părinți bogați și slăviți, viețuind cu desfătare întru deșertăciunea lumii acesteia. Și acesta, într-o

vreme oarecare, a văzut-o pe Iustina fecioara mergînd la biserică și s-a minunat de frumusețea ei. Iar diavolul a pus gînd rău în inima lui asupra ei și, aprinzîndu-se de dorul ei, Aglaid a început a se gîndi în toate chipurile, ca întru cunoștința și dragostea ei să vie și, înșelînd-o, să aducă pe mielușeaua cea curată a lui Hristos întru necurăția cea gîndită de dînsul. Și pîndea calea ei, ori unde avea să meargă fecioara și, întîmpinînd-o, o amăgea cu cuvinte desfrînate, lăudîndu-i frumusețea. Apoi, spunîndu-i cuvinte de fericire și arătîndu-și dragostea sa către dînsa, cu curse înșelătoare și meșteșugit împletite o urmărea pe ea spre desfrînare. Iar fecioara se întorcea și fugea de dînsul, înfricoșîndu-se de el și nu voia să-i asculte înșelătoarele și viclenele cuvinte. Și tînărul, dorind frumusețile ei cele fecioreşti, a trimis la dînsa rugăminte ca să voiască să-i fie lui soție. Iar ea a răspuns către dînsul: "Am pe Mirele meu Hristos căruia Îi slujesc și curăția mea îmi păstrez. Acela și sufletul și trupul meu îmi păzește de toată necurăția".

Un răspuns ca acesta al curatei fecioare auzindu-l Aglaid și mai mult a dorit-o, aprinzîndu-l pe el diavol. Neputînd nicidecum să o amăgească, a gîndit ca s-o răpească; și adunînd spre ajutor tineri fără de rînduială, asemenea lui, i-a păzit calea pe care obișnuia fecioara să meargă spre biserică la rugăciune. Acolo a întîmpinat-o și a prins-o, ducînd-o cu sila spre casa lui. Iar ea a început a striga foarte tare, bătîndu-l pe el peste gură și scuipînd asupra lui. Auzind acea strigare, vecinii au ieșit din casele lor și au alergat ca s-o scoată din mîinile tînărului cel nerușinat ca din gura lupului și au reușit să o ia pe mielușeaua cea fără prihană, pe Sfînta Iustina. Și au fugit toți cei nelegiuiți, iar Aglaid cu rușine s-a dus la casa sa.

Neștiind ce să mai facă, înmulțindu-se în el răutatea patimii, s-a ispitit cu încă un lucru rău: a mers la marele vrăjitor și fermecător, Ciprian, jertfitorul idolesc și acestuia, spunîndu-i necazul său, i-a cerut ajutor, făgăduind să-i dea mult aur și argint. Ciprian, pe toate auzindu-le de la dînsul, îl mîngîia făgăduindu-i că toată dorința lui i-o va îndeplini. "Eu, a zis el, voi face ca această fecioară singură să

căute dragostea ta și te va dori pe tine mai mult decît tu pe ea". Așa, mîngîindu-l, i-a dat bună nădejde.

Luînd Ciprian cărțile sale de învățătură a chemat pe unul din duhurile cele necurate pe care îl știa că degrabă poate să aprindă cu necurată dorire inima Iustinei spre tînărul acela. Iar diavolul i-a făgăduit cu sîrguință să-i îndeplinească dorința și cu mîndrie a zis: "Nu-mi este mie cu anevoie acest lucru, de vreme ce eu de multe ori am cutremurat cetăți, ziduri am surpat, case am despărțit, vărsări de sînge și ucideri de tată am făcut; învrăjbiri și mînie mare între frați și între soți am pus, pe cei ce voiau să petreacă mult în feciorie i-am adus în necurăție; pe călugării cei ce se nevoiau prin munți și la multă postire se deprindeau, negîndindu-se niciodată la trup, în pofta desfrînării i-am adus și i-am învățat să slujească patimilor trupești, iar pe alții, care întru pocăință și întru lepădarea de toate veniseră, iarăși i-am întors la cele dintîi lucruri rele și pe mulți din cei ce petreceau în curăție, i-am aruncat în desfrînare. Deci, oare nu pot eu ca pe această fecioară spre dragostea lui Aglaid să o plec? Si ce să zic mai mult? Cu lucrul voi arăta puterea mea degrabă. Deci, primește această doctorie - și îi dădu un vas plin - și dă-o tînărului aceluia ca să stropească locuința Iustinei și vei vedea ce va fi". Acestea zicînd, s-a dus, iar Ciprian, chemîndu-l pe Aglaid, l-a trimis pe el să stropească în taină casa Iustinei cu licoarea din vasul acela diavolesc. Și făcîndu-se aceasta, a intrat diavolul desfrînării cu săgețile cele aprinse ale poftei trupești, ca să rănească prin desfrînare inima cea fecioarească și trupul ei și cu pofta cea necurată să-l aprindă.

Avea obiceiul fecioara aceea ca în toate nopțile să-și facă rugăciunile sale către Domnul. Și a fost după obicei, cînd în ceasul al treilea din noapte, sculîndu-se se ruga lui Dumnezeu, a simțit ca de năprasnă o tulburare în trupul ei și furtună rea de pofta cea trupească și aprinderea focului gheenei. Și a fost acea supărare și în acel vifor dinăuntru multă vreme; îi venea întru pomenire acel Aglaid, căci se ridicase în ea gîndurile cele rele. Se mira fecioara și singură de

sine se rușina, simțindu-și sîngele fierbînd ca într-o căldare și se gîndea la lucruri de care întotdeauna, ca de niște necurățenii, se scîrbea. Și cu bună cunoștință fiind Iustina, a înțeles că de la diavol i s-a tras acest război întru dînsa și îndată, înarmîndu-se cu arma semnului crucii, a alergat către Dumnezeu cu fierbinte rugăciune și a strigat din adîncul inimii către Hristos, Mirele său, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, Iisuse Hristoase, iată, vrăjmașii mei s-au ridicat asupra mea, curse au pregătit pentru picioarele mele și au smerit sufletul meu; iar eu mi-am adus aminte de numele Tău și m-am veselit și cînd mă supără ei pe mine, eu la Tine scap și nădăjduiesc, spre a nu se bucura vrăjmașul meu de mine; căci știi, Doamne Dumnezeul meu, că eu sînt roaba Ta și curăția trupului meu pentru Tine o păzesc și sufletul meu Ție ți l-am încredințat. Deci, păzește pe oaia Ta, Păstorule bun, nu mă lăsa întru mîncarea fiarelor celor ce caută să mă înghită pe mine, dă-mi biruința poftei celei rele a trupului meu". Astfel, sfînta fecioară, stăruind mult în rugăciune, a rușinat pe vrăjmașul care, fiind biruit de rugăciunea ei, a fugit de la dînsa cu rușine; și s-a întors odihna în trupul și în inima Iustinei și s-a stins văpaia poftei, iar războiul a încetat și fierberea sîngelui s-a potolit și Iustina a dat slavă lui Dumnezeu, cîntînd cîntare de biruință.

Diavolul s-a întors la Ciprian cu veste rea, că nu a reușit întru nimic. Dar Ciprian l-a întrebat pe el din care pricină nu a putut s-o supună pe acea fecioară. Iar el, cu toate că nu voia, i-a spus adevărul, zicînd: "Pentru aceasta nu am reușit, pentru că am văzut pe ea un semn de care m-am înfricoșat, și din această cauză nu am putut ca să o biruiesc". Ciprian a chemat un diavol mai cumplit și l-a trimis pe acesta spre a o ispiti pe Iustina. Și mergînd acesta, a făcut mai multe decît cel dintîi, căci cu mare putere a năvălit asupra ei, iar fecioara cu mai fierbinte rugăciune s-a înarmat și mai mare nevoință a arătat, pentru că s-a îmbrăcat în haină de păr și își chinuia trupul său cu înfrînarea și cu postul, numai pîine și apă mîncînd. Și așa, îmblînzindu-și patimile trupului, a biruit pe diavol și l-a gonit cu rușine, iar el, la fel ca și cel dintîi, nesporind nimic, s-a întors la Ciprian. Iar Ciprian a chemat pe una dintre căpeteniile diavolești și

i-a spus despre slăbiciunea celorlalți doi diavoli trimiși care nu au putut să covîrșească o fecioară și a cerut de la dînsul ajutor. Iar el a ocărît pe diavolii cei dintîi cu sălbăticie, ca pe cei ce nu sînt bine iscusiți în acel lucru și ca pe cei ce nu știau cum să îndulcească desfrînarea în inima fecioarei. Și i-a dat bună nădejde lui Ciprian, făgăduindu-i ca singur, în alt chip, să ispitească pe fecioară.

Ducîndu-se de la Ciprian, s-a prefăcut pe sine în chip de femeie și așa a intrat la Iustina; și, șezînd, a început a grăi cu dînsa cuvintele cele dumnezeiești, ca și cum ar fi vrut să urmeze vieții și curăției ei; o întreba ce fel de plată o să aibă pentru această viață sfîntă și pentru fecioria ei. Iar Iustina a zis: "Mare și negrăită este plata pentru cei ce viețuiesc în curăție, și mîhnire mare au oamenii care nu bagă de seamă o visterie mare ca aceasta a curăției îngerești". Iar diavolul, descoperindu-și nerușinarea, cu meșteșug a început a o amăgi, zicîndu-i: "Apoi în ce chip ar putea să fie lumea și cum s-ar naște oamenii? De ar fi păzit Eva curăția, apoi de unde s-ar fi înmulțit neamul omenesc? Cu adevărat, bună este însoțirea, pe care singur Dumnezeu a rînduit-o, și Sfînta Scriptură o laudă, zicînd: "Cinstită este nunta întru toate și patul nespurcat. Mulți sfinți ai lui Dumnezeu oare nu au fost întru însoțirea pe care a dat-o Dumnezeu spre mîngîierea omului, ca spre copiii săi căutînd să se înveselească și să laude pe Dumnezeu?"

Niște cuvinte ca acestea auzindu-le Iustina, a cunoscut pe maestrul diavol amăgitor și mai bine decît Eva l-a biruit pe el; pentru că, neintrînd în mai multă vorbă cu dînsul, a alergat degrabă la limanul Crucii lui Hristos. Și a pus semnul cel cinstit pe fruntea ei și inima și-a ridicat-o spre Dumnezeu, Mirele său, și îndată a pierit diavolul, cu mai mare rușine ca cei dintîi. Acel mare diavol a venit și la Ciprian, tulburat; și cunoscînd Ciprian că nici acela nu a reușit nimic, a zis către diavol: "Oare nici tu pe fecioara aceea n-ai putut s-o biruiești, fiind diavol puternic și iscusit mai mult ca alții în acest lucru? Apoi care din voi va face ceva acelei nebiruite inimi fecioreşti? Deci, spuneți-mi mie: cu ce fel de arme vi se

împotrivește vouă și cum puterea voastră cea tare neputincioasă o face?" Iar diavolul, fiind silit de puterea lui Dumnezeu, deși nevrînd, a mărturisit: "Nu putem, a zis el, să privim spre semnul crucii, ci fugim de dînsul, căci ne arde precum focul și ne gonește departe". Ciprian s-a supărat foarte tare asupra diavolului, că l-a adus întru rușine și se certa cu dînsul, zicîndu-i: "Dar așa este puterea voastră, că o fecioară neputincioasă vă biruiește?" atunci diavolul, vrînd să-l mîngîie pe Ciprian, a încercat să facă alt lucru, în acest fel: s-a prefăcut în chipul Iustinei și a mers la Aglaid, că așa părîndu-i-se lui Aglaid că este Iustina cu adevărat își va împlini datoria sa și nu va fi arătată neputința lor cea diavolească, nici Ciprian nu se va afla întru rușine.

Cînd a intrat diavolul la Aglaid în chipul Iustinei, Aglaid a sărit de nespusă bucurie și alergînd la ea, a cuprins-o și o săruta, zicînd: "Bine ai venit la mine, prea frumoasă Iustina". Și cum a zis tînărul cuvîntul Iustina, îndată diavolul s-a stins, neputînd nici numele Iustinei să-l rabde, iar tînărul s-a înspăimîntat foarte tare și, alergînd la Ciprian, i-a spus lui cele ce s-au întîmplat. Ciprian, cu ajutorul vrăjilor sale, a pus pe dînsul chip de pasăre și făcîndu-l ca să zboare prin văzduh, l-a trimis la casa Iustinei, ca prin fereastră să intre în camera ei. Iar el, fiind purtat de diavol, zbura prin văzduh deasupra camerei Iustinei și voia să se așeze pe casă. S-a întîmplat atunci ca Iustina să privească pe fereastră și văzînd-o diavolul pe ea, l-a lăsat pe Aglaid și a fugit. Și a pierit de la Aglaid și acea nălucire, în care se arăta ca o pasăre și puțin a lipsit de a nu muri căzînd jos, căci cu mîinile s-a apucat de vîrful casei și, ținîndu-se, a rămas spînzurat. De nu ar fi fost coborît de acolo prin rugăciunea Sfintei Iustina, ar fi căzut ticălosul și ar fi murit. Și așa, nereușind nimic, s-a întors tînărul la Ciprian, povestindu-i lui primejdia sa, iar Ciprian s-a necăjit foarte tare, văzîndu-se înfrînt și s-a hotărît ca singur să se ducă la Iustina, nădăjduind în vrăjitoriile sale. Mai întîi s-a prefăcut în femeie, apoi în pasăre; și încă nu se apropia de ușile casei ei, iar nălucirea și înșelătoarea asemănare cu cea de femeie și cu cea de pasăre au pierit de la dînsul și s-a întors rușinat.

După aceasta, a început Ciprian a face izbîndire rușinii sale, și a adus cu ajutorul vrăjilor sale ispite asupra casei Iustinei și asupra caselor tuturor rudeniilor, ale vecinilor și ale cunoscuților ei, ca odinioară diavolul asupra dreptului Iov: le omora dobitoacele, pe slugile lor le lovea și cu răni îi arunca pe dînșii în necaz nemăsurat. Apoi a lovit-o și pe Iustina cu o boală, încît zăcea la pat și plîngea maica sa pentru dînsa. Iar ea o mîngîia pe maica sa, precum David, zicînd: "Nu voi muri, ci vie voi fi, și voi povesti lucrurile Domnului". Însă nu numai asupra ei și asupra rudeniilor ei, ci și asupra cetății (Dumnezeu așa a voit), a adus Ciprian vătămare, din cauza mîniei sale celei neîmblînzite și din pricina rușinii celei mari. Și erau răni între dobitoace și multe boli între oameni. Și prin lucrare diavolească a străbătut vestea prin întreaga cetate, că marele jertfitor Ciprian pedepsește cetatea pentru Iustina, care i se împotrivește. Adunîndu-se nu puțini dintre cinstiții cetățeni, au mers la Iustina și cu mînie au sfătuit-o pe dînsa ca să nu-l mai mîhnească pe Ciprian și să se mărite cu Aglaid, ca să nu pătimească toți mai multă supărare pentru dînsa. Iar ea pe toți îi mîngîia, încredințîndu-i că degrabă toate vătămăturile acelea, care au fost aduse lor de Ciprian cu ajutorul diavolilor, vor pieri, lucru care s-a și întîmplat. Pentru că după ce Sfînta Iustina s-a rugat cu tărie lui Dumnezeu, îndată toată puterea diavolească a pierit și toți s-au tămăduit de boli și s-au vindecat de răni.

Schimbîndu-se lucrurile, popoarele Îl preamăreau pe Hristos, iar de Ciprian și de meșteșugul lui cel vrăjitoresc își băteau joc, încît acum Ciprian nici între oameni nu se mai arăta de rușinea cea mare și chiar și de cei cunoscuți se rușina. Apoi, înștiințîndu-se bine că semnul crucii și numele lui Hristos nimic nu poate să le biruiască, și-a venit în fire și a zis către diavol: "Pierzătorule și al tuturor înșelătorule, vistierule a toată necurăția și înșelăciunea, acum ți-am cunoscut neputința, că dacă de umbra crucii te temi și de numele lui Hristos te cutremuri, apoi ce vei face cînd singur Hristos va veni asupra ta? Dacă pe cei ce se însemnează cu crucea nu-i poți birui, apoi pe cine vei scoate din mîinile lui Hristos? Acum am cunoscut că nu ești nimic și nu poți nimic și nu ai putere de izbîndire. M-am înșelat eu, ticălosul, ascultîndu-te pe tine și crezînd în

înșelăciunea ta; deci, depărtează-te de la mine, blestematule, depărtează-te, că de acum mi se cade mie să rog pe creștini ca să mă miluiască. Mi se cade mie să alerg la cei dreptcredincioși ca să mă izbăvească și să se îngrijească pentru mîntuirea mea. Du-te, du-te nelegiuitule, vrăjmaș al adevărului și potrivnic și urîtor a toată lumea!"

Acestea auzindu-le, diavolul s-a repezit la Ciprian ca să-l ucidă și, năpădind asupra lui, a început a-l sugruma, bătîndu-l. Și nu avea Ciprian ajutor de la nimeni și nu știa cum să-și ajute lui și să se izbăvească din cumplitele mîini diavolești și, încă fiind viu, și-a adus aminte de semnul sfintei cruci prin care se împotrivea Iustina la toată puterea diavolească și a zis: "Dumnezeul Iustinei, ajută-mi și mie!" Apoi, ridicîndu-și mîna, și-a făcut semnul crucii și îndată diavolul ca o săgeată întinsă a pierit de la dînsul. Iar el, răcorindu-se și căpătînd îndrăzneală și chemînd numele lui Hristos, se însemna cu semnul crucii și în felul acesta se împotrivea diavolului, ocărîndu-l și blestemîndu-l. Diavolul stătea departe de dînsul și nu îndrăznea să se apropie, pentru semnul crucii și pentru numele lui Hristos, care îl înfricoșau și îl îngrozeau, zicîndu-i: "Nu te va scoate Hristos din ghearele mele!" Și, mîniindu-se asupra lui, a răcnit ca un leu și s-a dus.

Ciprian, luînd toate cărțile vrăjitoriilor sale, a alergat la Antim, episcopul creștin, și, căzînd la picioarele lui, se ruga să-l miluiască pe el și să-i dea lui Sfîntul Botez. Iar episcopul, știindu-l pe el mare vrăjitor și tuturor înfricoșat, socotea că a venit la dînsul cu înșelăciune și îl îndepărta, zicîndu-i: "Multe rele faci între păgîni și să nu faci acestea și între creștini, ca să nu pieri degrabă". Iar Ciprian, plîngînd, i-a povestit episcopului toate răutățile sale și cărțile sale i le-a dat ca să le ardă. Văzînd episcopul smerenia lui, i-a arătat și l-a învățat pe el sfînta credință și i-a poruncit lui ca să se pregătească să primească Sfîntul Botez. Iar cărțile lui le-a ars înaintea tuturor creștinilor cetății. Apoi, ducîndu-se Ciprian cu inima umilită, plîngea pentru păcatele sale, presărîndu-și cenușă pe cap și făcea pocăință, strigînd către adevăratul Dumnezeu și Îl ruga pentru curățirea

fărădelegilor sale. A doua zi, intrînd în biserică, asculta cuvîntul lui Dumnezeu cu mîngîiere și bucurie, stînd între cei credincioși. Iar cînd celor chemați diaconul le poruncea să iasă afară, zicîndu-le: "Cîți sînteți chemați, ieșiți!", alții ieșeau, iar Ciprian nu a voit să iasă, ci a zis către diacon: "Rob al lui Hristos sînt, nu mă goni pe mine de aici". Iar diaconul i-a zis lui: "De vreme ce încă nedesăvîrșit ești întru Sfîntul Botez, pentru aceasta ești dator să ieși". Iar el a răspuns: "Viu este Hristos, Dumnezeul meu, Cel ce m-a păzit pe mine de diavol și pe fecioara Iustina curată a păzit-o și m-a miluit pe mine; deci, nu mă izgoni din biserică pînă ce voi fi creștin desăvîrșit". Apoi diaconul i-a spus despre aceasta episcopului și episcopul, cunoscîndu-i osîrdia lui și căldura inimii pentru credința în Hristos, l-a chemat la sine și neîntîrziat l-a botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. Aflînd despre aceasta Sfînta Iustina mare mulțumire a înălțat către Dumnezeu și multe milostenii a dat săracilor și prinoase a făcut la biserică. Iar pe Ciprian, episcopul l-a făcut citeț în a opta zi, în a douăzecea zi l-a făcut ipodiacon și în a treizecea zi l-a făcut diacon, iar după un an l-a hirotonit preot. Ciprian, schimbîndu-și obiceiul, din zi în zi mai strîmtă își făcea calea vieții, totdeauna plîngînd pentru faptele sale cele rele de mai înainte și a mers din putere în putere și din bunătate în bunătate. Apoi, curînd a fost numit episcop și în acea dregătorie a arătat o viață asemănătoare cu cea a multor sfinți mari și bine a păstorit turma lui Hristos. Iar pe sfînta Iustina fecioara a făcut-o diaconiță și i-a încredințat ei o mănăstire de fecioare, făcînd-o pe ea stareță asupra acelor fecioare creștine. Și mult norod păgîn, prin chipul și prin învățătura sa, de la închinarea de idoli întorcîndu-i, i-a cîștigat și i-a unit cu Biserica lui Hristos. Și se împuțina slăvirea idolească, iar slava lui Hristos se înmulțea.

Văzînd diavolul o viață ca aceasta a lui Ciprian și sîrguința sa pentru credința lui Hristos și pentru mîntuirea sufletelor omenești, scrîșnea din dinți împotriva lui. Și a îndemnat pe păgîni să-l cleveteasca pe Ciprian înaintea stăpînitorilor părților din răsărit, că pe idolii lor i-a defăimat și mult norod dintre aceștia a întors la adevărata credință, iar pe Hristos, potrivnicul lor, Îl slăvește. Adunîndu-

se necredincioșii, au mers la Evtolmie ighemonul, care stăpînea atunci în părțile acelea și au clevetit pe Ciprian, împreună cu Iustina, aducînd asupra lor multe pricini: precum că și idolilor și împăratului și tuturor stăpînitorilor potrivnici sînt și tulbură poporul, amețindu-l și ducîndu-l în urma lor spre închinarea la Hristos cel răstignit. Și pe stăpînitor l-a rugat ca amîndoi, Ciprian și Iustina, cu moarte să fie pedepsiți. Auzind de acestea, ighemonul Evtolmie a poruncit ca să fie prinși și Ciprian și Iustina și în temniță să-i arunce. Și mergînd în Damasc, i-a luat pe amîndoi ca să-i judece.

Acolo, șezînd la judecată, i-au adus de față pe legații lui Hristos, pe Ciprian și pe Iustina, și judecătorul a zis către Ciprian: "Pentru ce ți-ai schimbat slava ta cea dintîi, fiind mai înainte vestit slujitor al vechilor zei și pe mulți oameni la dînșii aducînd?" Iar Sfîntul Ciprian i le-a spus lui toate pe rînd, așa cum a cunoscut neputința și înșelăciunea diavolească și a cunoscut puterea lui Hristos, de care toți diavolii se tem și se cutremură și de semnul cinstitei cruci se sting; și și-a spus toată pricina întoarcerii sale către Hristos, pentru care se arată gata îndată a muri. Iar judecătorul, neprimind cuvintele în inima lui și neputînd să răspundă la cuvintele lui Ciprian, a poruncit ca sfîntul să fie spînzurat și să-i fie strunjit trupul, iar pe Sfînta Iustina s-o bată peste gură și peste ochi. Și au fost chinuiți multă vreme, dar neîncetat îl mărturiseau pe Hristos și răbdau toate chinurile cu mulțumire. După aceea i-au aruncat pe ei în temniță; apoi cu îmbunări îi îndemna către închinarea la idoli.

După ce n-a reușit să-i întoarcă de la credința lor, judecătorul a poruncit să fie aruncați într-o găleată cu apă fiartă; și căldarea aceea, deși fierbea întruna, cu nimic nu i-a vătămat pe dînșii și, ca într-o răcoreală Îl preamăreau pe Dumnezeu. Văzînd aceasta, un preot idolesc, cu numele Atanasie, a zis: "Și eu așijderea în numele zeului Asclepie, în acest foc voi intra și pe vrăjitorii aceștia îi voi rușina". Cînd acesta s-a atins de foc, îndată a murit. Judecătorul, văzînd acest lucru, s-a înfricoșat și, nemaivrînd să-i judece, i-a trimis la împăratul

Claudiu care se afla în Nicomidia și i-a scris despre toate cele făcute de dînșii. Iar împăratul i-a judecat și i-a osîndit la moarte prin tăiere cu sabie.

După ce i-au dus la locul unde trebuiau să fie omorîți, și-a cerut Ciprian vreme de rugăciune, pentru ca mai înainte pe Iustina s-o omoare, căci se temea ca ea să nu se înfricoșeze de moartea lui. Iar ea, bucuroasă, și-a plecat capul sub sabie și la Mirele său Hristos s-a dus.

Văzînd moartea cea nevinovată a lor, un om oarecare, pe care îl chema Teoctist, a fost cuprins de o jale foarte mare pentru dînșii, și, aprinzîndu-se cu duhul către Dumnezeu, a căzut în genunchi lîngă Sfîntul Ciprian, sărutîndu-l și mărturisindu-se pe sine creștin. Îndată alături de Ciprian și Teoctist a fost osîndit la moarte prin tăiere. Și așa fiind omorîți ei, și-au dat sufletele lor în mîinile lui Dumnezeu.

Trupurile lor au zăcut șase zile neîngropate și fiind acolo niște străini le-au luat în taină și le-au dus la Roma, unde le-au dat unei femei cinstite pe care o chema Rufina, care era rudenia lui Claudie Cezarul. Acea femeie a îngropat cu cinste trupurile sfinților lui Hristos, mucenicii Ciprian, Iustina și Teoctist. La mormîntul lor au început să se facă multe tămăduiri ale celor bolnavi care alergau acolo. Cu ale lor rugăciuni să tămăduiască Domnul și bolile noastre cele trupești și sufletești, Amin.

Viața Sfîntului Andrei cel nebun pentru Hristos

(2 octombrie)

Viețile Sfinților pe luna octombrie

În vremea împăratului grec Leon cel Înțelept, fiul împăratului Vasile Macedon, era un bărbat în Constantinopol pe care îl chema Teognost. Acesta a cumpărat mulți robi, împreună cu care l-a cumpărat și pe acest Andrei. Andrei era de neam slovean, fiind foarte tînăr și era frumos la chip și cu obiceiuri bune. Stăpînul său l-a pus să slujească înaintea lui și pe el îl iubea mai mult decît pe toți. Stăpînul l-a dat pe Andrei la învățătura cărților sfinte, iar acesta degrabă a învățat Sfînta Scriptură și umblînd adeseori la biserici, citea cărțile sfinte și se ruga lui Dumnezeu. Într-o noapte stătea la rugăciune și văzînd aceasta vrăjmașul diavol a zavistuit începăturii lui celei bune și, venind, a început a bate tare în ușa casei în care ședea Andrei. Andrei s-a înspăimîntat de frică și, lăsînd rugăciunea s-a culcat degrabă pe pat și s-a acoperit cu o piele de capră.

Văzînd aceasta satana s-a bucurat și a zis către un altul: "Vezi oare pe acesta, că pînă acum fapte urîte a lucrat, iar acum el se înarmează asupra noastră". Și zicînd acestea au pierit. De frica aceea adormind, fericitul a văzut în vis că era undeva la o priveliște și de o parte stăteau mulțime de arapi, iar de cealaltă parte mulțime de alți sfinți bărbați îmbrăcați în haine albe. Și era între amîndouă părțile ca o alergare de cai și luptă; pentru că arapii aveau între ei pe un negru foarte mare, care zicea cu mîndrie către cei în haine albe ca să dea de la dînșii un luptător, care ar putea să lupte cu arapul cel negru.

Arapul acela era dregător al nesățiosului legheon; și cînd cei cu chip negru se lăudau cu puterea lor, cei cu haine albe nu le răspundeau nimic. Iar fericitul Andrei stătea și privea, vrînd să vadă cine se va lupta cu acel înfricoșat potrivnic; și iată a văzut pe un tînăr foarte frumos pogorîndu-se de sus și ținînd în mîini trei cununi: una era împodobită cu aur curat și pietre scumpe, a doua cu mărgăritar mare și scump, strălucind, iar a treia era mai mare decît amîndouă, din toate florile roșii și albe și din ramurile dumnezeiescului rai împletită și nevestejită niciodată. Astfel de frumusețe aveau cununile acelea, încît mintea omenească nici nu putea a le ajunge și limba a le spune.

Văzînd aceasta, Andrei, gîndea în ce chip ar putea să-și ia măcar una din cununile acelea și, apropiindu-se de tînărul ce se arătase, i-a zis: "Te jur cu Hristos, să-mi spui, vinzi oare cununile acestea? Că deși nu pot să le cumpăr, însă să mă aștepți puțin, căci eu, mergînd, voi spune stăpînului meu și-ți va da aur pentru cununile acestea cît vei voi tu". Iar tînărul, cu fața veselă, i-a zis: "Să mă crezi, iubitule, că de mi-ai aduce tot aurul din toată lumea nu-ți voi da nici o floare din acestea, nici altuia, nici celui ce ți se pare ție stăpîn, pentru că acestea nu sînt din lumea aceasta deșartă, ci din vistieriile cele cerești, cununi de la Hristos, cu care se încununează cei ce biruiesc pe acei negri arapi. Iar de voiești să iei nu una, ci chiar pe toate aceste trei, mergi și luptă-te cu arapul cel negru și dacă îl vei birui pe el, apoi toate cununile ce le vezi le vei lua de la mine". Acestea auzindu-le Andrei din cuvîntul acestuia, a luat îndrăzneală și a zis către dînsul: "Să mă crezi, că toate cîte ai zis le voi face, numai să mă înveți meșteșugul lui". A zis către dînsul tînărul: "Dar tu oare nu știi meșteșugul lui? Arapii nu sînt înfricoșători și groaznici, ci neputincioși. Deci, nu te teme de înfricoșata lui mărime și de chip, căci ca o iarbă uscată, așa este și acela, putred și neputincios".

Acel frumos tînăr, întărindu-l pe Andrei, îl învăța pe el cum să se lupte cu arapul, și-i spuse: "Cînd te va apuca și va începe să se întoarcă cu tine, să nu te înspăimînți, ci să-i împiedici piciorul și vei vedea ajutorul lui Dumnezeu". Îndată fericitul a ieșit la luptă, zicînd cu mare glas către arap: "Vino aici, negrule, ca să ne luptăm". Și a venit arapul, înfricoșînd și îngrozind, și apucîndu-l pe Andrei, a început a-l întoarce pe el încoace și încolo multă vreme, încît începuseră arapii a plesni din palme, iar cei cu hainele albe îngălbeniseră, căci se temeau ca să nu-l trîntească pe el arapul la pămînt. Apoi, deși fiind ostenit Andrei de arapul acela, totuși s-a întremat și a împiedicat piciorul arapului, încît acesta, plecîndu-se întocmai ca un copac, a căzut și a nimerit cu fruntea de o piatră și striga de acolo: "Vai și amar!" Iar cei cu haine albe s-au bucurat foarte mult și apucară pe Andrei în sus cu mîinile lor și au început a-l săruta pe el, veselindu-se pentru biruința lui Andrei asupra arapului.

Atunci negrii cei potrivnici s-au răspîndit toți cu mare rușine, iar tînărul cel frumos i-a dat lui cununile acelea și sărutîndu-l pe el, i-a zis: "Mergi cu pace și de acum înainte să fii prietenul și fratele nostru. Deci, aleargă spre nevoința cea bună, gol să fii și nebun pentru Mine și la multe bunătăți vei fi părtaș în ziua Împărăției Mele". Auzind acestea fericitul de la frumosul tînăr, s-a deșteptat din somn și se mira de acea mare vedenie; și din acel ceas s-a făcut nebun pentru Hristos.

În cealaltă noapte, sculîndu-se, s-a rugat și, luîndu-și cuțitul, a mers la puț și dezbrăcîndu-și haina de pe el a făcut-o pe ea bucăți, ca un nebun. Iar a doua zi dimineață a mers bucătarul să scoată apă și, văzîndu-l pe Andrei nebun, s-a dus și i-a spus stăpînului său. S-a mîhnit stăpînul pentru Andrei și mergînd la dînsul l-a văzut pe el ca un nepriceput, nemaiputînd să grăiască bine. Socotind că are pe diavol în el, l-a legat cu lanțuri de fier și a poruncit ca să fie dus la biserica Sfintei Anastasia. Iar el toată ziua ca un nebun se făcea, iar noaptea neîncetat se ruga lui Dumnezeu și Sfintei Anastasia. Însă gîndea în inima sa: oare primit este de Dumnezeu lucrul pe care l-a început, sau nu? Și voia să se încredințeze de aceasta.

Gîndind el așa, iată că cinci femei veniră acolo și împreună cu ele era și un bătrîn luminat și umblau cercetînd pe cei neputincioși și au mers și la Andrei, iar bătrînul acela a zis către femeia cea mai în vîrstă: "Stăpînă Anastasio, dar nu tămăduiești aici nimic?" Și aceasta i-a răspuns lui: "Doamne, învățătorule, Acela l-a tămăduit pe el, care i-a zis lui: "să fii nebun pentru Mine și de multe bunătăți vei fi părtaș în ziua Împărăției Mele"; și nu-i este cu putință lui de tămăduire". Grăind acestea au mers în biserică, de unde nu i-a mai văzut ieșind pînă la toaca de utrenie. Cunoscînd fericitul Andrei că este primit lui Dumnezeu lucrul lui, se bucura cu duhul și mai mult se nevoia noaptea la rugăciune, iar ziua se făcea nebun.

Trecînd ziua și iarăși noaptea sosind, fericitul, după obicei, aducea rugăciuni și cereri în biserica cea ascunsă a inimii sale, lui Dumnezeu și Sfintei Mucenițe Anastasia. Și a venit la dînsul, în vederea ochilor, arapul cu mai mulți diavoli, ținînd o secure, alții avînd cuțite, alții lemne, pari și sulițe, ca să-l ucidă pe fericit. Acel arap a început a răcni de departe - căci în același chip i s-a arătat ca și atunci cînd s-a luptat cu dînsul; și s-au repezit asupra sfîntului, vrînd să-l taie cu securea pe care o aveau în mîini și toți demonii care erau împreună cu arapul au sărit la dînsul. Iar el cu lacrimi a strigat către Domnul, ridicîndu-și mîinile și zicînd: "Să nu dai fiarelor sufletul meu, care se mărturisește Ție". Si a mai zis: "Sfinte Apostole Ioan, Cuvîntătorule de Dumnezeu, ajută-mă pe mine!". Îndată s-a auzit un tunet și un sobor mare de oameni s-a arătat și, iată, un bătrîn frumos la chip a venit, avînd fața mai luminoasă decît soarele și avea mare mulțime de slujitori împreună cu dînsul și a zis cu mînie către cei ce erau cu ei: "Încuiați ușile ca să nu scape nici unul dintre aceștia". Și degrabă au încuiat ușile și i-au prins pe toți arapii. Iar Andrei a auzit pe un diavol zicînd în taină către tovarășul său: "Vai de ceasul acesta în care noi ne-am înșelat; căci Sfîntul Apostol Ioan este cumplit și rău ne va chinui pe noi". Și a poruncit Apostolul Ioan celor cu haine albe ce veniseră cu dînsul să scoată lanțul cel de fier de pe grumazul lui Andrei și a stat în afara ușii și a zis: "Aduceți-mi cîte unul". Și l-au adus pe cel dintîi diavol și l-au întins la pămînt și luînd Sfîntul Apostol lanțul, l-a făcut în trei, și i-a dat diavolului o sută de lovituri, încît acesta a început a striga la fel ca omul: "Miluiește-mă".

După aceasta au adus pe alt demon și l-au bătut și pe acesta la fel. Apoi l-au adus și pe al treilea și acela iarăși tot atîtea răni a suferit, pentru că Dumnezeu îi bătea pe dînșii cu adevărate bătăi, de care diavolescul neam se istovește. Bătîndu-i la rînd pe toți, le-a zis lor: "Mergeți și arătați-vă tatălui vostru, satana, oare îi va plăcea lui aceasta?" Iar după ce au plecat cei cu haine albe, diavolii s-au stins, iar cinstitul bătrîn a venit la robul lui Dumnezeu, Andrei, și punîndu-i lanțul pe grumazul lui, a zis către dînsul: "Vezi că am grăbit spre ajutorul tău, căci foarte mă îngrijesc de tine, că mi-a poruncit Dumnezeu ca să port grijă de

tine; deci rabdă, și degrabă vei fi slobod și vei începe a umbla în voia ta, unde va fi plăcut ochilor tăi". Și Andrei a zis: "Domnul meu, tu cine ești?" Și a răspuns bătrînul: "Eu sînt Ioan, cel ce m-am rezemat pe pieptul Domnului". Și zicînd acestea s-a făcut ca un fulger și a dispărut din ochii lui Andrei. Iar fericitul Andrei îl slăvea pe Dumnezeu că i-a trimis lui ajutor pe iubitul Său ucenic.

După arătarea Sfîntului Apostol Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, după ce a grăit cu dînsul și după chinuirea acelor diavoli, fericitul Andrei, fiind legat, s-a culcat, vrînd să se odihnească. Și i s-a făcut lui vedenie: i se părea a fi niște palate împărătești și împăratul ședea pe scaun în slavă mare și l-a chemat la dînsul și l-a întrebat: "Oare voiești să-mi slujești Mie cu tot sufletul?" Iar Andrei a răspuns: "Vreau, Doamne". Iar împăratul i-a dat lui să mănînce puțin și ceea ce a mîncat era mai amar ca pelinul, și i-a zis lui: "Întru acest chip este calea cea cu necazuri, pentru cei ce-mi slujesc Mie în lumea aceasta". Și după aceea i-a dat lui Andrei ceva care era mai alb decît zăpada și mai dulce decît mana, iar el a mîncat și s-a veselit și a uitat amărăciunea cea dintîi. Și i-a zis lui împăratul: "Astfel este hrana Mea pentru cei ce-mi slujesc Mie în lumea aceasta și bărbătește rabdă pînă la sfîrșit. Deci, săvîrșește și tu bărbătește precum ai început, pentru că puțin vei pătimi și în veci întru viața cea nesfîrșită vei petrece".

Deșteptîndu-se din somn, Andrei se gîndea că cea dintîi gustare amară închipuiește răbdarea din lumea aceasta, iar gustarea cea dulce de pe urmă închipuiește viața cea veșnică. Iar după aceea l-a mai ținut stăpînul său patru luni și l-a lăsat liber și a început el a alerga pe ulițe, făcîndu-se nebun. Și umbla prin cetate lipsit, necăjit și chinuit, încît nu-i era de folos toată lumea. Unii îl batjocoreau pe el ca pe un nebun, alții îl goneau, scîrbindu-se de el ca de un cîine mort, alții socoteau că este îndrăcit, copiii și cei tineri glumind, îl băteau pe fericitul, iar el toate le răbda și se ruga pentru cei ce îl supărau. Iar dacă cineva din cei milostivi și iubitori de săraci îi dădeau lui milostenie, la alți săraci o dădea, însă nu o dădea ca să fie cunoscut că dă milostenie, ci ca un nebun,

certîndu-se cu dînșii; ca și cum vrînd a-i bate pe ei, le arunca în față banii pe care îi avea în mînă și îi făcea să-i adune de pe jos. Pîine uneori nu gusta cîte trei zile, iar alteori toată săptămîna petrecea flămînd și de nu era cineva ca să-i dea lui o bucată de pîine, apoi cealaltă săptămînă fără hrană o petrecea. Iar haina lui era o treanță netrebnică, care abia putea să-i acopere goliciunea trupului. Drept aceea, ziua alerga pe ulițe ca un nebun, asemănîndu-se întru toate Sfîntului Simeon cel nebun pentru Hristos, iar noaptea în rugăciuni petrecea. Într-o cetate atît de mare viețuind, în mijlocul mulțimii poporului, nu avea unde să-și plece capul, pentru că săracii îl goneau din colibele lor, iar bogații nu-l lăsau în curțile lor. Cînd avea nevoie să doarmă și să-și odihnească puțin trupul cel mult ostenit, căuta culcușurile cîinilor și între dînșii se culca, dar nici aceștia nu-l primeau între dînșii pe robul lui Dumnezeu, pentru că unii mușcîndu-l, îl goneau de la dînșii, iar alții, lăsîndu-l singur, fugeau de dînsul. Niciodată nu s-a odihnit sub un acoperămînt, ci întotdeauna stătea în frig și în zăduf și în gunoi, întocmai ca Lazăr și în noroi se tăvălea, fugind de oameni și de dobitoace.

Așa pătimea cel de bunăvoie mucenic și așa, nebunul, de toată lumea își bătea joc; căci cei nebuni ai lui Dumnezeu sînt mai înțelepți decît oamenii. Și s-a sălășluit în el darul Sfîntului Duh și avea darul vederii mai înainte pentru că știa gîndurile omenești.

Odinioară în Constantinopol a murit fiica unui boier, care și-a petrecut viața în feciorie curată, iar cînd era pe moarte l-a rugat pe tatăi ei ca să o îngroape înaintea cetății, în casa de săraci ce se afla în via lor. Si cînd a murit, au luat-o și au dus-o în acel loc și au îngropat-o după obiceiul creștinesc. În acea vreme trăia un oarecare jefuitor de morminte, care îi dezgropa pe morți și scotea hainele de pe ei. Acela, stînd în drum, pîndea să vadă unde va fi îngropată acea fecioară și, văzînd unde era mormîntul ei, s-a gîndit ca, ducîndu-se noaptea, s-o dezgroape și să ia de pe dînsa îmbrăcămintea. Și s-a întîmplat să meargă acolo și Sfîntul Andrei, făcînd el pentru Hristos obișnuita sa nebunie, și

cum l-a văzut pe acel jefuitor de morminte, îndată a cunoscut cu duhul gîndul lui cel rău și vrînd să-l abată pe el de la acel lucru (căci știa ce fel de nevoie avea să-i fie lui), căutînd spre dînsul cu chip sălbatic și mîniindu-se, i-a zis: "Așa grăiește duhul judecății, acelora ce fură hainele celor ce zac în morminte: de acum tu nu vei mai vedea soarele, de acum tu nu vei mai vedea ziua, nici fața omenească, pentru că se vor închide ușile casei tale și mai mult nu se vor deschide și ți se va întuneca ție ziua și nu se va mai lumina în veci". Iar el, auzind acestea, nu a înțeles ce grăiește sfîntul și, nebăgînd de seamă aceea, s-a dus. Apoi sfîntul, văzîndu-l, iarăși a zis către el: "Oare tot mergi? Nu fura, că mă jur pe Iisus, că de vei face aceasta nu vei mai vedea soarele". Iar el, înțelegînd ce i-a zis sfîntul, a început a se mira cum de îi știe sfîntul gîndurile și întorcîndu-se spre dînsul a început a-i zice: "Cu adevărat bolești tu, îndrăcitule, de grăiești cele neștiute și ascunse, din tulburarea demonului? Dar eu tot mă voi duce acolo, ca să văd cît de adevărate sînt cuvintele tale". Iar sfîntul a plecat.

Făcîndu-se seară, a avut vreme lesnicioasă ticălosul acela și, ducîndu-se, a prăvălit piatra de pe mormînt și a intrat înăuntru; și mai întîi a luat haina cea de deasupra și toate podoabele, pentru că erau de mare preț și după ce le-a luat pe toate, cînd voia să se ducă, i-a zis lui gîndul: "Foarte bună este și cămașa, să o iau și pe ea". Luînd cămașa de pe fecioară, i-a lăsat trupul gol și voia să iasă, dar moarta, prin porunca lui Dumnezeu, și-a ridicat mîna cea dreaptă și l-a lovit pe el peste obraz și îndată au orbit ochii lui. Înspăimîntîndu-se, ticălosul a început a se înfiora, încît de frica aceea au început a-i tremura fălcile, dinții, genunchii și toate oasele. Deschizîndu-și gura fecioara cea moartă, așa a grăit către dînsul: "Ticălosule, nu te-ai temut de Dumnezeu, nici nu te-ai gîndit că ești și tu om? Se cădea ție să te rușinezi de goliciunea fecioreasca. Destul îți erau ție cele pe care mai întîi le-ai luat, iar cămașa să o fi lăsat sărmanului meu trup. Ci, nu m-ai miluit și te-ai arătat om cumplit și ai gîndit să mă faci de rîs întru a doua venire a Domnului, tuturor sfintelor fecioare. Și acum te voi face să

nu mai furi niciodată. Să știi că viu este Dumnezeul Iisus Hristos și după moarte este judecată, răsplătire și pedeapsă".

Zicînd acestea, fecioara s-a sculat și, luîndu-și cămașa s-a îmbrăcat și toate podoabele și hainele și le-a pus pe ea și s-a culcat și a zis: "Tu, Doamne, pe mine una, spre nădejde m-ai sălășluit". Și așa, cu pace a adormit. Iar ticălosul acela abia a putut ieși din mormînt și a aflat gardul viei și dibuind cu mîinile gardul a ieșit în calea care era aproape și s-a dus la poarta cetății. Iar celor care îl întrebau de pricina orbirii lui, el altceva le spunea, nu așa cum se întîmplase, dar mai pe urmă le-a spus tot adevărul. De atunci a început a cere milostenie și în felul acesta se hrănea. Odată, stînd singur, își zicea: "Blestemat să fii, gîtule, căci pentru tine am luat orbirea aceasta". Și își aducea aminte de Sfîntul Andrei și se mira că înainte a văzut și i-a proorocit toate cele ce aveau să se întîmple și cum s-a împlinit proorocia lui.

În altă vreme umblînd Sfîntul Andrei prin cetate a văzut de departe un mort care era dus la groapă și omul acela era foarte bogat și mulțime de popor mergea după dînsul, cu multe lumînări și cu tămîie, iar clericii cîntau pe lîngă el obișnuitele cîntări ale îngropării și plîngere multă de la ai săi se auzea. Iar sfîntul vedea, ca înainte văzătorii, ce se petrecea la mortul acela și a stat privind și, deodată, a început a nu se mai simți pe sine mult timp. Și iată, a văzut o mulțime de arapi mergînd înaintea lumînărilor și strigau: "Amar lui, amar lui". Și țineau niște saci în mîini și turnau cenușă pe oamenii care mergeau împrejurul mortului. Iar alții de bucurie și de veselie jucau și rîdeau fără de rușine, ca niște nerușinate desfrînate, alții urlau ca și cîinii, iar alții guițau ca porcii, căci al lor era mortul acela. Alții mergeau în jurul lui și îl stropeau pe mort cu apă rău mirositoare, iar alții prin văzduh zburau împrejurul mortului și miros urît ieșea din trupul acelui păcătos. Iar alții din urmă mergeau plesnind cu mîinile și cu picioarele și zgomot mare făceau, batjocorind pe cei ce cîntau și așa grăiau între dînșii: "Să nu vă dea vouă Dumnezeu, nici unuia, ca să vedeți lumina, ticăloșilor creștini, căci cîntați unui cîine: "Cu sfinții odihnește

sufletul lui" și încă robul lui Dumnezeu îl numiți pe acesta, care este vinovat de toată răutatea".

Privind sfîntul, iarăși, a văzut pe unul din mai marii diavolilor, avînd ochii învăpăiați, care ținea în mîinile sale pucioasă și smoală și mergea la mormîntul nenorocitului aceluia ca să-i ardă trupul. Săvîrșindu-se îngropăciunea, a văzut Sfîntul Andrei că mergea îngerul în chipul unui tînăr frumos cuprins de mîhnire și plîngînd cu mare jale. Și era aproape de Sfîntul Andrei și, socotind Andrei că acesta era un tînăr din cei de aproape ai omului mort și pentru aceasta plînge, s-a apropiat de acel tînăr care plîngea și i-a zis lui: "Juru-te pe tine pe Dumnezeul cerului și al pămîntului că îmi spui și mie care este pricina plîngerii tale, căci nu am văzut niciodată pe nimeni plîngînd așa după un mort cum plîngi tu". Și i-a răspuns îngerul: "Pricina plîngerii mele este aceasta: eu am fost păzitorul mortului pe care l-ai văzut ducîndu-l la mormînt și pe el l-a luat diavolul la sine și aceasta este pricina plîngerii și mîhnirii mele". Și Sfîntul Andrei a zis către dînsul: "Acum am înțeles cine ești tu; rogu-mă dar ție, sfinte îngere, spune-mi care au fost păcatele lui pentru care l-au luat diavolii din mîinile tale?" A răspuns îngerul: "De vreme ce vrei să știi aceasta, Andrei, alesule al lui Dumnezeu, nu voi tăcea, ci îți voi spune ție, pentru că văd frumusețea sufletului tău cel sfînt strălucind ca aurul cel curat și văzîndu-te pe tine m-am mîngîiat pentru necazul meu.

Acest om era un bărbat cinstit de împărat, însă era foarte păcătos și foarte cumplit în viața sa și după toate mai era și desfrînat, înșelător, nemilostiv, iubitor de argint, mincinos, urîtor de oameni, pe care îi vorbea de rău și le lua camătă și călcător de jurămînt. Pe săracile slugile sale le chinuia cu foame și cu bătaie și îi lăsa fără îmbrăcăminte și fără încălțăminte în zilele friguroase de iarnă și pe mulți a ucis și i-a îngropat sub pardoseala grajdului de cai. Și astfel era pornit spre necurată aprindere și îl ura pe Dumnezeu, încît a atras în cursă cam la trei sute de suflete în acele urîte și groaznice păcate de desfrînare. Și a venit asupra lui secerișul și l-a aflat pe dînsul moartea nepocăit și, negrăite

păcate avînd, îi luară diavolii sufletul, iar necuratul lui trup însuți ai văzut cu ce fel de batjocură era petrecut de duhurile necuraților. Pentru aceasta, o, sfinte suflete, eu mă întristez și de durere mare mă cuprind plîngînd, că cel păzit de mine este acum de rîsul demonilor".

Acestea grăindu-le îngerul lui Dumnezeu, a zis sfîntul către dînsul: "Rogu-mă ție, prietene, să încetezi de a mai plînge, de vreme ce el a lucrat cele necurate și la sfîrșit fără de pocăință a venit. Deci, să se sature de lucrurile sale. Iar tu, cel în chipul văpăii, plin de mari bunătăți, slujitor al Domnului Savaot Atotțiitorul, vei fi întru bunătățile Dumnezeului tău, de acum pînă în veci". Cu aceste vorbe s-a dus îngerul de la Sfîntul Andrei, făcîndu-se nevăzut. Iar cei ce mergeau pe ulița pe care Sfîntul Andrei vorbea cu îngerul, văzîndu-l pe el stînd și vorbind singur, iar pe înger nevăzîndu-l, nefiind vrednici de aceasta, ziceau între ei: "Îl vedeți pe nebunul acesta, cum aiurează și cum vorbește în vînt, nepriceputul?!", și îl împungeau pe el și îl goneau, zicîndu-i: "Ce-ți este ție, nebunule, nevrednic fiind a vorbi cu oamenii, oare grăiești cu vîntul?" Iar sfîntul tăcînd și mergînd la un loc ascuns, își aducea aminte de nenorocitul acela, pe care l-a văzut ducîndu-l la mormînt și plîngea cu amar pierzarea lui.

Altădată, umblînd Sfîntul Andrei prin mijlocul poporului, în tîrgul cel aproape de stîlpul pe care a fost pus Sfîntul împărat Constantin, unei femei pe nume Varvara, luminîndu-se cu Duhul lui Dumnezeu, i s-a făcut vedenie și a văzut pe fericitul Andrei umblînd prin mijlocul mulțimii ca un stîlp de văpaie strălucind. Iar unii nepricepuți cu călcîiul îl împingeau pe el, alții îl băteau, iar mulți, căutînd spre dînsul, ziceau: "Este nebun omul acesta și-a pierdut mintea; o, să nu fie așa nici vrăjmașilor noștri". Și iată diavolii, în chip de arapi negri, umblau după dînsul și ziceau: "O! să nu dea Dumnezeu pe altul ca acesta pe pămînt, că nimeni altul nu a ars inima noastră ca acesta, care nevrînd să slujească la locul stăpînului său, s-a făcut nebun pe sine și-l batjocorește toată lumea". Apoi femeia aceea vedea că diavolii îi însemnau pe cei care îl băteau pe Sfîntul Andrei și ziceau între ei: "Măcar asta ne este mîngîiere, că cei fără minte îl bat

pe acest sfînt și pentru această pricină osîndiți vor fi în ceasul morții lor, căci pe plăcutul lui Dumnezeu l-au bătut fără de milă și fără să fi avut vreo vină și asta nu le este lor spre mîntuire".

Auzind aceasta fericitul, cu duhul lui Dumnezeu ca o văpaie s-a repezit spre dînșii și le-a risipit semnele lor cu puterea cea înfricoșată și îi înfrunta pe ei, zicîndu-le: "Nu vi se cade vouă să-i însemnați pe cei care mă bat pe mine, căci eu mă rog Stăpînului meu ca să nu le fie lor păcat aceasta, că întru neștiință fac acestea și pentru neștiință vor lua iertare". Pe cînd le grăia acestea sfîntul, iată că s-a deschis cerul ca o poartă și au ieșit o mulțime de rîndunele frumoase care se îndreptau spre sfînt și între dînsele era un porumbel mare, alb ca zăpada și care avea în gură frunze de aur și de măslin și, vorbind omenește, a zis către dînsul: "Primește frunzele acestea, pe care Domnul Atotțiitorul ți le-a trimis ție din rai, spre semnul darului Său, căci ești milostiv și iubitor de oameni, precum singur El este milostiv și te va binecuvînta și va mări mila Sa asupra ta, căci pe cei ce te bat îi ierți și îi miluiești și te rogi pentru dînșii, ca să nu aibă pentru aceasta păcat". Acestea grăindu-le, porumbelul s-a așezat pe capul sfîntului. Toate acestea văzîndu-le acea dreptcredincioasă femeie, se minuna și, după vedenie, venindu-și în fire, zicea: "Cîți luminători are Dumnezeu pe pămînt și nimeni nu-i știe pe ei!" De multe ori voia să spună altora despre cele ce văzuse, dar dumnezeiasca putere o oprea pe dînsa. Iar după aceea a întîmpinat-o pe ea undeva Sfîntul Andrei și i-a zis: "Păzește-mi taina, Varvaro, ca nimănui să nu spui ceea ce ai văzut pînă ce voi trece în locul cortului celui minunat, pînă la casa lui Dumnezeu". Iar ea a zis către sfînt: "Chiar de aș voi să spun cuiva, tot nu pot, cinstite luminătorule și sfîntule al lui Dumnezeu, căci mă oprește puterea cea nevăzută a lui Dumnezeu".

Altădată, umblînd, Sfîntul Andrei a întîmpinat un boier și trecînd pe alăturea de el și înțelegîndu-i viața, a scuipat spre dînsul, zicîndu-i: "Vicleanule desfrînat și batjocoritorule de biserici, care nu te prefaci că mergi la biserică și zici: "mă duc la utrenie" și tu faci lucrurile cele spurcate ale satanei?! Nelegiuitule, care în

miezul nopții te scoli și mînii pe Dumnezeu! Iată, acum a sosit vremea să-ți primești pedeapsă după faptele tale. Oare ți se pare că te vei tăinui de înfricoșatul ochi al lui Dumnezeu, Cel ce pe toate le știe?" Iar acel boier, auzind acestea și-a mînat calul și s-a dus, ca să nu se rușineze mai mult. Iar după cîteva zile s-a îmbolnăvit acel boier de o boală rea și a început cu încetul carnea a se usca pe el, iar cei din casa lui îl purtau din biserică în biserică și de la doctor la doctor, dar nimeni nu-l putea vindeca. Iar după puțin timp păcătosul acela s-a dus la munca veșnică. Într-o noapte a văzut sfîntul aproape de curtea lui pe îngerul Domnului, venind dinspre apus. Îngerul strălucea ca o văpaie de foc și ținea un toiag mare de văpaie, iar dacă a mers la acel bolnav, a auzit un glas de sus, zicînd: "Bate-l pe acel batjocoritor și urît desfrînat și cînd îl bați să-i zici așa: oare voiești să mai faci păcate și să smintești pe mulți? Sau, prefăcîndu-te a merge la utrenie, oare vei mai merge la diavoleasca fărădelege?" Și a început îngerul a-l bate și cele poruncite a-i zice lui; și se auzea glasul celui ce grăia și bătaia toiagului, iar cel ce bătea era nevăzut. Muncindu-se așa omul acela, a ieșit duhul din el.

Venind Sfîntul Andrei în tîrg, la o cruce a aflat pe un oarecare monah a cărui viață o lăudau toți ca fiind îmbunătățită; căci cu adevărat bine se nevoia, precum se cuvine monahilor, însă era biruit de iubirea de argint fără de măsură; mulți dintre cetățeni, mărturisindu-și înaintea lui păcatele, îi dădeau lui mulțime de aur ca să o împartă la săraci pentru mîntuirea sufletelor lor, iar el, fiind cuprins de nesățioasa patimă a iubirii de argint, nimănui nu da, ci în punga sa punea totul și, văzînd că argintul se înmulțește, se bucura. Iar Fericitul Andrei, mergînd pe calea aceea unde ticălosul monah își avea petrecerea sa, cu ochi proorocești a văzut un șarpe înfricoșat încolăcindu-se pe grumazul lui. Și mergînd aproape de călugăr privea la șarpele acela. Iar călugărul, socotind că este unul din săraci și stăruie ca să ia milostenie, i-a zis: "Dumnezeu să te miluiască frate, că nu am ce să-ți dau".

Fericitul Andrei, depărtîndu-se puțin de dînsul, a văzut o hîrtie în văzduh, deasupra șarpelui, scrisă cu litere negre: "Șarpele iubirii de argint, rădăcina a toată fărădelegea". Apoi, uitîndu-se înapoi, a văzut doi tineri certîndu-se între dînșii: unul era negru și avea ochii întunecați, căci era diavol, iar altul era alb ca o lumină cerească, căci era îngerul lui Dumnezeu. Și zicea tînărul cel negru: "Al meu este călugărul acesta, că voia mea face, căci nemilostiv și iubitor de argint este și cu Dumnezeu parte nu are, ci ca un al doilea slujitor de idoli mie îmi slujește". Iar luminosul înger zicea: "Ba nu, al meu este de vreme ce postește și se roagă și este smerit și blînd". Și se certau așa amîndoi și nu era pace între dînșii. Atunci s-a auzit un glas din cer spre purtătorul de lumină înger, zicînd: "Nu ține parte cu călugărul acela și lasă-l pe el, căci lui Mamona slujește, iar nu lui Dumnezeu".

Îndată s-a depărtat îngerul Domnului de la dînsul.

Văzînd aceasta Fericitul Andrei s-a mirat cum potrivnicul demon a biruit pe îngerul cel luminat. Odată a întîmpinat pe călugărul acela Sfîntul Andrei în uliță și, luîndu-l de mîna dreaptă, i-a zis: "Robule al lui Dumnezeu, fără de mînie să mă asculți pe mine, robul tău, și cu mila ta primește smeritele mele cuvinte, că pentru tine mare necaz mi s-a făcut și nu pot de acum să rabd mai mult; mai întîi ai fost prieten al lui Dumnezeu, iar acum te-ai făcut prieten și slugă diavolului. Aripi ai avut ca și serafimii, deci, pentru ce te-ai dat satanei, ca să le taie pe ele din rădăcină? Chip ai avut ca de fulger și pentru ce te-ai făcut întunecat la chip? Vai, mie! de vreme ce ai avut vedere ca cei cu ochi mulți, iar acum te-a orbit pe tine șarpele! Soare ai fost, acum ai apus în noaptea cea întunecoasă și rea. Pentru ce, frate, ți-ai pierdut sufletul tău? Pentru ce te-ai însoțit cu diavolul iubirii de argint? Pentru ce i-ai dat lui odihnă întru tine? Pentru ce ai argintul? Oare te vei îngropa cu el? Nu știi că după moartea ta va rămîne altora? Pentru ce ții păcate străine și vrei să te sugrumi cu scumpetea, iar alții sînt flămînzi și însetați și mor de frig, iar tu, privind la mulțimea aurului, te veselești? Aceștia sînt pașii pocăinței? Sau altfel este rînduiala călugărească

și defăimarea vieții celei deșarte? Oare așa te-ai lepădat de lume și de cele ce sînt în lume? Oare așa te-ai răstignit lumii și tuturor deșertăciunilor? Oare nu ai auzit pe Domnul Care zice: "Să nu agonisești aur, nici argint, nici aramă, nici două haine?" Pentru ce ai uitat aceste porunci? Iată, astăzi sau mîine se sfîrșește viața noastră și cele ce le-ai agonisit ale cui vor fi? Oare nu știi că îngerul Domnului, cel ce te păzește pe tine, s-a depărtat de la tine plîngînd, iar diavolul stă aproape de tine și șarpele iubirii de argint s-a încolăcit în jurul grumazului tău și tu nu-l simți pe el? Adevăr zic ție, că alături de tine trecînd, am auzit pe Domnul Dumnezeu lepădîndu-se de tine. Deci, mă rog ție, ascultă-mă și-ți împarte averea la săraci, la văduve și la sărmani și la cei scăpătați și la străinii cei ce nu au unde să-și plece capetele și sîrguiește-te să fii iarăși prietenul lui Dumnezeu. Iar de nu mă vei asculta pe mine, apoi rău vei muri. Așa mă jur pe Iisus Hristos, Împăratul nostru, că îndată vei vedea pe diavol". Și i-a mai spus lui: "Oare îl vezi pe dînsul?" Și i s-au deschis călugărului ochii sufletești și l-a văzut pe diavol, ca pe un arap negru, în chip de fiară și buzat, stînd departe și neîndrăznind a se apropia de dînsul, de teama Sfîntului Andrei. Iar călugărul a zis sfîntului: "Îl văd pe el, robule al lui Dumnezeu și spaimă mare m-a cuprins, deci spune-mi cele ce îmi sînt de trebuință spre mîntuirea sufletului meu". Robul lui Dumnezeu Andrei a zis iarăși către dînsul: "Să mă crezi pe mine, că de nu mă vei asculta, îl voi trimite pe el la tine ca să te chinuiască, ca toți să vadă rușinea feței tale, nu numai cetățenii aceștia, ci toți oamenii din cele patru margini ale lumii. Deci, păzește-te și cele ce-ți spun ție, fă-le!"

Auzind acestea călugărul, s-a înfiorat și a făgăduit ca să îndeplinească toate poruncile. Și îndată a văzut Sfîntul Andrei că a venit de la răsărit un duh puternic, ca o văpaie de fulger și s-a atins de șarpele acela, zdrobindu-i puterea, iar șarpele s-a prefăcut în corb și s-a dus de acolo. La fel a pierit și arapul cel negru și iarăși a luat putere îngerul lui Dumnezeu spre paza acelui călugăr.

Ieșind de la el fericitul, i-a poruncit, zicîndu-i: "Ferește-te, să nu spui cele făcute de mine la nimeni, iar eu voi începe a te pomeni ziua și noaptea în rugăciunile mele, ca Domnul Iisus Hristos să-ți îndrepte calea spre bine". Și, ducîndu-se, călugărul a împărțit tot aurul pe care-l avea la săraci. Iar el zicea astfel celor ce aduceau aurul ca să-l împartă cu mîinile sale: "Ce folos îmi este ca să mă îngrijesc de spinii străini?" Viețuind el așa precum se cade unui călugăr, i s-a arătat robul lui Dumnezeu în vedenie, cu fața veselă și i-a arătat pe un cîmp un pom luminos care avea floare de dulci roduri și i-a zis: "Să-i mulțumești lui Dumnezeu că te-a scos pe tine din gura șarpelui și a făcut sufletul tău ca pe un pom purtător de floare; deci, sîrguiește-te ca pe acea floare să o faci rod dulce căci, iată, acest pom frumos pe care îl vezi este închipuirea sufletului tău". Apoi, deșteptîndu-se, călugărul mai mult s-a întărit la lucrul duhovnicesc și întotdeauna aducea mulțumită lui Dumnezeu și Sfîntului Andrei, plăcutul Său, prin care s-a povățuit la calea mîntuirii.

Atît de bineplăcut și iubit de Dumnezeu s-a arătat acest Sfînt Andrei, încît, odată s-a răpit pînă la al treilea cer, asemenea cu Sfîntul Pavel și acolo a auzit cuvinte negrăite și pe cele nevăzute le-a privit, precum singur le-a mărturisit unui credincios prieten al său, Nichifor, mai înainte de sfîrșitul său: că într-o iarnă mare cu îngheț și ger cumplit, fiind în Constantinopol timp de două săptămîni, toate casele erau pline de zăpadă și vîntul de la miazănoapte sufla și cădeau zidurile cele înalte și copacii de furtună și de vînt se prăbușeau și toate păsările, neavînd ce să mănînce, cădeau moarte la pămînt, atunci toți scăpătații și săracii în mare primejdie se aflau, plîngînd și suspinînd și tremurînd de frig, de lipsuri, de foame și de ger și mulți dintre dînșii au murit. Atunci și fericitul Andrei, neavînd nicăieri adăpost, nici îmbrăcăminte, nu puțin a suferit din pricina frigului, căci atunci cînd se ducea la alți săraci, vrînd să se odihnească și să se încălzească puțin sub același acoperămînt cu dînșii, ei cu bețele îl goneau ca pe un cîine, strigînd la dînsul și zicîndu-i: "Du-te, du-te, cîine de aici!" Și acum neavînd unde să se ascundă de primejdia ce era și deznădăjduindu-se de viața sa, a zis în sine: "Bine este cuvîntat Domnul

Dumnezeu și de voi muri în iarna aceasta, pentru dragostea lui Dumnezeu să mor, însă puternic este Dumnezeu, ca, odată cu iarna aceasta, să-mi dea mie și răbdare". Și intrînd într-un colț, a găsit un cîine zăcînd și s-a culcat lîngă dînsul, vrînd să se încălzească de el, iar cîinele văzîndu-l pe el, s-a sculat de acolo și s-a dus și a zis Andrei în sinea lui: "O!, cît de păcătos ești, ticălosule, că nu numai oamenii, dar și cîinii se scîrbesc de tine".

Așa zăcînd și tremurînd el de cumplitul ger și vînt și trupul lui învinețindu-se și tremurînd de frig, socotea că i-a venit cea de pe urmă suflare și, ridicîndu-și spre Dumnezeu ochii inimii sale, se ruga ca să-i primescă în pace sufletul său. Apoi, deodată, a simțit în el oarecare căldură și deschizînd ochii a văzut un tînăr foarte frumos a cărui față strălucea ca soarele și avea în mînă o stîlpare înflorită cu multe flori cu care căutînd spre Andrei, i-a zis: "Andrei, unde ești?" Iar Andrei a răspuns: "În întuneric și în umbra morții sînt acum". Iar acel tînăr, care i se arătase cu stîlparea aceea înflorită pe care o ținea în mîini, l-a lovit încet peste față pe Andrei, zicîndu-i: "Primește însuflețirea trupului tău". Și îndată Sfîntul Andrei a mirosit frumoasa stîlpare de flori, care, intrînd în inima lui, l-a încălzit și l-a reînviat. După aceasta a auzit un glas, zicînd: "Aduceți-l pe el, ca să se mîngîie aici o vreme și iarăși se va întoarce la locul lui".

Odată cu cuvîntul acesta i-a venit lui un somn dulce și a văzut descoperirile cele negrăite ale lui Dumnezeu - pe care în amănunt singur i le-a spus lui Nichifor, mai sus pomenit, - zicînd așa: "Ce a fost, nu știu, căci precum cineva toată noaptea doarme bine și dimineața se trezește, așa și eu în acele două săptămîni am petrecut în acea dulce vedenie, precum dumnezeiasca voire a poruncit. Și m-am văzut pe mine ca în raiul cel frumos și minunat și mirîndu-mă cu duhul, gîndeam: Ce este aceasta? Știu că în Constantinopol este locuința mea, iar cum de mă aflu aici, nu știu. Și nu mai știu dacă eram în trup, sau în afară de trup. Dumnezeu știe! Căci mă vedeam îmbrăcat în haină luminoasă, ca și cum era țesută din fulger și aveam pe cap o cunună împletită din flori mari și eram încins cu brîu împărătesc și mă bucuram foarte tare de acele frumuseți

și mă minunam cu mintea și cu inima de podoaba cea nespusă a dumnezeiescului rai și umblînd pe acolo, mă bucuram. Și erau acolo livezi foarte multe cu pomi înalți și cu multe flori mirositoare. Unii din acei pomi erau înfloriți, alții împodobiți cu frunze de culoarea aurului, iar alții aveau multe feluri de roade, de nespusă frumusețe și gust, încît nu este cu putință a se asemăna frumusețea acelor pomi cu nici un pom de pe pămînt, pentru că acel pom era sădit de mînă dumnezeiască și nu de mînă omenească. În acea livadă erau păsări fără de număr, unele cu aripi de aur, altele cu aripi albe ca de zăpadă, iar altele cu pene pestrițe în multe feluri. Toate ședeau pe ramurile pomilor raiului și cîntau foarte frumos, încît, în glasul cel dulce al cîntărilor nu îmi mai aduceau aminte de mine și așa se îndulcea inima mea și socoteam că glasul cîntării lor se aude pînă la înălțimea cerului. Acele livezi erau foarte frumoase, puse în rînd și, umblînd eu prin mijlocul lor, în bucuria inimii, am văzut curgînd prin mijloc un rîu mare care adăpa livezile cele frumoase. În partea cealaltă de rîu erau niște vii, care își întindeau vițele lor cu frunze de aur, împodobite cu struguri tot în chipul aurului. Acolo suflau vînturi line și bine mirositoare în cele patru laturi și de a lor suflare se clătinau livezile care făceau un sunet minunat cu frunzele lor.

După aceasta, o spaimă a căzut peste mine și mi se părea că stau deasupra tăriei cerului, iar un tînăr îmbrăcat în porfiră, a cărui față era ca soarele, umbla înaintea mea, iar eu socoteam că el este acela care m-a lovit cu stîlparea cea de flori peste față. Umblînd eu după dînsul, am văzut o cruce mare și frumoasă cu un curcubeu ceresc, iar împrejurul ei stăteau cîntăreți în chipul focului, ca o văpaie, și într-o cîntare dulce îl slăveau pe Domnul, Care a fost răstignit pe cruce. Iar tînărul care mergea înaintea mea, apropiindu-se de cruce, a sărutat-o, apoi mi-a făcut semn ca și eu s-o sărut. Și am căzut înaintea Sfintei Cruci cu frică și cu bucurie mare și am sărutat-o cu osîrdie, iar după ce am sărutat-o m-am umplut de o negrăită dulceață și am simțit un miros mai plăcut decît al raiului. După ce am sărutat crucea, m-am uitat în jos și am văzut sub mine un adînc mare și mi se părea că merg prin văzduh și mi-a fost frică, iar atunci am

strigat către cei care mă duceau pe mine, zicînd: "Doamne, îmi este frică să nu cad în prăpastie". Iar ei, întorcîndu-se către mine, au zis: "Nu te teme, căci ni se cade să ne suim mai sus". Și mi-au dat mie mîna și mi se părea, cînd am luat mîna lui, că ne aflăm mai sus de a doua tărie. Acolo am văzut bărbați minunați, a căror fericire și bucurie este negrăită de limba omenească. După aceasta am intrat într-o minunată văpaie, care nu ne ardea, ci numai ne lumina. Și am început să mă înspăimînt, și iarăși, întorcîndu-se cel ce mă ducea mi-a dat mîna, zicîndu-mi: "Încă mai sus se cade nouă a ne urca". Îndată, cu cuvîntul, mai sus de al treilea cer ne-am aflat, unde am auzit și am văzut mulțime de puteri cerești cîntînd și slăvind pe Dumnezeu.

Apoi am mers înaintea unei perdele care strălucea ca fulgerul, înaintea căreia stăteau niște tineri înalți și înfricoșați, cu chipul ca văpaia focului, avînd fețele mai strălucitoare decît soarele și arme de foc aveau în mîinile lor. Și am văzut mulțime nenumărată de oaste cerească, care cu frică stătea înainte. Și mi-a zis tînărul care mă ducea: "Cînd perdeaua se va da la o parte, atunci Îl vei vedea pe Stăpînul Hristos și să te închini Scaunului slavei Lui". Iar eu, auzind acestea, mă bucuram și tremuram, căci o negrăită bucurie și spaimă m-au cuprins pe mine și priveam, așteptînd pînă ce se va ridica perdeaua. Și iată că o mînă de văpaie a ridicat perdeaua și am văzut pe Domnul meu - precum odată proorocul Isaia - șezînd pe un scaun înalt și strălucitor, iar serafimii stăteau împrejurul Lui. El era îmbrăcat într-o haină roșie, avînd fața prealuminată și cu ochi buni se uita înspre mine. Si văzîndu-L, am căzut cu fața în jos înaintea Lui, închinîndu-mă prealuminatului scaun al slavei Lui. Însă ce fel de bucurie m-a cuprins atunci la vederea Lui, nu pot grăi; încît și acum, aducîndu-mi aminte de acea vedenie, mă umplu de negrăită dulceață. Și zăceam înaintea Stăpînului meu cu cutremur, minunîndu-mă de marea milostivire a Lui, că m-a lăsat pe mine, omul cel păcătos și necurat, ca să vin înaintea Lui și să-I văd dumnezeiasca podoabă.

Apoi m-am umplut de umilință, socotindu-mi nevrednicia mea și la mărirea Stăpînului meu gîndind, am zis cuvintele lui Isaia proorocul: "O! ticălosul de mine, că om fiind și buze necurate avînd, m-am învrednicit a vedea cu ochii pe Domnul meu". Apoi am auzit pe Milostivul și Făcătorul meu, zicînd către mine cu dulcea și preacurata Sa gură trei cuvinte dumnezeiești, care atît mi-au îndulcit inima mea și cu dragostea Lui a aprins-o încît, cu totul, ca ceara m-am topit de căldura cea duhovnicească și s-a împlinit cuvîntul proorocului David: "Făcutu-s-a inima mea ca ceara ce se topește în mijlocul pîntecului meu". Apoi au cîntat toate oștile cerești o cîntare prea minunată. După aceasta, nu știu cum, iarăși m-am aflat umblînd în rai și mă gîndeam întru mine cum de nu am văzut-o pe Sfînta Fecioară, Născătoarea de Dumnezeu. Apoi am văzut un bărbat luminos ca un nor, purtînd o cruce și zicîndu-mi: "Oare pe Împărăteasa cea preastrălucită a puterilor cerești ai vrut a o vedea aici? Nu este acum aici, căci s-a dus în lumea cea încercată de primejdii, ca să le ajute oamenilor și să-i mîngîie pe cei nenorociți. Si ți-aș fi arătat ție sfîntul ei loc, dar nu este acum vreme, că, iată, se cade ție ca să te întorci de unde ai venit, precum îți poruncește Stăpînul". Acestea zicînd către mine, mi s-a părut că am adormit și după aceasta, deșteptîndu-mă, m-am aflat în locul unde eram întîi, în ungherul acela zăcînd și m-am mirat unde am fost în vedenie și ce m-am învrednicit a vedea. Și inima mea era plină de o negrăită bucurie și-am mulțumit Stăpînului meu, Care a binevoit a mi se arăta mie".

Sfîntul Andrei a spus acestea prietenului său Nichifor, mai înainte de moartea sa și cu jurămînt l-a legat pe el ca să nu spună acestea nimănui, pînă ce el se va dezlega de legăturile trupești. Iar Nichifor l-a rugat pe el ca să-i spună măcar un cuvînt din acele trei cuvinte pe care Domnul le-a grăit către dînsul dar nu a voit să-i spună nicidecum.

Astfel, Sfîntul Andrei, asemenea ca Sfîntul Pavel fiind răpit la cer, a văzut cele ce ochiul trupesc nu le-a văzut și a auzit cele ce urechea muritoare nu le-a auzit și s-a îndulcit de podoabele cele cerești ce i s-au descoperit lui, care la

inima omului nu s-au suit. Iar de vreme ce întru descoperirea cereștilor Taine n-a văzut pe Preacurata Fecioară Maria, Născătoarea de Dumnezeu, s-a învrednicit pe pămînt a o vedea pe dînsa, în biserica Vlahernei, venind să ajute oamenilor, pentru care, rugîndu-se Fiului ei și Dumnezeu, în văzduh era cu proorocii și cu apostolii, cu îngereștile cete și cu cinstitul ei Omofor acoperea tot poporul. Văzînd-o pe Sfînta Fecioară, fericitul a zis către Epifanie, ucenicul său: "Oare o vezi pe Împărăteasa și Doamna tuturor?" Iar el a răspuns: "O văd, sfinte părinte și mă înspăimînt".

Petrecînd viață minunată, Sfîntul Andrei multe minuni a făcut și multe batjocuri și bătăi a răbdat, precum se scrie în cartea vieții lui, scrisă de Nichifor. Și a proorocit cele ce vor fi și pe mulți păcătoși i-a întors la pocăință. Apoi a trecut la veșnicele acoperămînturi, la care mai înainte a fost răpit, iar acum, întru ele în veci sălășluindu-se, este la un loc cu îngerii și stă înaintea lui Dumnezeu, unul în trei fețe, Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfinților Mucenici Evstratie, Avxentie, Evghenie, Mardarie şi Orest (13 decembrie)

Viețile Sfinților pe luna decembrie

Pe vremea împărăției lui Dioclețian și Maximian, toată stăpînirea romană era plină de nedumnezeiasca înțelepciune idolească și toți oamenii, rîvnind unul altuia, ca niște turbați se sîrguiau în acea păgînătate. Mai ales cînd se trimiteau porunci împărătești în unele zile, prin toate cetățile și locurile către domni și către judecători, poruncind ca să aducă idolilor multe daruri și jertfe în zilele cele hotărîte și de praznice, făgăduind celor care vor sluji cu osîrdie idolilor răsplată împărătească, învrednicire de cinste și dregătorie. Iar celor care nu vor vrea să se închine idolilor și să le aducă jertfe, acelora mai întîi să li se ia averea; apoi pe dînșii, după felurite și multe munci, să-i supună la pedeapsa cu moartea. De aceea era prigoană mare în toată lumea, sîrguindu-se pretutindeni domnii și stăpînitorii ca să piardă de pe pămînt credința creștinească.

În acea vreme s-a vestit acelor împărați păgîni, cum că toată Armenia cea mare și Capadocia se împotrivesc poruncii lor și vor să iasă din stăpînirea romanilor, nădăjduind spre Hristos Cel răstignit, crezînd cu tot sufletul într-Însul. Deci, s-a tulburat de aceasta împăratul Dioclețian și, chemînd pe toți boierii săi, a ținut sfat trei zile, de dimineață pînă seara, gîndind cum ar putea să dezrădăcineze creștinătatea. Mai întîi pe cei ce stăpîneau în cele două țări, adică în Armenia și Capadocia, i-au scos din stăpînire, ca pe niște neiscusiți și nevrednici care nu știau să ocîrmuiască stăpînirile încredințate lor și să smerească nesupunerea poporului. Apoi a ales doi din neamul grecesc, învățați în limba elinească, pe Lisie și pe Agricolae, amîndoi cu nărav rău și cumpliți, și i-a pus pe aceștia peste aceste țări. Lui Lisie i-a dat rînduiala limitaniei, adică păzirea hotarelor, iar lui Agricolae, poruncindu-i să stăpînească toată eparhia, i-a încredințat mulțimea ostașilor care erau rînduiți în acele cetăți.

Deci, ajungînd acei tirani nemilostivi prin țările încredințate lor, mulțime mare de toată vîrsta, era omorîtă fără cruțare și fără cercetare, numai cît de mică clevetire s-ar fi adus la dînșii asupra cuiva de la zavistuitorii vrăjmași. În toate zilele erau cercetați și prinși creștinii și aduși la pierzare, de către acei băutori de sînge, ca niște fiare mîncătoare de om. Lisie, fiind în cetatea Satalia, cînd

afla undeva oarecare bărbați sfinți și femei, după multe ispitiri și munci, sub strajă mare îi trimitea legați la Agricolae, care era în Sevastia, pentru ca să nu moară în patria lor și să nu fie dați obișnuitei îngropări de către rudenii și cunoscuții lor, ca, fiind omorîți în pămînt străin, să piară fără știrea nimănui. Asemenea făcea și Agricolae, cu creștinii prinși în Sevastia. Îi trimitea în Satalia la Lisie, pentru că era între dînșii mare prietenie și unire în cuget și un gînd aveau ticăloșii: ca, astfel, mai multă răutate să facă creștinilor, omorîndu-i afară de patria lor.

Acestea făcîndu-se astfel, Evstratie, bărbat însemnat în cetatea Satalia, cel dintîi cu bunul neam și cu dregătoria - căci era din rînduiala voievozilor -, binecredincios fiind și temător de Dumnezeu și petrecînd viața fără prihană, văzînd răutatea cea mare ce se făcea creștinilor în toate zilele, se necăjea cu sufletul, se mîhnea și striga cu lacrimi către Domnul nostru Iisus Hristos, petrecînd în post și în rugăciuni ca să fie milostiv robilor Săi. Apoi, căutînd spre poporul său, se ruga să-i mîntuiască de o nevoie ca aceea și să întoarcă răutatea ce era asupra lui. Dorea încă să intre în nevoințele sfinților și să se învrednicească a fi părtaș muceniciei lor. Dar, socotind muncile cele de multe feluri și iuțimea cea cumplită a muncitorului, se temea.

Atunci, în gîndul său a socotit să-i facă o ispitire ca aceasta: luînd brîul l-a dat credincioasei sale slugi și i-a poruncit să-l ducă în biserica Aravrachiei, de unde era de neam Evstratie. La biserica aceea era preot în acea vreme Avxentie, cel mărturisit rob al lui Dumnezeu. Și a învățat pe sluga sa să pună brîul în altar, iar el să se ascundă în biserică și să pîndească cine va veni să ia mai întîi brîul. Dacă preotul Avxentie, intrînd să se roage, va lua brîul, să nu-i zică nimic și să se întoarcă; iar de va voi mai întîi altcineva din clerici să-l ia, să nu-l lase nicidecum și să-l aducă înapoi.

Astfel învățînd pe slugă, l-a trimis, gîndind în mintea sa și zicînd: "Dacă va lua preotul brîul, apoi acel semn îi va fi ca o purtare de grijă și ca o prevestire a

bunăvoirii lui Dumnezeu, că se va da la munci pentru Hristos; iar de va fi să-l ia altcineva, să-i fie semn că nu se va da la munci, ci să-și păzească în taină credința". După puține zile, întorcîndu-se sluga, a spus stăpînului său că în același ceas în care a pus brîul în altar, îndată a venit preotul Avxentie, ca și cum ar fi fost trimis și, intrînd în altar, a luat brîul. Auzind acestea Evstratie s-a bucurat foarte mult și strălucea fața lui de bucurie și veselie, încît se mira de el prietenul său Evghenie.

În acea vreme fericitul Avxentie a fost prins împreună cu alți creștini și, fiind întrebat în divan și muncit, a fost aruncat în temniță și ținut în legături. Apoi, fiind pregătit un divan în mijlocul cetății pe loc înalt, a șezut Lisie cu mîndrie și a poruncit să scoată pe cei legați ca să-i întrebe. Sfîntul Evstratie, intrînd în temniță, a rugat pe toți sfinții care erau legați pentru Hristos să se roage pentru dînsul, căci zicea că și el în aceeași zi are să se facă părtaș nevoinței lor. Atunci toți sfinții cei legați, plecîndu-și genunchii, s-au rugat pentru dînsul către Dumnezeu și, zicînd "Amin", mergeau în urma lui Evstratie.

Stînd ceata ostașilor înaintea judecătorului, după obicei, a poruncit Lisie să aducă înaintea divanului său pe cîte unul, adică pe acei care fuseseră mai înainte la întrebare. Iar Evstratie a zis: "În zilele trecute s-a citit în divan porunca cea împărătească, ca de pretutindeni creștinii, cei ce se vor afla în orice rînduială, să se aducă înaintea judecății tale. Deci s-a adus Avxentie, cel demult slăvit cu neamul și cu viața, iar acum și mai slăvit cu bărbăția și tăria care s-a arătat într-însul, căci s-a făcut rob al lui Hristos, Împăratul ceresc. Acela, stînd în fața acelui divan, s-a nevoit cu nevoința nemuririi, mustrînd a ta nedumnezeire, o! judecătorule, grăind cuvinte, arătînd fapte prea înțelepte și răbdînd munci. Și de vreme ce, pe cel ce l-ai pus în temniță tîlhărească, acum iarăși ai poruncit să se scoată la întrebare împreună cu sfinții săi, iată, toți stau înaintea ta, împreună cu mine, cu minte sănătoasă și cu vitejie, fiind gata a rușina și a risipi pînă la sfîrșit măiestriile tale, spre care ești povățuit de tatăl tău, diavolul".

Auzind această neașteptată îndrăzneală a bărbatului, s-a mirat Lisie și, cu ochii plini de cruzime, a căutat asupra lui; apoi, oftînd mînios din adîncul pieptului, a strigat cu glas groaznic: "Niciodată nu mi s-a întîmplat să văd un mai rău divan și mai plin de împietrire elinească, decît acesta de acum, cînd vorbește astfel înaintea mea acest păcătos; deci să se ia de la dînsul brîul și haina ostășească și să fie spre știința tuturor, că este străin de rînduiala în care a fost pînă acum. După aceasta, cu trupul gol, legat de mîini și de picioare și întins pe pămînt, să-și continue vorba sa".

Făcîndu-se aceasta degrabă, Lisie a zis: "Oare nu te căiești de fapta ta cea pierzătoare, ca, dobîndind bunătatea mea, să scapi de munci? Spune-mi, mai înainte de munci, numele și patria care te-a născut și ne arată credința care se ascunde în tine". Sfîntul a zis: "Sînt născut în cetatea Aravrachiei, numele îmi este Evstratie, iar după poreclă Chirisic, vorbesc limba părintească și sînt rob al Dumnezeului tuturor, al Fiului Său, Domnul nostru Iisus Hristos și al Sfîntului Duh. Din scutecele maicii mele am învățat a mă închina acestui Dumnezeu în Treime și a crede într-Însul". Lisie a zis: "Să spună ceata cîtă vreme are acesta în ostășie?" Ostașii au răspuns: "De douăzeci și șapte ani, de cînd încă era tînăr, a început a ostăși". Lisie a zis: "Acum, Evstratie, văzînd nevoia care este de față, ce s-a pregătit pentru neascultarea ta, întoarce-te de la nebunia ta și, cugetînd cele înțelepte, nu-ți lăsa cinstea și dregătoria pe care le-ai cîștigat în atîția ani, prin atîtea osteneli în ostășie; ci cheamă puterea cea milostivă a zeilor și roagă blîndețea împărătească și iubirea de oameni a divanului".

Sfîntul Evstratie a zis: "Nimeni, din cei ce au înțelegere sănătoasă, n-a judecat cîndva să se închine idolilor și necuraților diavoli; idolilor celor surzi și muți pe care i-au făcut oamenii, pentru că se grăiește în Sfînta Scriptură: *Zeii care n-au făcut cerul și pămîntul să piară*". Judecătorul a zis: "Dar acela oare are înțelegere sănătoasă, care se închină Dumnezeului Celui răstignit, ca voi cei plini de rătăcire?" Sfîntul Evstratie a zis: "De nu ți-ar fi schimbată puterea minții cu faptele deșarte și de nu s-ar fi prefăcut sufletul tău întru cugetul cel

pămîntesc, ți-aș fi arătat pe acest răstignit, că este adevăratul nostru Mîntuitor și Domnul ziditor a toată făptura, Care este mai înainte de veci în Tatăl și cu negrăită înțelepciune, prin naștere a ridicat pedeapsa noastră".

Vrînd sfîntul să mai grăiască, i-a tăiat vorba necuratul judecător, zicînd: "Cu frînghii să fie ridicat în văzduh îndrăznețul acesta. Deci, aduceți cîlți să se aprindă sub pieptul său și să-l ardă, iar deasupra pe spate să fie bătut cu trei toiege împreunate, ca limbuția sa să o facă mai smerită cu noi". Acestea făcîndu-se, sfîntul a răbdat multă vreme dedesubt arzîndu-se, iar pe deasupra fiind bătut cumplit și rănit. În niște munci ca acestea fiind sfîntul, nici o vorbă n-a scos, nici nu și-a schimbat fața și se vedea ca și cum ar fi pătimit în trup străin, încît se mira chinuitorul. După ce a poruncit ca să-i slăbească muncile puțin, cu fața a zîmbit către mucenic: "Ce gîndești, o! Evstratie? Oare voiești ca să-ți găsesc puțină ușurare rănilor ce s-au adus asupra ta?" Și îndată a poruncit să aducă apă sărată amestecată cu oțet și să toarne multă peste rănile lui cele arse și cu hîrburi ascuțite să-l frece tare. Dar și aceasta o suferea răbdătorul de chinuri cu bărbăție, ca și cum nu l-ar fi durut. Atunci se gîndea muncitorul că prin oarecare farmece se face că nu simte durerile.

Apoi, sfîntul a zis către dînsul: "Muncindu-mă cu aceste munci, multă facere de bine îmi faci, chiar nevrînd. Pentru că, prin muncile acestea, ai îndepărtat de la mine negura care se face sufletului meu din grosimea trupului și pe mintea cea stăpînitoare peste patimile cele de demult, care mă necăjesc, ai păzit-o biruitoare și m-ai făcut a izgoni toate asupririle patimilor ce vin asupra mea, cum și tulburările sufletești. Apoi, mi-ai păzit tăria cea dinăuntru duhului, nebiruită de orice fel de ispite, care îmi gătește viața fără de moarte, unde îmi este păstrată bogăția nestricăciunii. Și mi-ai arătat cale scurtă și fără patimă, prin care voi putea, întru acest trup de tină, să ajung viața cea îngerească și să mă îndulcesc cu dulceața cea cerească și pururea fiitoare.

Acum știu că sînt biserică a lui Dumnezeu și a Sfîntului Duh, care viețuiește în mine. Deci, *depărtați-vă de la mine toți cei ce lucrați fărădelegea, că a auzit Domnul glasul plîngerii mele și rugăciunea mea a primit-o. Sufletul meu cu adevărat se va bucura de Domnul, veseli-se-va de mîntuirea Lui. Toate oasele mele vor zice: Doamne, Doamne, cine este asemenea Ție? Cel ce izbăvești pe săracul din mîna celor mai tari decît el și pe scăpătatul și săracul de la cei ce-l răpesc pe dînsul*. Deci, sîrguiește-te și nevoiește-te, slujitorule al potrivnicului, nimic nu lăsa din scornirile cele tîlhărești care se află întru tine și lămurește-mă ca aurul în cuptor, încă și mai mult, și nu vei afla întru mine necurăția cea iubită de tine pe care o cauți cu fapta. Pentru că zeii tăi sînt urîciune, care te stăpînesc pe tine și pe împărații tăi cei nebuni".

Atunci tiranul a zis: "Mi se pare că din multa durere a trupului s-a schimbat mintea ta și de aceea vorbești multe necuviințe. Pentru că de-ar fi putut Dumnezeul tău, precum zici, să te facă părtaș nemuririi, te-ar fi izbăvit de rănile ce sînt pe trupul tău. Deci, lăsînd nălucirile visului și ale nădejdii cele deșarte, sîrguiește-te a dobîndi izbăvirea pe care o arăt eu ție". Iar Evstratie a zis: "Oare voiești a crede, orbitule cu toate simțirile, cum că nimic nu este cu neputință Dumnezeului meu? Ia aminte și uită-te la mine, care ți se pare că mă omori și mă pierzi cu muncile cele aflate de tine".

Uitîndu-se toți spre dînsul cu mare băgare de seamă, deodată au văzut cum au dispărut bubele de pe trupul său, ca niște solzi și l-a făcut pe sfînt sănătos, neavînd nici urmă de răni pe trupul său; apoi toți, văzînd acea minune, au preamărit pe unul adevăratul Dumnezeu. Evghenie, prietenul lui Evstratie, care era dintr-o cetate cu dînsul și chiar rudenie - căci dintr-acea cetate a Aravrachiei era de neam și întru aceeași ceată fuseseră ostași -, a strigat cu glas mare: "O! Lisie, și eu sînt creștin și blestem credința ta și mă împotrivesc poruncii împărătești și voii tale, întocmai ca și domnul meu, Evstratie".

Tiranul, mîniindu-se foarte mult, a poruncit îndată să apuce pe Evghenie, să-l pună în mijloc, zicînd astfel: "Întrebare și muncire multă vreme le trebuie acestora, dar acum îmi stă înainte o nevoie pentru rînduiala treburilor poporului; deci pe fermecătorul acesta și făcătorul de minuni vrăjitorești, Evstratie, cum și pe Evghenie, care acum s-a arătat la un gînd cu dînsul, ferecîndu-i cu lanțuri peste tot trupul, poruncesc să se arunce în temniță împreună cu ceilalți creștini, ca să fie păziți pentru altă înfățișare".

Acestea zicînd, s-a sculat de la divan și sfinții au fost duși toți, bucurîndu-se și veselindu-se de atîta îndrăzneală și răbdare a sfîntului Evstratie și mîntuitoarea minune ce s-a făcut asupra lui, prin puterea Domnului nostru Iisus Hristos. Și intrînd în temniță au cîntat cu toții într-un glas: *Iată ce este bun și ce este frumos, fără numai a locui frații împreună*, și celelalte ale psalmului pînă la sfîrșit. Sfîrșindu-se rugăciunea, ceilalți au învățat multe de la Sfîntul Evstratie și s-au deșteptat către nevoința ce le stătea înainte.

Astfel trecînd ziua aceea, în noaptea următoare s-a sculat Lisie și a poruncit ostașilor să se pregătească de drum, că vrea să meargă în cetatea Nicopolei. Pregătindu-se ostașii, într-acea vreme a venit singur la temniță și, poruncind să scoată pe Evstratie, a zîmbit și a zis: "Bucură-te, iubitule Evstratie". Sfîntul a răspuns: "Dumnezeu Cel atotputernic, Căruia îi slujesc eu, să te lumineze pe tine după vrednicie, judecătorule". Lisie a răspuns: "Pentru Dumnezeul tău eu nu mă grijesc, dar acum primește încălțămintele acestea și te încalță, ca să mergi cu veselie cu noi în cale". Și erau încălțămintele acelea de fier, avînd bătute într-însele cuie lungi și ascuțite, ca încălțîndu-se să-i pătrundă în picioare. Fiind încălțat Evstratie cu acele încălțări de fier, cu piroane ascuțite, le-a strîns tare cu curele de picioarele sfîntului și le-a pecetluit tiranul cu inelul său, apoi a poruncit să ducă pe sfînt pe cale, după sine, legat împreună cu alții și în toată calea să-l bată și să-l izgonească, ca să alerge mai degrabă, iar el a plecat înainte cu ostașii.

După două zile au ajuns în cetatea Aravrachiei, patria lui Evstratie și a lui Evghenie. Iar cînd sfinții se apropiau de cetate, tot poporul cetății aceleia a ieșit în întîmpinare, vrînd să-l vadă pe fericitul Evstratie. Dar nu îndrăznea nimeni din cunoscuții săi prieteni să se apropie de dînsul, temîndu-se să nu fie prinși și ei, după cum poruncise necuratul muncitor. Și era acolo un bărbat, cu numele Mardarie, unul din poporul cel de obște, nu prea bogat, dar îndestulat cu ale sale. Acesta, făcîndu-și o casă nouă, o acoperea tocmai atunci și, căutînd spre sfinții cei legați și duși, a văzut în mijlocul lor ca o stea luminoasă pe Sfîntul Evstratie. Deci, coborîndu-se degrabă jos de pe acoperiș, a zis către femeia sa în limba armenească: "Oare vezi, femeie, pe stăpînitorul ținutului acestuia, cel slăvit cu neamul și cu bogăția și în oaste cinstit, cum n-a băgat seamă de toate și merge să se aducă jertfă bine primită lui Dumnezeu? Fericit este acela care și în veacul acesta a fost slăvit și la stăpînul nostru Hristos va primi mare îndrăzneală, că împreună cu îngerii se va învrednici dulceții celei negrăite".

Fericita femeie a răspuns: "Iubitul meu bărbat ce te oprește ca și tu să mergi acolo pe aceeași cale și să alergi împreună cu el, ca să te învrednicești sfîntului sfîrșit și să-mi fii mie ajutor, cum și acestor copii mici și la tot neamul tău?" Bărbatul a zis: "Dă-mi încălțămintea ca să merg în calea cea dorită". Iar ea îndată a făcut aceasta cu bucurie. Încălțîndu-se Mardarie, apoi îmbrăcîndu-se cu haina și încingîndu-se, a îmbrățișat pe amîndoi fiii, care erau prunci mici și căutînd spre răsărit s-a rugat spre Dumnezeu: "Stăpîne, Dumnezeule, Părinte Atotțiitorule, Doamne Iisuse Hristoase și Duhule Sfinte, o! dumnezeire și o putere, miluiește-mă pe mine păcătosul, milostivește-te și fii păzitor roabei Tale și acestor doi prunci, Apărătorule al văzutelor și Tatăl sărmanilor, pentru că eu, Stăpîne, cu multă bucurie și osîrdie vin către Tine".

Acestea zicînd, a sărutat pe fiii săi și a zis: "De acum fii sănătoasă soția mea și nu te supăra, nici mîhni; ci te bucură și te veselește, pentru că pe tine, pe fiii noștri și sufletul meu îl dau în mîinile Atotputernicului și Preabunului

Dumnezeului nostru". Acestea zicînd, a ieșit în grabă din casa sa, petrecîndu-l soția cu bucurie.

Mergînd la un bărbat de cinste, cu nume Mucaror, cetățean al Aravrachiei, dregător slăvit și bogat, s-a închinat lui și a zis: "Iată, eu mă duc către prietenul și rudenia ta Chirisic și, cu voia lui Dumnezeu, am să fiu călător și să intru împreună cu dînsul la nevoința mucenicească. Deci, fii tu, după Dumnezeu, sprijinitorul femeii mele și al fiilor mei în viața aceasta; iar eu, de voi afla dar de la Dumnezeu, voi ajuta ție în ziua aceea cînd vom sta înaintea Lui toți, și-ți vei primi plata ta". Bărbatul acela, fiind cucernic, i-a răspuns: "Mergi cu pace, fiul meu, săvîrșește-ți acea cale frumoasă și nu purta grijă de acestea, căci eu voi împlini dorința ta, și voi fi ca tată soției tale și copiilor tăi".

Acestea auzind Mardarie și sărutîndu-se cu bărbatul acela, s-a dus și a ajuns pe sfinți, care acum erau aproape de cetate și a strigat către Sfîntul Evstratie: "Domnule Chirisic, precum oaia aleargă către păstorul său, așa și eu am alergat către tine, vrînd să fiu și eu împreună cu voi călător. Deci, primește-mă pe mine și mă însoțește cu sfinții tăi soți și mă du, deși nu sînt vrednic de nevoința mucenicească, ca să fiu mărturisitor lui Hristos Domnul". Zicînd acestea, a strigat cu glas mare: "Și eu sînt creștin, precum și domnul meu Evstratie, auziți slugile diavolului, auziți!"

Atunci, prinzîndu-l ostașii, l-au legat împreună cu ceilalți sfinți și, aruncîndu-i în temnița cea de obște, au vestit despre dînșii pe Lisie, care, în acel ceas răcnind ca un leu, i-a chemat la întrebare. Ostașii aducînd după obicei pe cei legați, Sfîntul Avxentie a fost adus gol și cu mîinile legate cu frînghii, stînd înainte și ceilalți sfinți. Judecătorul a zis către Sfîntul Avxentie: "Izbăvindu-ne pe noi de osteneală și pe tine de munci, spune oare schimbatu-te-ai de împotrivirea ta cea deșartă și pierzătoare? Întorsu-te-ai oare către zeii cei făcători de bine?" Iar Sfîntul Avxentie a zis: "Ascultă, o! Lisie. Mă jur cu însuși Adevărul, Care este mai presus de toți și pe toate le vede mai înainte, că mintea mea este

neschimbată de a cunoaște pe unul Dumnezeu și a mă închina Lui, deși iarăși vei aduce cu miile alte răni asupra mea și mai mari munci decît cele ce ai adus întîi; chiar de m-ai omorî cu fier și cu foc, niciodată nu vei putea să-mi pleci gîndul meu; iar acum fă ceea ce voiești".

Atunci tiranul a dat răspuns de moarte, astfel: "Avxentie, care după multe munci pînă acum petrece întru nebunia sa cea pierzătoare, prin tăiere de sabie, cea gătită lui, va muri, să-și piardă sufletul său cel de fier și neînduplecat. Apoi, în loc de a fi înmormîntat, să primească hotărîrea aceasta, pentru ca să nu se învrednicească cuviincioasei îngropări ticălosul lui trup; iar cel ce de curînd a îndrăznit a se amesteca cu cei legați, să se aducă aici la mijloc, ca să-și primească degrabă cinstea care o caută". Atunci ostașii au dezlegat pe Sfîntul Mardarie de lanțurile cu care era legat, iar el a zis către Sfîntul Evstratie: "Domnul meu, Chirisic, roagă pe bunul Dumnezeu pentru mine și învață-mă ce voi răspunde acelui om pierzător, ca nu cumva să mă înșele el, eu fiind om simplu și necărturar".

Sfîntul Evstratie i-a zis: "Fratele meu, Mardarie, zi numai aceasta neschimbat: Sînt creștin rob al lui Hristos! Nimic alt răspuns să nu dai, orice-ți va grăi sau orice-ți va face!" Fiind adus în mijloc Sfîntul Mardarie, ostașii au zis: "Iarăși stă înainte legat cel de curînd". Grăit-a judecătorul: "Să-și spună numele, meșteșugul, patria, viața și de ce credință este". Mardarie a răspuns: "Sînt creștin". Și fiind întrebat de muncitori, ca să-și spună numele și patria, zicea mereu: "Sînt creștin". Mult fiind întrebat, nimic altceva nu zicea decît numai aceasta: "Sînt creștin". "Sînt rob al lui Iisus Hristos". Atunci, văzînd necuratul judecător simplitatea lui, a poruncit să-i rănească cu sfredelul gleznele lui și, legîndu-l cu frînghie, să-l spînzure cu capul în jos și cu țepi înfocate să împungă tot trupul său, apoi să-l ardă. Astfel, fiind multă vreme spînzurat și muncit, a dat glas, zicînd: "Doamne, îți mulțumesc că m-ai învrednicit acestor bunătăți; dorit-am mîntuirea Ta și am iubit-o foarte: Primește sufletul meu în pace!". Acestea zicînd, și-a dat duhul.

Fiind luat apoi, trupul Sfîntului Mardarie de la locul cel de muncă, judecătorul a zis: "Să se aducă gol, Evghenie, cel de la Satalia, care, în vremea întrebării lui Evstratie, a îndrăznit a sta împotrivă, căruia nu-i zic creștin, precum bîrfesc ei, ci cu totul nevrednic". Și, aducîndu-l pe el înainte, au zis: "Iată, Evghenie stă înainte". Grăit-a judecătorul: "Spune-mi, răule, ce diavol te-a invitat de te-ai pornit spre atîta îndrăzneală, încît ne-ai ocărît cu atîta obrăznicie, nesocotind întru nimic asprimea judecății". Sfîntul Evghenie a zis: "Dumnezeul meu Cel ce preface întru nimic pe diavolii care se cinstesc de tine, Acela mi-a dat putere și mi-a dăruit îndrăzneală și grăire slobodă, ca să urăsc ticăloșia ta, cîine rău, vas al satanei, care va fi dat la pierzare împreună cu tine". Tiranul a zis: "Să se taie limba lui cea dosăditoare și să i se taie cu sabia amîndouă mîinile și cu toiege să se sfarme fluierele lui, pentru ca să fie mai cuviincios către noi". Făcîndu-se aceasta și-a dat și acesta duhul.

După aceasta de trei ori ticălosul Lisie a ieșit la cîmp ca să-și încerce ostașii și cînd le lua seama acelora și fiecare își arăta meșteșugul său la arme, iar Lisie privea, unul dintr-înșii, cu numele Orest, bărbat înalt la stat și frumos la chip, fiind chemat pe nume, după dregătorie a stat înaintea lui Lisie. Acesta văzîndu-l, l-a lăudat și l-a numit pe el adevărat ostaș; apoi i-a poruncit ca să lovească cu sulița la țintă și îndreptîndu-și mîna și învîrtind sulița a ieșit din sînul lui Crucea de aur, pe care o purta la piept și au văzut-o toți și chiar Lisie.

Deci îndată a fost chemat și adus aproape și luînd Lisie cu mîna Crucea ce era la pieptul lui, l-a întrebat: "Ce este aceasta? Oare și tu ești printre acei care sînt de partea Răstignitului?" Iar el a răspuns: "Rob sînt al Celui răstignit, Stăpînului meu Dumnezeu și acest semn al Lui îl port spre izgonirea tuturor răutăților ce năvălesc asupra mea". Lisie a zis: "Și acest ostaș ales să se lege împreună cu osînditul Evstratie, ca să-i fie tovarăș de călătorie pînă la Nicopole, unde se cuvine a face pentru dînșii întrebare".

Venind Lisie în cetatea Nicopole, mulțime de ostași care erau în cetate au venit la dînsul și cu toții au strigat: "Lisie, și noi sîntem ostași ai Domnului nostru Iisus Hristos, fă și cu noi ceea ce voiești". Iar el mai întîi s-a înspăimîntat, temîndu-se ca nu cumva să cugete ceva nou împotriva lui. Apoi, văzînd că singuri se dau ca niște oi, pe ei înșiși spre moarte, descingînd brîul său, a poruncit sa-i ia pe toți, întemnițîndu-i. Astfel, cugeta în sine cum i-ar pierde pe dînșii ca să nu se ridice vreo plîngere din partea cetățenilor, sau din partea rudeniilor lor. Mai ales se temea de Sfîntul Evstratie, ca nu cumva în muncile ce se vor aduce asupra lui, să mai facă vreo minune, asemenea cu cea dintîi; căci nu numai pe creștini îi va întări, ci și pe elini îi va întoarce la credință. Deci, a socotit ca să trimită a doua zi pe Sfîntul Evstratie și pe Sfîntul Orest la Agricolae, în cetatea Sevastiei.

Făcîndu-se ziuă, a poruncit să se facă așa și, scriind carte către Agricolae, a zis: "Preaîncuviințatului ighenon Agricolae, scrie Lisie, ducele. Văzînd dumnezeieștii noștri împărați că în toată partea cea de sub soare, nici unul nu se află care ar putea mai bine decît tine a cerceta cele neștiute, ți-au dat stăpînire a îndrepta aceste laturi, pentru că te știu că și nopțile, ca și zilele te ocupi de rînduiala treburilor poporului, sau, mai binezis, somnul poate să adoarmă mai lesne stelele cele neadormite, decît ochii tăi pînă se va săvîrși ceea ce tu voiești să săvîrșești, spre folosul cel de obște. Deci, în scurt, zic: cînd a văzut în tine o vrednicie mare ca aceasta, după dreptate, cu cinstea pe care o ai acum te-a cinstit pe tine.

Drept aceea și eu, martor fiind a atîtor bunătăți care se află întru tine, trimit la tine legat pe acest Evstratie, care este stăpînit de boală creștinească, mai ales că n-am putut afla nimic care ar fi cu îndestulare spre întoarcere de la îndrăzneala lui pe care o are. Dar, deși s-a învrednicit cinstei, punîndu-se mai mare peste ostașii care sînt sub mine, el cu mare mîndrie s-a înălțat, aducînd asupra noastră ocări. Deși l-am înfricoșat cu îngroziri, el prin părerea sa, prezice mai înainte cele ce au să fie, întărindu-se în vrăjitoriile sale. Măcar că a

văzut și pe alții asemenea muncindu-se, nu s-a oprit de la a sa îndrăzneală, ci chiar muncile le socotește o fericire. Deci pe acesta și pe cel ce este cu el, anume Orest, care sînt de un cuget, îi trimitem la preaînțeleapta ta judecată, urmînd rînduielilor împărătești".

Luînd-o ostașii această scrisoare, ca și întrebarea sfinților mucenici dată în scris, împreună cu cei legați, au plecat la drum. Pe cale Sfîntul Evstratie și Orest cîntau: *Pe calea poruncilor tale am alergat, înțelepțește-mă și mă voi învăța poruncile Tale.* După rugăciune, Evstratie a zis: "Frate Orest, spune-mi cum s-a săvîrșit Sfîntul Avxentie și în ce loc?" Iar Sfîntul Orest a spus: "După răspunsul cel hotărît asupra lui de către judecător, a rugat pe ostașii ce-l duceau să-l lase ca să vină să te vadă pe tine și să-ți dea sărutarea cea de pe urmă. Dar n-a vrut nimeni să-l asculte, pentru că era vremea ospățului și se sîrguiau robii pîntecelui a împlini mai degrabă ceea ce li se poruncise. Apoi, l-au dus în pădurea ce se numea Ororia, iar sfîntul, mergînd, cînta psalmul: *Fericiți cei fără prihană în cale, care umblă în legea Domnului...* Și a cîntat psalmul acela pînă la sfîrșit.

Plecîndu-și genunchii, s-a rugat și și-a întins mîinile, ca și cum ar fi primit oarecare daruri; după aceea, zicînd "Amin", a căutat împrejur și văzîndu-mă pe mine stînd aproape, m-a chemat la sine și mi-a zis: "Frate Orest, spune domnului Evstratie să se roage pentru mine, căci și el degrabă mă va ajunge pe mine, fiindcă îl aștept pe dînsul". Și așa i-au tăiat capul, izgonind pe cei ce i-au priceput că erau creștini. Iar sfintele lui moaște s-au furat noaptea de către preoții Aravrachiei și, neaflîndu-se capul lui, au început a plînge și a se ruga lui Dumnezeu să le arate capul sfîntului mucenic. După purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a dat semn un corb dintr-un stejar, unde mergînd preoții au aflat capul sfîntului în crengile stejarului, unde ședea corbul; apoi, luîndu-l, l-au pus lîngă sfîntul trup și l-au așezat la loc curat și cinstit". Acestea auzind Sfîntul Evstratie a plîns și, rugîndu-se lui Dumnezeu a zis lui Orest: "Să ne sîrguim și noi, frate, ca să ajungem pe Sfîntul Avxentie".

După cinci zile, fiind aduși sfinții în Sevastia și, primind ighemonul Agricolae scrisoarea de la Lisie, a rînduit pe cei legați sub strajă mare. A doua zi i-a judecat înaintea poporului și a poruncit să aducă pe sfinți acolo unde era toată cetatea, să vadă pe cei ce erau să-i judece. Astfel Agricolae a zis: "Mai întîi să se citească scrisoarea de la luminatul Lisie, cum și cercetarea dată în scris acestor legați". Fiind citită scrisoarea, Agricolae a zis: "Să nu socotești, Evstratie, că și aici vor fi muncile precum ți-au fost la Lisie; ci, mai înainte de a pieri cumplit, supune-te legilor împărătești și, apropiindu-te, adu jertfă zeilor!" Iar sfîntul a zis: "O, judecătorule, oare legile stăpînesc și pe împărați, sau nu?" Ighemonul a zis: "Cu adevărat, pentru că și împărații păzesc legile".

Sfîntul Evstratie a zis: "Oare numai singur ție îți sînt date legile în scris, dar nu și în faptă?" Ighemonul a întrebat: "Pentru ce grăiești așa, cap neînțelept? Cine a îndrăznit cîndva a se împotrivi legilor cu ceva?" Sfîntul Evstratie a zis: "De vreme ce în legile împărătești se citește așa: Silă să nu fie în tot cuvîntul și lucrul, ci mai vîrtos prin sfătuire să se ocîrmuiască poporul. Deci, din două una este de trebuință: ca cel ce stăpînește să sfătuiască pe cel stăpînit, vrînd a dobîndi ceea ce dorește; sau cel stăpînit, plecîndu-se sfatului, de voia sa să facă cele poruncite.

După acestea iarăși se află astfel de scrieri pe margine: Și poruncim ca judecătorul să amestece frica cu blîndețea, ca nu cumva cei judecați prin frica îngrozirii să urască și să vrăjmășească judecătorul, nici pentru blîndețile lui să greșască. Acestea sînt sau nu scrise, judecătorule?" Ighemonul a zis: "Cu adevărat așa sînt". Iar sfîntul a răspuns: "Rogu-te ca această rînduială să fie păzită și pentru mine". Ighemonul a răspuns: "Este de trebuință a se păzi neschimbate legile și pentru tine și pentru toți, cu cinstea ce se cuvine". Iar sfîntul a răspuns: "Rogu-te dar să fie frica ta amestecată cu blîndețe, că precum ești mai înțelept decît alții, să voiești mai bine a cere sfat, decît a sfătui, socotind fiecare lucru cu înțelepciune, iar de nu, apoi îndată fără socoteală și rînduială, muncește, omoară, fă ceea ce voiești".

Ighemonul a răspuns: "Vorbește ceea ce voiești cu îndrăzneală și cu libertate, pentru că voiesc a se face judecata mai bine cu sfat, decît cu frică". Sfîntul Evstratie a zis: "La care dumnezei poruncești să jertfesc? La cei mari, sau la cei mici?" Ighemonul a zis: "Mai întîi lui Die, apoi lui Apolon și apoi lui Poseidon". Sfîntul Evstratie a zis: "Pe care înțelepți sau prooroci ascultînd, ați aflat că se cuvine a ne închina lui Die și celorlalți, presupuși dumnezei?" Ighemonul a zis: "Pe Platon și pe Aristotel, pe Ermet și pe alți înțelepți, pe care de i-ai fi știut tu, Evstratie, ai fi cinstit pomenirea lor ca a unor bărbați dumnezeiești și minunați". Sfîntul Evstratie a zis: "Nu-mi sînt neștiute tainele acelora, căci din tinerețe le-am deprins pe acelea și muzica am învățat-o bine, fiindcă tatăl meu era iubitor de înțelepciune și de vei porunci, să începem mai întîi de la Platon".

Ighemonul a zis: "Aflăm pe Platon în cartea scrisă de Timeu, cum că s-a pogorît în Pireia ca să roage pe o zeiță. Deci, ți se pare a fi el înțelept sau nu?" Evstratie a răspuns: "Foarte mult osîndește Platon pe idolul tău Die. Ascultă cuvintele lui Platon de vreme ce ai început de la Timeu și din cuvintele lui cele istețe ascultă pe acelea ce sînt scrise într-a doua carte a lui: Dumnezeu de vreme ce este bun are a fi pricină a bunătăților, iar celor rele nicidecum. Deci, pe nimeni altul nu-l socotim că este pricinuitor de bine, fără numai pe Dumnezeu, iar celor rele nu este pricinuitor. Iar Homer și alți făcători de stihuri, grăiesc că Die este pricinuitor și celor bune și celor rele; pentru că păcii celei silite prin jurămînt, adică a celei de la Pandora împotriva grecilor, cine a fost pricinuitor, oare, nu Die, prin Atena, precum grăiesc făcătorii de stihuri? Și Eschil a spus: că Dumnezeu este pricină a descoperirii oamenilor muritori, cînd voiește a răni casele și a le răsturna din temelie.

Iar Platon, în cartea sa Cetatea, pe nimeni nu lăsa a grăi aceea sau a o asculta, nici pe tînăr nici pe bătrîn. Pentru că este cu necuviință la Dumnezeu a fi ucigaș de tată, precum a făcut Die, ce se cinstește acum de voi, care pe tatăl său, Cronos, l-a aruncat din cer, precum ziceți, și l-a zdrobit. Oare cu cuviință

este lui Dumnezeu să se prefacă în lebădă, ca să înșele pe femeia cea muritoare și să o batjocorească? Pe lîngă aceasta iarăși se odihnește Platon, căci fiind cuprins cu nestăpînire spre femei zeul tău, judecătorule, plînge nemîngîiat pentru moartea lui Sarpedon. Deci nu sînt astfel cele grăite? Oare nu sînt scrise aceste basme în cărțile voastre? Și dacă însuși Platon, scriitorul vostru cel prea înțelept, îl tăgăduiește de a fi Dumnezeu și a poruncit ca nimeni din oamenii cei ce se îngrijesc de faptele cele bune să nu urmeze acestor basme, căci sînt vătămătoare de suflet, voi pentru ce credeți faptelor, în care aceia s-au încurcat și ne siliți acum pe noi a ne închina lor?"

Ighemonul a zis: "Îți rabd îndrăzneala ta pentru iubirea de înțelepciune pe care o am; iar tu spune-mi pe care Dumnezeu îl cinstești? Cum se crede de voi a fi Dumnezeu un om care a fost dus la divan și a fost pironit pe cruce?" Grăit-a sfîntul: "De mă vei asculta cu răbdare, te voi întreba eu mai întîi pe tine despre oarecare lucruri, de care am socotit să te întreb; și, după aceasta, voi spune ție pe rînd, toate cele ce m-ai întrebat pe mine". Ighemonul a zis: "Ți se dă stăpînire a grăi totul cu vreme și fără vreme; deci spune nouă ceea ce voiești".

Grăit-a Evstratie: "Tot omul, care are minte sănătoasă, va înțelege pe Dumnezeu a fi drept, neajuns, nescris împrejur, nespus, neschimbat și cu dumnezeieștile sale deosebiri, mai presus decît toată puterea. Oare nu ți se pare ție aceasta a fi așa, judecătorule prea înțelepte?" Judecătorul a zis: "Adevărat așa mi se pare". Iar sfîntul a răspuns: "Să mai adăugăm și aceasta că nu este întru El nici o neajungere sau nedesăvîrșire, ci întru toate este desăvîrșit". Judecătorul a zis: "Desăvîrșit, așa este". Sfîntul a grăit: "Deci, dacă vom zice că mai sînt și alți dumnezei și că stau în mijlocul firii celei nestricate, deci ceea ce se grăiește, nu are loc. Pentru că oricît de puțin, de nu va ajunge lor dintr-acea fericită însușire dumnezeiască, nu mi se pare a fi vrednici ca să se înțeleagă de oameni că sînt dumnezei; pentru că la Dumnezeu nu este nici o nedesăvîrșire, precum s-a zis mai sus, întru care este de cuviință a se crede și a se închina toți oamenii". Agricolae a zis: "Așa este cu adevărat". Grăit-a

Evstratie: "Acei mulți dumnezei, oare aflaseră întru acele bunătăți nestricăcioase și fără de moarte cele cuviincioase dumnezeirii? Oare au deopotrivă putere întru sine? Să nu se zică dumnezei mari și mici, ci un Dumnezeu care este întru neasemănată putere, unul avînd numele dumnezeirii; iar nu precum se socotesc de voi, că un Dumnezeu viețuiește în cer, altul în mare și altul pe pămînt. Oare nu ți se par ție acestea că sînt așa?"

Neputînd răspunde la aceasta, ighemonul Agricolae a tăcut multă vreme, apoi abia tîrziu a răspuns: "Lăsînd silogismele tale și vorbirea cea cu multă limbuție, răspunde la ceea ce te-am întrebat: De ce cinstiți voi ca pe un Dumnezeu pe Cel răstignit?" Sfîntul a zis: "Voi începe ca și făcătorul tău de stihuri, Exsiod: Întru început era întuneric și haos, adică negură și adînc de apă; iar Dumnezeu, cînd a făcut lumea cu această frumusețe, zidind-o nu din oarecare materie, ca aceea care ar fi fost de față sau care ar fi fost mai înainte, ci toate dintru neființă întru neființă adunîndu-se, a făcut pe om după chipul și asemănarea Sa; iar îngerul cel rău, care era stăpîn pe ceilalți îngeri, cu voința sa s-a depărtat de la Cel ce l-a făcut pe dînsul și înălțîndu-se cu mîndrie, a căzut din rînduiala sa și s-a izgonit de la Dumnezeu; pentru că Dumnezeu, cu judecata Sa cea dreaptă, l-a surpat din stăpînirea cea de sus, pentru neascultarea lui și l-a lipsit de slava îngerească; iar pe om l-a pus în rai, dîndu-i porunca ce învață ascultare, ca să se sature de toate bunătățile ce erau în rai, dar numai de un pom să nu se atingă.

Acest fel de nevoință punîndu-i, că, dacă prin ispitirea diavolului care toate le meșteșugește împotriva lui, nu va călca porunca lui Dumnezeu și dacă va rușina pe vrăjmașul care pizmuia asupra lui, pentru cinstea lui cea mare, să fie fără moarte, petrecînd în nestricăciune. Iar de nu va urma așa, nu se va lăsa mai mult a viețui în rai, ci va fi izgonit afară și cu moarte va muri. Deci diavolul cel rău, sculîndu-se cu zavistie asupra omului, multe măiestrii a adunat asupra lui și cu ajutorul șarpelui a amăgit pe femeia omului celui dintîi, apoi printr-însa

și pe om l-a adus la călcarea poruncii, ca să fie izgonit de Dumnezeu din rai și să trăiască în osteneli, în sudori și în stricăciune.

Astfel, a dobîndit biruință preaînrăutățitul și se lăuda c-o să ia pe om pentru o greșeală ca aceea sub stăpînirea sa. După ce s-a înmulțit neamul omenesc, el s-a sîrguit, ca un tiran, să robească pe tot omul. Apoi mulți căzînd în fărădelegi, Dumnezeu a prăpădit lumea cu potop și a păzit pe Noe, bărbatul cel drept, care bine s-a ostenit împotriva acelui diavol înrăutățit și, fiind nebiruit de acela, s-a izbăvit de potop într-o corabie de lemn, cu femeia și copiii săi. Și așezînd pe Noe pe pămînt în chipul cel dintîi, ca pe un cetățean l-a așezat într-un loc; iar după mulți ani oamenii s-au înmulțit iarăși, a sporit iarăși fărădelegea, încît toți erau biruiți de păcate, cădeau în moarte și se țineau legați în iad, atrăgîndu-se la pierdere de vrăjmașul diavol.

Deci, milostivindu-se Dumnezeu, Care ne-a zidit pe noi, și nevrînd mai mult a trece cu vederea lucrul mîinilor Sale, a dăruit mai întîi elinilor acea înțelepciune, ca deschizînd ochii cei sufletești, să cunoască pe Dumnezeu Cel atotputernic și să biruiască pe potrivnicul diavol. Iar dintre aceia, deși erau puțini oameni care și-au venit în sine și au pășit în dreapta credință, dar numai ca niște umbre năluceau prin cuvinte și iarăși cădeau în păcatul strămoșesc, fiind biruiți de credința cea mincinoasă și în mai rea păgînătate au alunecat rătăcindu-se pe cale. Dar nici așa n-a suferit puterea cea tare a milostivirii lui Dumnezeu, ca să zăcem în cădere, ci a dat lege, a trimis prooroci și în multe chipuri a arătat neamului evreiesc calea mîntuirii. Și toți mergînd înapoi, cădeau iarăși în neputința strămoșilor lor, căci toți erau supuși la moarte pentru păcat.

Deci cu dreptate a judecat să primească nevoința deopotrivă cu noi, Domnul nostru, adică Dumnezeu Cuvîntul și să ne arate biruință asupra potrivnicului, făcîndu-se în toate asemenea nouă, afară de păcat; S-a smerit pe sine primind chipul robului și S-a născut din fecioară, neschimbîndu-se cu dumnezeirea și s-a făcut ca un miel, ca să piardă pe lup. Pentru că, dacă ar fi rănit pe cel

potrivnic, cu dumnezeiasca sa putere cea din înălțime, și putea să facă aceasta ca un Atotputernic, i-ar fi dat diavolului pricină binecuvîntată către un răspuns ca acesta, cum că pe om l-a biruit, iar el, - diavolul - este biruit de Dumnezeu și așa cu înlesnire ar fi putut răspunde pentru sine; toate sînt cu putință lui Dumnezeu.

Să luăm o, judecătorule, o asemănare care s-ar potrivi povestirii mele. Dacă tu, fiind domn cetății acesteia, ai fi văzut năvălind asupra cetății tale un urs, sau altă fiară puternică, și ai fi poruncit unui rob al tău să-l omoare, iar el ascultînd porunca ta, ar fi mers împotriva ei - acela fiind neiscusit și neputincios, neștiind a se lupta cu fiara, ar fi căzut mîncat de dînsa. Atunci oare nu ai fi voit să poruncești altui rob neputincios și neiscusit ca să intre în luptă din nou cu fiara? Tu însuți fiind tare puternic și știind bine a te lupta, oare n-ai fi ieșit singur să te lupți cu dînsa, ca un iscusit și viteaz luptător și ai fi omorît fiara? Tu ai fi ieșit nu cu slava domniei, ci în chipul robului, care știe a se lupta și ai fi învățat prin tine și pe ceilalți robi ai tăi, în acest chip a birui și a omorî asemenea fiare puternice, care s-ar fi întîmplat.

Așa și Domnul nostru, Mîntuitorul tuturor, cînd robii Lui au căzut biruiți în războiul cu diavolul, atunci Domnul singur prin sfatul Său cel negrăit, pogorîndu-Se prin Preacurata și cea fără de prihană Fecioară, a primit chipul robului și toate neputințele trupului nostru afară de păcat. Ieșind la lupta vieții acesteia de bunăvoie și cu preaînțeleaptă smerenie, s-a tăinuit de diavolul cel înrăutățit, care se cinstește acum de voi, și l-a biruit pe acela care a năvălit asupra Lui, ca asupra unui om simplu și a sfărîmat toată puterea vrăjmașului prin patima Sa cea mîntuitoare de pe Cruce, învățîndu-ne pe noi cei ce ne uităm la nevoința Lui, ca într-acel chip să ne luptăm cu diavolul și să-i slăbim puterea.

Deci, însuși El, primind asupră-Și patimile noastre, ne-a dăruit nepătimirea Sa, înviind pe cei ținuți în iad și ne-a dat har de a fi fiii lui Dumnezeu, prin mîna Lui

cea nebiruită și nădăjduim a dobîndi cununi pentru nevoință. Cu trupul sîntem biruiți, dar cu Duhul biruim; cădem în stricăciunea morții, dar ne facem nestricăcioși și fără de moarte. Noi ne întoarcem fața de la beția voastră și de la viața cea dobitocească și căutăm viața cea îngerească și petrecerea cea pururea viitoare. Nu căutăm jos ca dobitoacele, nici ne numim oameni cu năravuri de fiară, ci drept la cer ne uităm; și, fiind în trup, urmăm vieții celor fără de trup.

Noi știm războiul cel neîncetat al duhului nostru contra trupului și cu cuget înțelept și măsurat nu primim împărtășirea cu acest trup muritor, lepădînd iubirea lui de plăceri și înălțîndu-ne sus cu gîndul; iar mădularile le învățăm a le omorî totdeauna prin răbdare și prin înfrînare. Apoi ne săturăm cu pomenirea cea preacurată a Domnului nostru, încît iese din noi cuvînt fără de tulburare și lucrează în noi fără împiedicare o putere înțelegătoare.

Acestea și mai mult decît acestea ne-a dăruit nouă Dumnezeu, îmbrăcîndu-Se singur în om. Iar voi, precum toți știu, v-ați făcut robi ai trupului și numiți dumnezei pe acei care au făcut lucruri necurate și de rușine, apoi făcîndu-le capiște, îi cinstiți pe ei; v-ați înstrăinat de împărăția cea cerească și în toate zilele vă tulburați, temîndu-vă nu numai de întîmplările cele rele, dar și buna norocire vremelnică căutînd-o cu sîrguință ca în vis năluciți. Voi nu numai cu trupul, ci și cu sufletul muriți în pierderea cea fără de sfîrșit. Iar noi ne-am învățat de la Dumnezeul nostru Iisus Hristos, cum că trupul, prin stricăciunea cea de obște, prin moarte stricîndu-se și făcîndu-se țărînă, iarăși va învia și va primi fire nestricată. Deci acestea în scurt ți-am spus, ca și tu plecîndu-te lui Platon al tău și adevărul de la mine învățîndu-te, să te lepezi de zeul tău cel ucigător de tată și de iubitul tău Lebăd, care a plîns mult pentru moartea fiului său".

Ascultînd cuvintele acestea pline de înțelepciune ale Sfîntului Evstratie, cu răbdare, ighemonul Agricolae, în sfîrșit, a zis: "Noi nu putem judeca

înțelepciunea și voința zeilor și marilor împărați, ci sîntem datori a ne pleca legilor lor și a face poruncile lor. Pentru care lăsînd și tu multa vorbă cea netrebnică, vino și jertfește zeilor. Iar de nu, apoi multe munci vei suferi, pe care nu le-ai auzit tu niciodată". Sfîntul Evstratie a zis: "Dar pentru ce ne-ai făcut atîta osteneală și n-ai început a ne munci mai de mult?"

Atunci a poruncit muncitorul să aducă un pat de fier și înfierbîntîndu-l foarte mult, să-l pună deasupra lui mai întîi pe Sfîntul Orest. Iar către Sfîntul Evstratie a zis: "Se cuvine ca muncile ce te așteaptă pe tine să le vezi asupra acestuia și după aceea și tu să le primești". Iar Sfîntul Orest, apropiindu-se de pat, s-a temut și căutînd către Sfîntul Evstratie a zis: "Roagă-te pentru mine, pentru că s-a înfricoșat gîndul meu". Iar Evstratie a răspuns: "Nu slăbi, frate Orest, pentru că numai vederea aduce frică și muncă, iar cu trupul nici o durere nu vei simți, dacă te vei sui cu îndrăzneală și cu nădejde; pentru că însuși Domnul ne stă înainte ajutător și sprijinitor. Adu-ți aminte de mărimea de suflet a Sfîntului Avxentie și a celorlalți sfinți și nu fi mai slab decît aceia; pentru că muncile acestea degrabă se vor sfîrși, iar nouă ne rămîne în cer răsplătirea veșnică".

Acestea auzindu-le Sfîntul Orest îndată a sărit cu multă îndrăzneală și cu mare bărbăție pe acel pat ars. Apoi, însemnîndu-se cu semnul Sfintei Cruci, îndată s-a culcat și cu tot trupul s-a întins pe foc, strigînd cu glas mare: "Doamne Iisuse Hristoase, în mîinile Tale îmi dau duhul meu". Și și-a dat Domnului, sfîntul său suflet. Iar Sfîntul Evstratie a strigat: "Amin".

Îndată a poruncit Agricolae ca să ducă pe Sfîntul Evstratie în temniță, unde rugîndu-se lui Dumnezeu după obicei a chemat pe sluga ce era cu dînsul și a zis lui: "Adu-mi, fiule, o hîrtie și să facem diată, căci nădăjduiesc că și eu mîine dimineață voi sta înaintea stăpînului meu Iisus". Aducînd fiul hîrtia, a scris diata, însemnînd într-însa ca să fie duse moaștele lui în cetatea Aravrachiei și nimeni să nu îndrăznească a lua din moaștele lui ceva; ci întregi să le pună la locul ce se numește Analicozora, împreună cu ale Sfinților Avxentie, Orest,

Mardarie și Evghenie. Pentru că acei sfinți cu jurămînt au spus Sfîntului Evstratie, ca, după sfîrșitul lui și trupurile lor să se pună împreună cu ale lui neclintite. Averea pe care o avea Sfîntul Evstratie în Aravrachia a dat-o spre hrană slujitorilor bisericii; lucrurile cele trecătoare, toate le-a împărțit, jumătate le-a dat săracilor și jumătate le-a dat surorilor sale; iar pentru robi a poruncit să fie liberi și să primească fiecare darurile pe care le-a însemnat lor.

Acestea scriindu-le, a petrecut toată ziua postind și toată noaptea în rugăciune. Iar episcopul cetății Sevastia, fericitul Vlasie, care se ascundea în acea vreme de goană, a venit noaptea la sfînt, dînd aur străjerilor, pentru că auzise de înțelepciunea cea mare a lui și că a rușinat pe ighemon cu zeii săi. Și, intrînd în temniță, a căzut cu fața la pămînt și s-a închinat sfîntului, zicînd: "Fericit ești, fiule Evstratie, că atît de mult te-a întărit pe tine Atotputernicul Dumnezeu; rogu-mă ție, pomenește-mă și pe mine". Răspuns-a Sfîntul Evstratie: "Nu face aceasta, duhovnicescule părinte; ci căutînd la treapta dată ție, așteaptă de la mine cuvenita închinăciune".

Apoi, șezînd ei, Evstratie a zis către episcop: "De vreme ce, vrînd Dumnezeu, dimineață într-al treilea ceas din zi, am să stau înaintea stăpînului meu Hristos, pentru că El mi s-a descoperit mie, primește hîrtia testamentului meu și o citește". Citind-o, episcopul l-a rugat pe el și pe clericii săi ce erau împreună cu dînsul, ca să iscălească acea diată a lui; și a spus episcopului ca singur să ia trupul lui și al Sfîntului Orest și să le pună la locul ce este scris în diată. Apoi și celelalte toate care sînt scrise, să se sîrguiască a le împlini, făgăduindu-i pentru acea osteneală și sîrguință, răsplătire de la Domnul nostru Iisus Hristos în viața ce va să fie. Iar episcopul a făgăduit că va împlini toate poruncile. Apoi Sfîntul Evstratie l-a rugat pe episcop să-l învrednicească și pe el cu Sfînta Împărtășanie a dumnezeieștilor Taine, pentru că de cînd era în temniță nu se împărtășise.

Deci, fiind aduse cele de trebuință pentru slujbă și săvîrșindu-se Sfînta Jertfă, Sfîntul Evstratie s-a apropiat și a primit acel mărgăritar ceresc; și îndată a strălucit în temniță lumina unui fulger și s-a auzit glas: "Evstratie, bine te-ai nevoit, vino și te suie în ceruri, ca să primești cununa ta!" Iar acel glas l-au auzit toți cîți erau acolo și au căzut cu frică cu fețele la pămînt. Și toată noaptea aceea a petrecut-o episcopul împreună cu Sfîntul Evstratie, îndulcindu-se de cuvintele lui. Apoi, răsărind luceafărul, s-a dus, făgăduind a împlini cu fapta toate cele scrise în diată.

După ce s-a făcut ziuă, Agricolae, venind la judecată, a trimis să aducă pe Sfîntul Evstratie și, chemîndu-l la sine, i-a zis în taină: "Martor îmi este dreptatea cea atotvăzătoare, o, Evstratie, că foarte mult mă doare inima pentru tine, pentru ce nu voiești a te supune poruncii împărătești? Măcar înaintea poporului fă-te ca și cum ai fi de o credință cu noi și numai de formă te închină zeilor, iar în tine crede și te roagă Dumnezeului tău, că acela te va ierta pe tine, căci faci acestea nu de voie, ci de nevoie; nu pofti a pieri ca unul din făcătorii de rele, fiind bărbat plin de atîta învățătură și înțelepciune. Și de aș ști că nu pătimesc ceva, apoi nici aceasta nu mi-ar fi trebuit de la tine. Pe mulți am pierdut din cei de credința ta și nici unul n-am miluit. Iar de tine foarte mult îmi pare rău și voiesc a te cruța, căci toată noaptea aceasta nedormind, am fost în mare mîhnire".

Sfîntul Evstratie a zis: "Nu te îngriji de aceasta, nici nu cădea în vreo nevoie pentru mine, ci ceea ce-ți este poruncit de împărații tăi, aceea să faci; pentru că eu nici cu fățărnicia, nici în vreun alt oarecare chip nu mă voi închina zeilor tăi; ci voi mărturisi pe Dumnezeul meu înaintea tuturor și în mijlocul multora, îl voi lăuda pe El. Și să știi cu tot dinadinsul că muncile tale sînt ca o veselie pentru mine; iar de voiești încearcă cu lucrul". Ighemonul, acoperindu-și fața cu mîna sa, plîngea, încît l-a văzut tot poporul ce sta împrejur. Și, pricepînd toți că jelește pe nevinovatul Evstratie, plîngeau și ei, făcîndu-se mare tînguire în cetate. Iar Sfîntul Evstratie a zis către judecător: "Dumnezeu Cel preaînalt, să

răsplătească meșteșugul cel cu vicleșug rău al tatălui tău, satana, că acela a dat această ispită asupra mea, ca să facă împiedicare cinstei ce-mi stă înainte; fă ceea ce voiești pentru că eu sînt rob al Stăpînului meu, Iisus Hristos, mă împotrivesc poruncii împărătești și mă îngrețoșez de urîciunile idolești; pentru că urîciune sînt și cei ce se închină lor".

Văzînd Agricolae stăruința lui Evstratie în credința creștinească și osîrdia lui cea mare către Hristos, abia a dat asupra lui răspunsul cel desăvîrșit, într-alt chip: "Pe Evstratie, cel ce nu s-a supus poruncii împărătești și n-a vrut să jertfească zeilor, poruncesc să se ardă, ca în foc să se piardă sufletul său de fier". Acestea zicînd, s-a sculat și a plecat degrabă din divan. Și fiind dus sfîntul spre ardere, se ruga în auzul tuturor în acest chip: "Te măresc pe Tine, Doamne, că ai căutat spre smerenia mea și ai mîntuit de nevoi sufletul meu. Acum, Stăpîne, să mă acopere mîna Ta și să vină peste mine mila Ta, că s-a tulburat sufletul meu și cu durere va ieși din ticălosul și necuratul meu trup. Ca nu cumva să-l întîmpine sfatul cel viclean al potrivnicului și să-l împiedice întru întuneric, pentru păcatele mele, făcute întru cunoștință și necunoștință. Milostiv fii mie, Stăpîne, și să nu vadă sufletul meu întunecatul chip al viclenilor diavoli, ci să-l primească îngerii Tăi cei prealuminați și străluciți. Arată slava numelui Tău cel sfînt și cu puterea Ta ridică-mă la dumnezeiasca Ta judecată; cînd mă vei judeca, să nu mă apuce mîna stăpînitorului lumii acesteia, ca să mă ducă pe mine păcătosul în adîncul iadului, ci stai lîngă mine și fii mie mîntuitor și sprijinitor. Pentru că muncile acestea trupești, veselie sînt robilor Tăi. Miluiește, Doamne, sufletul meu cel întinat cu patimile vieții acesteia; și-l primește curat prin pocăință și prin mărturisire, că binecuvîntat ești în vecii vecilor. Amin".

Astfel rugîndu-se sfîntul și cuptorul fiind foarte ars, a făcut semnul Crucii lui Hristos și a intrat în cuptor, cîntînd și zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, în mîinile Tale îmi dau duhul meu". Și astfel și-a dat în pace duhul său. Dar n-a vătămat focul sfîntul lui trup și nici de părul lui nu s-a atins. Deci, s-a săvîrșit Sfîntul Evstratie, în luna decembrie a treisprezecea zi. Iar episcopul cetății

Sevastia, luînd moaștele Sfîntului Evstratie și ale Sfîntului Orest, a făcut ceea ce era scris în viața mucenicului. Iată o minune a acestor sfinți mucenici.

Înaintea porților cetății Constantinopolului era o mănăstire ce se chema Olimp, în care era zidită o biserică, în numele celor cinci sfinți mucenici: Evstratie, Avxentie, Evghenie, Mardarie și Orest. Și era obicei vechi de venea împăratul și patriarhul în acea mănăstire la praznic, la pomenirea acestor sfinți mucenici și dădeau cele de trebuință monahilor. Pentru că era lăsat așezămînt de la cel ce zidise mănăstirea, ca să nu agonisească nimic monahii cei ce viețuiau într-însa, să nu aibă nici sate, nici vii; ci să se lase pe ei în purtarea de grijă a sfinților mucenici și să ia aminte de mîntuirea lor.

De vreme ce se păzea porunca celui ce o dăduse, de aceea nu se depărtau nici sfinții mucenici, îngrijindu-se de cele pentru trebuință mănăstirii. Însă darul lui Dumnezeu trebuie căutat, ca să se arate mai cu adeverire că cei ce nădăjduiesc în Dumnezeu și-L caută, nu se lipsesc de tot binele, mai mult decît toți cei ce nădăjduiesc spre bogăție. Deci, Dumnezeu, purtătorul de grijă al tuturor, vrînd mai mult a preamări locul răbdătorilor Săi de chinuri, a cerceta cu darul Său pe cei ce slujesc Lui și a-i mîngîia întru sărăcia lor, a rînduit să fie în vremea praznicului o furtună mare, ploaie multă și frig mare, încît nimeni din cetate n-a venit la praznicul sfinților mucenici.

Cîntînd Vecernia și canonul, monahii de acolo erau în mare mîhnire, pentru că nu aveau ce să mănînce și făceau defăimare sfinților mucenici înaintea icoanei lor, zicînd: "Dimineața, cînd vom ieși de la locul acesta, ne vom risipi fiecare pe unde va putea să-și afle cele de trebuință". Iar după ce s-a întunecat, a venit portarul la egumen, zicînd: "Binecuvîntează, părinte, să aduc la tine un bărbat, care a venit de la împărat cu două cămile încărcate". Poruncind egumenul, a intrat un bărbat foarte însemnat, zicînd: "Împăratul v-a trimis bucate și vin". Făcînd rugăciune, le-a dus în pivniță, apoi au mîncat toți din bucate și au băut vin, iar celelalte bucate le-au păstrat".

Fiind cu toții împreună, a venit iarăși portarul spunînd despre altul care venise de la împărăteasă și, fiind și acela adus înăuntru, a zis egumenului: "Iată, v-a trimis împărăteasa pește bun și zece galbeni". Și iarăși a venit portarul, spunînd despre un alt bărbat ce venise de la patriarh și, adus fiind și acesta înăuntru, a dat egumenului vase bisericești, zicînd: "Patriarhul a binevoit ca dimineață aici să slujească Sfînta Liturghie".

Egumenul a zis către bărbații aceia care veniseră: "Precum Dumnezeu va voi, așa se va face; dar voi vă veți duce de aici?" Ei au răspuns: "De vom avea loc aici, vom rămîne pînă dimineață". Deci, a poruncit egumenul ca să-i ducă în pridvorul bisericii, întrebîndu-i despre numele lor. Și a zis cel ce venise primul de la împărat: "Eu mă numesc Avxentie; iar cel de la împărăteasă a spus că-l cheamă Evghenie; iar cel cu vasele de la patriarh, Mardarie.

În vremea cîntării Utreniei, au mai intrat în biserică doi bărbați și, după citirea psaltirii, a zis egumenul să se citească din patimile sfinților mucenici. Însă monahii au zis să le lase necitite pentru că n-a venit nimeni la praznic din cetate. Iar un bărbat din cei ce intrase în biserică, "pe care nimeni nu-l știa cine este, a zis". Dați-mi cartea să citesc eu. Și aceasta făcîndu-se, a ajuns povestirea la scriptura unde zice: a fost încălțat Evstratie cu încălțările de fier cu piroane ascuțite. Apoi, lovind în pardoseala bisericii cu toiagul, oftînd și înfingîndu-se toiagul pe care-l avea în mînă și cu care lovise pardoseala, a dat ramuri și s-a făcut copac. Atunci, cei ce stăteau la spatele lui, au zis: "Oare pentru tine ai făcut aceasta, Evstratie?" Și a zis: "Nu. Puține sînt pătimirile mele în fața răsplătirii lui Dumnezeu. Ci aceasta s-a făcut ca să nu rămînă praznicul nostru fără cei din cetate". Aceasta zicînd el, îndată toți s-au făcut nevăzuți.

Egumenul, ieșind din biserică, a aflat beciul plin de pîine și de pește, iar vasele cele deșerte s-au aflat pline cu vin. Atunci au vestit degrabă pe împărat și pe patriarh de minunea ce se făcuse și, toți venind, au preamărit pe Dumnezeu și pe sfinții Lui mucenici. Iar toiagul ce se făcuse copac s-a frînt și l-au împărțit

pentru binecuvîntare. Și multe tămăduiri s-au făcut neputincioșilor într-acea zi, cu rugăciunile sfinților răbdători de chinuri. Cu ale căror sfinte rugăciuni slăvim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, un Dumnezeu în Treime, Căruia se cuvine slava și stăpînirea în veci. Amin.

Pătimirea Sfintei Muceniţe Lucia Fecioara

(13 decembrie)

Vieţile Sfinţilor pe luna decembrie

Cînd se răspîndea prin toate părțile Siciliei cinstirea Sfintei muceniţe Agatia și poporul Siracuzei venea de departe să se închine sfîntului ei mormînt, în cetatea Catanei, Lucia, fecioara cea lăudată a fost între siracuzeni cea mai de frunte la praznic împreună cu alţii și cu maica sa Evtihia, care avea boala curgerii de sînge de patru ani, și care nu se vindeca cu nici o doctorie de la doctori. Și, săvîrșindu-se slujbele bisericești, se citea Evanghelia în care se pomenește de femeia căreia îi curgea sînge și care, prin atingerea hainei lui Hristos s-a tămăduit. Lucia a zis mamei sale: "De crezi celor ce s-au citit, mamă, crede și aceasta, cum că Agatia, care a pătimit pentru Hristos, s-a învrednicit a avea de faţă totdeauna pe Acela, pentru a Cărui nume a pătimit. Deci atinge-te de mormîntul ei cu credinţă și te vei tămădui".

După săvîrșirea cîntării bisericești, ducîndu-se poporul, a căzut înaintea mormîntului sfintei muceniţe, mama împreună cu fiica și au început cu lacrimi a se ruga, cerînd ajutor. Deci, rugîndu-se ele mult, a adormit Lucia și a avut vedenie, văzînd-o pe Sfînta muceniţă Agatia în mijlocul îngerilor, foarte împodobită cu mărgăritare și zicîndu-i: "Sora mea, Lucia, fecioara Domnului, pentru ce ceri de la mine ceea ce singură poţi îndată să dai? Căci credinţa ta

ajută mamei tale și, iată, s-a făcut sănătoasă! Și precum prin mine se slăvește cetatea Catania, așa și prin tine se va slăvi și împodobi cetatea Siracuzei, pentru că ai gătit sălășuire bine primită lui Hristos întru a ta feciorie".

Acestea auzindu-le Lucia, s-a deșteptat și cu cutremur s-a sculat, apoi a zis către mama ei: "Mamă, mamă, iată te-ai vindecat. Deci, rogu-te pe tine prin sfînta aceasta care cu rugăciunile sale te-a tămăduit, să nu-mi mai pomenești de logodnic niciodată - pentru că acum era logodită -, nici să poftești a vedea din trupul meu rodul cel muritor. Ci toate acelea ce le-ai pregătit să mi le dai mie, ca și cînd aș fi mers după bărbatul cel muritor, dă-mi-le acum, ca să merg la mirele cel fără de moarte, Hristos Domnul, Care va păzi fecioria mea". Iar mama sa Evtihia a zis către dînsa: "Toate cele ce sînt ale tatălui tău, care a murit de nouă ani, păzindu-le întregi le-am înmulțit și nu le-am împuținat, spre a le da moștenire ție. Iar cele ce sînt ale mele și cele ce mai pot să fie, singură le știi bine. Deci, să acoperi mai întîi cu țărînă ochii mei și apoi ceea ce va fi ție cu plăcere, vei face cu toată avuția". Lucia a zis: "Ascultă, mamă, sfatul meu, că nu este iubit de Dumnezeu acela care Îi dă Lui ceea ce nu poate duce cu sine, nici singur pentru el nu poate să le cheltuiască. Ci de voiești a face lucru bine primit lui Dumnezeu, dă-I Lui ceea ce-ți este cu putință a cheltui; pentru că după ce vei muri, nimic nu vei mai putea cheltui și ceea ce dai acum, dai ce nu poți duce cu tine. Deci, fiind vie și sănătoasă, dă lui Hristos ceea ce ai, și toate cele ce ai vrut să mi le dai mie, începe a le da de acum lui Hristos".

Astfel, în toate zilele vorbind fecioara cu mama sa, s-a făcut împărțirea lucrurilor, pe care le-a dat spre trebuința săracilor. Deci, vînzînd satele, podoabele cele de mult preț și mărgăritarele, s-a înștiințat despre aceea logodnicul ei, care, mîhnindu-se, a început a întreba pe doica Luciei: "Ce va să fie aceasta, că am auzit despre vinderea satelor, podoabelor și a mărgăritarelor?" Iar doica, fiind pricepută, a zis: "Logodnica ta a aflat că se vinde o moștenire, a cărui preț este de o mie de galbeni și mai mult; și vrînd a o cumpăra pe aceea, pentru tine, vinde asemenea lucruri ca să adune banii

aceia". Logodnicul, crezînd cuvintele ei și socotind că se face negustorie, a tăcut; ba chiar el îndemna la vînzare.

Dar cînd s-a înștiințat că toate s-au împărțit săracilor și scăpătaților, și toate s-au cheltuit cu străinii și slujitorii lui Dumnezeu, mergînd la Pashasie, domnul cetății, a clevetit-o, zicînd că logodnica sa este creștină și potrivnică legilor împărătești. Iar ighemonul, chemînd-o la sine, o sfătuia cu cuvinte și o silea a jertfi idolilor. Atunci Lucia fericita a zis: "Aceasta este jertfa cea vie, precum și credința cea curată, înaintea lui Dumnezeu: a cerceta pe cei săraci și pe văduve în necazurile lor. Eu într-acești trei ani nimic altceva n-am făcut, decît numai am adus jerfă lui Dumnezeu Cel viu. Acum nemaiavînd nimic din averea mea ce să aduc, pe mine mă jertfesc vie lui Dumnezeu și ceea ce va fi cu plăcerea Lui, aceea să facă cu jertfa Sa".

Pashasie a zis: "Aceste cuvinte spune-le creștinilor, celor asemenea ție, iar mie celui ce păzesc așezămintele împărătești, în deșert mi le povestești". Lucia a zis: "Tu ia aminte la legile împărătești, iar eu iau aminte la legile lui Dumnezeu. Tu te temi de împărați, iar eu mă tem de Dumnezeu. Tu nu voiești a-i mînia pe dînșii, iar eu foarte cu dinadinsul mă păzesc a nu mînia pe Dumnezeu. Tu te sîrguiești a plăcea acelora, iar eu doresc a-i plăcea lui Hristos. Deci, tu fă ceea ce socotești că-ți este de folos, iar eu voi face aceea ce voi cunoaște că-mi este de folos". Pashasie a zis: "Ai cheltuit moștenirea ta cu desfrînații tăi și ai risipit-o și pentru ceea vorbești ca o desfrînată". Lucia a zis: "Eu moștenirea mea la loc bun am așezat-o, iar pe stricătorii sufletului și ai trupului meu niciodată nu i-am primit". Pashasie a zis: "Și care sînt stricătorii sufletului și trupului tău?"

Lucia a zis: "Stricătorii sufletului voi sînteți, de care grăiește apostolul: *Vorbele cele rele, strică obiceiurile cele bune.* Pentru că sfătuiți sufletele omenești, ca lăsînd pe Ziditorul lor, să urmeze idolilor celor deșerți. Iar stricătorii trupului sînt aceia care iubesc dulceața vremelnică, mai mult decît desfătarea cea veșnică

și aceia care cinstesc veselia ce degrabă piere mai mult decît bucuriile cele nesfîrșite". Pashasie a zis: "Vor înceta și vor amuți cuvintele tale, cînd vor veni bătăile și rănile". Lucia a zis: "Cuvintele lui Dumnezeu, niciodată nu vor tăcea". Pashasie a zis: "Au doară tu ești Dumnezeu?". Lucia a răspuns: "Sînt roaba lui Dumnezeu și pentru aceasta grăiesc cuvintele Lui, pentru că însuși El a zis: *Că nu veți grăi voi înaintea împăraților și a domnilor, ci Duhul Sfînt, Acela va grăi întru voi*". Pashasie a zis: "Dar în tine este Duhul Sfînt și Acela grăiește în tine?". Lucia a zis: "Apostolul zice că cei ce viețuiesc întru curăție, sînt biserici ale lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu viețuiește într-înșii".

Pashasie a zis: "Eu voi porunci să te ducă în casa cea de desfrînare, ca după ce vei fi batjocorită, să fugă de tine Duhul Sfînt". Niciodată nu se spurcă trupul de nu se va învoi cu mintea; pentru că chiar de vei pune tămîie în mîinile mele și pe acea tămîie o vei arunca spre jertfă diavolească, Dumnezeu, uitîndu-se spre acesta, va rîde pentru că voia și cugetul îl judecă, iar nu lucrul ce se face cu sila. Iar pe siluitorul și stricătorul fecioriei îl socotește ca pe un balaur, ca pe un tîlhar și ca pe un barbar. Deci dacă pe mine, care nu voiesc, vei porunci a mă silui, apoi atunci vei îndoi cununa fecioriei mele". Pashasie a zis: "Voi porunci ca prin desfrînare să te omoare, de nu te vei supune poruncii împărătești". Lucia a zis: "Acum ți-am spus că niciodată nu vei putea atrage voia mea către învoirea spre păcat; și de acum orice vei face trupului meu, care ți se pare a fi întru a ta stăpînire, de aceasta nu bagă seamă roaba lui Hristos".

Atunci Pashasie, judecătorul cel necurat și nedrept, a poruncit să vină cei ce țineau casa de desfrînare și, venind, le-a dat pe sfînta, zicînd: "Chemați poporul și faceți ca să-și bată joc de dînsa pînă cînd aceasta va muri". Și cînd a început a o duce în casa de desfrînare, atîta greutate i-a dat trupului ei Duhul Sfînt, încît nicidecum n-au putut să o miște din loc. Apropiindu-se mulți, după porunca muncitorului, munceau să o urnească din loc, dar în zadar osteneau și slăbeau asudînd fără rezultat, că fecioara Domnului stătea neclintită. Atunci, aducînd o

funie și legînd-o de mîini și de picioare, au început cu toții a o tîrî, dar ea ca un munte stătea neclintită.

Atunci Pashasie, cu mare supărare și fiind în mare nepricepere, a chemat vrăjitorii, fermecătorii și pe toți popii idolești și le-a poruncit să facă vrăjile lor împrejurul Luciei ca să fie urnită. Însă nimic n-au sporit căci stătea ca și cum ar fi fost pironită cu trupul de pămînt, iar picioarele ei nu le puteau mișca din loc. Apoi a poruncit să o stropească cu ud de om, socotind că cu oarecare vrăjitorii stă nemișcată, dar degeaba. Și au adus multe perechi de boi, ca să o poată mișca din loc, însă nici așa n-a fost cu putință a o clinti.

Deci, a zis către dînsa Pashasie: "Care sînt farmecele tale?" Lucia a zis: "Nu sînt acestea farmecele mele, ci faceri de bine ale lui Dumnezeu". Pashasie a zis: "Ce pricină este că fiind copilă neputincioasă și de o mie de oameni fiind tîrîtă, stai neclintită"? Sfînta a zis: "De vei aduce și zece mii, vor auzi pe Sfîntul Duh care îmi grăiește; cădea-vor despre laturea ta o mie și zece mii de-a dreapta ta". Iar ticălosul judecător care o muncea, se chinuia cu sufletul său să scornescă chinuri, dar se tulbura cu gîndurile, apoi i-a zis sfînta fecioară: "Pentru ce te muncești și te tulburi cu multe feluri de gînduri? Ai văzut că sînt biserică a lui Dumnezeu Celui viu? Crede acum, dacă nu te-ai cumințit și mai mult te învață!" Iar Pashasie se tulbura și mai mult, ofta, văzînd că sfînta își bate joc de dînsul.

Atunci a poruncit să aprindă un foc mare împrejurul ei și să toarne peste dînsa smoală arsă, pucioasă și untdelemn fiert. Dar ea în numele Domnului Iisus Hristos sta nemișcată și nevătămată, zicînd către tiran: "Eu am rugat pe Domnul meu Iisus Hristos, ca să nu aibă stăpînire asupra mea focul acesta; și pentru ca să rîdă de tine cei ce nădăjduiesc în Hristos, de aceea am cerut îndelungare pătimirii mele, ca să ridic frica muncilor, de la cei ce cred, iar pe cei ce nu cred, să-i lipsesc de glasul batjocoririi, ca să nu-și mai bată joc de creștini". Iar unii din prietenii lui Pashasie, nesuferind a-l vedea pe acesta în

mare supărare și în nepricepere, au poruncit s-o lovească cu sabia peste grumazul ei.

Deci s-au dus acasă cu Pashasie, iar sfînta, deși era foarte rănită, n-a slăbit, ci se ruga și vorbea către popor: "Binevestesc vouă că s-a dat pace Bisericii lui Dumnezeu, pentru că Diocleţian a căzut din împărăție, iar Maximian a murit acum; și precum cetatea Cataniei are mijlocitoare către Dumnezeu pe sora mea, Sfînta Agatia, așa și pe mine să mă știți ca trimisă de la Dumnezeu cetății acesteia; însă numai dacă veți face voia Lui și veți primi credința Lui". Acestea zicînd Lucia, roaba lui Dumnezeu, cu gîtlejul cel străpuns de sabie, iată înaintea ochilor ei se aducea Pashasie legat în lanțuri. Pentru că sicilienii trimiseseră în taină la Roma, vestind că Pashasie fără de milă necăjește acea lature, jefuind-o, luînd cu sila și răpind cele străine.

Deci a venit în acea vreme poruncă de la Roma, ca să fie dus la judecată ferecat, unde, fiind întrebat, a fost osîndit la moarte, apoi, tăindu-i-se capul, a pierit cu sunet ticălosul. Acea ducere a lui în fiare a văzut-o sfînta, încă fiind vie, și stînd la locul cel de muncă, unde fiind rănită, n-a ieșit dintr-însa duhul ei, pînă cînd au venit preoții și au împărtășit-o cu preacuratele și de viață făcătoarele Taine ale lui Hristos. Apoi, zicînd toți: "Amin", sfînta muceniță și-a dat cinstitul său suflet în mîinile Domnului. Și a fost pusă într-acel loc de cinste, unde a zidit peste dînsa biserică, în numele ei și în cinstea lui Dumnezeu în Treime, închinat Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh, Căruia I se cuvine slava în veci. Amin.

Pătimirea Sfîntului Mucenic Bonifatie (19 decembrie)

Vieţile Sfinţilor pe luna decembrie

Era în Roma o femeie oarecare cu numele Aglaida, fata unui tată slăvit, anume Acachie, care fusese mai înainte antipat al aceleiași cetăți a Romei. Aceasta fiind tînără și frumoasă la față, avînd multe averi ce-i rămăseseră de la părinții ei și ducînd o viață liberă, fără bărbat legiuit, își petrecea zilele sale în desfrîu și în păcate, fiind biruită de patima cea firească a neputinței trupești. Ea avea la dînsa un om, ca slugă credincioasă a casei și a toată avuția ei, cu numele de Bonifatie, tînăr și frumos la chip. Cu acesta viețuia în necurăție. Nu spre rușinare se vorbește aceasta, căci degrabă se va spune fericita și minunata schimbare a acestora. Pentru că, fiind lăudați sfinții lui Dumnezeu, nici păcatele lor cele mai dinainte nu se tac. Ca să se arate aceasta cum că nu toți din tinerețe au fost buni și drepți, ci avîndu-și firea stricată, asemenea multora, s-au săvîrșit cu pocăința cea adevărată și cu schimbarea cea bună, făcîndu-se mari prin faptele cele bune și slăviți cu sfințenia, precum vom vedea. Că și noi, păcătoși fiind, să nu deznădăjduim de mîntuire, ci să ne deșteptăm către ridicarea cea grabnică, știind, că după pocăința păcatelor, putem a fi sfinți, Dumnezeu ajutîndu-ne, numai noi de vom vrea.

Cu adevărat este frumoasă această povestire, prin care se veselește inima și cu urechea care aude, că mai presus de nădejde, păcătosul se face sfînt, ba încă și mucenic al lui Hristos. Așa și acest Bonifatie, care mai înainte se tăvălea în necurăție, ba era și bețiv, s-a arătat apoi mărturisitor al lui Dumnezeu, viteaz nevoitor și slăvit răbdător de chinuri.

Dar în vremea viețuirii sale, cel cu iubire de patimă, deși slujea păcatului, avea și oarecare fapte bune vrednice de laudă: către cei săraci, era milostiv, către cei străini avea dragoste și către cei ce pătimeau în nevoi, avea durere de inimă. Pe unii cu milostivire miluindu-i, pe alții cu dragoste odihnindu-i și altora cu durere de inimă ajutîndu-le; totdeauna avea în mintea sa dorința ca să-și îndrepteze cîndva viața sa. De aceea adeseori suspina către Dumnezeu, că doar o scăpa de cursele diavolului, ca să se facă domn peste poftele și patimile sale. Domnul însă n-a trecut cu vederea zidirea sa și n-a lăsat pe un om ca

acesta, care în parte avea și fapte bune, să se cufunde mai mult în pofta cea rea. N-a lăsat mai mult a-și întina cu păcatele cele necurate faptele lui cele de milostenie. Ci a binevoit și i-a rînduit lui ca să-și spele faptele sale cele rele, prin vărsarea chiar a sîngelui său, iar cu a lui roșeală să împodobească sufletul său ca și cu o porfiră împărătească și cu cununa muceniciei să se încununeze. Iată cum s-a făcut aceasta:

În acea vreme era încă prigoană asupra creștinilor și adîncul întunericului celui idolesc cuprinsese tot răsăritul, încît mulțime de credincioși erau munciți pentru Hristos. Atunci stăpînei sale Aglaida, i-a venit gînd de mîntuire și o dorință foarte mare și nebiruită a pătruns în inima ei, ca să aibă în casa sa sfinte moaște mucenicești. Și întrucît socotea că din slugile sale nu este mai credincios și mai cu sîrguință spre a împlini acea slujbă decît Bonifatie, l-a chemat și i-a arătat dorința sa. Deci, luîndu-l la o parte, i-a zis: "Știi, frate, cu cîte păcate ne-am îngreunat și nicidecum nu ne îngrijim de cele ce vor să fie! Cum vom sta înaintea înfricoșatei judecăți a lui Dumnezeu, unde avem să primim munci grele după faptele noastre? Eu am auzit de la un oarecare bărbat binecredincios că, dacă cineva are sfinte moaște ale celor ce au pătimit pentru Hristos și le cinstește pe cît se poate, acela mult ajutor află către mîntuire și în casa aceluia nu se mai înmulțește păcatul. Apoi, încă și de răsplătire veșnică se învrednicește, pentru că în aceeași fericire veșnică se va îndulci, de care se satură și sfinții mucenici. Și mulți chiar acum, după cum se spune, intră pentru Hristos în nevoințele cele frumoase, dîndu-și trupurile spre răni și primesc cunună mucenicească.

Deci, slujește-mi, tu, la aceasta, căci a venit vremea ca să arăți cîtă dragoste ai către mine. Mergi cu sîrguință în părțile acelea unde se aude de prigoană și de muncirea creștinilor și te sîrguiește a aduce moaștele oricăror sfinți mucenici, ca să le ținem la noi cu cinste și să-i zidim acelui sfînt biserică. Căci îl vom avea pe acela totdeauna nouă păzitor, ajutor și de-a pururea mijlocitor către Dumnezeu".

Zicînd acestea, Bonifatie cu bucurie voia să săvîrșească lucrul ce i se poruncea și s-a arătat gata spre o cale ca aceea. Deci, i-a dat stăpînă sa mulțime de aur, pentru că în alt chip nu se puteau lua sfintele moaște ale unui mucenic, dacă n-ar fi dat daruri și mulțime de aur. Căci păgînii muncitori, văzînd dragostea și osîrdia cea mare a credincioșilor către moaștele mucenicilor, nu le dădeau în dar, ci le vindeau cu mare preț și multă avere cîștigau ei cu acestea.

Luînd Bonifatie de la stăpînă sa mulțime de aur, pe de o parte pentru răscumpărarea moaștelor mucenicești, iar pe de alta spre a da milostenie săracilor, a pregătit și diferite feluri de aromate, pînză curată și toate cele ce se cuvin pentru cinstita înfășurare a trupurilor sfinților. Apoi, a luat caii și robii stăpînei sale ca tovarăși și a plecat la drum.

Ieșind din casă, a zis către stăpînă sa, rîzînd: "Ce va fi, doamnă, de nu voi găsi vreun mucenic acolo unde mă duc și de vor aduce la tine trupul meu muncit pentru Hristos? Oare îl vei primi cu cinste?" Iar ea, rîzînd și numindu-l bețiv și păcătos, a început a-l dojeni zicînd: "Acum nu este vreme de glumit, frate, ci de bună cucernicie. Căci trebuie în calea aceasta a te păzi cu mare grijă, de toată neorînduiala și gluma; și cu cinste și cu bună credință să săvîrșești toate, apoi cu blîndețe și cu înfrînare să călătorești, că vezi că slujești moaștelor sfinților, de care nu sîntem vrednici nu numai a ne atinge, ci nici măcar a căuta spre dînsele. Deci, mergi în pace, iar Domnul Care a primit chipul robului și Și-a vărsat sîngele pentru noi, să trimită cu tine pe îngerul Său, neaducîndu-Și aminte de păcatele noastre, ci să îndrepteze mergerea și întoarcerea ta bine și cu sporire bună".

Bonifatie, punînd mustrarea stăpînei sale în inima sa, a mers la drum și cugeta în mintea sa cum se va atinge de sfintele moaște, avînd mîini necurate. Deci se căia de necurăția sa cea mai dinainte și a început a posti, a nu mînca deloc carne și a nu bea vin, a se ruga cu sîrguință și des. Astfel, încet, încet a venit întru frica lui Dumnezeu, căci frica era tatăl luării-aminte, iar luarea-aminte era

maică a odihnei celei dinăuntru, care naște știința, și face ca sufletul să-și vadă grozăvia sa, ca într-o oarecare apă curată și netulburată. Așa se nasc începuturile și rădăcinile pocăinței, începînd de la frica lui Dumnezeu, de la luarea-aminte de sine și de la socotirea conștiinței sale.

Apoi s-a arătat întru dînsul dorința vieții celei desăvîrșite, din post, din înfrînare și din rugăciunile cele neîncetate. După ce a ajuns în părțile Asiei și a intrat în Tars, preaslăvita cetate a Ciliciei, în care atunci erau munciți sfinții, pe vremea împărăției lui Dioclețian și Maximian, a lăsat pe ceilalți robi la gazdă, cu caii, poruncindu-le să se odihnească de osteneală. Iar el singur îndată, nici praful scuturîndu-și, s-a dus să vadă pe cei despre care a auzit că se muncesc; și, venind în priveliște, a văzut mulțime de popor adunat, care privea la muncile ce se făceau sfinților.

Deci a văzut pe sfinți în multe feluri de chinuri schingiuiți, cărora, tuturor deopotrivă, o vină le era pusă înainte: credința cea creștinească și viața cea cu dreapă credință. Iar muncile cu care erau chinuiți, nu erau deopotrivă. Unul era spînzurat cu capul în jos și dedesubtul lui era foc aprins; altul era întins în patru părți și legat de patru stîlpi; altul zăcea fiind tăiat cu fierăstrăul; altul de mîinile muncitorilor, cu unelte ascuțite se zdrobea; unuia i se scoteau ochii, altuia i se tăiau mădularele; altul era înfipt în țeapă și ridicat de la pămînt și intra țeapa pînă la grumazi, altuia i se frîngeau și i se zdrobeau oasele, iar altul era cu mîinile și picioarele tăiate, tăvălindu-se pe pămînt ca un ghem. Și toți aveau atîta răbdare și atîta bărbăție, încît pe fețele lor se arăta o veselie creștinească, duhovnicească, pentru că, fiind întăriți cu darul lui Dumnezeu, răbdau cele nesuferite firii omenești.

Văzînd acestea fericitul Bonifatie și socotindu-le toate cu sîrguință, pe de o parte minunîndu-se de bărbăția mucenicilor, iar pe de alta poftind și el cunună, s-a aprins cu totul de rîvnă dumnezeiască. Deci, stînd în mijlocul priveliștii și făcîndu-se tuturor arătat, pe mucenicii care erau douăzeci la număr îi îmbrățișă

pe cîte unul, apoi a zis cu glas mare, în auzul tuturor: "Mare este Dumnezeul creștinilor, mare este Cel ce ajută robilor Săi și îi întărește întru atîtea munci". Zicînd acestea, se apropia de mucenici și le săruta picioarele cu multă dragoste, iar care nu aveau picioare, le cuprindea mădularele rămase din trupurile lor și le punea la pieptul său, numindu-i fericiți, că în puțină vreme, răbdînd acele munci cu bărbăție, îndată vor dobîndi veșnica ușurare, odihna și bucuria cea fără de sfîrșit. Iar pentru dînsul se ruga să le fie tovarăș în acea nevoință și părtaș al cununilor pe care vor să le dobîndească de la Hristos, punătorul de nevoințe.

Atunci și-a întors tot poporul ochii spre dînsul, dar mai ales judecătorul, care ședea la judecată și chinuia pe sfinții răbdători. Acela, văzînd un om străin și necunoscut, întrebă: "Cine și de unde este acesta?" Apoi, îndată porunci să-l prindă și să-l aducă la el, întrebîndu-l cine este? Iar sfîntul a răspuns: "Sînt creștin". Judecătorul a vrut să știe numele lui și de unde este, iar el a răspuns: "Numele cel dintîi cu care iubesc foarte mult a mă numi, este creștin și acum am venit aici din Roma. Iar de voiești a-mi ști și numele cu care m-au numit părinții, iată: Bonifatie mă numesc". Iar judecătorul a zis: "Apropie-te, Bonifatie, mai înainte pînă nu-ți rup trupul și oasele și jertfește zeilor, ca să-ți mijlocești multe bunătăți; căci și pe zei vei milostivi și de muncile ce au să-ți fie te vei izbăvi, iar de la noi cu multe daruri te vei îmbogăți". La acestea Bonifatie răspunse: "Nu se cuvine nici măcar a răspunde la aceste cuvinte ale tale; însă, zic ceea ce am zis de multe ori: sînt creștin și numai aceasta vei auzi de la mine, iar dacă nici aceasta nu suferi a auzi, atunci fă cu mine ceea ce-ți place". Judecătorul atunci a poruncit să-l dezbrace și să-l spînzure cu capul în jos și să-l bată tare.

A fost bătut cumplit, încît carnea a căzut de pe el, de i se vedeau oasele goale. Iar el ca și cum n-ar fi simțit dureri, nu băga în seamă rănile ce i se făcuseră, ci își întorcea ochii către sfinții mucenici și, avînd pătimirea acelora pildă, se mîngîia că în tovărășia acelora s-a învrednicit a pătimi pentru Hristos.

După aceasta, poruncind muncitorului a-l slăbi puțin, îl ispitea din nou, poate îl va îndupleca: "O! Bonifatie, începuturile muncilor să-ți fie în destul pentru sfătuirea ta, ca să-ți alegi ce este mai bun. Ai gustat acum dureri cumplite, deci miluiește-te acum, ticăloase și apropiindu-te, jertfește zeilor, iar de nu, îndată să începi a pătimi mai mari și mai cumplite munci". Iar sfîntul a răspuns: "Pentru ce îmi poruncești a face cele necuviincioase, o! nebunule. Eu nici cu auzul nu pot răbda de pomenirea zeilor tăi și tu îmi poruncești să le jertfesc lor?" Mîniindu-se iarăși, judecătorul a poruncit să-i bage trestii ascuțite pe sub unghiile mîinilor și picioarelor; iar sfîntul, ridicîndu-și ochii și mintea către cer, tăcea răbdînd.

Apoi a poruncit să topească plumb și să-l toarne în gura lui și, fiind topit plumbul, sfîntul, ridicîndu-și mîinile în sus, se ruga, zicînd: "Doamne, Iisuse Hristoase, Cel ce m-ai făcut mai tare decît muncile, fii și acum împreună cu mine, ușurîndu-mi durerile, Cela ce Însuți ești mîngîierea mea și cu dinadinsul arată că-mi ajuți a birui pe satana, cum și pe acest judecător nedrept, că pentru Tine pătimesc acestea, precum Însuți știi". Zicînd acestea, a rugat pe sfinți să-i ajute, cu rugăciunile lor, ca să poată răbda acea muncă înfricoșată. Și apropiindu-se muncitorii, i-au deschis gura cu o unealtă de fier și i-au turnat plumbul, dar nu l-au vătămat pe sfînt.

Poporul, văzînd o muncire atît de cumplită, s-a cutremurat și, făcînd zgomot, striga: "Mare ești Dumnezeule al creștinilor! Mare ești, Împărate Hristoase și toți credem în Tine, Doamne!" Strigînd toți așa, s-au întors către o capiște idolească ce era aproape, vrînd s-o risipească. Apoi strigau asupra judecătorului și aruncau cu pietre asupra lui, vrînd să-l omoare. Judecătorul, sculîndu-se de la locul de judecată, a fugit rușinat la casa sa, iar pe Bonifatie a poruncit să-l țină sub strajă.

A doua zi, încetînd tulburarea poporului, judecătorul a venit din nou la judecată și, aducînd pe Sfîntul Bonifatie, hulea numele lui Hristos și batjocorea numele

Lui, ca unul ce a fost răstignit. Iar sfîntul, nerăbdînd a auzi hulă asupra lui Dumnezeu, a răspuns cu batjocură judecătorului, bătîndu-și joc de zeii săi cei fără de suflet și ocărînd orbirea lor și nebunia celor ce se închină lor. Și, mîniind iarăși judecătorul, a poruncit de a fiert un cazan cu smoală și a aruncat pe sfîntul mucenic într-însul. Însă, Domnul n-a lăsat pe robul Său, căci, pogorîndu-se îndată îngerul, a rourat pe mucenic în acel cazan, iar smoala, vărsîndu-se, s-a aprins și a ars pe mulți din păgînii care stăteau împrejur. Sfîntul a ieșit sănătos, neavînd nici o vătămare de la foc și de la smoală.

Atunci muncitorul văzînd puterea lui Hristos și temîndu-se ca să nu pătimească ceva rău, a poruncit să taie îndată cu sabia pe Bonifatie. Deci, luîndu-l pe el ostașii, l-au scos spre ucidere. Iar sfîntul, cerînd vreme de rugăciune, s-a întors către răsărit și a zis: "Doamne, Doamne, Dumnezeule, să mă întîmpine pe mine milele Tale și acum fii mie ajutor ca vrăjmașul meu să nu-mi împiedice calea văzduhului, pentru păcatele mele cele făcute întru nebunie. Primește sufletul meu în pace și mă rînduiește împreună cu cei ce și-au vărsat sîngele pentru Tine și și-au păzit credința pînă la sfîrșit. Iar pe turma cea cîștigată cu cinstitul Tău sînge, adică pe poporul Tău, Hristoase, cel de o fire cu mine, izbăvește-l de toată necurăția și rătăcirea păgînească, căci bine ești cuvîntat în veci, Amin".

Astfel rugîndu-se, și-a plecat capul sub sabie și a fost tăiat, dar a curs din rană sînge și lapte. Văzînd acest lucru, necredincioșii și-au întors privirile la Hristos în număr de cinci sute cincizeci și scuipînd pe idolii cei urîcioși, s-au creștinat. Astfel a fost sfîrșitul Sfîntului Bonifatie. Și ceea ce a zis mai înainte stăpînei sale în glumă, atunci cînd pornea de acasă, s-a adeverit.

Iar tovarășii, robii Aglaidei, cei ce veniseră cu dînsul spre căutarea sfintelor moaște, ședeau la gazdă, neștiind nimic din cele ce făcuse Bonifatie și îl așteptau. Și văzînd că nu se mai întoarce nici seara, nici toată noaptea, la fel și a doua zi nevăzîndu-l, au început a cugeta despre dînsul lucruri rele (precum

singuri au mărturisit mai pe urmă), căci socoteau că el s-a îmbătat undeva și zăbovește cu femeile desfrînate. Apoi ziceau, rîzînd: "Iată, Bonifatie al nostru a venit spre căutarea sfintelor moaște". Dar văzînd că nici în cealaltă noapte nu se mai întoarce la dînșii, au rămas întru nepricepere și au început a-l căuta, umblînd prin toată cetatea și întrebînd. Din întîmplare sau mai bine zis prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu, au întîlnit un om, ce era fratele logofătului, care scrisese la judecată întrebările mucenicilor, cum și răspunsurile cele de moarte asupra lor. Și l-au întrebat pe acela: "N-ați văzut un om străin, care a venit pe aici?" Iar el a zis: "Ieri a venit un străin, pătimind pentru Hristos în priveliște și s-a osîndit la moarte, tăiat fiind cu sabia. Nu știu de este acela pe care îl căutați voi, însă spuneți, cum arăta la chip?". Iar ei i-au dat toate cîte cerea, că nu era mare de stat, cu părul galben, arătîndu-i și asemănarea chipului. Acela a zis lor: "Cu adevărat acela este pe care îl căutați". Dar ei nu credeau, zicînd: "Nu știi, omule, pe care căutăm noi". Și vorbind între dînșii, pomeneau năravurile lui Bonifatie și rîzînd ziceau: "Au doară bețivul și desfrînatul va pătimi pentru Hristos?" Iar fratele logofătului întărea zicînd: "Cu acel chip precum spuneți voi, un om alaltăieri s-a întrebat la judecată. Dar ce vă oprește pe voi ca să mergeți și să-i vedeți trupul zăcînd la locul unde este tăiat?".

Deci au mers după acel om și ajungînd la locul de ucidere, unde era strajă de ostași pentru ca să nu fure creștinii trupurile mucenicilor, le-a arătat pe mucenic, zicînd: "Au nu este acesta pe care îl căutați?" Ei, văzînd trupul, l-au cunoscut și luînd capul lui care zăcea deoparte, l-au lipit de trup. Atunci l-au cunoscut că este Bonifatie, s-au mirat foarte și s-au rușinat de gîndurile lor de rău grăite pentru dînsul și se temeau să nu pătimească vreun rău pentru osîndirea sfîntului cu gîndurile lor urîte și pentru că au rîs de viața lui, neștiind inima lui cea bună și nici voia lui.

Apoi, căutînd ei la fața sfîntului cu spaimă au văzut că sfîntul cîte puțin și-a deschis ochii săi și, privindu-i cu dragoste, le-a zîmbit și, cu fața luminîndu-se,

le-a arătat că le iartă lor greșelile. Iar ei, spăimîntîndu-se și mai mult, lăcrimau zicînd: "Nu pomeni, robule al lui Hristos, fărădelegile noastre, căci cu nedreptate osîndeam viața ta și nebunește rîdeam de tine". Apoi, dînd păgînilor cinci sute de galbeni, au luat trupul și capul Sfîntului Bonifatie și, ungîndu-l cu aromate, l-au înfășurat în pînză curată care era pregătită pentru aceea și, punîndu-l în raclă, s-au întors ducînd pe mucenicul doamnei sale.

Cînd s-au apropiat de Roma, îngerul Domnului s-a arătat în vis Aglaidei, zicînd: "Primește pe acela care odinioară ți-a fost slugă, iar acum este frate al nostru și împreună slujitor. Primește pe acela care ți-era rob, iar acum este stăpîn al tău și de acum cu bună cinstire să îl cinstești, căci este păzitor al sufletului tău și apărător al vieții tale". Iar ea, deșteptîndu-se înspăimîntată, a luat pe unii din clericii bisericii, bărbați cinstiți și au ieșit întru întîmpinarea Sfîntului Mucenic Bonifatie. Deci acela, pe care îl trimisese în cale ca un rob, l-a primit în casa sa, ca pe un domn al său, cu cinste și cu multe lacrimi de bucurie. Apoi și-a adus aminte de proorocia sfîntului cînd a plecat la drum. Și mulțumea lui Dumnezeu care a rînduit așa. Căci Sfîntul Bonifatie s-a făcut jertfă bine primită lui Dumnezeu, pentru păcatele sale și ale ei. Apoi a zidit o biserică prealuminată, în numele Sfîntului Bonifatie, într-un sat al său, care era la o depărtare de cincizeci de stadii de Roma. Acolo a dus cinstitele lui moaște cu mare cinste, unde se săvîrșeau multe minuni cu rugăciunile mucenicului, căci izvorau tămăduiri celor bolnavi, diavolii se izgoneau din oameni și își cîștigau cererile mulți din cei ce se rugau la mormîntul acestui sfînt.

După aceasta, fericita Aglaida, împărțindu-și averile sale la săraci și scăpătați, s-a lepădat de lume și a viețuit cincisprezece ani în mare pocăință, a adormit întru Domnul și s-a adăugat către Sfîntul Mucenic Bonifatie, fiind pusă lîngă mormîntul lui. Astfel, această doime, schimbîndu-și viața cea mai dinainte, cu schimbare minunată, și-a dobîndit sfîrșit bun; unul, spălîndu-și păcatele cu sîngele s-a învrednicit cununii mucenicești, iar cealaltă, cu lacrimile și cu viața cea aspră și-a curățit viața și așa s-au arătat îndreptați și fără prihană înaintea

lui Dumnezeu, Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slavă în veci. Amin.

Viața Sfîntului Bonifatie Milostivul, Episcopul Ferentiei (19 decembrie)

Vieţile Sfinţilor pe luna decembrie

Pămîntul Italiei, stăpînirea Tuschiei, era patria acestui Sfînt Bonifatie, care încă din vîrstă tînără s-a arătat iubitor de săraci. Căci, de i se întîmpla să vadă pe cineva gol, se dezbrăca de haina sa și-l îmbrăca pe acel om și se întorcea acasă, uneori fără cămașă, alteori fără dulamă, încît adeseori se mînia maica sa asupra lui, fiind văduvă săracă și zicea: "Nu este cu dreptate fiule, ca fiind însuți sărac, a îmbrăca pe cei săraci". Odată, intrînd maică-sa în magazia sa, în care pregătise hrană pentru tot anul, a aflat-o deșartă, căci fiul ei, Bonifatie, dăduse toate săracilor în taină; și a început maică-sa a plînge, bătîndu-se peste fața sa și zicînd: "Vai mie, de unde voi lua hrană peste tot anul? Cu ce mă voi hrăni pe mine și toată casa?" Iar el, venind la dînsa și văzînd că nu poate să o mîngîie cu cuvîntul, a rugat-o să iasă puțin de acolo. Și ieșind ea, Bonifatie a închis ușile magaziei după dînsul și a căzut la pămînt rugîndu-se lui Dumnezeu; îndată s-a umplut magazia de grîu, iar Bonifatie, mulțumind lui Dumnezeu, a chemat pe maică-sa. Iar ea, văzînd magazia plină cu grîu, s-a mîngîiat foarte și a preamărit pe Dumnezeu. Dintr-acea vreme n-a mai oprit pe fiul său ca să dea săracilor, văzînd credința lui cea mare, căci nu se împuținа ce dădea el, ci, orice cerea de la Dumnezeu, aceea primea.

Apoi, avea maică-sa găini, din care o vulpe, dintr-un munte ce era acolo aproape, venind adeseori, lua cîte una și făcea văduvei mare supărare. Odată,

copilul Bonifatie stînd în ușă, a văzut venind vulpea, ca de obicei și, răpind o găină, a fugit în munte. Lui, fiindu-i jale de supărarea mamei sale, a alergat la biserică, a căzut la pămînt și se jeluia în rugăciune asupra vulpii înaintea lui Dumnezeu: "Dumnezeul meu, eu nu pot gusta din osteneala maicii mele, iar vulpea venind, răpește și înghite hrana noastră". După rugăciune, întorcîndu-se acasă, a văzut aceeași vulpe venind în goana mare în ograda lor, aducînd în gură găina pe care o răpise. Apoi, slobozind-o vie, înaintea lui Bonifatie, a căzut vulpea și a murit. Astfel ascultă Dumnezeu, chiar în lucrurile cele mici, pe cei ce nădăjduiesc într-însul, avînd mare purtare de grijă pentru noi, ca primind de la El pe cele mici, să așteptăm a primi cu înlesnire și cele mari.

Sfîntul Bonifatie a fost ales episcop al cetății Ferentiei, iar Gavdentie, preotul care a fost sluga sfîntului, spunea de minunile lui multe, că el a văzut cu ochii săi cele ce se făceau de dînsul. Biserica Ferentiei era în mare sărăcie (care celor cu minte bună li se făcea pildă de smerenie), pentru că episcopul nu avea pentru hrana sa mai mult venit bisericesc decît numai o vie.

Într-un an, căzînd din cer grindină mare, toată via a bătut-o, încît au rămas foarte puțini struguri mici. Apoi, intrînd în vie Sfîntul Bonifatie și văzînd nenorocirea, a dat mulțumire lui Dumnezeu, că într-o lipsă ca aceea a început a cunoaște mai multă sărăcie. Cînd a venit vremea ca să se coacă strugurii, a pus pîndari la vie după obicei, poruncind să păzească acei puțini struguri care mai rămăseseră. Apoi, într-una din zile a poruncit lui Constandie preotul, nepotul său, ca să spele și să smolească vasele după obicei și buțile cu vin, cîte se află în episcopie. Preotul, auzind aceasta, s-a mirat foarte mult că, neavînd struguri mulți, poruncește ca să se pregătească toate vasele. Dar n-a îndrăznit să întrebe pentru ce să pregătească toate vasele ci, ascultînd, le-a pregătit pe toate, după obicei.

Atunci omul lui Dumnezeu, Bonifatie, intrînd în vie și adunînd strugurii cîți se aflau, i-au adus în călcătoare și, poruncind tuturor să iasă de acolo, a rămas

înăuntru numai el singur, cu un copil, căruia i-a poruncit să calce acei puțini struguri. Începînd a curge din călcătoare puțin vin, arhiereul, luîndu-l într-un vas, a turnat prin toate vasele ce se pregătiseră, cîte o mică măsură, pentru binecuvîntare. Și astfel, toate vasele, binecuvîntîndu-le, a chemat pe preot și i-a poruncit să adune pe săraci ca să vină după obicei să ia din vinul cel nou și care acum rămăsese în buți. Atunci a început a se înmulți vinul în călcătoare, iar pivnița încuind-o și punînd pecetea sa , a lăsat-o așa încuiată cu tărie și s-a dus în biserică.

După trei zile, chemînd pe preotul cel mai sus pomenit, pe Constandie și făcînd rugăciune, a deschis pivnița și a aflat toate vasele și buțile în care a turnat puțin vin pentru binecuvîntare, pline cu vin fierbînd, dînd pe deasupra, adăpînd și pămîntul cu vin. Și de-ar mai fi zăbovit puțin și nu intrau în pivniță, apoi toată fața pivniței s-ar fi acoperit cu tot vinul care se vărsa. Preotul, mirîndu-se mult și spăimîntîndu-se de aceasta, sfîntul i-a poruncit să nu spună nimănui despre ceea ce văzuse, căci se temea de slava deșartă a lumii. Odată, sosind pomenirea Sfîntului Mucenic Proclu, un bărbat de bun neam din aceeași cetate, cu numele Furtunat, a rugat pe arhiereul lui Dumnezeu, Bonifatie, ca, după ce va fi săvîrșit slujba sfîntului mucenic, să vină în casa lui ca să-i dea binecuvîntare. Și nu s-a îndoit arhiereul, de vreme ce cu credință și cu adevărată dragoste îl ruga Furtunat pentru aceasta. Deci, săvîrșind dumnezeiasca slujbă întru pomenirea sfîntului mucenic, a venit către Furtunat la masă. Și mai înainte, pînă a nu face el rugăciunea înaintea mesei, iată, un oarecare din aceia ce-și cîștigau hrana prin comedii, cu cîntări și scripcă și cu deșertăciuni, a stat înaintea ușii cu maimuța și a glăsuit din chimvale.

Sfîntul, auzind glasul chimvalelor, s-a mîniat și a zis: "Vai, nenorocit este ticălosul acesta. Eu am venit să ospătez și încă n-am deschis gura mea spre lauda lui Dumnezeu, iar el, apucînd mai înainte cu maimuța, a lovit în chimvale". Apoi a adăugat acestea: "Mergeți și dați lui să mănînce și să bea și vedeți că este nenorocit". Iar ticălosul acela de om, luînd pîine și vin, voia să

iasă pe poartă, dar îndată a căzut o piatră mare din dos, care l-a lovit în cap și a căzut pe jumătate mort, ducîndu-l pe mîini în coliba sa. A doua zi a murit, după judecata omului lui Dumnezeu. Pentru că înfricoșați sînt sfinții lui Dumnezeu și cu temere se cuvine a-i cinsti pe dînșii, de vreme ce ei sînt lăcașuri ale lui Dumnezeu și Dumnezeu viețuiește într-înșii. Deci cînd se mînie sfîntul, atunci se mînie și Dumnezeu care viețuiește într-însul; și atunci sfîntul este puternic, numai cu un cuvînt să aducă mare pedeapsă asupra celui ce l-a amărît pe el.

Altă dată, același preot, Constandie, nepotul sfîntului, vînzînd un cal al său cu doisprezece galbeni, a pus prețul într-un sicriaș și s-a dus la lucrul său. Și s-a întîmplat a veni fără veste o mulțime de săraci la episcop, care fără de rușine cereau ca să-i mîngîie cu orice în sărăcia lor. Sfîntul, neavînd ce să le dea, se tulbura cu cugetul. Nevrînd a lăsa mîhniți pe săraci și aducîndu-și aminte de galbenii lui Constandie, ce-i luase pe cal, intrînd în camera lui, unde era sicriașul și pentru această nevoie sfărîmînd încuietorile, a luat galbenii și i-a împărțit săracilor.

Întorcîndu-se preotul de la treburile lui, văzînd sicriașul deschis și neaflînd galbenii într-însul, s-a mîhnit foarte mult și, făcînd gîlceavă mare, cu multă mînie a strigat: "Nu-mi este cu putință a trăi aici". Și s-au adunat toți cei ce erau în episcopie, venind și episcopul care-l mîngîia cu blîndețe, învățîndu-l. Iar el cu dosădire a răspuns sfîntului: "Toți viețuiesc bine la tine, numai eu singur nu am loc și nu pot viețui în odihnă; dă-mi galbenii mei ca să mă duc de la tine". Iar sfîntul episcop s-a dus în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și, îmbrăcîndu-se cu felonul său, și-a întins mîinile în sus și ridicîndu-și ochii se ruga ca să-i trimită lui Domnul, de unde știe, atîția galbeni cîți luase de la preot, ca să-i dea și să-i potolească mînia lui.

Așa rugîndu-se preotul, și-a întors ochii deodată și a văzut galbenii, în număr de doisprezece, în mîinile sale, pe care le avea ridicate în sus; iar galbenii

luminau ca și cum ar fi fost acum scoși din foc. Deci îndată mulțumind lui Dumnezeu și ieșind din biserică, i-a aruncat pe haina preotului, zicînd: "Iată ai galbenii de care te-ai întristat, dar aceasta să-ți fie întru știință cum că, după moartea mea, nu vei fi episcopul bisericii acesteia, pentru zgîrcenia ta". Căci era adevărat că preotul acela, pentru aceea strîngea galbenii ca să dobîndească episcopia.

Cuvîntul care s-a grăit prin gura omului lui Dumnezeu n-a trecut; pentru că acel Constandie, fiind în rînduiala preoției, a primit sfîrșitul vieții sale.

Odată, doi goți, mergînd în cetatea Ravenei, au fost primiți cu iubire de străini în episcopie de către acest sfînt bărbat, apoi, petrecîndu-i cînd ieșeau, le-a dat cu mîna sa pentru drum spre binecuvîntare un văscior de lemn plin cu vin. Și era văsciorul acela așa de mic, încît abia putea să le ajungă vin numai pentru o masă. Iar ei, luîndu-l, s-au dus și în tot drumul au băut vin din vasul acela; dar vinul nu s-a împuținat din vas nicidecum, ci totdeauna era plin. Mergînd în Ravena și zăbovind acolo cîteva zile, întorcîndu-se, au trecut iarăși pe la sfînt mulțumindu-i pentru acea binecuvîntare, că i-a îndestulat cu vin. Iar vasul acela, cu același vin, l-au adus sfîntului înapoi, spunîndu-i că în drum n-au gustat vin de nicăieri numai din vasul acela și vasul nu a scăzut.

Nu se cuvine a nu arăta și aceasta pe care a spus-o unul din clericii părții aceleia, bărbat cinstit: "Intrînd odată Sfîntul Bonifatie în grădina sa, a văzut mulțime de omizi, care acoperiseră toată grădina, mîncînd toate verdețurile și a zis sfîntul către omizi: Vă jur cu numele Domnului nostru Iisus Hristos, să vă duceți de aici și să nu îndrăzniți mai mult a mînca verdețurile acestea. Și îndată, cu cuvîntul omului lui Dumnezeu, toată mulțimea omizilor a ieșit din grădină, nerămînînd niciuna". Astfel preamărește Domnul Dumnezeu pe sfinții Săi, făcînd voia celor ce se tem de El, ca să fie și El slăvit întru dînșii, în veci. Amin.

Viața celui între sfinți Părintelui nostru Grigore, Arhiepiscopul Omiriților (19 decembrie)

Viețile Sfinților pe luna decembrie

Cetatea Mediolanului a avut mai întîi această făclie dumnezeească, pusă în sfeșnicul bisericesc întru rînduiala slujbei diaconești, prin descoperirea lui Dumnezeu. Apoi și alte cetăți și sate l-au avut pe el propovăduitor al numelui lui Hristos și dezrădăcinător al înșelăciunii idolești. El era fecior din părinții binecredincioși, Agapie și Teodotia, crescut în dreaptă credință și în frica lui Dumnezeu. Din tinerețe s-a umplut de darul lui Dumnezeu și a fost făcător de minuni și tămăduitor. Deci, îl pregătea Dumnezeu pentru treapta arhieriei, de care îi spunea lui prin părinții cei mai înainte-văzători și prin descoperire.

Venind odată Grigore în Mediolan, la un oarecare părinte sihastru, i-a spus lui toate cele ce aveau să i se întîmple, căci era părinte mai înainte-văzător, care văzuse și venirea lui Grigore către el, mai înainte cu treizeci de stadii și i-a spus-o ucenicului său.

Un alt părinte, purtător de semne, care viețuia într-un munte și, de care înștiințîndu-se Grigore, s-a dus la dînsul. Apropiindu-se de muntele acela și de locașul acelui sfînt părinte, a văzut un stîlp de foc în văzduh și, fiind cuprins de frică, a căzut la pămînt. Apoi, întărindu-se, se sculă și merse ca să vadă ce era cu acea arătare de foc, ce i se arăta lui de departe ca o văpaie. Apropiindu-se a văzut pe omul lui Dumnezeu venind către dînsul pe care l-a sărutat și l-a chemat pe nume, Grigore, deși nu-l văzuse niciodată.

Grigore a fost găzduit la acel mare stareț două zile, unde s-a învrednicit a avea o vedenie preaslăvită. La miezul nopții a văzut pe acel bărbat purtător de

Dumnezeu, la rugăciune, cu mîinile întinse în sus, ridicîndu-se de la pămînt și stînd în văzduh. Mirîndu-se Grigore, cînd se făcu ziuă, bătrînul l-a chemat la sine și i-a zis cu glas lin și blînd: "Vino, prietene și frate, să ne împărtășim din folosul cel de obște, din mirul lui Dumnezeu, căci spre aceasta ai venit la mine păcătosul, ca să te înștiințezi de cele descoperite mie pentru tine. Deci tu, fiule, ai să vezi cetatea Romei și să te rogi în biserica Sfîntului Mucenic Bonifatie și a Aglaidei. De acolo ți se cuvine a pleca în Alexandria; după aceea în Etiopia, spre a propovădui cuvîntul adevărului. Apoi vei merge în Omiriți, în cetatea Negran, care s-a prădat de Dunaan, evreul, căreia îi trebuie învățătură apostolească. Acolo, mari și preaslăvite lucruri, isprăvind, te vei odihni și vei trece la locașurile drepților. Însă ai să suferi multe necazuri de la iudeii cei neplecați care viețuiesc în Omiriți, dar pe mulți vei întoarce către Dumnezeu, Care îți va fi bun ajutor, înțelepțindu-te și povățuindu-te pe tine. Acolo vei primi treapta arhiepiscopiei, prin punerea mîinilor preacuviosului Asterie, patriarhul Alexandriei.

Auzind acestea, fericitul Grigore își zicea că este nevrednic de aceasta și mai degrabă ar fi vrut să petreacă cu bătrînul. Dar acel bărbat purtător de semne și mai înainte-văzător i-a spus și de arătarea aceea, pe care o văzuse însuși Grigore. Căci a văzut pe marii apostoli Petru și Pavel, punînd omoforul pe umerii lui mai înainte, însemnînd darul arhieriei, care era să i se dea lui. Și mai mult se mira fericitul Grigore, de mai înainte-vederea bătrînului, căci și aceea nu s-a tăinuit de dînsul, pe care însuși a văzut-o în singurătate și a zis: "Slavă lui Dumnezeu, Celui ce lucrează unele ca acestea întru cei ce-L iubesc! Fie voia Domnului". După două zile l-a trimis starețul de la sine, sărutîndu-l cu dragoste și Grigore s-a dus mîhnindu-se că se desparte de un asemenea bărbat dumnezeiesc ca acela, arzînd cu văpaia dragostei către dînsul de-a pururea pomenindu-l.

De acolo s-a dus mai întîi la Cartagena, unde, petrecînd multă vreme, propovăduia cuvîntul lui Dumnezeu și toate bolile vindeca. Apoi, prin rînduiala

lui Dumnezeu, s-a dus la Roma și locuia în preajma bisericii Sfîntului Bonifatie și a Aglaidei. Venind la mormîntul Sfîntului Apostol Petru și căzînd cu lacrimi la pămînt, i s-a făcut o vedenie, căci se vedeau ușile cerului deschise și o lumină negrăită strălucind. Și iată, Sfîntul Apostol Petru, care avea în mîna sa cea dreaptă o cheie, ieși din ușile cerești și venea către dînsul cu multă slavă, luminînd și strălucind cu fața și a zis către dînsul: "Acum am venit aici, cu mila Domnului, fiule Grigore, căci mai înainte de această vreme am fost cu apostolii ceilalți în Negram, cetatea Omiriților, stînd înaintea celor ce au pătimit pentru Domnul nostru Iisus Hristos, de la evreul Dunaan, întărind pe fiecare dintr-înșii întru bună credință și, cu ajutorul Domnului, toți s-au împotrivit voii evreului, celui călcător de lege.

Iar pentru dreapta credință s-au nevoit bine și au pătimit pentru adevăr. Și acum sînt în cer împreună cu părinții cei din veac, fiind învredniciți cinstei celei fără de moarte. Deci, acum am venit aici ca să cercetez cetatea, iar fratele Pavel, care este ajutătorul bisericilor din toată lumea, despărțindu-se de mine de la Ierusalim, s-a dus în Persia. Iar tu, o, fiule, bună cale călătorind, sîrguiește-te a bine plăcea lui Dumnezeu, călăuzindu-te totdeauna după legea Lui, știind că viața acestei lumi și frumusețea ei trec ca visul și ca umbra și fericit vei fi dacă vei săvîrși alegerea ta, așa precum ai început. Căci, umblînd în voia Domnului, pe mulți vei aduce întru frica lui Dumnezeu. Iată, acum ți se pregătește ție scaun în cer de Însuși Stăpînul și vei cîștiga cele bune împreună cu noi".

Acestea zicînd, apostolul s-a dus și s-a sfîrșit vedenia. Iar Grigore, venindu-și în fire, iarăși a căzut la pămînt numindu-se pe sine ticălos și păcătos. După multă rugăciune s-a dus la gazda sa și în acea noapte a văzut în vis pe Sfîntul Apostol Pavel, care îi dădea un vas plin cu untdelemn, ce era mai înainte însemnare a darului preoției și a arhieriei. Grigore, luînd în vis vasul din mîinile sfîntului cu untdelemnul acela, îndată s-a deșteptat și, bucurîndu-se cu inima, cînta: "Răspuns-a inima mea cuvînt bun, căci m-a uns pe mine Dumnezeu cu

untdelemnul bucuriei". După acestea a ieșit din Roma și s-a dus în Alexandria, punînd în toate zilele în inima sa suișul către Dumnezeu și sporind din putere în putere, umplîndu-se de înțelepciune dumnezeiască și de mari daruri cerești.

În acea vreme împărățea la greci Iustin, în Etiopia Elezvoi, dreptcredincioși împărați, iar la Omiriți împărățea Dunaan evreul, care a ridicat prigoană asupra creștinilor și se sîrguia a pierde numele lui Hristos din împărăția lui. El a luat cu vicleșug slăvita cetate Negran, care credea în Hristos și a pierdut o mulțime de credincioși; pe unii cu foc i-a ars, iar pe alții i-a tăiat cu sabia și pe preacinstitul domn Areta l-a omorît împreună cu cetățenii cei mai de frunte. De acest lucru auzind dreptcredincioșii împărați Iustin și Elezvoi, le-a părut rău pentru nevinovata vărsare de sînge. Atunci a scris Iustin către Elezvoi, îndemnîndu-l spre război împotriva nelegiuitului Dunaan, ca să facă izbîndă pentru sîngele nevinovat. Iar prealăudatul împărat Elezvoi, umplîndu-se de rîvnă și adunînd toată puterea sa, a mers asupra evreului Dunaan. Făcîndu-se război mare, cu ajutorul lui Hristos l-au biruit pe Dunaan și toată puterea lui au sfărîmat-o pînă la sfîrșit, iar pe Dunaan cu rudeniile sale i-au tăiat cu sabia. Apoi, luîndu-i împărăția, au curățit-o de nelegiuirile idolești și păgînești și slava numelui Domnului nostru Iisus Hristos o răspîndeau în tot ținutul, încît mulți din evrei și din alte neamuri care viețuiau în Omiriți căutau să se boteze. Însă atunci nu era nici episcop, nici preot, nici diacon și nici un fel de cleric, căci toată rînduiala duhovnicească o prăpădise nelegiuitul Dunaan, din toată împărăția Omiriților. Pentru aceea a trimis fericitul Elezvoi la Asterie, patriarhul Alexandriei, vestindu-i toate cum i-a ajutat bunul Dumnezeu și rugîndu-l să aleagă un bărbat înțelept, cu trăire și cu fapte bune, care să cunoască bine legea veche și cea nouă, apoi, hirotonindu-l episcop, să-l trimită la dînsul în Omiriți, cu toate trebuințele bisericești.

Patriarhul Alexandriei s-a bucurat de o scrisoare ca aceea și de ajutorul lui Dumnezeu dat creștinilor împotriva păgînilor și căuta acel om care trebuia acolo, pentru a-l face episcop, pe care să-l trimită îndată la Elezvoi. Atunci mulți

se aduceau la preafericitul Asterie, dar nici unul nu s-a găsit plăcut înaintea sa. Deci, s-a întors patriarhul spre rugăciune și spre priveghere de toată noaptea ca însuși Domnul să aleagă și să arate pe cel care știe că este vrednic spre o slujbă ca aceea. Acestea făcîndu-se, s-a arătat patriarhului în vedenie Sfîntul Apostol Marcu, poruncindu-i să caute pe Grigore diaconul, care nu demult a venit în cetate și găzduiește la un oarecare Leontie. Pe acela să-l sfințească și să-l trimită la Elezvoi ca arhiepiscop, că pentru această trebuință l-a adus Dumnezeu de departe în acea cetate.

A doua zi, patriarhul, trimițînd degrabă, a căutat casa lui Leontie și, găsind-o, a chemat la dînsul pe Grigore, pe care l-a întrebat cine și de unde este. Apoi descoperindu-i arătarea cea despre dînsul și spunîndu-i trebuința Bisericii, îl sili să primească treapta arhieriei. Grigore, aducîndu-și aminte de proorocia bătrînului purtător de semne de lîngă Mediolan, că va primi treapta arhieriei prin punerea de mîini a Cuviosului Asterie, patriarhul Alexandriei, umplîndu-se de lacrimi, a zis: "Voia Domnului să fie; fă, stăpîne, ceea ce voiești, după porunca Domnului". Și îndată a sfințit patriarhul pe Grigore în preot, apoi arhiepiscop și s-a făcut minune înfricoșată în vremea slujbei și a sfințirii, căci s-a schimbat fața lui Grigore și se arăta în chipul luminii, ca focul luminîndu-se cu darul Preasfîntului Duh. Iar din veșmintele lui ieșea fum de mir de bună mireasmă și de aromate de mult preț, încît toată biserica s-a umplut de bună mireasmă. Aceasta s-a făcut în toată dumnezeiasca slujbă și ochii tuturor priveau la Sfîntul Grigore, minunîndu-se de acea preaslăvită minune. Acea minune o vedeau și trimișii împăratului Elezvoi și se minunau, care lucru l-au spus mai pe urmă împăratului lor. Iar după sfințirea și îndestulata mîngîiere duhovnicească cu patriarhul, a fost eliberat Sfîntul Grigore cu trimișii lui Elezvoi, avînd cu sine și tot clerul ce se cuvenea treptei sale, cum și toate trebuințele bisericești.

În puține zile a ajuns în Etiopia, apoi în părțile Omiriților și a avut o bucurie foarte mare binecredinciosul împărat Elezvoi de venirea arhiepiscopului Grigore. Mai vîrtos cînd a aflat că dumnezeiasca arătare l-a ales la acea

treaptă și că în minunat semn s-a arătat în vremea hirotoniei lui darul Duhului Sfînt, care viețuia într-însul. Deci, l-a întîmpinat pe el cu cinste și cu dragoste și toată stăpînirea sa a dat-o lui. Apoi înconjura împăratul cu dînsul toate cetățile cele din țara Omiriților, zidind sfinte biserici și împodobind mormintele sfinților mucenici omorîți pentru Hristos de către necuratul Dunaan și aducînd pe cei necredincioși către Sfîntul Botez.

În cetatea Negran a pus domn pe fiul Sfîntului Mucenic Areta și a zidit o biserică preafrumoasă a Sfintei Învieri a lui Hristos, alta în numele Preacuratei Născătoare de Dumnezeu și a treia în numele Sfîntului Mucenic Areta și al celor împreună cu dînsul, aproape de casa lui. Apoi a zidit și prin alte cetăți biserici, pe care singur Sfîntul Grigore le sfințea și le punea preoți și diaconi, încredințîndu-le păstoria cea deșteptată asupra oilor lui Hristos celor cuvîntătoare.

Fericitul împărat Elezvoi, după uciderea lui Dunaan, mai zăbovind în pămîntul Omiriților destulă vreme, ca la treizeci și șase de ani și, toate rînduindu-le și îndreptîndu-le bine, a voit a se întoarce la scaunul său din Etiopia. Deci, chemînd împreună cu Sfîntul Grigore pe toți boierii, domnii și sfetnicii, se sfătuiră pe cine să aleagă împărat al Omiriților, care să fie bărbat binecredincios și priceput, blînd și temător de Dumnezeu. Iar sfetnicii au zis către împărat: "Pe care îl știe stăpînirea ta și pe care îl va descoperi ție Dumnezeu, pe acela pune-l, că între noi nu este nici unul care să-ți semene ție întru înțelepciune și vrednic de cununa împărăției".

Împăratul, căutînd la arhiepiscop, a zis: "Acest lucru este al tău, cinstite părinte și învățătorul nostru. Iată, înaintea feței tale sînt toți boierii, căpeteniile și ostașii mici și mari. Pe acela pe care voiești, cheamă-l în numele Domnului nostru Iisus Hristos și unge-l pentru împărăție. Pentru că noi toți cei din Etiopia, Dumnezeu binevoind, voim a ne duce". Iar sfîntul arhiepiscop a zis: "Bine ai socotit, binecredinciosule împărat, că precum inima ta este în mîna lui

Dumnezeu, așa și cuvîntul tău de la Dumnezeu s-a dăruit. Pentru că este bine ca totdeauna în tot lucrul, mai întîi a întreba pe Părintele nostru, Care este în ceruri și precum El poruncește, așa se cuvine a face". Acestea zicînd fericitul și sculîndu-se de la locul său, s-a depărtat de dînșii și, plecîndu-și genunchii la rugăciune, spre răsărit, cu ochii și mintea înălțîndu-le la cer, s-a rugat cu sîrguință și în destul ca Însuși Dumnezeu, Cel ce știe viața și cugetul fiecăruia, să le arate pe bărbatul cel vrednic de împărăție.

Rugîndu-se arhiepiscopul, deodată puterea Domnului nostru Iisus Hristos cea nevăzută a răpit în văzduh pe un oarecare bărbat cu numele Avramie, vrednic de acest lucru și, aducîndu-l, l-a pus înaintea împăratului Elezvoi, încît toți strigau cu spaimă: "Doamne miluiește!" Iar arhiepiscopul a zis: "Iată, pe care trebuie să-l ungem pentru împărăție. Pe acesta lăsați-l aici împărat și voi fi cu dînsul, precum va binevoi pentru noi Domnul". Și s-a făcut bucurie mare tuturor pentru o purtare de grijă ca aceea a lui Dumnezeu.

După aceasta împăratul Elezvoi luînd pe Avramie, bărbatul cel de Dumnezeu arătat, l-a dus în sobornicească biserică a Prea-sfintei Treimi, care era în cetatea cea împărătească a Farului și l-a îmbrăcat în porfiră împărătească, i-a pus coroană pe capul lui și s-a săvîrșit de Sfîntul Grigore, arhiepiscopul, ungerea cea împărătească. Apoi s-a adus jertfa cea fără de sînge pentru împărați și pentru tot poporul și s-au împărtășit amîndoi împărații cu dumnezeieștile Taine din mîna arhiepiscopului.

După săvîrșirea tuturor acestora, a strigat poporului: "Lui Elezvoi, sfințitul împărat al Etiopiei, mulți ani! Lui Avramie, iubitorul de Hristos împărat al Omiriților, mulți ani! Și iarăși amîndorura împreună, lui Elezvoi și lui Avramie binecredincioșilor și iubitorilor de Dumnezeu împărați, mulți ani!" Aceasta s-a cîntat de cîte trei ori. Apoi a glăsuit: "Lui Grigore, sfințitului arhiepiscop nostru, povățuitorului și dascălului, pace și sănătate, întru mulți ani!" După aceasta "tuturor oștilor creștinești și tuturor popoarelor credincioșilor, mulți ani! Și așa a

intrat în palatul împărătesc, dănțuind, ospătîndu-se, benchetuind și veselindu-se de Domnul Dumnezeu, Mîntuitorul său și de binecredincioșii lor împărați.

Apoi a petrecut Elezvoi încă treizeci de zile în pămîntul Omiriților, învățînd și povățuind pe împăratul cel tînăr ca să-și rînduiască bine și să-și îndrepteze împărăția sa cu cinste, cu dreptate și să asculte întru toate pe părintele său duhovnicesc, Grigore. După aceea, alegînd din oastea Etiopiei cincisprezece mii de bărbați viteji, i-a lăsat împăratului cel nou, spre ajutor și pază împărăției. Apoi s-a întors în Etiopia, unde după puține zile, lăsîndu-și împărăția cea pămîntească, s-a dus în pustie și s-a închis într-o chilie întunecoasă, lîngă oarecare mănăstire și n-a ieșit dintr-însa pînă la fericitul său sfîrșit. Iar hrană primea pe o ferestruică de la monahii care viețuiau acolo. Așa, după dulcețile cele împărătești, avînd viață aspră vreme îndelungată, a trecut în împărăția cerurilor.

Un împărat ca acesta, atît de slăvit și de bogat, acest fel de smerenie și de sărăcie de bunăvoie, a lăsat tuturor. După mutarea lui, se povestea de monahii de acolo, un lucru ca acesta: Un frate oarecare tînăr, trimițîndu-se la ascultare, a intrat într-o cîrciumă și s-a îmbătat de vin, apoi a căzut în păcatul necurăției trupești. Și a fost într-una din zile, făcînd păcatul cel obișnuit, apoi întorcîndu-se prin pustie la mănăstire, a intrat într-o pădure și, iată, un balaur mare s-a repezit asupra lui, vrînd să-l înghită. Monahul fugea și se abătea încoace și încolo, vrînd a scăpa de balaur, dar acela îl gonea. Deci, strîmtorîndu-se fratele de pretutindeni și nemaiputînd să fugă undeva, l-a ajuns balaurul să-l mănînce. Și, aducîndu-și aminte de fericitul Elezvoi, s-a întors și a zis către balaur: "Te jur cu rugăciunile preasfințitului și dreptului Elezvoi, depărtează-te de la mine". Iar balaurul, ca și cum s-ar fi rușinat de numele celui pomenit, a stat și, prin porunca lui Dumnezeu luînd glas omenesc, a zis către monah: "Cum te voi cruța pe tine? Pentru că îngerul lui Dumnezeu venind, mi-a poruncit să te mănînc pentru necurățiile tale, fiincă te-ai făgăduit a sluji Domnului întru curăție, iar acum petreci spurcînd trupul tău și mîniind pe Duhul Sfînt".

Monahul, auzind pe balaur grăind omenește și vădindu-i faptele lui, a rămas fără răspuns și, tremurînd, ruga cu jurămînt pe balaur ca să-l cruțe. Iar balaurul i-a zis: "Ce mă juri pe mine așa? Tu singur mai întîi te jură mie, că de acum nu vei mai săvîrși necurata faptă trupească și atunci te voi lăsa pe tine". Iar fratele se jura, zicînd: "Mă jur pe Dumnezeu Cel ce locuiește în cer și pe rugăciunile cinstitului împărat Elezvoi, că de acum nu voi mai mînia pe Domnul meu, pe Care acum rău l-am mîniat cu necurăția trupească". Aceasta zicînd monahul, îndată s-a pogorît foc din cer și a mistuit pe balaur înaintea monahului. Iar el, fiind cuprins de frică și de cutremur, s-a dus în mănăstirea sa și după aceea n-a mai greșit înaintea Domnului cu păcatul desfrînării și s-a săvîrșit întru pocăință bună.

Împărățind în pămîntul Omiriților binecredinciosul împărat Avramie, fericitul arhiepiscop Grigore, punînd prin cetăți episcopi, bărbați iscusiți, l-a sfătuit ca să poruncească tuturor celor de sub stăpînirea lui, iudeilor și elinilor sau să se boteze sau să fie sub pedeapsă de moarte. Ieșind o așa poruncă împărătească, mulțime de iudei și de păgîni, cu femei și cu copii, veneau la baia dumnezeiescului botez, dar nu de voie ci, temîndu-se de moarte. Iar iudeii cei mai aleși și mai învățați în lege, adunîndu-se de prin toate cetățile și făcînd sobor pe ascuns, se sfătuiau ce vor face și ziceau: "De nu ne vom boteza, după porunca împăratului, toți vom fi omorîți și femeile și copiii".

Unii dintr-înșii ziceau: "Să facem voia împăratului, ca să nu fim omorîți fără de vreme, iar în taină să ținem credința noastră". Alții se sfătuiau ca nu cu fățărnicie, ci pe față să-și țină legea evreiască, "ca nu cumva, scăpînd din mîinile oamenilor, să cădem în mîinile izbînditorului Dumnezeu, căci mai amar vom pieri". Alții ziceau: "Vedem că de acum noi nu mai trebuim Dumnezeului nostru, căci binecinstitorul nostru împărat Dunaan și toată oastea lui a dat-o în mîna lui Elezvoi spre moarte și ce vom face nu știm". Iar alții ziceau: "De voim să păzim legea noastră și sănătatea întreagă, apoi să ieșim în taină din hotarele acestea, unul cîte unul, fiecare luîndu-și ale sale, pentru ca nu

împreună cu trupurile să ne pierdem și sufletele noastre". Iar alții au zis: "De vom vrea să fugim, se vor înștiința creștinii și cu totul ne vor pierde pe noi". Deci nu se pricepea nici unul din ei ce vor face.

Unul dintre dînșii, preaînțelept învățător de lege, cu numele Ervan, care știa toată legea veche și era învățat bine și în filosofie, a zis către dînșii: "Voi toți grăiți cele deșarte, care nimic nu folosesc. De voiți să mă ascultați, apoi veniți toți împreună cu mine și să grăim împăratului și lui Grigore episcopul, ca să ne dea dintre dînșii dascăli, care ar vrea să se întrebe cu noi despre lege și despre credință. Dacă ne vor birui, atunci cu pricină binecuvîntată, ne vom face creștini. Iar de nu ne vor birui, apoi singuri vor cunoaște, că ne silesc cu nedreptate a ne depărta de legea noastră. Însă să vedem ce va fi, să-i ispitim pe dînșii și să aflăm ce fel de credință au. De va fi adevărată, să credem, căci poate a venit acum Mesia și noi nu am priceput. Iar de se va afla credința lor mincinoasă, apoi vom fi adeveriți, căci pentru Dumnezeu murim și cu osîrdie să primim moartea".

Acestea zicînd Ervan, s-au temut toți și au zis: "Vedem că ajuți creștinilor; au nu știi că a noastră credință este adevărată? Cum o vom lăsa?" Ervan a zis: "Nici un cuvînt viclean n-am zis înaintea voastră, fraților. Să știți că ori așa, ori într-alt chip, siliți vom fi de dînșii să ne botezăm. Deci, de nu mă veți asculta, nevinovat sînt față de voi, pentru că, deși nu veți cerca credința lor însă și fără de ispitire, o veți primi și veți face precum poruncesc ei. Iar de nu veți primi credința lor, apoi desăvîrșit vă vor omorî".

Acestea auzind, toți s-au supus lui Ervan și, făcînd scrisoare de rugăminte, au mers și au dat-o împăratului. Împăratul citind-o, s-a mîniat foarte asupra lor, voind să-i dea morții pe toți. Dar s-a oprit să nu facă aceasta fără sfatul arhiepiscopului, căruia dîndu-i acea scrisoare și citind-o, fericitul a zis: "Frumos și bine grăiesc iudeii, pentru că a crede din bunăvoire, mai mare lucru este, decît de nevoie". Lasă-i, o! împărate, ca mai întîi să se întrebe cu noi și după

aceea vei face cu dînșii ce vei voi". Și s-a învoit împăratul cu sfatul arhiepiscopului. Apoi s-a dat iudeilor vreme spre a se pregăti de întrebare patruzeci de zile, în care să-și caute dascăli pentru dînșii, care ar voi să vină fără temere la întrebare.

După împlinirea acelor zile s-a adunat mulțime de iudei, avînd cu ei mulți din rabinii cei mai înțelepți, care știau bine legea și care erau pregătiți spre întrebare. Deci s-a făcut întrebarea cea de obște în cetatea Farului, venind împăratul cu toată suita, sfințitul arhiepiscop cu tot sfințitul sobor, mulțime mare de popor creștinesc, ca să audă întrebarea aceea. Era și soborul evreiesc, cu cărturarii și cu învățătorii lor de lege, cu cei puternici în cuvinte. Și au pus pe Ervan înaintea episcopului, ca pe un domn al ritorilor și începător al cuvîntului, care știa bine legea și cărțile proorocilor și era iscusit și în filosofie. Apoi, poruncind să fie tăcere, s-a început între arhiepiscop și Ervan această întrebare, care se află în cartea Mineiului; însă aici nu s-a scris prea multe de aceasta, pentru mulțimea cuvintelor.

Făcîndu-se tăcere și toți, cu gurile deschise, luînd seama la vorbe, a început sfîntul arhiepiscop a grăi către Ervan, preaînțeleptul învățător al legii evreiești și către toată adunarea, zicînd: "Noaptea trecînd și soarele dreptății răsărind, pentru ce voi stați împotriva Luminii Lui și nu credeți întru Dînsul?" Ervan a zis: "Dacă Soarele dreptății a răsărit și noi ne împotrivim precum zici tu, crezînd în Dumnezeul legii, apoi cu cît mai vîrtos voi, neamuri fiind, care țineți cele străine vă împotriviți luminii dreptății, ocărînd dumnezeiasca lege, cea dată nouă de la Dumnezeu".

Arhiepiscopul a zis: "Noi, cei ce sîntem din neamuri, a cui făptură sîntem?" Ervan zise: "Arătat este că a lui Dumnezeu făptură sînteți". Arhiepiscopul a zis: "Dacă și noi ca și voi sîntem făptură a lui Dumnezeu, ce cinste mai mare decît noi ați cîștigat?" Ervan a răspuns: "Aceea pe care am avut-o mai mult decît egiptenii".

Arhiepiscopul atunci a zis: "Bine ai adus la mijloc pe egipteni; dar arată-mi cinstea voastră mai mare decît a acelora". Ervan zise: "Au n-ai citit minunile cele mari pe care le-a făcut Dumnezeu prin Moise în pămîntul Egiptului, în Marea Roșie și prin pustie? Cum după ieșirea lui Israil a înecat pe egipteni, iar pe acela l-a mîntuit?"

Arhiepiscopul a spus: "Nici o deosebire nu este între cinstea voastră și cea a egiptenilor. Căci pe aceia i-a înecat Dumnezeu în mare, iar pe voi, pentru răutatea voastră, v-a pierdut pe uscat și, trecînd Marea Roșie, v-ați înecat la mal, cumplit sfîrșindu-vă în pustie, de vreme ce din șase sute mii de popor și mai mult, numai Halev și Isus a lui Navi s-au învrednicit a vedea pămîntul făgăduinței. Vezi dar cum v-au cinstit pe voi Dumnezeu, mai mult decît pe egipteni?" Ervan zise: "Dar cui a plouat mană în pustie, lui Israil sau neamului din Egipt?" Arhiepiscopul zise: "Dar ți se pare că erau mai cinstite mîncările ce aveați în Egipt sau mana cea din pustie?" Ervan zise: "Arătat este că mana a fost mai cinstită". Arhiepiscopul zise: "Apoi pentru ce v-ați întors cu cugetele înapoi, poftind cărnurile cele de porc din căldări, usturoiul, ceapa și toată hrana egipteană, iar mana ați urît-o?".

După acestea s-a început întrebarea pentru Sfînta Treime. Ervan zicea: "Creștinii au trei dumnezei, pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh. Dumnezeu însă a grăit în Sinai: *Ascultă, Israile, Domnul Dumnezeul nostru, Domnul Unul este și afară de Dînsul alt Dumnezeu nu este*. Deci, împotriva legii lui Dumnezeu fac creștinii, cinstind trei dumnezei, iar nu Unul. Arhiepiscopul îi răspunse: "Numai un Dumnezeu avem, Făcătorul tuturor, însă în trei fețe, Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, într-o dumnezeire". Apoi îi aduse acest grai al lui David: *Cu cuvîntul Domnului, cerul s-a întărit și cu Duhul gurii Lui, toată puterea lor,* a cărui înțelegere este așa: Domnul este Dumnezeu Părintele; Cuvîntul Lui este Dumnezeu Fiul; Duhul gurii Lui, este Dumnezeu Duhul Sfînt. Într-acest chip se arată trei fețe dumnezeiești, iar dumnezeirea este una, căci Fiul și

Duhul sînt de o ființă cu Părintele, împreună fără de început, pururea de o ființă și de un scaun".

Despre Cruce și despre moartea Domnului se aduceau împotriva evreilor, scrierile Legii vechi, proorociirile și vorbele cele întunecate ale umbrei, precum sînt acestea: *Și va fi viața ta spînzurată înaintea ochilor tăi*. Apoi acestea: *Veniți să punem lemn în pîinea lui,* corabia lui Noe a fost chipul Crucii zicînd: *Copacul cel din Savec, în care berbecele a schimbat junghierea lui Isaac.* Apoi toiagul lui Iosif, la al cărui vîrf s-a închinat Iacov: *Și schimbarea mîinilor bătrînului în binecuvîntarea celor doi fii ai lui Iosif.* După aceea, toiagul lui Moise, cu care a despărțit marea: *Întinderea mîinilor la înălțime, spre a birui pe Amalec*. Șarpele cel înălțat în pustie despre care se zice: *Lemnul care a îndulcit apele în Mera.* În fine multe altele care se află în Lege și cele care cu taină s-au scris mai înainte.

Deci s-au întins întrebările pînă seara, de amîndouă părțile, tare împotrivindu-se, însă, în toate cuvintele, arhiepiscopul se arăta biruitor, căci Duhul Sfînt vorbea într-însul după cele scrise: *Căci nu veți grăi voi, ci Duhul Părintelui vostru, Care grăiește întru voi.*

Sosind seara și întrebările încă nesfîrșindu-se, s-a sculat împăratul de pe scaunul său, asemenea și arhiepiscopul și s-a risipit soborul, amînînd întrebarea pe a doua zi. Iar iudeii au înconjurat pe Ervan al lor, bucurîndu-se și sărutîndu-l, îl fericeau ca pe unul care putea sta împotriva creștinilor. Iar Ervan a zis: "Rugați-vă ca să ne ajute Dumnezeul Legii, de vreme ce vedeți pe episcop, că este om maestru și nu este cu putință a-l birui". Iar ei ziceau să îndrăznească și să nu se teamă.

A doua zi, adunîndu-se iarăși soborul, împăratul și arhiepiscopul șezînd cu iudeii și cu Ervan, nici în ziua aceea și nici în următoarea, ci tocmai în a cincea zi s-a făcut întrebarea aceea. Împăratul, cu toată suita, stătea cu dulceață ascultînd cele ce se vorbeau și se mîngîia de înțelepciunea dată de Dumnezeu

sfințitului lor arhiepiscop. Căci cu adevărat asculta multe cuvinte ale proorocilor, tălmăcindu-le și arătînd multe taine, precum se scrie în cartea cea deosebită pentru întrebarea aceasta, care este de folos a o citi și a-i lua seama.

Făcîndu-se vorbă despre întruparea lui Hristos și despre Preacurata Fecioară, se aduceau de arhiepiscop cuvintele lui Isaia, proorocul: "Iată fecioara va lua în pîntece și va naște fiu". Stînd împotrivă Ervan, zicea că Maria a născut numai om simplu, iar nu un Dumnezeu. Dar îl biruia arhiepiscopul cu aceste cuvinte: *Și numele Lui se va chema Emanuel, care se tîlcuiește: cu noi este Dumnezeu.* Ervan a zis: "Cum a cuprins pîntecele cel femeiesc pe înfricoșata mărire a dumnezeirii?" Arhiepiscopul a răspuns: "Așa precum a încăput cortul lui Avraam pe Dumnezeu, sub stejarul Mamvri, cînd S-a pogorît să mănînce cu dînsul". Iar Ervan a zis: "Dar cum n-a ars focul dumnezeirii trupul cel femeiesc?" Arhiepiscopul zise: "Precum n-a ars focul rugul în Sinai, așa și pîntecele Fecioarei, nu l-a vătămat dumnezeirea. Fecioară a născut și fecioară a rămas". Ervan a zis: "Cu nălucire s-a născut dintr-însa, iar nu cu adevărat, pentru că este cu neputință a nu se vătăma pîntecele întru naștere și tuturor este cu totul necrezută aceasta". Arhiepiscopul zise: "În vremea aceea, cînd a intrat Avacum la Daniil în groapa leilor, prin ușa gropii cea strînsă cu legături și întărită cu peceți, spune-mi, cum a intrat el și cum a ieșit, nici ușile deschizînd, nici pecețile rupînd?"

După întrebarea din ziua a treia, căuta Ervan să fugă și nu-l lăsau ceilalți iudei, zicînd: "De ne vei lăsa pe noi, apoi toți vom pieri. Deci rămîi, în tot chipul luptîndu-te, doar ne va ajuta nouă Dumnezeu. Iar de vom fi biruiți în cuvinte, apoi mai avem alte chipuri de împotrivire, întru care nu pot să ne biruiască". Deci, fiind înduplecat de rugămințile lor, se pregătea de a patra întrebare, la care a început a ocărî pe creștini, pentru sfintele icoane, că se închină lor, numindu-le idoli, iar pe cei ce se închină lor, îi numea închinători de idoli și potrivnici legii lui Dumnezeu. Apoi zicea că a poruncit Dumnezeu a nu face idoli nici orice fel de asemănare. Atunci l-a întrebat arhiereul: "Cînd a fost potopul în

zilele lui Noe, în ce chip s-a mîntuit el?" Iar Ervan a răspuns: "Cu corabie făcută din lemn". Arhiepiscopul a zis: "Dar putea Dumnezeu și fără corabie a-l izbăvi din potop sau nu putea? Cum ți se pare?" Ervan a zis: "Socotesc că putea, pentru că scris este, că toate sînt cu putință la Dumnezeu". Arhiepiscopul zise: "Dacă putea Dumnezeu a face aceea, apoi de ce folos era corabia, spre a mîntui pe dreptul Noe? De aceea se cuvenea ca Noe să dea mulțumire, pentru a sa mîntuire, corăbiei, nu lui Dumnezeu". Ervan zise: "Să nu fie aceasta, ci Domnului se cuvine a-I da laudă, ca unui ziditor, iar nu materiei celei fără de suflet".

Arhiepiscopul zise: "Iată, mărturisești singur, că prin materia cea fără de suflet - prin corabie - i-a rînduit Dumnezeu mîntuirea. Așa ne face și nouă, prin aceste icoane văzute, care, deși sînt neînsuflețite, totuși sînt puse înainte, spre mîntuirea noastră. Privind la dînsele, ne ridicăm mintea către chipul cel dintîi, pentru dorire dumnezeiască și spre rîvnă plăcută lui Dumnezeu. Și zugrăvim nu un idol, ci pe Domnul nostru Iisus Hristos, după a Sa omenire, iar nu după dumnezeire, care este nedescrisă. Precum Noe a adus mulțumire lui Dumnezeu pentru corabie și pentru mîntuirea sa, ridicînd jertfelnic, așa și noi mulțumim lui Hristos Dumnezeu, zugrăvind chipul Lui. Căci cu trupeasca Lui rînduială, ne-am izbăvit de potopul cel sufletesc. Și ca o altă corabie socotim omenirea Lui, prin care a purtat greutățile noastre, a ridicat păcatele noastre și, îndumnezeindu-ne cu a sa dumnezeire, ne-a înălțat la cer. Pe Hristos, care a fost văzut cu ochii trupești, Îl zugrăvim cu vopsele, închipuind asemănarea cea preacurată a omenirii Lui, și, în umbra asemănării celei trupești, ne închinăm împreună și Dumnezeirii Lui și cinstim întru El, cu cuviincioasă închinăciune și pe Tatăl și pe Sfîntul Duh".

Ervan a răspuns: "Mă minunez de basmele voastre creștinești, de vreme ce ziceți, că Dumnezeu dă darul Său chipurilor celor zugrăvite pe pereți și pe scînduri, care nici nu umblă, nici nu vorbesc". Atunci l-a întrebat arhiepiscopul: "Spune-mi, Ervane, pentru ce a dat Dumnezeu darul Său cojocului lui Ilie, pe

care deși l-a dat lui Elisei, a cinstit mai mult cojocul cel neînsuflețit, decît pe proorocul cel viu? Căci apele Iordanului, pe care n-a putut să le treacă proorocul, pe acelea le-a despărțit cu cojocul și a trecut ca pe uscat. Iar minunea pe care n-a făcut-o Elisei cel viu, pe aceea a făcut-o cojocul cel neînsuflețit.

Apoi și lui Moise, care făcea minuni în pămîntul Egiptului, pentru ce nu lui, ci toiagului său a dat Dumnezeu puterea facerilor de minuni și cu acela a prefăcut apele în sînge, a despărțit Marea Roșie și a făcut alte înfricoșate și slăvite minuni? Încă și cortul mărturiei, sicriul Legii și năstrapa cea de aur, care avea mana, tablele și toiagul lui Aaron, masa, cădelnița și sfeșnicul, toate acestea oare nu aveau mare dar de la Dumnezeu, măcar că erau neînsuflețite, făcute de mîini omenești, din materiile acelea văzute și pipăite? Însă erau strălucite cu mărirea lui Dumnezeu și pline de dar. Deci, afară de preoți și de leviți, erau neatinse de altcineva, ca sfinte și dumnezeiești.

Dacă acestea erau așa în Legea cea veche, pentru ce te minunezi de darul lui Dumnezeu, care s-a dat în Legea cea nouă sfintelor icoane?" Ervan răspunse: Se scrie în psalmi: *Idolii păgînilor, aur și argint, lucruri de mîini omenești*.

Arhiepiscopul zise: "Nu mă împotrivesc la aceasta, că idolii păgînești, care nu știu pe Dumnezeu, sînt asemănări ale celor care au viețuit fără Dumnezeu întru toate nelegiuirile, vrăjitori, fermecători și ucigași, care au pierit din viața aceasta și spre a căror pomenire, unii din oameni le-au făcut idoli. Apoi neamurile, cele mai de pe urmă, înșelate și orbite fiind de satana, au socotit acele chipuri, ca idolii lor, cărora s-au închinat, ceea ce și voi ați făcut, închinîndu-vă celor cioplíți, jertfind pe fiii și pe fetele voastre diavolilor și ați vărsat sînge nevinovat, adică sîngele fiilor și fiicelor voastre, pe care le-ați jertfit celor cioplíți ai lui Hanaan. Asemănările ce le zugrăvim noi acum, ale sfinților lui Dumnezeu, acestea nu sînt idoli, ci icoane cinstite, pentru că zugrăvim asemănarea acelora care au cunoscut pe Dumnezeu și au crezut în El, care au plăcut Lui în cuvioșie

și dreptate și au fost cinstiți ca sfinți și plăcuți lui Dumnezeu. Apoi cu darul lui Dumnezeu au făcut multe minuni: morți au înviat, bolnavi au vindecat, ochii orbilor au luminat, șchiopilor au dat umblare și surzilor auzire; pe cei slăbănogi i-au îndreptat, pe leproși i-au curățat și dracii din oameni i-au izgonit. Aceștia sînt al căror sfîrșit s-a făcut cinstit și pomenirea lor este lăudată și veșnică. Pentru că *este cinstită înaintea Domnului moartea cuvioșilor Lui, iar pomenirea dreptului cu laude și întru pomenire veșnică va fi dreptul*.

Ervan iarăși bîrfind sfintele icoane, de parcă n-ar fi auzit nimic pînă acum, arhiepiscopul a zis: "Haina ta, Ervane și cortul mărturiei, amîndouă fiind de lînă și de in, oare au deopotrivă putere? Toiagul tău și toiagul lui Aaron, care a odrăslit, oare au cinste deopotrivă? Ulciorul cel din casa ta și năstrapa în care este mana, oare deopotrivă sînt amîndouă? Sicriul tău, în care îți pui cele de trebuință trupului și sicriul Legii Domnului au deopotrivă mărire? Focul și untdelemnul pe care îl arzi în casa ta pentru lumină, oare se aseamănă cu sfeșnicul de aur cel cu șapte lumini? Casa în care petreci și biserica pe care a zidit-o Solomon, oare deopotrivă sînt? Nicidecum! Ci fără asemănare le cinstești pe acestea mai mult, de vreme ce prin acestea venea odinioară darul lui Dumnezeu. Deci în acest chip înțelege și pe ale noastre: că alta este idolul unui nedrept și afundat în iad și alta este chipul sfîntului și plăcutului lui Dumnezeu, căci prin acesta ni se dă darul Domnului, cu rugăciunile celui închipuit pe icoană".

Apoi a zis Ervan și despre îngeri, că sînt fără trupuri, după cum se scrie: *Cel ce face pe îngerii săi duhuri*, însă creștinii nu se rușinează a-i zugrăvi pe icoane ca pe niște trupuri". La aceasta a răspuns arhiepiscopul: "N-ai ce să zici, Ervane, pentru că de la voi ne-am învățat a zugrăvi pe îngerii lui Dumnezeu". Ervan zise: "Nicidecum de la noi, căci n-a fost acest lucru niciodată la noi". Iar arhiepiscopul zise: "Toată Legea cea veche ai învățat și aceasta n-ai știut". Ervan zise: "Viu este Domnul, că nu știu să fi fost cîndva la noi zugrăvite chipurile îngerești".

Arhiepiscopul zise: "Cu adevărat voi ați început acest lucru. Căci cînd a zidit Solomon biserică Dumnezeului Celui preaînalt, oare n-a făcut deasupra scăldătoarei heruvimii slavei, care umbreau altarul?

Asemenea și deasupra ușilor celor dintîi și celor de al doilea, au n-a făcut heruvimii? Încă și în cortul mărturiei cel făcut de Moise, nu era asemănare de heruvimi peste chivotul legii? Asemenea și pe catapeteasmă, oare nu erau închipuite cu cusătură, chipuri de heruvimi? Și toate aceste asemănări îngerești, nu erau cinstite de voi, împreună cu cortul și cu biserica? De aceea și voi ați închipuit și firea cea fără trup ați cinstit-o. Apoi pentru ce ne defăimați pe noi, care închipuim și cinstim fețele acelor sfinți bărbați, care fiind în trup, au bineplăcut lui Dumnezeu?" Unele ca acestea și altele asemenea acestora, precum se scrie în cartea cea deosebită, grăind, s-a scurtat ziua a patra și s-a făcut seară.

Sculîndu-se împăratul și arhiepiscopul, s-a risipit și soborul, așteptînd ca dimineața să fie sfîrșitul învingerii și prăznuirea biruitorului. Deci jidovii, bucurîndu-se pentru Ervan, că era puternic la întrebări și răspunsuri împotriva arhiepiscopului, îl numeau îndrăzneț, zicînd: "Bine te nevoiești, nu te teme, ci încă mai tare să stai, pentru că vedem că Dumnezeu este cu tine. Să nu se înfricoșeze inima ta, căci vedem că și împăratul vă ascultă cu plăcere pe voi amîndoi". Iar Ervan a zis către dînșii: "Fraților, bărbatul acesta, precum văd, mult mă covîrșește cu înțelegerea și cu graiul și nu este cu putință a-l birui. Ați auzit cum toate graiurile gurii mele dezlegîndu-le, le-a făcut de nimic". În ziua următoare, foarte de dimineață, iudeii cei mai înțelepți, venind iarăși la Ervan, acesta zise către dînși: Vă mărturisesc vouă acum, fraților, fără minciună, că voi fi biruit de arhiepiscop; căci am avut vedenie în noaptea aceasta pe proorocul nostru Moise și pe Iisus, despre care ne este întrebarea. I-am văzut pe ei stînd și vorbind pe aripa unei biserici; apoi am văzut pe Moise, închinîndu-se lui Iisus, avîndu-și mîinile sale strînse la piept, ca și cum ar fi fost legate și cu frică stînd înaintea lui Iisus, ca înaintea Domnului Dumnezeului său.

Minunîndu-mă de acest lucru și deschizînd gura mea, am zis: Domnul meu Moise, dar oare bune sînt acestea care le faci? El, întorcîndu-se, m-a certat, zicîndu-mi: Încetează! Eu nu greșesc închinîndu-mă Stăpînului meu, că nu sînt dintre cei asemenea ție, pentru că cunosc pe Făcătorul meu și Domnul! Și tu, pentru ce faci atîta osteneală dreptului arhiepiscop, împotrivindu-te adevărului? Iată, în ziua viitoare vei fi biruit de dînsul și te vei închina ca și mine Domnului nostru Iisus Hristos. Acestea am văzut, fraților și ce sînt acestea nu știu. Însă nu voi slăbi luptînd pentru legea noastră, pînă cînd va rîndui Dumnezeu ceea ce va voi".

Acestea auzindu-le, mulți s-au îndoit și au fost întru nepricepere. Făcîndu-se ziuă și iarăși adunîndu-se soborul, a venit împăratul cu suita sa. Apoi arhiepiscopul cu clerul și tot poporul adunîndu-se, Ervan, cu mulți învățători de lege care îl ajutau, au început din nou întrebările ca și în celelalte zile. Un logofăt al arhiepiscopului, pe care îl adusese împreună cu dînsul din Alexandria, și care scria foarte iute, stînd acolo, scria toate graiurile și ale lui Ervan și ale arhiepiscopului. Dar cu ajutorul Sfîntului Duh, care lucra prin gura arhiereului se biruia ceata potrivnicilor, iar a noastră se împuternicea întru Domnul. Arhiepiscopul se arăta biruitor în toate cuvintele, iar Ervan slăbea din ce în ce, ca și mulți învățători de lege, care îi ajutau lui, însă îi orbise răutatea lor; căci cu urechile greu auzeau și ochii lor se închiseseră împotriva adevărului. Acum era nevoie, ca la cuvintele arhiereului să-i urmeze puterea credinței, cum și lucrul cel cu minune, prin care să mustre răutatea celor împietriți și să rușineze necredința lor, lucru care s-a și făcut într-acest chip.

Slăbind Ervan cu totul, a strigat: "Pentru ce cheltuim vremea întru lungimea graiului și a ghicitorilor? Eu să dezleg aceasta? De voiești, o! arhiepiscope, ca fără de vicleșug să cred în Iisus al tău, cum că Acela este Dumnezeu adevărat, arată-mi-L pe El viu, ca să-L văd și să vorbesc împreună cu El. "Atunci voi mărturisi, că voi, creștinii ne-ați biruit pe noi!" Acestea zicînd Ervan, adunarea evreiască a strigat asupra lui: "Te rugăm învățătorule, să nu te înșeli și să nu te

faci creștin; ci mai vîrtos te îmbărbătează și te întărește pentru adevăr; pentru că știi că nimic nu este mai adevărat, decît Însuși Dumnezeul părinților noștrii". Iar Ervan a zis către dînșii cu mînie: "Ce bîrfiți voi? Ascultați acum, de mă va încredința că Acela este, de Care mai înainte au vestit proorocii, după aceea ce voiți a mai aștepta?"

Văzînd arhiepiscopul că grăiește cu adevărat, iar nu cu vicleșug, a zis către dînsul: "Mare ispită faci, o! Ervane și o cerere mai presus de putere, căci nu oamenilor te împotrivești, ci lui Dumnezeu. Dar pentru încredințarea ta și a celor ce sînt cu tine și pentru ca și inimile celor ce sînt cu credință să se întărească, puternic este Domnul, ca și aceasta să o facă. Deci spune-mi clar, cum voiești să te încredințezi?" Ervan a zis: "Roagă pe Stăpînul tău, dacă este în cer, precum zici tu, să se pogoare aici și să se arate mie ca să vorbesc cu El. Viu este Domnul, că îndată voi crede în El și mă voi boteza".

Acestea zicînd Ervan, au strigat toți iudeii: "Cu adevărat, o! arhiepiscope, adeverește-ne cu fapta meșteșugul cuvintelor tale; arată-ne pe Hristosul tău, ca neavînd după aceea ce mai răspunde, cu frică să credem în El". Deci, a strigat Sfîntul Grigore ca să le arate pe Hristos simțitor, de este viu după răstignire și după moarte. După aceea jidovii grăiau deosebit între dînșii: "Dar de ne va arăta nouă arhiepiscopul pe Hristos, apoi, ce va fi? Vai nouă, căci nevrînd ne vom face creștini?". Unii ziceau: "De-L va arăta, apoi pentru ce să nu credem în El?". Alții ziceau: "Cum este cu putință să se arate Acela, Care, ca un om fiind ucis, a murit și atîția ani au trecut pînă astăzi de cînd s-a săvîrșit? Unde se va afla trupul și duhul Lui? Căci de mult s-au risipit și oasele Lui în mormînt?"

Arhiepiscopul, socotind mărimea lucrului și văzînd lupta potrivnicilor, s-a ridicat cu toată mintea la Domnul și cugeta în sine că, de nu va ruga pe Mîntuitorul Hristos, ca într-o împotrivire ca aceasta să împlinească cererea lor, apoi foarte mult se va bucura partea celor potrivnici și se vor arăta evreii biruitori, iar creștinii, biruiți și vor batjocori și vor defăima vrăjmașii pe creștini. Deci, a zis cu

nădejde către adunarea evreilor: "De va voi Hristosul meu, desăvîrșit Îl voi arăta vouă. Însă voi cu dinadinsul să știți că, dacă Îl voi arăta și nu veți crede într-Însul, apoi îndată sabia vă va mînca pe voi toți. Iar dacă, pentru necredința mea, nu voi putea să vi-L arăt pe Domnul meu, apoi mergeți de aici după voia voastră".

Auzind acestea, unii s-au întristat, iar alții s-au bucurat, unii s-au întristat ca nu cumva să li se arate Hristos și atunci vor crede într-Însul chiar nevrînd, iar alții se bucurau, nădăjduind că nu le va putea arăta și vor rămîne întru rătăcirea lor. Deci au plăcut lui Ervan cuvintele arhiepiscopului și celorlalți înțelepți și învățători de lege care erau acolo, zicînd între dînșii: "Este cu neputință ca după cinci sute și mai bine de ani să fie viu omul acela, care s-a omorît de părinții noștri, s-a îngropat și s-a pecetluit în mormînt, apoi s-a furat de ucenicii Săi".

Sfîntul Grigore, părintele nostru, știind cuvintele Domnului cele zise în Evanghelie: *Că de veți avea credință cît un grăunte de muștar, veți zice muntelui acesta: treci de aici acolo și va trece și nimic nu va fi vouă cu neputință.* Aceste cuvinte ale Domnului avîndu-le în mintea sa și avînd către Dumnezeu credință nestrămutată și tare și nădăjduind spre El, s-a sculat de pe scaunul său și s-a depărtat puțin de dînșii la un loc lesnicios, puțin mai departe și s-a rugat. Împăratul, cu tot poporul cel credincios, se minuna și se înspăimînta de îndrăzneala și de credința lui cea mare către Dumnezeu, căci spre un lucru înfricoșat ca acela îndrăznește.

Deci, cu spaimă luau aminte să vadă ce va fi, iar arhiereul, mergînd puțin mai departe de sobor și însemnîndu-se cu semnul Sfinte Cruci, s-a rugat, plecîndu-și genunchii cu smerenie și cu umilință. Apoi, cu totul înălțîndu-și mintea, s-a rugat mult în auzul tuturor. Atunci pomenea în rugăciune toate tainele întrupării Cuvîntului Lui Dumnezeu și toată viața lui Hristos cea împreună cu oamenii, de la naștere pînă la patima cea de bună voie: crucea, moartea și învierea cea de

a treia zi, și înălțarea cu trupul la cer. Iar la sfîrșit a zis: "Arată-Te, Stăpîne, de față acestor împietriți și orbiți cu răutatea; arată-Te pentru slava numelui Tău celui sfînt și cu ochii cei trupești să vadă omenirea Ta, cea făcătoare de viață, întru care Te-ai îmbrăcat pentru noi smeriții și cu care Te-ai înălțat la ceruri, pentru ca, văzîndu-Te, să creadă întru Tine, Dumnezeul cel adevărat și întru Părintele cel adevărat Care Te-a trimis, cum și întru Duhul Tău cel Sfînt".

Săvîrșind el rugăciunea și toți căutînd la dînsul cu sîrguință, îndată s-a făcut cutremur mare și fulger înfricoșat dinspre răsărit, încît și pămîntul s-a cutremurat și toți au căzut de frică. După puțin timp, sculîndu-se și ridicîndu-și ochii spre răsărit, iată s-a deschis cerul și un nor luminos, cu văpaie de foc și cu raze de soare, cobora de acolo pe pămînt, iar în mijlocul focului se vedea un bărbat cu podoabă mai frumoasă decît fiii omenești. Acela era Domnul nostru Iisus Hristos, strălucind la față și hainele se luminau ca de fulger, pășind în nor cu o mișcare preaminunată și se apropia către cele de jos. Apoi a stat în dreptul arhiepiscopului, deasupra norului, atrăgînd către sine ochii și inimile tuturor, prin podoaba Sa, pe care nu este cu putință a o spune limba omenească. Însă de frica slavei Lui, pe care nu sufereau să o vadă odinioară ucenicii în Tabor, au căzut toți cu fețele la pămînt: împăratul, boierii și tot poporul de la mare pînă la mic. Iudeii, fiind cuprinși de mare cutremur se întorceau într-o parte și într-alta și căutau să fugă, pentru că-i ardeau razele strălucirii celei dumnezeiești și slava Domnului, pe care nu puteau să o vadă, căci mare frică căzuse peste dînșii și nu le era cu putință a fugi, nici a păși din loc înapoi, fiindcă erau ținuți cu putere nevăzută.

Arhiepiscopul, întărindu-se, a strigat cu glas mare către Ervan: "Iată, Ervane, Acela de Care multe cuvinte ai auzit, vezi-L și te încredințează: că unul este Sfînt, unul Domn Iisus Hristos, întru slava lui Dumnezeu Tatăl. Amin!" Ervan, ca un mort, nu putea să mai răspundă nimic. Și a venit glas de la încuviințata slavă a Domnului, zicînd: "Pentru rugăciunea episcopului, vă vindecă pe voi Cel ce S-a răstignit de părinții voștri". Iar de glasul acela mai vîrtos s-au

cutremurat și au căzut la pămînt, fiind cuprinși de frică, precum odată Saul, mergînd către Damasc, l-a strălucit lumină din ceruri și glas venind de sus, a căzut la pămînt, iar cu ochii deschiși nu vedea pe nimeni.

Săvîrșindu-se acestea astfel, s-a făcut înaintea Domnului un sunet dumnezeiesc și norul cel mai luminos care era sub Dînsul, l-a ascuns de la vedere. Și se strîngea acest nor din toate părțile în urma Lui, înălțîndu-se cu El în sus, pînă cînd toată slava Domnului a intrat în cer și apoi toate cele văzute s-au ascuns de la ochii lor. Împăratul cu toată mulțimea creștinilor au luat îndrăzneală și au început a striga în urma Domnului, multă vreme: *Doamne miluiește*. Iar cinstitul arhiepiscop era cu fața la pămînt, aducînd rugăciuni cu lacrimi către Domnul pentru popor.

După aceasta, toți cei ce erau în sobor, cu împăratul și tot poporul, cu multă cucernicie și cu frică cinsteau pe Sfințitul Arhiepiscop Grigore, minunîndu-se de atîta sfințenie și de puterea rugăciunilor lui. Iar iudeii se întrebau unul pe altul: "Oare vezi, frate?" Și răspundeau unul către altul, că nu văd deloc. Atunci au strigat către Ervan: "Amar nouă, învățătorul nostru, ce vom face?" Iar Ervan a zis: "Oare numai noi singuri am orbit, văzînd pe Dumnezeul creștinilor? Ori și creștinii au pătimit aceasta?" Creștinii, auzind, au zis: "Noi cu darul Domnului nostru vedem bine și mai sănătoși sînt ochii noștri, decît mai înainte, dar numai voi sînteți orbi pentru necredința voastră, pentru că Domnul Dumnezeul izbîndirilor a tăiat vederea ochiului vostru evreiesc, căci fiind nevrednici l-ați văzut pe El".

Atunci Ervan, cu mulțimea evreilor, ruga cu lacrimi pe arhiepiscop să deschidă ochii lor cei orbiți și să le dea Sfîntul Botez. Iar arhiepiscopul i-a întrebat dacă cu adevărat cred întru Domnul nostru Iisus Hristos și toți adevereau că cred fără îndoială. Învățîndu-i pe ei episcopii care erau împreună cu dînsul, preoții slujeau taina Sfîntului Botez. Cînd au intrat evreii în Sfînta baie a Botezului, îndată au căzut de pe ochii lor ca niște solzi și vedeau cu ochii cei trupești și cu

cei sufletești, cu inima crezînd întru dreptate, iar cu buzele mărturisind pe Domnul nostru Iisus Hristos, spre mîntuirea lor.

Deci s-au botezat în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, începînd de la Ervan, căruia însuși împăratul i-a fost naș și i s-a pus numele din Sfîntul Botez, Leon, pe care l-a unit împăratul cu suita sa și sfatul său, făcîndu-l patriciu, ca pe un om cu bună înțelegere și vrednic de cinste. Atunci se căia Ervan foarte mult de rătăcirea sa cea mai dinainte și se minuna cu spaimă, avînd totdeauna în mintea sa arătarea Domnului, căci zicea: "Viu este în ceruri Domnul nostru Iisus Hristos, pe Care părinții noștri L-au răstignit și L-au îngropat și L-au socotit că este mort!" Apoi zicea cu lacrimi: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul Dumnezeului celui viu, iartă-mi cîte am greșit Ție, întru neștiința mea"! Iar pe sfințitul arhiepiscop îl cinstea ca pe îngerul Domnului, nevrînd a se despărți de dînsul.

Astfel s-a luminat toată țara Omiriților cu lumina sfintei credințe, botezîndu-se prin toate cetățile și satele, nu numai iudeii ci și elinii. Și s-a făcut bucurie mare peste tot pămîntul acela, încît și îngerii din cer se bucurau de întoarcerea și de pocăința atîtor suflete și slăveau pe Dumnezeu, Care voiește ca toți oamenii să se mîntuiască și la cunoștința adevărului să vină.

După aceasta, preasfințitul arhiepiscop Grigore a sfătuit pe împărat să poruncească să nu fie casele și locuințele evreilor împreună, ci să locuiască printre creștini, pentru ca să nu facă pe ascuns între ei adunări și sfaturi. Deci a poruncit să scrie carte împărătească într-acest chip, ca nimeni dintre evrei să nu dea fetei sale bărbat din neamul evreiesc, ci din fiii creștinilor să-și ia soț. Iar fiului evreiesc să nu i se dea mireasă dintre fetele evreice, ci din cele creștine să i se caute; și cine ar îndrăzni a încălca acea poruncă, să fie tăiat cu sabia. Aceasta a făcut-o arhiepiscopul ca neamul evreiesc să se amestece cu creștinii, să-și uite după oarecare vreme credința și obiceiurile cele de demult ale legii vechi.

Apoi, făcîndu-se liniște și pace adîncă și dreaptă credință strălucind pretutindeni, împăratul și cu preasfințitul arhiepiscop Grigore slujeau lui Dumnezeu fără lenevire, înălțînd laude, toată noaptea, Stăpînului Hristos, îngrijindu-se pentru mîntuirea neamului creștinesc și îndreptînd împărăția cu mila și cu adevărul.

Acest dreptcredincios împărat, Avramie, a domnit treizeci de ani în împărăția Omiriților și a adormit întru Domnul, avînd ziua sfîrșitului său vestită mai înainte de Sfîntul Grigore și a fost îngropat cu mare cinste în împărăteasca cetate a Farului.

După mutarea împăratului, nu după multă vreme, cel întru sfinți părintele nostru Grigore, bine păscîndu-și turma și întărind credința pe temelia apostolilor și a proorocilor, făcînd multe semne și minuni, întru slava lui Dumnezeu, a trecut din viața aceasta, în a nouăsprăzecea zi a lunii decembrie și a fost așezat cu cinste în aceeași cetate, în locul de îngropare al bisericii celei mari. Și s-a tînguit pentru dînsul tot pămîntul omiriților, dar mai ales iudeii cei botezați, pentru că tuturor le era ca un părinte bun și milostiv, iubit oamenilor și bineplăcut lui Dumnezeu. Acum șade înainte în cetele sfinților ierarhi, cu care slăvește împreună pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh, în veci. Amin.

Pătimirea celor zece Sfinți Mucenici din Creta

(23 decembrie)

Viețile Sfinților pe luna decembrie

Ținînd Decie sceptrul împărăției Romei, a pus în insula Creta pe un ighemon, asemenea cu dînsul la nume și la obicei, căci se asemăna împăratului său cu asprimea, cu tirania și cu prigoana creștinilor. Acesta, sosind în insula Creta, a poruncit să caute spre a munci pe toți cei ce cred în Hristos. Deci, se aduceau la dînsul cei tari în credință, pe care, după multe ispitiri și munci, cu felurite morți îi pierdea. În acea vreme o ceată, în număr de zece bărbați aleși, a fost prinsă și adusă la cel ce-i căznea. Aceștia erau cu neamul din diferite cetăți: Teodul, Satornic, Evpor, Ghelasie și Evnichian erau din cetatea Gortiniei; Zotic din Hios, Pompie și Agatopul din Epinia, Vasilid din Chidonia și Evarest din Iracleea. Toți se sîrguiau a merge către cetatea din cer.

Aceștia, stînd înaintea muncitorului, au răspuns cu mult curaj și au arătat multă bărbăție. Pe ce cale a muceniciei n-au călătorit? Ce fel de muncă n-au biruit-o cu răbdarea! Bătuți fiind, munciți, tîrîți pe pămînt, cu pietre uciși, batjocoriți, scuipați și tot felul de batjocuri răbdînd treizeci de zile. Iar în douăzeci și trei ale lunii decembrie, pregătindu-se zi de judecată și șezînd ighemonul în divan, s-au adus răbdătorii de chinuri la întrebarea cea mai de pe urmă, fiind plini de îndrăzneală și de suflet. Ighemonul se îndrăcea cu iuțimea și cu nebunia, sîrguitor fiind spre a-i tortura, ca să-i omoare cumplit, însă aceștia erau gata a răbda pînă la suflarea din urmă.

Căutînd ighemonul asupra lor cu fața mînioasă, a zis: "Care este nebunia voastră că nici nevoia, nici vremea nu v-au putut învăța pe voi a cunoaște ce este de folos?" Apoi, ca și cum i-ar fi înfricoșat cu mînia, a zis: "Jertfiți zeilor iar de nu, eu mai mult nu voi zice vouă nimic, ci voi veți cunoaște cine este Decie, căruia nu voiți a vă supune". La acestea au răspuns mucenicii: "Noi, o! ighemoane, și cu cuvîntul și cu lucrul în vremea cea îndelungată bine v-am adeverit, că nici zeilor nu vom jertfi, nici poruncii voastre nu ne vom supune". Iar ighemonul, tăind cuvîntul lor a zis: "Dar nu țineți seamă nici de munci o, răilor?"

Sfinții au răspuns: "Nicidecum nu ne temem de munci, ci încă îți mulțumim prea mult că ne-ai pregătit acest fel de ospăț duhovnicesc (muncile cele pentru Hristos) și l-ai pus înaintea noastră". Ighemonul a zis: "Dar nu va fi așa, căci veți cunoaște cît este de mare puterea zeilor, pe care voi îi huliți fără rușine și nici nu vă rușinați de atîția bărbați preaînțelepți ce stau înainte, care cinstesc pe Die, cel mai întîi dintre zei, apoi pe Ira și pe Rea, cum și pe ceilalți. Căci acum atît de mult veți fi chinuiți cu munci, încît nu numai îndrăzneala voastră se va pierde, ci și alții se vor înfricoșa, care vor fi asemenea ca voi, neascultători, numai de se vor afla unii ca aceia".

La aceasta iarăși au răspuns bărbații cei curajoși: "Pentru Die și pentru maica lui Rea, nimic să nu grăiești, ighemoane, căci nu vorbești către cei ce nu știu. Noi am auzit de la părinții noștri despre neamul lui, despre viața și năravurile lui și chiar de mormîntul lui; de voiești, acum îl vom arăta ție. El s-a născut în Creta și era un desfrînat și necurat, încît este rușine a vorbi despre viața lui, iar, prin meșteșugul vrăjilor și al farmecelor, își schimba chipul cel adevărat într-altul pentru prea mare neînfrînare. Iar unii, de aceeași patimă fiind stăpîniți, au urmat vieții lui, pentru că ce este mai lesne decît aceasta, adică a urma răului, apoi au scornit că este zeu și, zidindu-i capiște, i-au adus jertfă și ceea ce le plăcea lor, aceea și zeului lor se socotea, că este bine primită. Și nu numai așa cugetau, ci astfel despre acel zeu, dar, vai, încă și cuviincios lucru socoteau a viețui cu neînfrînarea".

Acestea grăind dumnezeiasca ceată, ighemonul se întărîta, apoi se mînia și poporul, repezindu-se ca să apuce pe mucenici, pe care i-ar fi rupt cu mîinile de nu i-ar fi oprit Decie. Poruncind să fie tăcere, gîndea ce fel de moarte mai cumplită să le dea. Apoi îndată, după porunca ighemonului, mîinile muncitorilor au răpit pe sfinți, spre a le da diferite chinuri, unora unele, iar altora altele. Însă cruzimea și mărimea durerilor erau pentru toți asemenea. Pentru că unii dintr-înșii erau spînzurați și cu unghii de fier strujiți, vinele li se rupeau și carnea le cădea la pămînt, iar alții cu pietre și cu pari ascuțiți erau răniți pe coaste pînă la

oase. Alții cu plumb fiind bătuți, li se dezlegau încheieturile, li se sfărîmau și se rupeau oasele, iar alții într-alt chip erau schingiuiți, încît nu poate urechea să audă de acele munci cumplite. Căci, precum celor ce sînt miloși le este nesuferit a privi la acelea, dar auzindu-le, numărîndu-le este și mai greu. Însă mucenicii, unele ca acestea primindu-le cu mare înlesnire, cu mulțumire, le răbdau cu bărbăție, încît păreau că se mîhnesc pentru lipsa unor munci mai mari.

Deci toți alergau la dînșii, ca spre un lucru nou și de mirare, adică și necredincioșii și credincioșii. Însă cei care păzeau credința în taină, alergau să se minuneze de bărbăția pătimitorilor și singuri să se întărească în credință, iar necredincioșii ca să-și bată joc de răbdarea sfinților și să se bucure de rănile lor, uitîndu-se la muncile cele cumplite. Drept aceea, nu numai că nici unul nu era mișcat spre milostivire, ci mai vîrtos spre cruzime îndemnîndu-l și pe ighemon și pe muncitori. Astfel invitau aceștia pe ighemon, iar el poruncea și muncitorii săvîrșeau ceea ce li se poruncea.

Apoi crainicul striga: "Cruțați-vă, supuneți-vă domnilor, jertfiți zeilor". Iar mucenicii, în mijlocul atîtor dureri și munci, erau mai presus de toate, cu bărbăția și cu răbdarea, mai presus de popor și de crainic, de muncitori și de însuși ighemon. Și, mai înainte de toate, erau mai presus decît domnul lor, satana și decît toate puterile lui, pentru că toți într-o unire și într-un glas, strigau: "Creștini sîntem, a lui Hristos jertfă, a lui Hristos junghiere și de-ar fi trebuință și de mii de ori să murim, vom muri cu osîrdie".

Dacă a văzut că toate muncile nu se bagă în seamă de sfinții mucenici, Decie, deznădăjduind, i-a condamnat la moarte. Deci sfinții erau duși spre ucidere de sabie, la un loc puțin mai departe de cetatea Alonium. Către acest loc grăbindu-se răbdătorii de chinuri au arătat un lucru nou; căci în toată alergarea muceniciei, fiind cu un suflet și cu un cuget, se grăbeau care dintr-înșii să ia primul cununa muceniciei. Dar această ceartă a potolit-o, Teodul, fiind unul din

acea dumnezeiască ceată, zicînd că acela va fi mai întîi dintre dînșii, care își va da capul sub sabie mai pe urmă decît toți, pentru că văzînd tăierea celorlalți și moartea, nu se va înfricoșa și nici nu va arăta vreo mîhnire sau schimbare a feții. Atunci cu adevărat mai ales se va arăta minunat nevoitor și biruitor.

Plăcînd tuturor acest cuvînt al lui Teodul, au adus mai întîi cîntare lui Dumnezeu: *Bine este cuvîntat Domnul, Care nu ne-a dat spre vînarea dinților lor. Sufletul nostru ca o pasăre s-a izbăvit de cursa vînătorilor*, și celelalte ale acestui psalm. Apoi venind la locul cel numit, a făcut fiecare din ei rugăciune, zicînd: "Iartă, Doamne, pe robii Tăi și primește vărsarea sîngelui nostru pentru noi, pentru rudeniile noastre și prieteni și pentru toată patria, ca să scape din întunericul necunoștinței și cu ochi curați să vadă buna credință, să Te cunoască pe Tine, Lumina cea adevărată, o! Împărate veșnic". Astfel, rugîndu-se fiecare dintr-înșii, li se tăia sfîntul și purtătorul de biruință cap, iar sufletele lor se înălțau cu bucurie către Hristos Dumnezeu.

După tăierea sfinților, ducîndu-se gealații, unii cunoscuți au rămas să adune trupurile lor și le-au îngropat cu cinste. Apoi, încetînd goana și strălucind sfînta credință, fericitul Pavel, episcopul Romei celei noi, adică al cetății marelui Constantin, mergînd în insula Creta, a aflat nestricate moaștele acelor sfinți, zece la număr și le-a adus cu mare cinste în împărăteasca cetate, spre apărarea ei și spre ajutorul tuturor celor ce le trebuiau ajutor. Cu ale căror rugăciuni să ne învrednicim și noi a fi părtași bunătăților cerești, pregătite lor cu darul și cu iubirea de oameni a Domnului nostru Iisus Hristos, Căruia cu Părintele și cu Sfîntul Duh se cuvine cinstea și slava în veci. Amin!

Viața Cuviosului Părintelui nostru Nifon, Episcopul cetății Constanțianei,

din Egipt
(23 decembrie)

Viețile Sfinților pe luna decembrie

În zilele împăratului Constantin cel Mare era în Constantinopol un boier al palatului împărătesc, cu numele Savatie, care era iscusit în războaie și a fost ridicat de împărat la rangul de stratilat (general) al mitropoliei. Apoi, mergînd în locul acela, a fost primit de toți cu multă cinste și ceremonie și mai ales de cel dintîi boier al cetății aceleia, cu numele Agapit, care, mergînd adeseori la stratilat, avea cu sine pe fiul său, Nifon, copil ca de opt ani. Într-una din zile, vorbind cu Agapit, voievodul a întrebat dacă copilul știe carte. El a răspuns că nu știe, fiindcă cetatea aceasta este lipsită de dascăli. Voievodul a zis: "În Constantinopol se află dascăli iscusiți și dacă voiești trimite-l la casa mea să învețe Sfintele Scripturi". Auzind aceasta, Agapit s-a bucurat foarte mult și, mulțumind lui Savatie, i-a dat pe copil și l-a trimis la Constantinopol în casa sa.

Mergînd acolo, Nifon a fost primit cu dragoste de femeia lui Savatie și a fost dat la un dascăl iscusit și temător de Dumnezeu, numit Petre, care era preot și locuia în casa voievodului, ca să învețe de la dînsul Sfintele Scripturi. Deci, începînd Nifon a învăța, se sîrguia cu multă osîrdie. Așa dor avea ca să învețe, încît chiar cea mai mare parte a nopții zăbovea să-și învețe lecțiile sale. De aceea, în puțin timp, a învățat mult, pentru că era isteț la minte și se silea ca mai mult să se deprindă la învățătură, avînd fericitul multă evlavie către cele dumnezeiești. Era bun la obicei, blînd și smerit. Alerga la sfintele slujbe ale Bisericii, ascultînd nevoințele mucenicilor ce se citeau, pentru care se minuna de osîrdia și mărimea de suflet pe care au arătat-o sfinții. Apoi, unde afla viețile sfinților cuvioși și ale mucenicilor, le citea cu multă dragoste și luare-aminte și avea de la dînsele mult folos. Pentru aceea iubea foarte mult liniștea, tăcerea,

blîndețea și smerenia, încît toți se minunau că la o vîrstă ca aceea copilărească, împlinea lucrurile bătrînilor.

Cuviosul Nifon avea încă și multă milostivire către săraci și îi îngrijea cît putea, dîndu-le cele de trebuință. Auzind de la un oarecare bărbat duhovnicesc că, pe lîngă celelalte fapte bune, se cuvine să păzească și fecioria, zicea în sine: "Oare putea-voi să împlinesc această faptă bună? Pentru că, a scăpa cineva de aprinderea trupului, îi trebuie mare silință. Cu toate acestea, de astăzi înainte, cu ajutorul lui Dumnezeu, să nu mai privesc mai mult la față de femeie". De atunci foarte mult lua aminte de sine și nu mai privea la nici o femeie.

După ce a crescut cu vîrsta și a sporit în fapte bune, și-a adus aminte de părinții săi și de patria sa. Deci voia să plece de la Constantinopol, iar femeia stratilatului, neavînd fii și văzînd viața și faptele bune ale lui Nifon, căuta să-l oprească acolo, ca să-l facă fiu de suflet și moștenitor al averii lor. Neputînd să-l împiedice de la aceasta, fiindcă Nifon avea multă dorință să se ducă la părinții săi, se afla în mare mîhnire. Văzînd-o pe dînsa întristată mai marele curții sale și aflînd pricina, i-a zis ei ca să-i dea lui în purtare de grijă pe Nifon și el îl va face să uite de părinții săi și de patria sa.

Luîndu-l pe el mai marele curții, îl ducea la adunările desfrînaților și răsfățaților tineri. Nifon, tînăr fiind și fără răutate, ca să aibă o oarecare mîngîiere în întristarea ce avea pentru părinții săi, s-a dat la mîncări, la băuturi și la benchetuiri, căci tinerețea cu ușurință se pleacă la unele ca acestea și adeseori, după judecata cea de obște, vorbele cele rele strică obiceiurile cele bune. Apoi, întunecîndu-se la minte din beție, cel mai înainte tăcut, blînd și smerit s-a făcut mult vorbitor, bîrfitor, ocărîtor și luător în rîs, cîntător de cîntece deșarte, jucător și răsfățat. Și uitînd cu totul pe părinți, rudenii și patria sa, părăsind și învățătura și de faptele cele bune depărtîndu-se, se îndeletnicea cu totul în desfătări și beție.

Văzîndu-l pe dînsul un cucernic și un bun creștin, cu numele Vasile, într-o ticăloasă stare ca aceasta, îi zicea adeseori: " Vai ție, Nifone! că ești numai cu trupul viu, iar cu sufletul ai murit acum și numai umbra ta umblă înaintea oamenilor". Dar Nifon nu băga în seamă cuvintele acelea. Alteori începea a suspina și a plînge pentru păcatele sale, însă, fiind atras de obiceiurile cele rele, ca într-o mare se afunda în lucrurile cele necurate, deznădăjduindu-se de a sa mîntuire și zicînd: "Eu de acum am pierit și nu pot să mă mai întorc la pocăință, de aceea măcar aici să mă îndulcesc cu plăcerile acestea pămîntești". Atît de mult îi împietrise diavolul inima lui, încît nici rugăciune nu putea să facă vreodată, avînd totdeauna în sine o piatră pe inima sa. Iar doamna aceea, unde își avea locuința sa Nifon, văzînd viața lui răzvrătită, se mîhnea în sine zicînd: "Vai mie, de unde mi-a venit această năpastă!". De multe ori îl certa, ocărîndu-l și chiar bătîndu-l, însă el neîndreptat petrecea.

Aceasta s-a povestit spre arătarea milostivirii celei mari a lui Dumnezeu, care face om cinstit din nevrednic și din păcătoși face drepți, că nu este păcat care să poată birui iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Apoi și noi, păcătoșii, să avem chip ca să nu ne deznădăjduim prin înecarea întru multe fărădelegi, ci să ne îndreptăm prin pocăință ca și acesta care bine s-a îndreptat. Căci cel ce era vas al păcatului, acela mai pe urmă, prin pocăința cea adevărată, s-a făcut vas ales al lui Dumnezeu, al Sfîntului Duh, precum îndată vom arăta.

Nifon avea un prieten cu numele Nicodim, care venind și privind cu mirare la fața lui s-a înspăimîntat, însă tăcea. Apoi Nifon a zis: "Ce privești așa la mine ca la un necunoscut?" Nicodim a răspuns: "Crede-mă, frate, că niciodată nu te-am văzut într-acest chip precum te văd acum, căci fața ta este înfricoșată ca de arap". Acestea auzindu-le, tînărul s-a înfricoșat și s-a rușinat, acoperindu-și fața cu mîna, apoi s-a dus mîhnit. Și mergînd pe cale își zicea: "Vai mie, păcătosul, dacă în lumea aceasta sînt negru cu sufletul și cu trupul, dar la judecata lui Dumnezeu cum voi fi? Cum mă voi arăta feței lui Dumnezeu? Amar mie, pătimașul, unde ești acum suflete? Vai mie, ce voi face, oare mă voi putea

pocăi? Căci cum voi zice lui Dumnezeu, miluiește-mă, făcînd atîtea lucruri neplăcute înaintea lui?"

Acestea și multe zicînd în sine, a venit acasă mîhnit și necăjit și se tulbura de gîndurile cele potrivnice. Pentru că gîndurile cele bune îi ziceau: "Fă rugăciune noaptea către Dumnezeu, că precum voiește El, astfel să rînduiască cele pentru tine". Cele rele îi ziceau: "De vei face rugăciune te vei îndrăci și vei fi tuturor de rîs". Și i se aducea în minte frică de la diavolul, care îi tulbura sufletul foarte rău. Iar el, abia întărindu-se puțin, și-a zis: "Cînd umblam în desfrînare nici un rău nu m-a întîmpinat, iar acum, cînd voiesc a mă ruga lui Dumnezeu, voi pătimi ceva rău? Blestemat să fii tu, necuratule și vicleanule diavol, care-mi aduci unele ca acestea?" Făcîndu-se noapte, s-a sculat din pat și a început a plînge și a se bate cu mîinile în piept, zicînd: "Cum am viețuit cu bună credință și cu obiceiuri bune, în anii mei cei dinainte iar acum am murit, rănindu-mă cumplit cu păcatele! Doamne, Dumnezeul meu, spre Tine am nădăjduit, mîntuiește-mă ca nu cumva diavolul să răpească ca un leu sufletul meu, nefiind Cel ce izbăvește".

Stînd el la rugăciune și căutînd către răsărit, iată a venit o negură întunecată ce s-a apropiat de dînsul și l-a aruncat în boală și în frică peste măsură. Atunci Nifon se înspăimîntă și zăcea în patul său, suspinînd și plîngînd pentru păcatele sale. Iar dimineața a venit în biserică și, ridicîndu-și ochii, a căutat spre icoana Preacuratei Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu, și suspinînd, a zis: "Miluiește-mă, apărătoarea creștinilor, ceea ce ești cu dar dăruită, curată, ajută-mi pentru mila ta cea mare, că tu ești nădejdea celor ce se pocăiesc". Acestea zicînd, chipul Maicii Domnului a căutat la dînsul cu fața veselă și blîndă.

Văzînd Nifon această minune, s-a mirat și a început a se bucura și a se veseli cu inima. Apoi a zis: "O! adîncul iubirii de oameni a lui Dumnezeu, cît de mare este mulțimea milei Tale, Doamne, pe care o arăți asupra celor ce greșesc

înaintea Ta! Pentru aceea ai făcut și pe Preacurata Maica Ta ca să fie rugătoare către mărirea Ta". Apoi, rugîndu-se mult și sărutînd cu dragoste icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a ieșit zicînd în sine: "Vezi, ticăloase suflete, cît ne iubește Dumnezeu, chiar cînd noi singuri fugim de El. Iată, ne-a dat nouă spre apărare Preacurata Maica Sa, iar noi, chiar și pe această ajutătoare o trecem cu vederea". Și, astfel mîngîindu-se, a preamărit pe Dumnezeu.

După aceasta i s-a arătat diavolul în vedenie, în somn, în chipul unui copil, care-i era tovarăș întru fărădelegi și stătea împotriva lui foarte supărat și foarte mîhnit. Spre acela căutînd, Nifon a zis: "Pentru ce ești așa mîhnit?" Iar diavolul a răspuns: "Iată, trei zile sînt de cînd ai fost la prietenul tău Nicodim și te-ai răzvrătit. Pentru aceasta mă întristez că nu pot suferi a mă trece cu vederea". Nifon i-a zis: "Și ce întristare ai tu?" Diavolul și-a întors fața și nu i-a dat nici un răspuns. Nifon, îndată deșteptîndu-se, a priceput că diavolul se întristează pentru pocăința sa. Deci sculîndu-se degrabă a alergat la biserică și, pironindu-și mintea și ochii către icoana Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, s-a rugat pînă cînd iarăși a văzut-o zîmbind și a simțit în inima sa o plăcere dumnezeiască.

Într-una din zile, mergînd în biserică la rugăciune, a văzut un om făcînd fărădelege pe cale și l-a osîndit în mintea sa. Și venind în biserica lui Dumnezeu și ridicîndu-și ochii, după obicei, către icoană, îndată a văzut pe Preasfînta Născătoare de Dumnezeu cu fața înfricoșată și posomorîtă, întorcîndu-se de către dînsul. Iar Nifon s-a spăimîntat foarte și, căutînd în jos, și-a zis: "Vai mie, păcătosul, numai o bucurie aveam, adică chipul tău, Stăpînă Preasfîntă, iar acum și acesta își întoarce fața și nu știu pentru ce vină". Apoi, adunîndu-și gîndurile, abia și-a adus aminte că a osîndit pe cel ce păcătuia și a priceput că pentru aceea Maica Domnului își întoarce fața sa de la dînsul.

Deci, suspinînd din adîncul inimii, a zis cu plîngere: "Dumnezeule, iartă-mă pe mine păcătosul, căci, iată, am răpit slava și dregătoria Ta și am osîndit pe aproapele meu, mai înainte de a-l judeca Tu. Însă miluiește-mă, Stăpîne, căci spre Tine nădăjduiește sufletul meu și de acum nu voi mai osîndi niciodată pe fratele meu". Acestea și mai multe zicînd, cu lacrimi a căutat iarăși către icoană și a văzut-o zîmbind ca și mai înainte. De atunci cu mare pază a început a se feri de a mai osîndi. Deci, totdeauna cînd i se întîmpla a greși cu ceva, apoi Preacurata Maica lui Dumnezeu își întorcea fața sa și cu aceasta se osîndea Nifon și se îndrepta.

Odată, scoțînd el apă cu ciutura, l-a împiedicat diavolul și, alunecînd cu amîndouă, picioarele a căzut în puț și afundîndu-se s-a apucat de ciutură și a strigat: "Stăpînă, ajută-mi!" Și îndată s-a aflat în puț pe un lemn, fiind nevătămat. De atunci, cunoscînd că Născătoarea de Dumnezeu îl păzește, a început de-a pururea a avea numele ei pe buzele sale. După aceasta, i s-a întîmplat a se îmbolnăvi, de la praznicul Învierii lui Hristos pînă la ziua înjumătățirii și într-acea boală nimic alt nu zicea, decît numai: "Slavă Dumnezeului meu, slavă Ajutătoarei mele, Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, Fecioarei Maria". Iar luni, mai înainte de înjumătățire, s-a rugat, zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, învrednicește-mă a mă împărtăși cu Sfintele Taine în ziua înjumătățirii, pentru că foarte însetat este sufletul meu a se sătura de preacurat Trupul Tău.

După ce a adormit, i s-a făcut lui vedenia aceasta: Două femei preastrălucite treceau pe lîngă patul lui, în asemănarea purtătoarelor de mir: una era îmbrăcată în porfiră și ținea o stîlpare de măslin, iar cealaltă, asemenea ei, mergea în urmă, purtînd un vas mic plin de sfințenie; mai ținea și o papură muiată în untdelemn sfînt și venind către pat a stat. Și a zis cea îmbrăcată în porfiră, către cealaltă: "Vezi, Anastasio, de ce pătimește tînărul acesta?" Anastasia a răspuns: "Acesta pătimește de focul limbii sale, căci, pe cînd era sănătos, gura lui nu era îngrădită și acum se pedepsește de Domnul ca să nu

se osîndească dincolo, fiindcă foarte mult îl iubește Dumnezeu și-l ceartă; iar tu, Doamnă, de voiești, miluiește-l și ajută-i lui".

Cea îmbrăcată în porfiră a răspuns: "Îl voi milui, numai să-l duci unde mergem și noi". Deci, luîndu-l de mînă, Anastasia l-a dus în biserica Sfinților Apostoli. Apoi a zis către dînsa cea cu porfiră: "Ia untdelemn din candela ce arde în altar și-l unge de la cap pînă la picioare". Iar aceea, ungîndu-l, a zis: "Vezi Stăpînă, iată, am făcut după porunca ta". Cea cu haina de porfiră a zîmbit și a zis: "Acesta este semnul milostivirii pentru care am venit". Atunci i-a dat lui Nifon stîlparea cea de măslin, pe care o ținea în mînă și i-a zis: "Vezi și cunoaște că stîlparea aceasta este din darul Domnului și o dau ție, pentru că acum a vărsat preaînduratul Dumnezeu mila Sa asupra ta. Iar tu de acum înarmează-te împotriva diavolilor și vei călca pe dînșii ca pe fîn".

Nifon i s-a închinat la picioare și, deșteptîndu-se, a cunoscut că vedenia aceea a fost binecuvîntarea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, apoi îndată s-a făcut sănătos și a început a umbla. A doua zi, marți, s-a întărit cu hrană, iar în ziua înjumătățirii, venind în biserică cu multă bucurie, s-a împărtășit cu dumnezeieștile Taine.

Astfel fericitul Nifon, cu ajutorul lui Dumnezeu îndreptîndu-și viața sa, s-a lepădat de lume și s-a făcut monah. Se sîrguia întru mari nevoințe și osteneli, omorîndu-și trupul, supunîndu-l duhului și petrecîndu-și zilele sale în lacrimi și în aspră pocăință. Își punea pază gurii sale, foarte mult păzindu-se de cuvinte deșarte și cu atît mai vîrtos de cuvinte necurate sau de dosădiri și de clevetiri. După aceea și-a făcut orînduială ca să se lovească cu pumnul de cîte patruzeci de ori, dacă i s-ar mai întîmpla vreodată a mai grăi vreun cuvînt netrebnic sau de hulă. Apoi, punînd o piatră în gură, o purta multă vreme zicînd către sine: "Mai bine îți este ție, nelegiuitule, a mînca piatră, decît a grăi vreun cuvînt rău".

Adeseori se închidea în coliba sa și, dezbrăcîndu-se de haine, se bătea peste tot trupul său, și-atît se rănea, încît uneori și carnea cădea de pe dînsul, dar

astfel se înarma tare împotriva vrăjmașului celui nevăzut. Dar și acela mult război făcea cu dînsul, făcîndu-i ispită și vrînd a birui bărbăția lui nebiruită.

Pe cînd se ruga, i se arăta diavolul, uneori în chip de pasăre, sărind pe dinaintea lui; iar alteori în chip de cîine negru, repezindu-se asupra lui, ca să-l înfricoșeze și să-i curme rugăciunea, dar el îl izgonea cu semnul Sfintei Cruci.

Cînd era flămînd, diavolul îi aducea felurite bucate de pește și de carne și mîncăruri dulci, iar fericitul zicea: "Bucatele nu ne vor pune pe noi înaintea lui Dumnezeu. Singur mănîncă, diavole, bucatele tale sau du-le acolo unde consideră oamenii pîntecele ca pe un Dumnezeu". Cînd priveghea sfîntul, diavolul îi aducea dormitare și somn fără măsură, dar simțindu-l fericitul, lua un băț și se bătea pe sine tare, zicînd: "Ți-am dat de mîncare și de băut, iar tu voiești să și dormi? Iată eu cu toiagul te voi odihni pe tine".

Odată simțind în sine război trupesc, toată săptămîna n-a gustat din pîine și se chinuia cu foamea și cu setea pînă cînd a omorît în sine patima cea vătămătoare. Iar cînd înseta mult, turna apă într-un vas și-l punea înaintea sa și căutînd la dînsa zicea: "Cît este de dulce această apă". Și luînd puțină apă în gură, o simțea cu limba dar o vărsa pe pămînt. Însă diavolul, nesuferind atîta răbdare ca a fericitului, a strigat în gura mare: "M-ai biruit, Nifone". Dar Sfîntul Nifon, cu puterea și cu ajutorul lui Dumnezeu, iar nu cu nevoințele sale și cu înfrînarea, socotind de unde vine biruința asupra diavolului, îi răspundea: "Nu te biruiesc eu pe tine, ci puterea Dumnezeului nostru, care păzește pe robii Săi".

Apoi a îngăduit Dumnezeu asupra Cuviosului Nifon o ispită, pentru ca, lămurindu-se ca aurul în ulcea, să se afle vrednic de darul Lui. Iar ispita a fost aceasta, că i s-a întunecat mintea patru ani, prin lucrarea diavolească. Odată, stînd la rugăciune de cu seară pînă dimineața, a auzit deodată un zgomot ca de tunet, mergînd din dreapta, pînă în stînga. Sfîntul s-a înspăimîntat și se

gîndea ce-o fi aceea. Și îndată a venit diavolul, răcnind cu multă îngrozire și mînie și atît de mult a înfricoșat pe sfînt, încît și mintea i s-a întunecat.

Abia venindu-și în simțire, a vrut să se roage și să se însemneze cu semnul Sfintei Cruci, dar diavolul a năvălit asupra lui zicînd: "Lasă rugăciunea și nu mă voi mai lupta cu tine". Iar fericitul i-a răspuns: "Nicidecum nu te voi asculta, duhule necurat. Dacă ți-a poruncit Dumnezeu ca să mă pierzi, apoi cu mulțumire primesc aceasta, iar de nu, cu ajutorul Celui preaînalt degrabă te voi birui pe tine". Iar diavolul a zis: "Te-ai înșelat, Nifone, nu există Dumnezeu; căci unde este El?"

Aceasta îi zicea mereu diavolul, răzvrătindu-i mintea și întunecîndu-i-o. Iar sfîntul răspundea: "Tu, diavole, grăiești ca nebunul, căci nebunul a zis întru inima sa: "Nu este Dumnezeu". Și voia să facă rugăciunea, dar nu putea, căci cu buzele grăia, iar mintea sa i se răzvrătea. Atunci sfîntul era în mare mîhnire avînd mintea întunecată și cu aceasta s-a lipsit și de înțelegerea omenească, pătimind astfel. Cînd își venea puțin în simțire, diavolul nu înceta zicînd: "Nu există Dumnezeu". Atunci sfîntul zicea: "Chiar de voi fi desfrînat, chiar de voi ucide și chiar de voi face orice alt rău, de Hristosul meu nu mă voi lepăda". Diavolul iarăși zicea: "Ce grăiești, oare este Hristos? Nu este Hristos, eu singur știu toate și împărățesc peste toți. Ție cine ți-a spus că este Hristos sau Dumnezeu?" Și sfîntul răspundea: "Nu mă vei putea înșela pe mine, stăpînire întunecată; depărtează-te de la mine vrăjmașule a toată dreptatea". Iar diavolul nu se depărta, ci se lupta cu dînsul și îi întuneca mintea, silindu-l a zice: "Nu este Dumnezeu".

Așa a petrecut sfîntul patru ani, luptîndu-se cu diavolul și silindu-se la rugăciune. Iar odată, rugîndu-se și îndoindu-se despre Dumnezeu a căutat către icoana Mîntuitorului și suspinînd din adîncul inimii a întins mîna spre icoană zicînd: "Doamne, Dumnezeul meu, pentru ce m-ai lăsat pe mine. Vestește-mi dacă ești tu Dumnezeu și nu este altul afară de Tine, ca să nu mă

plec către sfatul vrăjmașului". Acestea zicînd a văzut fața lui Hristos pe icoană strălucind ca soarele și a primit miros de bună mireasmă. Apoi cuprinzîndu-se de spaimă s-a aruncat la pămînt zicînd: "Stăpîne, iartă-mă că te-am ispitit îndoindu-mă de Tine, Dumnezeul meu, iată, de acum cred că Tu singur ești Dumnezeu și Ziditor a toată făptura".

Pe cînd zăcea pe pămînt, și-a ridicat ochii și a privit icoana Mîntuitorului, unde a văzut un lucru minunat: chipul Stăpînului își întorcea ochii ca un om viu și se mișcau și sprîncenele Lui, iar Nifon a strigat: "Bine este cuvîntat Dumnezeul meu și bine este cuvîntat numele slavei Lui, acum și în veci, amin". De atunci a venit peste dînsul darul lui Dumnezeu, sfîrșindu-se acum al patrulea an al ispitei aceleia și totdeauna se arăta cu fața veselă și luminată. Iar unii ziceau: "Oare ce s-a întîmplat acestuia, că multă vreme a umblat posomorît, iar acum se bucură și se veselește".

Deci, sfîntul a luat îndrăzneală asupra diavolilor, de care se batjocorise, zicîndu-le: "Unde sînt acei care ziceau că nu este Dumnezeu". Și-i biruia pe dînșii cu rugăciunea neîncetată. Apoi aducîndu-și aminte de păcatele sale cele mai dinainte, zicea în sine: "Să mergem în biserică, păcătosule Nifon, ca să ne mărturisim păcatele noastre Domnului, că acolo ne așteaptă Părintele îndurărilor". Deci, apropiindu-se de ușile bisericii, și-a ridicat mîinile la înălțime și a strigat cu suspinare amară: "Primește-mă Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeul meu, pe mine cel mort cu sufletul și cu mintea. Primește pe hulitorul și păcătosul, pe cel necurat cu sufletul și cu trupul; primește pe neprietenul cel fără de rușine. Nu-ți întoarce fața Ta și nu zice, Stăpîne: Nu știu cine ești. Ci, ia aminte la glasul rugăciunii mele și mă mîntuiește, ca Cel ce nu voiești moartea păcătosului. Și nu te voi lăsa nici nu mă voi depărta de la Tine, pînă cînd mă vei auzi și îmi vei da iertare păcatelor mele".

Așa rugîndu-se el, s-a făcut deodată un sunet mare din cer și a văzut uimit în nori o față de bărbat preastrălucit și mîinile i se vedeau întinse înaintea lui, cu

care cuprinzînd pe fericitul, precum altădată părintele pe fiul cel desfrînat, săruta grumajii lui zicînd: "Bine ai venit aici, fiul meu cel necăjit, că mult am suspinat, mult m-am mîhnit de tine, încît ardea inima mea așteptînd să te întorci la mine, seara și dimineața. Acum mă bucur și mă veselesc văzînd că te întorci la mine cu toată inima". Acestea mai pe urmă le-a spus Nifon ucenicilor săi, plîngînd foarte mult.

După aceasta, iarăși rugîndu-se, i s-a arătat îngerul lui Dumnezeu, ținînd un pahar plin cu mir, pe care l-a turnat deasupra capului său și s-a umplut de bună mireazmă locul acela. Deci fericitul Nifon, atît de luminați își avea ochii minții, încît cunoștea tainele inimii omenești și cu îngerii vorbea ca și cum ar vorbi cu niște prieteni ai săi și vedea pe diavoli cu ochii.

Odată, venind din biserica Sfintei Anastasia către coliba sa, a văzut lîngă porțile casei niște femei desfrînate și un înger în chip de tînăr plîngînd foarte mult. Sfîntul l-a întrebat de ce plînge. El a răspuns: "Eu sînt trimis de la Dumnezeu aici spre păzirea unui om, care acum se odihnește în casa aceasta cu o desfrînată și mă mîhnește foarte mult, că nu voiesc a vedea fărădelegea ce o face el. Cum nu voi plînge, văzînd în ce fel de întuneric a căzut chipul lui Dumnezeu?" Iar fericitul a zis către dînsul: "Pentru ce nu-l cerți pe el, ca să înceteze de a mai păcătui?" Și îngerul a răspuns: "Nu am loc ca să mă pot apropia de dînsul, că, de cînd a început a păcătui, este rob al diavolilor și eu nu mai am acum stăpînire asupra lui; pentru că Dumnezeu a făcut pe om stăpîn pe sine, arătîndu-i calea cea strîmtă și cea largă, ca să umble pe care va voi".

Atunci Sfîntul Nifon zise către ucenicul său: "Nimic nu este mai înrăutățit decît păcatul desfrînării, însă, desfrînatul, de se va pocăi, îl va primi Dumnezeu mai degrabă decît pe alți nelegiuiți, de vreme ce păcatul acesta este din fire, prin îndemnare diavolească și se izgonește această patimă cu rugăciunea cea cu sîrguință și cu mult post, cum și cu alte chinuri ale trupului".

După aceea, sfîntul vedea cum diavolii, umblînd prin popor, ispitesc pe oameni, aducînd osîndiri, clevetiri, sfadă și alte feluri de mîhniri. Odată a văzut un bărbat împlinindu-și lucrul său și iată a venit un arap la dînsul, care a început a-i șopti la ureche. Și mai era un alt om nu departe lucrînd, iar diavolul venind i-a șoptit și aceluia la ureche. Atunci ei, lăsîndu-și lucrul, au început a se sfădi, iar fericitul, sculîndu-se, a zis: "O, vicleșug drăcesc! cum semeni tu vrajbă între oameni!".

Altădată a năvălit diavolul asupra lui cu mărire deșartă, zicînd: "De acum vei face semne și se va mări numele tău în tot pămîntul, pentru că ai plăcut lui Dumnezeu". Iar fericitul a zis către diavolul acela: "Așteaptă că, iată, îți voi arăta ție semn". Și aflînd o piatră înaintea sa a zis: "Ție îți grăiesc, piatră, mută-te de aici și du-te mai în încolo". Dar piatra a stat neclintită. Atunci sfîntul a zis către diavol: "Iată darul tău, diavole" și i-a scuipat în față. Apoi s-a rugat și îndată a pierit diavolul.

A mai văzut altădată un oarecare, om duhovnicesc mergînd înaintea sa, căruia urmîndu-i un arap, îi da gînduri necurate și hulitoare. Iar bărbatul acela, pricepînd lucrarea cea diavolească, adeseori se întorcea și scuipa asupra diavolului. Iar fericitul a zis către duhul cel viclean: "Încetează, diavole, de a mai supăra pe robii lui Dumnezeu, că ce folos ai de va merge sufletul acesta în pierzare?" Răspuns-a diavolul: "Nu am nici un folos de aici, ci avem poruncă de la împăratul nostru și de la domnii cei ce stăpînesc peste noi, ca să ne luptăm cu oamenii. Căci de ne află domnii noștri, neluptîndu-ne cu creștinii, apoi tare ne bat".

Iarăși a văzut fericitul pe un oarecare monah, mergînd și șoptind rugăciune, iar din gura lui ieșea văpaie de foc, care ajungea pînă la cer. Atunci mergea și îngerul lui cu dînsul, avînd în mîini o suliță de foc, cu care izgonea diavolii de la monah.

Odată, sosind praznicul învierii lui Hristos, în seara Sîmbetei celei mari, stînd Nifon în biserică cu poporul, a văzut pe Preacurata Născătoare de Dumnezeu cu Apostolii și cu mulțime de sfinți venită în biserică, care căuta ca o maică asupra poporului ce sta înainte și dacă vedea pe cineva îngrijindu-se pentru mîntuirea sa, foarte se bucura. Iar de vedea pe unii din cei nepurtători de grijă pentru mîntuirea sufletului, clătina din cap și plîngea. Însă, pentru toți întinzîndu-și mîinile, se ruga lui Dumnezeu ca toți să cîștige mîntuirea. Cuviosul, văzînd aceasta, s-a umplut de nespusă bucurie, pentru că Preacurata Născătoare de Dumnezeu nu se desparte de creștini, ci de-a pururea le ajută și aceasta îi era lui mare ajutătoare și apărătoare. Altădată odihnindu-se, a venit diavolul cu o armă în mînă și s-a repezit asupra lui vrînd să-l omoare, dar a fost oprit de puterea lui Dumnezeu și n-a putut să facă sfîntului nici un rău. Apoi a fugit scrîșnind din dinți și zicînd: "O! Maria, tu totdeauna mă izgonești de la acest om aspru".

Apoi cuviosul avea și dar în buzele sale, că învăța cele de folos și mîngîia pe cei mîhniți. Un frate a venit la sfîntul, mîhnindu-se și zicînd: "Ce voi face, părinte, că mă supără foarte mult duhul hulei, încît chiar cînd mănînc, beau sau cînd stau la rugăciune, îmi pune în inimă uneori eresuri, alteori hule grele asupra Domnului meu Iisus Hristos și asupra Preacuratei Lui Maici, cum și asupra sfintelor icoane și mă tem ca nu cumva să se pogoare foc din cer și să mă ardă de viu".

Sfîntul a răspuns: "Primește, frate, curaj, căci marea cînd înspumează, multe valuri înalță și bate în piatră, dar valurile se întorc iarăși în mare. Asemenea și gîndurile cele rele, care năvălesc de la diavol, se apropie de cugetul omenesc. Deci, dacă ascultă cineva sfatul cel rău și urmează lui, acela piere; iar dacă cineva nu se învoiește cu gîndurile hulei, ci mai vîrtos se împotrivește lor, acela izgonește pe diavol. Apoi răutatea se întoarce pe capul diavolului, iar omul acela primește cunună. Și tu, fiule, rabdă împotrivindu-te diavolului cu rugăciunile și cu postul și degrabă va fugi de la tine. Păzește-te de clevetire și

de mînie, că acestea mai vîrtos nasc hulele". Întărind astfel pe acel frate, l-a eliberat cu pace.

Altădată, sfătuind cuviosul pe cei ce veneau la dînsul ca să audă cuvînt de mîntuire, între altele le spunea. Într-o cetate era un om cucernic și temător de Dumnezeu, care făcea multe faceri de bine celor de aproape și îi iubea pe toți, ca pe niște îngeri ai lui Dumnezeu. Aceia însă, din lucrarea vicleanului, urau foarte mult pe făcătorul lor de bine și unii îl socoteau ca pe un om cu obicei rău, iar alții ziceau că este eretic și-l vorbeau de rău fără nici o sfială.

El auzind acestea, se bucura și, mulțumind lui Dumnezeu, zicea pentru ei această rugăciune: "Doamne, fă milă celor ce mă urăsc, celor ce mă vorbesc de rău și mă ocărăsc și să nu-i pedepsești pentru mine, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să vie. Zdrobește pe diavolii cei răi, care se ridică asupra mea și precum nu Te-ai întors de la mine, cînd am păcătuit, așa să nu Te întorci nici de la cei care mă ocărăsc și mă vorbesc de rău pe mine, netrebnicul, robul tău; ci întoarce-i și-i mîntuiește cu nemărginita ta milă, ca să se slăvească Preasfînt numele Tău, în veci, amin". Și într-acest chip făcînd el, a scăpat de patima vorbirii de rău, iar cei ce-l vorbeau de rău, văzînd dragostea lui către dînșii și-au venit în simțire și s-au îndreptat.

Apoi zicea și aceasta: "Acei ce voiesc să afle milă de la Dumnezeu se cuvine să se roage des și să nu lase mintea lor să se risipească la alte lucruri, ci s-o adune și s-o aibă în rugăciunea lor. Să alerge la sfințitele slujbe ale Bisericii și să asculte dumnezeieștile cuvinte cu mare luare-aminte și cucernicie. Să nu vorbească cu alții și să rîdă, nici să citească sau să cînte cu slavă deșartă, răcnind fără rînduială, căci cu unele ca acestea, în loc să milostivească pe Dumnezeu, Îl mînie foarte mult". Și cînd voia să vorbească cu cineva, din cei ce veneau la dînsul și-l rugau pentru vreo sfătuire folositoare de suflet, întîi le făcea metanie zicînd: "Iertați-mă, fraților, că eu fiind orb, voiesc să povățuiesc

pe alții, dar sînt silit de dragostea voastră". Apoi le vorbea cu mare smerenie cuvintele cele de Dumnezeu insuflate.

Un frate a întrebat pe sfînt: "Pentru ce, cei vechi și-au petrecut viața lor în pace, iar noi trăim acum în multe tulburări și necazuri". Sfîntul a zis: "Aceia aveau multă dragoste către Dumnezeu și către aproapele și păzeau dreptatea și adevărul; și cînd voiau să aducă vreun dar lui Dumnezeu sau să dea milostenie săracilor, ei dădeau toate cele bune, curate și neîntinate de tot vicleșugul și nedreptatea. Pentru aceasta petreceau în pace și Dumnezeu îi asculta în toate, pentru care-L rugau. Noi însă facem cele potrivnice și ne iubim pe noi înșine mai mult decît pe Dumnezeu și decît pe aproapele. Nu păzim nici dreptatea, nici adevărul, ci petrecem în nedreptate și vicleșug. Pe toate cele bune le voim pentru noi, socotind pîntecele ca pe un dumnezeu și îi slujim lui. Iar cîte sînt proaste și netrebnice, pe acelea le aducem lui Dumnezeu și le dăm săracilor. Pentru aceasta nu ne ascultă Dumnezeu de ceea ce-L rugăm și pătimim multe necazuri și ispite".

Un tînăr îmbunătățit s-a dus la sfînt și l-a rugat să-i vorbească cuvinte mîntuitoare de suflet. Sfîntul i-a zis: "Dacă dorești, fiule, să mîntuiești sufletul tău în mijlocul oamenilor ți se cuvine să păzești acestea: să nu vrăjmășești, nici să urăști cîndva pe cineva, să nu osîndești, să nu vorbești de rău, să nu socotești niciodată că petreci viață îmbunătățită și să nu cugeți înalt. Să nu zici sau să gîndești că cutare petrece bine și cutare rău, ci să ai pe toți, cu una și aceeași socoteală și cu inimă curată, ca pe niște mădulare ale lui Hristos. Să nu voiești a asculta pe cei ce vorbesc de rău, să fii zăbavnic a vorbi și grabnic la rugăciune, să nu te răzbuni, nici să urăști pe acela care te-a păgubit de ceva sau te osîndește, ci să-l ierți și să-l miluiești, ca pe un făcător de bine al tău. Să-ți socotești totdeauna păcatele tale, să te osîndești, să te ocărăști, să te vrăjmășești pe tine. Să fii smerit și curat cu sufletul și cu trupul de toată întinarea, să fii blînd, domol, pașnic, împodobit cu toată dreptatea și adevărul, să te socotești pe tine mai rău decît toți oamenii, precum și ești cu adevărat

înaintea lui Dumnezeu. Că toată dreptatea noastră este ca o cîrpă lepădată și nici stelele nu sînt curate înaintea Lui.

Să nu te nălucești că ai ajuns la măsuri înalte, ci să zici totdeauna în sinea ta: Știi, ticăloase suflete, căci cu păcatele am întrecut și pe diavol și nici un lucru bun n-am făcut niciodată. Vai nouă! ce avem să pătimim! Într-acest chip cu jale să grăiești și să te umilești totdeauna. Rugăciunea ta să fie ca a vameșului, cu mare smerenie și zdrobire de inimă și mintea ta să fie la cuvintele acelea, cu care se roagă gura ta. Apoi să zici totdeauna și așa: *De cele ascunse ale mele, Doamne, curățește-mă și de cele străine iartă pe robul Tău.* Și toată grija și sîrguința ta să fie pentru mîntuirea sufletului tău, iar pentru cele trebuincioase trupului se îngrijește Dumnezeu, după cum făgăduiește Însuși în Sfînta Evanghelie. Și dacă dorești să te duci în împărăția cerurilor, îți trebuie să fii slobod de toate lucrurile cele materiale. Căci acel ce este împresurat cu multă materie, degrabă se va cufunda în adînc". Acestea zicînd către acel tînăr bun, l-a eliberat în pace.

Mai spunea încă și aceasta către frați, căci cu puțină mîncare și cu priveghere se biruiește patima trupului. Că toate patimile, fiind diavoli, se izgonesc cu postirea și cu privegherea, precum a zis Domnul. Și altele zicea sfîntul spre folosul fraților, căci avea către toți multă dragoste și dorea ca toți să se mîntuiască. De aceea zicea, că avem datoria să iubim, să ne milostivim și să miluim pe frații noștri, cu cele ce ne-a dăruit nouă Dumnezeu, dacă voim să se milostivească și să ne miluiască și pe noi Domnul în ziua judecății.

Ascultați încă și aceasta pe care o povestea sfîntul și vă minunați: "După ce mi-am venit în simțirea păcatelor mele zicea elși am început să fac lucrurile pocăinței, nu erau încă trecuți trei ani și într-o seară mi-a venit un gînd, că am atîta vreme de cînd mă rog lui Dumnezeu și pînă acum nici un dar nu mi-a dat, căci am întinat Sfîntul Botez cu păcatele mele și pentru aceasta nu mă ascultă Dumnezeu. Acestea socotindu-le eu în întristarea mea, am adormit și am văzut în vis că eram într-o biserică preafrumoasă, în care Domnul nostru Iisus Hristos

ședea pe scaunul slavei Sale. Și dacă L-am văzut, mi-am înălțat mîinile spre El și mă rugam zicînd: *Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea și să nu treci cu vederea cererea mea* și celelalte din psalm. Domnul, plecîndu-și capul, asculta rugăciunea mea, iar eu îl rugam să izgonească de la mine duhul cel rău al temerii. Atunci Domnul mi-a zis: "Am auzit rugăciunea ta și să fie după cererea ta".

După puțin mi-a zis iarăși: "Nifone, Nifone, în seara aceasta M-ai întristat cu ceea ce ai zis în gîndul tău, că adică Mă rogi de atîta vreme și nici un dar nu ți-am dat. Nu ești tu care mă rogi în toate zilele să nu te slăvesc pe pămînt? Deci apoi ce dar să-ți dau, ca să nu te slăvești de oameni? Darul limbilor, ori darul proorociei, ori darul tămăduirilor și celelalte? Dar tu nu le voiești, nici nu le ceri, ca să nu te slăvească oamenii pentru dînsele. Dar ce este acela pe care îl ai? Spune-Mi, nu este dar? Aerul care îl răsufli, nu este dar? Cerul, pămîntul, marea și toate cele dintr-însele nu vi le-am dat în dar? Ce Mi-ați dat voi oamenii pentru ele? Nimic. Și lucrul cel mai rău este că în loc de răsplătire voi M-ați scuipat, M-ați pălmuit, M-ați bătut cu bice și pe cruce M-ați pironit, cu oțet și cu fiere M-ați adăpat și cîte rele nu Mi-ați făcut, pe care voi înșivă le știți. Dar Trupul și Sîngele Meu pe Care vi le-am dat vouă, nu sînt un dar? Toate bunătățile pămîntului ce sînt? Păsările cerului, peștii mărilor ce sînt, nu sînt daruri? Și că am murit și M-am îngropat pentru dragostea voastră, v-am slobozit din iad și v-am așezat întru împărăția Mea, acestea nu sînt daruri? Și cine altul v-a făcut unele ca acestea și atîtea bunătăți? Cum zici că nu ți-am dat nici un dar? Caută și acum de vezi duhul temerii, cum este legat".

Deci căutînd eu, am văzut în dreptul meu un taur legat de un par, atît de strîns încît nu putea nici să se miște, ci numai își plimba ochii și căuta într-o parte și într-alta, cum să mă rupă. De atunci mai mult cu dumnezeiescul ajutor m-am liberat de patima temerii, care de tînăr mă stăpînea foarte mult și cînd voiam să mă duc la biserică noaptea, ori altceva lucru bun să fac, îmi era mare frică. Și

în somn îmi arăta nenumărate rele și cu covîrșire mă înfricoșa. Iar din vremea aceea, m-am eliberat de patima temerii și am preamărit pe Dumnezeu".

Nici de darul tămăduirilor nu s-a lipsit cuviosul, căci a venit la dînsul o femeie, avînd durere de măsele și s-a rugat de sfînt ca să o tămăduiască. Iar el a zis: "O! maică, noi sîntem oameni păcătoși și necurați și nu putem să te tămăduim, de nu va face Dumnezeu milă cu tine". Acestea zicînd și intrînd în biserică, s-a rugat, apoi luînd untdelemn din candela Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, a uns fața ei peste toată umflătura și îndată a încetat durerea și, vindecîndu-se femeia, s-a dus lăudînd pe Dumnezeu. Și pe femeia care îl crescuse pe dînsul, zăcînd pe patul durerii și fiind aproape de moarte a tămăduit-o cu rugăciunea și a făcut-o sănătoasă. Apoi, cu ochii cei mai înainte-văzători, vedea sufletele oamenilor ieșind din trupuri.

Odată, stînd în biserica Sfintei Anastasia, rugîndu-se și ridicîndu-și ochii la cer, a văzut cerurile deschise și mulțime de îngeri, dintre care unii se pogorau pe pămînt, iar alții se suiau în sus, înălțînd sufletele omenești întru cele cerești. Și privind el, iată, doi îngeri mergeau la înălțime, ducînd un suflet. Și după ce s-au apropiat de vama desfrînării, au ieșit vameșii diavoli, cu mînie zicînd: "Al nostru este sufletul acesta și cum ați îndrăznit voi să-l duceți pe alături?" Îngerii au răspuns: "Ce semn aveți asupra lui, dacă ziceți că este al vostru?" Zis-au diavolii: "Pînă la moarte a păcătuit nu numai după fire, ci și peste fire. Pe lîngă aceasta, osîndea pe aproapele său și ce este mai amar decît aceasta, că a murit fără pocăință. Voi ce ziceți de aceasta?" Îngerii au răspuns: "Cu adevărat, nu vă vom crede nici pe voi, nici pe tatăl vostru diavolul, pînă cînd vom întreba pe îngerul lui păzitor". Și întrebînd pe înger, acesta a zis: "Cu adevărat a păcătuit mult sufletul acesta, dar, din ceasul îmbolnăvirii sale, a început a plînge și a mărturisi păcatele sale lui Dumnezeu și dacă l-a iertat, Dumnezeu știe, El are stăpînire și a Lui este slava dreptei judecăți". Atunci îngerii, batjocorind pe diavoli, au intrat cu sufletul prin porțile cerești.

După aceasta fericitul a văzut iarăși un suflet dus de îngeri, iar diavolii alergînd către aceștia strigau: "Ce duceți fără înștiințare sufletul acestui iubitor de argint, desfrînat, ocărîtor și făcător de războaie?" Răspuns-au îngerii: "Cu dinadinsul știind că deși a făcut acestea, a plîns și a suspinat, mărturisindu-și păcatele și dînd milostenie și pentru aceea l-a iertat pe el Domnul". Iar diavolii au zis: "Dacă și acest suflet este vrednic de mila lui Dumnezeu, apoi luați păcătoșii din toată lumea și noi pentru ce să ne mai ostenim?" Răspuns-au către dînșii îngerii: "Toți păcătoșii care-și mărturisesc păcatele cu smerenie și cu lacrimi, după mila lui Dumnezeu vor primi iertare, iar care mor fără pocăință pe aceia îi va judeca Dumnezeu". Și așa rușinînd duhurile cele viclene, a trecut. Apoi, sfîntul iarăși a văzut sufletul unui bărbat iubitor de Dumnezeu înălțîndu-se curat și milostiv. Pe acesta văzîndu-l diavolii, scrîșneau din dinți de departe. Îngerii lui Dumnezeu ieșind din porțile cerești, întîmpinau și sărutau pe acel sfînt, zicînd: "Slavă Ție, Hristoase Dumnezeule, că nu l-ai dat în mîinile vrăjmașului, ci l-ai izbăvit pe dînsul din iadul cel mai de jos".

Și nu după mult timp încă, a mai văzut Sfîntul Nifon un suflet tîrît de diavoli la iad. Sufletul acela era al unui rob pe care îl chinuise stăpînul său cu foame și cu bătăi, iar el nerăbdînd chinurile acelea, îndemnat fiind de diavoli, a luat o funie și s-a spînzurat; îngerul păzitor al sufletului aceluia mergea pe departe plîngînd, dar diavolii se bucurau. Apoi, i s-a poruncit de la Dumnezeu îngerului celui ce plîngea, ca să meargă în cetatea Romei și acolo să păzească un prunc de curînd născut și botezat în acea vreme. Și iarăși a mai văzut cuviosul un suflet dus de înger prin văzduh, pe care îl întîmpinau cetele diavolești și, neajungînd încă la a patra vamă, a fost luat din mîinile sfinților îngeri și aruncat cu batjocură în adînc. Acel suflet era al unui cleric de la biserica Sfîntului Elefterie, care mînia în ficare zi pe Dumnezeu cu desfrînarea și făcînd sfadă; apoi a murit deodată fără pocăință și așa s-a făcut bucurie diavolilor.

Cuviosul a zidit o biserică în Constantinopol în numele Preacuratei de Dumnezeu Născătoare și, avînd lîngă dînsa locuința sa, pe mulți necredincioși

îi întorcea la credința lui Hristos. Aceasta nerăbdînd-o diavolul, că Nifon pe mulți scotea de la înșelăciune, au venit asupră-i mulțime de diavoli, ca la o mie și, năvălind noaptea, au vrut să-l muncească. Deci s-a umplut locuința lui de diavoli, iar el i-a certat cu puterea Sfintei Cruci și, avînd ajutorul lui Dumnezeu și al sfîntului înger, a luat pe fiecare dintr-înșii și le-a dat cîte o sută de toiege, pînă cînd s-au jurat că nu se vor mai apropia niciodată de locul acela unde se pomenește numele lui Nifon.

Cuviosul vorbind odată cu frații pentru folosul sufletului, a pomenit și aceasta: Era, zicea el, într-o cetate, la un patriciu, un rob, cu numele Vasile, cu meșteșugul cizmar, cu obicei rău, necurat, îndărătnic și flecar, pierzîndu-și toată vremea în jocuri și în păcate trupești cu desfrînatele, neascultînd nici de certările stăpînului său. Prin purtarea de grijă cea minunată a milostivului Stăpîn, i s-a rînduit mîntuire în acest chip: s-a întîmplat că era foamete mare prin voia lui Dumnezeu, pentru păcatele oamenilor și au început stăpînii a izgoni pe robii lor pentru lipsa hranei. Atunci a izgonit și acest patriciu pe Vasile, iar el ieșind, în ziua dintîi și-a vîndut hainele pentru hrană, apoi a început a umbla gol, cerșind milostenie. Fiind atunci iarnă, tremura de frig, iar mai pe urmă amorțind, s-a culcat pe uliță și peste puțin i-au degerat degetele picioarelor și chiar picioarele i-au slăbit.

Vasile răbda, socotind toate acestea ca pedeapsă pentru păcatele sale și nimic nu zicea, decît numai dădea slavă lui Dumnezeu pentru toate.

Așa a petrecut două luni, zăcînd pe uliță fără acoperămînt, suspinînd și tînguindu-se pentru păcatele sale. Din întîmplare a trecut pe acea cale un iubitor de Hristos, cu numele Nichifor. Acesta văzînd pe Vasile care pătimea, a poruncit slugilor sale ca să-l ia în casa sa, unde l-a odihnit cu dragoste, așternîndu-i și hrănindu-l cu mîinile sale.

După două săptămîni, într-o zi de sîmbătă, acel Vasile fiind bolnav, a început a grăi, zicînd: "Bine ați venit, sfinți îngeri; odihniți-vă puțin și vom merge". Iar ei au

zis: "Nu așteptăm, ci să mergi degrabă, că te cheamă Domnul". Răspuns-a Vasile: "Așteptați-mă puțin pînă voi plăti o datorie, că am luat cu împrumut de la un prieten al meu zece bani de aramă și încă nu i-am plătit; deci întîi trebuie să-i dau, să nu mă oprească pentru aceea diavolul în văzduh". Și au așteptat îngerii pînă ce Vasile a cerut de la cineva zece bani și i-a trimis aceluia căruia îi era dator și atunci și-a dat duhul său lui Dumnezeu. Iată, vedeți fiilor, ce fel sînt judecățile lui Dumnezeu și cum mîntuiește El pe cel păcătos.

Fericitul Nifon a venit odată cu ucenicul său la rugăciune, în biserică, lîngă palatul ce se numea Aponia și unde arhiereul începea dumnezeiasca slujbă. Deodată i s-au deschis ochii minții și a văzut pogorîndu-se foc din cer ce acoperea altarul și pe arhiereu; iar în vremea cîntării "Sfinte Dumnezeule" s-au arătat patru îngeri care cîntau împreună cu cei din biserică. Cînd se citea din Epistolele apostolești, au văzut pe Sfîntul Apostol Pavel, privind din dosul celui ce citea. Apoi citindu-se Evanghelia, cuvintele ei, ca niște făclii se suiau la cer. Sosind vremea Heruvicului și a ieșirii cu Sfintele Daruri, s-a desfăcut acoperămîntul bisericii și s-a arătat cerul, simțindu-se o bună mireasmă. Apoi se pogorau îngerii, cîntînd: "Slavă lui Hristos Dumnezeu". Îngerii aduceau un Prunc foarte frumos, pe Care, punîndu-L pe discos au înconjurat prestolul, iar pe arhiereul care slujea la cinstitele daruri, îl acopereau cu aripile lor doi serafimi și doi heruvimi, zburînd peste capul lui.

Sosind vremea sfințirii darurilor și a săvîrșirii înfricoșatei Taine, s-a apropiat unul din îngeri care era mai luminat, și, luînd un cuțit, a înjunghiat Pruncul. Sîngele l-a turnat în Sfîntul Potir și pe Prunc punîndu-l pe Sfîntul Disc, el iarăși a stat întru a sa rînduială, cu bună cucernicie. Apoi s-a început împărtășirea cu dumnezeieștile Taine și a văzut sfîntul că unora din cei ce se împărtășeau, le erau fețele luminate ca soarele, iar ale altora negre și întunecate, ca de arap. Iar îngerii, care stăteau înainte, luau seama care și cum se apropie. Deci, pe cei ce se împărtășeau cu vrednicie, îi încununau, iar de către cei nevrednici, se întorceau și se mîhneau. Săvîrșindu-se sfînta slujbă, au văzut cum Pruncul

iarăși s-a aflat întreg în mîinile îngerilor, care s-au înălțat la cer. Aceasta a spus-o ucenicului său mai pe urmă chiar cuviosul, care a și lăsat-o în scris pentru folosul multora.

Odată, mergînd sfîntul spre biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care o zidise singur, a văzut în cale un arap mergînd foarte mîhnit. Acela era un stăpîn diavolesc, iar după dînsul mergeau alți diavoli. Dar după ce s-au apropiat și au auzit cîntarea Bisericii, au început diavolii cei mai mici a imputa domnului lor, zicînd: "Vezi cum se slăvește numele lui Iisus de către aceștia, pe care odată i-am avut sub stăpînirea noastră. Deci, unde este puterea noastră? Acum s-a biruit și s-a sfărîmat toată împărăția noastră!" Așa imputînd diavolii domnului lor, acela le-a răspuns: "Nu vă mîhniți de aceasta, nici nu vă îngrijiți, că degrabă voi face să lase creștinii pe Iisus și ne vor slăvi iarăși pe noi".

Mergînd ei mai departe, au văzut vreo treizeci de bărbați și s-a apropiat stăpînul diavolilor și a șoptit unui bărbat la ureche. Acela, întunecîndu-se cu mintea, a început a vorbi cuvinte de rușine, a rîde și a cînta cîntece de rușine; apoi au întîlnit un fluierător care mergea și cînta. Fericitul a văzut pe arap cum legase cu o frînghie pe toți acei bărbați și-i tîra după fluierător, iar ei mergeau după el fluierînd și jucînd, adăugîndu-se mult popor pe drum, care jucau și cîntau cele de rușine, pentru că diavolii, apucîndu-i cu undițele, îi trăgeau de inimile lor. Văzîndu-i din curtea sa, un oarecare om bogat i-a chemat și i-a dat fluierătorului un ban ca să joace înaintea lui. Acel ban, după ce l-a pus fluierătorul în buzunarul său, l-au luat diavolii și l-au trimis în iad, la tatăl lor Satana, zicîndu-i: "Bucură-te, tatăl nostru, că iată Alazon, boierul nostru ți-a trimis jertfa pe care au adus-o vrăjmașii noștri creștini, dînd bani la jocuri". Satana, primindu-l, s-a bucurat și a zis: "Nevoiți-vă, fiilor, ca să crească jertfa voastră și să biruiască pe creștini". Apoi iarăși a întors banul în buzunarul fluierătorului.

Fericitul Nifon, văzînd toate acestea cu ochii cei sufletești, a zis suspinînd: "O! vai celor ce aduc jertfă diavolilor prin jocuri". Și învăța pe cei ce-l ascultau să se păzească de jocurile cele necurate și fără rînduială, pentru că sînt de la diavol.

Odată sfîntul, după rugăciune a avut o vedenie: a văzut un cîmp mare deopotrivă de lung și lat, în care stăteau mulțime de diavoli, în cete și erau toți la trei sute șaizeci și cinci de cete, după numărul păcatelor cele grele. Un arap preaîntunecat, număra oștile, rînduind cetele ca la război și zicînd: "Priviți spre mine și nu vă temeți de nimic, pentru că puterea mea va fi cu voi". Unul dintre diavoli a adus mulțime de arme felurite și le împărțea la cete; apoi dînd diavolul fiecărei cete descîntece și farmece, le-a trimis peste tot pămîntul, asupra Bisericii lui Hristos. Văzînd aceasta fericitul Nifon, îndată a auzit glas către dînsul: "Întoarce-te, Nifone, către răsărit și privește". Iar el, întorcîndu-se, a văzut un cîmp curat și frumos, unde erau mulțime fără de număr, din cei cu haine albe, mai îndoită decît a arapilor cu mii de mii, pregătiți toți ca de război. Apoi a venit un bărbat oarecare mai luminat decît soarele și a zis: "Așa vă poruncește vouă Domnul Savaot, să vă duceți în tot pămîntul ca să ajutați creștinilor și să păziți viața lor". Cuviosul, văzînd aceasta a preamărit pe Dumnezeu, Care ajută Bisericii sale.

După aceasta, Cuviosul Nifon s-a apropiat de bătrînețe și a sosit vremea arhieriei lui, care i s-a vestit mai înainte de la Dumnezeu prin vedenie. I s-a arătat un loc oarecare plin de mulțime de oi, ca la o mie de mii, care nu aveau păstor. Și cugetînd în sine fericitul, cum nu se tem de lup aceste oi singure, îndată i-a venit înainte un bărbat cu sfințită cuviință, asemenea Apostolului Pavel, și i-a zis: "Ce stai privind la oile cele împărătești și tu, fiind fără de lucru, pentru ce nu le paști? Fericitul Nifon răspunse: "Oare eu să pasc oile împărătești, fiind neînvățat la un lucru ca acesta și neputincios cu totul?". Iar cel ce se arătase i-a zis: "Ție ți-a poruncit să le paști puțin și după aceea, odihnindu-te, vei primi mare plată". Și zicînd acestea i-a dat un toiag, încredințîndu-i și oile și staulul, apoi s-a dus.

Fericitul, deșteptîndu-se, cugeta ce va fi aceea și a priceput că bărbatul care i s-a arătat era Sfîntul Apostol Pavel, iar oile erau poporul și staulul, biserica; și s-a temut foarte ca nu cumva să-l aleagă episcop al Constantinopolului. În acea vreme, după Mitrofan fiind episcop Alexandru, a zis în sine: eu așa am rugat pe Dumnezeu, ca să nu fiu stăpînitor peste oameni și, iată, acum voiește să-mi dăruiască stăpînire. Deci, voi face ca proorocul Iona, adică voi fugi de aici. Și luînd pe ucenicul său, a fugit din chilia sa și a intrat într-o corabie. Apoi suflînd vînt lin a ajuns degrabă în Alexandria, unde, după Petru, era atunci episcop Alexandru al treilea, care a pătimit pentru Hristos pe vremea lui Dioclețian.

În ziua aceea au venit oamenii din ostrovul Ciprului, din cetatea ce se numește Constanțiana și rugau pe arhiepiscopul Alexandriei să le dea un episcop vrednic, căci răposase păstorul lor, care se chema Cristofor, bărbat sfînt și cinstit. Iar arhiepiscopul le-a zis: "Așteptați puțin pînă cînd va arăta Dumnezeu pe un om ca acela". Și într-aceeași noapte, arhiepiscopul a văzut pe Sfîntul Apostol Pavel, zicînd către dînsul: "Pe cine vei pune episcop cetății Constanțianei?" Arhiepiscopul a răspuns: "Nu știu. Pe cine va voi Dumnezeu". Atunci a zis cel ce i se arătase: "Dumnezeu îți va arăta pe cel vrednic. Să vii de dimineață cu tot clerul în biserică și să iei seama la cei ce intră și pe care îl vei vedea în toate asemenea mie, aceluia să-i încredințezi păstoria". Făcîndu-se dimineață, patriarhul era în biserică și lua seama la cei ce intrau, să vadă cine va fi asemenea celui ce i se arătase.

Nifon, neștiind nimic de aceasta, a venit în biserică, dar a zis ucenicului pe cale: "Simt oarecare mîhnire și bucurie în inima mea, căci are să ni se întîmple ceva". Și așa intrară în biserică. Arhiepiscopul, văzîndu-l, a zis arhidiaconului său: "Vezi, Atanasie, că acest om este asemenea la față cu chipul Sfîntului Apostol Pavel". Arhidiaconul zise: "Adevărat, părinte, așa este. Cred că el va fi vrednic a paște Biserica lui Hristos, căci văd îngerul lui Dumnezeu umblînd cu dînsul și vorbind; pe lîngă aceea se vede pe capul lui și cunună de piatră scumpă. Atunci arhiepiscopul, chemîndu-l pe fericitul Nifon, l-a sărutat și a

șezut. Arhidiaconul, zîmbind, a zis către Nifon: "De ceea ce ai fugit, părinte, la aceasta acum, nevrînd, ai venit!" Înștiințîndu-se fericitul de ceea ce avea să i se întîmple, a oftat și a zis: "O! greu îmi este că, fiind nevrednic și păcătos, cum să mi se dea o stăpînire ca aceasta?" Răspuns-a arhiepiscopul: "O! de aș fi și eu așa de nevrednic!" Și acestea zicînd s-a sculat și începînd dumnezeiasca Liturghie, a trecut pe Preacuviosul Nifon în treptele hirotoniei, după toată rînduiala, hirotonisindu-l diacon și preot, nu după multe zile. După aceasta l-a înălțat și la treapta arhieriei, bucurîndu-se tot poporul de un păstor ca acela arătat de Dumnezeu. Și a petrecut fericitul Nifon în Alexandria trei zile după ridicarea la episcopie, vorbind cu sfinții ce se aflau acolo.

După aceasta l-a eliberat arhiepiscopul la scaunul său, trimițînd și pe arhidiaconul său și pe alți sfinți bărbați pentru cinste. Sosind în cetatea Constanțiana din Egipt, în patru septembrie l-au așezat în scaun și trimișii s-au întors înapoi la Alexandria, lăudînd pe Dumnezeu. Iar arhiereul lui Dumnezeu, Nifon, a început cu multă sîrguință a paște oile lui Hristos, îngrijindu-se pentru mîntuirea lor. El era ca un tată adevărat al sărmanilor și al văduvelor, celor neputincioși era făcător de bine și doctor fără de plată. Pe lîngă acestea a făcut și minuni în multe chipuri, despre care n-a fost cu putință a se scrie și pentru care prea mult a fost cinstit și iubit de toți.

Avînd ochiul neadormit spre turma sa, a văzut altădată, la amiază, un arap mare rezemîndu-se într-un toiag ca un bătrîn, intrînd în cetate și cînd mergea, se odihnea de multe ori. Deci, pricepînd sfîntul că acela este diavolul, a strigat asupra lui: "Ție-ți zic, necuratule, pentru ce și cum ai îndrăznit a intra aici?" Iar arapul a căutat asupra lui cu mînie, ca și cum ar fi vrut să-l înghită și a zis: "Am auzit de tine că ești aici și am venit ca să te sfărîm cu oile tale". Iar sfîntul a zis către dînsul: "Neputinciosule, singur fiind sfărîmat, cum voiești a mă sfărîma pe mine? Eu am văzut un nevoitor luptîndu-se cu voi și treizeci de diavoli au slăbit luptîndu-se cu dînsul. Deci, cine nu va rîde de neputința voastră?" Iar diavolul a zis: "Nu te mira de aceasta că de aș fi avut puterea cea dintîi, puțin mi-ar fi lipsit

a te sfărîma pe tine. Dar de cînd S-a răstignit Hristos, sînt neputincios cu adevărat". Răspuns-a sfîntul: "Apoi acum, de mă voi ruga Hristosului meu, ce va fi ție, nerușinatule?" Iar diavolul a zis: "Știu că poți mult, dar să nu-mi faci rău, că acum mă duc din cetatea ta și nu mă voi mai apropia". Acestea auzind arhiereul a mulțumit lui Dumnezeu, că-l păzește pe el și turma lui o apără de vrăjmașul diavol.

Păscînd Sfîntul Nifon Biserica lui Hristos cîtăva vreme, s-a apropiat de sfîrșitul său, pe care l-a știut cu trei zile mai înainte. Și a venit la dînsul și marele Atanasie care fusese arhidiacon, iar după mutarea lui Alexandru, primise scaunul Bisericii Alexandriei, că aceluia mai înainte de vreme i s-a vestit de la Dumnezeu despre apropierea sfîrșitului lui Nifon. Deci, a venit cu tot clerul său ca să dea plăcutului lui Dumnezeu sărutarea cea mai de pe urmă. Nifon văzînd pe Atanasie a zis: "Pentru ce te-ai ostenit, fericite părinte, a veni la mine, omul cel mai păcătos?" Răspuns-a Atanasie: "M-am înștiințat că mîine ai să mergi către Ierusalimul cel de sus și am venit ca să vorbesc cu tine. Și, te rog, cînd vei sta înaintea scaunului lui Dumnezeu, să mă pomenești și pe mine acolo, ca și eu să aflu de la Domnul milă". Răspuns-a sfîntul: "Dar și tu, părinte, cînd vei înălța înfricoșată jertfă, să-ți aduci aminte și de a mea nevrednicie".

În acea noapte Sfîntul Nifon a făcut rugăciune îndestulată pentru sine și pentru turma sa și i s-a arătat îngerul Domnului, mîngîindu-l și întrebîndu-l pe dînsul despre odihna care i s-a pregătit lui. Iar în vremea cîntării Utreniei, a început focul durerii trupești să-l ardă foarte mult. Pentru aceea a zis ucenicului său: "Fiule, să-mi așterni o rogojină pe pămînt". Iar acela făcînd așa, fericitul s-a culcat pe ea, fiind foarte bolnav. După ce s-a făcut ziuă, a venit la dînsul marele Atanasie și, așezîndu-se lîngă dînsul, a zis: "Părinte, are omul oarecare folos din boală sau nu? "Sfîntul a răspuns: "Precum se curăță aurul de rugină, arzîndu-se în foc, așa și omul bolnav se curățește de păcatele sale".

Tăcînd puțin, apoi a plîns. După aceasta a zîmbit, s-a luminat fața sa și a zis: "Bine ați venit, sfinților îngeri". După puțin iarăși a zis: "Bucurați-vă, sfinților mucenici". Și s-a luminat fața lui mai mult. După puțin timp a zis: "Mulțumită vouă, fericiților prooroci". Atunci s-au deschis ochii Sfîntului Atanasie și a văzut că sfîntul era sărutat de toate cetele sfinților unul cîte unul. Apoi Nifon a zis, zîmbind: "Bucurați-vă, preacuvioșilor sfințiți și toți sfinții". Și a tăcut. După puțin a strigat: "Bucură-te cea cu dar dăruită, lumina mea cea preafrumoasă, ajutătoarea și tăria mea; bine te voi cuvînta pe tine, ceea ce ești bună, că îmi aduci aminte de mila darului tău". După aceasta a tăcut și s-a luminat fața lui ca soarele, încît s-au înspăimîntat toți cei ce erau de față. Atunci s-a simțit și un miros de bună-mireasmă.

Astfel și-a dat cinstitul și sfințitul său suflet în mîinile lui Dumnezeu, în douăzeci și trei ale lunii decembrie. Și s-a făcut prin toată cetatea multă plîngere și tînguire și l-au îngropat cu cinste în biserica cea mare a Sfinților Apostoli, slăvind pe cel Preamilostiv asupra păcătoșilor, pe Dumnezeul Cel minunat întru sfinții Săi, pe Tatăl și pe Fiul și pe Sfîntul Duh în veci. Amin.

.

Viața și minunile Sfinților Doctori fără de arginți și făcători de minuni Cosma și Damian (1 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Sfinții Cosma și Damian erau frați, de neam din Asia, avînd tată păgîn și mamă creștină, anume Teodotia. Aceasta, după moartea bărbatului ei, a trăit în văduvie, avînd vreme liberă și fără piedici și a slujit cu sîrguință lui Hristos, închinîndu-și toată viața lui Dumnezeu. Ea s-a făcut ca văduva aceea pe care o lăuda Apostolul, cînd zicea că *văduva cea adevărată și singură nădăjduiește spre Dumnezeu și petrece în rugăciuni și în cereri, ziua și noaptea.*

Deci, precum viețuia Teodotia, cu plăcere de Dumnezeu, așa îi învăța și pe iubiții săi fii, Cosma și Damian, căci i-a hrănit cu bună învățătură, în credința creștinească și cu dulceața dumnezeieștii Scripturi, povățuindu-i spre toată fapta bună. Iar ei, venind în vîrstă desăvîrșită, petrecînd în legea Domnului și deprinzîndu-se în viața cea fără de prihană, s-au făcut ca doi luminători, strălucind pe pămînt cu faptele cele bune. Pentru aceasta au și luat de la Dumnezeu darul tămăduirii, dînd sănătate sufletelor și trupurilor, vindecînd tot felul de boli, tămăduind toate neputințele și izgonind duhurile cele viclene.

> Dar ajutau nu numai oamenilor, ci și dobitoacelor și nu primeau nimic pentru aceasta de la nimeni, căci toate acestea le făceau nu pentru avere, adică să se îmbogățească cu aur și cu argint, ci pentru Dumnezeu, ca să arate către El dragostea lor, prin dragostea cea către aproapele; nici nu doreau slava omenească prin aceste tămăduiri, ci slava lui Dumnezeu. Ei tămăduiau neputințele pentru slava numelui Domnului lor, Care le-a dăruit puterea de a

tămădui. Dar nu cu buruieni, ci cu numele Domnului izbăveau de boli, fără plată și fără să aștepte mulțumire, împlinind porunca Celui ce a zis: *În dar ați luat, în dar să dați*. Pentru aceea au fost numiți de cei credincioși, doctori fără plată sau fără de arginți. Astfel, petrecîndu-se viața lor cu bună credință, în pace s-au sfîrșit. Și nu numai în viața lor, ci și după moarte s-au preamărit prin felurite minuni, pentru care se cinstesc de Biserică cu pomenirea cea de peste an, ca niște calzi folositori și doctori, apărători ai sufletelor și trupurilor noastre.

Iar despre viața lor cea bună și despre tămăduirea cea fără de plată, există o astfel de povestire: O femeie oarecare, cu numele Paladia, zăcînd pe patul durerii de mulți ani și neavînd nici un ajutor de la doctori, a auzit de acești sfinți că tămăduiesc toate bolile, și a trimis la dînșii cu rugăminte ca să vină la ea, căci era aproape de moarte. Sfinții, ascultînd rugămintea, au mers în casa ei și îndată femeia, după credința sa, a dobîndit tămăduire, prin venirea la dînsa a Sfinților doctori și s-a făcut sănătoasă, slăvind pe Dumnezeu, Cel ce a dăruit robilor Săi un dar al tămăduirii ca acesta. Fiind mulțumită de acea milă a doctorilor, a vrut să-i răsplătească cu daruri. Dar aceștia n-au vrut să ia, că niciodată nu luaseră nimic de la nimeni, fiindcă nu vindeau darul pe care îl aveau de la Dumnezeu.

Deci, femeia a cugetat ca măcar pe unul dintr-înșii să-l silească prin rugăminte, să primească de la dînsa cît de puțină răsplată; și, luînd trei ouă, a venit în taină la Sfîntul Damian, rugîndu-l să ia de la dînsa acele ouă în numele Sfintei Treimi. Iar Damian, auzind de numele lui Dumnezeu în Treime, a luat de la femeie acel mic dar, pentru jurămîntul ei cel mare, prin care l-a rugat.

Sfîntul Cosma, înștiințîndu-se de aceasta, s-a mîhnit foarte mult. Apoi, sosind mutarea din viață a Sfîntului Cosma, acesta a poruncit, aproape de ieșirea sufletului din trup, să nu fie pus Damian lîngă dînsul, cînd se va sfîrși, pentru că a călcat porunca Domnului și a luat plată de la femeie pentru tămăduire. Deci, odihnindu-se în Domnul, Sfîntul Cosma, după cîtăva vreme a venit și ceasul

sfîrșitului lui Damian, mutîndu-se din viața aceasta vremelnică la cea veșnică. Iar oamenii chibzuiau unde să-l îngroape, că știau porunca Sfîntului Cosma și nu îndrăzneau să pună pe Damian lîngă fratele său. Și fiind ei în nepricepere, a alergat îndată acolo o cămilă, care fusese mai înainte îndrăcită, și pe care o tămăduiseră sfinții. Aceea a grăit cu glas omenesc că, fără îndoială, să-l pună pe Damian aproape de Cosma, de vreme ce nu pentru plată a luat de la femeie acele trei ouă, ci pentru numele lui Dumnezeu. Și așa cinstitele lor moaște au fost puse împreună, la locul numit Firaman.

Odinioară, un bărbat oarecare din acele locuri, în vremea secerișului, a ieșit să-și secere holda și, slăbit de arșița soarelui, a mers sub un stejar să se odihnească și, culcîndu-se, a adormit greu. Ținînd gura deschisă, venind un șarpe, i-a intrat în gură și în pîntece. Apoi, deșteptîndu-se omul, nu știa ce i se întîmplase și, mergînd în țarină, a secerat pînă seara, apoi a venit la casa sa și, după cină, s-a culcat. În timp ce se odihnea, șarpele a început a mușca cele dinlăuntrul lui. Iar el striga de durere și, deșteptîndu-se toți și alergînd la dînsul, îl pipăiau și nu pricepeau de unde vine acea durere. Iar el a strigat cu glas mare, zicînd: "Sfinților doctori, Cosma și Damian, ajutați-mă!" Și îndată ce au sosit sfinții, l-au adormit, încît șarpele să iasă pe aceeași cale pe unde a intrat. Dormind omul iarăși cu gura deschisă, prin rugăciunile Sfinților Cosma și Damian, cu puterea lui Dumnezeu au scos șarpele din om și, ieșind acesta din gura lui, toți cei care se aflau acolo s-au înspăimîntat de acea minune înfricoșătoare. Apoi, ieșind șarpele, îndată s-a deșteptat omul acela și s-a făcut sănătos desăvîrșit, cu ajutorul sfinților celor fără de arginți.

În același loc era un alt bărbat, pe nume Malh, ce locuia aproape de biserica Sfinților doctori Cosma și Damian, care era în Firaman. Vrînd el să plece la drum lung, a dus-o pe femeia sa la biserică și i-a zis: "Iată, eu mă duc departe, iar pe tine te las în seama Sfinților Cosma și Damian, spre pază; șezi în casa ta, pînă cînd îți voi trimite semn de la mine, pe care îl vei cunoaște că este al

meu și, cînd va voi Dumnezeu, îți voi trimite semnul acela și te voi lua la mine". Malh, încredințînd sfinților pe femeia sa, a plecat la drum.

Trecînd cîteva zile, diavolul a luat chipul unui om cunoscut și, venind la femeia lui Malh, i-a arătat un semn ca acela despre care zisese bărbatul ei. Diavolul arătîndu-i semnul, îi poruncea să meargă la bărbatul ei, zicînd: "pe mine m-a trimis bărbatul tău ca să te duc la dînsul". Iar femeia a zis: "Semnul acesta îl cunosc, dar nu voi merge, că sînt încredințată Sfinților fără de arginți, Cosma și Damian; iar dacă voiești să merg cu tine la bărbatul meu, vino împreună cu mine în biserica sfinților și jură-te mie, înaintea altarului, că nu-mi vei face nici un rău pe drum". Iar diavolul a făgăduit așa; și, mergînd cu dînsa în biserică, înaintea altarului, s-a jurat, zicînd: "Așa mă jur pe puterea lui Cosma și Damian, că nu-ți voi face nici un rău pe drum, ci te voi duce la bărbatul tău".

Femeia, auzind jurămîntul, a crezut diavolului celui mincinos, care se arătase în chip de om cunoscut și a pornit cu dînsul la drum. Iar înșelătorul, luînd-o pe ea, a dus-o în loc pustiu și neumblat voind să-i facă rău și s-o omoare. Dar ea, văzîndu-se în cea mai de pe urmă nevoie, și-a ridicat ochii la cer și a strigat din inimă către Dumnezeu, zicînd: "Dumnezeule, ajută-mi cu rugăciunile Sfinților Cosma și Damian și grăbește de mă izbăvește din mîinile acestui ucigaș". Și îndată s-au arătat grabnicii ajutători, Sfinții cei fără de arginți, Cosma și Damian, strigînd asupra diavolului. Iar el, văzîndu-i pe dînșii, a lăsat femeia și a fugit și, alergînd la o rîpă înaltă, a căzut în prăpastie și a pierit.

Sfinții, luînd pe femeie, au dus-o la casa ei. Și a zis femeia, închinîndu-se lor: "Mulțumesc vouă, stăpînii mei, că m-ați izbăvit de groaznica pierzare; deci, rogu-vă, spuneți-mi cine sînteți, ca să știu cui să dau mulțumire pînă la sfîrșitul vieții mele". Iar ei au zis către dînsa: "Noi sîntem Cosma și Damian, robii lui Hristos, cărora te-a încredințat bărbatul tău, cînd a plecat la drum; și pentru aceea ne-am sîrguit a grăbi spre ajutorul tău și te-am izbăvit pe tine de diavol, cu darul lui Dumnezeu".

Atunci femeia, auzind aceasta, a căzut la pămînt de frică și de bucurie, iar ei s-au făcut nevăzuți. Apoi femeia striga, lăudînd și mulțumind lui Dumnezeu și slugilor lui, Sfinților Cosma și Damian. Și, cu lacrimi alergînd la biserică, a căzut înaintea icoanei sfinților, spunînd tuturor ceea ce se făcuse, cum și-a făcut Domnul milă de dînsa, cu rugăciunile plăcuților Săi. Și grăia în rugăciune cuvintele acestea: "Dumnezeul părinților noștri, al lui Avraam, al lui Isaac, al lui Iacov și al seminției lor celei drepte, Care ai stins cuptorul cel cu foc celor trei tineri și Care ai ajutat roabei tale Tecla, în priveliște, Îți mulțumesc că și pe mine, păcătoasa, m-ai izbăvit de lanțurile diavolului, prin plăcuții Tăi, Cosma și Damian. Mă închin Ție, Care faci minuni mari și preaslăvite și Te măresc pe Tine, Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, în veci. Amin".

Pătimirea Sfîntului Mucenic Erminigheld, fiul împăratului goților (1 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Erminigheld, fiul împăratului goților, Luvighild, a fost întors de la eresul arienesc la dreapta credință de către Leandru, episcopul Ispalitaniei, pentru care s-a mîhnit Luvighild, fiind arian, pentru că fiul său a părăsit credința ariană. Și se sîrguia a-l întoarce de la dreapta credință iarăși la eres. Deci îl momea pe el cu cuvinte de iubire, ca un părinte, rugîndu-l și sfătuindu-l să lase soborniceasca credință și să creadă la fel cu dînșii, ca și mai înainte. Însă, dacă l-a văzut neînduplecat, îl înfricoșa cu amenințări și îl înspăimînta cu tot felul de chinuri și răni. Iar el, petrecînd ca un stîlp neclintit în credință, nu lua în seamă momirile și înfricoșările părintești.

Deci, mîniindu-se foarte tare, tatăl său mai întîi l-a depărtat pe fiul său de la scaunul împărătesc și din împărăție și l-a lipsit de toată averea și moștenirea. După aceea, văzîndu-l neschimbat cu mintea, i-a ferecat grumajii, mîinile și picioarele cu obezi de fier și l-a aruncat într-o temniță întunecoasă și strîmtă. Fericitul Erminigheld, deși era tînăr cu anii, era însă bătrîn cu înțelepciunea, disprețuind împărăția pămîntească și căutînd cu toată dorința pe cea cerească. Deci, zăcînd în temniță legat, se ruga către Atotputernicul Dumnezeu să-l întărească în acea pătimire.

Sosind praznicul cel mare al Sfintelor Paști, Luvighild împăratul, chemînd pe un episcop dintre cei de credința sa cea rătăcită, l-a trimis noaptea la fiul său în temniță, ca Erminigheld să primească eretica împărtășire ariană din mîna episcopului aceluia. Și, dacă se va împărtăși cu aceasta, să fie întors iarăși în cea dintîi dragoste părintească și în cinstea cea de mai înainte. Iar sfîntul, răbdătorul de chinuri, îngrețoșîndu-se de episcopul arian și mustrînd aspru credința lui cea rea, l-a izgonit de la sine, neprimind împărtășirea cea eretică; și s-a împărtășit cu preacinstitele și de viață făcătoarele Taine ale Trupului și Sîngelui lui Hristos, de un preot dreptcredincios, care a fost trimis la dînsul, în taină, de Sfîntul Leandru, episcopul.

Întorcîndu-se episcopul arian rușinat la împărat, i-a spus toate cele ce a auzit de la fiul său. Atunci împăratul, umplîndu-se de negrăită mînie și scrîșnind din dinți, îndată a trimis din sfetnicii săi, poruncindu-le să ucidă în temniță pe fiul său, Erminigheld. Deci, mergînd aceia, i-au tăiat cinstitul cap cu securea și au fost auzite deasupra sfîntului său trup cîntări dulci, ale sfinților îngeri, și se vedeau noaptea arzînd făclii. Acest lucru privindu-l credincioșii, se bucurau și mulțumeau lui Dumnezeu, Care a preamărit cu acest fel de minuni pe sfîntul și dreptcredinciosul Său rob, după sfîrșitul ce a avut prin pătimire; iar cei necredincioși se rușinau și se înfricoșau.

Apoi, tatăl cel ucigaş de fiu, căindu-se de nevinovata ucidere pe care o făcuse, de mîhnire a căzut în boală; apoi voia să se lepede de arieni și să primească credința cea dreaptă; dar se temea de neamul lui cel răucredincios și nu s-a învrednicit a fi rînduit cu cei dreptcredincioși. Iar apropiindu-se sfîrșitul lui, a chemat la sine cu cinste, pe fericitul episcop Leandru, pe care mai înainte foarte mult îl ura și-l prigonea, și l-a rugat să-l povățuiască la dreapta credință pe Rehader, fiul său cel mai tînăr, pe care îl făcuse moștenitor împărăției sale, și să-l lumineze cu învățătura sa cea de Dumnezeu insuflată, precum făcuse și cu Erminigheld.

Murind Luvighild împăratul și venind la împărăție Rehader, îndată a primit dreapta credință, prin povățuirea Sfîntului Leandru episcopul. Și tot poporul goților, care era învecinat cu eresul lui Arie, l-a adus la buna credință. Iar trupul Sfîntului Erminigheld, fratele său cel mai mare, l-a slăvit cu cinstea ce se cuvenea unui mucenic al lui Hristos, împlinindu-se astfel cuvîntul Evangheliei, care zice: *Dacă grăuntele de grîu, căzînd pe pămînt, nu va muri, apoi singur rămîne; iar de va muri, multă roadă va da.* Așa și răbdătorul de chinuri al lui Hristos, ca un grăunte de grîu, singur în pămîntul goților a murit pentru Hristos și a făcut rod al credinței celei drepte pentru tot poporul pămîntului aceluia. Căci toți au început cu dreaptă credință a crede în Hristos Dumnezeu Cel de o ființă și de o cinste cu Tatăl și cu Sfîntul Duh, a Cărui slavă este în veci. Amin.

Sfintele Mucenițe Chirienia și Iuliana (1 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Chirienia era din cetatea Tarsul, a eparhiei Ciliciei, iar Iuliana, din cetatea Rosana. Pe acestea prinzîndu-le Marcian ighemonul, în vremea împărăției lui Maximian, le silea să se lepede de Hristos, dar ele nu s-au supus. Atunci, a poruncit ca să i se tundă părul și sprîncenele Chirieniei și s-o poarte goală prin toată cetatea Tarsului, spre rîs și batjocură. Apoi, ducînd-o împreună cu Iuliana în cetatea Rosanei, le-a dat foc; și așa s-au săvîrșit.

Pătimirea Sfinților Mucenici Achindin, Pigasie, Anempodist, Elpidifor, Aftonie şi a celor împreună cu dînşii (2 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Savorie, împăratul Persiei, fiind întunecat cu închinarea la idoli și plin de toată fărădelegea, a ridicat prigoană mare asupra creștinilor în pămîntul său. În acea vreme, printre slugile care slujeau în curțile lui, erau în taină și trei creștini: Achindin, Pigasie și Anempodist, care, slujind într-ascuns lui Hristos, pe mulți îi aduceau, cu învățăturile lor, la aceeași dreaptă credință.

Pe aceștia trei i-a clevetit un oarecare la împărat, cum că nu numai ei singuri cred în Cel răstignit, ci și pe alții îi vatămă cu aceeași credință ca și cu o otravă. Împăratul a zis cu mînie către clevetitori: "Pentru ce voi, știindu-i pe unii ca aceștia de demult, nu mi i-ați arătat, nici nu i-ați adus la mine?" Ei au răspuns: "De vei porunci, stăpînitorule împărate, în acest ceas îi vom aduce înaintea ta".

Deci, îndată poruncind împăratul, trimișii s-au dus să-i prindă. Sosind la casa unde petreceau sfinții, au găsit ușile încuiate, căci credincioșii robi ai Domnului,

stăteau la rugăciune și nu voiau să deschidă oamenilor, îndeletnicindu-se în vremea aceea cu vorbirea către Dumnezeu. Oamenii aceia, stricînd ușile i-au prins și, legîndu-i, i-au dus înaintea împăratului. Dar împăratul, căutînd spre dînșii, a început a-i întreba cu blîndețe, zicînd: "De unde sînteți, fiii mei?" Iar sfinții au răspuns: "De țara noastră întrebi, împărate? Moșia noastră și viața noastră este Preasfînta Treime, Cea de o ființă și nedespărțită - Tatăl, Fiul și Sfîntul Duh, Unul Dumnezeu".

Împăratul a zis: "Foarte îndrăzneți sînteți; și chiar cutezați a mărturisi înaintea mea alt Dumnezeu, pentru că încă nu știți care sînt rănile și feluritele chinuri". Sfinții au răspuns: "Sîntem îndrăzneți pentru Dumnezeul nostru și, pentru El, sîntem gata să primim tot felul de chinuri și răni. Și dacă nu crezi cuvintelor noastre, încearcă cu fapta: dă-ne răni, pune asupra noastră chinurile pe care le știi și vei cunoaște dacă ne vom lepăda de Dumnezeul nostru!"

Pe cînd sfinții grăiau multe de acestea, preamărind pe Unul Dumnezeu și defăimînd pe împărat pentru a lui mulțime de zei, acesta s-a mîniat și a poruncit la patru oameni ca, pe fiecare dintre sfinți, întinzîndu-i pe pămînt, să-i bată cu toiege ghimpoase. Iar sfinții, fiind astfel bătuți, binecuvîntau pe Dumnezeu într-un glas, zicînd: "Vezi, Doamne, nu ne lăsa și nu Te depărta de la noi, ca să cunoască toți că mîna Ta este asupra noastră; Tu, Doamne, ajută-ne nouă".

Acestea cîntînd sfinții în timp ce erau torturați, au slăbit cei ce îi băteau, iar împăratul a pus alți ostași ca să-i bată. Și au fost bătuți multă vreme, încît ar fi trebuit să moară din bătaie, de n-ar fi ținut singur Dumnezeu viața lor spre arătarea atotputerniciei Sale cea dintr-înșii. Împăratul, văzînd o răbdare ca aceea a lor, fiindcă nu strigau, nici slăbeau, se mira de aceasta. Deci s-a înspăimîntat și îndată a căzut de pe scaunul cel împărătesc. Iar sfinții au strigat către dînsul, zicînd: "Domnul nostru, Care ți-a dat ție viața, Acela te ridică pe tine iarăși, ca să vezi în noi puterea Lui". Iar celor ce stăteau înainte, li s-a părut că împăratul a fost lovit de moarte și, alergînd, l-au ridicat. El, abia suflînd, s-a

sculat și, venindu-și în fire, mai mult s-a mîniat, părîndu-i-se că sfinții i-au făcut lui farmece; căci păgînii se deprinseseră a socoti vrăjitorii și farmece, minunile cele mari ale lui Dumnezeu, care se fac prin sfinții Săi, fiind ei plini de toată lucrarea diavolească.

Deci a poruncit împăratul cel fărădelege să spînzure pe Sfinții Mucenici și sub dînșii să aprindă foc, ca astfel să piară prin legături și prin foc.

Sfinții, multă vreme stînd spînzurați, aveau în gurile lor această cîntare: "Luminătorul și Făcătorul nostru, Cel ce ai fost vîndut pentru noi și ai fost scuipat, ocărît și, ca un făcător de rele, ai fost spînzurat pe lemn, Stăpîne, Cel ce ții toate cu mîna, vino acum și caută spre pătimirea noastră și ne arată nouă mîntuirea Ta. Privește spre durerile noastre și ne miluiește și arată tuturor că noi pe Tine, Unul Dumnezeu, Te avem, în cer".

Apoi, îndată li s-a arătat lor Domnul ca un om, avînd fața luminoasă ca soarele. Iar prin arătarea Lui, s-au dezlegat legăturile și s-a stins focul, iar sfinții s-au făcut sănătoși. Apoi, umplîndu-se ei de negrăită bucurie la vederea Domnului, iarăși S-a făcut nevăzut. Iar sfinții au stat înaintea împăratului, ca și cînd n-ar fi fost supuși nici unui chin. Văzîndu-i pe dînșii sănătoși, împăratul s-a mirat și a zis către ei: "Cum s-a întîmplat aceasta?" Iar ei au zis: "Oare nu vezi ce s-a făcut, că ne-a mîntuit pe noi Hristos, Dumnezeul nostru, din tirania ta? Vezi puterea Lui și te rușinează!"

Păgînul atunci a început a grăi hule asupra lui Hristos, iar sfinții au strigat: "Mute să fie buzele tale viclene, care hulesc pe adevăratul Dumnezeu". Și îndată a amuțit împăratul, rămînînd fără glas. Iar sfinții au zis către dînsul: "Acum spune, împărate, cărui Dumnezeu poruncești să ne închinăm?" Iar el nu putea să le răspundă nici un cuvînt, fără numai cu ochii se tulbura. Dar sfinții au zis: "Ce ți s-a întîmplat, împărate, de nu vorbești cu noi? Oare așa ne vom duce de la judecata ta, neluînd răspunsul cel de pe urmă?" Iar împăratul a început a arăta cu ochii și cu mîinile celor ce stau înainte, ca să-i ia pe sfinți și să-i

închidă în temniță. Și nimeni din cei ce stăteau înainte nu pricepea ce poruncește cu amenințarea sa.

Atunci împăratul, apucînd porfira de pe sine, a trîntit-o la pămînt și, ca un nebun, a început înaintea tuturor a o călca cu picioarele. Iar mulțimile, văzînd acestea, se minunau și le părea rău de împăratul lor, că și-a ieșit din minți astfel. Dar sfinții au zis către popor: "O! orbilor la minte, văzînd nu vedeți și auzind nu auziți, că s-au învîrtoșat inimile voastre".

Acestea grăind sfinții, s-a arătat din cer o ceată de îngeri prea luminată, pe care mulți din popor au văzut-o și, neputînd să o privească, au căzut de frică la pămînt și au crezut în Hristos. Iar sfinții au început a cînta: *Dumnezeu este puterea și scăparea noastră, ajutor întru necazurile care ne-au cuprins pe noi. Pentru aceasta nu ne vom teme cînd se va tulbura pămîntul*. Și iarăși: "Scoală-Te, Doamne, ajută-ne și ne izbăvește, pentru numele Tău".

Împăratul, neputînd face ceva, fiind mut, de mînie a început a se bate peste obraz. Dar Sfîntul Achindin, văzîndu-l așa tulburat, a lăcrimat și a zis: "În numele Domnului nostru Iisus Hristos, grăiește!". Și îndată i s-a dezlegat limba și a început a grăi. Dar nu binecuvînta pe Dumnezeu, ci mai tare Îl hulea, avînd inima împietrită. Căci, deși a văzut asupra sa mîna cea tare a lui Dumnezeu, n-a vrut a cunoaște adevărul, ci pe toate acestea le socotea a fi vrăjitorii ale Sfinților Mucenici și s-a pornit cu și mai multă mînie asupra lor.

Deci, după ce i s-a dezlegat limba, în loc de mulțumire, cel dintîi cuvînt de răspuns i-a fost: "Pe Achindin, pe Pigasie și pe Anempodist, cu amară moarte îi voi pierde; iar pe voi, cei ce stați înainte, vă voi pedepsi, pentru că nu m-ați ascultat cînd vă porunceam cu amenințare să luați pe acești necurați creștini și să-i chinuiți pentru mine, căci cu vrăjitoriile lor îmi legaseră limba". Atunci a poruncit împăratul să ardă un pat de fier și să pună pe el pe mucenici. Iar ei, fiind arși pe patul acela, se rugau lui Dumnezeu cu osîrdie și cîntau psalmul lui David, care se cuvenea în acea vreme: "*Cercatu-ne-ai pe noi, Dumnezeule, cu*

foc ne-ai lămurit, precum se lămurește argintul. Pus-ai necazuri pe umărul nostru, ridicat-ai oameni pe capetele noastre, trecut-am prin foc.

Deci, dă-ne nouă ca, cu suflet tare și cu inimă vitează să purtăm chinurile cele ce ne sînt puse înainte; dă și celor ce stau împrejur, ca să cunoască numele Tău Cel Sfînt, prin care ai arătat puterea Ta și minunile Tale".

Acestea grăindu-le sfinții, s-a auzit un glas din cer, zicînd: "De vreme ce cu fapta v-ați întărit credința voastră, cererile voastre se vor împlini". Acel dumnezeiesc glas, învrednicindu-se a-l auzi mulți din cei ce stăteau împrejur, au strigat: "Unul este adevăratul Dumnezeu, pe Care Îl cinstesc acești pătimitori, Unul este tare, Unul nebiruit, și afară de Dînsul nu este alt Dumnezeu. Fericiți sînteți voi, o!, pătimitorilor, că v-ați făcut mărturisitori ai venirii Lui pe pămînt și, pentru dragostea Lui, sufletele voastre le dați spre moarte, căci vă mijlocește vouă viața veșnică. Rugați-vă bunătății Lui și pentru noi, ca să ne întindă nouă de sus ajutorul Său și să ne scoată din adîncul pierzării".

Iar Sfinții Mucenici, ridicîndu-și ochii spre cer, se rugau pentru dînșii, zicînd: "Dumnezeule, Cel ce viețuiești întru cele înalte, caută spre robii Tăi, cei ce cheamă numele Tău întru adevăr și trimite rouă de mîngîiere moștenirii Tale celei noi, poporului acestuia, care acum a crezut în Tine, ca să le fie lor doctorie și tămăduire, roua care se va pogorî de la Tine și care spală necurăția păcatelor; ca să Te știe pe Tine toți, că ești Unul Dumnezeu și toate cîte sînt, o, Împărate, să se supună stăpînirii Tale".

Așa grăind sfinții, săvîrșind rugăciunea, îndată s-au pornit fulgere și tunete înfricoșătoare și s-a pogorît o ploaie mare. Umplîndu-se de frică și de spaimă, necredincioșii au fugit, rămînînd cu mucenicii numai cei care crezuseră în Hristos, către care sfinții au zis: "Nu vă temeți, că pentru voi sînt acestea; pentru ca, prin ploaia aceasta, să se săvîrșească peste voi Taina Sfîntului Botez". Iar cînd toți, într-un glas, înălțau slavă lui Dumnezeu, a fost văzută

mulțime de îngeri pogorîndu-se de sus, care îmbrăcau cu haine albe poporul cel nou luminat, arătînd a fi curățite sufletele lor cu sfînta credință și cu apa cea pogorîtă de sus peste dînșii. Și s-a stins focul prin ploaia aceea; iar patul s-a răcit și sfinții s-au sculat vii și sănătoși; numai trupurile lor erau negre ca niște lemne arse în foc.

Atunci împăratul, chemînd iarăși pe sfinți, le-a zis: "Cu toate că ați stins focul cu vrăjitoriile voastre, nu veți scăpa din mîinile mele, pînă cînd, sau vă voi îndupleca pe voi la închinarea zeilor, sau cu groaznică moarte vă voi omorî". Iar sfinții, ca și cu o gură au răspuns: "Omoară-ne precum voiești, dar de Unul Dumnezeu, Care locuiește în cer și Care ne-a gătit noua viața veșnică, nu ne vom lepăda!"

Atunci împăratul, rîzînd, a zis: "Fiii mei și prieteni, de vreme ce voi cinstiți pe un Dumnezeu, nici eu nu vă silesc să cinstiți mai mulți dumnezei, ci numai unul, pe acesta pe care îl cinstesc eu și căruia mă închin. Căci și eu am un dumnezeu, pe care îl iubesc și-l cinstesc mai mult decît pe ceilalți, care este Dia (Jupiter) cel mare și care e mai întîi decît toți dumnezeii. Deci acestuia singur, închinați-vă împreună cu mine, iar ceilalți zei rămînă la voia voastră, precum veți vrea, căci este destul a-l cinsti pe acesta".

Fericitul Anempodist a zis către împăratul: "În ce chip poruncești să dăm cinstire dumnezeului tău?" Împăratul, auzind aceasta, s-a bucurat, căci socotea că vor să se închine necuratului Dia, și le-a zis lor: "Mergeți, fiii mei, împreună cu mine, în templul marelui Dia și, precum mă veți vedea pe mine făcînd, așa să faceți și voi și ne vom închina împreună dumnezeului meu". Iar sfinții au zis: "Tu, împărate, precum ai învățat, așa te roagă, iar noi, precum demult am învățat, așa ne vom ruga".

Împăratul, neînțelegînd cele grăite de dînșii, se bucura, căci socotea că sfinții acum s-au plecat către a lui închinare de idoli și grăia către dînșii: "Pentru ce n-ați voit mai înainte să vă plecați la un cuget cu noi și să nu fi îndurat atîtea

chinuri? Iar acum iertați-mă pe mine, care v-am chinuit pe voi și vă făgăduiesc că vă voi răsplăti acestea toate cu multă dragoste".

Deci, a poruncit să gătească careta sa cea împărătească, pentru a merge la templul lui Dia. Intrînd în caretă, a chemat la sine și pe Sfinții Mucenici, ca să stea împreună cu dînsul. Iar sfinții au răspuns: "Nu, împărate, noi vom merge pe jos ca să nu fie vreo bănuială". Și așa au ajuns la templul cel idolesc. Acolo, împăratul luîndu-i pe ei de mîini, a intrat cu dînșii în templu și a început a striga: "Mare este zeul Dia și mare este puterea lui! Veniți, iubiții mei și mai înainte de mine vă rugați lui Dia, dumnezeului cel mare". Iar sfinții au răspuns: "Precum poruncești, așa vom face".

Făcîndu-și semnul crucii pe fruntea lor, sfinții au căzut în genunchi și, ridicîndu-și mîinile spre cer, au început a se ruga Unuia Dumnezeu în Treime, Tatălui și Fiului și Sfîntului Duh. Și îndată s-a cutremurat locul și templul a început a se sfărîma, iar împăratul, temîndu-se, a fugit afară cu toți cei ce erau împreună cu dînsul. Apoi a căzut templul cu idolii și toate cele ce erau în el s-au sfărîmat ca praful. Iar sfinții, care au rămas neatinși în căderea templului aceluia, se bucurau de puterea lui Hristos și rîdeau de neputința zeilor păgînești.

Dar împăratul s-a aprins cu iuțime asupra Sfinților și a zis către dînșii: "Astfel este închinarea și întoarcerea voastră către Dia? Așa vă este rugăciunea voastră, căci cu vrăjitoriile voastre ați stricat templul lui și pe zei i-ați sfărîmat?" Iar sfinții au răspuns: "Precum de demult am învățat, așa ne-am și rugat lui Dumnezeu, Ziditorul a toată lumea, iar vrăjitorii nu știm; căci nu prin vrăjitorii, ci în numele lui Dumnezeu Cel Atotputernic, Cel chemat de noi în rugăciune, a căzut păgînescul templu, împreună cu necurații voștri zei".

Atunci împăratul a poruncit să gătească trei căldări și să le umple cu plumb, cu pucioasă și cu smoală, să taie lemne din corăbiile vechi și cu acestea să facă foc mare sub căldări. Deci acestea făcîndu-se, iar căldările fiind foarte înfierbîntate și clocotind, sfinții au fost legați cu lanțuri și sloboziți în căldări; mai

întîi pînă la brîu, apoi pînă la piept și după aceea pînă la grumaji. Iar ei, fiind în acele chinuri, căutau spre cer și fiecare dintre dînșii cînta cîntarea din psalmii lui David. Fericitul Pigasie grăia:

La Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta, vom vedea lumină. Și marele Anempodist zicea: "Picioarele mele au stat spre îndreptare și *legea Ta este făclie picioarelor mele și lumină cărărilor mele*". Iar fericitul Achindin grăia: "*Cuprinsu-ne-au durerile morții, primejdiile iadului ne-au înconjurat pe noi* și, de vreme ce am trecut prin foc, Însuți ne scoate, Doamne, pe noi întru odihnă".

Astfel, rugîndu-se sfinții în căldări, au rămas nevătămați de fierberea plumbului, a pucioasei și a smoalei și lanțurile dezlegîndu-se singure de pe dînșii au căzut; iar sfinții au ieșit sănătoși în vederea tuturor. Atunci, mulți înspăimîntîndu-se de acea înfricoșătoare minune, au cunoscut adevărul și, preamărind pe Hristos, au crezut într-Însul. Încă și unul din cei care-i chinuia pe dînșii, pe nume Aftonie, văzînd acea minune, a crezut în Hristos și a strigat: "Mare este Dumnezeul creștinilor". Iar către împărat a zis: "Neîndumnezeitule și urîtorule de oameni, împărate, pînă cînd nu vei lăsa în pace acest popor nevinovat? Că iată, noi ne-am ostenit mai mult, chinuindu-i pe dînșii, decît ei răbdînd chinurile, iar tu ești de fier și împietrit și nu te umilești în inima ta". Iar împăratul îndată a poruncit să-i taie capul.

Atunci Aftonie, auzind răspunsul împăratului cel hotărît, pentru tăierea capului său, și-a ridicat ochii spre cer și a zis: "Slavă Ție, Doamne, Iisuse Hristoase, Dumnezeule, în Care cred creștinii. Iată și eu cred în Tine, mă închin Ție și mor pentru Tine. Deci, mîntuiește-mă pe mine nevrednicul, după mare mila Ta". Și, apropiindu-se călăul de dînsul, i-a pus funia de gît, ca să-l ducă în afara cetății, spre ucidere. Iar el, uitîndu-se spre Sfinții Mucenici, a zis: "Domnii mei și părinților! Nu pomeniți răul pe care vi l-am făcut, chinuindu-vă după porunca împăratului celui păgîn, ci vă rugați lui Dumnezeu pentru mine, ca să-mi ierte păcatele cele multe, să mă unească cu ceata celor ce cred în El și să-mi facă

parte cu voi în împărăția Lui". Iar Sfinții Mucenici au zis: "Bucură-te, frate, că mergi la Hristos mai înainte de noi și fii cu bună nădejde, căci vei afla la El milă și-ți va răsplăti după credința ta!"

Atunci Aftonie, închinîndu-se sfinților, a mers în afara cetății și, chemînd Preasfînt numele lui Iisus Hristos, și-a plecat sub sabie grumazul și, fiind tăiat, s-a dus către Domnul, bucurîndu-se. Iar creștinii, luînd trupul lui, l-au îngropat cu cinste, ca pe un mucenic al lui Hristos. Apoi pe Achindin, pe Pigasie și pe Anempodist, împăratul a poruncit să-i pună în saci de piele și să-i arunce în mare. Și aceasta făcîndu-se, s-a arătat Sfîntul Aftonie, cu trei îngeri umblînd pe mare și, scoțînd pe Sfinții Mucenici din mare, i-a dezlegat din saci și i-a adus pe uscat, vii și sănătoși, ca și cum n-ar fi pătimit niciodată nimic.

Auzind împăratul că Sfinții Mucenici sînt vii, s-a mîniat asupra ostașilor cărora le poruncise să-i arunce în noianul mării, căci socotea că nu l-au ascultat și că i-au slobozit. Pentru aceea, întîi a tăiat mîinile ostașilor acelora, care erau patru la număr, poruncind să-i înece în mare. Iar ei, luîndu-și sfîrșitul, chemau pe Domnul nostru Iisus Hristos, mărturisind numele Lui cel sfînt, crezînd și rugîndu-se Lui; și așa au fost înecați în apa mării.

Apoi, Sfinții Mucenici Achindin, Pigasie și Anempodist iarăși au fost prinși, închiși în temniță și ferecați în obezi. Iar împăratul, tulburîndu-se, s-a dus în cămara sa și, culcîndu-se pe pat, a chemat pe boierii săi și a grăit către dînșii cu mînie, zicînd că l-au lăsat pe el singur a se osteni cu judecățile ce le făcea asupra creștinilor și cu chinurile acestora și nu-l ajutau deloc nici cu cuvîntul, nici cu lucrul. Iar ei au răspuns, zicînd că nu este lucru folositor să te îndeletnicești cu judecăți ca acestea și să te sîrguiești la chinuirea nevinovaților creștini.

Atunci împăratul a zis către dînșii: "Ce cugetați ieri și alaltăieri, cînd vă țineați gura cu mîinile?" Iar unul din boieri, pe nume Elpidifor, rîzînd, a zis: "Batjocoream în mințile noastre nebunia ta și ne gîndeam că și noi într-atîta am

fost de nebuni, ascultîndu-te pe tine". Iar împăratul a poruncit unei slugi ce stătea înainte să lovească pe Elpidifor peste față. Și, văzînd aceasta toți boierii, le-a părut rău și au zis către împărat: "Să știi, împărate, că noi nu sîntem ca tine".

Văzînd împăratul că toți boierii sînt la un gînd cu Elpidifor, s-a temut și, nevrînd a-i scîrbi mai mult, a zis: "Iertați-mă, că de multă mîhnire mi s-a tulburat mintea". Și, lăsînd boierii pe împărat s-au dus, căci sosise noaptea. Iar împăratul mai mult se mînia și se gîndea, ca și pe sfinți să-i piardă și boierilor să le răsplătească.

A doua zi a poruncit ca să arunce pe Sfinții Mucenici într-o groapă, care avea multe animale sălbatice; dar și acolo au petrecut nevătămați și mîngîiați prin arătarea îngerului și au fost scoși întregi și de acolo. După aceea, fiind spînzurați și strujiți pînă la oase, iarăși au rămas nevătămați. Împăratul, neștiind ce să mai facă, i-a dat spre tăiere. Și, mergînd sfinții în afara cetății, la locul de ucidere, veneau după dînșii mulți dintre cei ce crezuseră, plîngînd și zicînd: "Robii adevăratului Dumnezeu, pentru ce ne lăsați pe noi fără de învățătură?" Iar sfinții le-au răspuns: "Milostivul Dumnezeu va rîndui pentru voi precum știe și precum voiește, numai să credeți în El fără îndoială și Acela vă va da vouă ceea ce va fi de folos".

Una din slugile împărătești, alergînd la împărat, l-a vestit cum că tot poporul s-a lipit de acei trei creștini și nu le dă voie să-i ucidă. Atunci împăratul a zis: "Scoateți trei sute de ostaeni înarmați, să ucidă pe cei ce urmează acelor înșelători". Iar slugile i-au spus că și unii boieri sînt în poporul acela și chiar și Elpidifor este acolo. Deci, îl întrebau dacă este cu putință ca să-i taie și pe aceia împreună cu ceilalți. Iar împăratul a poruncit să cheme pe Elpidifor înaintea sa.

Elpidifor, luînd împreună cu sine pe alți trei boieri, a venit înaintea împăratului, iar împăratul și-a lăsat capul în piept și a rămas tăcut multă vreme; apoi,

ridicîndu-și capul, a zis: "O, Elpidifore, ce ați socotit, părăsind zeii părintești, și împărtășindu-vă cu înșelătorii cei creștinești? Să știi că nu voi cruța pe tot cel ce crede Celui răstignit". Iar Elpidifor a răspuns: "Fă ceea ce voiești, căci noi sîntem gata a muri pentru Hristos Cel răstignit, că Acela este Unul Dumnezeu adevărat și drept și nu este altul afară de Dînsul; iar zeii tăi toți sînt diavoli, de la care noi ne întoarcem și ne lepădăm de jertfele lor cele necurate, iar de tine, slujitor diavolesc, nu ținem seama".

Atunci împăratul i-a osîndit la moarte și a dat asupra lor această hotărîre: "Elpidifor și toți cei ce sînt împreună cu dînsul, care au lăsat pe prea luminații noștri zei și care s-au lepădat de viața aceasta și moartea și-au ales, poruncesc să fie tăiați de sabie, ca să primească ceea ce singuri au căutat. Și oricare va voi să-i ia și să le îngrijească trupurile lor, acela fără de frică s-o facă".

Deci, îndată luîndu-i ostașii, i-au dus după cetate la Sfinții Mucenici și la tot poporul ce crezuse în Hristos. Acolo, cînd s-a citit porunca împărătească, au ridicat toți glasurile, zicînd: "Slavă Ție, Dumnezeule, că ne-ai arătat nouă calea cea bună, ca ieșind din această lume întunecată și înșelătoare, să venim la Tine, Dumnezeul nostru, să ne închinăm scaunului Tău și să Te vedem pe Tine, lumina cea neapropiată". Apoi au început a se săruta unul cu altul. Iar ostașii, înconjurîndu-i, au început a-i tăia. Și au căzut de sabie, în acel ceas, pînă la șapte mii din cei ce au crezut în Hristos, împreună cu Sfîntul Elpidifor.

Iar Achindin, Pigasie și Anempodist n-au fost tăiați ci, după porunca împăratului, iarăși au fost închiși în temniță. Apoi, a doua zi, împăratul a poruncit să se dea foc unui cuptor și să ardă într-însul pe Sfinții Mucenici. Și cînd a scos pe sfinți din temniță, împăratul a zis către dînșii: "Vedeți cuptorul acesta? Iată, pentru voi este pregătit!" Iar fericitul Achindin a zis: "Mai mare cuptor ți s-a gătit ție în gheena, ca în el să arzi în veci, împreună cu diavolii cei asemenea ție". Atunci împăratul a zis cu mînie: "Au, doară, diavol sînt eu?" Sfîntul a răspuns: "Și faptele tale și numele tău te arată a fi diavol, că lucrezi

cele diavolești și numele tău se tîlcuiește "împăratul diavolilor". Deci bine te-a numit pe tine maica ta, Savorie, că ești părtaș al diavolilor".

Împăratul a zis către cei ce stăteau înainte: "Poftiți pe maica mea să vină aici!" Și maica sa venind, împăratul s-a sculat de pe scaunul său și, dîndu-i ei cinstea ce i se cuvenea, a pus-o să stea aproape de el și a zis: "Spune-mi, maica mea, care îmi este numele?" Iar maica sa a răspuns: "Porți numele moșului tău, că moșul tău se numea Savorie și tu ai, de asemenea, numele Savorie".

Iar împăratul, arătînd cu degetul către sfinți, a zis: "Dar aceștia spun cuvinte nelegiuite, că numele meu este diavolesc". La aceste cuvinte maica sa a rîs, căci ea crezuse în Hristos, dar se tăinuia înaintea fiului său cel rău. Și văzînd împăratul pe maica sa rîzînd, s-a înfuriat atît de tare, încît, năpustindu-se asupra ei, a început să o bată peste față. Iar ea, alergînd, a căzut la picioarele Sfinților Mucenici și, plîngînd, zicea: "Mîntuiți bătrînețile mele, robii lui Hristos, căci cunosc, nu numai cu numele, ci, și cu lucrul, că diavol și satană am născut eu pe acest ticălos".

Văzînd împăratul că și maica sa a crezut în Hristos, a osîndit-o și pe dînsa să o arunce în cuptorul cel cu foc, împreună cu Sfinții Mucenici. Și chiar din ostașii cei ce stăteau înainte, douăzeci și opt la număr, au crezut și toți, împreună cu Achindin, Pigasie, Anempodist și cu fericita maică a împăratului, au fost aruncați în cuptor. Acolo în foc rugîndu-se ei, și-au dat sfintele lor suflete în mîna lui Dumnezeu. Și cei vrednici au văzut o ceată de sfinți îngeri împrejurul cuptorului, cîntînd și primind sufletele sfinților. Apoi, ieșind bună mireasmă mirositoare din trupurile mucenicilor și stingîndu-se cuptorul, împăratul s-a dus la palat și se risipiră toți.

Atunci venind unii din cei credincioși la cuptor, au găsit trupurile sfinților întregi și nevătămate de foc și, luîndu-le, le-au îngropat cu cinste, lăudînd pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh, un Dumnezeu în Treime slăvit în veci. Amin.

Pătimirea Sfinților Mucenici Achepsima episcopul, Iosif preotul și Aitala diaconul (3 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

În părțile Persiei, în cetatea ce se numește Naesson, era un episcop credincios, pe nume Achepsima. Acesta, din fragedă copilărie și pînă la bătrînețe, a săvîrșit tot felul de fapte bune și fără prihană și-a păzit viața. Mai tîrziu, deși avea optzeci de ani, n-a slăbit de osteneală, nevoindu-se foarte mult cu postul, cu rugăciunile și cu purtarea de grijă cu sîrguință, pentru turma cea încredințată lui.

Dar mai multă nevoință a arătat aproape de sfîrșitul său, cînd a răbdat bărbătește pînă la sînge pentru Domnul său; pentru Care și-a pus și sufletul cu osîrdie, după grele și îndelungate chinuri. Însă cu cîțiva ani înainte de nevoința sa cea mucenicească, a avut această proorocie pentru pătimirea sa:

Odată, șezînd în casă, un copil al său umplîndu-se de duh proorocesc, l-a sărutat pe cap și a zis: "Fericit este capul acesta, căci pentru Hristos va lua chinuri!" Iar el, bucurîndu-se pentru acea proorocie, a zis: "Fie mie, o, fiule, după spusa ta!"

Lîngă Achepsima ședea, în acea vreme, un prieten al său, episcopul unei cetăți din apropiere. Acela, auzind cuvintele pe care le spusese copilul, a zîmbit și i-a zis acestuia: "Spune-mi, o, fiule, dacă știi ceva și despre mine!" Iar copilul cel insuflat de Dumnezeu a răspuns: "Tu nu vei vedea cetatea ta, ci, întorcîndu-te către dînsa, pe drum vei răposa într-un sat ce se cheamă Etradat". Și s-a împlinit proorocia copilului pentru amîndoi episcopii. Căci unul a răposat pe

drum, în satul prevestit de copil, iar capul lui Achepsima s-a învrednicit de cunună mucenicească.

Savorie, împăratul perșilor cel răucredincios, a ridicat prigoană mare asupra creștinilor din ținutul său. Chiar în zilele mîntuitoarelor patimi ale lui Hristos, a trimis poruncă, în toate laturile stăpînirii sale, ca să fie uciși toți cei ce mărturisesc pe Hristos în Persia. În acea vreme mulțime de creștini au fost uciși de necredincioși fără cruțare, prin sate și prin cetăți; căci slujitorii idolești și vrăjitorii se sălbăticeau mai vîrtos asupra lor și cu sîrguință căutau pe cei ce se ascundeau. Îi scoteau de prin case și de prin locurile cele ascunse și îi omorau prin cumplite munci. Iar alții, din cei credincioși, se predau singuri în mîinile păgînilor și cu osîrdie își vărsau sîngele.

Deci mulți din cei ce erau în palatele împărătești au fost uciși pentru Hristos, cu care împreună a fost ucis și Azadis famenul, care era foarte iubit de împărat, ca un adevărat rob al lui Iisus Hristos și mărturisitor al preasfîntului Său nume. Înștiințîndu-se împăratul de moartea iubitului său famen Azadis, i-a părut foarte rău de dînsul; și a potolit acea ucidere a poporului, dar a poruncit ca numai pe propovăduitorii și învățătorii credinței creștine să-i caute spre a fi omorîți.

Această poruncă împărătească fiind vestită pretutindeni, mai marii vrăjitorilor și fermecătorilor străbăteau toată Persia cu sîrguință, căutînd pe episcopii și pe preoții creștini, pe care îi ucideau cu tot felul de chinuri. În acea vreme a fost prins și Sfîntul Achepsima, episcopul. Iar cînd îl duceau cei ce-l luaseră pe el din casă, unul dintre casnici, apropiindu-se, îi spuse la ureche: "Poruncește ceva pentru casa ta!" Iar el, arătînd cu mîna spre casă, a zis: "De acum nu mai este casa mea, că eu fără zăbavă mă voi duce la casa mea cea de sus".

Iar pe cînd se afla în cetatea Avril și fusese dus înaintea domnului vrăjitorilor, pe nume Adrax, acesta l-a întrebat pe Sfîntul Achepsima: "Cine ești tu?" Iar Sfîntul, cu mare glas, a mărturisit că este creștin. Atunci Adrax a zis către dînsul: "Oare adevărate sînt cele spuse despre tine, că nu asculți porunca

împărătească și că propovăduiești un singur Dumnezeu?" Iar Sfîntul a răspuns fără temere: "Toate cele ce ai auzit despre noi sînt adevărate, căci propovăduim un Dumnezeu, iar pe cei ce vin la mine îi sfătuiesc să-L cunoască și să creadă în El, împreună cu mine".

Și a zis Adrax: "Noi am auzit de tine, că ești mai înțelept decît alții, dar acum vedem că, cu nimic nu ești mai înțelept decît copiii cei fără de pricepere. Căci ce pricepere este aceasta, să te împotrivești poruncii împăratului și să nu te închini prea luminatului soare și focului, cărora însuși împăratul se închină?" Iar Sfîntul a răspuns: "Și împăratul vostru și voi împreună cu dînsul ați înnebunit, căci, lăsînd pe Ziditorul, vă închinați făpturii!"

Atunci Adrax a spus cu mînie: "O, bătrîn mincinos! Ne numești nebuni pe noi, care cinstim și ne închinăm soarelui, unei stihii ca aceasta, care toate le înviază și le luminează? Tu ești nebun cu adevărat și dacă nu te vei supune poruncii împărătești, apoi bătrînețile tale nu te vor izbăvi din chinurile cele grele, nici Dumnezeul tău Cel răstignit nu te va scoate din mîinile noastre".

Iar Sfîntul a spus: "Să se astupe necurata ta gură care hulește pe Dumnezeul meu. O, păgînule, cu amenințarea ta voiești a mă înspăimînta, ca să mă depărtezi de la părinteștile așezăminte, cu care m-am învățat din tinerețe și în care am ajuns la căruntețe? Deși te lauzi cu mîndrie că nu mă vor izbăvi bătrînețile mele, nici Dumnezeul meu nu mă va scăpa din mîinile voastre, să știi însă că nici eu nu voi schimba lucrul cel mai bun pe cel mai rău; căci ce folos voi avea în aceste puține zile, să fiu liber din mîinile voastre? Mai degrabă și fără voia mea se va cere de la mine datoria cea de obște a morții. Nu mă voi închina soarelui, nici nu voi cinsti focul, ca să nu rîdă cineva de bătrînețile mele și să nu socotească cineva că mai mult iubesc viața decît pe Dumnezeul meu; nu voi vinde atîtea bunătăți cerești, pentru viața aceasta atît de scurtă".

Atunci, îndată a poruncit vrăjitorul să-l întindă pe Sfîntul gol pe pămînt și să-l bată tare cu toiege ghimpoase. Și atît de mult a fost bătut peste tot trupul, încît

și pămîntul s-a înroșit de sîngele lui. După îndelunga bătaie, iarăși punîndu-l chinuitorul înaintea sa, a zis: "Achepsima, unde este Dumnezeul tău Căruia te închini, ca să vină acum să te scoată din mîinile mele?"

Sfîntul a răspuns: "O, nelegiuitule! Dumnezeul meu este pretutindeni, El umple cerul și pămîntul și poate să mă scoată din mîinile tale. Dar eu nu pentru aceasta rog bunătatea Lui, ca să mă scape de chinuirea ta, ci ca să-mi dea răbdare în chinuri; pentru ca, răbdînd pînă la sfîrșit, să dobîndesc cununa vieții. Iar tu, care te ridici împotriva Dumnezeului Celui viu, fiind pămînt și cenușă, de ce fel de chin și moarte ești vrednic? Cu adevărat ești vrednic să arzi în focul acela, căruia acum, ca unui Dumnezeu, te închini, pentru ca dumnezeul tău să te ardă în veci". Iar domnul vrăjitorilor auzind acestea, s-a iuțit cu mînie și a poruncit să-l lege pe Sfîntul cu lanțuri grele și să-l închidă în temniță.

A doua zi a fost prins preotul Iosif, care avea șaptezeci de ani. Asemenea și Aitala diaconul, amîndoi bărbați drepți și sfinți, a căror rîvnă după Dumnezeu era ca rîvna lui Ilie proorocul; iar vederea lor cinstită și cuvîntul lor ca o sabie ascuțită de amîndouă părțile, tăind necredința. Aceștia au fost aduși înaintea necuratului vrăjitor. Iar el, căutînd asupra lor cu mîndrie și cu ochi groaznici, a zis: "O, neam pierdut! Pentru ce, înconjurînd pe poporul cel prost, îl înșelați cu învățăturile voastre cele nedrepte?" Preotul a răspuns: "Noi nu înșelăm poporul, ci de la înșelăciune îl întoarcem către adevăratul Dumnezeu, Care este Domn și Ziditor al soarelui și al focului și a toată făptura cea văzută și nevăzută; și nu este nedreaptă învățătura noastră, de vreme ce este pentru Unul Dumnezeu Cel drept".

Vrăjitorul a zis: "Care învățătură este mai dreaptă? Oare aceea de care se ține împăratul și toți voievozii lui sau aceea pe care au alcătuit-o oamenii cei proști, cei lepădați, cei săraci și de nimic, precum sînteți și voi?" Răspuns-a preotul: "Cu adevărat, noi sîntem oameni proști și lepădați numai în lumea aceasta; căci nu în bogăția cea vătămătoare de suflet și în mîndria vieții, ci în sărăcia și

smerenia noastră binevoiește a ne ține Dumnezeul nostru. Pentru aceea, mulți dintre noi se fac de bunăvoie săraci și smeriți, împărțindu-și averile lor în mîinile săracilor, pentru că nădăjduim a lua însutit de la Domnul nostru. Căci, dacă ne-am fi îndeletnicit cu strîngerea bogăției, apoi, lucrînd cu mîinile noastre, ne-am fi îmbogățit mai mult decît tine care nu lucrezi nimic, ci numai mănînci ostenelile cele străine și răpești averile altora, nedreptățind pe poporul cel sărac. Iar nouă ne ajunge din ostenelile noastre, să ne hrănim singuri cu măsură și să ajutăm și pe frații cei neputincioși. Căci știm că este anevoioasă calea bogaților în împărăția cerului și cei ce vor să se îmbogățească lesne cad în ispite".

Atunci vrăjitorul, tăindu-i vorba, a zis: "Lasă minciuna la o parte și te închină focului și soarelui!" Preotul a răspuns: "Să nu nădăjduiești niciodată că mă vei vedea făcînd voia voastră cea fărădelege, căci nu voi lăsa pe Cel ce a făcut focul și soarele, nici nu mă voi închina zidirii". Auzind acestea vrăjitorul, a poruncit să-l dezbrace pe Sfîntul Iosif, să-l întindă pe pămînt și cu bețe din lemn de trandafir, ce are ghimpi ascuțiți ca spinii, să-l bată pînă cînd toată pielea lui se va jupui și carnea va cădea de pe oase. Iar Sfîntul, fiind cu totul însîngerat, a strigat: "Mulțumesc Ție, Doamne, Dumnezeul meu, că ai binevoit să fiu spălat cu sîngele meu de păcatele mele". Iar după îndelungată bătaie, Sfîntul a fost legat cu două lanțuri de fier și aruncat în temniță lîngă Sfîntul Achepsima, unde unul pe altul se încurajau spre ușurința durerilor lor, mîngîindu-se cu nădejdea milei lui Dumnezeu.

Preotul Iosif, fiind aruncat în temniță, a rămas Aitala diaconul legat înaintea domnului vrăjitorilor, spre care, căutînd vrăjitorul, a zis: "Dar tu ce zici? Vei împlini porunca împăratului? Te vei închina marelui soare și gusta-vei din sîngele jertfelor, ca să te izbăvești de nevoia ce-ți stă asupra sau vei rămîne aspru și neplecat ca și ceilalți?" Iar Sfîntul diacon a răspuns: "Lucrul acesta este al necuratelor tale căruntețe, ca să bei sînge și, în loc de Dumnezeu, să ai pe acela pe care l-a zidit Dumnezeu; însă eu nu voi fi atît de orbit cu ochii sufletești, precum ești tu, și nu voi cinsti făptura mai mult decît pe Făcătorul".

Auzind acestea, chinuitorul a poruncit să lege mîinile lui sub genunchi și să-i pună un lemn mare prin legătura mîinilor și șase ostași să sară peste dînsul, călcîndu-l cu picioarele; iar după aceea să-l bată cu toiege ghimpoase, fără cruțare. Deci sărind peste dînsul ostașii, i s-au desfăcut încheieturile și, bătîndu-l cu toiege ghimpoase, i s-a zdrobit carnea. Iar el, răbdînd cu vitejie, a zis către vrăjitor: "Te veselești, chinuitorule, văzînd trup omenesc sfîșiat, precum se veselește cîinele sau corbul cînd vede stîrvul și așteaptă să se sature dintr-însul. Însă să știi, necuratule, că nu socotesc întru nimic chinurile acestea". Iar vrăjitorul, mai mult mîniindu-se, a poruncit să-l bată pe Sfînt și mai tare, pînă cînd i s-au sfărîmat oasele și i- a căzut carnea de pe oase. După aceea, încetînd a-l bate, l-au dus în temniță; dar nu putea nici să pășească, din cauza rănilor celor cumplite și, aducîndu-l ca pe un lemn, l-au aruncat la cei mai dinainte pătimitori.

După ce au trecut cinci zile, sfinții au fost aduși din temniță la locul ce se numea rai, unde era templul zeului focului, pe care îl cinsteau păgînii perși. Acolo, domnul vrăjitorilor, stînd la judecată, a zis către sfinți: "Spuneți-mi degrabă, veți rămîne încă în nebunia voastră sau, schimbîndu-vă spre lucrul cel bun, veți fi una cu noi?" Sfinții au răspuns: "Spre știință să-ți fie ție, judecătorule, că în gîndul pe care l-am avut din început, în acela și acum sîntem și pînă în sfîrșit tot în el vom petrece; și nici cu îngrozirile, nici cu chinurile, nici cu darurile, nici cu orice alt chip nu vei schimba mărturisirea noastră cea bună: căci un Dumnezeu și Domn a toate știm și mărturisim și Lui Unuia credem și ne închinăm".

Acestea auzindu-le vrăjitorul, îndată a găsit alt chin. A poruncit să-i lege cu frînghii pe sub mîini, asemenea și coapsele și fluierele picioarelor, și să pună un lemn prin frînghii pe care să-l învîrtească; și astfel, cu acele frînghii, să-i strîngă pe ei. Aceasta făcîndu-se, s-a dat sfinților cumplită chinuire și durere, încît li se sfărîmau oasele, de auzeau și cei ce stăteau departe de acea priveliște cum le trosneau oasele. Iar cei ce-i chinuiau, ziceau către dînșii: "Vă

mai împotriviți voii împărătești?" Dar ei răspundeau: "Cel ce face voia împăratului vostru celui fărădelege este potrivnic lui Dumnezeu". Și așa au fost chinuiți sfinții de la al treilea ceas pînă la al șaselea. După aceea chinuitorul a poruncit să-i ducă iarăși în temniță, dar sfinții nu puteau să meargă, de aceea au fost duși ca niște saci și aruncați acolo unde au fost și mai înainte. Apoi chinuitorul a poruncit străjerilor să nu fie lăsat nimeni să intre la dînșii, iar dacă ar voi cineva să le dea lor ceva bucate sau băutură sau haine, acela îndată să fie ucis.

Deci au petrecut pătimitorii lui Hristos în acea temniță trei ani, în mare nevoie, slăbind de foame și de sete și de putrezirea rănilor, răbdînd durere fără de măsură, încît chiar și străjerii se umileau văzînd nevoia lor și de multe ori lăcrimau, dar se temeau să le aducă vreo ușurare oarecare, avînd groază de domn; doar în taină, cîte unul dintre dînșii le dădea uneori cîte o bucată de pîine sau puțină apă; și așa răbdau toate pentru dragostea lui Hristos.

După trei ani a venit acolo Savorie, împăratul perșilor și împreună cu dînsul a venit cel mai mare domn peste toți vrăjitorii care erau în Persia. Numele lui era Ardasabor. Acela, fiind înștiințat despre Sfinții Mucenici Achepsima, Iosif și Aitala, care erau în temniță, a poruncit ca să-i aducă pe ei înaintea sa și, cînd au ieșit sfinții din temniță, erau ca niște trestii clătinate de vînt, așa de mult slăbiseră; căci, fiind chinuiți cu foame și cu sete, se uscaseră ca fînul ce cade de vînt. Deci, neputînd să meargă singuri, au fost aduși de alții la Ardasabor domnul; și aveau sfinții o înfățișare minunată, căci era chipul lor ca al morților celor ce zac în morminte, cu ochii duși în fundul capului și oasele acoperite numai cu piele.

Văzîndu-i, domnul a zis: "Creștini sînteți?" Sfinții au răspuns: "Da, sîntem creștini, credem în Dumnezeul cel viu și ne închinăm Lui". Iar domnul a zis: "Vedeți în ce nevoie v-a adus credința voastră, în ce fel de strîmtorare și scîrbă? Căci din cauza chinurilor și a legării îndelungate ați pierdut înfățișarea

omului celui viu și arătați ca morții cei ce zac în morminte. Deci, vă sfătuiesc, închinați-vă prea luminatului soare; iar de nu mă veți asculta, apoi cu cumplită moarte veți muri". Iar sfinții toți cu o gură se lepădau de păgînătate și mărturiseau pe Dumnezeul cel adevărat, Care nu numai pe soare, ci și toată făptura a zidit-o; și se arătau a fi gata spre moarte pentru Ziditorul tuturor.

După multe îndemnuri, dacă a văzut domnul că nu poate să-i înduplece către a sa voie, a poruncit ca mai întîi treizeci de ostași să-l bată pe Sfîntul Achepsima cu curele crude pe spate și pe pîntece; iar vrăjitorul striga: "Supune-te poruncii împăratului și vei fi viu!" Dar Sfîntul, pînă cînd îi era cu putință, răspundea: "Eu voia Domnului meu mă sîrguiesc a o sfîrși cu toată tăria pe care am luat-o de la Dînsul". Apoi slăbind, a tăcut. După aceea i-au tăiat sfîntul lui cap și s-a împlinit proorocia copilului aceluia insuflat de Dumnezeu, care, mai înainte sărutîndu-l pe cap, a zis: "Fericit este capul acesta, că pentru Hristos va lua chin!" Iar trupul Sfîntului, ducîndu-l în drum, l-au aruncat spre mîncare cîinilor iar straja stătea departe, pîndind ca să nu-l fure creștinii. Dar după trei zile, ducîndu-se străjerii undeva, au luat creștinii acea comoară de mult preț și au îngropat-o cu cinste.

După uciderea Sfîntului Achepsima, cu porunca ighemonului a fost bătut Sfîntul preot Iosif. Iar ostașii strigau: "Viu vei fi, dacă te vei supune dorinței împăratului!" Și striga și Sfîntul: "Unul este Dumnezeu și nu este altul afară de El, în Care trăim și ne mișcăm și sîntem. Acestuia credem și pe Acesta Îl cinstim; iar de porunca împăratului nu ținem seama!" Deci fiind el bătut îndelung, a slăbit și s-a făcut ca un mort. Și socotind toți că a murit, l-au scos afară și l-au aruncat în tîrg. Apoi, văzîndu-l că încă sufla, l-au luat și l-au aruncat în temniță.

Iar după chinuirea Sfîntului Iosif, domnul a început a grăi către Sfîntul diacon Aitala: "Iată viața și moartea, cinstea și ocara stau înaintea ochilor tăi; deci nu-ți alege ție pe cel mai prost lucru, lăsînd pe cel mai bun, și nu merge pe acea

cale pe care au mers cei doi nebuni, care au primit chin vrednic după faptele lor. Tu ascultă sfatul meu, ca să te învrednicești de mare cinste și să primești daruri din mîinile împărătești. Iar de nu mă vei asculta, apoi singur vei fi vinovat de pierzania ta". Iar sfîntul diacon a răspuns: "Mare rușine ar fi pentru mine înaintea cerului și a pămîntului, dacă n-aș călători pe aceeași cale, pe care au mers înaintea mea părinții mei. Căci dacă aceia, fiind bătrîni cu anii și neputincioși cu trupul, așa de bărbătește au pătimit, apoi eu, care sînt mai tînăr cu anii și mai tare cu trupul, cum m-aș teme de aceste chinuri vremelnice? Nu mă tem de moarte, pentru Hristos, Cel ce a murit pentru mine; nu voiesc pentru viața cea vremelnică a pierde pe cea veșnică; nu voi vinde dreapta mea credință pentru darurile și cinstea voastră".

Atunci tiranul a zis cu mînie către cei ce stăteau înainte: "Luați-l și bateți-l mai tare decît pe cei dintîi!" Iar Sfîntul a zis: "Cîine rău și necurat! Aceste chinuri numai pe cei împuținați la suflet îi înfricoșează, iar nu pe cei ce sînt bărbați tari și ale căror suflete s-au aprins cu rîvna lui Hristos".

Deci au început a bate mult pe Sfîntul Aitala, iar domnul, mirîndu-se, grăia către ai săi: "Ce este aceasta, că toți creștinii nu iau în seamă viața aceasta iar moartea o doresc ca pe o viață fericită?" Și cei ce stăteau înaintea lui au zis: "Au de la părinții lor o învățătură dată, care zice că este o altă lume, mai bună decît aceasta; și ei, crezînd învățăturii aceleia, nu iau în seamă această lume, nădăjduind spre cea mai bună. Deci, pentru aceea, cu a lor voie își aleg moartea". Astfel stînd domnul de vorbă cu ai săi multe ceasuri, Sfîntul în acea vreme căpăta răni fără număr.

După aceea, domnul arătîndu-se ca și cum ar fi milostiv, a poruncit să înceteze a-l mai bate și a zis către Sfîntul: "Supune-te voinței împăratului și vei fi sănătos, căci sînt la noi doctori care pot vindeca degrabă toate rănile!" Sfîntul a răspuns: "Chiar de ați fi putut cu un cuvînt să mă vindecați de răni, tot nu m-aș fi supus fărădelegii voastre". Iar domnul a zis: "Ispitindu-te am zis acestea, căci,

chiar de te-ai fi supus, cu neputință îți este a fi sănătos după niște răni ca acestea atît de mari, care numai cu moartea se tămăduiesc. Deci, fii spre pildă tuturor creștinilor, ca să nu mai îndrăznească a se împotrivi voinței împăratului și să necinstească pe boierii lor".

Sfîntul a răspuns: "Judecătorule fărădelege, deși totdeauna grăiești minciuni, acum, nevrînd, ai spus adevărul, că sînt pildă de bărbăție și mărime de suflet tuturor creștinilor. Căci mulți dintre credincioși, uitîndu-se la mine ca la un chip viu și văzînd marea mea pătimire pentru Hristos, se vor umple de rîvnă după Domnul Dumnezeul nostru și vor răbda pentru El niște chinuri ca acestea".

Domnul, mirîndu-se de răbdarea și bărbăția lui, căutînd spre un prieten al său iubit, care stătea înainte, cu numele Adesh, și care era din cetatea ce se numea Avril, a zis către dînsul: "Pe acești doi creștini, pe Iosif și pe Aitala, să-i iei în cetatea ta și fă ca ei să fie uciși cu pietre de creștini. Căci pentru aceea n-am voit să-i tai cu sabia, pentru ca învățătorii creștini să-și primească sfîrșitul din mîinile creștinilor".

Iar Adesh i-a pus pe ei pe dobitoace, ca pe niște snopi sau lemne neînsuflețite, căci nu puteau nici să umble, nici să șadă, fiindcă mădularele lor erau slăbite de chinurile cele fără de număr și s-a dus cu dînșii către cetatea sa. Dar pe cale, cînd era nevoie de a se odihni sau de a înnopta, atunci îi lua de pe dobitoace ca pe niște trupuri moarte și îi punea pe pămînt, căci nu puteau să-și miște nici mîinile, nici picioarele, fiind zdrobiți în bătăi. Și dacă cineva de milă ar fi voit a le da lor mîncare sau puțină apă, trebuia să le pună cu mîna în gură. Apoi iarăși ridicîndu-i pe ei de la pămînt, îi punea pe dobitoace și, legîndu-i, îi ducea ca pe niște morți.

Deci ajungînd la cetatea Arvil, i-a aruncat într-o temniță necurată și nu lăsa pe nimeni dintre creștini să meargă la dînșii și să aibă vreo purtare de grijă pentru ei. Așa că putreziseră rănile foarte tare și curgea dintr-însele sînge și nu era

cine să li le lege, sau să-i întoarcă pe altă parte sau să le potolească setea cu vreun pahar de apă rece. Așa pătimeau sfinții pentru Dumnezeu.

Pe atunci era în cetatea aceea o femeie credincioasă și sfîntă, pe numele Sinandulia, care-i hrănea în taină pe cei ce pătimeau pentru Hristos în temnițe. Aceea, aflînd despre Iosif și Aitala, cum că sînt în temniță, a venit cu slugile sale noaptea și, dînd mult aur paznicilor, a intrat în temniță și i-a aflat pe sfinți vii, negrăind nimic, numai suflînd încă puțin. Deci a rugat pe străjeri ca să-i dea voie să-i ia puțină vreme în casa sa, făgăduind ca mai înainte de a se face ziuă să-i aducă iarăși în temniță. Straja i-a dat voie, iar ea, luîndu-i pe dînșii, i-a dus în casa sa care nu era departe de temnița aceea și, punîndu-i pe pat, le-a spălat rănile și le-a șters sîngele cu o pînză curată, pe cînd trupul său și l-a uns cu sîngele lor; le-a uns apoi trupurile cu mir de mare preț și le-a legat rănile de la mîinile și picioarele cele zdrobite și plîngea pentru dînșii.

Ușurîndu-se puțin durerea lor, Iosif și-a venit în fire și, privind la femeia aceea credincioasă care plîngea și se tînguia lîngă el cu amar, a început a grăi către dînsa: "Facerea ta de bine pe care ne-ai arătat-o nouă, o, sfîntă femeie, este bineprimită la Dumnezeu și nouă, celor ce pătimim pentru Dînsul. Dar a te tîngui cu așa amar pentru noi nu este cu cuviință, căci este departe această tînguire de credința noastră și de nădejdea cea adevărată și creștinească". Iar femeia a răspuns: "Eu mă bucur că Hristos v-a dat vouă atîta bărbăție încît răbdați chinurile cele mai cumplite; dar și mai mult m-aș fi bucurat dacă v-aș fi văzut săvîrșind pătimirea pînă la sfîrșit; a plînge este omenește, pornind din milă". Sfîntul Iosif a zis către dînsa: "Însă nu se cuvine să plîngi pentru noi, căci știi că toate necazurile pe care le suferim pentru Hristos mijlocesc veșnica veselie". Apoi, începînd a se lumina de ziuă, îndată sfinții au fost aduși în temniță.

Trecînd șase luni, sfinților li se tămăduiră puțin rănile și puteau să stea pe picioare și să umble puțin; și numai mîinile Sfîntului Aitala erau ca niște moaște.

Atunci Adesh, cel ce-i luase de la Ardasabor spre ucidere, a fost scos din stăpînirea sa, iar în locul lui a venit alt judecător, mai cumplit decît cel dintîi, cu numele Zvrot. Pe acesta, cînd a intrat în cetate, și pe cînd se aduceau jertfe în capiștea zeului lor, adică cel al focului, popii l-au vestit despre Sfinții mucenici Iosif și Aitala, zicînd: "Sînt în temniță doi învățători creștini, care au fost chinuiți mai înainte de Ardasabor, iar după aceea au fost aduși aici, ca să fie uciși cu pietre de către creștini. Dar de vreme ce nu puteau să umble din cauza rănilor, nu i-am scos spre ucidere, ci am așteptat să se tămăduiască, sperînd să-i înduplecăm către a noastră credință.

Judecătorul, auzind aceasta, îndată a poruncit să-i aducă înaintea sa și, vorbind mult cu dînșii, cu îmbunări și cu îngroziri îi silea să se închine focului și să guste din jertfe. Dar, văzînd că nu sporește nimic cu acestea, a poruncit mai întîi să-l spînzure gol pe Sfîntul Iosif, cu capul în jos, și să-l bată cu vine de bou. Și, fiind bătut tare, rănile ce se tămăduiseră puțin, iarăși s-au înnoit și sîngele curgea ca dintr-un izvor. Iar unul dintre vrăjitorii ce stăteau acolo s-a apropiat de sfînt și i-a zis cu blîndețe: "Omule, dacă te rușinezi de popor a intra înaintea tuturor în capiștea zeului nostru și a jertfi cu noi, apoi făgăduiește în taină a face aceasta, și vei fi slobod de chinuri". Dar Sfîntul a strigat cu mare glas: "Depărtați-vă de la mine toți cei ce lucrați fărădelegea, că a auzit Domnul rugăciunea mea". Și a fost bătut trei ceasuri; după aceea, chinuitorul a poruncit ca, dezlegîndu-l, să-l ducă în temniță, căci iarăși nu putea merge pe picioare, din cauza rănilor ce i se înnoiseră.

Sfîntul Iosif fiind dezlegat și dus la temniță, în locul lui au spînzurat pe Sfîntul Aitala, care, asemenea, a fost bătut îndelung, fără cruțare. Iar el neîncetat striga: "Sînt creștin!" Apoi, dezlegîndu-l și pe Sfîntul Aitala, au spînzurat în locul lui pe un om oarecare ce era de credința cea rătăcită a maniheilor, care, de asemenea, mărturisea înaintea tuturor credința cea nedreaptă și defăima pe perși pentru păgînătatea lor. Deci, spînzurîndu-l și pe acela, au început a-l bate; iar el răbda la început bătăile dar, cînd au început a-l bate mai aspru, a

strigat cu glas tare, blestemînd pe manihei și, lepădîndu-se de credința lui, a făgăduit că se va închina zeilor persani.

Sfîntul Aitala fiind acolo și auzind acestea, îl batjocorea pe el și zicea: "Abia ai gustat chinul, și te-ai lepădat de credința maniheică. Bine este cuvîntat Hristos, Dumnezeul nostru, Care ne întărește pe noi în toate chinurile cele cumplite și ne învrednicește să fim nebiruiți și neclintiți întru dreapta noastră credință".

Acestea auzindu-le judecătorul, s-a mîniat asupra Sfîntului și a poruncit ca iarăși să-l bată cu nuiele de trandafir ghimpoase. Și atît de mult a fost bătut, încît se părea că a murit și, ducîndu- l afară, l-au așezat ca pe un mort. Iar unul din vrăjitori văzînd trupul gol zăcînd, din firea lui aplecat spre milă, l-a acoperit cu pînză curată; care lucru, văzînd unii din prietenii lui, i-au spus judecătorului; și, prinzîndu-l pe acela, l-au bătut fără milă. Astfel i-au răsplătit lui cei nemilostivi pentru mila ce avusese. Iar pe Sfîntul Aitala, simțindu-l că încă mai sufla, tîrîndu-l de picioare, l-au dus în temniță.

După cîtăva vreme, iarăși au fost aduși sfinții din temniță înaintea judecătorului, care le-a zis: "Miluiți-vă, oameni, gustați din sîngele jertfelor și veți fi slobozi de chinuri!" Iar ei, într-un glas, au zis: "Nu se cuvine omului să bea sînge; numai cîinilor ce sînt mîncători de mortăciuni! Dar tu, de vreme ce, deși ești om cu firea, ești cîine cu năravul, lătrînd asupra lui Dumnezeu Cel ce te-a zidit pe tine, poți bea sînge ca un cîine și te satură de el!"

Judecătorul mîniindu-se, iarăși a poruncit să-i bată. Însă cei ce-i stăteau înainte, umilindu-se, au zis: "Măcar din jertfele cele fierte gustați, în loc de sînge, ca să vă sloboziți din chinuri". Sfinții au răspuns: "Nu ni se cuvine nouă a spurca cu ceva credința noastră cea fără de prihană". După aceasta, judecătorul cu sfetnicii săi au rostit asupra lor răspunsul cel mai de pe urmă: să fie uciși cu pietre de către creștini.

Sfîntul Iosif a zis: "Voiesc a spune ceva în taină judecătorului". Și îndată a alergat către dînsul judecătorul, crezînd că are să se învoiască la păgînătatea lor. Deci slugile, l-au ridicat de la pămînt și judecătorul s-a plecat către dînsul. Iar Sfîntul, umplîndu-se de mîhnire, l-a scuipat în față, zicînd: "O, fără de rușine și fără de omenie ești; nu te rușinezi a năvăli așa cumplit asupra firii omenești și a-ți revărsa mînia asupra celor ce abia mai suflă?"

Atunci judecătorul, rușinat, s-a întors la locul său și a trimis îndată mulțime de slugi prin casele creștinilor să-i aducă cu sila la divan, ca să-l ucidă cu pietre pe Sfîntul Iosif. Apoi, ducîndu-l pe el puțin mai departe de divan, la loc mai larg, au săpat o groapă și l-au pus într-însa, căci nu putea să stea. După aceea, i-au legat mîinile la spate și i-au așezat pe creștini de jur împrejur, cu sila punîndu-le pietre în mîini și poruncindu-le să arunce cu ele asupra Sfîntului și să-l ucidă, ceea ce au și făcut, chiar fără voie.

Tot atunci a fost adusă și fericita Sinandulia și, silită fiind să arunce cu pietre asupra Sfîntului, ea a strigat: "Din veac nu s-a auzit așa ceva, ca să silească cineva pe femeie să-și ridice mîna asupra bărbaților celor sfinți, precum faceți voi, care în loc să vă luptați împotriva vrăjmașilor, ați pornit război împotriva noastră, iar patria care este în pace o umpleți de sînge și de crime". Dar păgînii au bătut o țepușă într-o trestie lungă și i-au dat-o ca să împungă cu ea de departe pe sfînt. Însă ea a zis: "Mai bine mi-aș înfinge mie această suliță în inimă, decît să mă ating de sfîntul și nevinovatul lui trup".

Deci, au aruncat împrejurul Sfîntului mulțime de pietre, încît numai capul i se vedea. Iar unul dintre păgîni, ridicînd un pietroi, l-a înălțat deasupra Sfîntului și l-a lovit cu el în cap, încît i l-a zdrobit; și astfel bunul nevoitor și-a dat duhul în mîinile Domnului.

Apoi a pus străji să păzească trupul Sfîntului Mucenic ca pe o comoară, ca să nu fie furat de cei credincioși. Iar în a patra zi a fost un cutremur mare și tunete și fulgere; apoi, căzînd foc din cer, i-a ars pe străjeri și pietrele s-au risipit ca

praful. După aceea, încetînd cutremurul, tunetele și fulgerele, a venit poporul la locul unde era trupul Sfîntului împroșcat cu pietre și a aflat pietrele risipite, iar trupul Sfîntului nu l-au mai găsit, căci Domnul, cu judecățile Sale, l-a dus în loc neștiut.

Iar Sfîntul Aitala, diaconul, a fost dus într-un sat ce se numea Patrias, și, de asemenea, a fost ucis cu pietre de creștini, care au fost siliți să facă aceasta. Iar noaptea, călugării, care viețuiau aproape, au luat în taină sfîntul lui trup și l-au îngropat cu cinste. Apoi în locul acela, unde a fost ucis Sfîntul Aitala, cu puterea lui Dumnezeu a crescut un copac de mirsină, care tămăduia tot felul de boli. Și a fost acolo copacul peste cinci ani, tămăduind neputințele tuturor celor ce alergau la el; care lucru, văzîndu-l păgînii, s-au înveninat și l-au tăiat din rădăcină. După aceea, mulți ani, cei vrednici vedeau în locul acela o lumină cerească strălucind, și îngeri cîntînd și slăvind pe Dumnezeu, Care preamărește pe Sfinții Săi. Cu ale căror rugăciuni să ne învrednicim și noi întru cele înalte și împreună cu îngerii să cîntăm slavă lui Dumnezeu în veci. Amin.

Înnoirea bisericii din Lida a Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe (3 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Slăvitul Gheorghe, marele mărturisitor al lui Hristos, s-a născut pe vremea lui Dioclețian, din tată capadocian și maică palestiniancă. Și dobîndind creștere minunată, avînd fire bună și rădăcină cinstită și sfîntă - căci părinții lui din vechi strămoși erau cu ales neam și cu bună credință -, s-a făcut prea viteaz și strălucit în războaie. Pentru acest lucru a fost cinstit de Dioclețian ca tribun

vestit, cu rangul de numerie, încă pe cînd era tînăr; după aceea, pentru bărbăția lui cea covîrșitoare, a fost înaintat comit, tăinuindu-se pînă atunci și necunoscînd nimeni că era creștin.

Împlinind douăzeci de ani, a rămas orfan de tată, care și-a pierdut viața în luptele dreptei credințe. Iar Sfîntul, plecînd cu maica sa din Capadocia, a trecut în Palestina, de unde era ea, și unde avea multe lucruri de moștenit. Și fiindcă s-a întîmplat a muri și maica sa în acea vreme, i-a rămas multă avuție, din care, luînd avere cu sine destulă, s-a dus la Dioclețian, poftind să ia mai mare stăpînire decît cea dintîi. Dar, văzîndu-i pe păgîni că au atîta ură asupra creștinilor, a hotărît mai întîi să-și împartă averile sale pe care le avea cu sine la săraci, apoi să declare înaintea lui Dioclețian și la tot sfatul și divanul că este creștin, care lucru l-a și făcut degrabă. Deci, împărțind la săraci averile ce avea și dînd libertate robilor săi și făcînd așezămînt și rînduială pentru averile rămase în Palestina, în ziua a treia - cînd se ținea sfatul stăpînitorilor de prin toată împărăția romanilor ca să scoată din mijlocul lor pe creștini -, a venit singur în mijlocul divanului și al sfatului unde se afla Dioclețian.

Propovăduind pe Hristos ca Fiu al lui Dumnezeu, și-a dat la iveală buna credință. Pentru aceasta, fiind prins, a fost supus la tot felul de chinuri cumplite, căci a fost împuns cu sulița în pîntece, a fost pus pe o roată, bătut cu vine de bou de multe ori, aruncat într-o groapă plină cu var; dar fiind păzit nevătămat de toate, prin darul lui Dumnezeu, a atras către credința cea în Hristos pe împărăteasa Alexandra, femeia lui Dioclețian; și, afară de dînsa, a creștinat și pe un oarecare Glicherie și pe altul, cu numele Atanasie. Apoi a înviat pe un om din morți și nenumărată mulțime de oameni a adus la credința lui Hristos, făcînd felurite minuni numai cu chemarea Domnului.

Deci, făcînd el acestea, a fost închis în temniță după porunca lui Dioclețian și legat cu lanțuri de fier. Dar în acea noapte i s-a arătat în vedenie Hristos, binevestindu-i bunătățile care-l așteaptă pe dînsul. Și, deșteptîndu-se, a

mulțumit lui Dumnezeu și l-a rugat pe păzitorul temniței să dea voie slujitorului obișnuit să vină la dînsul.

Făcînd păzitorul temniței după voia lui, a intrat robul său care stătea afară de temniță, și Sfîntul i-a arătat scrisorile cele aducătoare aminte ale sale, adică diata (testamentul) pe care o scrisese mai înainte. Robul, văzînd pe stăpînul său în legături, închinîndu-se lui, zăcea jos la pămînt plîngînd. Dar Sfîntul, ridicîndu-l, îl îndemna să fie cu inimă bună. După aceea, i-a spus lui vedenia și i-a poruncit cu tot dinadinsul ca, după moartea sa, să-i ia trupul și diata pe care o făcuse mai înainte de a fi prins și să le ducă în casa patriei sale, care era în Palestina, și să se aibă frică de Dumnezeu. Apoi să nu îndrăznească să nu facă vreuna din cîte sînt scrise în diată. Deci, fiindcă el a făgăduit și s-a învoit a face toate cîte i-a poruncit, a luat binecuvîntare și iertare și s-a dus de la Sfîntul.

A doua zi, Sfîntul Gheorghe, fiind adus iarăși la cercetare și neplecîndu-se lui Apolon, ci mai vîrtos zdrobind cu rugăciunea și sfărîmînd pe idolii care erau în capiște, i s-a tăiat capul. Dar robul său, luînd prea cinstit trupul sfîntului împreună cu diata lui, s-a dus în Palestina, unde, împreună cu alți creștini, cu multă cinste și evlavie au îngropat sfîntul și mucenicescul trup. Apoi a săvîrșit, ca un rob recunoscător și mulțumitor, toate cîte îi poruncise Sfîntul.

După aceasta, n-a trecut multă vreme și a strălucit dreapta credință. Căci, luînd domnia împăratul Constantin, de-a pururea pomenitul și marele împărat întocmai cu apostolii, aceia care iubeau dreapta credință au dobîndit libertate. Iar cei ce iubeau pe mucenicul, i-au zidit Sfîntului o biserică mare și prea frumoasă în Lida. Apoi, ridicînd mult pătimitul și sfîntul trup al mucenicului, din locul cel neînsemnat în care zăcea, și aducîndu-l în acea cetate, au pus la iveală pe cel vrednic de multă lumină și de mai multă arătare; și, printr-însul a făcut înnoire bisericii aceleia, care era din nou zidită de dînșii, fiind atunci ziua a

treia a lunii noiembrie; iar moaștele lui erau ca niște izvoare de-a pururea curgătoare, cu daruri de minuni celor care se închină lui cu credință.

Astfel preamărește Dumnezeu pe cei ce-L preamăresc pe Dînsul. Deci, de atunci, Biserica lui Dumnezeu a luat obiceiul ca în fiecare an, în aceeași zi, să prăznuiască aducerea moaștelor Sfîntului Mucenic, întru slava și lauda lui Hristos, adevăratul Dumnezeul nostru, și a însuși marelui mărturisitor Gheorghe. Amin.

Povestire despre minunea Sfîntului Mare Mucenic Gheorghe şi despre saracinul care a avut o vedenie în biserica sa (3 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Amira al Siriei a trimis pe nepotul său în cetatea Diopoli, pe care saracinii o numesc Rempli, ca să cerceteze oarecare pricini ce avea acolo. În cetatea aceea este o biserică minunată a Sfîntului Gheorghe, pe care văzînd-o de departe saracinul acela, a poruncit slugilor să-i ducă lucrurile sale în catehumena bisericii, că acolo vrea să poposească. Apoi a poruncit să ducă și cele douăsprezece cămile ale lui în biserică, să se odihnească. Preoții bisericii îl rugau să nu facă acest lucru necuviincios și neplăcut lui Dumnezeu. Iar el, înfricoșîndu-i, a poruncit să le ducă. Dar cum au intrat cămilele în biserică, o, minune! au căzut toate jos și au murit. Văzînd nepotul lui Amira semnul acesta, s-a mirat de puterea cea mare a Sfîntului Gheorghe și a poruncit să scoată cămilele afară din biserică.

A doua zi s-a dus preotul să slujească Sfînta Liturghie și saracinul privea din catehumenă să vadă ce are să facă. Iar iubitorul de oameni, Dumnezeul nostru, i-a deschis ochii minții lui și i-a arătat înfricoșata minune ce urmează:

În vremea cînd preotul săvîrșea dumnezeieștile Taine, saracinul a văzut cum preotul a înjunghiat un copil mic și foarte frumos, apoi sîngele lui l-a turnat într-un pahar sfințit, iar trupul l-a tăiat și l-a pus într-un discos sfințit; și, cînd s-a isprăvit chinonicul (cîntarea de la sfîrșitul Liturghiei), a văzut saracinul pe preot că a tăiat trupul pruncului bucățele și împărtășea poporul cu cărnurile și cu sîngele pruncului și se minuna foarte.

După ce a săvîrșit preotul dumnezeiasca Liturghie, a luat prescurile cele mai bune și le-a dus în dar saracinului, care l-a întrebat: "Ce sînt acestea?" Iar preotul a răspuns: "Acestea sînt din prescurile pe care le slujim noi în Biserica noastră". Atunci saracinul i-a zis cu mînie: "Dintru acestea ai slujit tu liturghie astăzi? Au nu te-am văzut eu că ai înjunghiat fără de milă un prunc mic și prea frumos și sîngele lui l-ai turnat în pahar, iar trupul lui l-ai tăiat bucățele și l-ai pus pe discos și le-ai împărțit poporului? Toate acestea pe care le-ai făcut tu, necuratule și ucigașule, au nu le-am văzut eu?"

Acestea auzindu-le preotul, s-a cutremurat și, căzînd la picioarele saracinului, a zis: "Slăvit să fie Domnul nostru, Care te-a învrednicit pe tine, stăpînul meu, a vedea o înfricoșătoare minune ca aceasta. Din aceasta eu cred că tu ești mare om înaintea lui Dumnezeu și că El vrea să te aibă numărat printre cei mîntuiți".

Saracinul, rămînînd uimit de cuvintele preotului, a zis: "Oare prescurile acestea sînt chipul celor ce am văzut eu?" Preotul a răspuns: "Așa, domnul meu, așa sînt și așa le credem; cum că pîinea și vinul pe care le aducem la Liturghia noastră sînt Trupul și Sîngele Domnului nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Dar vederea aceasta pînă acum eu nu m-am învrednicit niciodată s-o am, căci sînt păcătos, ci văd înaintea mea numai pîine și vin. Însă, de vreme ce Domnul Dumnezeul meu te-a învrednicit pe tine, stăpînul meu, să vezi o taină ca

aceasta, cred că ești mare om; căci Părinții cei mari ai Bisericii noastre, ca oameni prea vrednici vedeau această minunată taină".

Saracinul, auzind acestea și minunîndu-se foarte, s-a plecat jos și s-a gîndit mult timp. După aceea, ca și cum s-ar fi deșteptat dintr-un somn și-a venit în sine și, poruncind slugilor lui să iasă afară, a zis preotului: "Precum văd și precum deplin mă încredințez, credința creștinilor este adevărată; și, vai mie! că mi-am petrecut viața cu minciună și deșertăciune în credința saracinilor cea cu adevărat păgînă. Dar de vreme ce este voia lui Dumnezeu ca să mă mîntuiesc, botează-mă, ca să slujesc măcar de acum înainte lui Dumnezeu cu conștiință curată!"

Preotul i-a răspuns: "Nu îndrăznesc, domnul meu, să te botez, căci unchiul tău este împărat și, aflînd de aceasta, mă va ucide și pe mine și va strica și bisericile noastre. Dar dacă voiești, pleacă în taină de aici și du-te la patriarhul Ierusalimului, fără să te cunoască, și el te va boteza".

Saracinul, auzind acestea, a găsit o haină de păr și, îmbrăcîndu-se cu dînsa, într-o noapte a fugit pe ascuns și s-a dus la Ierusalim la patriarh, fără să fie cunoscut; și, căzînd la picioarele lui, l-a rugat să-l boteze.

Dacă s-a botezat, după a opta zi a zis către patriarh: "Cu darul lui Dumnezeu m-am făcut creștin; deci ce se cade să fac, ca să mă mîntuiesc?" Patriarhul i-a răspuns: "Dacă voiești să te mîntuiești, du-te la Muntele Sinai, unde se află monahi cucernici și îmbunătățiți, fă-te monah și păzește poruncile lui Dumnezeu".

El s-a dus la Muntele Sinai și, făcîndu-se monah, a petrecut acolo trei ani; și deprinzîndu-se cu toate faptele creștinești de la monahii aceia, a ajuns în mari sporiri ale faptelor bune. După aceea, a rugat pe egumen să-i dea voie să se ducă la Rempli și, luînd binecuvîntare, s-a dus acolo. Intrînd în Biserica Sfîntului Gheorghe, l-a întîmpinat preotul cel de Dumnezeu cinstitor, acela de

care am spus mai înainte și, arătîndu-i-se lui cine este, i-a zis: "Iată că, cu dumnezeiescul dar și prin rugăciunile tale cele bine primite, m-am făcut creștin și monah, însă am mare dorință să văd pe Domnul Iisus Hristos. Pentru aceea te rog cu căldură, să mă înveți ce se cade să fac ca să-mi împlinesc dorința".

Atunci preotul, slăvind pe Dumnezeu, i-a zis: "Du-te la Amira, unchiul tău, și înaintea lui și a tuturor saracinilor, mărturisește pe Domnul nostru Iisus Hristos, cum că este Fiul lui Dumnezeu, Făcător a toată zidirea; cum că S-a făcut om și a făcut preaslăvite minuni în lume și S-a răstignit, S-a îngropat și a treia zi a înviat și cu slavă S-a înălțat la ceruri. Deci, făcînd asta cu îndrăzneală, vei vedea pe Domnul".

Atunci, de-a pururea pomenitul monahul acela, plecîndu-se dumnezeieștilor cuvinte ale cucernicului preot, a plecat îndată și s-a dus la locul unde era unchiul său; iar noaptea, suindu-se în minaretul geamiei lor, a început a striga: "Alergați aici, o, saracini, că am să vă spun vouă cuvînt!"

Aceia, auzind aceasta, au alergat cu făclii și, aflînd pe monahul acela, l-au întrebat ce are să le spună. Monahul le-a zis: "Ce-mi dați să vă spun unde este nepotul lui Amira, care a fugit pe ascuns?" Aceia au răspuns: "Dacă ne vei spune aceasta, îți vom da bani cîți vei voi".

Monahul a zis: "Duceți-mă la Amira, ca să-i spun!" Atunci, numaidecît l-au dus la Amira cu bucurie, zicînd: "Monahul acesta știe unde este nepotul tău". Amira l-a întrebat de-l știe cu adevărat. Monahul a răspuns: "Da, cu adevărat știu, căci eu însumi sînt; însă acum sînt creștin și cred în Tatăl, în Fiul și în Sfîntul Duh, într-o Dumnezeire, și mărturisesc că Fiul lui Dumnezeu S-a întrupat din Pururea Fecioara Maria și a făcut mari minuni în lume, apoi S-a răstignit și S-a îngropat și a treia zi a înviat și S-a înălțat la Cer, apoi S-a așezat la dreapta lui Dumnezeu-Tatăl și va să vină iarăși, să judece viii și morții".

Acestea auzindu-le Amira, unchiul său și, spăimîntîndu-se, a zis: "Ce ai pătimit, ticălosule, de ți-ai lăsat casa, bogățiile și slava ta și umbli așa defăimat ca un cerșetor? Nu te întorci la credința ta, să mărturisești prooroc pe Mohamed și să vii iarăși în starea ta cea dintîi?" Iar monahul a răspuns: "Eu cîte bunătăți aveam atunci cînd eram saracin, erau toate de partea diavolului. Iar aceste haine de păr pe care le port acum sînt lauda mea, bogăția mea și arvună a slavei ce am să dobîndesc pentru credința cea adevărată a Hristosului meu; iar pe Mohamed, care v-a amăgit pe voi, îl defăimez și credința în el o urăsc și de la dînsa mă întorc și o anatemizez".

Cu toate acestea, lui Amira fiindu-i milă de dînsul, a zis saracinilor care se aflau acolo: "El și-a pierdut mintea și nu știe ce zice; scoateți-l afară și izgoniți-l!" Iar aceia au zis: "Pe acela care a anatemizat pe proorocul nostru și credința noastră și care este vrednic de cumplită moarte îl slobozești? Apoi și noi ne lepădăm credința noastră și ne facem creștini!"

Atunci Amira, temîndu-se de dînșii să nu facă vreo răscoală asupra lui, le-a dat libertate să facă cu dînsul orice vor voi. Iar ei, scrîșnind din dinți, au răpit pe fericitul monah și, scoțîndu-l afară din cetate, au aruncat cu pietre în el, dar el chema numele Domnului nostru Iisus Hristos. Și așa s-a săvîrșit de-a pururea pomenitul, întru bună mărturisire; și, mergînd cu îndrăzneală către Domnul, pe Care L-a dorit, a luat cununa mărturisirii.

Pentru aceea, în fiecare noapte s-a arătat multă vreme o stea strălucitoare deasupra grămezii de pietre și lumina toată partea aceea, care lucru văzîndu-l saracinii, se minunau. Trecînd vreme multă, Amira a dat voie creștinilor care, scoțînd sfintele moaște ale mărturisitorului din grămada de pietre - o minune! -, le-au aflat întregi și nestricate, avînd multă bună mireasmă. Pe care moaște cu evlavie sărutîndu-le, le-au îngropat cu laude și cu cîntări de psalmi, slăvind pe Domnul nostru Iisus Hristos, Căruia I se cuvine slava și stăpînirea în veci. Amin.

Alți sfinți pomeniți la 3 noiembrie

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Tot în această zi mai facem pomenirea Prea Cuviosului Părintelui nostru Achepsima, care a trăit pe vremea împăratului Teodosie cel Mare și care, închizîndu-se într-o colibă mică, a petrecut șaizeci de ani, luînd aminte la mîntuirea sa. Mîncarea lui era linte cu apă. După aceea a fost scos din colibă și, cu sila, ales arhiereu. Apoi și-a dat duhul său lui Dumnezeu în pace adîncă.

Tot în această zi mai facem pomenirea Sfinților Mucenici ostași Attic, Agapie, Eudoxie, Carterie, Istucarie, Pactobie, Nictopolion și a celor împreună cu dînșii, care, pe vremea lui Decius împăratul, suferind de la Marcel Duxul multe chinuri pentru Hristos, s-au săvîrșit prin foc.

Viața Cuviosului Părintelui nostru Ioanichie cel Mare (4 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Preacuviosul Părinte Ioanichie s-a născut în părțile Bitiniei, în satul ce se numea Maricat; tatăl său se numea Miritrichie, iar maica sa, Anastasia. Și începînd a veni în vîrstă, păștea vitele, după porunca părinților săi. Apoi, deși nu era dat la învățătura cărții, mai mult decît toți cei ce învățau, a înțeles ce este viața, căci căuta poruncile Domnului. Drept aceea, fiind povățuit de Duhul

Sfînt, era foarte îmbunătățit, blînd, smerit, răbdător și foarte ascultător. Iar către rugăciune avea o astfel de osîrdie, încît de multe ori lăsînd turma sa, toată ziua stătea la un loc deosebit și se ruga cu sîrguință către Dumnezeu. Iar cînd mergea la rugăciune, își însemna turma sa cu semnul crucii și rămînea turma nerisipită, nici de fiare răpită, nici de tîlhari furată, pînă cînd fericitul copil, întorcîndu-se seara, o mîna la casa părinților. Cu astfel de lucru s-a îndeletnicit Sfîntul pînă la vîrsta matură.

În acea vreme, împărățea peste greci Leon cel necredincios, fiul lui Constantin Copronim, care era amăgit cu eresul luptei contra sfintelor icoane. Acesta a trimis prin toată stăpînirea sa, ca să aleagă tineri plăcuți, harnici și viteji pentru oaste.

Ajungînd trimișii în părțile Bitiniei și fiind în satul unde viețuia Ioanichie, dacă l-au văzut că este tînăr, frumos, cu vîrsta desăvîrșit, cu trupul voinic și îndemînatic la oaste, l-au luat cu dînșii și l-au înscris în rînduiala ostășească. Dintr-acea vreme Ioanichie fiind ostaș, era înfricoșător vrăjmașilor pentru bărbăția lui și iubit celor ce ostășeau împreună cu dînsul, pentru blîndețea și smerenia lui; dar mai iubit era lui Dumnezeu, căci păzea cu dinadinsul poruncile Lui cele sfinte.

Însă diavolul, pizmuind viața lui cea îmbunătățită, l-a tras pe el în eresul luptei contra icoanelor, de care atunci toată Biserica lui Dumnezeu era tulburată prin împărați eretici. Căci se aruncau de prin bisericile lui Dumnezeu sfintele icoane iar cei ce se închinau erau izgoniți. Și atît de mult a fost înșelat Ioanichie cu acel eres, încît nu voia nici să audă de sfintele icoane.

Iar Dumnezeu, Care voiește ca toți să se mîntuiască, l-a mîntuit și pe el de acea înșelăciune în acest chip. A rînduit a fi trimis cu oștile spre Apus, de unde întorcîndu-se, trecea pe lîngă muntele Olimpului; și după purtarea de grijă a lui Dumnezeu, a trecut pe lîngă un călugăr, care pustnicea în acel munte și care era înainte văzător. Acela, auzind că Ioanichie trecea pe acolo cu oștile, și prin

Duhul lui Dumnezeu înștiințîndu-se despre toate cele ce gîndea dînsul, a ieșit din chilia sa și, arătîndu-se lui, a zis: "O, fiule Ioanichie, dacă te numești creștin, pentru ce treci cu vederea icoana lui Hristos? Zadarnice sînt toate ostenelile faptelor tale celor bune, dacă nu ai credința cea dreaptă!"

Acestea auzindu-le, Ioanichie se minună, căci l-a chemat pe nume acela care nu-l știa pe el și a vădit credința lui, călugărul care niciodată nu-l văzuse. Deci a cunoscut că cel ce grăiește către dînsul este plin de Duhul lui Dumnezeu și, cu ochii mai înainte văzători, a știut tot despre dînsul. Pentru aceea a căzut la pămînt, închinîndu-se și cerînd iertare, pentru că din neștiință a greșit; și a făgăduit a se îndrepta și a da cinstea și închinăciunea ce se cuvin icoanei lui Hristos și chipurilor tuturor sfinților.

Din acea vreme fericitul Ioanichie a început cu osîrdie a cinsti sfintele icoane și se căia că altădată, în neștiința sa, le trecuse cu vederea; și părîndu-i rău de aceasta, se pedepsea cu post și cu tot felul de chinuri ale trupului. Căci, petrecînd lîngă ușile împărătești, se culca pe pămînt și făcea rugăciune cu sîrguință și priveghere de toată noaptea și niciodată nu mînca bucate pînă la săturare. Deși adeseori stătea la masa de obște cu ostașii săi, însă atunci numai gusta din mîncare și băutură, în acest fel de pocăință petrecînd el șase ani.

În acea vreme s-au sculat bulgarii cu toată puterea lor și au pornit război împotriva grecilor, robind Tracia. Deci a ieșit împotriva lor împăratul grecilor, cu toate oștile sale, între care era și fericitul Ioanichie. Iar cînd s-au apropiat amîndouă oștile și făceau război, bulgarii erau aproape a birui pe greci. Atunci Ioanichie a arătat mare vitejie, ca odinioară David, care a biruit pe cel de alt neam; apoi, chiar în fața împăratului a apărat pe tovarășii săi de sabia potrivnicilor, nevoindu-se cu bărbăție împotriva vrăjmașilor săi și tăindu-i ca pe niște buruieni. Pe un oarecare boier din cei însemnați ai grecilor, care s-a luptat cu bulgarii și a fost biruit de dînșii, căzînd în mîinile lor, Ioanichie l-a izbăvit;

căci, pornindu-se asupra lor, pe unii i-a tăiat cu sabia, iar pe alții i-a izgonit și pe cel robit l-a scăpat.

Odată, văzînd el un bulgar înfricoșător ca Goliat, care păzea o cale strîmtă și ucidea mulți greci, s-a pornit asupra lui și îndată i-a tăiat capul. Astfel era vitejia fericitului Ioanichie împotriva vrăjmașilor celor văzuți, lucru care mai înainte însemna lupta lui cea tare și biruința care avea să o aibă contra vrăjmașilor celor nevăzuți.

Văzînd împăratul vitejia lui, l-a întrebat despre patria lui, despre neam și despre nume și a poruncit să-l scrie în cartea vitejilor, ca după săvîrșirea războiului să-l cinstească cu boierie mare și cu multe daruri ca pe un ostaș viteaz.

Sfîrșindu-se războiul și întorcîndu-se împăratul întru ale sale, Ioanichie a văzut muntele Olimpului, mai sus pomenit, care este în dreapta Bitiniei. Aducîndu-și aminte de călugărul acela, care ieșise la dînsul din pustie, și-l mustrase pentru eresul luptării împotriva sfintelor icoane, și-a pus în gînd să lase toate și, sălășluindu-se în acel munte, să urmeze în liniște vieții călugărești și să se închine lui Dumnezeu, lucru pe care degrabă l-a și făcut. Căci, cînd a venit în cetatea împărătească și avea să primească boierie cinstită și daruri de la împărat pentru vitejia pe care o arătase în război, îndată le-a trecut cu vederea pe toate și ca pe niște gunoaie le-a socotit. Apoi, după douăzeci și patru de ani ai ostășirii sale împotriva trupului și a sîngelui, părăsind oștirea, a mers la cei ce petreceau viață călugărească, vrînd a începe războiul împotriva duhurilor răutății celor de sub cer.

Întîi a venit în mînăstirea Avgarov și, fiind primit de părinții cei ce petreceau acolo, și-a descoperit gîndul său egumenului Grigorie, cum că voiește a merge în pustie și a viețui singur în liniște. Iar egumenul, lăudînd scopul, a zis: "Deși cugeți cele bune, iubitule, eu te sfătuiesc să nu alegi deocamdată viața cea pustnicească și depărtată de petrecerea împreună cu oamenii, pînă ce nu te vei deprinde mai întîi cu rînduiala și obiceiul călugăresc. Deci mai întîi

sălășluiește-te între oarecare călugări cu fapte bune și iscusiți și vei afla de la dînșii vremea și rînduiala rugăciunilor; apoi învață smerita cugetare, ascultarea și blîndețea și după aceea te vei duce și în pustie. Păzește-te, fiule, ca nu cumva, fiind neînvățat și începînd viața aceasta, în loc să rănești pe vrăjmașul, să fii tu rănit de dînsul, și în loc să-l biruiești, să fii biruit!"

Un sfat folositor ca acesta ascultînd Ioanichie, a părăsit scopul său pînă la o vreme și s-a sălășluit împreună cu bărbații insuflați de Dumnezeu ca să se obișnuiască cu viața lor cea plină de fapte bune. Deci în trei mînăstiri a luat aminte și a învățat rînduiala și viața călugărească. Mai întîi s-a dus la mînăstirea lui Avgarov, apoi s-a dus într-o altă mînăstire, care se numea Utotelos și, neștiind carte, a început acolo a învăța. Dar, văzînd că în mînăstirea aceea vin mulți oameni mireni și le tulbură liniștea, a ieșit de acolo și s-a dus în a treia mînăstire, care se numea Antidiu. Petrecînd în ea doi ani, a învățat treizeci de psalmi ai lui David și mult s-a folosit de călugării cei ce petreceau acolo.

Iar după doi ani a dorit iarăși liniștea pustiei și voia să se suie într-un munte care era aproape și acolo, în singurătate sălășluindu-se, să înceapă viața pustnicească. Dar șapte zile mai înainte le-a petrecut postind și rugînd pe Dumnezeu cu sîrguință, ca să-i fie povățuitor pe calea ce dorea. În a șaptea zi, acest nou Moise, a auzit un glas de sus, poruncindu-i să iasă la muntele acela. Și a ieșit Ioanichie din mînăstirea Antidiului și a mers departe, și pe munte suindu-se, lua aminte într-o parte și într-alta, unde să afle un loc de petrecere. Și iată, a văzut doi monahi viețuitori în pustie, ale căror haine erau de păr și se hrăneau din verdețurile ce creșteau în pustie. Către aceștia alergînd fericitul, li s-a închinat. Iar ei, stînd, au făcut rugăciune și după aceasta au vorbit cu dînsul. Deci Ioanichie le-a mărturisit lor toate ale sale, le-a descoperit scopul său și mult s-a folosit din sfintele lor cuvinte.

Apoi, pustnicii aceia, i-au proorocit lui că după cincizeci de ani de pustnicie, către sfîrșitul vieții lui, va veni asupra lui o ispită de la niște oameni zavistnici; dar au zis sfinții, că se va întoarce durerea la capul lor, iar tu nici un rău nu vei pătimi. Aceasta s-a și împlinit și despre care lucru vom spue mai pe urmă. Acestea proorocindu-le pustnicii lui Ioanichie, i-au dat o haină de păr, care pe limba acelei țări se numea leviton. Această haină îi era lui Ioanichie ca o pavăză nebiruită împotriva tuturor săgeților vrăjmașilor, precum singur mai pe urmă a mărturisit.

După vorba cea folositoare între ei, pustnicii s-au despărțit și s-au dus în cea mai adîncă pustie, iar Ioanichie s-a dus la muntele ce se numea Trihalix și acolo petrecea fără chilie, avînd numai cerul drept acoperămînt. Înștiințîndu-se despre dînsul Grigorie cel mai sus pomenit, egumenul mînăstirii Avgarovului, i-a zidit lui în muntele acela o chilie mică, în care putea fericitul să se adăpostească de vifor, de ploi și de zăpadă; deci în acea chiliuță petrecea Ioanichie închis. După aceasta au început mulți dintre frați a veni la dînsul, vrînd a-i vorbi și a se folosi de la el. Pentru aceea, supărîndu-se pentru că i se tulbura liniștea, a lăsat muntele acela și s-a dus, căutîndu-și alt loc de liniște.

Mergînd pe lîngă satul ce se numea Elespont, a văzut aproape de dînsul un munte înalt și foarte greu de umblat, fiind plin de pădure; și săpîndu-și în pămînt o peșteră strîmtă și adîncă, a început a viețui acolo fără a ieși din ea. Iar hrană avea de la un păstor, care păștea caprele în acel munte; acesta aducea sfîntului cîte puțină pîine și apă și aceasta numai o dată pe lună, iar el primea de la dînsul binecuvîntare și rugăciune. Acolo a petrecut Sfîntul trei ani, ziua și noaptea rugîndu-se și slăvind pe Dumnezeu, apoi cîntînd psalmii lui David, adăuga la fiecare stih cuvintele acestea: "Nădejdea mea este Tatăl, scăparea mea este Fiul și acoperămîntul meu Sfîntul Duh". Aceste cuvinte ca pe o dulceață purtîndu-le pe limba sa, se veselea; cuvinte care mai pe urmă mulți deprinzîndu-le de la dînsul, totdeauna le aveau în gurile lor.

După trei ani de la nevoința lui în acea peșteră strîmtă, a ieșit odată la o biserică ce nu era departe de acolo. Și, din întîmplare, au venit la acea biserică niște ostași, care odinioară ostășiseră cu Ioanichie și avuseseră cu dînsul prietenie. Dintre aceștia unul, văzîndu-l pe Ioanichie, l-a recunoscut și, îmbrățișîndu-l, plîngea de bucurie și îi aducea aminte de viața lui de mai dinainte, de vitejia lui în războaie, de slava și de cinstea pe care o avea de la împăratul. Apoi se minuna că a lăsat toate acelea și a vrut să trăiască în sărăcie. Dar întorcîndu-se ostașul acela către tovarășii săi, vrînd să le spună despre Ioanichie, acesta îndată a fugit de dînșii. Și, vrînd să se ascundă mai bine, s-a dus în munții Conturiului, în care erau mulțime de fiare și de balauri. Acolo sălășluindu-se Sfîntul și fugind de slava omenească, a locuit cu fiarele și cu balaurii, cîntînd ca David: *Iată m-am îndepărtat fugind, și m-am sălășluit în pustie. Așteptat-am pe Dumnezeu, Cel ce mă mîntuiește de puținătatea sufletului și de vifor*.

Iar după multă vreme a voit a merge în Efes, la biserica Sfîntului Ioan, Cuvîntătorul de Dumnezeu, pentru închinare și rugăciune. Deci, sculîndu-se, a plecat și, trecînd pe lîngă un lăcaș de rugăciune la apusul soarelui, l-au întîmpinat un bărbat și o femeie, mergînd la același lăcaș ca să săvîrșească pomenirea părinților lor. Aceștia, văzîndu-l pe cale, s-au înfricoșat, că avea trupul îmbrăcat cu haine rupte, desculț și pe tot trupul acoperit cu păr. Iar sfîntul, văzîndu-i pe ei tremurînd de frică, a zis cu blîndețe către dînșii: "Nu vă temeți, fiilor, ci spuneți-mi unde duce calea aceasta!" Iar ei au zis că duce către rîul ce este înainte și care atunci era foarte mare, încît nimeni nu era cu putință a trece rîul acela fără luntre. Dar Sfîntul mergînd lîngă rîu, s-a odihnit puțin, apoi la miezul nopții, sculîndu-se, a mers pe apă - o, picioare sfinte! o, călătorie minunată! Și mergînd pe deasupra apei ca pe uscat, a trecut de cealaltă parte cu picioarele uscate.

După ce a sosit în Efes și s-a apropiat de biserica Sfîntului Ioan Teologul, i s-au deschis de la sine ușile bisericii și, intrînd înăuntru, s-a rugat dindestul,

închinîndu-se și sărutînd sfînta icoană a iubitului ucenic al lui Hristos. Apoi ieșind din biserică, îndată s-au închis ușile singure. Iar el iarăși s-a întors la a sa petrecere în nevoință din munții Conturiului.

Deci, i s-a întîmplat a merge pe lîngă o mînăstire de femei, unde era o maică ce avea o fiică tînără, și aceasta fiind cuprinsă de dorința lumească, voia să lase cinul său călugăresc și pe maica sa, să se ducă în lume și să se mărite cu un bărbat. Iar maica sa o sfătuia cu plîngere și o ruga ca să sufere războiul trupesc pentru dragostea lui Hristos, să-și omoare trupul său, să nu-și lase călugăria și să nu se dea spre batjocură și pierzare diavolului. Dar nu putea să o înduplece pe dînsa, căci ardea de văpaia patimii și voia să fugă din mînăstire.

Despre toate acestea înștiințîndu-se Sfîntul Ioanichie, i s-a făcut milă de fecioara aceea și, chemînd-o pe ea, a zis: "Pune, fiică, mîna ta pe grumajii mei!" Cînd a făcut aceasta fecioara, Sfîntul s-a rugat cu lacrimi către Dumnezeu ca să se izbăvească fecioara de acea patimă și de ispita diavolului, iar greutatea războiului ei să fie pe grumajii lui și toate patimile ei cele trupești să fie asupra lui, ceea ce a și fost. Căci a scăpat fecioara aceea de toate gîndurile cele necurate și de poftele cele trupești; apoi a petrecut în mînăstirea sa, viețuind fără de patimi și bineplăcînd lui Dumnezeu.

Iar Sfîntul Ioanichie s-a dus în calea sa, la muntele Conturiului; dar mergînd pe cale a simțit în sine o dorință necurată și s-au năpustit asupra lui ca un vifor cumplit gîndurile cele lumești și s-au ridicat într-însul valurile necuratelor patimi, încît fierbea sîngele într-însul ca într-o căldare și toată ispita ce fusese la fecioara aceea a căzut asupra fericitului Ioanichie. Însă el răbda ostenindu-și trupul cu mari nevoințe. Apoi, aflînd undeva un balaur înfricoșător încuibat în crăpăturile pămîntului, a cugetat să se dea pe sine balaurului spre mîncare, voind mai bine a muri decît să se învoiască cu gîndurile cele necurate și să-și prihănească trupul său cel curat. Deci s-a aruncat pe sine înaintea balaurului,

ca să fie mîncat de el. Însă șarpele nici n-a voit a se atinge de dînsul ci, atunci cînd îl întărîta pe el Sfîntul Ioanichie, îndată a murit.

Din acel ceas au pierit de la dînsul toate gîndurile necurate, s-a stins patima, a încetat pofta și s-a întors pacea în trupul lui. Deci i s-a dat lui de la Dumnezeu stăpînire peste balaurii cei văzuți și peste cei nevăzuți, ca să calce peste dînșii și să sfărîme capetele lor. Odinioară, stînd el și cîntînd psalmii lui David, a început a se clătina o stîncă ce era acolo. Uitîndu-se sfîntul, a văzut ieșind, din mijlocul peretelui, un balaur înfricoșător. Sfîntul punînd peste dînsul toiagul ce-l avea în mînă, îndată balaurul a murit.

Altădată, în vreme de iarnă, sfîntul intrînd într-o peșteră adîncă, a aflat într-însa un balaur ai cărui ochi străluceau ca focul și sfîntul nu știa că este acolo balaurul; ci părîndu-i că ochiul lui este cu adevărat foc, a adunat lemne și le-a pus pe ochii șarpelui vrînd să se încălzească de frig; însă balaurul s-a sculat și a lepădat lemnele de pe ochii lui. Atunci a cunoscut sfîntul cum că este balaur, dar nu s-a temut ci, dîndu-se puțin într-o parte a peșterii, a petrecut împreună cu balaurul pînă ce a trecut iarna.

După doisprezece ani petrecuți în pustia aceea, a venit către dînsul un glas de sus, poruncindu-i să meargă în mînăstirea care se numește Erist și acolo să se îmbrace în rînduiala călugărească, căci încă nu era îmbrăcat în haine călugărești acest pustnic îmbunătățit cu atîtea fapte bune. Deci, îndată a plecat la mînăstirea aceea, unde, ajungînd pe vremea secerișului, a spus dorința sa egumenului mînăstirii, care se numea Ștefan. Acesta, a doua zi, făcînd rugăciunile cele obișnuite, a îmbrăcat pe cuviosul Ioanichie în chipul călugăresc, deși mai înainte de chipul acela era călugăr desăvîrșit și pe mulți călugări îi întrecea cu faptele bune.

Cuviosul, fiind îmbrăcat în haine călugărești, a început mai mult a se nevoi, adăugînd osteneli peste osteneli. Apoi s-a închis într-un loc ce se numea Critama; și s-a ferecat cu un lanț de fier lung de șase coți și a petrecut în acea

închisoare trei ani în legături, fiind singur de voie legat și mucenic al lui Hristos. Iar după trei ani a dorit să se ducă în Helidon, să-l vadă pe Gheorghe cel mare între pustnici. Deci dezlegîndu-se din legături s-a dus; și cînd a ajuns la rîul Goram, a dat iarăși peste un balaur care tulbura rîul și oprea curgerea apei. Pe acel balaur l-a omorît cu rugăciunea și cu semnul Crucii. Apoi, venind la marele Gheorghe, a petrecut lîngă dînsul alți trei ani și a învățat de la el toată Psaltirea; și iarăși s-a dus la păstorul locașului Antidiului, împreună cu ucenicul său Pahomie.

Fiind în mînăstirea Avgarovului, s-a dus cu alți călugări ca să vadă o mînăstire ce era zidită de curînd, în muntele din apropiere. Și cînd s-a apropiat de munte, a venit din pustie un țap mare neobișnuit, pe care, văzîndu-l monahii care mergeau cu dînsul, cugetau între ei cum l-ar putea vîna, căci din pielea lui ar avea piei bune. Iar cuviosul, înțelegînd cugetele lor, a poruncit unuia ce se chema Sava să meargă și să aducă țapul acela la dînsul. Iar Sava a zis: "Dar de se va porni țapul pe fugă, cum îl voi ajunge?" Iar Sfîntul a zis către dînsul: "Tu, frate, mergi numai și fă ceea ce-ți spun, căci el de bunăvoie va veni la tine și-ți va urma ție". Dar întorcîndu-se către ceilalți călugări, i-a întrebat pe ei de este bună pielea țapului ca să facă din ea foale. Iar ei au zis: "Foarte bună este; aceasta cugetam și noi mai înainte de a spune tu". Și fiind adus țapul, cuviosul îl netezea cu mîna sa, iar pe frați îi învăța să le fie milă de sufletele dobitoacelor și să-și potolească poftele. Apoi iarăși a slobozit țapul la pășunea sa în pustie.

Cuviosul avea și darul înainte vederii, căci a proorocit moartea împăratului Nichifor, care avea să fie degrabă, ceea ce s-a și împlinit; căci, fiind rănit de bulgari, a murit în război. Asemenea a prevestit grabnicul sfîrșit al lui Stavrichie, fiul lui Nichifor, care începuse a împărăți după dînsul.

Pe cînd petrecea Sfîntul în muntele Prusantiului, care este înalt ca și muntele Olimpului, era acolo un călugăr, anume Gurie, cu viață fățarnică, ce căuta slava

omenească, fiind de toți slăvit ca un mare nevoitor. Acela, văzîndu-se departe de Sfîntul Ioanichie, cel cu adevărat nevoitor și săvîrșitor de fapte bune, s-a pornit spre zavistie. Deci, vrînd să-l piardă pe el de pe pămînt, a gătit otravă de moarte și, venind la dînsul cu vicleșug, ca Iuda, i-a dat otrava aceea în băutură. Iar cuviosul, fiind fără de răutate, socotea că Gurie îi arată dragoste prietenească, căci nu știa zavistia și vicleșugul lui.

Neștiind nimic, a băut otrava cea aducătoare de moarte și îndată a căzut în boală cumplită și se apropia de moarte. Dar Dumnezeu n-a lăsat pe plăcutul Său să se săvîrșească fără vreme, de o moarte ca aceea, ci i-a trimis în ajutor pe Sfîntul Mucenic Eustatie. Acesta, arătîndu-se lui în vedenie, l-a tămăduit de boală și i-a dăruit sănătate ca mai înainte. Pentru aceasta, mulțumindu-i, Cuviosul Ioanichie a zidit acolo o biserică în numele Sfîntului marelui mucenic Eustatie și a făcut o mînăstire lîngă dînsa.

Într-o noapte a avut o vedenie, nu în somn, ci aievea, pe cînd stătea și se ruga. Vedenia era aceasta: În partea muntelui dinspre răsărit, s-a arătat un izvor cu apă multă, iar împrejurul izvorului erau mulțime de oi care beau apa ce curgea din izvor; și Sfîntul se minuna de acea vedenie, căci știa că nu era acolo izvor, nici oi n-au umblat cîndva prin pustia aceea. Iar a doua zi a mers la locul acela, dar n-a aflat nimic, nici oi, nici izvor, ci numai locul frumos și bineplăcut pentru viețuire. Apoi s-a înștiințat de la cei de demult cum că într-acel loc a fost odinioară o biserică a Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Cuviosul a tîlcuit vedenia sa, zicînd: "Izvorul care avea multă apă, înseamnă darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu ce va fi în acel loc; iar oile, sînt poporul care se împărtășește din darul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu".

Deci a pus multă sîrguință ca să se zidească biserica, iarăși pe locul acela, în numele Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, pe care a săvîrșit-o degrabă, căci a zidit o biserică frumoasă și a așezat mînăstire lîngă ea. Apoi a adunat mulțime de frați, cu ajutorul lui Dumnezeu și cu sporirea Binecuvîntatei

Fecioare Maria, Născătoarea de Dumnezeu. Iar cînd se zidea biserica, se ostenea și Cuviosul Ioanichie, ducînd pietre și ajutînd celor ce zideau. Odată, întinzîndu-și mîna ca să ia o piatră de pe pămînt, a ieșit o viperă de sub piatră și l-a apucat de mînă. Iar el, ca odinioară Pavel, scuturînd vipera de pe mînă, n-a pățit nimic.

În rugăciunile sale Cuviosul Ioanichie era cu sîrguință, încît nu numai cu duhul, ci și cu trupul se înălța de la pămînt. Altă dată cuviosul mergînd singur la biserică să se roage, i-a urmat în taină ucenicul și următorul vieții lui celei sfinte, fericitul Eustatie și ascunzîndu-se într-un colț al bisericii, lua aminte cu sîrguință la rugăciunea lui. Apoi l-a văzut ridicîndu-și mîinile și înălțîndu-se de la pămînt, stînd în văzduh și rugîndu-se, lucru pe care văzîndu-l Eustatie, s-a înspăimîntat. Iar după rugăciune iarăși a coborît pe pămînt. Și simțindu-l pe Eustatie că este acolo, s-a scîrbit asupra lui și a zis: "Scris este: *Nu va locui lîngă tine cel ce viclenește*. Iar tu ai îndrăznit a vedea cu vicleșug smerita mea rugăciune". Deci l-a certat pe el ca să nu spună nimănui despre aceea.

Multe minuni făcea acest bărbat sfînt. Pe demoni îi scotea din oameni cu cuvîntul și tămăduia tot felul de boli cu semnul Crucii și cu rugăciunea și de vătămările șerpilor pe mulți a izbăvit. De aceea mulțime de popor alerga la dînsul: unii cerînd tămăduiri de boli, alții izbăvire de duhurile cele necurate, iar alții numai binecuvîntare și rugăciune, lucru care tulbura liniștea lui. Pentru aceea, supărîndu-se, s-a dus în muntele Trihalicului și a trăit acolo, petrecînd fără acoperămînt. Iar Eustatie din mînăstirea Avgarovului, avînd dragoste cu osîrdie către părintele său și dorind să se vadă cu dînsul, s-a dus acolo și, căutîndu-l cu sîrguință, l-a aflat în acel munte.

Apoi, după rugăciunea obișnuită, Eustatie a întrebat pe fericitul Ioanichie despre Leon Armeanul, care pe atunci împărățea: "Oare mult va tulbura Biserica lui Dumnezeu cu eresul luptării contra sfintelor icoane?" Iar Sfîntul a

prevestit grabnica lui pierzare, căci Mihail, care era poreclit Valvos sau Travlin, degrabă l-a ucis pe Leon Armeanul și i-a luat împărăția.

Fericitul bărbat Ioanichie se obișnuise a umbla cu toiag la bătrînețe; și umblînd el prin unele locuri strîmte printre munți, s-a întîmplat că i-a căzut toiagul din mînă și s-a pierdut și nu era cu putință a-l afla, căci căzuse într-o prăpastie. Deci, mîhnindu-se Sfîntul pentru pierderea toiagului, și-a plecat genunchii făcînd Domnului obișnuitele rugăciuni. Iar toiagul purtîndu-se prin văzduh a venit cu nevăzută mînă și s-a așezat în mîinile sfîntului.

Umblînd fericitul pe munte, a aflat o peșteră pustie, în care se încuibaseră demonii. Sfîntul, iubind peștera aceea, s-a sălășluit într-însa. Iar diavolii, nerăbdînd venirea lui, s-au sculat asupră-i și multe feluri de supărări îi făceau, vrînd să-l înfricoșeze și să-l izgonească de acolo. Diavolii strigau asupra lui, scrîșneau din dinți, batjocoreau, îngrozeau, alergau asupra lui, năpădeau asupra feței lui și toată peștera părea că se clatină. Iar Sfîntul, după cuvîntul lui Pavel, stătea în ziua cea cumplită înarmîndu-se cu zaua dreptății și cu pavăza credinței și întru nimic nu socotea toate năpădirile vrăjmașilor. Demonii, precum odinioară n-au răbdat venirea lui Hristos, strigau: "Ai venit aici mai înainte de vreme să ne chinuiești pe noi?" și neputînd birui pe cel nebiruit, singuri fiind biruiți, diavolii au fugit de la dînsul.

În acea vreme, o fiică a unui boier mare, care ținea credința dreaptă, zăcea pe pat slăbănoagă și bolea cumplit. Fiind adusă la Sfîntul, el îndată a întîmpinat-o și, făcîndu-i-se milă de ea pentru buna ei credință - căci, în mijlocul atîtor popoare luptătoare împotriva icoanelor, ea singură cinstea sfintele icoane -, a tămăduit-o de boală cu rugăciuni și cu semnul sfintei Cruci, dîndu-i sănătate desăvîrșită.

S-a întîmplat a fi acolo cel ce luase pe sora sfîntului în însoțire; acela era întunecat cu eresul luptei contra icoanelor. Pe acesta îl învăța Sfîntul din destul ca să cunoască calea cea dreaptă a bunei credințe și să aibă sfintele icoane în

cinstea ce li se cuvine. Dar după ce n-a sporit nimic cu cuvintele - căci acela era împietrit ca faraon -, fericitul, uitînd rudenia sa cea de aproape după trup, s-a rugat lui Dumnezeu ca să orbească ochii cei trupești ai celui luptător împotriva icoanei, de vreme ce nu avea ochi sufletești. Și a fost așa, căci a orbit cumnatul său după soră și a luat pedeapsă vrednică pentru credința sa cea rătăcită.

Acest mare părinte avea obiceiul de se pogora din munte întru întîmpinare, cînd auzea că vine cineva la dînsul. Aceasta o făcea ca cei ce vin să nu se ostenească pentru dînsul, pentru că suirea în acel munte era cu osteneală, iar nu cu înlesnire. Deci, odată, veneau la dînsul doi episcopi, al Calcedonului și al Niceei, și cu dînșii Petru și Teodor Studitul, cu Iosif și cu Clement. Pe aceștia, fericitul i-a întîmpinat, pogorîndu-se din munte și închinîndu-li-se lor cu dragoste, iar după rugăciunea cea obișnuită, a vorbit cu ei cuvinte folositoare. Fericitul a zis către unul dintr-înșii, cu numele Iosif: "Nu te tulbura, frate Iosife, ci te pregătește pentru ieșire!" Aceste cuvinte ale lui nu le-au înțeles atunci cei ce le-au auzit. Dar, trecînd optsprezece zile, Iosif s-a mutat din viață și atunci și-au adus aminte de cuvîntul fericitului Ioanichie și au cunoscut că el a văzut cu ochii mai înainte văzători moartea lui Iosif și că despre ea i-a proorocit atunci, poruncindu-i să se pregătească de ieșire.

În al cincilea an al împărăției lui Mihail, împlinindu-se paisprezece ani de la sfîrșitul împăratului Nichifor și de cînd bulgarii, bătînd pe greci, au robit pe mulți dintre dînșii, din boierii cei mari și slăviți și din ostași și îi țineau în legături și în temniță, atunci și-a adus aminte cuviosul de cei robiți și s-a mîhnit pentru dînșii. Căci a auzit că sînt în mare strîmtoare și nevoie și că șed în temniță rea și întunecată, legați cu lanțuri și că mai bine ar fi voit să moară decît să fie vii într-o asemenea nevoie. Deci, milostivindu-se spre dînșii, a lăsat pustia și viața cea fără de gîlceavă și s-a dus în pămîntul bulgarilor, vrînd să dezlege pe cei legați și să slobozească pe cei robiți.

Venind la cetatea unde erau grecii ținuți în legături, s-a apropiat de temniță nevăzut, căci străjerii cei ce străjuiau ușile temniței nu-l puteau vedea pe el. Apoi a făcut semnul Crucii pe uși și îndată s-a deschis temnița în care intrînd, pe toți i-a dezlegat din legături cu semnul Crucii și le-a poruncit să meargă după dînsul. Deci au ieșit toți cei legați din temniță, fiind straja acolo și neștiind nimic de ceea ce se făcuse. Iar Sfîntul, precum Hristos a scos din iad sufletele drepților, așa și el, slobozind pe greci din legături și din temniță, i-a îndreptat toată noaptea, ca alt Moise, în strălucire de lumină pînă la hotarele stăpînirii grecești.

Mergînd pe cale cu dînșii, îi învăța să nu fie ca părinții lor, neam îndărătnic și amăgitor, ci să nădăjduiască spre Dumnezeu și să nu uite facerile de bine și minunile Lui. Iar cînd s-a despărțit de dînșii, au căzut toți la picioarele lui, rugîndu-l să le spună numele său și ziceau: "Spune-ne cine ești tu, o! omule al lui Dumnezeu?" Cuviosul n-a ascuns numele său, dar a poruncit să dea lui Dumnezeu mulțumire; și astfel s-a întors iarăși întru a sa liniștită petrecere.

Odinioară, cuviosul a șezut într-o corabie și a plutit spre biserica Sfîntului Teofan, care era în Sigrian, ca să se închine. Întorcîndu-se de acolo, a stat la ostrovul Fas, unde, auzind viețuitorii ostrovului aceluia, călugări și mireni, despre venirea lui Ioanichie la dînșii, au alergat toți la dînsul și, căzîndu-i înainte, îl rugau pe fericitul să-i miluiască pe dînșii și să izgonească șerpii din insula lor; căci se înmulțiseră atunci șerpii fără de număr în insula aceea și foarte mult îi vătămau pe oameni și dobitoace. Iar Sfîntul, ascultîndu-i pe dînșii, ca niște săgeți a slobozit asupra șerpilor rugăciunile sale cele cu sîrguință către Dumnezeu și, îndată, adunîndu-se toți șerpii din insula aceea, s-au aruncat în adîncul mării. De atunci nu mai erau șerpi în insula aceea.

Cuviosul s-a dus de acolo în alt loc liniștit și mergea împreună cu dînsul și Daniil, egumenul mînăstirii, care era în insula Fas. Acesta avea un frate călugăr, anume Eftimie, al cărui sfîrșit ce avea să fie degrabă, Sfîntul mai

înainte i l-a spus, zicînd: "Frate Eftimie, grăbește-te, că degrabă vei călători către călătoria cea de sus!" Acestea zicîndu-le lui Eftimie, a intrat într-o peșteră mică vrînd să se odihnească și a aflat acolo un diavol viețuind, care era mai cumplit decît cel dintîi.

Deci, Ioanichie cu Daniil s-au sălășluit într-acea peșteră. Iar diavolul, nerăbdînd venirea lor, li s-a arătat negru cu chipul și înfricoșător, iuțindu-se și năvălind asupra lor, ca să-i izgonească din peșteră. Însă ei, nădăjduind spre Domnul, petreceau fără temere. Dar ucigașul de oameni, năpădind asupra lor, i-a legat picioarele lui Daniil, iar pe Ioanichie l-a rănit în coastă cu o durere așa de grea, încît a rămas fără glas șapte zile. Apoi, singur vicleanul, a fugit din peșteră, neputînd să petreacă la un loc cu plăcuții lui Dumnezeu.

După aceasta, Cuviosul Ioanichie iarăși s-a întors în muntele Trihalicului vestind moartea unui monah, Isichie, care petrecea cu nebăgare de seamă și a izgonit omizile de prin grădini cu rugăciunea și cu semnul Sfintei Cruci.

Odată, a venit pentru rugăciune o stareță împreună cu fiica sa; și aceea era egumenă a mînăstirii Cluviului. Iar el, luînd toiagul ce era în mîna maicii, l-a dat în mîna fiicei sale și, tulburîndu-se maica, a zis: "Părinte, mie mi se cuvine toiagul ca să-mi sprijine trupul meu neputincios de bătrînețe". Dar el, nerăspunzînd nimic, a arătat cu lucrul ceea ce era să fie; căci după puțină vreme stareța aceea a murit și a fost aleasă fiica sa egumenă, în locul ei. După aceasta, iarăși s-a dus fericitul împreună cu ucenicul său Eustatie în alt munte, mai prăpăstios și mai anevoie de suit, care se numea al Corbului, unde a petrecut cîtăva vreme. S-a suit apoi în munții mînăstirii Antidiului și acolo, zidindu-și o chilie strîmtă, viețuia după voia lui Dumnezeu.

El a făcut multe minuni: pe bolnavi a tămăduit, limbile celor gîngavi le-a îndreptat, pe cei iuți și mînioși i-a schimbat în blîndețe, pe eretici i-a întors din rătăcire și a prevăzut multora mai înainte sfîrșitul, căci era plin de darul Sfîntului Duh, care viețuia într-însul.

Acest cuvios astfel își petrecea viața, încît nu toți oamenii puteau să-l vadă. Că mulți, dorind să-l vadă, au venit la dînsul în chilie însă nu l-au văzut. Iar aceia ducîndu-se, smeritul părinte grăia către ucenicul său: "Frate Eustatie, cu rugăciunile tale am fost nevăzut de cei care au venit".

Odinioară, zidindu-se în muntele acela biserica Sfîntului Ioan Botezătorul, a cărui formă de zidire a fost dată de Cuviosul Ioanichie, au venit niște frați de departe, vrînd să vadă fața cea cu sfîntă cuviință a cinstitului și de Dumnezeu plăcutul bărbat. Aceștia, venind, ședeau lîngă biserica ce se zidea, așteptînd acolo venirea cuviosului părinte, pe care doreau să-l vadă. Și a venit Cuviosul Ioanichie vrînd să vadă de se zidește biserica după forma cea dată de dînsul. El a stat înaintea fraților care veniseră la dînsul, luînd seama la zidire, dar aceia nu puteau să-l vadă.

După ce a stat destulă vreme în mijlocul lor, s-a dus la chilia sa, nearătîndu-se pe sine celor care veniseră și așteptau cu osîrdie sosirea lui. Iar unul din călugării cei ce viețuiau aproape de el, cu numele Ioan, înțelegînd lucrul ce se făcuse, a zis către dînsul: "Părinte, nu se cădea ca frații care s-au ostenit pentru tine atîta cale, să se întoarcă mîhniți, fără să te vadă. Cu adevărat jalnic lucru este acesta și atinge inima". Iar Sfîntul, lăudînd osteneala și osîrdia fraților acelora, a început a se ruga pentru dînșii. Apoi, după rugăciune, întorcîndu-se către Ioan, a zis: "Frate, noi nu avem voia noastră, ci cele ce Dumnezeu voiește pentru noi, acestea le și face; dacă Dumnezeu ar fi binevoit să mă vadă frații care veniseră, apoi chiar de m-aș fi ascuns de dînșii, ei tot m-ar fi văzut; dar eu, multă vreme am stat înaintea ochilor lor neascuns, însă ei nu m-au văzut, căci așa a voit Dumnezeu".

Altădată, venind niște frați la cuviosul și șezînd înaintea chiliei lui, vorbind între ei, iată că li s-a arătat o ursoaică mare și înfricoșătoare ieșind din lunca ce era acolo aproape și venea spre dînșii. Ei, văzînd-o, s-au temut foarte tare. Dar Sfîntul a zis către ei: "Domnul nostru a dat robilor Săi putere să calce peste leu

și peste balaur, care sînt cele mai înfricoșătoare, iar voi vă temeți de o ursoaică?" Deci a poruncit să-i arunce o bucată de pîine; iar ea, luînd pîinea, s-a dus în pustie. Și atît era de duhovnicesc acest cuvios părinte și ochii săi sufletești îi erau atît de luminați, încît duhurile cele cerești și sufletele drepților putea să le vadă. Odată, stînd el la rugăciune, a văzut sufletul Părintelui Petru purtat de îngeri cu slavă la cer, strălucind împrejur cu negrăită lumină; și a spus aceasta ucenicilor săi, pentru folosul lor.

În acea vreme împărățea peste greci Teofil, luptătorul contra sfintelor icoane. Acela a trimis doi bărbați cinstiți la Cuviosul Ioanichie, ca să-l întrebe dacă se cade a cinsti chipul lui Hristos. Ajungînd trimișii, Sfîntul și-a deschis gura sa, cea de Dumnezeu insuflată și cînd a început a grăi din înțelepciunea cea dată lui de sus. Bărbații aceia s-au rușinat, neputînd a se împotrivi, nici a răspunde vreun cuvînt împotriva cuvintelor lui. Grăia printr-însul Dumnezeu, Care a zis ucenicilor Săi în Evanghelie: *Nu vă îngrijiți mai înainte ce veți grăi, că Eu vă voi da vouă gură și înțelepciune.*

Apoi, arătînd clar cum se cade a da cinstea cuvenită sfintelor icoane, i-a povățuit pe ei la buna credință și trimișii, lepădîndu-se de eresul luptei contra icoanelor, s-au închinat chipului lui Hristos.

Odată Eustatie, egumenul mînăstirii Avgarovului, a întrebat pe Cuviosul Ioanichie: "Părinte, pînă cînd vor fi sfintele icoane călcate și cînd se vor da înapoi Bisericii de către prigonitorii care răpesc turma lui Hristos ca fiarele cele sălbatice?" El a răspuns: "Așteaptă puțin, frate, și vei vedea puterea lui Dumnezeu, căci va lua ocîrmuirea Bisericii un oarecare Metodie. Acela o va îndrepta cu dumnezeiescul Duh, va stîrpi eresurile și va întări Biserica cu dogme sfinte, va aduce liniște și unire; iar pe cei ce se împotrivesc, îi va smeri dreapta Celui Preaînalt".

Această proorocie a Cuviosului Ioanichie degrabă s-a împlinit căci, trecînd puțină vreme, a murit Teofil, împăratul luptător contra sfintelor icoane. După

dînsul, a venit fiul său Mihail, cu maica sa, Teodora, iar Metodie a fost ales patriarh. Acesta a adus sfintele icoane în biserici, a întărit dreapta credință și toată tulburarea a schimbat-o în liniște. Însă după puțină vreme, iarăși a ridicat diavolul pe cei necredincioși, care tulburau și clătinau Biserica lui Hristos. Iar fericitul Metodie oștindu-se cu sabia cea duhovnicească a cuvîntului lui Dumnezeu împotriva lor, avea ajutor pe Cuviosul Ioanichie. Căci acesta, uneori prin cuvînt, alteori prin scrisorile sale, apăra buna credință și pe cei depărtați de Biserică îi întorcea.

De multe ori patriarhul Metodie, slăbind în discuția cu ereticii, cuviosul îl întărea și-l sprijinea prin scrisorile sale. Odată, citindu-se scrisorile lui Ioanichie la sinod, ereticii au început a batjocori și a huli pe fericitul. Înțelegînd aceasta cuviosul, cu duhul lui Dumnezeu, a stat degrabă în mijlocul sinodului și a început a grăi în auzul tuturor, astfel de cuvinte pentru Dumnezeu și pentru cele dumnezeiești, încît toți se mirau de înțelepciunea și cuvintele lui. Și n-au fost în deșert cuvintele lui, căci precum a făcut odată Petru, propovăduind adunării din Ierusalim, așa și în această adunare făcînd Ioanichie prin cîntare de Dumnezeu, încît cei ce auzeau se mîngîiau cu inima, și cu dragoste primeau cuvîntul lui și se întorceau la buna credință. Astfel de sîrguință avea cuviosul pentru pacea Bisericii și pentru mîntuirea sufletelor. Apoi degrabă, cu sîrguința și cu rugăciunile lui, s-a stîrpit eresul și s-a adus pacea Bisericii; iar diavolul care o tulbura a fugit cu rușine, căci temîndu-se de Ioanichie și de rugăciunile lui, se topea ca ceara de fața focului.

Odată se făcea în mînăstirea cuviosului înnoirea bisericii pe care el o zidise și, adunîndu-se soborul fraților, și Sfîntul nefiind cu dînșii, s-a arătat deodată o ceată de diavoli ieșind dintr-un deal și toți se temeau foarte, fiind nedumeriți. Dar Sfîntul Ioanichie, deși nu era acolo cu dînșii, a văzut mai înainte cu duhul ceea ce se întîmplase. Făcînd îndată rugăciune și ridicîndu-și mîinile, a slobozit cuvintele rugăciunii sale către Dumnezeu și, ca niște săgeți asupra taberei celei diavolești, de departe lovindu-i, i-a pus pe fugă. Frații, văzîndu-i pe draci fugind,

ca izgoniți de moarte, au lepădat frica și au săvîrșit cu bucurie praznicul înnoirii bisericii.

În acea vreme se luptau ismailitenii (arabii) cu grecii și, biruind ismailitenii, pe mulți au robit, ținîndu-i în legături. Un boier oarecare din cei slăviți, avînd un tînăr, rudenie de-a sa, în robie la păgîni, a rugat pe Cuviosul Ioanichie să-l scoată din robie, precum a izbăvit odată pe grecii robiți de bulgari. Cuviosul, fiind milos, s-a dus în pămîntul ismailitenesc și, ajungînd în temniță, a eliberat nu numai pe tînărul acela, ci și pe toți cei care erau legați împreună cu dînsul, neștiind nimic straja despre aceasta; căci ușile singure de la sine se deschideau sfîntului și legăturile se dezlegau. Iar cînd erau pe cale, mergînd pe pămîntul grecesc, au năvălit asupra lor o mulțime de cîini cumpliți, iar Sfîntul i-a lovit pe ei cu orbirea și au trecut printre ei fără vătămare.

În acel munte în care pustnicea cuviosul se afla, nu departe, un călugăr cu numele Epifanie, vestit în credință. Pe acela l-a ridicat diavolul spre zavistie și s-a sculat cu vrajbă asupra fericitului Ioanichie, pizmuindu-l pentru slava cea bună cu care îl preamărea Dumnezeu, Care a zis: *Pe cei ce Mă preamăresc, îi voi preamări*. Deci, din zavistie, Epifanie a cugetat să piardă pe Cuviosul Ioanichie cel nevinovat și curat cu inima. Astfel a dat foc muntelui, ca prin foc să-l piardă pe Ioanichie împreună cu chilia sa, căci muntele acela era foarte stufos și ardea precum cuptorul. Dar Dumnezeu, Cel ce a izbăvit de foc pe tineri în Babilon, Acela l-a păzit nears și pe plăcutul Său, pe fericitul Ioanichie.

Văzînd fericitul răutatea vrăjmașului său, nu s-a mîniat asupra lui, nici s-a scîrbit; ci, vrînd cu bunătate să biruiască răutatea, și cu blîndețea să risipească vrajba s-a dus cu smerenie la Epifanie, întrebîndu-l de pricina mîniei și cerîndu-i iertare. Iar acela, din mînie, a lovit pe Sfîntul în pîntece cu toiagul, care avea în vîrf un fier ascuțit, vrînd să-l străpungă. Dar Domnul, Cel ce nu lasă toiagul păcătoșilor peste soarta drepților, a păzit pe Sfîntul Ioanichie nevătămat de acea lovire. Aceasta a fost ispita fericitului, pe care i-au proorocit-o cei doi

pustnici mai sus pomeniți, care îi spuseseră lui: "La sfîrșitul vieții tale va veni asupra ta o ispită din zavistie, dar durerea se va întoarce asupra capului vrăjmașului, iar tu nici un rău nu vei pătimi".

Ajungînd la adînci bătrîneți, Cuviosul Ioanichie și, slăbindu-i-se trupul de multe nevoințe și osteneli, s-a dus în mînăstirea Antidiului și acolo, făcînd o chiliuță mică, s-a închis într-însa. Dacă se întîmpla cîteodată să iasă din chilie și să umble prin mijlocul drumului, se făcea nevăzut de către cei ce voiau să-l vadă.

În al cincilea an al împărăției lui Mihail, cel dintre sfinți Părintele Metodie patriarhul, văzînd mai înainte apropiata mergere a lui Ioanichie către Domnul, a venit la dînsul cu clerul său, cerînd rugăciunea și binecuvîntarea cea de pe urmă. Iar Cuviosul Ioanichie, vorbind destul cu Sfîntul Metodie și învățînd dreapta mărire a credinței pe cei ce veniseră cu dînsul, a proorocit lui Metodie că și acesta, după moartea lui, fără de zăbavă va trece din viața aceasta vremelnică la cea veșnică. După aceea făcînd rugăciune și sărutîndu-se unul cu altul cu sărutarea cea de pe urmă, s-au despărțit; patriarhul s-a întors la ale sale, iar cuviosul părinte a rămas în chilia sa, rugîndu-se și pregătindu-se pentru sfîrșitul său.

A treia zi după plecarea patriarhului, Cuviosul și de Dumnezeu purtătorul, Părintele nostru Ioanichie a trecut către Domnul, în ziua a patra a lunii noiembrie, avînd nouăzeci și patru de ani de la naștere. Iar în a opta lună după mutarea lui, sfințitul patriarh Metodie s-a mutat către Domnul, în a paisprezecea zi a lunii iunie; și s-a împlinit proorocia Cuviosului Ioanichie, care a spus patriarhului că fără de zăbavă și el va trece după dînsul din viața aceasta vremelnică la cea veșnică.

Pe cînd murea Cuviosul Părintele nostru Ioanichie, părinții cei ce viețuiau în muntele Olimpului au văzut un stîlp de foc înălțîndu-se spre cer, căruia îi mergeau înainte îngerii, deschizîndu-i ușile raiului și ridicîndu-l spre fericirea cea de acolo. Din aceasta s-a cunoscut cum că Cuviosul Ioanichie, săvîrșindu-

și alergarea nevoinței sale, trecea la odihna cerească. Dar nu numai în viață, ci și după mutarea sa, cuviosul a făcut multe minuni. Căci mulți neputincioși, atingîndu-se de sfintele lui moaște, au dobîndit sănătate; mulți s-au izbăvit de duhurile cele viclene, slăbănogii de pe paturi s-au sculat și cei ce erau ținuți de orice fel de neputință, dacă s-ar fi atins numai de racla lui, îndată se făceau sănătoși.

Așa a preamărit Dumnezeu pe plăcutul său cu multe minuni și în viață și după moarte, cu ale cărui sfinte rugăciuni Domnul să ne arate și nouă mila Sa și să ne tămăduiască de bolile noastre cele sufletești și trupești, pentru slava sfîntului Său nume. Amin.

Pătimirea Sfinților Mucenici Nicandru, Episcopul Mirelor, şi a lui Ermeu preotul (4 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Acești sfinți au fost luminați cu credința și puși la lucrarea cea sfințită de către Sfîntul Apostol Tit. Deci, întorcînd pe mulți elini de la rătăcire și aducîndu-i la Hristos, au fost prinși de păgîni și aduși înaintea lui Livanie comitul, spre întrebare, silindu-i să se lepede de Hristos. Iar dacă a văzut că nu poate, a poruncit să-i lege de niște cai iuți și, fugărind caii, să-i tîrască pe robii lui Hristos.

Deci, fiind tîrîţi îndelungă vreme, s-a înroşit pămîntul cu sîngele lor, căci li se răniseră trupurile, lovindu-se pe pămînt de pietre şi de lemne; şi erau gata să moară, dacă Domnul nu i-ar fi întărit pe ei în nişte chinuri ca acestea.

După aceasta, fiind abia vii, i-au aruncat în temniţă şi-i chinuiau acolo cu foamea şi cu setea. Iar Domnul îi hrănea cu pîine cerească şi le tămăduia rănile. Apoi, după cîtăva vreme, iarăşi au fost scoşi la întrebare şi, nesupunîndu-se poruncii chinuitorului, au fost spînzuraţi pe lemn, strujiţi cu unghii de fier şi arşi cu făclii.

După aceea fiind aruncaţi într-un cuptor cu foc, au rămas nevătămaţi, căci îngerul Domnului, venind la dînşii, a răcorit cuptorul şi pe dînşii i-a păzit de foc.

Auzind aceasta, ighemonul a poruncit să li se înfigă cuie de fier în cap, în inimă şi în pîntece; şi făcîndu-li-se aceasta, le-a săpat o groapă. Şi, încă răsuflînd, i-au tîrît acolo, apoi i-au acoperit cu ţărînă. Deci cu aspră şi silnică moarte săvîrşindu-se, acum vieţuiesc în dulce şi veselitoare viaţă împreună cu Domnul, a Cărui slavă este în veci. Amin.

Pătimirea Sfinţilor Mucenici Nicandru, Episcopul Mirelor, şi a lui Ermeu preotul

(4 noiembrie)

Vieţile Sfinţilor pe luna noiembrie

Aceşti sfinţi au fost luminaţi cu credinţa şi puşi la lucrarea cea sfinţită de către Sfîntul Apostol Tit. Deci, întorcînd pe mulţi elini de la rătăcire şi aducîndu-i la

Hristos, au fost prinși de păgîni și aduși înaintea lui Livanie comitul, spre întrebare, silindu-i să se lepede de Hristos. Iar dacă a văzut că nu poate, a poruncit să-i lege de niște cai iuți și, fugărind caii, să-i tîrască pe robii lui Hristos.

Deci, fiind tîrîți îndelungă vreme, s-a înroșit pămîntul cu sîngele lor, căci li se răniseră trupurile, lovindu-se pe pămînt de pietre și de lemne; și erau gata să moară, dacă Domnul nu i-ar fi întărit pe ei în niște chinuri ca acestea.

După aceasta, fiind abia vii, i-au aruncat în temniță și-i chinuiau acolo cu foamea și cu setea. Iar Domnul îi hrănea cu pîine cerească și le tămăduia rănile. Apoi, după cîtăva vreme, iarăși au fost scoși la întrebare și, nesupunîndu-se poruncii chinuitorului, au fost spînzurați pe lemn, strujiți cu unghii de fier și arși cu făclii.

După aceea fiind aruncați într-un cuptor cu foc, au rămas nevătămați, căci îngerul Domnului, venind la dînșii, a răcorit cuptorul și pe dînșii i-a păzit de foc.

Auzind aceasta, ighemonul a poruncit să li se înfigă cuie de fier în cap, în inimă și în pîntece; și făcîndu-li-se aceasta, le-a săpat o groapă. Și, încă răsuflînd, i-au tîrît acolo, apoi i-au acoperit cu țărînă. Deci cu aspră și silnică moarte săvîrșindu-se, acum viețuiesc în dulce și veselitoare viață împreună cu Domnul, a Cărui slavă este în veci. Amin.

Viaţa şi pătimirea Sfîntului Cuviosului Mucenic Galaction şi a Cuvioasei Epistimia

(5 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

În cetatea Emesiei, din Fenicia, era un om de neam bun, slăvit și bogat, cu numele Clitofon, care avea femeie pe Levchipia, fiică a lui Memnont ighemonul, și care era stearpă. De aceea era foarte mîhnită de vreme ce bărbatul său o ocăra, iar uneori răbda de la dînsul ocări și bătăi, pentru că n-avea copii. Amîndoi erau necredincioși, ținîndu-se de credința cea elinească, fiind foarte sîrguitori către templul Artemidei.

În acea vreme stăpînea cetatea un oarecare Secund, de neam sirian, care era nemilostiv și foarte cumplit cu cei care credeau în Domnul nostru Iisus Hristos, pentru care, aflînd multe feluri de unelte de moarte, le-a pus în mijlocul cetății spre înfricoșarea creștinilor. De aceea mulți din cei credincioși, temîndu-se de chinurile cele crude, se ascundeau; iar alții, cu îndrăzneală mărturisind pe Hristos, singuri se predau în mîinile chinuitorilor și mureau pentru numele Domnului.

Acolo era un călugăr cu numele Onufrie. Acela, ca să nu fie cunoscut cum că este creștin, și-a acoperit chipul călugăresc cu niște haine zdrențăroase și, umblînd din loc în loc și din casă în casă, ca un sărac, cerea cîte o bucățică de pîine. Iar pe unde putea, învăța sfînta credință și întorcea sufletele omenești către Dumnezeu.

Așa umblînd, a venit și la casa lui Clitofon și, stînd la poartă, a început a cere pîine. Iar Levchipia, femeia lui Clitofon, văzîndu-l îmbrăcat în haine zdrențăroase și cerînd pîine, a trimis o slujnică să închidă poarta înaintea lui, fiindcă atunci era mînioasă, căci o bătuse bărbatul în acea zi pentru nerodirea sa. Iar călugărul a mai așteptat puțin, după cum este obiceiul săracilor; și stînd la poartă cerea. Apoi, după puțin timp milostivindu-se, Levchipia a poruncit să vină bătrînul acela în ogradă și l-a dus în casa sa dîndu-i cele de trebuință.

Bătrînul, luînd milostenie, a văzut pe Levchipia suspinînd din inimă și a zis către dînsa: "Ce întristare ai, doamna mea, de oftezi așa, din toată inima?" Iar ea a zis către dînsul: "Sînt fără de fii, bătrîne; pentru aceea sînt necăjită și prigonită de bărbatul meu. Mult aur am împărțit la doctori și vrăjitori, ca să-mi ajute și să-mi dezlege nerodirea mea, dar nu am avut nici un folos de la dînșii, ci în mai mare mîhnire sînt". Iar batrînul a întrebat-o: "Cărui Dumnezeu slujești?" Iar ea i-a răspuns: "Slujesc zeiței celei mari, Artemida".

Bătrînul a zis: "Pentru aceea ești stearpă, pentru că nu nădăjduiești spre Dumnezeu, Care poate să dea rod pîntecelui tău". Apoi ea l-a întrebat: "Spre care Dumnezeu voi nădăjdui ca să-mi dea acel dar și să pot fi maică de fii?" Iar bătrînul i-a răspuns: "Nădăjduiește spre adevăratul Dumnezeu, Iisus Hristos, și crede în El și în Părintele Lui Cel fără de început și în Sfîntul Cel de o ființă și de viață făcătorul Duh". Dar ea a zis: "Despre acel Dumnezeu îmi spui, pe care Îl cinstesc galileenii?" El a zis: "Despre Acela îți vorbesc, căci El a făcut cerul, a întemeiat pămîntul, a zidit pe om și toată suflarea".

Levchipia a zis: "Mă tem, omule, de boierul Secund, ca nu cumva să fie înștiințat și să mă omoare, precum a ucis și pe mulți alții; căci pe toți cei ce cred într-acel Dumnezeu, de care îmi povestești tu, îi omoară cu nemilostivire". Iar bătrînul a zis: "Dacă te temi de stăpînitor, apoi, în taină crezînd, poți să slujești Sfintei Treimi. Și eu, temîndu-mă de îngrozirile chinuitorului, în taină slujesc Dumnezeului meu și nădăjduiesc că mă voi mîntui cu darul Lui. Că iată, precum mă vezi, sînt creștin, monah și preot. Dar mi-am schimbat portul ca să nu fiu cunoscut. Deci, sînt socotit de toți ca unul dintre mirenii cei săraci, dar de fapt sînt monah și rob al lui Hristos; așa și tu poți să-i slujești lui Hristos în taină, și nu te vei păgubi de mîntuirea ta".

Ea a zis: "Părinte, dacă voi primi eu credința aceasta, iar bărbatul meu va petrece în necredință, apoi nu va fi credința mea deșartă și fără de nădejde pentru bărbatul meu cel necredincios?" Răspuns-a bătrînul: "Primește numai tu

pecetea lui Hristos, Care este Sfîntul Botez, și crede fără îndoială în Dumnezeul cel adevărat și, dacă vei petrece bine în credință, apoi te vei mîntui și tu, și bărbatul tău. Căci zic scripturile noastre *că se sfințește bărbatul cel necredincios prin femeia credincioasă*.

Cu aceste cuvinte întărind sfîntul bătrîn pe femeie, ea a zis către dînsul: "Părinte, poți să-mi dai Sfîntul Botez?" Iar el a răspuns: "Numai apă să fie, căci chiar acum este vremea!" Iar ea, poruncind slugilor sale să nu spună nimănui, le-a zis să umple o cadă cu apă, și așa fericitul Onufrie a botezat pe Levchipia în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh, și a învățat-o tainele creștinătății și toate poruncile. Iar cînd a vrut să plece bătrînul, l-a rugat cea nou botezată să n-o uite, ci adeseori să o cerceteze și să o învețe buna credință și rugăciunea.

Ducîndu-se bătrînul de la dînsa, ea s-a prefăcut a fi bolnavă, pentru ca să nu se atingă de dînsa bărbatul ei opt zile. Și cu astfel de socoteală a păzit curat darul Preasfîntului Duh cel luat prin Sfîntul Botez. Iar după împlinirea celor opt zile, a văzut în vedenie pe Domnul nostru Iisus Hristos pironit pe Cruce și i se păru cum că ea cade la picioarele Lui și că aude din preacurata Lui gură niște cuvinte mîngîietoare, făgăduindu-i că îi va dezlega nerodirea și-i va da un fiu care va fi următor patimilor Lui, și părtaș împărăției Lui.

După vedenia aceea, Levchipia s-a umplut de mare mîngîiere duhovnicească și de dragoste către Dumnezeu; iar de atunci nu s-a mai dus de la dînsa pomenirea patimilor Domnului, ci totdeauna cu mintea sa, lua aminte spre Hristos Cel răstignit și i se părea că-L vede stînd înaintea ei. Apoi degrabă a zămislit în pîntece, de care lucru fiind înștiințat bărbatul ei, s-a bucurat foarte și a zis către dînsa: "Acum cunosc că bine ai plăcut zeilor, căci ți-a dat rod pîntecelui. Deci să mergem și să le ducem lor jertfă!" Iar ea, oftînd, a zis bărbatului său: "Nu acei zei, către care tu mă chemi, mi-au dat darul acesta, ci alt Dumnezeu, Care mi s-a arătat în vis mai înainte de zămislire și pe Care L-

am văzut, avînd palmele Sale pironite pe Cruce; Acela mi-a făcut mie acest dar. Și dacă voiești, domnul meu, apoi Aceluia să-i aducem jertfă de laudă!"

El i-a zis: "Acel Dumnezeu pe Care tu L-ai văzut este Dumnezeul galileenilor, despre Care am auzit de la mulți că a fost răstignit pe lemn și face minuni mari". Deci, a zis către dînsul femeia: "Pentru ce să nu credem Aceluia, dacă El este tare, puternic și milostiv către noi? Căci a împlinit dorința inimii noastre și a dezlegat nerodirea mea". Bărbatul a răspuns: "Au n-ai auzit de mînia voievodului care, fără de milă, chinuiește și omoară pe cei ce cred în Cel răstignit?" Iar femeia a zis: "Dar noi în taină vom crede într-Însul și vom sluji Lui, dacă nu va fi cu putință pe față; și așa vom îndrepta bine viața noastră".

Soțul Levchipiei a zis: "Este cineva să ne învețe pe noi credința aceea și să ne povățuiască în ce chip să slujim acelui Dumnezeu bun, Care ți S-a arătat în vis și de la Care ai primit darul de zămislire?" Ea, văzînd pe bărbatul său plecîndu-se spre buna credință, i-a spus toate cele ce i s-au întîmplat și cum că este creștină și că credința a învățat-o în taină de la un călugăr. Iar bărbatul, auzind acestea, s-a bucurat atît de mult, încît dorea și el Botezul. Iar cînd a venit fericitul Onufrie în casa lor, ca să cerceteze pe cea nou botezată, ea i l-a arătat pe bărbatul său. Astfel, și Clitofon a fost botezat de acel sfînt bătrîn. Și viețuiau acești de curînd luminați în toată buna credință și curățenie, slujind Domnului în ascuns.

Cînd a venit vremea, femeia a născut un băiat și, chemînd pe bătrînul cel mai sus pomenit, părintele și învățătorul său duhovnicesc, a botezat pruncul punîndu-i numele Galaction. Iar sfîntul bătrîn a proorocit pentru dînsul, zicînd: "Acest prunc va urî viața aceasta pămîntească și o va dori pe cea cerească".

Făcîndu-se pruncul mare, părinții l-au dat la învățătura cărții și, cu ajutorul lui Dumnezeu, a învățat degrabă facerea de stihuri, s-a deprins cu frumoasa vorbire retoricească, a cunoscut înțelepciunea cea filosofică și a învățat bine astronomia.

Cînd avea douăzeci și patru de ani, iar fericita maica lui murind, tatăl său a voit să-l căsătorească. Și aflînd o fecioară foarte frumoasă, cu numele Epistimia, a logodit-o cu Galaction, fiul său. Dar fiind amînată nunta o vreme, fericitul Galaction se ducea adeseori pentru cercetarea logodnicei sale, însă nu-i da ei obișnuita închinăciune, de vreme ce nu era botezată. Pentru aceasta s-a mîhnit Epistimia.

Tatăl ei, văzînd-o astfel și înțelegînd pricina, a zis către Galaction: "Pentru ce tinere, nu dai obișnuita închinăciune fiicei noastre și logodnicei tale sau, dacă nu o iubești pentru ce te-ai logodit cu dînsa?" Iar Galaction, nerăspunzîndu-i, s-a dus la fecioară și i-a zis: "Fecioară Epistimia, oare știi pentru ce nu-ți dau închinăciune?" Iar ea a zis: "Nu știu, domnul meu, și mă mîhnesc foarte mult de aceasta". Iar Galaction a zis: "De vreme ce nu ești creștină, ci ai credință necurată, de aceea nu voiesc a mă împărtăși cu tine, ca să nu mîhnesc Duhul lui Dumnezeu. Însă de voiești să ai dragostea mea, leapădă-te de idoli și crede adevăratului Dumnezeu, în Care eu cred și primește Sfîntul Botez. Numai atunci îți voi da sărutare și te voi iubi ca pe mine însumi. Apoi te voi numi soția mea și în nedespărțită dragoste vom petrece pînă la sfîrșit".

Epistimia a zis: "Ce-mi vei porunci, domnul meu, aceea voi face; cred Dumnezeului tău, și voiesc să mă botez". Iar el a zis: "Bine, fecioară înțeleaptă, de acum cu adevărat încep a te iubi. Dar de vreme ce nu este cine să te boteze - căci, din cauza cumplitei prigoniri a creștinilor, unii preoți și clerici au fost omorîți, iar alții au fugit prin pustie -, pentru aceea este nevoie ca eu singur să te botez. Deci, ia îmbrăcăminte albă și ieși către rîul Chifos prefăcîndu-te că vrei să mergi să te speli, apoi voi ieși și eu din casa mea, ca și cînd aș vrea să mă duc la cîmp, și aflîndu-te acolo, te voi boteza".

Deci, a făcut așa. A ieșit Epistimia spre rîu și s-a dus și Galaction acolo, apoi a botezat pe logodnica sa în rîul Chifos, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfîntului Duh. După aceea, învățînd-o a se ruga lui Dumnezeu, s-au despărțit,

neștiind nimeni taina aceasta. Într-acea vreme fericitul Galaction a mai întors către sfînta credință și pe unul din robii socrului său și l-a botezat și pe el, precum și pe logodnica sa; iar numele robului aceluia era Eutolmie, care mai pe urmă s-a făcut monah și a scris viața acestuia.

Epistimia, după botez, ședea în casa sa, îndeletnicindu-se cu gîndirea la Dumnezeu și cu rugăciuni pe care le făcea în ascuns, tăinuindu-și credința înaintea tatălui său. După opt zile, venind la dînsa Galaction, i-a zis: "Voiesc a-ți spune un lucru minunat, domnul meu. De cînd am luat Sfîntul Botez, văd în vis niște palate foarte frumoase în care cîntă trei cete: o ceată de monahi, alta de fecioare frumoase și o a treia de oameni cu bună cuviință, avînd aripi de foc. Din pricina acelei minunate vedenii și acelei dulci cîntări, se veselește mult inima mea".

Galaction, explicînd vedenia, a început a-i spune așa: "Monahii sînt oamenii care și-au lăsat bogățiile lor, femeile și prietenii și au urmat lui Hristos în sărăcie, în curăție și în răbdare, umblînd pe calea cea strîmtă și grea; fecioarele cele frumoase sînt acelea care și-au lăsat logodnicii și pe părinții lor, cum și toată dulceața lumii acesteia, înfrumusețarea hainelor, averile și toată deșertăciunea, și au urmat lui Hristos. Iar bărbații cei cu aripi sînt îngerii lui Dumnezeu cu care bucurîndu-se împreună, dănțuiesc în ceruri și slăvesc cu cîntări pe Dumnezeu".

Atunci Epistimia a zis: "O, de ne-ar da și nouă Dumnezeu a dănțui cu acele cete!" Iar Galaction a zis: "Dacă vom păzi fecioria noastră fără prihană și dacă ne vom lepăda de lume, precum și aceia, atunci ne va învrednici și pe noi Bunul Dumnezeu de partea celor ce I-au plăcut Lui". Epistimia a zis: "Dacă voiești, stăpînul meu, eu sînt gata a-mi păzi fecioria, dar nu voiesc a mă despărți de tine; căci, dacă ne vom despărți, atunci cum vom putea să ne bucurăm unul cu altul totdeauna?" Iar Galaction i-a zis: "Dă-mi cuvîntul în ceasul acesta că îți vei păzi fecioria și vei merge cu mine la viața

monahicească, și eu nu mă voi despărți de tine nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie". Iar ea a făgăduit, zicînd: "Precum cred în Domnul nostru Iisus Hristos, așa îți făgăduiesc a face toate cele poruncite de tine și a-ți urma, oriunde vei merge".

Atunci Galaction a zis: "Să mulțumim Dumnezeului nostru că a căutat asupra noastră cu milostivire și a plecat urechea Sa către noi. El să întărească și să păzească învoiala noastră pînă la sfîrșit!" Apoi a zis către Sfînta Epistimia: "Iată, eu mă duc în casa mea și mă voi găti de cale, asemenea fă și tu; apoi împarte săracilor cele ce ai și voi împărți și eu toate cele ce am. Iar a treia zi vom ieși împreună din casele noastre și vom merge unde ne va povățui Dumnezeu; și ia împreună cu tine și pe robul Eutolmie, căci este om bun și va fi monah". Astfel, sfătuindu-se Galaction cu Epistimia, s-au despărțit și au împărțit săracilor, în taină, toate cele ce aveau, pregătindu-se de cale; apoi au ieșit din casele lor noaptea și au mers împreună, luînd cu ei și pe robul Eutolmie.

Mergînd ei zece zile, au ajuns la muntele ce se numea Puplion, în care era o mînăstire ce avea zece călugări. Mai departe, era altă mînăstire mică, de fecioare, avînd patru pustnice îmbătrînite, între care mai bătrînă era o diaconiță cinstită și cu viață sfîntă. Intrînd Galaction cu Epistimia și cu Eutolmie în mînăstirea de bărbați și plecîndu-se egumenului, i-au spus gîndul lor, cum că voiesc să fie călugări. Iar egumenul, văzînd într-înșii chemarea lui Dumnezeu, i-a primit și i-a tuns în sfîntul chip călugăresc. Deci, pe fecioara Epistimia a trimis-o la mînăstirea de fecioare, la cele patru pustnice sfinte, iar pe Galaction cu Eutolmie i-a lăsat în mînăstirea sa și le-a poruncit să facă toate ascultările mînăstirii, după obiceiul călugăresc.

Acolo petrecea Cuviosul Galaction, supunîndu-se egumenului și fraților, slujind lui Dumnezeu cu toată osîrdia. Iar nevoințele și ostenelile lui cine le poate spune, că niciodată n-a fost văzut stînd, ci ori lucra ceva pentru trebuința

mînăstirii, ori se ruga. Iar postul lui era fără măsură, că uneori toată săptămîna nu gusta nimic. Și atît de mult și-a păzit curățenia sa, încît în toată vremea pustniciei sale s-a ferit cu dinadinsul să vadă față femeiască. Apoi de multe ori îi grăia vreunul dintre frați: "Frate Galactioane, să mergi cu noi ca să vezi pe sfînta diaconiță care petrece de nouăzeci de ani în chipul călugăresc, de vreme ce este spre folos tuturor celor ce ascultă cuvintele ei pentru mîntuirea sufletului, căci este pricepută și vestită cu cuvîntul și cu viața. Apoi să vezi și pe sora ta, Epistimia!" Iar el nu voia, grăind: "Destul îmi este a mă folosi de la voi, părinților sfinți, iar pe sora mea nu voiesc a o vedea, pînă cînd va veni vremea și îmi va porunci Domnul a mă vedea cu dînsa".

Deci și sora lui, fericita Epistimia, viețuia în mînăstirea sa lîngă sfînta diaconiță, ca îngerul lui Dumnezeu, în așa nevoințe și osteneli, încît n-a rămas mai prejos cu viața sa decît fratele său Galaction, ci în toate s-a asemănat lui. Și erau amîndoi ca două făclii înaintea lui Dumnezeu, arzînd cu dragoste către Dînsul, spre a căror viață îmbunătățită privind cei ce petreceau împreună cu dînșii în viața monahală, se foloseau și preamăreau pe Părintele Cel ceresc.

În vremea aceea, încă nu încetase prigoana asupra creștinilor și toți erau siliți să jertfească idolilor, iar cei ce nu voiau să aducă jertfă erau căutați pentru a fi chinuiți. În acea vreme înștiințîndu-se unii din păgînii închinători la idoli despre monahii care pustniceau în acel munte, l-au vestit pe stăpînitor despre dînșii. Și îndată a trimis ighemonul pe ostașii săi ca să prindă pe toți monahii și să-i aducă la dînsul pentru judecată.

Dar mai înainte de năvălirea acelor ostași asupra mînăstirii, Sfînta Epistimia a avut noaptea acest vis. I se părea că stă în niște palate împărătești împreună cu logodnicul și cu fratele său cel duhovnicesc, cu fericitul Galaction, și un împărat prea luminat îi încununa pe dînșii cu cununi. Deșteptîndu-se din somn, s-a minunat de ceea ce văzuse și făcîndu-se ziuă a trimis la egumen, rugîndu-l să vină la dînsa căci are a-i spune un cuvînt duhovnicesc - căci era obicei a nu

veni călugărițele în mînăstirea de bărbați. Numai egumenul, care era părinte duhovnicesc la amîndouă mînăstirile, mergea la aceste pustnice, rînduindu-le cele cuvenite pentru viața lor și ascultîndu-le mărturisirea. Apoi, săvîrșind dumnezeiasca Liturghie, le împărtășea cu dumnezeieștile Taine, și iarăși se întorcea în mînăstirea sa.

Egumenul, primind scrisoarea de la Epistimia, a mers la mînăstirea sfintelor pustnice și ea i-a spus vedenia pe care o avusese în noaptea trecută. Atunci egumenul a zis: "Palatele sînt împărăția cerurilor, împăratul este Iisus Hristos, Domnul și Dumnezeul nostru, iar cununile înseamnă răsplătirea durerilor și a ostenelilor pe care tu, fiica mea, precum și fratele tău cel duhovnicesc, Galaction, le veți primi în curînd. Însă mai întîi aveți mult a pătimi și a muri cu muceniceascǎ moarte. Te rog, fiica mea, să nu te temi, nici să te înfricoșezi de chinurile cele cumplite, nici să slăbești în dureri. Să știi că pentru pătimirile acestea vremelnice te așteaptă bunătățile cele negrăite și veșnice, pe care împreună cu fratele tău le vei primi din dreapta dătătorului de nevoință". Iar ea, lăcrimînd, a zis: "Fie voia Domnului! Precum voiește El, să rînduiască pentru noi, după a Sa bunătate!"

Întorcîndu-se egumenul la chilia sa, îndată au năpădit ostașii cei trimiși de ighemon asupra mînăstirii de bărbați și toți călugării, văzînd năvălirea lor, au fugit, numai singur Cuviosul Galaction a rămas. Pe acesta, aflîndu-l în chilie citind dumnezeiasca Scriptură, l-au prins, iar pe nici un altul dintre frați n-au putut să mai prindă, căci toți, fugind prin pustiu și prin munți, s-au ascuns bine. Asemenea și sfintele pustnice, împreună cu fericita Epistimia, fugind de prin chiliile lor s-au ascuns, și toți au scăpat nevătămați, numai singur Galaction, vrednicul de laudă, a fost prins și ca pe o oaie spre junghiere l-au dus înaintea ighemonului spre judecată și chinuire.

Cuvioasa Epistimia, ascunzîndu-se în munți împreună cu celelalte fecioare, a auzit că iubitul ei logodnic și frate este prins de păgîni și dus la chinuri, singură

văzînd aceasta din înălțimea muntelui. Deci a căzut plîngînd la picioarele sfintei diaconițe, zicînd: "Rogu-te pe tine, doamna mea, eliberează-mă să mă duc în urma domnului meu Galaction; căci iată, aud că l-au prins ostașii și-l duc la lemnul de tortură și nu vreau a mă despărți de dînsul, căci mă doare inima și doresc a muri împreună cu dînsul pentru Hristos, Domnul nostru!"

Diaconița a zis: "Fiica mea, Epistimia, nu te duce după dînsul, nu te da în mîinile păgînilor, ca să nu cazi în cursa vrăjmașului, căci ești tînără și mă tem pentru tine ca nu cumva înfricoșîndu-te de chinuri să te lepezi de Hristos și să-ți pierzi fecioria ta. Apoi nu vor mai însemna nimic toate nevoințele tale cele călugărești, și te vei păgubi de mîntuirea ta".

Sfînta Epistimia a zis: "Nu pot să rămîn vie fără domnul meu Galaction, căci printr-însul am cunoscut pe Hristos, Dumnezeul meu Cel adevărat și iubitor de oameni; el cu mîinile lui m-a spălat de necurăția mea în apa Botezului; el m-a povățuit să iau calea mîntuirii și m-a îmbrăcat în chipul călugăresc și m-a adus între voi; rugăciunile lui mi-au ajutat în toate trebuințele mele; el îmi este logodnic, frate, învățător, părinte după Dumnezeu și păzitor al fecioriei mele, și nu mă pot despărți de dînsul nici în veacul acesta, nici în cel ce va veni; ci mă voi duce și voi muri împreună cu dînsul. Dacă își va pune sufletul său pentru adevăratul Dumnezeu, îmi voi pune și eu, ca să se verse și sîngele meu împreună cu sîngele lui pentru Ziditorul tuturor, și mă voi duce împreună cu dînsul să stau înaintea scaunului Împăratului slavei, pe Care L-am văzut în vis și Care ne-a încununat. Deci slobozește-mă, stăpîna mea, slobozește-mă și te roagă pentru mine!"

Cuvioasa diaconiță, văzînd lacrimile ei și dragostea către Dumnezeu și către logodnicul său, a zis: "Să fii binecuvîntată de Domnul, fiica mea, și binecuvîntată să fie calea pe care săvîrșești alergarea pătimirii tale, ca și întîia muceniță Tecla! Mergi dar în calea cea fericită și mîna Domnului să fie cu tine, întărindu-te!" Și astfel, fericita Epistimia, sărutînd pe maica sa cea

duhovnicească, pe sfînta diaconiță, și pe toate surorile, a alergat degrabă în urma iubitului său frate.

Ajungînd pe ostași și văzînd pe Sfîntul Galaction ce era dus legat, a strigat în urma lui: "Iubitul meu domn și frate, învățătorul și povățuitorul mîntuirii mele, prin care eu am cunoscut pe Hristos, adevăratul Dumnezeu, așteaptă-mă și nu mă lăsa pe mine, săraca ta soră și roabă; ia-mă împreună cu tine la chinuri, căci tu m-ai scos din înșelăciunea idolească și din toată deșertăciunea lumii acesteia. Du-mă la cununa cea mucenicească, tu care m-ai dus la nevoințele cele călugărești. Adu-ți aminte de făgăduința ta, care mi-ai dat-o, că nu mă vei lăsa pe mine nici în veacul acesta, nici în cel ce va veni!" Iar ostașii, întorcîndu-se, au luat-o și pe dînsa.

Văzînd Cuviosul Galaction pe fericita Epistimia, s-a bucurat de nevoința ei cea cu osîrdie, spre pătimirea pentru Hristos Dumnezeu. Apoi a lăcrimat de bucurie și mulțumea lui Dumnezeu în inima sa că a dat asemenea îndrăzneală surorii sale și a aprins inima ei cu văpaia dumnezeieștii iubiri. Deci se ruga din inimă pentru dînsa să o întărească pînă la sfîrșit în nevoința cea mucenicească, adică să nu se înfricoșeze de chinurile cele cumplite. Și legînd-o ostașii împreună cu Galaction, cu care de mult era legată prin legătura dragostei celei duhovnicești, îi duceau pe ei la ighemon. Mergînd ei pe cale, Sfîntul Galaction învăța pe sora sa Epistimia, zicînd: "Vezi, sora mea, să nu te amăgești cu oarecare înșelăciuni ale lumii acesteia viclene, nici să te temi de chinurile cele multe, căci răbdînd puțin aici, vom fi încununați veșnic de Domnul nostru în cămara cea cerească!"

Sfînta Epistimia a zis: "În urma ta voi merge, domnul meu, și ceea ce te voi vedea pe tine făcînd, aceea voi face și eu, și cred că Domnul nostru Iisus Hristos nu ne va lăsa pe noi, ci te va întări și pe tine, și îmi va ajuta și mie neputincioasei, ca să sufăr chinurile pentru Dînsul deopotrivă cu tine, să pătimesc și să mor; apoi să mă satur și eu deopotrivă, cînd ni se va arăta slava

Lui". Astfel vorbind între ei, au ajuns la curtea ighemonului, și a ieșit o slugă în întîmpinarea ostașilor, zicînd: "Ighemonul poruncește să fie păziți creștinii aceștia pînă dimineață". Deci sfinții au fost ținuți de ostași în legături toată noaptea.

Iar dimineață a venit păgînul la judecată; și au fost aduși înaintea lui Cuviosul Galaction și fericita Epistimia. Apoi, privind la dînșii, a zis: "Cine sînteți voi, negrilor?" Sfîntul Galaction a răspuns: "Sîntem creștini și călugări". Ighemonul a zis: "Cine este Hristos?" Sfîntul a zis: "Hristos este Dumnezeul adevărat, Care a făcut cerul și pămîntul și toate cele de pe ele". Ighemonul a zis: "Dacă Hristos al vostru le-a făcut pe toate, apoi zeii noștri ce sînt și ce au făcut?" Sfîntul a răspuns: "Zeii voștri sînt pietre și lemne, lucru stricăcios, și nu ei au făcut pe cineva, ci ei singuri sînt făcuți de mîini omenești, iar voi vă închinați la lucruri făcute de mîini omenești și cinstiți niște zei pe care voi i-ați lucrat din diferite feluri de materiale".

Atunci ighemonul a zis cu mînie către cei ce stăteau înainte: "Dezbrăcați pe hulitorul acesta și-l băteți cu vine de bou!" Deci, bătînd pe Sfîntul Galaction, Sfînta Epistimia plîngea și ocăra pe ighemon, zicînd: "O! chinuitorule nemilostiv, nu te rușinezi a chinui pe nevinovatul rob al lui Dumnezeu și a răni cu bătăi trupul lui cel slăbit de post?" Iar chinuitorul a zis: "Dezbrăcați-o și pe aceasta și o bateți mai tare!" Și cînd slugile cele fără de rușine o dezbrăcau pe dînsa de hainele cele călugărești și o dezgoleau pînă la cămașa cea de păr, sfînta a zis către ighemon: "Blestemat să fii, chinuitorule fără de rușine, căci goliciunea mea nimeni n-a văzut-o din copilăria mea, iar tu poruncești să mă aducă goală înaintea întregului popor! Să orbească dar ochii voștri cei necurați, ca să nu vedeți goliciunea fecioriei mele!" Și îndată, cu cuvîntul sfintei, ighemonul a orbit, precum și toți cei ce erau cu dînsul, încît căuta fiecare cu mîinile sale zidurile și povățuitori, dar nu era între dînșii nici unul care să vadă lumina.

Atunci, temîndu-se, toți au strigat: "Mîntuiește-ne pe noi, roaba lui Hristos, de întunericul acesta, și vom crede în Dumnezeul tău!" Iar sfînta s-a rugat lui Dumnezeu și iarăși au văzut toți și au crezut cincizeci și trei de suflete. Însă tiranul, deși vedea cu ochii cei trupești, cu cei sufletești era orbit; căci, îndemnîndu-l pe el diavolul, nu a socotit minunea aceea a fi a lui Hristos Domnul, ci a deșerților săi idoli, zicînd: "În mintea noastră am pierdut credința în marii noștri zei și de aceea, mîniindu-se asupra noastră, ne-au certat puțin, ca să ne înțelepțim și să nu îndrăznim a cugeta asupra lor ceva rău; iar pe aceștia, ca adevărați defăimători, să nu-i cruțăm, ci să răzbunăm ocara zeilor noștri".

Deci a poruncit slugilor ca, ascuțind niște trestii, să le bage sub unghiile mîinilor și ale picioarelor. Aceasta făcîndu-se, sfinții răbdau cu bărbăție și strigau: "Noi slujim lui Hristos, adevăratului Dumnezeu, iar de zeii cei deșerți ne lepădăm". După aceasta, ighemonul a poruncit să le taie mîinile; iar ei strigau: "Binecuvîntat este Domnul Dumnezeul nostru, Cel ce învață mîinile noastre spre război și degetele noastre spre oștire; mila noastră și scăparea noastră, apărătorul și izbăvitorul nostru, Care degrabă ne-a izbăvit din mîinile vrăjmașilor noștri". Apoi a poruncit să le taie și picioarele.

Făcîndu-se aceasta, sfinții strigau: "Scoală, Doamne, ajută-ne nouă și ne izbăvește pentru numele Tău. Știi, Stăpîne, că, cu dragostea Ta fiind răniți, Ți-am urmat Ție și am călătorit pe calea cea anevoioasă; deci acum scoate-ne pe noi la odihnă, ca să stea picioarele noastre în curțile Tale cerești, unde stau înaintea Ta toți cei ce Ție Ți-au plăcut". Și iarăși au strigat, zicînd: "Blestemați să fie zeii păgînilor și toți cei ce slujesc lor". Iar chinuitorul a zis: "Încă nu încetează aceștia a ne huli zeii? Tăiați-le și limbile, ca să nu mai hulească". Deci le-au tăiat limbile și sfinții mărturisitori ai lui Hristos au tăcut cu gurile, dar cu inimile nu încetau, strigînd către Dumnezeu. Atunci a poruncit chinuitorul să le taie capetele. Apoi ducîndu-i pe amîndoi afară din curtea boierească, i-au tăiat și le-au lăsat trupurile neîngropate.

Iar călugărul Eutolmie, cel pomenit mai sus, care fusese rob socrului lui Galaction și care pustnicise cu el, acela, cînd au fost prinși Sfîntul Galaction și Sfînta Epistimia, i-a urmat de departe schimbîndu-și hainele călugărești ca să nu fie cunoscut. Deci, văzînd patimile și sfîrșitul lor, a luat pe ascuns sfintele și cinstitele moaște ale stăpînului și ale stăpînei sale și, plîngînd mult lîngă dînsele, le-a îngropat cu cinste. Apoi a scris viața cea plină de fapte bune și pătimirea lor, spre folosul celor ce vor citi și celor ce vor asculta și spre slava lui Dumnezeu Celui slăvit în Sfînta Treime, a Tatălui și a Fiului și a Sfîntului Duh, în veci. Amin.

Viața celui între sfinți Părintelui nostru Pavel Mărturisitorul (6 noiembrie)

Viețile Sfinților pe luna noiembrie

Cînd Constantie, fiul marelui Constantin, ținea sceptrul împărăției grecești, arienii au ridicat prigoană asupra celor binecredincioși, avînd ajutor pe împăratul, care era amăgit de același eres al lor. În acea vreme Biserica lui Hristos era în mare tulburare și necaz, avînd puțini stîlpi care o întăreau. Căci Sfîntul Atanasie al Alexandriei, apărătorul cel mai mare al Ortodoxiei, era izgonit din scaunul său, iar Sfîntul Alexandru, Patriarhul Constantinopolului, își schimbase viața aceasta vremelnică pe cea veșnică.

Cînd era să moară fericitul Alexandru, oile cele cuvîntătoare au înconjurat patul păstorului și-l întrebau: "Părinte, cui ne lași pe noi, fiii tăi? Cine ne va fi nouă păstor în locul tău, care să meargă pe urma ta și să îndrepteze bine Biserica lui Hristos?"

Atunci patriarhul Alexandru a pus înaintea lor doi bărbați: pe fericitul Pavel, de neam din Tesalonic, care era preot, și pe Macedonie, diaconul. Apoi a zis către dînșii: "Dacă voiți să aveți păstor învățat, strălucind cu faptele cele bune, alegeți pe Pavel; iar dacă voiți numai cu chip frumos și cinstit cu înfrumusețările din afară, să alegeți pe Macedonie". Acestea zicînd către oile sale pururea pomenitul patriarh Alexandru, s-a dus către Domnul.

Apoi făcîndu-se adunare și sfat pe care din cei doi să-i ridice la scaunul patriarhiei - Pavel sau Macedonie -, era neînțelegere în adunare, adică între cei dreptcredincioși și între arieni, care erau mulți acolo. Dreptcredincioșii voiau pe fericitul Pavel, iar arienii mai mult pe Macedonie. Însă a biruit partea celor dreptcredincioși și a fost ales ca patriarh Sfîntul Pavel, în Biserica Sfintei Irina.

Deci, suindu-se pe scaun, a început a paște bine turma cea încredințată lui. Iar împăratul Constantie nu era atunci în Constantinopol, ci în Antiohia, și se făcuse alegerea fără dînsul; de aceea nu voia pe fericitul Pavel. Iar cînd s-a întors împăratul din Antiohia la Constantinopol, a început a se mînia asupra sfîntului patriarh, că se suise fără voia lui pe scaunul arhieresc. Apoi, fiind îndemnat de arieni, a adunat un sobor nedrept și a depus din scaunul patriarhal pe Sfîntul Pavel, care era nevinovat și curat cu inima, iar Bisericii lui Hristos de mare folos. Căci și cu înțelepciunea și cu viața, acest fericit părinte era lumina lumii și strălucea în Biserică ca o stea de dimineață în mijlocul norilor.

După detronarea lui, împăratul a pus patriarh pe Evsevie din Nicomidia și iarăși s-a dus în Antiohia. Dar Evsevie fiind eretic, a început a tulbura Biserica cu învățăturile sale cele nedrepte și a o întuneca cu eresul. Deci se sîrguia cu toată puterea să șteargă din mărturisirea de credință cuvîntul omousion, adică de o ființă, ca să nu se citească cuvintele acestea: *născut iar nu făcut, Cel de o ființă cu Tatăl*. Căci răucredinciosul nu mărturisea pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu, a fi deopotrivă cu Dumnezeu Părintele.

Fericitul Pavel, după detronarea sa, s-a dus la Roma, căci atunci Biserica Romei era în bună credință și papa ținea credința cea dreaptă. Deci, mergînd Sfîntul Pavel la Roma, a aflat acolo pe marele Atanasie și pe alți episcopi, care erau izgoniți de Evsevie și a rămas împreună cu dînșii. Dar Evsevie, voind ca nici Roma să nu dea pace lui Atanasie și lui Pavel, a scris papei Iuliu al Romei; iar acesta, luînd scrisoarea de la Evsevie, a cunoscut în ea mincinoasa clevetire a slujitorilor celor nevinovați ai lui Dumnezeu. Apoi a sfătuit pe Atanasie, pe Pavel și pe ceilalți episcopi, să se ducă la scaunele lor. După aceea a scris către episcopii Răsăritului să-i primească cu dragoste și să nu-i împiedice a-și lua scaunele.

Episcopii, plecînd din Roma, au mers fiecare la Biserica sa și au trimis celor ce-i scoseseră pe dînșii, scrisorile pe care le aduseseră de la papa. Iar aceia primindu-le, iarăși se nevoiau să acopere dreptatea cu minciuna și au gîndit să adune sobor în Antiohia; iar lui Papa Iuliu se sîrguiau a-i răspunde prin scrisoare. Însă Evsevie n-a reușit aceasta, căci a murit cu puțină vreme mai înainte. Iar poporul cel dreptcredincios care era în Constantinopol, primind pe Pavel cu bucurie, l-a dus în biserică. Însă cei ce erau de credința cea rea a lui Arie, văzînd că după moartea episcopului lor, Evsevie, cei binecredincioși iarăși au ridicat pe fericitul Pavel la scaunul arhiepiscopiei, s-au adunat în altă biserică și și-au ales episcop pe rău credinciosul Macedonie. Și era atunci tulburare mare în cetate, încît mulți au murit în războaie și în certurile ce se făceau. Apoi a ajuns aceasta și la urechile împăratului Constanție, cînd era în Antiohia.

Trimițînd el pe voievodul Ermoghen în părțile Traciei, i-a poruncit să izgonească pe Pavel din Biserică. Și, venind Ermoghen în Constantinopol, a tulburat toată cetatea, silind pe popor să izgonească pe Sfîntul Patriarh Pavel. În această mare tulburare, poporul se împotrivea lui Ermoghen, voievodul. Dar el a vrut ca, cu puterea mîinilor ostășești să izgonească pe Pavel. Atunci,

mulțimea poporului cu mare mînie pornindu-se asupra lui, i-a ars casa cu foc, iar pe dînsul l-au ucis.

Auzind împăratul Constantie despre uciderea voievodului Ermoghen, a mers degrabă din Antiohia în Constantinopol și a izgonit pe fericitul Pavel din Biserică și din cetate. Iar pe popor s-a mîniat foarte, căci nu numai pe Pavel l-a primit fără porunca lui ci și război și tulburare a ridicat pentru dînsul și au murit mulți, ucigînd și pe voievod. De aceea a retras jumătate din dăruirea împărătească, pe care tatăl său, binecredinciosul Împărat Constantin, o făcuse cetății. Și dăruirea aceea consta în opt mii de pîini, care se dădeau în fiecare zi. Deci a retras de la cetate patru mii, iar pe Macedonie, luptătorul împotriva Duhului Sfînt, așezîndu-l episcop al cetății, iarăși s-a dus în Antiohia.

Atunci, fericitul Pavel, plecînd către părțile Apusului și venind la dreptcredinciosul Iuliu, Papă al Romei, i-a spus toate ce i s-au întîmplat, precum și împăratului Consta. Iar împăratul Consta a făcut scrisoare către fratele său Constantie, la fel a făcut și papa, ca Pavel să fie primit în scaunul său, ca un binecredincios. Deci, luînd el scrisoarea de la împărat și de la papa, s-a dus la Constantinopol și a fost primit cu mare bucurie de cei credincioși. Iar scrisorile cele aduse de la Roma, le-a trimis printr-un om însemnat în Antiohia, la împăratul Constantie. Acesta însă a nesocotit scrisoarea fratelui său și s-a mîniat și mai mult asupra fericitului Pavel, pentru că iarăși, fără porunca lui, a primit scaunul. Apoi, degrabă a trimis poruncă la Constantinopol lui Filip eparhul, poruncindu-i să-l dea jos pe Pavel din scaun și să-l izgonească, și iarăși să pună pe Macedonie.

Filip, temîndu-se de ridicarea poporului, ca să nu-i facă și lui ca lui Ermoghen voievodul, a plănuit să scoată pe Pavel din scaun în taină. De aceea a tăinuit porunca împărătească și a intrat în casa ce era lîngă mare, unde se adunau birurile poporului, al cărei nume era Zevxip. Acolo a chemat cu vicleșug la sine pe fericitul Pavel, ca și cum ar fi voit să primească de la el un sfat pentru folosul

de obște. Iar el, fiind în fericita nevinovăție, netemîndu-se de nimic, a mers acolo. Dar eparhul, temîndu-se de mulțimea mare de popor, care era împrejur și care venise cu Sfîntul, n-a făcut nimic pe față, ci în ascuns. Deci, luînd pe fericitul Pavel de mînă și vorbind cu dînsul, a intrat în camerele cele mai din fund și a poruncit să se deschidă ușile din dos, care erau spre mare. Pe acolo scoțînd pe fericitul, i-a spus porunca împărătească, l-a pus în corabia care era pregătită pentru acest lucru și a pornit pe Sfîntul degrabă în surghiun. Apoi i-a poruncit să viețuiască în Tesalonic, căci aceea era patria lui și i-a dat voie să umble în toate cetățile cele dimprejur fără temere, numai să nu îndrăznească a se întoarce spre părțile Răsăritului.

După surghiunirea fericitului Pavel, eparhul s-a dus din casa mai sus zisă spre biserică, șezînd în caretă cu Macedonie iar mulțime de oaste înarmată îl înconjura. Această faptă ajungînd degrabă în auzul poporului, alergară spre biserică toți dreptcredincioșii, precum și arienii, sîrguindu-se să se întreacă unii pe alții și să ajungă mai degrabă la biserică. Iar eparhul, fiind aproape de biserică, nu putea să intre într-însa de mulțimea poporului ce se adunase. Deci, a coborît pe Macedonie din caretă, iar ostașii împingeau cu sila poporul, care de multă strîmtoare nu se putea da la o parte. Dar ostașilor, părîndu-li-se că mulțimea poporului li se împotrivește, s-au mîniat foarte tare și au început a-i ucide cu săbiile, făcînd eparhului și lui Macedonie cale către biserică. Deci, au fost omorîți trei mii o sută cincizeci, unii de ostași iar alții înghesuiți de popor. Și tuturor acestor fapte a fost pricinuitor răucredinciosul Macedonie. Acesta a șezut pe scaunul patriarhal după pofta împăratului și cu puterea ostașilor, iar nu după rînduielile bisericești. O astfel de silă și cumplită ucidere au făcut Bisericii, arienii cei fărădelege.

În acea vreme împăratul Constantie a ridicat biserica cea mare a Sfintei Sofia pe care a unit-o prin împrejmuire cu biserica Sfintei Irina, pe care a zidit-o Sfîntul Constantin.

După cîtva timp, fericitul Pavel și-a pus în gînd să meargă de la Tesalonic la Corint și s-a întors la Roma unde, aflînd pe Marele Atanasie, i-a spus toate cele ce i se întîmplaseră. Apoi, amîndoi au mers și au spus împăratului Consta cele suferite. Iar acesta, cu mare supărare a scris fratelui său să trimită la dînsul din partea Răsăritului trei episcopi, care au fost pentru izgonirea lui Atanasie și a lui Pavel, aducînd cu ei și așezămîntul credinței cel scris.

O scrisoare ca aceea primind de la fratele său, împăratul Constantie, care era în Antiohia, s-a temut de mînia fratelui său și a trimis la dînsul patru episcopi, pe Narcis al Ciliciei, pe Teodor al Traciei, pe Maris al Calcedonului și pe Marcu al Siriei. Aceștia, mergînd la Roma la împărat, nu au îndrăznit a se da în vorbă și a disputa cu Atanasie și cu Pavel, tăinuind și credința lor cea eretică, pe care o așezaseră în Antiohia, și alcătuind alta au dat-o împăratului Consta, care era scrisă astfel:

"Credem întru Unul Dumnezeu, Tatăl Atotțiitorul, Făcătorul și Ziditorul tuturor, prin Care toate s-au făcut în cer și pe pămînt. Și întru Unul născut Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, Cel mai înainte de toți vecii din Tatăl născut, Dumnezeu din Dumnezeu, lumină din lumină, prin Care toate s-au făcut, cele din cer și de pe pămînt, cele văzute și nevăzute, fiind cuvînt și înțelepciune și putere și viață și lumină adevărată, Care în zilele cele mai de pe urmă S-a făcut om pentru noi și S-a născut din Sfînta Fecioară și S-a răstignit și a murit și S-a îngropat și a înviat a treia zi din morți. Și S-a înălțat la cer și șade de-a dreapta Tatălui. Și iarăși va să vină la sfîrșitul veacului să judece viii și morții și să dea fiecăruia după faptele lui. A Cărui împărăție este neîncetată și rămîne în nesfîrșitul veac.

Credem încă și în Duhul Sfînt, Care este Mîngîietorul pe Care L-a făgăduit Sfinților Apostoli, și după înălțarea Lui la cer a trimis pe Acela prin Care se sfințesc sufletele celor ce cu adevărat și curat cred în Domnul. Iar pe cei ce grăiesc că Fiul este din altă ființă, iar nu din Dumnezeu-Tatăl și cum că ar fi fost

o vreme cînd nu era Fiul, pe aceia nu-i primește Sfînta sobornicească și apostolească Biserică".

Astfel de așezămînt al credinței dînd episcopii aceia împăratului și altora mulți, s-au dus din Roma. Iar după trei ani, episcopii Răsăritului, iarăși adunînd sobor, au dat alt așezămînt al credinței și l-au trimis la episcopii din Italia. Aceștia, pentru mulțimea cuvintelor, nu l-au primit, fiind îndestulați cu acea mărturisire a credinței pe care au așezat-o dumnezeieștii Părinți din Niceea.

Fiind din amîndouă părțile multă neunire și tulburare, amîndoi împărații au poruncit să se adune sobor în Sardica pentru mărturisirea credinței, precum și pentru Atanasie și Pavel, ca și pentru dînșii să ia sfîrșit neînțelegerea. Aceasta a fost în al unsprezecelea an după moartea marelui Constantin. Deci, s-au adunat în Sardica, din partea Apusului, mai mult de trei sute de episcopi, iar din partea Răsăritului, numai șaptezeci și șase. Episcopii Răsăritului nu voiau să primească în sobor disputa celor din Apus, pînă cînd nu vor izgoni de la dînșii pe Atanasie și pe Pavel, apărătorii dreptei credințe; căci răsăritenii aceia erau vătămați de eresul lui Arie și se temeau a sta de vorbă cu Atanasie și cu Pavel, apărătorii bunei credințe. Pentru aceea voiau să nu fie aceștia în sfînta adunare. De aceea, Protoghen care era episcop al Sredței și Cuviosul Cudrovie, cum și toți cei ce erau împreună cu dînșii, au zis către răsăriteni: "Nu numai pentru credință ne-am adunat aici, adică să credem că Fiul este de o ființă cu Tatăl, ci și pentru Atanasie și Pavel".

Auzind acestea, răsăritenii s-au despărțit de apuseni și, întorcîndu-se, au ajuns la cetatea Filipopoli, care este în Macedonia. Acolo făcînd necurată adunare, au îndrăznit a da anatemei învățătura prin care se mărturisea că Fiul este de o ființă cu Tatăl. Apoi acel eres al lor l-au împărțit prin scrisori în toate eparhiile.

Despre aceasta înștiințîndu-se episcopii sfintei adunări din Sardica, mai întîi au osîndit pe acei eretici care au îndrăznit a face o păgînătate ca aceea, apoi pe clevetitorii lui Atanasie și Pavel i-au scos din treptele lor și, întărind așezămîntul

dreptei credințe cel hotărît în Niceea, pe cei ce nu mărturiseau pe Fiul a fi de o ființă cu Tatăl, i-au dat anatemei.

După acestea, împăratul Consta a scris fratelui său Constantie, rugîndu-l să primească pe Pavel și pe Atanasie în scaunele lor. Apoi îndată a trimis pe Pavel în Constantinopol, dîndu-i și doi episcopi împreună călători, precum și scrisoarea către fratele său, în care era scris așa: "Atanasie este încă la mine, iar pe Pavel îl trimit la tine pentru ca să-i poruncească stăpînirea ta să-și primească scaunul său. La fel și Atanasie, voiesc să-și primească scaunul său, căci am cunoscut că ei pentru buna credință sînt izgoniți și clevetiți cu minciuni". Și a adăugat în scrisoare cuvinte și mai amenințătoare: "Dacă nu vei porunci să fie astfel, apoi eu singur cu putere și cu arme voi veni asupra ta și chiar nevoind tu, le voi da bisericile și îi voi pune în scaunele lor".

Ajungînd Sfîntul Pavel la împăratul Constantie, i-a dat scrisoarea aceea de la fratele său Consta; iar el, primind-o și citind-o, s-a temut de îngrozirea fratelui său și a izgonit din Biserică pe Macedonie, iar pe fericitul Pavel l-a ridicat în scaun. La fel și pe Atanasie, chemîndu-l prin scrisorile sale, l-a trimis în Alexandria să-și primească scaunul său. Deci s-a adus bucurie mare creștinilor pentru păstorii lor și au petrecut cîtăva vreme mîngîindu-se cu învățăturile cele de Dumnezeu insuflate ale acestor învățători mari a toată lumea. Căci Atanasie în Alexandria, iar Pavel în Constantinopol, îndreptînd Biserica lui Hristos, luminau lumea cu buna credință și izgoneau întunericul eresului lui Arie.

După multă vreme, Magnențiu, povățuitorul oștilor împăratului Consta, sfătuindu-se cu sfetnicii săi, au ucis pe stăpînul lor, pe cînd era la vînat. Deci, fiind ucis bunul și binecredinciosul împărat al Romei, Consta, îndată arienii și-au înălțat capul și au ridicat prigoană asupra celor binecredincioși. Mai întîi s-au sculat asupra apărătorilor bunei credințe, a dascălilor a toată lumea, asupra lui Atanasie și a lui Pavel. Atunci Atanasie singur a fugit de la scaunul său, temîndu-se de mînia ereticilor arieni, pentru că îl căutau să-l ucidă. Iar fericitul

Pavel a fost trimis la închisoare în cetatea Cucus din Armenia și închis într-o biserică, unde slujind odată dumnezeiasca Liturghie, au năvălit arienii asupra lui și l-au sugrumat cu omoforul lui. Și astfel și-a dat Domnului sufletul său.

Macedonie iarăși s-a suit pe scaunul patriarhal la Constantinopol, aducînd nespusă răutate Bisericii lui Dumnezeu, izgonind și ucigînd pe cei dreptcredincioși și înlocuind pe episcopi cu eretici de-ai lui. Avînd ajutător pe eparhul Filip, mulți, în diferite feluri, au fost omorîți, adică aceia care nu voiau să aibă unire cu dînsul. Femeilor celor binecredincioase li s-au tăiat sînii cu cuțitele, iar altora, deschizîndu-le gura cu fierul, li se punea într-însa cu sila împărtășire arienească. Altora, arienii le tăiau nasurile și urechile și pe alții îi pecetluiau cu fier roșu. Astfel de prigoană era asupra celor binecredincioși, vărsîndu-se fără cruțare sîngele creștinilor.

În acea vreme arienii au ucis cu sabia pe doi clerici, pe Marchian și pe Martirie, care fuseseră notari ai fericitului Pavel și apărători ai bunei credințe. Apoi tirania lui Macedonie s-a întins pînă la părțile Paflagoniei, auzind cum că sînt acolo mulțime de dreptcredincioși. Deci, a trimis trei sute de ostași înarmați, și în latura aceea, pentru ca să silească cu sabia pe cei binecredincioși la unirea arienească.

Auzind credincioșii care viețuiau în cetatea Mantinei despre venirea ostașilor trimiși de arieni, s-au aprins de rîvnă. Și, adunîndu-se toți la un loc, au apucat unii topoare, alții coase, iar alții drugi și au alergat împotriva ostașilor care se apropiau. Apoi făcîndu-se război între dînșii, a căzut mulțime mare de popor din amîndouă părțile, încît puțini dintre ostași au scăpat vii, dar și din cetățeni nu puțini au fost uciși. Acestei vărsări de sînge a fost pricinuitor blestematul eretic Macedonie. Iar cînd, fără poruncă împărătească, a îndrăznit să dezgroape din pămînt moaștele binecredinciosului împărat Constantin cel Mare și a le muta în alt loc, atunci toată Biserica s-a umplut de sînge, căci mulți dintre ei nu voiau acest lucru, pentru care s-a făcut război și ucidere între dînșii.

De aceasta auzind împăratul, s-a mîhnit asupra lui Macedonie și asupra eparhului Filip. Deci, Macedonie a fost scos din scaunul patriarhal, iar Filip din cîrmuire. Însă eresul lui Arie și al lui Macedonie se lățea și a făcut rău Bisericii lui Dumnezeu, încă patruzeci de ani, pînă la împărăția lui Teodosie, cînd acesta, adunînd sobor de Sfinți Părinți la Constantinopol, a nimicit eresul, a ridicat buna credință și a adus cu mare cinste moaștele Sfîntului și fericitului mărturisitor al lui Hristos, Pavel, din Cucusa Armeniei, în Constantinopol, slăvind astfel pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfîntul Duh în veci. Amin.